

סֵפֶר אֲשֶׁר בַּנְחָל חֵלֶק פֶּא

וְהוּא קִבֵּץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנְחָל
הַנוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה יְסֻדְתֶּם, עֲנִינִים נוֹרְאִים
וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת, הַתְּחִזְקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת
לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכָל דְּרָגָה וְדְרָגָה מִכָּל
מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהֶיָה.

בְּנוֵי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוֹן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלְאָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבֵּי נִתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ
וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
עִיָּה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

פְּתַח דְּבַר

הַנְּהַ חֲלָקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחָל", נִדְפְּסוּ כְּכַר כְּמָה פְּעָמִים בְּכִמָּה מִהַדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁמַחֲיִים וּמְחַזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חַיּוֹתָם וְהַתְּמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׁאֵפְלוּ אֶת הַנְּהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-כֵּן לֹקְחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהַנְּהַ סְפָרִים אֱלֹה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כַּרְף מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מִכְּמָה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מְכַתְּבִים מִכְּמָה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמֵנוּ לְסֵדֶר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בִּנְחָל", מִהַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן שְׁנִדְפָּס עַד עַתָּה, דְּבַר הַמְּסַתְּכָם בְּיוֹתֵר מִעֲשָׂרִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲרֵי-כֵן מְכַתֵּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינַי הַדְּפוּס, וְכִמּוֹ-כֵן סִדְרָנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהַדוּר וְהִפִּי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְּקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים ז"ל, כְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאִינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמְבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשָׂאִים שֶׁמְדַבֵּר עֲלֵיהֶם
בַּמִּכְתָּב.

וּלְאַחַר עֲמַל וַיִּגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מְדַפְּיִסִים עֲתָה אֶת כָּרְךָ פֶּא,
וּמִקְוִים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכָּרְכִים כְּפִי סֹדֵר
הַשָּׁנִים, כָּרְךָ אַחַר כָּרְךָ, וּבְלִבְנוֹ תִקְוֶה, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בְּזֶה,
יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלֹו הֵם אוֹצֵר כְּלֵי
חֲמֻדָּה, הַפּוֹתְחִים דְּרָךְ חֲדָשָׁה בְּפִרוּשִׁים נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי
תנ"ך וְעַל מֵאֲמָרֵי חַז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר
הַקְּדוּשׁ וְכוּ', וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים
בְּכֹמֶה לְבוּשִׁים מְלַבּוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֶפְלוּ הַיְרֹוד
וְהַנְּמֹךְ בִּיּוֹתֵר, יוּכַל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְׁגוֹת
אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּאִפְּן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׁכָּל עֲלִיּוֹן לְשִׁכְל
תַּחְתּוֹן, מֵעִילָא לְעָלוּל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֵה מִי שְׂרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחְזִיק מֵעֲמֵד עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים עֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהַתְּמוּדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְּמִיד בָּהֶם, וְאִזּוֹ יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אִמְתִּי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִבְלִים נִפְלוּ לָנוּ
בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינֵי לֵא רְאֵתָה
אֱלֻקִּים זִוְלָתֶיךָ יַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגֵאֲלָה שְׁלִמְיָה', אָמֵן
וְאָמֵן!

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מְבַאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס"א: עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חֻכְמִים יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לְאוֹר.

הֵינּוּ מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁאֵדָם לּוֹמֵד, צָרִיךְ שְׂיִקְבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם מִשְׁפָּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעַקֵּל, שְׂיִקְבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁלוֹמֵד מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת, שְׂיִדַּע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן לְעֲצֻמוֹ וְהֵן לְאַחֲרִים, שְׂמִתְנַהֲגִים לְפִי דַעְתּוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וְכִפִּי הַמְּשַׁלֵּה וְהַרְבֵּנוֹת שְׂיִשׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמַעַט, וְכֹל זֶה זּוֹכִים עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חֻכְמִים וְכוּ'.

וְהִנֵּה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת אֲמוּנַת חֻכְמִים הוּא, כְּשִׂיזְכֶּה לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עֲצֻמוֹ לְגַמְרִי, וְיִדַּע וְיִבִּין בְּאֱמֶת בְּאִיזָה מַעֲמַד וּמִצָּב אֲנִי נִמְצָא, וְעַל-כֵּן עָלִי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרִי, וְכֹל מֵה שְׂאוֹמֵר לִי הַחֻכִּים הָרַב הָאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כֹּל אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּהוּא זֶה — דְּבַר קָטָן וְדְבַר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לְנִטּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, מְדַבְּרִיו יִמִּין וּשְׂמֵאל, וְכִמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֻכְמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה (סִפְרֵי, שׁוֹפְטִים י"א): אֲפֹלוֹ אוֹמֵר לָךְ עַל יִמִּין שֶׁהוּא שְׂמֵאל וְכוּ'; וְלִהְשַׁלֵּיךְ מֵאֲתוֹ כֹּל הַחֻכְמוֹת, וְלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ שׁוֹם שְׁכָל בְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שְׂבִדוֹר. וְכֹל זִמָּן שְׂנַשְׂאָר אֲצִלוֹ שְׁכָל עֲצֻמוֹ, הוּא אֵינוֹ בְּשְׁלֵמוֹת וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר וּמְקַרֵּב לְצַדִּיק, אֲבָל כְּשׁוֹזְכֶה לְבִטֵּל אֶת עֲצֻמוֹ לְגַמְרִי אֶל

הַצְדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אֲזִי יָכוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ יַעֲצוֹת עַל כָּל דָּבָר, הֵן לוֹ וְהֵן לְאַחֲרִים — הַחֲפָצִים לְשִׁמְעַ בְּקוֹלוֹ (עֵין לְקוּטִי-הַמּוֹהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לְצֵאת מִשְׁטֵי־חַיֵּינוּ, וּמִשְׁטֵי־חַיֵּינוּ, שְׂנֵדְבִקוּ בּוֹ עַל-יְדֵי עֲוֹנוֹתָיו (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן סז), כִּי הַצְדִּיק הוּא מְלֵא עֲצוֹת וְחִדוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְגֹדֹל וְעַד קֶטֶן, דְּרִי מַעֲלָה וְדְרִי מַטָּה, וְעַל-פֶּן עָלִינוּ רַק לְהַעֲתִיק דְּבָרֵי הַצְדִּיק כְּפִשּׁוּטֵם וְלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְכֻלָּים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׂוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלְבָלֵי לוֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת כְּרִסְיוֹת וְכוּ', כִּי כָּל אֵלּוֹ הַחוֹלְקִים עַל הַצְדִּיק, לְמוֹדֵם הוּא מְמוֹתְרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעַקֵּל, וְלֹא דֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֲפֹלוֹ לְהִנְהִיג אֶת עַצְמוֹ, מִכָּל שְׂפָן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרִים וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן הָעֵקֶר לְשׁוּב עַל פָּגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאֶחָד שׁוֹאֵל אֵיזָה דְּבָר אוֹ אֵיזוֹ יַעֲצֵה בְּעַבֹדַת הַשֵּׁם, הָעֵקֶר לְהַשִּׁיב דְּבָרֵי הַצְדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל-יְדֵי שְׂזָה מְקַשָּׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מְשִׁיב וּמְתַרְץ אֶת הַשְּׂאֵלָה, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה סֵפֶר שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָרַב הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שִׁכְּל הַכּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ'.

וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: יֵשׁ כְּמָה סְפָרִים עֲכָשׁוּ וְגַם עֲתִידִים לְהִיּוֹת עוֹד כְּמָה סְפָרִים, וְכֵלָם צְרִיכִים לְעוֹלָם, וְאֶסוּר לְלַעַג עֲלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, קְדוּשִׁין, הַלְכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מִחֻקֵּי־חַיִּים לְהַרְחִיקֵם מִמִּטְחָוֵי קִשְׁת, וּלְבַעֲרֵם מִבֵּיתוֹ בְּבַעוֹר חֶמֶץ וּשְׂאוֹר וְיֹתֵר וְיֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', וְרָאוּי לְגַזֵּר שְׁלֹא לְהַדְפִּיסֵם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ', אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּדַרְךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדַרְךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּוִדְאֵי מִצְוֵה גְדוּלָה לְהַדְפִּיסֵם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְדַבֵּר מִעֲנִינֵי תּוֹרָה הֵן בְּדַרְךְ פֶּשֶׁט, אוֹ דְרוּשׁ, אוֹ רַמְז, אוֹ

סוד, או פרוש, או באור, או ספרי הפוסקים ושאלות
 ותשובות, או ספרי מוסר ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים
 למבין, וכלם צריכים לעולם, כלם אהובים, כלם קדושים, כי
 כלם מדברים מרצונו יתברך, הנעלם בתורה ובמצוות, ובדאי
 אסור לקוץ ברבוי ספרים, כמו שנמצאים קצת, אשר עינם
 צרה בשרואים שנתחדש עוד איזה ספר חדש, ועתק יוצא
 מפייהם כאלו מצטערים על הראשונים, שכבר יש הרבה
 ספרים, ולמה להם עוד; ובאמת לא בדעת ידברו, כי "לכל
 זמן ועת לכל חפץ" (קהלת ג, א), כי מי יכריח אותם ללמד זה
 הספר, ואם לא יהיה להם פנאי ללמד זה הספר החדש, רק
 יבלו ימיהם בספרים שיש מכבר, מי ימחה בידם, ומה אכפת
 להם, שיש עוד ספרים בעולם, אולי יש בני-אדם שמסגל להם
 זה הספר דוקא, כמו שרואים בחוש, שיש בני-אדם שיש להם
 חיות מספר זה, ויש בני-אדם שמחיה אותם ספר אחר, וגם
 באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר
 להשם יתברך על-ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול
 להתעורר כי אם על-ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם
 מי שנפשו חשקה בתורה, ומבלה ימיו עליה כראוי כי לכך
 נוצר, יש פנאי בימי האדם אשר הוא חי על פני האדמה לעין
 ולהביט בספרים הרבה מאד, כמו שראינו כמה גדולים, שהיו
 בקיאים בכמה ספרים הרבה מאד, ולמה לא נלמד קל וחסר
 מהגוים, שלא קבלו את התורה הקדושה, וכל עניני חכמתם
 בעסקי העולם הזה, שהוא הבל וריק, צל עובר, ואף-על-פי-כן
 יש להם הרבה ספרים באריכות גדולה מאד, ובכל מדינה
 ומדינה נתחדשים אצלם ספריהם הרבה מאד בכל שנה
 וכמעט בכל יום, ואינם קצים ברבוי ספריהם, ומדוע נבגד
 אנחנו, חס ושלום, להקפיד, חס ושלום, על רבוי הספרים של
 התורה הקדושה, אשר היא חיינו וארץ ימינו בעולם הזה
 ובעולם הבא, לעולם שכלו ארך וטוב לעולמי עד ולנצח

נצחיים?! והלא כִּמָּה תחבולות עושים וכִּמָּה סְפָרִים לְאַלְפִים
 וְלִרְבּוֹת מְחַבְרִים בְּשָׂבִיל עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קֵל וְחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ
 שֶׁל קֵל וְחֹמֶר בְּמָה אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבִּי רַבּוֹת רַבּוֹת וְכוּ'
 סְפָרִים עַד אֵין קֶץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בְּשָׂבִיל
 הַתְּכָלִית הָאַחֲרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהַכִּין
 לְעֶצְמָנוּ צִידָה לְדַרְכֵנוּ הֶרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וְכִבֵּר נִלְכְּדוּ רַבִּים
 מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבָלָיו וּבְטַעֲוִיּוֹתָיו וְכוּ',
 וְכִמָּה סְפָרִים וְתַחבּוּלוֹת אֵין מְסֻפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל
 יוֹם, כִּי לְמִצְאָ עֵצָה וְתַחבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנַפְשׁ
 בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בְּנוֹ לְהַצִּיל כָּלֵם מִנֵּי שַׁחַת,
 וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאָדָמָה בְּחַיִּים נְצַחִיִּים, לְקַרְבָּם אֶל הַתּוֹרָה
 וְאֶל הָעֲבוּדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
 הַקְּדוֹשׁ, כִּי תוֹרַת ה' תְּמִימָה, כִּי לֹא נִגְעוּ בָּהּ עַדִּין.

נְמִצָּא, שְׂכָל הַסְפָרִים הַקְּדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכָּבֵר נְמִצָּאִים
 בְּעוֹלָם, עַדִּין לֹא נִגְעוּ בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רְאֵה וְהִבֵּן
 כִּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנִּתְחִיל לִגַּע בְּתוֹרָה, מְכָל שֶׁבֶן
 וְכָל שֶׁבֶן לְבוֹא לְחֻדְרֶיהָ וּלְיַרְדָּה לְעַמְקָהּ, עַל-כֵּן כָּל הַסְפָרִים
 הַקְּדוּשִׁים שֶׁחִבְרוּ עַד הַנֵּה, עַדִּין אֵינָם חֵלֵק אֶחָד מֵאֵלֶּף מַעֲמָק
 רַבּוּי הַסְפָרִים שֶׁיִּתְגַּלּוּ עוֹד, בְּעֵת שֶׁיִּתְגַּלּוּ סִתְרֵי וְרוּי הַתּוֹרָה
 הָאֲמִתִּיִּים, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר לֹא לְלַעַג וּלְבִזּוֹת שׁוּם סֵפֶר
 הַהוֹלֵךְ עַל-פִּי דֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-פִּי הַגְּמָרָא
 וְהַמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי הַזְהָר הַקְּדוֹשׁ וְהָאֲרִיז"ל, כִּי כָלֵם צְרִיכִים
 לְעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כִּמָּה וְכִמָּה מְדִינּוֹת וְעִירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 וּבְמִקְוֹמוֹת אֱלוֹ מִתְּפַשְׁטִים אֱלוֹ הַסְפָרִים וְהֵם מְחִינִין אֶת עֶצְמוֹן
 בָּהֶם, וּבְמִקְוֹמוֹת אַחֲרִים מְחִינִין אֶת עֶצְמוֹן בְּסְפָרִים אַחֲרִים
 דִּיקָא וְכוּ'.

וְהִנֵּה תַּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לְמַקְרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לְאֵל, בָּאִים וּמִתְקַרְבִּים אֶל הָאֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעֱלָם, אֹרֹו שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּמְרִיצִים מִכְתָּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדָּרָךְ, לְרֵאוֹת אֹר וּלְצֵאת מֵהַחֲשֶׁךְ וְהָרַע שֶׁנִּלְכְּדוּ בוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְהַמְּכַתְּבִים הָאֵלֶּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתָּבֵיהֶם.

וּבְאַמֶּת לֹא נִתְחַדַּשׁ בוֹ שׁוּם דְּבַר, בְּאֲשֶׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּכֻלִּים מִכָּלִים שׁוֹנִים, וּבְדָרָךְ הָרוּפֵא אֲשֶׁר מְעַרְב בְּמָה סָמִים יַחַד (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א' סִימָן נו), כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן הִרְפָּבוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁלוֹקָחִים סָם פְּלוּנֵי וְעֵשֶׁב פְּלוּנֵי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּף וְכוּ', וְכֵן עֵשֶׁב אַחַר, שְׁמִשְׁקָלוֹ כָּף וְכוּ', וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכְּמָה מֵיָנִים, וְכָל עֵשֶׁב וְעֵשֶׁב יֵשׁ לוֹ כַּח אַחַר, וּמְעַרְבִין אֵלֶּוּ הַמֵּיָנִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהִרְפָּבָה, וְזֹאת הַהִרְפָּבָה יֵשׁ לָהּ כַּח לְרֵפֵא הַחֹלְאָת, כִּי עֵקֶר הָרְפוּאָה הוּא עַל-יַדֵּי הַרְפָּבָה דִּיקָא, שֶׁנֶּעֱשֶׂה לָהּ כַּח אַחַר חֲדָשׁ, עַל-יַדֵּי הַכַּח שְׁקָבְלָה מִכָּל אֵלֶּוּ הָעֵשֶׁבִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ, וּבְזֶה הַכַּח הַחֲדָשׁ שֶׁל הַהִרְפָּבָה דִּיקָא מְרַפְּאִין כָּל מֵיָנֵי חֹלְאוֹת וְכוּ', עֵיִן שָׁם; וְדַבֵּר זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחִיב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלוֹת וּלְפַרְסָם אֶת הַצְּדִיק הָאֶמֶת בְּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נַפְשׁוֹת מִרְדַּת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ, מִטָּל עָלָיו חַיִּיב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הִרְבֵּה דוּרוֹת תְּלוּיִים בְּנַפְשׁ זוֹ, וְאִם תִּרְחַקְהוּ בְּעֵנְוָה שֶׁל שְׁקָר, אֶתְּמָה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בוֹ וְכוּ', וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיֹוֹתֵר בְּעוֹלָם, וְאִין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשׁוֹזְכִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֶמֶת בְּחִבְרִיו, וּבִפְרָט בְּעֵתִים הַלְלוֹ אֲשֶׁר הַחֲשֶׁךְ וְהָאֶפְלָה נִתְפַּשְׁטוּ בְּעוֹלָם, וְנִתְקַיָּם בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרָבִים (אִיכָה ד, א): "תִּשְׁתַּכְּנָה אַבְנֵי קֶדֶשׁ בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת", דְּהֵינּוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְּגַלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוֹת נְעָרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים

עליהם בעתים הללו נסיונות כאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, כי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבות, אשר רבים נתפסו בזה בידועים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחקרא חברי אית ליה, וחקרא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, כאשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: בשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, כי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשא, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, כי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנשקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקות כל בית ישראל, ותקות כל הדורות ותקות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן של ישראל וכו', ואל אנשיו היקרים שבכל דור, שהם צדיקי האמת שבדור, כי כל אחד מאנשיו הוא איבר לצדיק, ובהתחברותם יחד, שם כל הצדיק וכו'.

ואז יזכה לתקון אמתו ונצחיו, ויזכה להתגלות האור הגנוז, אשר עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה ויזכה לגאולה שלמה, אמן בן יהי רצון!

ספר אשר בנחל כרך פא

י"ז תשטו.

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר תולדות, א' דראש חדש פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי
שלוֹמנו היקרים, "חסידי ברסלב", תלמידי "היכל-הקדוש", הגרים
ב"יבנאל עיר ברסלב", הוי"ה עליהם ישמרם ויצילם מפל צרה
וצוקה, ומפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים
שבְעוֹלָם להיות שמחים ועליזים, שזכיתם להיות בחלקו של רבנו
ו"ל, ועל אף שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר עכשו, כל מיני
ירידות ונפילות והשלכות וחלישות הדעת וכו' וכו', כי הסמ"ך-
מ"ם אורב על כל אחד ואחד הרוצה להתקרב לרבנו ו"ל, עם כל
זאת עליכם להתחזק מאד מאד, כי סוף כל סוף אחר הרע יבוא
הטוב, ועוד תזכו לראות את הטוב הגנוז שבכל פרט ופרט
מהבריאה.

וידוע, אשר פעם בעת המחלקת הגדולה שהיתה על מוהרנ"ת
ו"ל, שהבעיר עליו הסמ"ך-מ"ם, ונתרחקו אז ממנו הרבה בני
הנעורים, והיתה לאנשי שלוֹמנו חלישות הדעת גדולה מאד, וכאו
ושאלו אותו רבי נתן מה יהיה? כי כבר לא יכלו לסבל את גדל

הבזיונות והשפיכות דמים והצרות והעגמת נפש שגָרם לָהֶם הסמ"ך-ד"מ"ם, ובפרט שהתחילו להתרחק הבני הנעורים ממנו. ענה ואמר: אם שואלים מה יהיה? אני אומר לָכֶם: "השמר אמת לעולם" (תהלים קמו, ו), הקדוש-ברוך-הוא בעצמו שומר את האמת לעולם, שאף אחד לא יכול לגע בה, כי סוף כל סוף "אמת מארץ תצמח" (שם פה, יב), ותתגלה האמת לעיני כל חי. והמשיל אז את דבר רבנו ז"ל למלך שהיה לו גן נפלא, ולא היה חסר שם שום צמחים שבְעוֹלָם, רק צמח אחד היה חסר לו, והיה מצטער מאד איך שבגנו ובפרדסו יש כל מיני אילנות ודשאים ופרחים יפים ונפלאים מאד, רק צמח אחד חסר לו, והתיגע יגיעות עצומות והוציא הרבה הוצאות, עד שהשיג גרעין מהצמח הנדיר הזה, ובודאי שמר על הצמח מאד מאד, כי מאחר שהתיגע על זה כל-כֶּף הרבה, והוציא כל כֶּף הרבה הוצאות, לכן שם שומר שישמר מאד על הגרעין הזה, שלא יבואו אילו צפרים רעות, וירצו להשחית את הגרעין הזה, כי רצה שהגרעין יצמח, ויוציא אילן נפלא, ושמר על זה בעינא פקיקא.

וסיים מוהרנ"ת ז"ל: כן הוא דבר רבנו ז"ל, אשר עמד הקדוש-ברוך-הוא ושתל בכל דור ודור צדיקים נוראים ונפלאים מאד, שזה הגן והפרדס שלו בעולם הזה, רק היה חסר לו "צמח" אחד, והוא רבנו ז"ל, ומחמת שידע מראש שיעמדו עליו הסמ"ך-מ"ם ונגדא דליה, שהם כלל הצפרים רעים הרוצים לתפס את הגרעין ולחסלו, קדם שעוד יוציא ציץ ויפרח פרח, ויהיה נעשה אילן גדול, ועל-כן הוא יתברך בעצמו שומר את דבר רבנו ז"ל.

וכמו-כן אני אומר לָכֶם גם בענין שלנו, שעדין אנחנו גרעין ביבנאל עיר ברסלב, אבל תהלה לאל, הגרעין הזה מתחיל להשריש שרשים, ולהוציא ציץ ופרחים נפלאים, ועוד מעט יצמח ויגדל לאילן גדול ועב, עם ענפים מרבים ואלפי אלפים עלים ופרחים יקרים וכו' וכו', שהיא קהלה קדושה עם כל המוסדות השׁיכִים אליה. ועל-כן ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבְעוֹלָם, ושום דבר שבְעוֹלָם לא יוכל לשבור אתכם. ואל תסתכלו על שום

מונע ומעכב, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ובודאי יקים אצלנו דברי רבנו ז"ל שאמר: "נצחתי ואנצח" שמדתו מדת נצח, ונזכה לנצח ברוחניות ובגשמיות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מתפלל על כל אחד ואחת מכם שתצליחו, ואני מבקש את פלכם שתתפללו גם עלי, שאזכה להצליח ולבוא כבר לגור ביבנאל.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשטז.

בעזרת השם יתברך יום חמישי לסדר תולדות, א' דראש-חדש פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

פה תקבל רצוף קונטרס נפלא, קונטרס "סוד החיים", וראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תפל בדעתך כלל, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ותקבע לעצמך שעור קבוע בכל יום בלמוד 'עין יעקב' בסדרן, חמשה דפים בקביעות בכל יום, וכן סימן בקצור שלחן ערוך, ומלבד זאת תלמד פרשה חמש ורש"י עם התרגום, באפן שתזכה לסיים זאת בכל שבוע. וכן תקבע לעצמך פרק אחד משניות, וזה יהיה לך קבוע, חק ולא יעבר, ותראה הצלחה גדולה בחיידך.

אודות סדר ברפת-המזון להקנטרס "יום הנשואין", שיהיה דיקא של אשכנזים, כי הקנטרס הזה שיה יותר לאשכנזים, ובפרט לחוג החרדים, ואני כבר מזמין אצלך אלפים לעת עתה, כי אצלנו זה ילף מהר. ראה להגיה היטב את קנטרס "סוד החיים" כי נכתב במהירות גדולה, וצריכים לתקן את הלשון והדקדוק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

איתא במדרש פליאה: "כְּשָׂבָא מִשֶּׁה וְרָאָה תְּדַשָּׂא הָאֲרָץ בְּכָה וְרָאָה הַחֲרָבָן", והמדרש צונח ואומר דרשני; ויש לומר, הנה מבאר בדברי רבנו ז"ל (עין שיחות הר"ן, סימן צא): סגלה להתמדה, שיזכה להיות מתמיד בלמודו הוא — להזהר לבלי לדבר על שום איש ישראל, כמו כשהפלה היא יפה, אזי האהבה בשלמות, אבל כשיש להפלה אינה חסרון ומום, אזי בודאי אין האהבה בשלמות, כמו־כן התורה נקראת פלה, כמו שכתוב (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה", ודרשו חכמינו הקדושים (ברכות נו): אל תקרי מורשה אלא מארסה, וכל אחד מִיִּשְׂרָאֵל יש לו אות בתורה, פי ששים רבוא אותיות התורה כנגד ששים רבוא נשמות ישראל (עין בזהר חדש, בסוף שיר השירים), וכשיש חסרון באחד מישראל, נמצא שיש חסרון בתורה, ששם שרש נשמות ישראל. ועל־כן בודאי אי אפשר לאהב את התורה בשלמות, אבל כשיזהר מלדבר על שום ישראל, ולבלי למצא שום חסרון בשום ישראל, נמצא, שאין בהתורה שום חסרון ומום, אזי בודאי יאהב את התורה מאד, ואזי יתמיד בלמוד התורה מגדל האהבה, וזהו "תורת ה' תמימה" (תהלים יט, ח); הינו כשתורת ה' היא תמימה בלי שום חסרון ומום, דהינו כשיזהרין לבלי לדבר ולבלי למצא שום חסרון בשום ישראל שהוא אות מהתורה נמצא שאז תורת ה' תמימה בלי שום חסרון ומום, אזי היא משיבת נפש, פי אז דיקא זוכין לאהבת התורה, ומרגישין טעם מתיקות התורה שמשיבה את הנפש, מאחר שאין בה שום חסרון כנ"ל, ואז זוכין להתמדה.

וכתב על זה מוהר"ן ת"ז"ל (לקוטי־הלכות, ספר תורה, הלכה ד'), שצריכים להזהר מאד לא לדבר על שום בר ישראל, פי כל בר ישראל הוא אות וצנור מיוחד, שעל ידו הקדוש־ברוך־הוא מגלה את השגחתו הפרטי פרטית, וכל בר ישראל הוא התורה בעצמה, כמו שכתוב (בראשית ה, א): "זה ספר תולדת אדם"; פי כל אדם הוא בחינת ספר תורה, וכמו שבספר תורה אסור שיגע אות באות חברו, כמו־כן אסור לבר ישראל לגע לזולתו; פי ברגע שנוגעת אות באות,

אֲזִי כָּל הַסֵּפֶר תּוֹרָה פְּסוּל. וְזֶה בְּחִינַת הַגּוֹיִל לְבֵן שְׂמֻקָּה סְבִיב כָּל
אוֹת בְּעֲצָמָה, לְהוֹרוֹת וּלְרַמֵּז, אֲשֶׁר כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא צָנוּר בַּפְּנֵי
עֲצָמוֹ, וְאָסוּר לְגַע אֶחָד בְּהַשְׁנִי.

וְכֵן מוֹבָא בַּדְּבָרֵי הַקְדוּשִׁים (לְקוּיטֵי-הַלְכוֹת, פְּסַח, הַלְכָה ט'), שְׁזָה
סוּד סְפִירַת הָעֶמֶר, שְׂפָתוֹב (וַיִּקְרָא כג, טו): "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם", שְׁכַל אֶחָד
צָרִיף לְסִפּוֹר לְעֲצָמוֹ אֶת הַסְּפִירָה, וְאָסוּר לוֹ לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם בְּרִיָּה
שְׁבַעְעוֹלָם, כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂאִין אָדָם צָרִיף
לְהִסְתַּכֵּל עַל זוּלְתוֹ כָּלֵל, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ, כִּי בְּרַגְעַ
שְׂאָדָם מְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ מְזוּלְתוֹ, אוֹ מְסַתַּפֵּל עַל חֲבֵרוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה
כָּבֵר אֵינּוּ יָכוֹל לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת עֲצָמוֹ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁצָּוָה הַקְדוּשָׁה
בְּרוּךְ-הוּא לַעֲם יִשְׂרָאֵל לְסִפּוֹר סְפִירַת הָעֶמֶר, כְּדֵי לְטַהַרְנוּ מִטְּמֵאָתָנוּ
וּלְקַדֵּשׁ אוֹתָנוּ בְּקַדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, צָוָה לָנוּ דִיקָא בַלְשׁוֹן יְחִיד:
"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם" — לָכֶם לְעֲצָמְכֶם (לְקוּיט שְׂמַעוּנִי, פָּרָק כג, רַמְזוֹ תַרמג),
הֵינּוּ שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיף לְסִפּוֹר לְעֲצָמוֹ סְפִירָה, וְכֵן מוֹבָא בַּדְּבָרֵי
הַקְדוּשִׁים (לְקוּיטֵי-הַלְכוֹת, הַזֶּק רְאִיָה, הַלְכָה ב'), שְׁבַשְׁבִּיל זֶה אָסוּר לְבָנוֹת
חִלּוֹן נֶגֶד חִלּוֹן חֲבֵרוֹ, בְּשַׁבִּיל הַזֶּק רְאִיָה. וְהַעֲקָר הוּא שְׂאָסוּר
לְהִסְתַּכֵּל עַל מַעֲשֵׂה חֲבֵרוֹ, וְאָסוּר לְהִתְבַּלְבֵּל עֲצָמוֹ בְּשׁוּם בְּרִיָּה
שְׁבַעְעוֹלָם, וְאִזּוֹ דִיקָא כְּשֶׂאָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגָּה זוֹ, לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל
מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, רַק יַדַע שְׁכַל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא צָנוּר וְאוֹת
נִפְרָדַת מִהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, שְׁעַל יְדוֹ דִיקָא מְמַשִּׁיף הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא
גְלוּי אֱלֻקוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְיִזְכֶּה
לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה בְּשִׂקִידָה נִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְיִזְכֶּה
לְהוֹרִיד אֶת הַשְׂכִּינָה לְפִי בְּחִינַתּוֹ, וַיַּחַדֵּשׁ חַדוּשֵׁי עַרְבִין וּמְתִיקִין
בְּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וַיִּמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ עַרְבוֹת וּנְעִימוֹת זִיו חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. לֹא-כֵן כְּשֶׂאָדָם מְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ בְּמַעֲשֵׂה חֲבֵרוֹ,
וּמְסַתַּפֵּל תְּמִיד עַל זוּלְתוֹ, וּמְדַבֵּר עַל זוּלְתוֹ כָּל דְּבַר אָסוּר,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה גוֹרֵם חֲרָפָן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ מִהַתּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה.

וְזֶה פְּרוּשׁ כְּשֶׂאָבֵא מִשָּׁה וְרָאָה "תִּדְשָׂא הָאֲרָץ" בְּכָה וְרָאָה
הַחֲרָפָן, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (חֵלִין ס'): בְּשָׁעָה שְׂאָמַר

הקדוש-ברוך-הוא (בראשית א, יב) "למינהו" באילנות, נשאו דשאים קל וחמר בעצמן, אם רצונו של הקדוש-ברוך-הוא בערבוביא, למה אמר למינהו באילנות, ועוד קל וחמר, ומה אילנות שאין הרפן לצאת בערבוביא, אמר הקדוש-ברוך-הוא למינהו, אנו על אחת כמה וכמה, עין שם; רואים מזה, שהדשאים יצאו כל אחד בפני עצמו ולא בערבוביא, והתחיל משה רבנו לבכות וראה את החרפן, כי כשירד משה למצרים, וראה שני אנשים עברים נצים "ויאמר לרשע למה תכה רעך וגו', (שמות ב, יג) "ויאמר, אכן נודע הדבר וגו' (שם, פסוק יד), ופרש רש"י (והוא במדרש רבה, פרשת שמות, פרשה א', סימן ל'): נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו: מה חטאו ישראל מכל שבעים אמות להיות נרדים בעבודת פרה, אבל רואה אני שהם ראויים לכה, על שראה בישראל רשעים דילטורים, אמר מעתה, שמה אינן ראויין להגאל. אמרו חכמינו הקדושים (יומא ט): מקדש שני מפני מה תרב? מפני שהיתה בו שנאת חנם, ללמדך ששקולה שנאת חנם פנגד שלש עברות: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים; הינו שדיקא על-ידי משה רבנו "תדשא הארץ", איך שהדשאים יוצאים כל אחד למיניהם, ואין אחד מתבלבל ומתערב בחברו, בכה וראה החרפן, כי תכף-ומיד ראה בשביל מה הוא אריכת הגלות, פי תהיה שנאת חנם בין איש לרעהו, ואחד יריב עם חברו, ועל-ידי-זה יתערבו הצנורות ויגעו האותיות של התורה זה בזה, ועל-ידי-זה תהיה נפסלת כל התורה, ובה תלוי כל החרפן, שאחד מתערב במעשה חברו, ודו"ק.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשיז

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תולדות, ב' דראש-חדש כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

אֲקַנְיָה שֶׁקְבַלְתָּ מִמְּנֵי בְשָׁלְמוֹת אֶת הַקּוֹנְטְרָס "סוּד הַחַיִּים", וְרֵאוּי לָךְ בְּעֶצְמָךְ לְעֵינַי בַּקּוֹנְטְרָס הַזֶּה, וְתַחֲיָה אֶת עֶצְמָךְ עִמָּה, כִּי בְּאַמַּת סוּד הַחַיִּים הוּא סוּד עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצָאָנוּ, כִּי הָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּזֶה הָעוֹלָם מַה נִּקְרָאת עֲלֵיָה וּמַה נִּקְרָאת יְרִידָה, וְעַל-כֵּן אֵין זֶה עֲצָה לְשֹׁבֵר אֶת עֶצְמוֹ כָּל-כָּף וְלִפְלֵ בְּכָל פַּעַם בְּעֶמְקָא דְתַהוֹמָא רַבָּה, עֲלִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מֵינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְלַהֲרַגִּיל אֶת עֶצְמָךְ לִילָךְ עִם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל פְּסוּק: "אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי", הֵינּוּ שֶׁצְרִיכִים לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֶצְמוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהוּא דָן אֶת עֶצְמוֹ לְכַף זְכוּת, עַל-יְדֵי-זֶה יֵצֵא בְּאַמַּת מַכְּף חוֹב לְכַף זְכוּת, וַיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְלָכֵן אֵין זֶה דֶּרֶךְ טוֹבָה, שֶׁאַתָּה לוֹקַח אֶת עֶצְמָךְ כָּל-כָּף בְּמִרְרֵיּוֹת לְשֹׁבֵר אֶת עֶצְמָךְ, טוֹב מְאֹד שֶׁתַּהֲיֶה מְסֻדָּר, כִּי הַסֵּדֵר הוּא יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיֵּי הָאָדָם, וּכְבֹר כְּתַבְתִּי לָךְ מַה לְלַמֵּד וְאֲכַתֵּב לָךְ עוֹד פַּעַם, הַעֲקֹר רְאֵה לְעֵבֵד עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ, וּבִפְרֵט שֵׁישׁ לָךְ לְשִׂמְחָה, שֶׁתַּהֲלֶה לְאֵל, אַתָּה מְדַפִּיס אֶת הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, וְאַתָּה זוֹכֶה וּמוֹזְפָה אֶת הַרְבִּים בְּזְכוּת הַרְבִּים כְּזוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל. וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (יְלֻקוּט שְׂמַעוֹנֵי תַּהֲלִים, פָּרָק טז, רַמְזוֹ תַּרְס"ט): 'כָּל הַמוֹזְפָה אֶת הַרְבִּים אֵין חֲטָא בָּא עַל יְדוֹ', וְעַל כֵּן עֲלִיךְ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד בְּמַצְוֵה הַיְקָרָה הַזֶּה, שֶׁזְּכֹה אוֹתָךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּהַפְצַת מַעֲיֵנוֹת הַחֲכָמָה חוֹצָה, אַתָּה וְאַשְׁתָּךְ, רְאֵה לְמִסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ בְּזֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זְכָנִי עִם הַמּוֹנֵן סְפָרִים, אַךְ צְרִיכִים לְסַדֵּר אֶת זֶה, וּמִי יִתֵּן שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִתֵּן לִי אֶת הַחַיִּים, וְאַזְכֶּה לְסַדֵּר אוֹתָם וְשִׂיחֵיו מוֹכַנִּים לְדָפוּס, עַל-כֵּן אֵינוֹ יוֹדֵעַ לָמָּה אַתָּה מִמְּשִׁיךְ אֶת עֶצְמָךְ כָּל-כָּף אֶל הָעֲצָבוֹת וְאֶל הַמְּרִירוֹת בְּכָל פַּעַם, רְאֵה לְמִסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה, וְתְּמִיד תִּשְׁמַע קוֹל כְּלֵי זִמְרָה, אֲשֶׁר זֶה יַגְבִּיֵה אֶת רוּחְךָ, כִּי אֲסוּר לָךְ לְמַשֵּׁךְ אֶת עֶצְמָךְ אֶל הַצֵּעֵר וְהַמְּרִירוֹת.

הַרְגֵּל אֶת עֶצְמָךְ שֶׁכְּשֶׁאַתָּה קָם, אַחַר שֶׁאַתָּה רוּחֵץ אֶת פְּנֵיךְ וַיֵּצֵאתָ חוּץ וְכוּ', תִּכְרַךְ בְּרַבְת "עַל מַצּוֹת צִיצִית", וְאַחֲרֵי-כֵן בְּרַבְת: "עַל גְּטִילַת יְדַיִם" וְ"אֲשֶׁר יָצַר" וְ"וְאֱלֹקֵי נְשָׁמָה" וּבְרַבְת-הַתּוֹרָה,

ואחר-כך תאמר פֶּרֶק בְּאֲבוֹת, הינו בְּיוֹם ראשון פֶּרֶק א', בְּיוֹם שְׁנֵי פֶּרֶק ב', בְּיוֹם שְׁלִישִׁי פֶּרֶק ג', כִּי יֵשׁ שְׁשֵׁה פֶּרָקִים כְּגוֹד שְׁשֵׁה יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ, וְטוֹב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם פֶּרֶק אֶחָד, וְאַחַר שְׁאֲמַרְתָּ אֶת הַפֶּרֶק, תֹּאמֶר: "אֲנִי מֵאֲמִין", וְהוּא סִגְלָה גְדוֹלָה לְחֻקֵּךְ בְּעֲצָמוֹ אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם יֵשׁ לְךָ עוֹד קִצְת זְמַן, תִּקַּח זֶהר הַקְּדוּשָׁה, וְתֹאמֶר עֲמוּד אוֹ שְׁנֵי עֲמוּדִים וְדָף אוֹ שְׁנֵי דְפִים כְּמָה שְׁתוּכַל תַּתְּחִיל בַּהֲתַחֲלָה, וְתִכְנִיס סִימְנִיָּה, וּבְכָל פַּעַם תִּגְיֵד אֶפְלוֹ כְּמָה שְׁוֹרוֹת זֶהר, שְׁנֵה מְזוּכָר אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְתִכְרַף-וּמִיד רֵאָה לְהַזְדַּרֵּז עֲצָמְךָ לְלַכֵּת לְמַקְוָה, וְתַתְּפַלֵּל אֶת כָּל הַתְּפִלָּה מִתּוֹךְ הַסְּדוּר, וְתִשְׁתַּדֵּל לֹא לְדַבֵּר כְּשֶׁעוֹד הַתְּפִלִּין עַל רֵאשֶׁךָ, וּכְשֶׁתִּסִּים אֶת כָּל הַתְּפִלָּה תֹּאמֶר הַעֲשֵׂה מְזוּמוּרֵי תְהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁהֵם תְּקוּנָה גְּמוּרָה לְפָנֵי-הַבְּרִית וְלְתַקוּנָה הַמַּחַ וּמִסְגָּל לְפָרְקָה וְלְהַשְׁפֵּעוֹת טוֹבוֹת. וְאַחַר-כֵּךְ בְּעוֹד הַתְּפִלִּין דְּרַבְּנוֹ תֵּם עֲלֶיךָ תִּלְמַד פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְהַתְּרַגּוּם, וְאִם אֲפָשֶׁר לְלַמֵּד גַּם רִש"י — מָה טוֹב וּמָה נָעִים, וְזֶה יִהְיֶה לְךָ חֵק קְבוּעַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, לְלַמֵּד בְּעוֹדְךָ עִם תְּפִלִּין דְּרַבְּנוֹ תֵּם, בְּאֶפֶן שְׁבָכָל שָׁבוּעַ עַד יוֹם שְׁשֵׁי תְּנִיחָה לְסִים אֶת פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ, הֵינוּ בְּיוֹם ראשון תִּלְמַד מְרֵאשׁוֹן וְעַד שְׁנֵי וּבְיוֹם שְׁנֵי מִשְׁנֵי עַד שְׁלִישִׁי, וּבְיוֹם שְׁשֵׁי תִלְמַד שְׁשֵׁי וּשְׁבִיעִי, וְהַחֲכֵם מוֹסִיף בְּכָל יוֹם כְּמָה פְּסוּקִים, בְּאֶפֶן שְׁלֹא יִשְׁאַר לוֹ הַרְבֵּה עַל יוֹם הַשְּׁשֵׁי, וְכֵךְ כְּשֶׁבֵּא יוֹם הַשְּׁשֵׁי הוּא זוֹכֵה לְסִים אֶת פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ, וְזֶה יִהְיֶה אֲצִלְךָ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

וּבְאֲמִצַּע הַיּוֹם כְּשֶׁאֲתָה נוֹסֵעַ לְאִיזָה מְקוֹם, אוֹ כְּשֶׁאֲתָה הוֹלֵךְ לְאִיזָה מְקוֹם מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת לְבֵית וּמִהַבֵּית לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, תִּשְׁתַּדֵּל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׁאִין לְתֹאֵר וְאִין לְשַׁעַר כָּלָל. וְהַעוֹלָה עַל הַכָּל תִּהְיֶה שְׁמִיחַ שְׁאֲתָה מִתְעַסֵּק בְּקִדְשִׁים, שְׁאֲתָה עוֹסֵק בְּהַפְצַת מַעֲשֵׂינֹת הַחֲכָמָה חוּצָה, אֲשֶׁר אִין לְמַעְלָה מִזֶּה.

תִּשְׁתַּדֵּל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ דְּפִים 'עֵין יַעֲקֹב' חֵק קְבוּעַ, וְאִם אֲפָשֶׁר לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם דָּף גְּמָרָא — אִין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי גְמָר"א רֵאשִׁי תְבוֹת: גְּבַרְיָאֵל מִיְכָאֵל ר'פָּאֵל א'וֹרִיָאֵל, וְהֵם מְלֹאכֵי הַשְּׁמִירָה הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאֲדָם, עַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן! רֵאָה לְחַטֵּף בְּכָל יוֹם

למודים אלו, ואז תצליח. וכן אם אתה יכול ללמד שעור בשלחן ערוך מחבר רמ"א בכל יום קצת, אפלו כמה סעיפים, העקר אל תהיה בטלן, ואל תהיה שבור משום דבר שבעולם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליך, ואל תפחד משום דבר, כי סוף כל סוף תראה נוראות נפלאות שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא. ומאד מאד אבקש אותך לא להיות שבור משום דבר שבעולם, ואתה צריך למסור את נפשך על מדת השמחה, ובפרט שזכית כבר לזכיות כאלו, ואל תפחד כלל, אף אחד לא יקח ממך את ההדפסה הזו, אדרבה מה שאתה ואשתך עושים, אף אחד לא יכול לעשות, ועל-כן תהיו שמחים ועליזים בזה, ומאד מאד אבקש אותך, ברגע שיצא מהדפוס "יום הנשואין" תשלח לי את זה בדואר אויר, כי השקעתי בזה את כל חיותי, ולפי דעתי עוד לא יצא קנטרס כל-כך יפה כמו הקנטרס הזה, כי הנה לי בזה סיעתא דשמיא גדולה, ותאמר ל... שהכל בא בזכותו ובזכות הפסופין שלו, וכבר כתבתי לך שהברכת-המזון צריך להיות דיקא של נסח האשכנזים כי הקנטרס יותר שיך לאשכנזים, ובפרט לתרדים מלחלונים. אבקשך מאד שלא תתבלבל מאף אחד, יהיה מי שיהיה ויהיה מה שיהיה.

ראה לשלח את המכתבים האלה, כי הם מאד נחוצים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשיח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תולדות, ב' דראש-חודש כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע את הטוב ממך.

אודות השדוף שנתבטל, אל תצטער כלל, כי בודאי זה לא היה הזווג של בתך וכו', ובפרטיות כשהלה לוחץ עליך כל-כך עם כסף, ואם לא תתן לו כסף אינו רוצה וכו', אל תצטער על זה כלל כפי הנראה לא היה הזווג עולה יפה, חס ושלום, כי מי שדוחק כל-כך על כסף סימן שאין פונתו לשמים. ועכשו אודות השדוף השני שהציעו לך, שאביו רופא בלוס אנג'לס וכו', ראה לבדק בישיבה, ולברר אם הוא בעל מדות טובות, כי לא העקר הוא הלמוד אלא המדות, כי 'לא המדרש העקר אלא המעשה' (אבות א, יז), ובענין כסף, איצחק שאל תזרק כל-כך הרבה כסף, רק תעצר עצמך, ובפרט בחור של חוץ לארץ וההורים שלו אמידים וכו', אתה לא צריך כל-כך לזרק כספים, כי תהלה לאל יש לך עוד ילדים לחתן, ועל כלם אל תבלבל את עצמך כלל, כי הקדוש-ברוך-הוא לא יעזב אותך, ובזכות התפלות והבקשות שאתה מבקש ומתפלל לפניו יתברך, עוד תזכה לרוות רב נחת מבתך, ותחתן אותה בקרוב מאד עם בן זוגה האמתי.

נא ונא אל תבלבל את עצמך כלל, רק ראה להדביק את עצמך בו יתברך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך, ועל זה אתה צריך להיות חזק מאד — לא להשבר משום דבר שבעולם כי על כל אחד ואחד עוברים בזה העולם כל מיני נסיונות קשים ומרים, ומנסים את האדם לראות אל מי יפנה בעת צרתו, ועל-כן ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם ושום דבר שבעולם לא יוכל להפילך בחלישות הדעת.

עליך לדעת, כי מדת הסבלנות היא מדה יקרה מאד, ואי אפשר לעבר את זה העולם בשלום בלי מדת הסבלנות, לסבל את כל העובר עליו, אשרי מי שמכניס את עצמו במדה היקרה הזו, ואז טוב לו לנצח.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני

מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך, ובכל אשר תפנה — תשכיל ותצליח, ותרוה רב נחת מהילדים, ותשתדל לא להגיב על שום בקרת שעושים עליך, אתה הדבק את עצמך רק בו ותברך, ואז יאיר לך השכל מאד, כי השכל מאיר לאדם בכל דרכיו, אפלו במקום חשך ואפלה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), אם רק מדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, שהוא התכמה הקדומה, בסוד (איוב כח, יב): 'התכמה מאין תמצא'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשיט.

בעזרת השם ותברך, יום ששי ערב שבת-קדש לסדר תולדות, ב' דראש חדש כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל פלילות אנשי שלומנו היקרים, "חסידי ברסלב", הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", הני"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם תמיד לרקד אחר כל תפלה ותפלה, כי תהלה לאל, יש לנו על מה לשמח, שזכינו להיות בחלקו של רבנו ז"ל, ואנו זוכים לבנות עיר על שמו הקדוש. ובאמת מוכא בדברי האריז"ל (תחלת שער הפנויות), שבעת התפלה נמשכים על האדם מחין עליונים עד מאד, וראוי לאדם להתפלל בשמחה עצומה, כי אם האדם מתפלל בעצבות, הרי הוא בסכנה גדולה עד מאד. וראים בחוש, שתכף-ומיד אחר התפלה מתגבר על האדם הפעם והרציחה וכו' וכו', כי מחמת רבוי אור שקבל בשעת התפלה, כשגומר את התפלה, האור יותר חזק מהפלים וכו', ומזה בא שאדם מתפוצץ, ומתחיל לריב עם חברו, ועל-פן בכל בית-הכנסת אחר התפלה הוא ממשיך סכנה, שלא יתאחזו אז הקלפות, שנה כלל המריבות שיש בבתי פנסיות ויקא אחר

התפלות, שְׁזָה טוֹעֵן שְׁלֹא קָבַל עֲלֶיהָ, וְזֶה מִבְּקֵשׁ אֶת חוּבוֹ, וְזֶה מִתְקוּטֵט עִם שׁוֹנְאוֹ וְכוּ' וְכוּ', תְּמִיד אַחַר הַתְּפִלָּה יֵשׁ מְהוּמָה גְדוֹלָה בְּכָל בֵּית־הַכְּנֶסֶת.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִים תִּכְרֹךְ־וּמְיָד אַחַר הַתְּפִלָּה לְלַכֵּת רַקוּד, וְלִרְקֹד וְלִשְׁמַח, וּבְזֶה מִמְּתִיקִים אֶת הַדֵּינִים, אֲפִלּוּ אִם יֵשׁ אֵיזָה אָדָם שֶׁמִּנְחָה בְּמִרְרוֹת, צְרִיכִים לְתַפֵּס אוֹתוֹ אֶל תּוֹךְ הַעֲגוּל, וְשָׁגַם הוּא יִרְקֹד וְיִשְׁמַח, וּבִפְרֵט הַיּוֹם, שֶׁיֵּשׁ לָכֶם כָּבֵד קְבוּץ גְּדוֹל שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כְּדַאי לָכֶם לִרְקֹד לְכָל הָאָרֶץ וְהָרֶחֱב שֶׁל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְאִם אֲפֹשֶׁר בְּתוֹךְ וּבְגִבֵּל אַחַר כָּל תְּפִלָּה — מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, כִּי הָעֶקֶר הוּא שְׂמִחָה, כִּי בְּזֶה שֶׁהָאָדָם שֹׂמֵחַ, עַל־יְדִי־זֶה הוּא מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת זֵיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְאַתֶּם צְרִיכִים לְהִיּוֹת תְּמִיד שְׂמֵחִים וְעַל־יִזִּים עַל נַעַם חֶלְקְכֶם, שְׂאֵתֶם יְהוּדִים מְאֻמְיָנִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְקִימִים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּבִפְרֵט בְּמָקוֹם חֵילוּנֵי כְּזֶה, שֶׁהַסְּמִיךְ־מ"ם אוֹרֵב שָׁם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עֲלֵינוּ לְצֵאת בְּגֹאוֹן עִם יְלָדֵינוּ עַל הַרְחוּבוֹת, וְלְהִרְאוֹת לְכֻלָּם, שֶׁאֲנַחְנוּ שְׂמֵחִים וְעַל־יִזִּים עִם הַזָּקֵן וְהַפֶּאֱוֹת וְהַצְּנִיעוֹת שְׁלֵנוּ, וְאֵין לָנוּ מִמֶּה לְהַתְּבַיֵּשׁ, אֲדַרְבָּה זֶה כָּל כְּבוֹדֵנוּ, שֶׁאֲנוּ מְאֻמְיָנִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיֵּשׁ לָנוּ בְּטַחֲוֹן חֶזֶק, שֶׁכְּדַאי לֹא יַעֲזֹבֵנוּ, וְאֵז אִם תִּלְכוּ בְּאֶפֶן וּבְצוּרָה כְּזוֹ, תִּרְאוּ אֵיךְ שֶׁתִּפְצְלִיחוּ. וּבְאֵמֶת כָּל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ צְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּבִטְחֹן חֶזֶק, כִּי כְּדַאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַנְּסִיווֹת שְׁלוֹ, שֶׁמִּנְסִים אוֹתוֹ לְרְאוֹת אֶל מִי יִפְנֶה בְּעַת צָרָתוֹ וְדַחְקוֹתָיו וּמְרִירוֹתָיו, וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְבָרַח בְּכָל יוֹם רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְבַּדֵּד עֲצָמוֹ עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵינוּ מִפְּחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם כָּלֵל, וּמִכְּנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְאֵז דִּיקָא יַצְלִיחַ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ.

נָא וְנָא אַחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! תִּחְזִיקוּ אֶת עֲצַמְכֶם בְּיַחַד כְּמוֹ מִשְׁפָּחָה אַחַת, וְאֶחָד יַעֲזֹר לְשֵׁנִי, וְאֵז תִּרְאוּ אֶת הַנְּסִים נְגָלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְכֶם הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי כְּשֶׁאוֹחִזִּים אֶת עֲצַמְּם בְּיַחַד, אֵז

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה נְסִים נְגִלִים, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת לְנִסִּים,
כִּי אִם עַל-יְדֵי כָּלִי הַנִּקְרָא אַחֲדוֹת וְאַהֲבָה וְשָׁלוֹם, כִּי לֹא מֵצֵא
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּלִי מִחֲזִיק בְּרֻכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם' (עקצין ג,
יב).

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרֻכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שָׁלוֹם וּבְרֻכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד ... נִרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ וְעַם הַבְּשׂוּרוֹת הַמְּשֻׁמְחוֹת שְׂמַמְשׁ
הַחַיִּית אֹתִי, כִּי בְּאַמַּת עָלִינוּ לְהִתְחַזֵּק מֵאֵד מֵאֵד וְלִבְנוֹת לְעֶצְמָנוּ
קִהְלָה מִיחֻדָּת, שְׂתַהֲיֶה קִהְלָה נְאֻה וְחִסּוּדָה. וְצָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת
נַפְשָׁנוּ לְרֵאוֹת שְׂתַהֲיֶה אַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת בֵּין כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ,
וְאֵף שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד הוּא מִחַ מְשֻׁנָּה מִחִבְרָו, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (בַּמִּדְבָּר בָּהָה, פְּרָשָׁה כֹּא, סִימָן ב'): כָּשֵׁם שְׂפָרְצוּפִיָּהֶם שׁוֹנִים
כָּף דְּעוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת, וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשָּׁלוֹם — כְּשֵׁשְׁנֵי הַפְּכִים
מְשֻׁתָּוִים עַל שְׁכָל אַחַת (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן פ'); וְכֵן אָמַר
רַבְּנוּ ז"ל, שְׂעֵקֶר שְׁלֵמוֹת אַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט יוֹצֵא רַק מַפְעֵלוֹת הַמְּשֻׁנּוֹת
(עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), וְזֶה טֹבֵעַ בְּנִי-אָדָם, שְׁכָל אֶחָד
מוֹשֵׁף לְכוּוֹן אַחֵר, וְצָרִיכִים לְקַשֵּׁר וּלְיַחַד וּלְשַׁלֵּב אֶת כָּל הַמַּחֲוֹת
בְּיַחַד. וְאֵף שְׁזֶה דְבַר הַכִּי קָשָׁה, עִם כָּל זֹאת צָרִיךְ לְהִיּוֹת חֲכָם כְּמוֹ
שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (מְלָכִים-א' ה, יא): "וַיַּחֲכֶם מִכָּל הָאָדָם",
וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים לד): אֶפְלוּ מִן הַשׁוֹטִים,
כִּי הֵיטָה לּוֹ חֲכָמָה עֲצוּמָה — חֲכָמַת שְׁלֵמָה, לְדַעַת אֵיךְ לְלַכֵּת עִם
כָּל אָדָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמַּת זָכָה שְׂמֵלְכוּתוֹ הֵיטָה סִיְהֵרָא בְּשְׁלֵמוֹתָהּ;
כִּי עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת כְּשֵׁשְׁנֵי הַפְּכִים מְשֻׁתָּוִים, וְעַל קֶטֶב זֶה אֲנַחְנוּ
צָרִיכִים לִבְנוֹת קִהְלָה, וּבְפָרֵט שְׂהַסְמֵן-דָּמ"ם בְּעֶצְמוֹ בְּהַתְּנַגְּלוֹתוֹ

הטמאה עומד עלינו, ולכן עקר הצלחתנו תהיה רק אם נחזיק את עצמנו ביחד באהבה ואחווה, רעות ושלום, ועל זה צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם וכו' וכו' תמיד להתחמק וכו' וכו', ואף פעם לא לצאת כנגד וכו' וכו', רק להיות ותתן על כל דבר וכו' וכו', ולבסוף עושים מה שרוצים... והכל בסדר... ועוד פעם מתחמקים והכל בסדר... והבן למעשה את הרמזים שאני מרמז לה, איך שצריכים להתנהג עם אנשים תמיד רק באהבה ושלום, אחווה ורעות, וכלם צודקים... אף-על-פי-כן אני עושה מה שאני רוצה... אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתכניס בעצמך את ההקדמות האלו, וכך תצליח לנהל את העסקים בידיך.

בנדאי צריכים ישועות גדולות בענין הכספים, פי אני רואה איך שהסמ"ך-מ"ם עובד עלינו מאד מאד, על כל פרט ופרט, ואני לוח כספים הרבה מאד, אבל אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שיהיה לי מהיכן להחזיר את זה, ברוך השם שיש לי את המקנה, ועכשו צריכים לראות שנוזפה לבנות את בית-המדרש, ולהרחיב את המקום כדי שתהיה רחבות, וכן יהיה מקום נפרד לכולל כל השבוע, הינו היכן שעכשו הוא בית-המדרש, שם תהיה העזרת נשים, ושם ישבו הכולל וילמדו, ואף אחד לא יפריע להם, ומצד שני יהיה הבית-מדרש, ששם יכולים להתפלל מנגן אחר מנגן, ואין אחד מפריע לשני, כמו-כן למעלה למעלה שיהיו חדרים שנה לאורחים, הקדוש-ברוך-הוא יעזר לי, שאשמע כבר בשורה משמחת שהגיע האשור, ואז תכף-ומיד אני אץ לשם לגמר עם קבלנים, דברתי עם ... והוא גם-כן מחכה בכליון עינים לאשור.

אודות התלמוד-תורה והבית-ספר לבנות, תאמין לי, שזה קדוש השם הכי גדול, וזה יכניע את הסמ"ך-מ"ם.

עלינו רק להתחזק מאד מאד, וראה לבשר לי רק בשורות משמחות, אני מקנה ש... עוד עוזר להמלמד.

תהלה לאל, עכשו מתארגנים עוד כמה אברכים שרוצים להכנס לגור ביבנאל, ו... גרו יאיר, פתב לי, שהוא מוכן כבר ללמד עם

בחורים, הינו לפתח שם ישיבה, ואשתו היא גם-כן מורה שיש לה תעודת הוראה, הינו היא מורה מקצועית, ומי יתן שהחלום הזה יתגשם מה שיותר מהר, שבאמת נפתח שם ישיבה לבחורים וכן בית-ספר מפתח א' עד ח' וכו' וכו', שלא נצטרך יותר להטלטל לטבריה.

העקר ראה לשמר את עצמה מאד מאד מחובות, שלא תפנס, חס ושלום, לשום חובות, ואף שאני יודע שזה קשה מאד מאד, עם כל זאת ראה לדאג על ... שינדבו הן על המקנה והן על התלמוד-תורה וכו' וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך, ונזכה כבוד לשמע בשורות משמחות, ואזכה לבוא ולגור שם מה שיותר מהר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

פה תקבל רצוף מכתב קללי, ותמסר לאנשי שלומנו. אקנה להקדוש-ברוך-הוא שבכל יום אוכל לשלח להם מכתב קללי כדי לחזקם ולאמצם, וכן תקבל פה עוד כמה מכתבים פרטיים לאנשי שלומנו, כי הם מאד מכרחים.

י"ז תשכא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ג' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

ראה לחזק את עצמה מאד מאד ללמד בכל יום השעורים כסדרן באשר הרגלת אצלנו, ואל תניח את עצמה פרגע, כי עכשו הוא הזמן הכי טוב בשבילך קדם החתונה לחטף הרבה תורה, שתקבע לעצמה שעור במשניות, ואם תזכה בכל יום ח"י פרקים — אין למעלה מזה, וכן שעור כסדרן בגמרא, לסיים ש"ס פעם

אחר פעם, וכן שעור בשלחן ערוך, והקדוש-ברוך-הוא יצליח את דרכך.

בענין העזר שאתה עוזר לתלמוד-תורה — טוב מאד שתלמד אתם גם את שפת האידיש, כי טוב מאד שילדים ילמדו גם באידיש, כי היא שפה שמאד נצרכים בחיים, כי איך שהוא מסתובבים בין יהודים, אזי טוב לדעת גם שפת האידיש, וכשמרגילים את הקטנים מימי קטנותם ללמוד אישי, אזי כשיגדלו ידעו את השפה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח את דרכך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשכב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום ובברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

אקנה להקדוש-ברוך-הוא, שאתה 'גונב' זמן ללמוד תורה בכל יום, באשר הרגלת אצלנו, ותעשה לעצמך קביעות חזקה ללמד בכל יום פרשה חמש ורש"י עם התרגום באופן שעד יום ששי תזכה לסיים פרשת השבוע 'שנים מקרא ואחד תרגום' עם פרוש רש"י, והיא סגלה גדולה ליראת שמים, וזה יהיה לך חק קבוע כל ימי חייך, וכן ראה להתאמץ לומר בכל יום ח"י פרקים משניות, אשר הוא תקון גדול להנשמה לומר בכל יום ח"י פרקים משניות, וממשיך על עצמו חיים מחי החיים, כי למוד משניות מזכך את הנשמה מאד, ומעלה ומגביה אותה לרום גבהי מרומים. וכן תקבע לעצמך שעור עם אחד מהאברכים בלמוד גמרא. וטוב שתקח מסכתא אחת, ותחזר על זה פעמים אין מספר, עד שתהיה בקי בזה, וכן תלמד 'בן איש חי' מפרשת השבוע, כדי שתהיה בקי בהלכה.

ועל כלם — בזמן הפנוי אחרי שעזרתך כבר לאביך בתנות,

רָאָה לְצֵאת לְהַפְצָה, וְגַם בְּזֶה תַעְזֹר לְאַבְיָד, שְׂיִתְרַחֵב לוֹ בְּפִרְנֶסָה,
וּבְאַמַּת אֶסוּר לְהִיּוֹת עֲצָלָן, כִּי יְכוּלִים לְהַצְלִיחַ מְאֹד.

אֲנִי מְצַפֶּה לְשִׁמְעַ מִמֶּךָ מַה שְּׂיִוִּתֵר מֵהָר.

הַמֵּאַחַל לְךָ בְּרֻכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

רָאָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמֶךָ בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת
בְּשִׁמְחָה, וּתְשַׁמַּח אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיָּקָרִים, וְאֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבָקְרוּב נוֹכַח לְהִתְחִיל עוֹד פַּעַם אֶת הַעֲזָר שְׁבַת', וְזֶה
יִתֵּן לְךָ דְחִיפָה גְדוֹלָה בְּפִרְנֶסֶתְךָ, כִּי אֲנִי רַק מְחַפֶּה שְׁנוֹזְפָה כְּבָר לְגַמֹּר
בְּשִׁלְמוֹת עִם הַמְקַנֶּה, וְאַזְכָּה לְצֵאת מֵהַחֹבוֹת שְׁלוּיֹתַי עַל זֶה, וְאַז
נְרוּץ עִם הַבָּשָׂר לְעֲזָר שְׁבַת', וְזֶה יִהְיֶה לְךָ עֲזָר גְּדוֹל מְאֹד.

רָאָה לְכַתֵּב לִי אִם כְּבָר הִסְתַּדְּרַת עִם ... וְאִם הִחְזִיר לְךָ אֶת כָּל
הַמְכַשִּׁירִים שְׁשִׁיכִים לְךָ, וְאֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעוֹד יִהְיֶה
לְךָ מִפְּעַל בָּשָׂר עֲנָקִי בִּיבְנָאֵל, וְזֶה לֹא תָלוּם רַק כֶּף יִהְיֶה בְּמַצִּיאוֹת,
כִּי תִהְיֶה לְאֵל, עֲכָשׁוּ מִתְעַנְיָנִים הַמּוֹן אֲבָרְכִים חֲרָדִיִּים לְהַפְנֶס לְגוֹר
בִּיבְנָאֵל, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לִי, שְׁכְּבָר אֲזַכָּה לְהִתְחִיל לְבָנוֹת
אֶת הַבֵּית-מִדְרָשׁ בְּצַד זֶה, וַיִּגְמַר, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבַּרֵךְ שָׁמוּ, עַד חַג הַפֶּסַח,
וְאַחֲרֵיכֶן נִתְמַקֵּד גַּם עַל הַבֵּית-מִדְרָשׁ הַגְּדוֹל, יֵרְאוּ עֵינֵינוּ וַיִּשְׁמַח
לְבָנוּ וְתִגַּל נַפְשָׁנוּ בִישׁוּעַתוֹ יִתְבַּרֵךְ. עֲכָשׁוּ מִתְחִילִים לְרְאוֹת אֶת
הַנְּסִים נִגְלִים שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ.

וְהַעֲקָר רָאָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמֶךָ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּפְחָד כָּלֵל
מִהָאִיוִּמִּים וְהַלְחִץ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם, יִמַּח שָׁמוּ וְזָכְרוּ, מַה לְךָ עִמוּ,

הוא סתם מוסר ורשע ארור, טמא בן טמא וכו' וכו', הקדוש-ברוך-
הוא יעזר שנוזפה לראות במפלתו.

העקר ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואקנה
להקדוש-ברוך-הוא, שעם ... הכל יסתדר, אני שולח לו עכשו עוד
מכתב, ותראה למסר לו את זה, ואני מקנה, שסוף כל סוף הכל
יתהפך לטובה, ותרוה רב נחת מכל בניה, ובקרוב כבר תתחיל
לבנות את הדירה שלך, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שפבר אוזפה לבוא
ולגור ביניכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשכד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויצא, ג' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

טרם שקבלתי ממך מכתב חזרה, אמרתי לרוץ עוד מכתב
אליך, כי באמת חבל לי עליך מאד מאד, כי אתה חקוק בנימי
ובפנימיות נפשי, באשר הקדוש-ברוך-הוא בעצמו יודע זאת.

מה אמר לך, ידידי היקר! עכשו הוא הזמן הכי טוב בשבילך
להתעלות בעבודת השם יתברך ברוחניות ובגשמיות, ברוחניות —
לעסק הרבה בתפלה והתבודדות, ולהתפלל בכונה בחיות ובקול
גדול, ולהתמיד בלמוד התורה הקדושה, ובגשמיות גם להסתפל על
העתיד, שיהיה לך מעמד פרנסה. וחבל מאד שתעזב את אמנות
השחיטה שלמדת, כי היא אמנות יקרה מאד, ואתה יכול לעזר
לאביך, ותהיה לך פרנסה בשפע, כי אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא,
שסוף כל סוף יהיה לאביך, בעזרתו יתברך שמו, מפעל גדול של
בשר, והוא בודאי יצטרך לעוזרים, ומה טוב מאד שאתה תהיה
העוזר שלו, ולכן טוב שתחזר אל השחיטה, ותוציא לעצמך תעודת

שְׁחִיטָה, וְזוֹ תִהְיֶה לָךְ פְּרִנְסָה קְבוּעָה; כִּי בְּאַמַּת צְרִיכִים שְׁנִיָּהִם — תּוֹרָה וְעִבּוּדָה, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַתַּנָּא הַקְדוּשׁ (אבות ב, ב): "יִפְהַ תְּלַמּוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ שְׁיִגִיעַת שְׁנִיָּהִם מִשְׁפַּחַת עוֹן", וּפְרַשׁ הָרַב מִטְּשֵׁה עֵרִין ו"ל: כְּשֶׁאָדָם לומד ועוסק בְּעֶסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה, עַל־יַד־יְדִיָּוָה שׁוֹכֵחַ לַחֲטָא, וְזֶה "טוֹב תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שְׁיִגִיעַת שְׁנִיָּהִם מִשְׁפַּחַת עוֹן", לְשׁוֹן שְׂכַחָה, שְׁשׁוֹכֵחַ לַחֲטָא, כִּי בְּאַמַּת כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּטֵל אֲזִי מִשְׁעִמָּם לוֹ, וְהַבְּטָלָה מְבִיאָה לִידֵי שְׁעִמוּם וְלִידֵי זְמָה (פְּתוּבוֹת נט:), וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם לומד וְכֵן עוֹסֵק בְּעֶסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה, עַל־יַד־יְדִיָּוָה אֵין לוֹ זְמַן לַחֲטָא, וְצְרִיכִים אֶת שְׁנִיָּהִם. וְרַבְּנּוּ ו"ל לְמַד אוֹתָנוּ לְמוֹדִים כְּאֵלוֹ לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָן, כִּי בְּאַמַּת מִי שֶׁהוּא בְּטָלָן בְּגִשְׁמִיּוֹת, הוּא בְּטָלָן גַּם בְּרוּחָנִיּוֹת, וּמִי שְׁאֵינוֹ בְּטָלָן בְּגִשְׁמִיּוֹת, אֵינוֹ בְּטָלָן בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה. וְיֵשׁ סְפוּר מִחֻכְּמֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, שְׁפַעַם אַחַת יֵצֵא מִבֵּיתוֹ בְּלִילָה, וְעֵינָיו נִשְׂוֹאוֹת הַשְּׁמַיִמָה לַחֲקֹר הַכּוֹכָבִים, וּבְלָכְתוֹ נִפְל בְּבוֹר תַּחַת רַגְלָיו, וְעִבְרָה עָלָיו אֲמַתּוֹ וַתִּצְחַק וְהַתְּלוּצָצָה מִמֶּנּוּ, וְאָמְרָה לוֹ: אַתָּה חוֹקֵר לְדַעַת אֲשֶׁר בַּשְּׁמַיִם מִמַּעַל, וְזֶה בְּאֶרֶץ מִתַּחַת לְרַגְלֶךָ אֵינְךָ יוֹדֵעַ... וְזֶה כֹּל הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנּוּ ו"ל, שְׁאָדָם לֹא יִהְיֶה בְּטָלָן, מִצַּד אֶחָד תַּעֲלֶה תְּמִיד בְּרוּחָנִיּוֹת, וּמִצַּד שְׁנֵי תַרְאֶה גַם אֵיךְ לְהִסְתַּדֵּר בְּזֶה הָעוֹלָם, וְזֶה הַלְמוּד שְׁאֲנַחְנוּ לומְדִים עִם הַתְּלַמִּידִים שְׁלָנוּ בְּ"הֵיכַל־הַקְּדוֹשׁ", כְּאֲשֶׁר קִבְּלָתָּ וְשִׁמְעָתָּ אֲצִלָּנוּ.

וְלָכֵן רַב רַבִּים שֶׁל הַתְּלַמִּידִים מִ"הֵיכַל־הַקְּדוֹשׁ", שְׁצִיָּתוֹ בְּאַמַּת, יֵשׁ לָהֶם פְּרִנְסָה בְּשַׁפְּעַ, וְאִשָּׁה וְיִלְדִים, וְגַם עוֹבְדֵי הַשֵּׁם מִפְּלָגִים מְאֹד, בְּקִיָּאִים בְּ"לְקוּטִי־מוֹהַר־ו"ן", מִה שְׁאֵין בֵּין כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַחַד, וְדָבָר זֶה יְכוּלִים לְבַרֵּר, וְכֵן בְּעֵנֵן הַלְמוּדִים, לומְדִים בְּהַתְּמַדָּה כְּזוֹ שְׁזָכוּ לְסִיִּם כֹּל הַתּוֹרָה כְּלָה, מִה שְׁאֵין אֲצֵל כָּלֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דָּבָר כְּזֶה, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ לָהֶם אִשָּׁה וְיִלְדִים וּמִסְתַּדְרִים, וְזֶה הַלְמוּד שְׁלוֹמִידִים בְּ"הֵיכַל־הַקְּדוֹשׁ" — לְהִיּוֹת לְמַעְלָה וְגַם לְמַטָּה. וְהֵם הֵם דְּבָרֵי רַבְּנּוּ ו"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר־ו"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סח); כִּי הֵעֵקֶר לְהִיּוֹת לְמַעְלָה וְגַם לְמַטָּה, עֵינֵן שָׁם.

אֲנִי מְקַנְהָה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁתּוֹצִיא לְעֲצָמְךָ רְמִזִּים מִהַמְּכַתֵּב הַזֶּה, וְתִזְכֶּה בְּקִרְוֹב לְמַצָּא אֶת בֵּית זוּגָךָ, וְאֲנִי מְקַנְהָה לְבוֹא

מה שיותר מהר לארצנו הקדושה, ואז נדבר פנים אל פנים, ויעזר לי הקדוש-ברוך-הוא, שאזכה להיות השדכן שלך, ולשדך אותך מה שיותר מהר, ותזכה להקים בית נאמן בישראל, כי רבנו ז"ל רצה מאד שיתחתנו בגיל צעיר.

העקר אל תהיה בטלן, ותראה מה לפניך, ותתחיל להסתפל במציאות החיים, ואז תצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ראה לכתב לי תשובה.

י"ז תשכה.

בעזרת השם יהברך, יום ראשון לסדר ויצא, ג' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אל נשות אנשי שלומנו "חסדי ברסלב", הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", הו"ה עליהן ישרה שכנתו תמיד, וישמרן ויצילן מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהן, וימשיך עליהן חן וחסד וישועה ורחמים מן השמים.

ראו להחזיק את עצמכן ביחד, ואשה תעזר לרעותה, ומה טוב ומה נעים, שבכל ליל שני תתקבצנה יחד בכל שבוע בבית אחר, ואשה תתן הרצאה בענינים מענינים. וטוב מאד, שבכל שבוע תהיה אשה אחרת המדברת, כי תהלה לאל, לכל בת ישראל יש פחות עצומות, וכדאי לה להוציא את הפחות מכל אל הפעל, וזה יהיה נצרך על להבא, כי באמת מוהר"ן ז"ל רצה מאד, שכל אחד ואחד מאנשי שלומנו יהיה לו שעור לדבר עם אחרים בעבודת השם יתברך, כי אמר, שכל אחד ואחד יכול לקרב את כל העולם כלו, וכן הדבר טוב על הנשים, כל אשה ואשה יש לה פחות עצומים

לְקַרְבֵּךְ אֶת כָּל נַפְשֵׁי וּבְנוֹת עַם יִשְׂרָאֵל, אֶף צָרִיכִים קִדְּם לְלַמֵּד אִיךָ לְדַבֵּר, וְכֵאֵן תִּהְיֶה לְכֵן אֶפְשָׁרוֹת לְהַתְּלַמֵּד אִיךָ לְדַבֵּר.

לְכֵן מַה טוֹב וּמַה נְעִים, אִם תְּצַיְתְּנָה אוֹתִי, וּבְכָל שְׁבוּעַ אִשָּׁה אַחֲרַת תַּתֵּן הַרְצָאָה בְּנוֹשָׂא אַחֵר, וְכֵךְ תַּתְּאַחַדְנָה יַחַד, וְתַעְזוּרָנָה אִשָּׁה לְרַעוּתָהּ, וְזֶה יִהְיֶה לְכֵן לְתוֹעֵלַת גְּדוּלָה לְצִאת קִצַּת מִהַבֵּית וּלְהַתְּאֹרֵר, וְכֵן בְּכָל לַיִל רְבִיעֵי טוֹב מְאֹד שְׁגַבְרַת ... תַּחֲיָהּ, תַּתֵּן שְׁעוֹר בְּנוֹשָׂא רְפוּאָה וְהַנְּהַגַת הַבֵּית עַל-פִּי הַתּוֹרָה, כִּי הִיא אִשָּׁה מְלַמֶּדֶת, תִּהְיֶה לָּאֵל.

הַעֲקֹר רְאוּ לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אַחַת אֶת הַשְּׂנִיָּה, וּבִפְרָט אֶת הַתּוֹשָׁבִים, וְעַל־יְכֵן לְרְאוֹת, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶן תְּמִיד אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה, כִּי מִי שֶׁזוֹכֶה לְשִׂמְחָה — נִתְרַחֵב לוֹ מִחוּ וְדַעַתוֹ תְּמִיד, וּלְהַפּוֹךְ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוֹרָה וּמְרִירוֹת נִצְטַמְצֵם הַמַּח, וְעַל-כֵּן רְאִינָה לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶן לְהִיּוֹת תְּמִיד שְׂמִחוֹת וְעַל־זוֹת, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶן.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלִיתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְּפִלָּל עַל כָּל אַחַת וְאַחַת מִכֶּן, שֶׁתְּרוּנֶיהָ רַב נַחַת מִהִלְדֵּים, וְיִהְיֶה לְכֵן פְּרֻנְסָה בְּשִׁפְעַ, וּלְכָל אַחַת וְאַחַת תִּהְיֶה דִּירָה מְשֻׁלָּה, וְלֹא תִצְטָרֵךְ לְגוֹר בְּשִׁכְנוֹת.

הַמְּאַחַל לְכֵן בְּרָכָה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ג' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל-הַקִּדְּשׁ", הַגְּרִים בְּ"בִּנְיָאֵל עִיר בְּרִסְלָב", הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיִּצְלֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחְלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְּלַחַה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם מאד מאד להיות שמחים ועליונים, אשר זכותם להיות בחלקו של רבנו ז"ל, ואין לכם שיכות אל החולקים לרבנו ז"ל, וחכמינו הקדושים אמרו (פרקי דרבי אליעזר, פרק כה): "הולך את חכמים יחכם" (משלי יג, כ), למה הוא דומה? למי שנוכנס לבית המרקחים, אף-על-פי שלא לקח ולא נתן כלום, מכל מקום ריח טוב לקח והוציא, כך כל מי שהולך עם הצדיקים, לוקח מדרךיהם וממעשיהם הטובים. ולהפוך "ורעה פסילים ירוע" (שם יג, יט), למה הוא דומה? לאדם שנוכנס לבית הברסקי, אף-על-פי שלא נתן ולא לקח כלום, מכל מקום ריח רע קלט והוציא עמו, כך מי שהולך עם הרשעים, לוקח מדרךיהם וממעשיהם הרעים. ועל-פני עלינו לרקוד בכל יום בשמחה עצומה, שזכינו להיות בחלקו של רבנו ז"ל, ואנחנו מסתובבים רק אצל חכמים אמתיים, שעליהם נאמר: "הולך את חכמים יחכם". תהלה לאל, אין לנו שום שיכות אל הסמ"ך-מ"ם וגונדא דיליה, שעליהם נאמר: "ורעה פסילים ירוע".

אחי ורעי היקרים! נא ונא ראו לעזר איש את זולתו, כי בזה תלויה כל הצלחתכם בין בגשמיות ובין ברוחניות, כי קנה אחד יכולים לשבור, אבל הרבה קנים בשום פנים ואופן אין יכולים לשבור, ועל-פני תחזיקו את עצמכם ביחד, כי אהבה ואחדות זה עולה על הכל, וזהו תקון הברית — כשבני אדם אוהבים את עצמם ביחד, ועל-ידי-זה נעשה יחוד בכל העולמות כלם; כי באמת אצלו יתברך שרוייה רק האחדות, והפרוד אצל הסטרא אחרא, וכדגמא דלתתא כך דגמא דלעלא, כי באתערוותא דלתתא אתער דלעלא (זהר חלק א' פח.), כמו שמתעוררים לעשות כאן למטה, כך מתעוררים למעלה, אם בני-אדם מחזיקים את עצמם ביחד כאן למטה, על-ידי-זה מורידים על עצמם אור האחדות, אור נפלא מכתר העליון, פלא עליון על עצמו, אבל אם מפרידים ביניהם, אזי רחמנא לצלן, "ונרגז מפריד אלוף" (משלי טז, כח), שמפריד אלופו של עולם, שאינו יורד הזעיר אנפין ונוקבא דליה, ועושה פרוד בין הו"ה לאדנ"י.

ובזה יוכן מדרש פליאה: "ויתפרו עלה תאנה", מכאן אתה

למד שהקדוש-ברוך-הוא הלביש לאדם הראשון ציצית, והמדרש הזה עומד וצונח דרשני; ויש לומר, כי הנה ידוע שאדם הראשון נברא להכיר את הבורא כל עולמים, ויזכה להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ויאיר את כל העולם כלו עם אמתת מציאותו יתברך, וזהו תקון עולם במלכות שדי, שימלא את כל העולם כלו עם גלוי אלקות, שהכל יראו רק את אמתת מציאותו יתברך, שזהו עץ החיים, שאדם נכלל בחי החיים בו יתברך. אך מחמת עצת הנחש, שהסיתם לאכל מעץ הדעת טוב ורע, "והייתם כאלקים ידעי טוב ורע" (בראשית ג, ה), על-ידי-זה עשה חרבן העולם, וכמו שגלה לנו רבנו ז"ל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז'), אשר עקר הגלות אינו אלא בשביל חסרון אמונה, כשיש לאדם אמונה שלמה בו יתברך, ומכניס את עצמו באמתת מציאותו יתברך, על-ידי-זה לא שיף בכלל גלות, כי הוא נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ורואה את אמתת מציאותו יתברך בכל העולם כלו. וזוהי עצת הצדיקים, שהיא זרע אמת (ירמיה ב, כא), כי עצתם היא אמונה, כי הצדיקים הגדולים הם תמיד מוסרים את נפשם לגלות את האמת, שהיא אמונה הקדושה בו יתברך, להאמין אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומתנה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ועל זה הם מוסרים את נפשם להחדיר בתלמידיהם, ונותנים להם עצות יקרות איך להיות חזקים באמונה פשוטה בו יתברך, ועל-ידי האמונה הקדושה ממשיכים את השכינה בעולם. ולהפוך מי שאינו זוכה להיות מקרב אל הצדיק האמת, על-ידי-זה נופל לעמקא דתהומא רבא, שזו עצת הנחש, שהוא כופר בכל, עד שאמר להם: "והייתם כאלקים ידעי טוב ורע" (בראשית ג, ה), כי הסיתם נגדו יתברך, ועל-פן נתקלל הנחש.

ועקר תקונו הוא רק על-ידי התקרבות להצדיק האמת, שהוא בחינת משה משיח, אשר הוא מגלה אמתת מציאותו יתברך בגלוי נורא ונפלא מאד, ועל-ידי מצות ציצית, האדם נצול מעצת הנחש ונשואין של רשע שהוא נאוף, כי ציצית שמירה לנאוף, כמוכא

בתקוננים (תקוני יח). "ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם וישימהם" (בראשית ט, כג), זה סוד ציצית, וערות אביהם לא ראו, כי ציצית מכסה על ערין, אבל חם שהוא היצר הרע, מחמם גופיה דבר נש בעברה, הוא ארור, כמו שכתוב (בראשית ט, כה): "ארור כנען", ועל-כן מי שיודע שפגם בכריתו, שעל-ידי-זה קבל עצת הנחש, עליו לשוב בתשובה שלמה, ויתקרב להצדיק האמת ולקבל ממנו עצות אמתיות, שכלו זרע אמת, ועל-ידי-זה יתקן את חטאיו. וזה "ויתפרו עלה תאנה". ומוכא בדברי המקבלים (עין קהלות יעקב, אות תאנה), אשר תאנה ראשי תבות: ת'פארת ה'משפיע אל נוקביה, כי כל היחוד של תאנה הוא החבור העליון בין זעיר אנפין לנוקביה, בין הו"ה לאדנ"י, כי עקר הפגם של אדם הראשון היה, שהפריד את עצמו מחוה, על-ידי עצת הנחש, שהפריד את העולם הזה מהעולם הבא, כי הנחש הסיתם: "והייתם כאלקים ידעי טוב ורע", שהפריד בין הטוב והרע, שזה הפרוד בין הו"ה לאדנ"י, העולם הזה מהעולם הבא, ועל-כן "ויתפרו עלה תאנה" דיקא, שהוא ראשי תבות: ת'פארת ה'משפיע אל נוקביה — ת'א'נה', ולכל זה זכו דיקא על-ידי מצות ציצית. מפאן אפה למד, שהקדוש-ברוך-הוא הלביש לאדם הראשון ציצית.

כי אי אפשר להגיע אל עצת הצדיקים, ולהיות נצול מעצת הנחש ומנשואין של רשע שהוא נאוף, רק על-ידי מצות ציצית, ועל-כן "ויתפרו עלה תאנה", שעל-ידי-זה גרמו את היחוד של הת'פארת ה'משפיע אל נוקביה, שנעשה יחוד בין זעיר אנפין לנוקביה, בין הו"ה לאדנ"י, על-ידי-זה אפה למד שהקדוש-ברוך-הוא הלביש לאדם הראשון ציצית.

וזה שאיתא בכתבי האריו"ל, שהמחין של אהי"ה, שהם הכתרים: קס"א, קמ"ג, קנ"א, עולה עם הפולל כמספר תאנה, ומשם נמשך ונתבשל הזרע, בסוד: "כלו זרע אמת", שמקבלים מהצדיק האמת, כי דיקא התאנה, שהיא סוד הכתרים של העולמות, הם ממשיכים את הזרע, בסוד: "כלו זרע אמת"; ועל-כן דיקא אחר פגם אדם הראשון, שקלקל בזרעו, שבאו רוחות וחממו אותו,

וְהִכְשִׁילוּ אוֹתוֹ בְּמַה שֶׁהִכְשִׁילוּ (ערוֹבֵין יח), דִּיקָא אֶז "וַיִּתְּפוּרוּ עָלָה תֵּאֵנָה", שְׁעַל-יְדֵי שְׁחֹזר בַּתְּשׁוּבָה, וְגַרְם שֶׁהִתְפַּאֲרַת ה' שְׁפִיעַ אֶל נְיוֹקְבִיָּה דִּילִיָּה, מִכָּאֵן אַתָּה לְמַד שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִלְבִּישׁ לְאָדָם הָרִאשׁוֹן צִיצִית, שֶׁהוּא שְׁמִירָה לְנֹאֹף, וְדו"ק.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ו'ל, שְׁמֹמְנוּ מְקַבְּלִים כְּלוּ זְרַע אָמֶת, עֲצוֹת אָמֶתִיּוֹת, עֲצוֹת שֶׁל עוֹלָם הֵבֵא (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ז), וְתִשְׁמְרוּ אֶת עֲצֻמְכֶם מִהַסֵּמ"ך-מ"ם", שֶׁהוּא עֲצַת הַנְּחֹשׁ, שְׁמֹמְנוּ מְקַבְּלִים שְׁקָר וְכֹזֵב, וְהִתְרַחֲקוּת מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְעַל-יְדֵי קִיּוּם מִצְוֹת צִיצִית בְּשִׁלְמוֹת, זוֹכִים לְהַנְצִל מִהַנְּחֹשׁ שֶׁהוּא הַסֵּמ"ך-מ"ם, וְנִשְׁוֹאֵין שֶׁל רָשָׁע, בְּבַחֲיִנַת נֹאֹף, וְזוֹכִים לְקַבֵּל אֶת עֲצַת הַצְּדִיקִים.

נָא וְנָא רְאוּ שֶׁבְּבִית-הַמְּדֻרָשׁ שְׁלָנוּ תָּמִיד יִשְׁמְעוּ קוֹל תּוֹרָה וְתַפְלָה, וְאֵל תַּנִּיחוּ שְׁיִכְנָסוּ בִּינֵינוּ הַלְצִים, כִּי אֲצַלְנוּ צְרִיכָה לְהִיּוֹת רַק אֲוִירָה שֶׁל רְצִינּוֹת, וְאֶז נְצַלִּיחַ אֶת דְּרַבְּנוּ תָּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיְצַא, ג' כֶּסֶלוּ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, הֵרֵב ... גְּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת הַדּו"ח שֶׁכְּתַבְתָּ לִי, אֵיךְ אַתָּה מְרַבֵּיץ וּמְכַנִּיס תּוֹרָה בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וּמִמֶּשׁ הַחֲחִיטָה אוֹתִי, כִּי אֲנִי רוֹצֵה מְאֹד, שְׁיִכְנָאֵל תְּהִיָּה עִיר שֶׁל תּוֹרָה, וְעַל יְסוּד הַזֶּה אֲנִי מוֹסֵר אֶת נַפְשִׁי, וְצְרִיכִים לְבַעַר אֶת כָּל מִינֵי לְצִים מִשָּׁם יִהְיֶה מִי שְׁיִהְיֶה, אֲנִי מְאֹד רוֹצֵה שֶׁתְּהִיָּה אֲוִירָה שֶׁל רְצִינּוֹת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְאֲוִירָה שֶׁל שְׂמֻחָה, בְּאִפְּן מִי שֶׁרַק יִכְנָס בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, יִשְׁמַע תָּמִיד אֵיךְ מְרַקְדִים וְשִׂמְחִים, הֵינּוּ אַחַר כָּל תַּפְלָה וְתַפְלָה שְׁיִרְקְדוּ בְּכָלִי זְמַר

לְכֹל אַרְךָ בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וְתַמִּיד תִּהְיֶה שֵׁם אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֻחָה, וְכֵן אֲוִירָה שֶׁל רְצִינּוֹת, לְהִיּוֹת רְצִינִים, וּלְהַתְמִיד מְאֹד בְּשִׂקִּיָּה עֲצוּמָה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי סוּף כָּל סוּף לֹא יִשָּׂאֵר מֵאֲתָנוּ רַק זֶה, וְעַל-כֵּן אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, שֶׁתִּרְאֶה שֶׁתִּשְׁרֶה תַּמִּיד בֵּינֵינוּ אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֻחָה, וְאִזּוֹ נִצְלִיחַ דְּרַכְּנוּ תַּמִּיד.

רְאֵה גַם לְקַחַת אֶת הַחַנוּף בְּיַדְיךָ, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, רַק אַתָּה תִּהְיֶה אַחֲרָי עַל הַחַנוּף בְּרוּחָנִיּוֹת, וְיִדְבַּר עִם הַהוֹרִים, וְתִסְבִּיר לָהֶם מַה זֶה חַנוּף אֲמַתִּי, כִּי פֹה בִּיבְנָאֵל, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, זֶה כְּכֹר שְׂבָע-עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁהִסְמַ"ךְ-מ"ם יוֹשֵׁב פֹּה, וְכִכְּר תִּשְׁעִים שָׁנָה שְׁעֵדִין לֹא הָיָה פֹּה חַנוּף חֲרָדִי חַנוּף טוֹב, וְעַלֵּינוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּעִבּוּר זֶה, וְעַל-כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְקַחַת אֶת זֶה בְּיַדְיךָ, וּלְהַסְבִּיר לַהוֹרִים מַה נִּקְרָא חַנוּף אֲמַתִּי, וּבִפְרָט שְׂאֵתָה בְּעֲצָמְךָ מִחַנּוּף, וְאַתָּה יוֹדֵעַ מַה זֶה חַנוּף.

הַעֲקֵר רְאֵה לְשִׂמַּח אֶת עֲצָמְךָ, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹר לָךְ, וַיַּעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהוֹצִיא דִּינּוֹת, וְתִהְיֶה מוֹרֶה-צֶדֶק בְּקִהְלָתְנוּ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְלִמּוּד בְּכֹל לֵילָה עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְאַפְלוּ שְׁלֹא יִהְיֶה רַק מִגִּין — מַה טוֹב וּמַה נְּעִים, וְכֵן תִּשְׁתַּדֵּל לְקַחַת אֶת הַיְלָדִים בְּיַדְיךָ, וּלְדַבֵּר אִתָּם דְּבוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם, וּבְיַדְאֵי זֶה יִכְנָס אֲצִלָּם, וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיִּהְיֶה לָךְ תִּקְצִיב לְפָרְסִים וּלְמַמְתָּקִים, וְצָרִיכִים לְדַבֵּר עִם ... עַל זֶה, בְּכֹל אִפְּן לְמִשְׁךָ אֶת הַנֶּעֱר אֶל הַתּוֹרָה וְהִירְאָה.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשכח.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְר וַיֵּצֵא, ד' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּלֵלִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", תַּלְמִידֵי "הַיְכָל-הַקְּדוֹשׁ", הַגְּרִים

ב"יבנאל עיר ברסלב", הווי"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד, וישמרם ויצילים מפל צרה ומפל צוקה, מפל נגע ומפל מחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם תמיד.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם מאד מאד לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך בכל העולם כלו. ותמסרו את נפשכם לגלות את דעת רבנו ז"ל בעולם. ובזה שאתם תלכו במסירות נפש — לגלות ולפרסם את הקדוש-ברוך-הוא, לדבר דבורי אמונה, על-ידי-זה תזכו שגם אתם תתעלו מעלה מעלה, כי באתערותא דלתתא אתער דלעלא (זהו חלק א' פח.), כי במה שאדם עוסק — כף מתעסקים עמו למעלה, על-כן פשאדם עוסק לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כלו, ואינו מתפעל משום בריה שבעולם, כמו-כן הוא יתברך משרה שכינתו בתוך האדם הזה, וכביכול אינו מתפעל מכל המקטרגים והמסטינים על האדם הזה, כי בודאי כל אחד ואחד יש עליו מקטרגים ומסטינים למעלה, כל אחד ואחד כפי שחוטא, בעוונותינו הרבים, בורא משחיתים וקלפות המסטינים ומקטרגים עליו, אבל בזה שאדם הולך ומוסר את נפשו לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך במסירות נפש הכי גדולה, על-ידי-זה הקדוש-ברוך-הוא גם כן בא ומשרה שכינתו אצלו. ובאמת אין לכם עוד דבר יותר טוב מדבקות הבורא יתברך שמו, ובזה שאדם מדבק את עצמו תמיד בו יתברך, מקים את מצות עשה של "ואהבת את הוי"ה אלקיך" (דברים ו, ה), שהוא בחינת "לדבקה בו" יתברך באין סוף ברוך הוא ממש, וכמו שפתיב (תהלים עג, כה): "מי לי בשמים ועמף לא חפצתי", שיהיה רק חפצו ורצונו, שהוי"ה אור אין סוף ברוך הוא עצמו יהיה אלקיך השורה בקרבך, דהינו שיהיה גלוי האור אין סוף ברוך הוא עצמו על נפשו.

וזה זוכים על-ידי שאדם מוסר את נפשו לגלות ולפרסם את למודו הטוב של רבנו ז"ל, שהוא גלוי אורו הטוב של משיח, ועל-ידי-זה יזכה שגם אצלו תאיר יחידה שבנפש.

מה אמר לכם, ידידי היקרים! ראוי לנו לשמח מאד מאד, אשר בתוך תקף דחקותנו וירידתנו ונפילתנו, אנו יודעים מרבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה, רבי המחיה ומאמץ אותנו, רבי המחזיר בנו אמונה פשוטה בו יתברך, רבי המעורר אותנו לילך לגלות ולפרסם לעם ישראל את האמונה הקדושה. וכזה ראוי לנו לרקד ולשמח בכל יום ויום. ובפרט אתם, שאתם זוכים לגור בעירו של רבנו ז"ל, אשר תהיה עיר ואם בישראל, אתם צריכים להתחזק מאד לא להתפעל מאף ברעה שבעולם, ואף שאני יודע, שעכשו קשה לכם מאד מאד — הן בפרנסה והן בדירה וכו' וכו', עם כל זאת אם רק תחזיקו מעמד — תצליחו. ואיך זוכים להתחזק מעמד? רק על-ידי שתהיה ביניכם אורה רצינית, ותשמרו את עצמכם מאד מאד מליצנות.

ועליכם לדעת, פי לליצנות ובדחנות אין שום מקום בבית מדרשנו, וכשתהיו חזקים בדבר זה, אז תצליחו דרככם. ותשמרו מאד מאד על דבור פיהם לדבר רק דבורי אמונה ודבורי התחזקות אחד להשני, ועל-ידי-זה תצליחו, פי בזה תלויה כל הצלחת האדם — לראות איך שזוכה לחזק את עצמו, ואיך ששומר את פיו, פי בזה שאדם שומר את פיו, על-ידי-זה נמשך עליו אור נפלא ונורא מאד. וכמוכא בדברי רבנו איש האלקים הגר"א ז"ע, שאמר שיש מדרש, שעל כל רגע ורגע שאדם חוסם את פיו, ואינו עושה ליצנות, נמשך עליו אור וזיו מלמעלה, אשרי מי שזוכה לקיים זאת!

איתא במדרש פליאה, בשעה שאמר הקדוש-ברוך-הוא לקין: "אי הבל אחיך, ויאמר קין השמר אחי אנכי" (בראשית ד, ט), אמר לו הקדוש-ברוך-הוא: קרקפתא דלא מנח תפלין את; והמדרש הזה עומד וצונח דרשני: ויש לומר על-פי דברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"ר, חלק א, סימן לח): צריך כל אדם לפשפש את עצמו בכל עת, אם הוא דבוק בהשם יתברך, פי עקר התכלית בזה העולם הוא, שיגיע האדם אל בטול האין סוף לגמרי, וימשיך על עצמו ערבות, ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, ויקיים מצוות (דברים י, כ): "וכו תדבק", שיהיה דבוק תמיד בו יתברך. והסימן של דבקות הוא תפלין, פי תפלין

הוא סימן על דבקות. וכמו שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבַּת יב.): חַיֵּב אָדָם לְמַשְׁמַשׁ בְּתַפְלִין כָּל שְׁעָה וְשְׁעָה, קַל וְחֹמֶר מְצִיץ. מֵה צִיץ, שְׁאִין בּוֹ אֵלָא אֲזַכְרָה אַחַת, אֲמַרְה תּוֹרָה: "וְהִיָּה עַל מְצִחוֹ תָמִיד", שְׁלֹא יִסִּיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ. תַּפְלִין שְׁיִישׁ בָּהֶם אֲזַכְרוֹת הַרְבֵּה — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שְׁאָסוּר לְהַסִּיחַ דַּעַתוֹ מִמֶּנּוּ. נִמְצָא, שֶׁהַתַּפְלִין הֵם סִימָן הַדְּבָקוֹת, וּמֵה כְּתוּב בְּתַפְלִין? "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ" אֱלֹקֵינוּ הַיְיָ" אֶחָד", שְׁאָדָם צָרִיף תָּמִיד לְזִכּוֹר בְּאַחֲדוּתוֹ וְיַחְדוֹ: תַּבְרַף שְׁמוֹ, שְׁעַל-יָדֵי שְׁאָדָם תָּמִיד חוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ: תַּבְרַף, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאִין סוּף, וְאִז אִין שׁוּם בְּרִיָּה יְכוּלָה לְגַע בּוֹ. כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ו.): הַתַּפְלִין עֲזוּ הֵם לְיִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים כח, י): "וַיִּרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ, כִּי שָׁם הַיְיָ" נִקְרָא עָלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ" — אֵלוֹ תַּפְלִין שְׁבִרָאשׁ, כִּי בְּזֶה שְׁאָדָם הוֹלֵף עִם תַּפְלִין, שֶׁהוּא סוּד הַדְּבָקוֹת, שֶׁהוּא דְבוּק בּוֹ: תַּבְרַף, וְתָמִיד חוֹשֵׁב, אֲשֶׁר הַיְיָ" אֱלֹקֵינוּ הַיְיָ" אֶחָד, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּאִין סוּף בְּרוּף הוּא, וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ מִחִין עֲלִיוֹנִים בְּדְבָקוֹת הַבוּרָא: תַּבְרַף שְׁמוֹ.

וְזֶה שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבַּת קנג.): "וְשָׁמַן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יַחְסֵר" (קִהְלַת ט, ח) — אֵלוֹ תַּפְלִין, שְׁבִזָּה שֶׁהָאָדָם דְבוּק בּוֹ: תַּבְרַף, וְהוֹלֵף עִם תַּפְלִין, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁפָּע עָלָיו שְׁמָן הַדַּעַת לְזִכּוֹת לְדַעַת לְהַפִּיר בּוֹ: תַּבְרַף. וְאִי אֶפְשָׁר לְבוֹא לְבַחֲיַת תַּפְלִין, אֵלָא עַל-יָדֵי שְׁיַעֲלָה אֶת הַדְּבוּר וְיִתְקַנְהוּ, שְׁאָדָם צָרִיף לְתַקֵּן אֶת דְּבוּרוֹ, שְׁלֹא יִדְבֵר אֶת כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, אֵלָא יִדְבֵר תָּמִיד רַק דְּבוּרֵי אַמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, כִּי הַדְּבוּר הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת, כְּמוֹ שְׁפָתוּב (הַקְדָּמַת הַתְּקוּוּנִים, דָּף יז.) מַלְכוּת פֶּה; עַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר תָּמִיד רַק מִמֶּנּוּ: יַתְּבַרַף דְּבוּרֵי אַמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, עַל-יְדֵי-זֶה מַעֲלָה אֶת הַמַּלְכוּת לְשִׁרְשָׁה, וְנַעֲשִׂית מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה. וְלְהַפִּיף, חַס וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּדְבוּרוֹ, אִז הוּא מוֹרִיד אֶת הַמַּלְכוּת לְמַטָּה, וְגוֹרֵם לְעֲצָמוֹ רָעָה, שְׁזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סַעֲרָה עֲשָׂה דְּבָרוֹ"; שְׁפָל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הֵם רַק עַל-יָדֵי הַדְּבוּרִים רָעִים שְׁאָדָם מְדַבֵּר, וְאִינוֹ שׁוֹמֵר אֶת דְּבוּרוֹ, וְזֶה גוֹרֵם לוֹ רוּחַ סַעֲרָה. וּבְפֶרֶט מִי שְׁמֵדְבֵר כָּל דְּבָר אָסוּר עַל אַחֲרִים, כִּי יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁדָנִים

את כל אדם לכף חובה, וחוקרים תמיד על חובות בְּנֵי-אָדָם, הם נקראים קִינ, שְׂרָצָה לַעֲשׂוֹת קִין לְכָל הַבְּרִיאָה, שְׁעַל-יְדֵי שְׂאָדָם מְדַבֵּר כֹּל דְּבַר רַע עַל זִוְלָתוֹ, לְבִסּוֹף בָּא שְׁמִתִּיר דָּמוֹ וְהוֹרְגוֹ, שְׁכָל זֶה הִיָּתָה קַלְפַת קִין. וְהַכֹּל מִחֲמַת שְׁקַלְקַל דְּבוּרֵי פִיו.

וְזֶה הָיָה פָּגַם קִין, שְׁכָתוּב אֲצִלוֹ (בְּרֵאשִׁית ד, ו): "לָמָּה נָפְלוּ פְּנֵיךָ", שֶׁהוּא אֹרֵר הַתְּפִלִּין, קְרוֹן אֹרֵר הַפָּנִים, וְקִין הֵבִיא מִפְּסֻלַת, שְׂרָאָה חוֹב לְכָל אָחֵד. וְזֶהוּ שְׁכָתוּב בְּקִין: "וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נֹד קְדַמַת עַדִּין", הִינּוּ שְׁלֵא זָכָה לַעֲדִין, עִידוּנָא דְנַחֲלָא, דְּבִקּוּת הַבּוּרָא, עַל-יְדֵי שְׁפָגַם בְּאֹרֵר הַתְּפִלִּין, וְזֶה קִדְמֵית' קַרְקַפְתָּא דְלֵא מִנַח תְּפִלִּין (עִין תְּקוּנַי-זֶהר, תְּקוּן ט).

וְכֵן יוֹבֵן הַמְדַרְשׁ פְּלִיאָה: בְּשַׁעָה שְׂאָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְקִין אֵי הֵבֵל אַחִיךָ, כִּי קִין פָּגַם בְּהֵבֵל פִּיו, עַד שְׂבָא עַל-יְדֵי-זֶה לְרִצִּיחָה, וְהִרְגַת אֶת אַחִיו הֵבֵל. וְכִשְׁשָׂאֵלוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "אֵי הֵבֵל אַחִיךָ? וַיֹּאמֶר קִין: הַשְׁמֵר אַחִי אֲנִכִי"; כִּי עַל-יְדֵי פָּגַם הַדְּבוּר, נָפַל לְכַפִּירוֹת וְאִפִּיקוּרְסוֹת, עַד שְׁחָשַׁב שְׂיִכּוּל לְהַטְעוֹת כְּבִיכּוּל אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. עַל זֶה אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: קַרְקַפְתָּא דְלֵא מִנַח תְּפִלִּין אַתָּה, כִּי כֹל זֶה בָּא לְךָ עַל שְׁפָגַמְתָּ בְּאֹרֵר הַתְּפִלִּין שֶׁהוּא הַמַּחֲזִין, דְּבִקּוּת הַבּוּרָא יִתְבַרֵךְ שְׁמוֹ, כִּי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא תָּמִיד שׁוֹמֵר אֶת דְּבוּרוֹ, וְכִשְׂזוּכָה לְשׁוֹמֵר אֶת דְּבוּרוֹ, וּמְדַבֵּר רַק דְּבוּרִים קְדוּשִׁים לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת אֲמַתַת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר עֲלָיו אֹרֵר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. לֹא-כֵן כְּשֶׂאָדָם פּוֹגַם בְּדְבוּרוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא פּוֹרֵק עַל מַעֲצָמוֹ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְנַעֲשֶׂה פּוֹשַׁע יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (רֵאשׁ הַשְּׁנָה יז): פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפֵן מֵאִי נִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְלֵא מִנַח תְּפִלִּין; כִּי מִי שְׂאִינוּ מְשַׁתְּדֵל לְשׁוֹמֵר עַל דְּבוּרֵי פִיו, רַחֲוֹק הוּא מִהַדְּבִקּוּת הַנְּקָרָא תְּפִלִּין, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא הוֹלֵךְ נַע וְנָד בְּאֶרֶץ כְּמוֹ קִין, וְעַל-כֵּן דִּיקָא בְּשַׁעָה שְׂאָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְקִין: "אֵי הֵבֵל אַחִיךָ?" וְכִשְׁעָנָה קִין: "וַיֹּאמֶר קִין הַשְׁמֵר אַחִי אֲנִכִי"? אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל זֶה: "קַרְקַפְתָּא דְלֵא מִנַח תְּפִלִּין אַתָּה"; כִּי זֶה

סימן שאינך דבוק בו, ואינך מניח תפלין, כי אחרת לא היית אומר "השמר אחי אנכי", ודו"ק.

אחי ורעי היקרים! ראו להכניס את דבורים אלו בתוך לבכם, כי רק זה הלמוד שאנחנו לומדים ב"היכל-הקדש", ואין לנו למודים אחרים, ועל-כן אבקש את כל אחד ואחד מכם, אנא תחזיקו את עצמכם ביחד, ותגלו ותפרסמו לכלם את האמונה הקדושה, הן לנשותיכם ולבני ביתכם, תדברו עמהם רק דבורי אמונה והשגחה פרטית, והן עם השכנים, והן עם כל בר ישראל, תהיו רגילים לדבר רק מהאמונה הקדושה, ועל-ידי-זה תצליחו בחייכם; כי מי שמרגיל את עצמו לדבר תמיד מהאמונה הקדושה, מצליח בין בגשמיות ובין ברוחניות.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שתצליחו ותתעלו תמיד מעלה מעלה, אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים! המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשכט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ה' פסלו הזתשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

פה תקבל רצוף מכתב כללי, וראה למסר את זה לאנשי שלומנו, כי באמת הרבה מאנשי שלומנו אמרו לי, שהמכתב הזה הוא כל החיות שלהם, ואני בעצמי מרגיש, כי זה הקשר היחידי שיש לי אתם; כי באמת רבם ככלם סובלים עכשו מה שסובלים — זה עניות, זה דחקות, זה מחלקת בבית שאשתו מציקתו, והמכתב כללי זה עקר החיות שלהם, על-כן ראה לטובת הפלל למסר להם את המכתב.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תירא ואל תחת משום דבר, כי גדול אדוננו ורב להושיע, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב. הן אמת שאני מאד מצטער — למה יש כל-כף הרבה מניעות ועכובים וסחבת על קבלת האשור, עם כל זאת אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, כי בודאי לא יעזב אותנו, וסוף כל סוף נזכה לעבר גם על זה, ונבנה את בית-המדרש בעזרתו ותברך שמו, עדי נזכה להתחיל ולגמר את הבית-מדרש הגדול, וכן יפנסו לגור עוד המון אברכים מאנשי שלומנו.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שיהיו לך קונים על הקרקע, כדי שתוכל לשלם את כל החוב, וכן תזכה בדין. וצריכים הרבה תפלה ובקשה, כי האדם בזה העולם נמצא תמיד בסכנה גדולה, כי יש על כל אחד ואחד מקטרגים ומסטינים מלמעלה, וצריכים תמיד לבקש רחמים ממנו ותברך, שיחוס וירחם, ועל-ידי תפלה פועלים הכל; אשרי מי שזוכה לעסק בתפלה, ואז בודאי יצליח דרכו תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשל.

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... שיחיו.

זה כמה שאני רוצה לכתב לכם, אך טרדותי רבו למעלה ראש, ובכל יום אני דוחף את זה וכו', ובין כך נתעפכת הכתיבה.

רציתי לרוץ בשורותים אלה אליכם, לחזק ולאמן אתכם מאד מאד, כי אני יודע שאתם עוברים עכשו זמנים קשים, הן מצד הילדים, אבל תאמינו לי, שאני מבקש את הקדוש-ברוך-הוא שיחוס וירחם עליכם, וכלם יחזרו אל שרשם, ועוד תרוו מהם רב נחת, והן מהשכנים הרעים שמבלבלים אתכם ומצערים ומעיקים לכם, גם על זה אני מבקש את הקדוש-ברוך-הוא, שפכר הפל ותהפך לטובה,

וַיְהִי־הָ לְכַפְרַת עֲוֹנוֹת, וְהֵן מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם מְעַצְמְכֶם כָּל מִינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וּחְלִישוֹת הַדַּעַת וּבִלְבוּלִים, גַּם עַל זֶה אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁפָכֵר תִּזְכּוּ לְהִרְחַבַת הַדַּעַת וְהַמַּחֲזִין, וְתִתְרַמּוּ מֵה שְׁאַתֶּם יְכוּלִים לְתַרֵּם, כִּי כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ מֵה לְתַרֵּם, וְצָרִיךְ לְנַצֵּל אֶת כַּחוֹתָיו בְּשִׁבִיל הַרְבִּים, כִּי לֹא בָּאנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם אֶלָּא לְשִׁמּוֹשׁ אֶת קוֹנֵנוּ, וְעַקֵּר הַשְּׁמוּשׁ הוּא לְקַרֵּב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כָּל אֶחָד כְּפִי כַּחוֹתָיו וּמְדַרְגוֹתָיו וְתַחֲוִמָיו.

נָא וְנָא אֵל תַּחֲשִׁבוּ מִחֲשֻׁבוֹת לְעֹזֵב אֶת יְבֻנְאֵל, כִּי פֹה תִזְכּוּ לְכָל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, מֵה יְהִי־הָ כְּכֹר אִם תֵּלְכוּ לְמָקוֹם אַחֵר, הַבְּעִיּוֹת לֹא תִבְרַחְנָה מִכֶּם, כִּי הַבְּעִיּוֹת רְצוּת אַחֵר הָאָדָם בְּאִיזָה מָקוֹם שָׂרֵק יְהִי־הָ.

עַל-כֵּן הָעַקֵּר צָרִיכִים לְבָרַח אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְרָאוּ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמְכֶם לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לְבַבְכֶם, וְאִז תִּצְלִיחוּ.

וּמִמָּךְ ... אֲבַקֵּשׁ שֶׁתִּחַזַּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אִפְנָים שְׁבָעוֹלָם, וְתִמְשִׁיף לְגַמּוֹר בְּכָל יוֹם סֵפֶר תְּהִלִּים, אֲשֶׁר מִי שְׁרָגִיל לְגַמּוֹר סֵפֶר תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם, מִמְּשִׁיף עַל עַצְמוֹ יְשׁוּעוֹת וְחֻסְדִּים גְּמוּרִים. וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת וַיַּצֵּא, פְּרָשָׁה סַח, סִימָן י"א): יַעֲקֹב אָבִינוּ אָמַר בְּבֵית לָבָן אֶת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים, עֵינֵי שָׁם; וְכֵן רָאָה לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ בְּתַשׁוּקָה עֲצוּמָה בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ דִּיקָא, כִּי אֲנִי רוֹצֵה שְׁבִבֵית-הַמְּדַרְשׁ שְׁלָנוּ יֵצֵא קוֹל תּוֹרָה, וְאֲנִי רוֹצֵה לְבַעַר אֶת הַלְּצִים לְגַמְרֵי מְקַרְבָּנוּ, בְּאִפְן שֶׁתִּהְיֶה אֶצְלָנוּ רַק אוֹרְהָ רְצִינִית שֶׁל תּוֹרָה וְתַפְלָה וְהַפְּצָה.

וְאֵת ... אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, רְאֵי לְחַזַּק אֶת עַצְמְךָ לְשִׁמְעַ בְּכָל יוֹם כְּלֵי זִמְרָה, וְתִכְנִיֶסִי אֶת עַצְמְךָ בְּחֻכְמַת הַצִּיּוּר, שְׁזֶה יִקְרַר לְךָ אֶת הָעֲצָבִים, כִּי יֵשׁ לְךָ חוּשׁ מְאֹד מְצֻלָּח בְּצִיּוּרִים, לְצִיֵּר כָּל מִינֵי תַמוֹנוֹת, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לָכֶם שֶׁתִּצְלִיחוּ בְּזֶה, וְעוֹד תִּרְוּוּ רַב גִּיחַת מֵהִילָדִים, וַיְהִי־הָ לָכֶם בֵּית מְשֻׁלָּכֶם, שְׁלֹא תִצְטָטְרוּ לְגוֹר בְּשִׁכְנוֹת, וְהִילָדִים יְהִיוּ קְרוֹבִים אֵלֵיכֶם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי
מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ בְּרוּחַ חַיִּיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְלֹא יִחָסֵר
לְכֶם שׁוֹם דְּבָר.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיֵּקָר לִי
מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ כְּכֹר כְּמָה פְּעָמִים, אִךְ מֵרַב טְרָדוֹתִי
לֹא הָיָה הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבָךְ.

מָה אִמַּר לְךָ, יְדֵי הַיֵּקָר! תֵּאֱמִין לִי, שְׁכַלְנוּ צְרִיכִים חֲזוּק, פִּי
עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ עוֹבֵר מָה שְׁעוֹבֵר כָּל מִינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת,
קִטְנוֹת וְהַשְׁלָכוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ' וְכוּ', פִּי כָּל מִי שְׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי
צְבוּר, עָלָיו עוֹבְרוֹת הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאִין לְךָ אָדָם
שְׁעוֹסֵק עִם הַצְּבוּר, שְׁלֹא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזָה מִשְׁבֵּר, פִּי עַל כָּל אֶחָד
בְּחַיִּים עוֹשִׂים בְּקִרְתָּ, וְאֶפְלוּ מִי שֵׁשׁ לוֹ מַכְלַת אוֹ חֲנוּת בְּגָדִים, גַּם
עָלָיו מוֹתָחִים בְּקִרְתָּ — מִדּוּעַ הַמְּחִירִים כָּל-כֶּף בְּיָקָר וְכוּ', אָדָם
יְכוּל לְקִנּוּת בְּגָד, וְלִילֵךְ עִמּוֹ כְּמָה יָמִים, וְלִהְחַלִּיט שְׁאִינוּ מִתְּאִים
לוֹ, וְלִהְחַזִּירוֹ לְחֲנוּת, וּבַעַל הַחֲנוּת יְכוּל לְצֵאת מִכְּלִיו, אוֹ חֲנוּת
נְעִלִים, בַּעַל הַחֲנוּת מוֹצִיא עֲשָׂרָה זוּגוֹת נְעִלִים, וּמוֹדְדִים אֶת זֶה,
וְאֶחָר-כֶּף אוֹמְרִים שְׁלוֹם וַיּוֹצֵאִים... הָאֵם אִין הָאָדָם מִתְּפוּצֵץ מְזָה,
וְכֵן בְּמַכְלַת עוֹרְכִים בְּקִרְתָּ — מִדּוּעַ הַחֲלָב לֹא טְרִי? ! מִדּוּעַ הַלֶּחֶם
קִשָּׁה? !... וּבַעַל הַמַּכְלַת צָרִיף לְשִׁתְּךָ, פִּי כָּל אֵלוֹ בַּעֲלֵי עֲסָקִים,
שְׂרוּצִים לְהַצְּלִיחַ בְּעֲסָקָם, הֵם צְרִיכִים מְדַת הַסְּבָלָנוּת לְהִיוֹת בְּשִׁקֵּט,
כִּי אִם יִדְּבָרוּ, עַל-יְדֵי-זֶה יַעֲזוּבוּ אוֹתָם, וְלֹא יִבּוֹאוּ יוֹתֵר לְקִנּוּת, וְכָל
זֶה הוּא בְּגִשְׁמִיּוֹת, אֲשֶׁר אִין לְךָ אֵיזוֹ אֲמָנוּת שְׁשִׁיכָת לְהַצְּבוּר, שְׁלֹא
תְהִיָּה עָלָיו בְּקִרְתָּ, שְׁלֹא יַעֲיָקוּ לוֹ וַיִּצְעֲרוּ אוֹתוֹ, וּמְכָל שְׁכֵן מִי

שְׁעוֹסֵק בְּצָרְכֵי צְבוּר, בּוֹדָאֵי הוּא צָרִיךְ לַעֲבֹר אֶת הַשְּׁלֵב הַזֶּה שֶׁל בְּקִרְתָּ. אִךְ בְּאַמֶּת מִי שֶׁחִזַּק בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֵינּוּ מִתְפַּעֵל כָּלֵל, וְלִמָּה? כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שְׂמָה שְׂאֲנִי עוֹשֶׂה צָרִיךְ לִהְיוֹת לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְאִזּוֹ אֵינּוּ צָרִיךְ לְהִתְבַּלְבֵּל כָּלֵל מִבְּקִרְתָּ. וְכִשְׂאָדָם חִזַּק בְּזֶה, יִצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיָּיו.

וּבִפְרָט מִלְמַד צָרִיךְ לְהִתְבוּדֵד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִדְבֹק אֶת עֲצָמוֹ בְּהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִבְקֹשׁ וְלְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל יְלֵד וְיְלֵד יִצְלִיחַ בְּלִמּוּדוֹ. וְאַחֲר־כֵּן כְּשִׁיכְנֵס לְלַמֵּד עִם הַיְלָדִים, וַיִּסְפֹּר לָהֶם סִפּוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל צְדִיקִים וַיִּשְׁמַחֵם, כִּי עָקַר הַצְּלָחַת הַמְּלַמֵּד הִיא — כְּשִׁישׁ בִּכְתָּה אֲוִיָּה שֶׁל שְׂמֻחָה וְלֹא שֶׁל מִתְחַ, אִתָּה צָרִיךְ לְהִכְנִיֵס טִיפּ וְכִלִּי זֶמֶר בִּכְתָּה, בְּאִפְּן שֶׁהַיְלָדִים יִשְׂמְעוּ כְּלִי זֶמֶר, וְתִשִּׁיר אִתָּם אֶת הָא'ב', וְתַעֲשֶׂה אֶת כָּל הַטְּעָמִים: קֶמֶץ אֶל"ף, קֶמֶץ בִּי"ת, קֶמֶץ גִּימ"ל וְכוּ', פִּתַח אֶל"ף, פִּתַח בִּי"ת, פִּתַח גִּימ"ל וְכוּ', חִירִיק אֶל"ף, חִירִיק בִּי"ת, חִירִיק גִּימ"ל וְכוּ' וְכוּ', תַּעֲשֶׂה אֶת זֶה עִם נִגּוֹן, בְּאִפְּן שִׁיכְנֵס בֵּין הַיְלָדִים, כִּי עַל-יְדֵי נִגּוֹן וְשִׁירָה לְהַיְלָדִים, מִתְרַחֵב לָהֶם הַמַּח, וְהֵם מְקַבְּלִים אֶת זֶה. וְכֵן אֵל תִּסְתַּכֵּל כָּלֵל עַל שׁוֹם בְּקִרְתָּ שְׁעוֹשִׂים עֲלֵיךְ, אִתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת מְלֵאכֶתְךָ בְּאַמוּנָה, וְאִזּוֹ תִרְאֶה הַצְּלָחָה גְּדוּלָּה, כִּי אֵין מְלַמֵּד, שֶׁלֹּא תִהְיֶה עֲלָיו בְּקִרְתָּ. גַּם אֲנִי הֵייתִי מְלַמֵּד בְּצַעֲרִירוּתִי, וְהִיתָה עֲלֵי בְּקִרְתָּ וְכוּ', וְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לִי שֶׁכֵּל וְהִסְבֵּרְתִּי לְהַהוֹרִים, עַד שֶׁכֵּלֵם הִסְפִּימוּ אִתִּי, כִּי בְּאַמֶּת מְלַמֵּד צָרִיךְ לְלַמֵּד אֶת הַיְלָדִים לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלִרְאוֹת שֶׁהַיְלָדִים בְּאַמֶּת יִצְלִיחוּ בְּלִמּוּדֵם, כִּי הַהוֹרִים בְּעֲצָמָם אֵינָם יוֹדְעִים מַה הֵם רוֹצִים, וְסִתָּם מוֹצִיאִים אֶת הַעֲצָבִים שֶׁלָּהֶם עַל הַמְּלַמֵּד, מִחֲפָשִׁים קֶרְבָּן, וְעַל-פֶּן הִגֵּה חֲכָם, וְאֵל תִּתְיַחַס כָּלֵל אֶל אִף אֶחָד, וְאֵל תִּקַּח שׁוֹם דְּבַר אֶל לִבְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִכְנִיֵס אֶת כָּל הַדְּבוּרִים הָאֵלֶּה בְּתוֹךְ לִבְךָ, וְאִזּוֹ תִצְלִיחַ דְּרַכְךָ, וְשׁוֹם דְּבַר שְׁבַעוּלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ. וְהַעֲקַר בְּמִלְמָדוֹת צָרִיכִים סְבָלְנוֹת אֶל יְלָדִים, וּבִפְרָט יְלָדִים קְטָנִים, לְסַפֵּר לָהֶם סִפּוּרֵי פְּרָשׁוֹת הַשְּׁבוּעַ, וְהַכֵּל כְּפִי מַחֵם וְדַעַתָּם, צָרִיכִים לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֲלֵיהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחוּ וַיִּגְדְּלוּ בְּאַמֶּת יְרָאֵי ה'. וְטוֹב

ללמד עמָהֶם מְצוֹת בְּעַל-פֶּה, שְׂיִדְעוּ מֵה זֶה מְצוֹת, רַק כְּפִי שְׁכַלְם וְדַעְתֶּם. הָעֵקֶר אֵל תִּתְּבַלְּבַל מֵאֵף אֶחָד כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ.

אֵיטָא בְּמִדְרַשׁ פְּלִיאָה: "לְחַשְׁוֹן קָרָא לִילָה" (בְּרֵאשִׁית א, ה), אֵלּוּ אָמַר 'לְחַשְׁוֹן קָרָא עָרַב' — אֵין מְבוּל בְּעוֹלָם. וְהַמְדַרְשׁ הַזֶּה צוֹנֵחַ וְאוֹמֵר דְּרִשְׁנֵי; וַיֵּשׁ לֹאמֵר עַל פִּי דְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א, סִימָן מַד), שְׁמִפְרַשׁ שָׁם, שְׁכָל עֲנִין הַמְּבוּל הוּא בְּחִינַת בְּלָבוּל, הַיְנוּ הַמְּחֻשְׁבוֹת זְרוֹת מְבַלְבְּלוֹת אֶת תְּפִלַּת הָאָדָם. כִּי אָדָם צָרִיף לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל דְּבִקּוֹת הַבוֹרָא, וּבְכַרְט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, עַד שְׂיֵאִירוּ לוֹ אוֹתִיּוֹת הַתְּפִלָּה, וַיִּזְכֶּה לְיַחַד יְחִוּדִים בְּעַת הַתְּפִלָּה, לְחַבֵּר וּלְיַחַד וּלְשַׁלֵּב אֶת הָעוֹלָמוֹת יַחַד, אֲךָ הַמְּחֻשְׁבוֹת זְרוֹת שְׁהֵן נִקְרָאִים 'מְבוּל', הֵן מְבַלְבְּלוֹת אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ, שְׁזֶה בְּחִינַת מְבוּל, וְאֲךָ חֲשַׁוֹן וּמָר לוֹ לְגַמְרֵי. וְהֵנָּה מְבַאֵר בְּכַתְּבִים (עֵין קַהֲלוֹת יַעֲקֹב), שְׁעֲנִין הַלִּילָה הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי לֵיל הוּא הַגְּלוּת, וְתַכְלִית הַגְּלוּת הִיא טוֹבָה מְאֹד וְתִבְרָךְ, לְהֵיטִיב לָנוּ בְּאַחֲרִיתֵנוּ. וְעַל-כֵּן לִ'יֵל' רְאִשֵׁי תְבוּת: לְיַמְעַן יֵטֵב לָךְ, וְעַקֵּר הַטוֹבָה כְּאֲשֶׁר יַחְבֵּר יְסוּד לְמַלְכוּת, וְעַל-כֵּן לִ'יֵל' רְאִשֵׁי תְבוּת: לְיַחְבֵּר יְסוּד לְמַלְכוּת. וְעַקֵּר חֲבוּר יְסוּד לְמַלְכוּת הוּא עַל-יְדֵי הָעֲלָאת הַנְּצוּצִין, בְּסוּד: "נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל לְכַנְס" (תְּהִלִּים קמז, ב), שְׁבַגְלוֹת מִתְּכַנְסוֹת נִשְׁמוֹת הַנְּדָחִים, עַל-יְדֵי הַשְּׁעֵבּוּד וְהַגְּלוּת וְהַפְּזוּר שְׁאֵנוּ מְשַׁעֲבָדִים בְּכָל קְצוּי אֶרֶץ, עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ מְעַלִּים נְצוּצוֹת מִשָּׁם, וְעַל-כֵּן לִ'יֵל' רְאִשֵׁי תְבוּת: לְיַחְבֵּר יִשְׂרָאֵל לְכַנְס, וְעַל-יְדֵי-זֶה לְיַחְבֵּר יְסוּד לְמַלְכוּת. וּבְעָרַב הוּא סוּד תּוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה, שְׁהִיא עֲלִית הַמַּלְכוּת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א, סִימָן ג').

וְזֶה פְּרוּשׁ הַמְדַרְשׁ פְּלִיאָה: "וְלְחַשְׁוֹן קָרָא לִילָה", הַגְּלוּת נִקְרָאת לִילָה, וְזֶה לְטוֹבָה גְּדוֹלָה, כְּדֵי לְיַחְבֵּר יְסוּד לְמַלְכוּת, לְיַחְבֵּר יִשְׂרָאֵל לְכַנְס; וְעַל-כֵּן דִּיקָא מִפְּנֵי "לְחַשְׁוֹן קָרָא לִילָה", אֲזוּ הִיָּה הַמְּבוּל, שְׁהוּא סוּד הַבְּלָבוּל וְהַמְּחֻשְׁבוֹת זְרוֹת, שְׁבָאִים לְאָדָם בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה. וְאֵלּוּ אָמַר 'לְחַשְׁוֹן קָרָא עָרַב', הַיְנוּ שְׁהוּא סוּד תּוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה, אֵין מְבוּל בְּעוֹלָם, אֲזוּ לֹא הִיָּה מְבוּל בְּעוֹלָם; כִּי עַקֵּר הַמְּבוּל הִיָּה לְטוֹבָה, כְּדֵי לְטַהֵר וּלְזַכֵּךְ אֶת אֲוִיר הָעוֹלָם, כְּמוֹ-כֵן כָּל

הגלות היא כְּדִי לְהַגְבִּיחַ אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַנְּדַחֹת, לְחַבֵּר יְסוּד וּמְלֻכּוֹת, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ גְלוֹת וְחֶשֶׁף, וּבְזֶה נִתְהַנֶּה הַמְּבוּל, כָּל הַבְּלוּל שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד — זֶה לְטוֹבָתוֹ, וְאֵלּוּ אָמַר 'לְחֶשֶׁף קָרָא עָרֵב', שֶׁהוּא סוּד תוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי, עֲלִית הַמְּלֻכּוֹת לְשֶׁרֶשֶׁה, אֲזוּ לֹא הִיָּה מְבוּל. נִמְצָא, שְׁכָל הַקְּלָקוּל הוּא תִקּוּן גְּדוֹל, וְכִשְׁיָבוֹא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וּיִתְקַן אֶת כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, אֲזוּ נִזְכָּה לְהַשְׁפִּיל וְלִידַע וּלְהַבִּין אֶת טוֹבַת הַגְּלוּת, וְלָמָּה הִיָּה צָרִיף לְעֵבֵר הַמְּבוּל. וְזֶה "לְחֶשֶׁף קָרָא לִיָּלָה", דִּיקָא אֲזוּ בָּא הַמְּבוּל, אֵלּוּ אָמַר 'לְחֶשֶׁף קָרָא עָרֵב' — אֵין מְבוּל בְּעוֹלָם, וְדוּ"ק.

וְעַל-כֵּן רוֹאִים מְזֶה דִּיקָא, כְּשֵׁיִשׁ עַל הָאָדָם בְּלוּל הַדַּעַת, שְׁנִתְבַּלְבַּל מִכָּל דְּבָר, מְזֶה נַעֲשֶׂה תִקּוּן גְּדוֹל, וְלָכֵן רָאָה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמָה, וְאֵל תְּהִיָּה שְׁבוּר מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף הַכָּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשלב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְר וַיֵּצֵא, ה' כֶּסֶלּו ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיִּקָּר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אָנִי שְׂמֵחַ עַל הַפְּעִילוֹת שְׁלָךְ, שְׂאִתָּה פּוֹעֵל בְּעֵגִין הַלְמוּדִים עִם בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכֵן עִם הַמְּבַגְרִים. יַעֲזוֹר לָךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שִׁיְהִיָּה בְּהַצְּלָחָה גְּדוֹלָה, וְכֵן בְּעֵגִין הַמְּלָמֵד ... צְרִיכִים לְשִׁמּוֹר מְאֹד, שֶׁהַהוֹרִים לֹא יִתְעַרְבוּ לוֹ בְּלְמוּדִים. וְלִדְעָתִי, לֹא כְּדָאִי לַעֲשׂוֹת אִסְפָּה, זֶה רַק יַעֲכִיר אֶת הָרוּחַ וְכוּ', כָּל מְלָמֵד בְּשִׂמְחָה, אֲזִי יֵשׁ לוֹ קְשִׁיִּים, וְלִבְסוּף נַעֲשֶׂה מְקַצְעִי. הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזוֹר, שְׁגָם אֲצִלוּ יִתְקַיֵּם כָּכָה, צְרִיכִים רַק לְהִדְרִיף אוֹתוֹ וְלִחֲזֹק אוֹתוֹ.

בְּעֵינַי רְאִיתִי הַמַּרְאוֹת, עֲלִיף לְדַעַת, כִּי תוֹרָה הִיא, וְלִלְמַד אֲנִי צָרִיף וְכוּ', וְזֶה הַיְסוּד בְּטִהְרַת הַמְשַׁפָּחָה, יְסוּד הַיְסוּדוֹת שֶׁהַמּוֹרֶה-הוֹרָאָה בְּעֵצְמוֹ מְסַתְּפֵל עַל הַמַּרְאוֹת, וְלֹא דֶרֶךְ אֲשֶׁתּוֹ וְכוּ', הַדֶּרֶךְ הִיא שֶׁהַבַּעַל מְבִיא אֶת הַמַּרְאוֹת לְמוֹרֶה-הוֹרָאָה, כִּף נְהוּג בְּכָל הָעוֹלָם, וְזֶה יוֹתֵר צָנוּעַ, אֲבָל בְּהַחֲלֵט שֶׁהַמּוֹרֶה-הוֹרָאָה בְּעֵצְמוֹ צָרִיף לְהַסְתְּפֵל עַל הַמַּרְאוֹת, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לְסַמֵּךְ עַל זִוְלָתוֹ, כִּי אֵין לְדַיֵּן אֶלָּא מֵה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת, וְצָרִיכִים לִידַע עֲקָרֵי הַדִּינִים, הַיְנוּ כַּמָּה גִּדְל הַמַּרְאָה וְכוּ', וְאִיזָה צָבַע הַמַּרְאָה וְכוּ', יֵשׁ צָבַע חוּם כְּקָפָה שֶׁמָּאֵד שְׂכִיחַ וְכוּ', וְזֶה צָרִיכִים שְׁמוּשׁ, אֲבָל בְּהַחֲלֵט שֶׁרַק הַמּוֹרֶה-הוֹרָאָה צָרִיף לְהַסְתְּפֵל עַל הַמַּרְאוֹת, וּבְשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לֹא עַל-יַדֵּי שְׁלִיחַ, וְאֵין מֵה לְהַתְּבַיֵּשׁ בְּזֶה, כִּי זֶה עֲקָרֵי הַיְהוּדוּת, וְאִדְרָבָה מְכַרְחִים לְשָׂאֵל מוֹרֶה-הוֹרָאָה עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט, וְאִסוּר לְהַחֲלִיט לְעֵצְמוֹ, וְאִפְלוּ שִׁיּוֹדַע בְּפְרוּשׁ הַהֲלָכָה. לְזֹאת רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ לְהַמְשִׁיף לְשִׁמְשׁ רַבָּנִים, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַצְלִיחַ דְּרָכְךָ, וְתוּכַל לְקַבֵּל הַתּוֹרָה הַמַּרְאוֹת מֵרַבָּנִים מְבַהֲקִים.

הַעֲקֵר אֶל תַּתְּפַחַד כָּלֵל, וְצָרִיכִים בְּטָחוֹן עֲצָמִי. וְעַל כָּלֵם —
לְהַתְּמִיד בְּהִלְכוֹת אֱלוֹהֵי, וְלְחַזֵּר עֲלֵיהֶם פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר, וְאִזּוֹ תַצְלִיחַ
דְּרָכְךָ.

רָאָה שֶׁתְּשִׁרָה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֻחָה וְאֲוִירָה רְצִינִית, שְׁלֹא יִמָּצֵא בִּינֵינוּ שׁוּם לֵץ כָּלֵל, וְלְהַדְּגִישׁ לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְצוּנֵי, מִי שְׂבָא מֵאַחַר לְתַפְלָה בְּבִקְרָה, שִׁיתְּפַלֵּל בְּחוּץ בְּפְרוּדוֹדוֹר, וְלֹא בְּפְנִים בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ, כְּדֵי שְׁלֹא יִבְלָבֵל אֶת לִוְמָדֵי הַכּוֹלֵל, וְאֲנִי מְקַפִּיד עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֲנִי רוֹצֵה שֶׁבְּעִזְרוֹתוֹ יִתְּבַרַךְ, יִבְנֵאֵל תְּהִיָּה נְעֻשִׁית עִיר שֶׁל תּוֹרָה, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְתִגַּל נְפֻשָׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְּבַרַךְ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

יִיז תְּשַׁלַּג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה' כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ וַאֲיִר.

לְנִכוּן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ, וּמְאֹד אֲנִי שׂוֹמֵחַ, שְׂאֵתָה גֵר בְּיַבְנָאֵל,
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שְׂתִזְכֶּה לְמִצָּא בְּקִרְוֹב אֶת בֵּית זִוְגָךְ
וְתִתְחַתֵּן, וְתִבְנֶה בֵּית גְּאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל.

טוֹב מְאֹד שְׂתִרְאֶה לְהַפְיִץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנוֹ וְ"ל בְּכֹל יוֹם, וְכֵן
תִּקְבַּע לְעֶצְמֶךָ שְׁעוֹר כְּסֵדֶרֶן בְּמִשְׁנֵיּוֹת לְלַמֵּד פֶּרֶק אַחֵר פֶּרֶק.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

יִיז תְּשַׁלַּד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ה' כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... שְׂיַחֲיוּ.

לְנִכוּן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

רְאוּ לְהוֹצִיא אֶת הַדְּאָגָה מִלְּבַבְכֶם, כִּי הַדְּאָגָה מְכַלָּה אֶת בְּרִיאוֹת
הָאָדָם, תִּבְטְחוּ בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזוּב אֶתְכֶם. עֲלִיכֶם
לְדַעַת, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזוּב
אֶתְכֶם, רַק אֵל תִּפְנְסוּ בְּמִתְחִים, וְאֵל תִּפְתְּדוּ כָּל-כָּף מְכַל דְּבַר קִטָּן,
הַעֲקֹר רְאוּ לְתֵן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ עַל הַחֶסֶד חַנּוּם שְׂעֲשֵׂה
עִמָּכֶם, שְׂזַכִּיתֶם שְׁנוֹלָד לְכֶם בֵּן לְמִזְל טוֹב, וְאַתֶּם צְרִיכִים לְהִיּוֹת
שְׂמִחִים וְעֲלִיזִים עִמּוֹ, וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזוּב אֶתְכֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשלה.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ה' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אף ... שייחיו.
לנכון קבלתי את מכתבכם.

ראו לחזק את עצמכם מאד מאד להתנהג על-פי ההלכה, וכל דבר הקשה לכם בענין הלכה — תשאלו ותתיעצו עם הרב ... ותדעו כי טהרת המשפחה היא יסוד ועקר ביהדות, ואסור להקל בזה כלל, כי העוין הזה הוא בכריתות, חס ושלום.

נא ונא ראה לקבע לעצמך שעורים פסדרן בלמוד התורה הקדושה, פי אין טוב יותר מלמוד התורה הקדושה, וכן להתבודד עצמך בכל יום עמו יתברך. ועל כלם — ראה להתפלל ערב ובקר וצהרים שחרית, מנחה ומעריב בבית-המדרש ובמנין דיקא, פי אימתי עת רצון? בשעה שהצבור מתפללים (ברכות ח.); וצריכים למסור את נפשו להתפלל בכל יום במנין, ודבר שבמנין אפלו באף אינו בטל, הינו שאפלו יביאו אף משחיתים ומקטרגים, על-ידי שאדם מתפלל בצבור ובמנין, לא יכולים לבטל אותו, כי גר אחד יכולים לכבות, אבל אבוקה ומדורה גדולה אי אפשר בשום פנים ואפן לכבות. כמו-כן המתפלל ביחידות יכול לפל לבסוף בעמקא דתהומא רבא, לא-כן כשמתפלל בצבור אף פעם לא יפל. על-כן ראה להתפלל בכל יום בצבור, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשלו.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ה' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אף הגברת ... תחיה.

מאד מאד רציתי לדעת מה שלום בתך, ומה דעת הרופאים? איני מסיח דעת מכם כרגע, ואני מתפלל להקדוש-ברוך-הוא, שתהיה לה רפואה שלמה בשלמות, ותרוי רב נחת מהילדים ומהנכדים.

נא ונא לשמר מאד מאד, שלא יעשו הרופאים שום נסיונות ושלא יתלמדו על בתך, את בתור אחות וכו', ובקיאָה בעניני רפואה יודעת היטב מאד, שיש הרבה דברים מיתרים, ולכן תזהרי שלא יעשו דברים שפאלה על בתך.

אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתבשרי לי בקרוב מאד בשורה משמחת.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשלז.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל היקר ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך וגם המעות לפדיון, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שימתקו ממך כל הדינים, וכבר תצא מכל הצרות שמשבבות אותך.

מה אמר לך, ידידי היקר! אתה מחיה אותי באמת בזה שאתה רושם בכל יום איך שבתך ירידותך וקטנותך ונפילותך אתה חוטף ללמד תורה, אשר אין למעלה מזה, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל, שאפלו אותן האנשים שנפלו בעמקא דתהומא רבא, אם יעשו לעצמם קביעות ללמד בכל יום כף וכף, התורה תוציא אותם מהפח יקוש שנפלו לזה (עין שיחות-הר"ן, סימן יט); העקר תוציא את עצמך מהדמיון של 'התאבדות' וכדומה, ראה רק להמשיך את עצמך אל הזרזון בעלמא דאתי, ותדע שהקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, ומה שנתעקם כל-כף לך, זה רק מחמת פגם הברית הוצאת זרע

לְבַטְלָהּ. וְעַל-כֵּן רָאָה לְעַבֵּד הַרְבֵּה עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִיחָה, שֶׁתִּשְׁמַע כְּלִי זֶמֶר בְּכָל יוֹם, וְכֵן תִּהְיֶה סִבְלָן גָּדוֹל, כִּי הַחֲטָא הִנֵּה מְבִיא אֶת הָאָדָם לְהִיּוֹת רַע, שִׁיְהִיָּה נְעֻרְוִיז, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וְעַל-כֵּן רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׂבַעְעוּלָם, וְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּנֻדְאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

אִיתָא בְּמִדְרַשׁ פְּלִיאָה "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים" (בְּרֵאשִׁית ח, א), זֶה שֶׁאָמַר הַכַּתוּב (תְּהִלִּים קמו, ז): "עָשָׂה מִשְׁפָּט לְעֲשׂוּקִים", וַיֵּשׁ לֹאמַר כִּי הִנֵּה מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְשׂוֹר מְאֹד עַל הַזְּכָרוֹן, וְעַקֵּר הַזְּכָרוֹן לְזִכֹּר תְּמִיד בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, כִּי כִּף צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְנַהֵג יְרֵאֵי הַשָּׁם, תְּכַף-וּמִיד כְּשִׁקְמִים בְּבִקְרָא, יִזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּעֲלָמָא דְאַתִּי; כִּי בְּאַמַּת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי וּתְבַרְךָ כָּלֵל, וְהוּא יְתַבְרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, וְאֶפְלוּ כָּל הַדְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים הֵם מְקַשְׂרִים אֶל רוּחְנִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְשׂוֹר אֶת הַזְּכָרוֹן הִנֵּה, עַל-יְדֵי-זֶה מְחִיָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל רִגְעָה, וּמְקַבֵּל רְמִזִּים מְכָל הַבְּרִיאָה אִיף לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתַבְרַךְ; כִּי בְּאַמַּת בְּכָל פְּרָט וּפְרָט מַעֲסִי הַעוֹלָם הִנֵּה יְכוּלִים לְלַמֵּד הַנְּהַגוֹת יְשׁוּרוֹת, אִיף לְהִתְקַרֵּב לְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִיף לְהִתְחַזֵּק, וְאֶפְלוּ אֵלוֹ שְׁנַפְלוּ בְּעַמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וּמְנַחִים בְּשׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, אִם רַק יִקְשְׁרוּ אֶת עֲצָמָם אֶל רוּחְנִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, יִשְׁמְעוּ אֶת קוּלוֹ יְתַבְרַךְ שֶׁהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמַחֲשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה הִנֵּה, כִּי הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצַמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ מֵאֵין סוּף וְעַד אֵין תְּכֵלִית בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל רִגְעָה בְּכָל מַחֲשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, לְרַמֵּז לוֹ רְמִזִּים אִיף לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתַבְרַךְ, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְזִכֹּר בּוֹ יְתַבְרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה אֶפְלוּ שִׁיְהִיָּה כְּבָר בְּעַמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא, גַּם מִשָּׁם הוּא יְכוּל לְחַזֵּר אֵלָיו יְתַבְרַךְ; כִּי כְּשֶׁאָדָם מִטָּה אֲזַנּוּ וְעֵינָיו אֶל רוּחְנִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּל לְלַמֵּד הַרְבֵּה רְמִזִּים אִיף לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתַבְרַךְ, וְאִזּוּ שׁוּם דְּבָר שְׂבַעְעוּלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְזֶה פְּרוּשׁ הַמִּדְרַשׁ פְּלִיאָה: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים", כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵר תְּמִיד מִהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִיף שְׂמַלְכָשׁ

בְּתוֹךְ הַטֵּבַע, אֱלֹקִי"ם גִּימְטְרִיָּה הַטֵּב"ע, וּמִסְתַּכֵּל עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט מִטְבְּעֵי הָעוֹלָם, וּמִטָּה אֲזוּנו לְשִׁמְעַע מִרְמְזֵי חֲכָמָה, שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא מְצַמֵּם אֶת עֲצָמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אִין תְּכֵלֵת בְּמַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, וּמוֹצֵא רְמִזִּים אִיךָ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב: "עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֲשׂוּקִים", עַל-יְדֵי-זֶה אֶפְלוּ אָדָם שֶׁהוּא עֲשׂוּק בְּטִיקְלָא, שֶׁזֶה סוֹבֵב עַל אֵלוּ הַנְּשָׂמוֹת שֶׁנִּכְשְׁלוּ בְּפָנֵם-הַבְּרִית הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה שֶׁהֵם עֲשׂוּקִים לְגַמְרֵי, עִם כָּל זֹאת אִם הֵם רַק זוֹכְרִים מְמַנּוּ יְתִבְרַךְ, עַל יְדֵי-זֶה הוּא יְתִבְרַךְ עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֲשׂוּקִים, וּמוֹצֵא אוֹתָם מִהַשְּׂאוּל תְּחִתִּית וּמִתְחַתּוֹ שֶׁנִּפְלוּ לְשָׁם, עַל-יְדֵי הַחֲטָא הַזֶּה שֶׁל הָעֲשׂוּקִים, שֶׁהֵם הַנִּכְשְׁלִים בְּהוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְנִכְנָסוֹת בָּהֶם מַחְשְׁבוֹת שֶׁל הַתְּאֵבוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, כִּי הַחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, מְמַרֵר אֶת הַחַיִּים, עַד שְׁחוּשְׁבִים מַחְשְׁבוֹת אִיךָ לְהִתְאָבֵד. וְעַל-כֵּן עוֹשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֲשׂוּקִים — רֵאשֵׁי תְבוֹת: מֵאֲבֵד עֲצָמוֹ לְדַעַת, כִּי הַחֲטָא הַזֶּה שֶׁל הָעֲשׂוּקִים גּוֹרֵם, שֶׁיִּכְנָס בְּמַחְשְׁבָתוֹ שֶׁיֵּאֲבֵד עֲצָמוֹ לְדַעַת, וּבְזֶה שֶׁאָדָם מִקְשֵׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל מַחְשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, וְזוֹכֵר בְּאֵלֵי"ם, שֶׁהוּא הַטֵּב"ע, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֶפְלוּ בְּתוֹךְ תְּכֵלֵת הַטֵּבַע גַּם שָׁם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַצִּילוֹ וְעוֹשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֲשׂוּקִים, וְדָן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת וּמוֹצֵיא אוֹ מִהַשְּׂאוּל שֶׁנִּפַּל לְשָׁם, וְדו"ק.

אֶהוּבִי, יְדִידֵי הַיְקָר! רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעֲצָמְךָ יְדִיעוֹת אֵלוּ, וְאִז תִּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמַּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשלה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְתִבְרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֵר וַיֵּצֵא, ה' כֶּסֶל ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ. רְאֵה לְשַׁלַּח לִי תַכְף-וּמִיָּד עַל הַדְּאָר

קִנְטֵרְס "יָמֵי הַנְּשׂוּאִינ'", כִּי כִפִּי הַנִּרְאָה לֹא אָסַע בְּשָׁבוּעַ הַבָּא, כִּי יֵשׁ לִפְנֵי נִסְיָעָה אַחֲרָת.

מָה אִמַּר לָךְ! עִם הַקִּנְטֵרְס הַזֶּה רָאוּי לָךְ לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד, שְׂזִכִּיתִי אוֹתָךְ בְּמִצְוֶה כְּזוֹ, וְהוּא יַחֲיֶה בְּעִזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲלֵפִים וְרִבְבוֹת חֲתָנִים וְכִלּוֹת, כִּי נִכְתַּב בִּישׁוּעַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

רָאָה לְכַתֵּב לִי תִכְף־וּמְיָד עַד אֵיזָה מִכְתָּב שְׁלַחְתִּי לָךְ בְּ"אֲשֶׁר בְּנַחַל" (הֵינּוּ אֵיזָה כְּרֶךְ וְאֵיזָה תְּאָרִיךְ), כִּי אֲנִי רוֹצֶה לְשַׁלַּח לָךְ עוֹד, כְּדִי שִׁיְהִיָּה אֲצִלְכֶם, כִּי פֹה חִבֵּל שִׁישְׂאָר עַל הַמְדָּפִים. אֲצִלְכֶם סוּף כָּל סוּף זֶה יִדְפֵס, וְיַחֲיֶה אֶת כָּל הַדּוֹר הַבָּא שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים וְכוּ', כִּי אִף שְׂזִכֵּנִי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּהַמּוֹן סְפָרִים, וּבַכְּרֵט הַסְּפָרִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לִי עֲדִין לְהַדְפִּיסֵם מִטְעָמִים הַכְּמוּסִים, עִם כָּל זֹאת כָּל הַמְּכַתְּבִים שֶׁל "אֲשֶׁר בְּנַחַל", זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי נִכְתְּבוּ בִישׁוּעַת ה', וְכִפִּי הַתְּשׁוּקָה וְהַכְּסוּפִין שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים, שֶׁהַשְּׂתוּקָתוֹ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִצְאָתִי אֲצִלִּי עוֹד תִּכְרִיף גְּדוֹל שֶׁל מְכַתְּבִים בְּכַתֵּב יָד שְׁלֹא נִדְפְּסוּ אִף פֶּעַם, בְּעִזְרַת ה', כְּשִׁיְהִיָּה לִי אֵיזָה שְׁלִיחַ, אֲשַׁלַּח לָךְ, וְאֵלּוֹ מְכַתְּבִים מִשְׁנַת תַּש"ב, תִּכְנִיס אֶת זֶה כִּפִּי סֵדֵר הַפְּרָשִׁיּוֹת וְהַיָּמִים.

מָה אִמַּר לָכֶם! רָאוּי לָכֶם לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד עַל גְּדֹל הַזְּכוּת שִׁישׁ לָכֶם בְּהַדְפַּסַת "אֲשֶׁר בְּנַחַל", אֲשֶׁר הֵם גְּלוּיִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים. וּמִי יִתֵּן שֶׁתִּמְשִׁיכּוּ בְּהַדְפַּסַת "אֲשֶׁר בְּנַחַל" חֶלֶק ג', וְיִעֲזֹר לִי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְיִתֵּן לִי אֶת הַחַיִּים, שְׂאֲזַכֶּה לְרְאוֹת יוֹצֵא מִהַדְּפוּס חֶלֶק ק', יִרְאוּ עֵינַיִנוּ וְיִשְׂמַח לִבְנוֹ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעַתוֹ יִתְבָּרַךְ.

רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִדְיִן אוֹתָךְ תְּמִיד לְכַף זְכוּת, וְאֵז תִּרְאֶה אֶת הַנְּסִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא.

הַכּוֹתֵב בְּחַפְזוֹן מִפְּנֵי הַטְּרָדוֹת...

הַכֹּפֵל הַדְּבָר, תִּכְתֵּב לִי עַד הֵיכֵן שְׁלַחְתִּי לָךְ כָּבֵר, וְאֵיפֹה הַתְּאָרִיךְ הָאֲחֵרוֹן שֶׁנִּשְׁלַח מִכָּאן מְסֻדָּר.

י"ז תשלט.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויצא, ה' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... שיחיו.

לנכון קבלתי את הדפים של "יום הנשואין", וכן את סדר ברכת המזון. מה אומר לכם, זה יצא משהו נפלא פלאי פלאות, ומי יתן, שאזכה לראותם מדפס כבר.

לא כתבתם לי, אם הכנסתם את המכתב בסוף, וכן האם קבלתם את קנטרס "סוד החיים".

באמת אתם צריכים לדון אחד את השני לכף זכות, ולעזר אחד להשני, ועל-ידי-זה תצליחו בעסק ההדפסה.

נא ונא לא להתבלבל משום בריה שבעולם, יש לפניכם מצות "זכות הרבים", אשר אין למעלה מזה, ועל-כן תשתדלו לעזר אחד את השני, ולא לריב אף פעם, ובזה תהיה לכם הצלחה גדולה. ועל כלם — אף פעם לא להיות עצבניים ובכעס ובמתחים אחד על השני.

הקדוש-ברוך-הוא ישמר אתכם תמיד.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשמ.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ובו את מפרטת כיצד את מנהיגה את הפנות וכו' וכו'.

מה אמר לך! אני מלא גיל ושמחה. יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שתמשיכי כך לעשות פעילות בין הבנות, ולהחזיר בהן יראת שמים, ותספרי להן ספורי צדיקים מפרשת השבוע, וכן תמשיכי לרשם כל מיני ברכות "מזל-טוב" וכו', מהשמחות שמתרחשות ביבנאל, וכן עוד כתבנות, כי הכל ידפס, ואל תתפעלי כלל מכך שהסמ"ך-מ"ם מסתובב כמה פעמים לראות את הפעילות שלכם וכו' וכו', הלא הוא רשע בן רשע, בן בנו של נמרוד הרשע, סבלנו ממנו כבר כל-כך הרבה מאד: בלי מקנה, בלי פשרות, בלי בית-ספר ותלמוד-תורה לילדים, ומה הוא רוצה וכו' וכו'?! הרי האדם הזה הוא בכלל 'מוסר' שמורידים אותו ולא מעלים, ואין לו שום תקנה רק להסתלק משם. על-כן אל תשימו לב אליו כלל, הוא אינו יכול לעשות לנו שום דבר, וכן אינו יכול לעשות לנו שום דבר בקיטנה בקיץ.

אודות הבית-ספר לבנות, הקדוש-ברוך-הוא יתן את החיים, ותעבר השנה הזו, ויגמר בכי טוב המקנה עוד שבוע עוד שבועים, וכן הארכת בית-הפנסת שאני מקנה עד פסח שיגמר, וכן נראה איך שיסתדר הגן לבנות והגן לבנים במבנה שלנו, ואז באמת אתחיל לחשב ברצינות, שנוכל לפתח פעם ולתמיד בית-ספר לכל הגילאים לבנות, ותלמוד-תורה לכל הגילאים לבנים, ושלא נצטרך לטלטל עצמנו לטבריה, אף על זה צריכים הרבה חזוק. ואנשי שלומנו צריכים להתחזק מאד מאד, פי העקר שיהיה ביניהם אהבה, אחוה ורעות.

אני מעורר את אנשי שלומנו תמיד, שידונו אחד את השני לכך זכות, ואני מקנה שפן יהיה. פי, תהלה לאל, שמעתי שהאזירה השתנתה לגמרי. וכבר שורה אזירה רצינית ולא ליצנות, כי לך אחד יכול לשרף את הכל, אני מקנה שפן יהיה אצל הנשים.

אודות השעור ביום שני, החלטתי מכמה טעמים, שזה יותר טוב שרק הנשים תתאחדנה ביחד, ובכל שבוע יהיה בבית אחר,

וְכָל פֶּעַם אֵשֶׁה אַחֲרֵת תְּדַבֵּר עַל נוֹשֵׂא שְׁהִיא בּוֹחֶרֶת, וְכִף יִתְּנִי הַזְדַּמְנוֹת בְּכָל פֶּעַם לְאֵשֶׁה אַחֲרֵת, וְזֶה יַעֲזֹר לְאֵשֶׁה לְהִתְבַּטֵּא בְּמָה שְׁהִיא רַק רוֹצֶה, וְזֶה יָבִיא קְרוֹב לְבָבוֹת. וְזֶה טוֹב מְכַל הַבְּחִינּוֹת. רַק בְּלִיל רְבִיעֵי טוֹב שֶׁהַגְּבֻרָת ... הִיא תִלְמַד הַלְכוֹת טְהוֹרָה, וְכֵן הִיא מְדַבֵּרֶת בְּנוֹשָׂאִים מְאֹד מְעַנִּינִים, כִּי הִיא אֵשֶׁה מְבַגֶּרֶת בְּעֵלֶת שְׂכָל, וְאֲנִי מְאֹד שְׂמֵחַ שְׁהִיא לְקַחָה עַל עֲצָמָה אֶת הַתְּפָקִיד. אֲתֵן רַק צְרִיכוֹת לְרְאוֹת, שְׁתַּהֲיֶה שׁוֹרָה בֵּין נָשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ אֶהְבֶּה, אַחֲנֶה וְרַעוּת, וְלֹא תַהֲיִינָה שׁוֹם מְרִיבּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִי הַבְּנוֹת. וְצְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת כְּלָן, כִּי כָל אֶחָד סוֹבֵל מֵה שְׁסוֹבֵל, וְעַל כָּל אֶחָד בְּעוֹלָם עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר, וְכָל אֶחָד חוֹשֵׁב כְּאִלּוֹ בְּחָצֵר שֶׁל זוּלָתוֹ הֵיִרֵק יוֹתֵר יֵרֵק... וְכַאֲמַת אֵין אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עוֹבֵרֶת עָלָיו אִיזוֹ צָרָה אוֹ עֲגָמַת גִּפְשׁ בְּבֵית וְכוּ' וְכוּ', וְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ חוֹשְׁבִים שֶׁרַק עָלֵיהֶם עוֹבֵר, לֹא-כֵן הוּא, אֲלֹא עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. עַל-כֵּן אֶת צְרִיכָה לְחַזֵּק אֶת כָּל נָשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּאֲמַת יַחֲזֵק אוֹתָךְ.

אֲנִי לֹא מְקַבֵּל מְאֹד אֶחָד לְשׁוֹן-הָרַע, וְאִף שְׂמֵפֶעַם לְפַעַם גְּדָמָה כְּאִלּוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, יֵשׁ אִיזוֹ מְרִיבָה אוֹ קִנְיָה וְשִׁנְיָה וְכוּ' וְכוּ', הַכֹּל זֶה דְמִיּוֹן, כְּמוֹ שְׂסַפְרֵתִי לָכֶם עִם הָאִישׁ שְׂבָא לְבַקֵּשׁ גְּרוֹן מִחֲבָרוֹ וְכוּ' וְכוּ'. וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַחֲדִיר בְּנָשׁוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, אִי הַבְּנוֹת וְדְמִיּוֹנוֹת, רַק לְדוֹן אֵשֶׁה אֶת רְעוּתָה לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלַחְנָה.

גַּא וְנָא רְאִי לְשְׂמֵחַ, שְׂאַתָּם זוֹכִים לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל "עִיר בְּרִסְלָב", וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּנֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם.

רְאִי לְרִשְׁמֵ כָּל מִינֵי "מְזֵל טוֹב" שֶׁיִּשְׁנֶם, וְלִשְׁלַח אֶת זֶה לְכָאן.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשמא.

בעזרת השם ותפלתו, יום חמישי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אָל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך כבר כמה פעמים, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל, כי אתה חקוק בפנימיות לבבי, ואתה היית מהראשונים שמסרת את נפשך לבוא לגור ביבנאל. אתה צריך לשמח בזה מאד מאד, כי כפי שאתה רואה עכשו את יבנאל, לא תפרינה בעוד כמה שנים, כי באמת תהיה "עיר ברסלב", עיר של תורה בלי שום גומא כלל, והקדוש-ברוך-הוא יעזור לנו, שיהיו לנו כחות לחכות.

ראה לדבק את עצמך רק בו ותפרך, כי באמת אין לנו שום דבר בזה העולם, רק להיות דבוק בחי החיים בו ותפרך, כי זה מה שישאר מאתנו, פי דברים אחרים זה סתם שטיות, ולא נשאר מהאדם שום דבר, רק מה שזוכה לדבר בכל יום אליו ותפרך, וזוכה לחזק ולאמץ אחרים, וכן זוכה ללמד תורה הקדושה, כי סוף כל סוף הנה יום והנה לילה, הנה שבוע והנה חודש והנה שנה, והנה כבר יוליכו אותנו וכו' וכו'. ועל-פן מה טוב ומה נעים להחזיק מעמד, ולא להשבר משום דבר. ועקר העצה לזה — לחזק אחרים, כי בזה שמחזקים אחרים, יש לו התחזקות גם לעצמו. וצריכים למסר נפשו על דבר זה מאד מאד.

מה אמר לך, ידידי הנקר! ראוי לנו לשמח מאד, שאנו יודעים מרבי אמת בזה, רבי נורא ונפלא בזה, רבי המחיה אותנו, רבי המנפח בנו רוח וחיים חדשים, ותהלה לאל, שנפלנו בחלקו של רבנו ז"ל, ואנו עוסקים להפיץ מעינותיו חוצה, אף שהסמך-מ"ם עובד על כל אחד ואחד מאנשי שלומנו לשבר אותנו, ולהכניס בנו חלישות הדעת, עם כל זאת כבר לא יועיל לו שום דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני

מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ בְּחַיֵּיכֶם, וְתָרוּ רֹב נַחַת מֵהִלָּדִים,
וְיִהְיֶה לָכֶם רַק טוֹב בְּחַיִּים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשמב.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תַּלְמִידֵי "הַיִּכְל־הַקֹּדֶשׁ", הַגָּרִים
בִּירוּשָׁלַיִם, הַנּוֹי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם מִכָּל צָרָה
וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם,
וַיִּמְשִׁיף עֲלֵיהֶם רַק חֶסֶד פֶּל הַיּוֹם.

אַחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! אֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל
הַשְּׂמִיחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שְׁאַתֶּם מִתּוֹעֲדִים בְּכָל מוֹצָאֵי־שַׁבָּת בְּסַעֲדַת מְלוּיָה
מְלָכָה.

מָה אִמַּר לָכֶם! אֵין דְּבַר גְּדוֹל מְזֵה, מְלֵה־תּוֹעֵד פְּעַם בְּשָׁבוּעַ,
וּלְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ו"ל, כִּי הוּא הַדְּבַר הַכִּי גְדוֹל, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאַנְחֵנוּ
מִלְּבָשִׁים בְּלָבוֹשׁ הַגָּשְׁמִי, אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְתַאֵר אֶת גְּדֹל הַעֲנִיַן הַזֶּה,
כִּי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּנוּ ו"ל, רַבֵּנוּ ו"ל מְכַנִּים בּוֹ אֹר וְזִיו
וְחַיּוּת וְתִשׁוּבָה חֲדָשָׁה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אַךְ דְּבַר רַבֵּנוּ ו"ל הוּא
בְּדַגְמַת בְּשָׂמִים, כָּל מָה שֶׁמִּשְׁמָשְׁמָשִׁים בְּבִשְׂמִים — מוֹצִיאִים רִיחַ
טוֹב, כְּמוֹ־כֵן בְּעֲנִיַן דְּבַר רַבֵּנוּ ו"ל, כָּל מָה שֶׁחֹזְרִים עַל דְּבַר רַבֵּנוּ
ו"ל יוֹתֵר, מוֹצִיאִים שֵׁם טַעַם וְעֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת מְאֹד, וְעַל־כֵּן
אֵין לְמַעַלָּה מְזֵה, מְלֵה־תּוֹעֵד עַל־כָּל־פְּנִים פְּעַם אַחַת בְּשָׁבוּעַ, וּבְכַפְרֵט
בְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּת בְּסַעֲדַת מְלוּיָה־מְלָכָה, וּלְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ו"ל, וְזֶה יֶאֱחַד
אַתְכֶם, וַיְכַנִּים בְּכֶם חַיּוּת חֲדָשָׁה כָּל הַשָּׁבוּעַ.

נָא וְנָא רְאוּ לֹא לְהִיּוֹת בְּטֻלָּנִים, אֶלָּא תִלְמְדוּ בְּכָל יוֹם מִקְרָא,
מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעַלָּה מְזֵה. כִּי הַלְמוּדִים הֵאלוּ הֵם

כַּנְגֵד אַרְבַּעַה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה. מְקַרָּא
 בְּעֲשִׂיָה, מְשֻׁנָּה בִּיצִירָה, גְּמַרָּא בְּרִיאָה, מְדַרְשׁ וְקַבְּלָה בְּאֲצִילוֹת,
 וְכַשְׁאָדָם חִזֵּק בְּאַרְבַּעַה לְמוֹדִים אֱלוֹ, אֲזִי יְצַלִּיחַ מְאֹד מְאֹד. וְעַל זֶה
 צְרִיכִים עֲקֻשְׁנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד, וְכִבְר דְּבַרְנוּ כַּמָּה פְּעָמִים, שְׂזוּ הַבְּרָכָה
 אֲשֶׁר בְּרַךְ יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב: "וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי
 הָאָרֶץ, וְרֹב דְּגָן וְתִירֹשׁ" (בְּרֵאשִׁית כז, כח), וּמוֹבָא עַל זֶה בְּמְדַרְשׁ רַבָּה
 בְּמִקְוָמוֹ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה סו, סִימָן ג'): "מִטַּל הַשָּׁמַיִם" — זֶה
 מְקַרָּא, "מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ" — זֶה מְשֻׁנָּה, "וְרֹב דְּגָן" — זֶה גְּמַרָּא,
 "וְתִירֹשׁ" — זֶה אֲגָדָה. וְכַשְׁאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַמֵּד אַרְבַּעַה
 לְמוֹדִים אֱלוֹ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, אֲזִי מְרַגֵּישׁ אֹר נֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, כִּי
 הַתּוֹרָה הִיא חֻכְמָתוֹ יְתִבְרַךְ, וְכַשְׁאָדָם מְכַנִּיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ חֻכְמָתוֹ
 יְתִבְרַךְ, נְכַלָּל לְגַמְרֵי בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוּ
 מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כְּלָל, רַק בּוֹרַח תְּמִיד אֱלֹיו יְתִבְרַךְ, וְאֲזִי טוֹב לוֹ כָּל
 הַיָּמִים.

זְכְרוּ הַיָּטִב אֶת כָּל הַדְּבוּרִים שְׂדַבְּרָנוּ בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנִים שְׁהֵייתֶם
 אֲצִלֵי, וְתַחֲזְרוּ עַל זֶה, וְזֶה יוֹעִיל לָכֶם מְאֹד מְאֹד; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
 עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁעוֹבֵר — קְטַנּוֹת וִירִידוֹת, חֲלִישוֹת
 הַדַּעַת וְעִגְמַת נַפֶּשׁ, וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂמִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָאוֹצְרוֹת, שְׁהֵן הַעֲצוֹת
 שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הַמְּנַחֲתוֹת אֲצִלָּנוּ, וְעַלִּיכֶם לְדַעַת, כִּי עֲלִיוֹת וִירִידוֹת יֵשׁ
 אֲצִל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲבָל אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמַחֲזִיק מְעַמֵּד, וְאִינוּ נִשְׁפָּר
 מִשׁוּם דְּבַר שְׂבַעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שְׂיִהְיֶה וְיִהְיֶה מֵה שְׂיִהְיֶה. וְזֶה עֵקֶר
 גְּדֻלַּת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שְׂזוֹכָה לְהַחֲזִיק מְעַמֵּד, וְאִינוּ מְתַפְּעֵל מִשׁוּם
 דְּבַר, אֲלֹא נִמְשָׁךְ תְּמִיד רַק אַחֲרָיו יְתִבְרַךְ בְּמָה שְׂרַק עוֹבֵר עָלָיו, וְזֶה
 עֵקֶר הַחֻכְמָה. וְכַשְׁאָדָם מְקַבֵּל אֶת הַחֻכְמָה הַזֹּאת, אֲזִי מְצַלִּיחַ כָּל יְמֵי
 חַיָּיו. וְעֵקֶר הַחֻכְמָה גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פב):
 לְדַעַת פַּחֲמָה, הִינּוּ מֵה חַיֵּינוּ מֵה פַחְחָנוּ וְכוּ' וְכוּ', שְׂאֲנַחְנוּ בְּלִי
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּלוּם, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְכַשְׂמַכְנִיסִים בְּתוֹךְ תּוֹכּוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יְתִבְרַךְ כְּלָל,
 וְהוּא יְתִבְרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, אֲזִי יֵשׁ
 הַצְּלָחָה בֵּין בְּגִשְׂמֵי וּבֵין בְּרוּחָנוּ. וְזֶה עֵקֶר חֻכְמַת הַחַיִּים — לְקַשֵּׁר

את העולם הזה לעולם הבא, ועל-ידי-זה יכולים להחיות את החולה הכי גדול. ועל-פני ראו להמשיך את עצמכם אל החכמה הזו, לידע אשר כח-מה, ואין שום כחות אחרים רק הקדוש-ברוך-הוא, ועל-ידי-זה נוכל להחיות את עצמנו, וגם את כל החולים שבְּעוֹלָם. ובְּאֵמֶת רבנו ז"ל הוא הרופא המרפא את כל החולים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל').

איתא במדרש פליאה: "אמרי נא אחתי את" (בראשית יב, יג) — מכאן ששוחטין לחולה בשבת. והמדרש הזה עומד וצונח דרשני; ויש לומר על-פי דברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), שהצדיק הוא הרופא הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, והוא יכול לרפא את כלם, על-ידי שמאיר אמתת מציאותו יתברך בכל אחד ואחד. והוא יכול להוריד את עצמו אפלו להכי פחותים שבְּעוֹלָם. וצדיק כזה היה משה רבנו, שהיה יכול להאיר אפלו בשפחה שבים השגות אלקות, מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, ועוללים ויונקים שמטו דדיהם מפיהם, ואמרו: "זה אלי ואנוהו" (עין שמות טו, ב); פי הצדיק הגדול והמפלג במעלה מאד, יכול לרפא את כל החולים שבְּעוֹלָם, על-ידי שמאיר בהם את אמתת מציאותו יתברך. וזה עקר החכמה ומעלת הצדיק — להלביש את עצמו משכל עליון לשכל תחתון, מעילה לעלול וכו', עד שכלם יזכו להשיג השגות אלקותו יתברך. וזה "אמרי נא אחתי את", הוא על דרך שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ז:): "אמר לחכמה אחתי את" (משלי ז, ד); אם ברור לך הדבר כפחותך, שהיא אסורה לך — אמרהו, ואם לאו — אל תאמרהו, הינו מי שרוצה להחדיר השגות אלקות בזולתו, הוא צריך להיות בעצמו חזק ואמיץ מאד, ששום דבר שבְּעוֹלָם לא יוכל לבטלו ולשברו ולנתקו משרשו, כי מי שחזק ואמיץ מאד, והכל ברור לו, הוא יכול לגלות ולפרסם גם לאחרים אמתת מציאותו יתברך. אבל מי שהוא עדין מלא ספקות, קשה לו להסביר לאחרים, ומכל שפן לרפאות חולים אי אפשר, רק מי שהוא רופא, ומי הוא רופא? מי שלמד את חכמת הרפואה היטב, וכמו שהוא בגשמיות, כך הוא ברוחניות, אי אפשר ללכת לרפא חולה, רק

כְּשֶׁהוּא בְּטוּחַ שֶׁהוּא יָכוֹל לְרַפֵּא אוֹתוֹ, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחַ-נְיֹוֹת, אֵי אֶפְשָׁר לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אַחֲרֵימֶן, רַק כְּשֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ חֲזָק וְאַמִּיץ בְּאַמוּנָה בְּרוּחָהּ וּמְזַכָּתָה, אָז יָכוֹל לְהַכְנִיס גַּם בְּאַחֲרֵימֶן אֲמַתַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְהִנֵּה אֲבָרְהָם אָבִינוּ, שֶׁהָיָה רֹאשׁ לְמַאֲמִינִים, שֶׁגָּלָה וּפְרָסָם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ אָמַר: "אֲמַרִי נָא אַחֲתִי אֶתְּ", כִּי אָז הָיָה עֲנִינְ שֶׁל פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, וְכִדִּי לְהַצִּיל אֶת עֵצְמוֹ אָמַר לָהּ: "אֲמַרִי נָא אַחֲתִי אֶתְּ", כִּי זֶה עֲקָר הַחֲכָמָה, שֶׁהָאָדָם זֹכֵה לְבַטֵּל אֶת עֵצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל אֵין סוּף בְּרוּחָהּ הוּא, וְכָל מַה שְׂזוּכָה לְהַגִּיעַ יוֹתֵר אֶל הַחֲכָמָה הַזֹּאת — לְהַכְלִיל אֶלֶּיּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהִיא בְּחִינַת: "אָמַר לְחֲכָמָה אַחֲתִי אֶתְּ", הוּא יָכוֹל יוֹתֵר לְהוֹרִיד אֶת עֵצְמוֹ אֶל כָּל מִינֵי חוֹלִים וּלְרַפֵּא אוֹתָם גַּם-בֶּן. וְאֶפְלוּ שֶׁהֵם נִמְצְאִים בְּמַצֵּב שֶׁל פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, מִכָּאֵן שְׂשׁוּחַטִין לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת, שְׁגַם זֶה הוּא בְּשֶׁבִיל פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, הֵינּוּ כְּמוֹ שְׂאָדָם צָרִיף לְחַזֵּק אֶת עֵצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שְׂבַעוֹלָם, אֶפְלוּ שְׂיַגִּיעַ לְכָל מִינֵי מַצְבִּים שֶׁל פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, שְׂצָרִיף לְשָׁנוֹת וְלוֹמַר: "אַחֲתִי אֶתְּ", וְהוּא עַל דֶּרֶךְ "אָמַר לְחֲכָמָה אַחֲתִי אֶתְּ", שְׂצָרִיף כָּל מִינֵי חֲכָמוֹת כְּדִי לְהַצִּיל אֶת עֵצְמוֹ מִמַּצְבִּים שֶׁל פְּקוּחַ נֶפֶשׁ. וְעַקֵּר הַחֲכָמָה לִידַע וּלְהוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כְּמוֹ-כֵן כְּבָר יָכוֹל לְרַפֵּא חוֹלִים אַחֲרֵימֶן. מִכָּאֵן, שְׂשׁוּחַטִין לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת, כִּי שֶׁבֶת הוּא עֲנִינְ שֶׁל אֲמוּנָה וְהַצְלָה, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ שׁוּחַר טוֹב, תְּהִלִּים צב, וּפְסִיקְתָא דְרַב כְּהֵנָא): כְּשֶׂאָדָם הָרֹאשׁוֹן חָטָא, הָיָה בְּסַכְנָה גְּדוֹלָה, וּכְשֶׂבְּאָה שֶׁבֶת — הַשֶּׁבֶת הַצִּילָה אוֹתוֹ, וְעַל-כֵּן פָּתַח וְאָמַר: "מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשֶּׁבֶת", כִּי הַשֶּׁבֶת מַצְלֶת אֶת הָאָדָם, כִּי שֶׁבֶת הוּא שְׂמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, גְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּמַדְרָגָה הַכִּי עֲלִיוֹנָה מְאֹד. וְעַל-כֵּן שֶׁבֶת הִיא קְבִיעָה וְקִימָא, וְאֶף אֶחָד אֵינּוּ יָכוֹל לְבַטֵּל אֶת זֶה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֶׁבֶת קִיח:) עַל הַפְּסוּק (יִשְׁעִיָה נו, ב:) "כָּל שׁוֹמֵר שֶׁבֶת מִחֻלּוֹ", אֶל תִּקְרִי מִחֻלּוֹ, אֶלֶּא מְחוּל לוֹ, שְׂאֶפְלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אָנוּשׁ, כִּיּוֹן שְׂשׁוֹמֵר שֶׁבֶת — מוֹחֲלִין לוֹ; כִּי עֵצָם הַשֶּׁבֶת הִיא עֵצָם גְּלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וּכְשֶׂאָדָם רַק שׁוֹמֵר אֶת הַשֶּׁבֶת, נִצּוֹל מִכָּל דֵּינִים וְעַנְשִׁים קָשִׁים וּמָרִים, וְאֶפְלוּ שְׂעַבְד עֲבוּדָה זָרָה, חַס וְשָׁלוֹם.

אף לזכות לקדשת שבת אי אפשר, רק על-ידי שמתקרבים אל הצדיק האמת, שהוא פותח את העינים לראות בגדלת הבוֹרֵא יתברך שמו (עין לקויט-מוֹתֵרֵן, חלק ב', סימן סז), בחינת: "ראו כי הוֹנֵה נַתַּן לְכֶם אֶת הַשֶּׁבֶת", כי שבת היא בחינת ראיה, שגפתחות לו העינים, עין שם; נמצא, שהצדיק האמת שזכה להגיע אל מדרגה עליונה כזו, שגבול לגמרי באין סוף ברוך הוא, ויכול להציל את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, אפלו בזמן של פקוח נפש, הוא יודע להחכים ולהשפיל ולומר: "אמרי נא אחתי את", בחינת: "אמר לחכמה אחתי את", הוא יוכל לרפא גם את כל החולים, להאכילם ולהשקותם ולהלבישם, שזה מִכָּאן ששוחטין לחולה דיקא, ובשבת דיקא, כי מי שפבר המשיך בעצמו חכמה עליונה הזו, להציל את עצמו בעת פקוח נפש, הוא יוכל לרפא על-ידי שבת פקוח נפש של אחרים, אשרי מי שמקרב אל צדיק כזה, ודו"ק.

אחי ורעי היקרים! חכמינו הקדושים אמרו (לקויט משלי, רמז תתקט): מי שיש לו חכמה ואין לו בינה, דומה למי שיש בידו פת ואין לו מה יאכל בה; ומי שיש לו בינה, ואין לו חכמה, דומה למי שיש בידו תבשיל, ואין לו פת, הלחם היא החכמה והתבשיל היא הבינה, עין שם; הינו כי צריכים את שניהם, כי שלמות החכמה היא דיקא כשעוברת דרך הבינה, וכמאמרם ז"ל (שמות רבה, פרשה מא): גדולה החכמה וגדולה ממנה הדעת והתבונה וכו', עין שם; והוא בדגמת איש ואשה, שדיקא על-ידי זיוגם ביחד וכו', נולדים בנים ובנות, פמו-כן פשהחכמה נכנסה אל תוך הבינה, שאדם מתחיל להתבונן בחכמה העליונה, שהיא חכמה האלקית, על-ידי זה נולדת אצלו דעת ותבונה, שהן עצות איך להחזיק מעמד בזה העולם, ולהתחזק בכל מיני אפנים שרק יהיו. ועל-פן עליכם להתבונן היטב בדברי רבנו ז"ל בכל יום, שהוא מקור חכמה, ועל-ידי-זה שתבוננו בדבריו הקדושים, יולדו אצלכם מעשים טובים, ותזכו לחדש את עצמכם תמיד, אשר זה היה רצון רבנו ז"ל — לחדש את עצמו בכל פעם. וזה אי אפשר, כי אם פשמתאחדים ביחד, ומדברים בתורתו הקדושה, וראוי לכם לשמח מאד, שאתם

זוכים לגור בארצנו הקדושה, אשר חכמינו הקדושים אמרו (אסתר רבה, פרשה א'): 'חלקים של חכמה בעולם, ט' בארץ ישראל ואחד בכל העולם; עקר החכמה בארץ ישראל, כמאמר ו'ל: אין חכמה בחכמת ארץ ישראל, כי אויב דארץ ישראל מחכים (בבא בתרא קנח:); ועל-פן ראוי לכם לשמח מאד מאד, שאתם זוכים לגור בארצנו הקדושה, ומדברים מרבנו ו'ל, אשר אין למעלה מזה.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשמג.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... נרו יאיר.

מאד מאד רציתי לדעת מה קורה בענין הרשיון להתר בניה, האם אין סחבת. וראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם.

אני אקווה להקדוש-ברוך-הוא, שסוף כל סוף תצא מחובותיך, והבית יהיה שלך, ובוודאי תמיד צריכין רחמים רבים על כל פרט ופרט כפי כל מה שעובר על כל אחד ואחד, והייתי מיעץ אותך, שתתקן-ומיד שיהיה בידך מזמן מ... ראה למסור את זה תתקן-ומיד ל... כי חבל שיתבזבוז הפסך, ואז לשניכם לא יהיה, ואני הערב, וזו הפעם הראשונה בחיי, שהייתי ערב על סכום ענקי כזה, האברכים בלונדון לוחצים עלי שאסע אליהם שם, ואיני יודע עדין מה להחליט, כי הם דוחקים עלי מאד, שאשאלם להם את כל הסכום, שאני חייב להם, ובאם אסע אליהם על כמה ימים, יש אפשרות שימחלו את החוב. ובאמת אף פעם לא נסיתי בדברים כאלו, ועל ספק איני יודע אם פדאי לי, כי חבל לי על הזמן, וקשה לי הטרדות.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, כי סוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ותזכה לראות הטוב בימי חייך, אשר

זֶה עֵקֶר הַבְּרָכָה — לְהַסְתַּפֵּל תָּמִיד עַל הַטּוֹב שְׁנֹמָצָא בּוֹ, וְשְׁנֹמָצָא
אֲצֵל אֲחֵרִים (עֵינֵי לְקוּטֵי-מִוְהַרְוֵן, חֶלֶק א', סִימָן רפב).

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצֵּלְתָּה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לְמַסֵּר אֶת הַמִּכְתָּב כָּלְלִי לְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן שְׂאֵר
הַמִּכְתָּבִים וּבִפְרָט לְ... וְלְ...

י"ז תשדמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חַמִּישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ז' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי ...
נְרוּ יְאִיר.

רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּעִבּוּדְךָ עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ לְגַמֵּר אֶת הַמְקוֹה,
וּתְמַשִּׁיךְ הֵן עִם הַפְתוּחַ מִבְּחוּץ, וְהֵן לְקִנּוּת מֵהַ שְׂצָרִיכִים מִבְּפְנֵים
וְכוּ'. הָעֵקֶר רְאֵה לְאַסֵּף בְּשֶׁבֶת-קֹדֶשׁ אֶת הַיְלָדִים, שְׂיַגִּידוּ תְהִלִּים,
וְיִתְפַּלְלוּ שְׂיִכְנַס לִי שְׂפַע, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַיְלָדִים הִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה,
הַכֹּל שְׂאִין בּוֹ חֶטָּא (שֶׁבֶת קִיט:), שְׂתְּפִלָּה כְּזוֹ נִשְׁמַעַת וְנִתְקַבְּלַת עַד
מְאֹד בְּשָׁמַיִם, וְכֵן תְּעוֹרֵר אֶת כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׂתַעֲשׂוּ מִבְּצַע
תְּפִלָּה, לְבַקֵּשׁ עָלַי שְׂיִהְיֶה לִי מֵהֵיכָן לְהַשִּׁיג וְכוּ', וּמֵהֵיכָן לְשֵׁלֵם וְכוּ'.
הָעֵקֶר רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ וְאֵל תְּפַחַד כָּלְלִי, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְגַמֵּר
אֶת זֶה מֵהַ שְׂיִוְתֵר מֵהֵר, כִּי הַמְקוֹה הוּא הַיְסוּד שְׂבִיחֵי-דוּת, וְרְאוּי לְנוּ
לְשִׂמְחָה מְאֹד בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שְׂזַכִּינוּ לְמְקוֹה מְשֻׁלָּנוּ, וְאֵין צָרִיכִין
בְּכָלֵל אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, בְּרוּךְ אֱלֹקֵינוּ שְׂבִרְאָנוּ לְכַבּוֹדוֹ, וְהַבְדִּילָנוּ מִן
הַתּוֹעִים, וְנִתֵּן לְנוּ אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וּמֵהַ הֵיִינוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֵי עֲצוּתוֹ
הַקְדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל! ? וְאֵנִי מְקוֹה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂבַעֲזַרְתוּ
יִתְבָּרֵךְ, עוֹד נִזְכָּה לְבֵית-סֵפֶר לְבָנוֹת מְשֻׁלָּנוּ וְתַלְמוּד-תּוֹרָה לְבָנִים
מְשֻׁלָּנוּ בִּיבְנָאֵל, הָעֵקֶר שְׂיִהְיֶה הָאֲחֵדוּת וְהַשְׁלוֹם וְהָאֲהָבָה בֵּין אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי זֶהוּ הַיְסוּד, כִּי עִם הַשְׁלוֹם הָאֲהָבָה וְהָאֲחֵדוּת מְצֻלְיָחִים
בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת.

הַכֶּפֶל הַדִּבְרִי, אֵל תַּעֲמֹד בְּעִבּוּדָה אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת, וּמִכָּל שָׁפָן יוֹם.

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרֻכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשמה.

בעזרת השם והברכה, יום חמישי לסדר ויצא, ז' כסלו ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָה וְכָל טוֹב סִלָּה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל פְּלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַגֵּרִים בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֵ"ה יִשְׂרָאֵל שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, מִכָּל נֹגַע וּמַחְלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרֻכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רְאוּ לַחֲזֹק אֶת עֲצָמְכֶם בְּיֹתֵר לְהִיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, וְתִשְׁמְרוּ עֲצָמְכֶם מִמְּרִיבוֹת וּמִמַּחְלָקֹת. וְצָרִיכִין לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד, שְׁאַחַד לֹא יֵאמָר מוֹסֵר וְתוֹכְחָה לְהַשְׁנִי, כִּי בְּפִרוּשׁ גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שְׁאֵף-עַל-פִּי שְׁתוֹכְחָה מִצְוָה גְּדוּלָה, אֲבָל לֹא כָּל אֶחָד רְאוּי לְהוֹכִיחַ, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד אִיךָ מִתְּנַהֲגִים בְּאַמִּירַת מוֹסֵר וְתוֹכְחָה לְזוּלָתוֹ, וּמִכָּל שָׁפָן צָרִיכִין לְשָׁמֵר מְאֹד שְׁלֹא יָבוֹאוּ לְיַדֵּי מְרִיבוֹת וּקְטָטוֹת וְהִרְמַת יָדַיִם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי זֶה מְנַהֵג גּוֹיִים, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, לְהַכּוֹת אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּלְכֶם, שְׁלֹא יֵאמְרוּ בְּשָׂמֵי דְבָרִים שְׂאִינָם וְכוּ' וְכוּ', אֲצַלִּי הָעֶקֶר שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִיִּבְנָאֵל עִיר שֶׁל תּוֹרָה, וְאֵף שְׁעַדִּין נְדָמָה פְּחָלוֹם, עִם כָּל זֹאת עָלֵי לְהוֹדִיעַ לְכֶם, כִּי בְּשַׁעֲה שְׁה'חֲזוֹן-אִישׁ וְצ"ל בָּא לְבִנְי-בְּרַק, הִיְתָה עִירָה קְטַנְטָנָה, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן אָמַר: פֹּה תִהְיֶה נַעֲשִׂית עִיר וּמִבְּצֵר הַתּוֹרָה, וְכֵן נִתְקַיֵּם. וְכִמוֹ כֵּן אֲנִי אוֹמֵר לְכֶם בְּפֶה מְלֵא, שְׂיִבְנָאֵל תִּהְיֶה נַעֲשִׂית עִיר מְלֵאָה תּוֹרָה וְחֲסִידוֹת, עִיר עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל בְּמֵלֵא מוּבָן הַמְּלָה, וְאֵף שְׁנִרְאָה פְּחָלוֹם, אֲבָל תִּרְאוּ אִיךָ שֶׁהַכָּל יִתְנַשֵּׁם בְּקָרוֹב, עַל אֵף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁהַסְמִ"ךְ-מ"ם אוֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד מְאֹד לְמַנַּע וּלְעַכֵּב, עִם כָּל זֹאת כְּבָר

לא יועיל לו שום דבר, כי גדול אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ. וְלָכֵן אַתֶּם שְׂזִכִּיתֶם לְהֵיּוֹת הַנְּחָשׁוֹנִים, עֲלֵיכֶם לְהֵיּוֹת הַגָּמָא חַיָּה לְמִשְׁפַּחֹת הַבָּאוֹת, שְׂיָבֹאוּ וַיִּתְּשְׁבוּ שָׁם, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלוּ שְׂיִשְׁרָה בֵּינָם רַק הַשְּׁלוֹם וְהַאֲהָבָה, הַאֲחֻזָּה וְהַרְעוּת, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ יֹאמֶר חֲזֹק, כָּל רְצוֹנֵי וְכִסּוּפֵי הוּא, שֶׁתְּמִיד יִשְׁמְעוּ בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ קוֹל תְּפִלָּה וְקוֹל תּוֹרָה וְקוֹל שְׂמִחָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי קוֹלוֹת אֵלָיו נִזְכָּה לְכַבֵּשׁ אֶת הַמָּקוֹם, וְלִהְיוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי זֶה עֵקֶר הַתְּכֵלִית בְּזֵה הָעוֹלָם — לְהַחְזִיר אֶת גְּשָׁמֵי־הָעוֹלָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ לְקֹשֶׁר שָׁמַיִם וְאָרֶץ גַּם יַחַד, בְּסוֹד (זְכָרְיָה ט, ז): "וַיִּנְשָׂא רִיב הוּא לְאַלְקֵינוּ", שְׂגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ וְ"ל, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל בְּאִיזָה מָקוֹם שָׂרָק מְגִיעִים, מְגַבִּיהִים וּמְרִימִים הַכֹּל לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי יִשְׂרָאֵל מְעֲלִין וּמְנַשְׂאִין כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַנְּפוּלִין (עֲזַר לְקוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עו).

אֵיחָא בְּמִדְרָשׁ פְּלִיאָה (בְּרֵאשִׁית כד, א): "וַהֲוִי"ה בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל", זֶה שְׂאֵמֶר הַכְּתוּב (שְׁמוֹת כ, ב): "אֲנֹכִי הֲוִי"ה אֱלֹקֶיךָ", וְהַמִּדְרָשׁ עוֹמֵד וְצוֹנֵחַ דְּרָשָׁנִי; וַיֵּשׁ לֹמֵר עַל-פִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), שֶׁהַצְּדִיק נִקְרָא בְּחֵינֵת "כָּל", בְּחֵינֵת (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א' כט, יא): "כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ", וְתִרְגוּמוֹ: דְּאֲחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאָרְעָא; הֵינּוּ שְׂיֵאחֲזוּ וַיִּקְיִים שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת — עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שְׁמַיִם וְאָרֶץ, כִּי זֶה עֵקֶר גְּדֻלַּת הַצְּדִיק, שְׂאֵף פֶּעַם אֵינוּ מְאָבֵד אֶת עֲצָמוֹ אֶפְלוּ בְּהַמְצָבִים הַכִּי גְרוּעִים שָׂרָק עוֹבְרוֹת עָלָיו, תְּמִיד הוּא מְקַשֵּׁר רוּחַנִיּוֹת וְגִשְׁמֵיּוֹת גַּם יַחַד, וְזֶה עֵקֶר מְעֲלָתוֹ; כִּי בְּאֲמַת כָּל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַשְּׁלֻכוֹת, הַקְּטָנוֹת וְהַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שְׁעוֹבְרִים עָלָיו, הוּא רַק מַחְמַת שְׂאֵינוּ מְקַשֵּׁר רוּחַנִיּוֹת בְּגִשְׁמֵיּוֹת, שְׂאֵינוּ מְכַנְּסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיָּי הַפְּרָטִיִּים וְהַגְּשָׁמִיִּים, אֲבָל תְּכַף-וּמִיד כְּשֶׁאֲדָם מְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵף שֶׁהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאָרֶץ מִמֶּשׁ, עִם כָּל זֹאת אֵינוּ מְאָבֵד אֶת עֲצָמוֹ כָּלָל, רַק מְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶל רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתְּמִיד זוֹכֵר רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין לָךְ בְּרָכָה יוֹתֵר גְּדוּלָּה מִזֶּה.

וְזֶה פְּרוּשׁ: "וַהֲוִי"ה בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל", הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּמִדְת "כֹּל", שְׁתַּמִּיד יֵאָחַז שָׁמַיִם וְאָרֶץ גַּם יַחַד, הֵינּוּ לְקֶשֶׁר רוּחַנִיּוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְהִתְחַזֵּק וְלַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

וְזֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב: "אֲנֹכִי הֵנִי" הַאֲלֵקִיף", הֵינּוּ אֵיךְ זֹכִים לְבָרְכָה זוּ בְחִינַת "כֹּל", לְקֶשֶׁר רוּחַנִיּוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׁמַיָּא וְאָרְעָא? עַל-יְדֵי "אֲנֹכִי הֵנִי" הַאֲלֵקִיף", שְׁתַּמִּיד יוֹדֵעַ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, וְהֵן כְּשֶׁהוֹלֵךְ עִמּוֹ בְּמִדַּת הַרְחָמִים שֶׁהוּא הֵנִי"ה, וְהֵן שֶׁהוֹלֵךְ עִמּוֹ בְּמִדַּת הַדִּין שֶׁהוּא אֵלֵקִים, תַּמִּיד צְרִיף שְׂיִדַּע שֶׁהַכֹּל הוּא אֲנֹכִי, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'); וּבְזֶה יוֹבֵן הַיֵּטֵב הַדָּק הַמְּדַרְשׁ: "וְהֵנִי" הַבָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכֹל", אֵיךְ בָּרַךְ אוֹתוֹ עִם מִדָּה זוּ שֶׁל בְּחִינַת "כֹּל"? עַל-יְדֵי שְׁתַּמִּיד הִיָּה לְפָנַי מְרֵאָה עֵינָיו "אֲנֹכִי הֵנִי" הַאֲלֵקִיף", וְדו"ק.

וְזֶה שֶׁמְצִינּוּ בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ (וַיֵּצֵא): "וַיִּחַלֵּם וַהֲנִה סֹלֶם אֶרְצָה וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה, וַהֲנִה מְלֶאכִי אֵלֵקִים עֲלֵימ וַיִּרְדִּים בּוֹ", שֶׁהָרָאָה לִיעֶקֶב אָבִינוּ בְּעֵת יְצִיאָתוֹ מִבְּאֵר שֶׁבַע, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַמְּלָכוּת, הַסְּפִירָה הַשְּׁבִיעִית, שֶׁהִיא בְּחִינַת זֹאת, בְּחִינַת אֲמוּנָה, "וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה", שֶׁהוֹלֵךְ בְּחֵרוֹן אָפוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵינּוּ שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, עָלָיו לְדַעַת כִּי כָּף הַחַיִּים "וַהֲנִה סֹלֶם מְצַב אֶרְצָה, וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה", הָאָדָם נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, מְצַב אֶרְצָה בְּתַכְלִית הַגִּשְׁמִיּוֹת וְהָאֶרְצִיּוֹת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אָסוּר לוֹ לִפְלַ בְּדַעַתוֹ, רַק לִידַע כִּי "וְרֵאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיְמָה", שְׁמָה שֶׁרַק לֹא יִהְיֶה, אָסוּר לְהִתְאַבֵּד, הָרֵאשׁ צְרִיף לְהִיּוֹת תַּמִּיד בְּשָׁמַיִם, לְחֻשֵׁב תַּמִּיד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹ מְדַרְגַת הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעְלָה גְּדוֹלָה וְנִפְלְאוֹה, שְׂאֵף שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת אֵינָם נוֹפְלִים בְּדַעַתָּם כָּלֵל, רַק מְחִזְקִים מְעַמֵּד וְעוֹלִים וַיִּרְדִּים בּוֹ.

וְזֶה "וַהֲנִה מְלֶאכִי אֵלֵקִים עֲלֵימ וַיִּרְדִּים בּוֹ", שֶׁזֶה סוֹכֵב עַל הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים בְּמַעְלָה גְּדוֹלָה וְנִפְלְאוֹה מְאֹד, שְׁעוֹלִים וַיִּרְדִּים, שְׂיֵשׁ לָהֶם עֲלִיּוֹת וַיִּרְדוּת, וְעִם כָּל זֹאת הֵם מְחִזְקִים תַּמִּיד בְּ"שְׂוִיתִי

הַנְּיָ"ה לְנִגְדֵי תְּמִיד", תְּמִיד מְשׁוֹיִן וּמְצִירִין לְפָנַי עֵינֵיהֶם הַשֵּׁם הַנְּיָ"ה
בְּרוּךְ הוּא, וְאִף פַּעַם אֵינָם נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם כָּלֵל.

עַל-כֵּן רְאוּ, אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׂבָעוּלָם רַק לְהִתְחַזֵּק, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר כָּלֵל מִשׁוּם דְּבַר שְׂבָעוּלָם. וְרְאוּ
לְהִתְוַעַד בְּכָל לַיִל שַׁבָּת, וְלַעֲשׂוֹת "עֲנֵג שַׁבָּת" בְּכָל לַיִל שַׁבָּת בְּבֵית
אֲחֵר מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כְּדֵי לְהִבִּיא בְּרָכָה לְבֵיתָם, וְתִדְבְּרוּ רַק דְּבוּרֵי
תוֹרָה עַל-פִּי דַעַת רַבֵּנוּ ז"ל, לְחִזּוֹק וְלֵאמֹץ עֲצָמְכֶם, וְתִשְׁרִיפוּ אֶת
הַזְּמִירוֹת בְּצוּתָא, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחוּ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמֵיּוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישֵׁי לְסֵדֵר וַיֵּצֵא, ז' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוּ יְאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל מִכְּתָב כָּלְלִי לְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים תְּלַמִּידֵי "הֵיכַל-
הַקִּדְשׁ" הַמְתַּקְבָּצִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת-קִדְשׁ, וְרְאֵה לְמַסֵּר לָהֶם אֶת זֶה.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּאֻמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. בְּיָמִים אֵלּוּ
זָכַנִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְחַדֵּשׁ הַרְבֵּה עַל "מְדַרְשׁ פְּלִיאָה", וְתִהְיֶה
לְאֵל, יֵצֵא לִי סֵפֶר מְאֹד נִפְלָא, וְקִרְאתִיו "פְּלִיאוֹת חֲכָמָה", וְהוּא
פְּרוּשׁ יָקָר עַל-פִּי דְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל עַל כָּל "הַמְדַרְשׁ פְּלִיאָה", וְעַכְשָׁו
מְסַדְּרִים אֶת זֶה לְדַפּוּס.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לִי לְסַיֵּם אֶת כָּל הַסְּפָרִים שֶׁהִתְחַלַּתִּי,
וְאֲזַכֶּה לְרְאוֹת בְּסִיוָמָם וְכֵן בְּהַדְפָּסָתָם.

רַק חִזּוֹק וְאֵמֶץ, כִּי גְדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיְרַדְפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי עֲכָשׁוּ אֶת מִכְתָּבִיךָ, וְהִנֵּה מֵצֵד אֶחָד יֵשׁ לִי שְׂמֻחָה גְדוֹלָה שְׂמֻכְרָתָם דּוֹנָם, אֲכַל מֵצֵד שְׁנֵי יֵשׁ לִי צֵעַר גְּדוֹל, כִּי אִם לֹא תִמְסַר אֶת הַסֵּף חֲמֻשָׁה־עֶשְׂרֵי אֶלֶף דּוֹלָר לְ... אַתָּה חוֹפֵר לְעֲצָמְךָ עוֹד בּוֹר עֵמֶק, אֵל תְּכַנִּיס אֶת זֶה לְבִנְךָ, וְאֵל תְּשַׁלֵּם עִם זֶה חוֹבוֹת, רַק אֶת הַחוֹב שֶׁל ... כֶּף תִּשָּׂאֵר לוֹ חֵיב רַק אַרְבָּעִים אֶלֶף וְלֹא הַתְּשׁוּעָה, אֲכַל אִם לֹא תְשַׁלֵּם לוֹ, אִזּוֹ הַכֹּל נוֹפֵל עָלַי בְּלִי שׁוּם רַחֲמָנוּת כָּלֵל, תִּאֲמִין לִי שְׂעוֹד לֹא חֲתַמְתִּי עֲרֵבוֹת מִיָּמַי לְאַף אֶחָד בְּעוֹלָם, וְאֲנִי מִזְהִיר אֶת כָּלֵם שְׁלֹא יִהְיוּ עֲרָבִים, כִּי עֲרַב נוֹפֵל לְבִסּוֹף בַּפֶּחַח, וְעַל־כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ אֵל תְּכַנִּיס אֶת זֶה לְבִנְךָ, וְאִם זֶה טִשְׁעַק, תְּכַנִּיס אֶת זֶה לְבִנְךָ שְׁלִי, וְאֲנִי אֶמְסַר לוֹ אֶת הַכֶּסֶף, אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, אֵל תִּאֲמַלֵּל אוֹתִי וְאוֹתוֹ בְּיַחַד, אֵינְךָ יָכוֹל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כַּמָּה בַקְּשָׁתִי עָלֶיךָ שְׂתַהַיֶּה הַדִּירָה שְׁלֶךָ, וְהִנֵּה בָּא לְךָ קוֹנֵה, וַיֵּשׁ לְךָ מִחֻשְׁבָּה לְשַׁלֵּם עִם הַכֶּסֶף הַזֶּה חוֹבוֹת אַחֲרִים, אֵינִי מִבִּין מַה אַתָּה?! תִּאֲמִין לִי, שְׂאֲנִי נִמְצָא עֲכָשׁוּ בַּפֶּחַח כְּזֶה, שְׂאַף אֶחָד אֵינּוּ יוֹדֵעַ מַזֶּה, עִם כָּל זֹאת אֲנִי מְאֹד מְאֹד נִשְׁמַר מִדְּבָרִים כְּאֵלוֹ, רַק עֲשֵׂרֶת אֲלָפִים דּוֹלָר שְׂאֲנִי חֵיב בְּלוֹנְדוֹן, זֶה מַה שְׂעוֹמֵד לִי בַּגְּרוֹן, כִּי הֵם מְאֹד לוֹחֲצִים, יֵשׁ לִי חוֹבוֹת רַבִּים שְׂאֲנִי מִסְתַּדֵּר עִמָּם, אֲכַל לֹא אַתָּם, וְאֵינִי יוֹדֵעַ עֲכָשׁוּ מַה לַעֲשׂוֹת, לְזֹאת עַל־כָּל־פְּנִים שְׁלֹא תִגְיַע לִי צָרָה חֲדָשָׁה מִהַכֶּסֶף שֶׁל ... אֲנִי מִפְחַד שְׂזֶה יִתְבַּזֵּבֵז אֲצִלְךָ כְּמוֹ הַכֶּסֶף שֶׁל ... , אֲנִי רַחֵם עַל עֲצָמְךָ, וְרַחֵם עָלַי, וְרַחֵם עַל ... וְתִמְסַר לוֹ עַל־כָּל־פְּנִים חֲמֻשָׁה־עֶשְׂרֵי אֶלֶף דּוֹלָר, וְלֹא הַתְּשׁוּעָה עַל יְתֵר הָאֲרָבָעִים.

מַה אֵמַר לְךָ, יְדִידִי! יֵשׁ הִרְבֵּה נִסְיוֹנוֹת לְאָדָם בְּחַיִּים, אַף

הבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם, שִׁדְעַי אֵיךְ לְהִתְמוּדָד עִם הַבְּעִיּוֹת וְהַנְּסִיּוֹנוֹת
הַקְּשִׁים וְהַמְּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּאֵמַת תַּעֲשֶׂה חֲשׁוֹבֹן, יֵשׁ הַרְבֵּה דְבָרִים מֵיִתְרִים לְעַת עֲתָה, כְּמוֹ
שֶׁלֹּט עַל הַתְּלִמוּד־תּוֹרָה וְכוּ' וְכַדוּמָה, יוֹתֵר טוֹב לְשָׁלֵם לוֹ אֶת כָּל
הַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר אֶלֶף, וַיִּרַד חֶלֶק גָּדוֹל.

אוֹדוֹת הָאֲגָרָה, אָנִי אֶסְתַּדֵּר, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַק שְׁנֹגְעֵי
לְזֶה.

תֶּאֱמִין לִי, שֶׁהַמְּקֹנָה הִיא עֲכָשׁוֹ חִיּוּנִית וְחִיּוּבִית וְעַקְרָ גָּדוֹל, וְזֶה
עוֹלָה עֲכָשׁוֹ אֶצְלִי יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְאֶפְלוֹ יוֹתֵר מִבְּנֵי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, כִּי
לְהַתְּפַלֵּל יְכוּלִים גַּם עַל הַרְחוּב וְגַם בְּאִיזָה מְרִתָּף, אֲבָל מְקֹנָה טְהֵרָה,
אִם לֹא יִהְיֶה לָנוּ מִשְׁלָנוּ — אָנוּ אֲבוּדִים, וְאֶסוּר לְבָנוֹת קְהֵלָה בְּלֹא
מְקֹנָה, וְזֶה הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן, קִדְּם מְקֹנָה טְהֵרָה, וְאַחֲר־כֵּן חֲנוּף
הַיְלָדִים.

אֲקַנְהָ שְׁתַּצִּיַּת אוֹתִי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדְר וַיֵּצֵא, ח' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... נִרוֹ יֵאִיר.

הַיּוֹם שְׁמַעְתִּי מֵה שְׂקָרָה בְּבִנְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אָנִי מִצְטַעֵר, כִּי
צוּיִתִּי לְהוֹדִיעַ לְהַבְּנֵךְ, וּלְבַסּוֹף נִתְּוַדַּע שֶׁלֹּא הוֹדִיעוּ, וְחָבַל מְאֹד עַל
הַעֲגֻמַת נַפְשׁ שְׂקָרְתָּה לְךָ, הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר שִׁיחֵיהָ שְׁפַע,
וְנִזְכָּה לְגַמֵּר אֶת הַמְּקֹנָה לְגַמְרִי, וְנִצָּא מִכָּל הַחַוּבוֹת. רַק חֲזוּק בְּכָל
מִינֵי אֶפְנִים שְׁבַעוּלָם, וְתוֹדַע שֶׁכָּל עֲגֻמַת נַפְשׁ שְׂקוּרִית לְאָדָם הִיא
בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִית, וְכִשְׁאָדָם יוֹדַע דְּבָר זֶה, הוּא מְקַבֵּל אֶת זֶה לְכַפֵּרֵת

עוונות, כי בַּאֲמַת לְפִי עוֹנוֹתֵינוּ, מִי יוֹדַע מָה הָיָה צְרִיף לְעֹבֵר עֲלֵינוּ, וְתִהְיֶה לָּאֵל, רֵאוּי לָנוּ לְשִׁמְחָה עַל שְׂאֵנָהֵנוּ בְּרֵאִים וְהֵאֱשֶׁה בְּרֵאָה וְהִזְלִדִים בְּרֵאִים, וְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַקֵּה אֶת עוֹנוֹתֵינוּ עַל-יְדֵי עֲגַמַת נַפֶּשׁ וּמְרִירוֹת שְׂבָאָה מְעַנִּינִים אַחֲרֵים. כִּי בַּאֲמַת יֵשׁ לִי עֲגַמַת נַפֶּשׁ גְּדוֹלָה לָמָּה לֹא קִבַּלְתָּ אֶת הַכֶּסֶף בְּיוֹם שִׁשִּׁי, כִּי הִלְכְתִּי אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלוֹיֵתִי אֶצֶל זֶה שְׁטָר שֶׁל חֲמָשִׁים דוּלָר וְאֶצֶל זֶה מָאָה וְאֶצֶל זֶה מְאֵתִים, עַד שֶׁגִּיַסְתִּי אֶת הַסְּכּוּם שֶׁל אֶלֶף דוּלָר, וְאִף פַּעַם עוֹד לֹא הָיָה לִי כָּל-כֶּף קֶשֶׁה וּבְזִיוֹנוֹת כְּמוֹ עַל הָאֶלֶף דוּלָר הַזֶּה, אִף מָה לַעֲשׂוֹת, כִּנְרָאָה שְׂצָרִיכִים אֶת הַבוֹשׁוֹת וְהַחֲרָפוֹת בְּשִׁבִיל כְּפָרֶת עוֹנוֹת, וְאֶקְנֶה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִכְנֹס שְׁפַע, וְתוּכַל לְשַׁלֵּם לְכָל הַפּוֹעֲלִים, וְלִגְמֹר אֶת כָּל הָעֲבוּדָה מִה שְׂיִוִּיתָר מֵהָר, כִּי יִפֶּה שְׁעָה אַחַת קָדָם, וְלִי הוֹלֵךְ בְּחַיִּים, שֶׁהַמְּקוֹה תִּהְיֶה גְמוּרָה, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְהַעֲמִיד קְהֵלָה בְּלִי מְקוֹה טְהוֹרָה.

אֲחִי וִידִידֵי הַיֶּקֶר! רְאֵה לְחֹזֵק אֶת עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד, לְקַבֵּעַ לְעֲצָמְךָ שְׁעוּרִים קְטַנִּים בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הֵינּוּ אִף שְׂאֵתָה כָּל-כֶּף טְרוֹד עֲכָשׁוּ בְּבִנְיַת הַמְּקוֹה, אֲשֶׁר הִיא מְצוּה רַבָּה מְאֹד מְאֹד, וְרֵאוּי לְבִטּוֹל הַכֹּל, וְלִהְתְּלַבֵּשׁ רַק עַל זֶה; כִּי בַּאֲמַת אֵין לָךְ עוֹד דְּבָר גְּדוֹל מְטֻהָרֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶה הֵיִסוּד וְהַקְּיוּם בְּעַם יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֹאת טוֹב מְאֹד שֶׁתִּקְבַּל לְעֲצָמְךָ שְׁעוּרִים קְטַנִּים בְּכָל יוֹם, כְּגוֹן: חֲמֵשׁ וְרִשׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם, וְכֵן שְׁלַחַן עֲרוּף עַל-כָּל-פְּנִים מִחֲבֵר רַמ"א, וְעֵין יַעֲקֹב אֶפְלוּ קֶצֶת דְּקֶצֶת, אֲכַל בַּל יַחֲסֹר לָךְ יוֹם אֶחָד.

וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְהַתְּבוֹדֵד עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא הַצְּלָחָה נְצַחִית, הַצְּלָחָה כְּזוֹ, שְׂאֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

עוֹד פַּעַם בְּקִשְׁת מְחִילָה עַל הָעֲגַמַת נַפֶּשׁ שְׂנוֹגְרָמָה לָךְ בְּחַנּוּם.

י"ז תשמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נִרוֹ יֵאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּקְּיִים מֵה שֶׁבִקְשָׁתִי מִמֶּךָ בְּעֵנִין הַכֶּסֶף
לְ... כִּי כִּף יִהְיֶה פְּחוֹת הַחוּב עִם חֲמִשָּׁה־עָשָׂר אֶלֶף דּוֹלָר, וְתִהְיֶה
נִשְׁאָר חֵיב רַק אַרְבַּעַיִם, וְאֲנִי מִקְנֶה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁעוּד מְעַט
יָבוֹא אֵלַיךָ עוֹד קוֹנֶה, וְכִךְ תוֹרִיד מִמֶּךָ אֶת הַלַּחֵץ. וְעַל־כָּל־פָּנִים יֵשׁ
לְךָ דִּירָה מִשְׁלָךְ, כִּי עִם שְׁאָר הַדְּבָרִים יְכוּלִים לְהִסְתַּדֵּר, וְתִמִּיד תִּלְךָ
בְּדֶרֶךְ זֶה — לְשֵׁלֶם אֶת הַחוּבוֹת וְהַדְּבָרִים הָעֶקְרָיִים, וְהַחוּב הַכִּי
חָשׁוּב שְׁיִהְיֶה עַל הַדִּירָה, שְׁעַל־כָּל־פָּנִים יִהְיֶה לְךָ גַּג עַל הָרֵאשׁ, כִּי
בְּשְׁאָר דְּבָרִים יְכוּלִים לְהִסְתַּדֵּר, בְּלִי שְׁלֹט עַל הַתְּלִמוּד־תּוֹרָה, וּבְלִי
מַחֲשָׁב וְכוּ' וְכוּ', וְתֵאמְרִין לִי שְׁאֵף פְּעַם לֹא הִיִּיתִי עָרֵב לְאֵף אֶחָד,
וְאֵף פְּעַם לֹא אָהִיָּה, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּלִי נֶדֶר, עָרֵב לְאֵף אֶחָד, וּפְהָ
הִיִּיתִי לְךָ עָרֵב עַל סְכוּם אֲדִיר שֶׁל חֲמִשִּׁים וְחֲמִשָּׁה אֶלֶף דּוֹלָר, נָא
וְנָא אֵל תֵּאמְלֵל אוֹתִי, כִּי אֲנִי נִחְנָק עִם חוּבוֹת, וְאִם אֲנִי עָרֵב, אֲנִי
צָרִיךְ לְשֵׁלֶם, וְאֲנִי מִשְׁלֵם. תִּהְלֶה לְאֵל, עוֹד לֹא נִשְׁאֲרָתִי לְאֵף אֶחָד
חֵיב שׁוּם חוּב.

וּבְעֵנִין הַכֶּסֶף סֶךְ הַכֹּל עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים דּוֹלָר שְׁאֲנִי צָרִיךְ לְשֵׁלֶם
לְאִנְגְּלִיָּה, אֵינִן לִי, וְהֵם אֵינָם עוֹזְבִים אוֹתִי, וְהַיּוֹם בִּבְקָר אָמְרוּ לִי
בְּפִרוּשׁ, שְׁנֵה סֶפֶק אִם יִמְחַלוּ לִי כְּשֶׁאֲבוּא, אֲזִי עֲנִיתִי לָהֶם, כִּי סֶפֶ"ק
גִּימְטְרִיָּה עֲמַל"ק, וְאֲנִי לֹא נוֹסֵעַ אֶל עֲמַלְק... אִם יֵשׁ אִיזוֹ תְּכִלִּית
שְׁיִמְחַלוּ לִי עַל הַחוּב אֲנִי בָּא, אֲבָל סֶתֶם לְנוֹסֵעַ, פְּשוּט אֵינִן לִי כַח,
וְאֲנִי מְכָרָח לְהִיּוֹת פֹּה וּלְגַלְגֵּל וְכוּ', הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לִי,
שֶׁתִּשְׁמַע לְעֲצָתִי וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשנ

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵאֵד מֵאֵד אֲנִי מִצְטָעֵר בְּבִלְבוּלִים
וּבְקִשְׁוֹת שְׁנִכְנָסִים בְּךָ וְכוּ' וְכוּ', וְהִיָּה טוֹב מֵאֵד שֶׁתִּלְמַד בְּלִקְוֹטֵי־
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס"א, וְתֹאמַר עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה מִלְּקוֹטֵי־תְּפִלוֹת,
וְכֵן תִּלְמַד אֶת כָּל הַהִלְכוֹת הַשְּׂיִכוֹת אֶל הַתּוֹרָה הַזֹּאת, כִּי זֶה נִקְרָאת
סְגִיַת אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְר' אַבְרָהָם בֶּר' נִחְמָן ז"ל קָרָא אֶת פְּרוּשׁוֹ עַל
תּוֹרָה זֹאת בְּשֵׁם: "תְּפִאֲרַת הָאֲמוּנָה"; כִּי בְּאַמַּת אֵין לָךְ עוֹד תְּפִאֲרַת
יִתְרָה גְּדוּלָה מֵאֲמוּנַת חֲכָמִים. וּמִחֲמַת שְׂאֵדָם חָטָא, וּבִפְרָט בְּחֻטְאֵת
נְעוּרִים, וְעָבַר עַל כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית־דִּין, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן וְכוּ', לְכֵן
עוֹלָם לֹא תְּמִיד קִשְׁוֹת וּסְפָקוֹת עַל חֲכָמִים אֲמַתִּיִּים, עַד שֶׁמִּתְקַרֵּר
עַל־יְדֵי־זֶה מֵהָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלִכֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים,
אִם תִּלְמַד אֶת כָּל הַנ"ל, וְשֵׁם יִתְבָּרַךְ לָךְ הֵיטֵב מָה נִקְרָאת אֲמוּנַת
חֲכָמִים, וַיִּנְעַם לָךְ.

יְדוּעַ אֲצַלְנוּ הַסְּפוּר, שֶׁפַּעַם אַחַת אָמַר רַבְּנוּ ז"ל אֶל מוֹהַרְנ"ת
ז"ל: תְּפַסְתִּי אֶתְכֶם כְּבָר בְּשֵׁק. וְעַנָּה מוֹהַרְנ"ת ז"ל לְרַבְּנוּ ז"ל: אָנֹא,
רַבִּי, תִּקְשְׁרוּ אֶת הַשֵּׁק, כְּאוֹמֵר שְׁלֵא יִבְרַח, וְאִם מוֹהַרְנ"ת ז"ל אָמַר
אֶת זֶה לְרַבְּנוּ ז"ל, אַחַר שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר שֶׁכְּבָר תְּפַס אוֹתוֹ בְּשֵׁק,
וְעַם כָּל זֹאת אָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל לְרַבְּנוּ ז"ל שֶׁיִּקְשֹׁר אֶת הַשֵּׁק הֵיטֵב,
שְׁלֵא יִבְרַחוּ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה מְגַשְׂמִים כְּמוֹנוּ, מְלֵאִים חֻטְאִים
וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים וְחֻטְאֵת נְעוּרִים, צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה רַחֲמִים מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, שְׁלֵא נִבְרַח מִרַבְּנוּ ז"ל, וְשְׁלֵא יַעֲלוּ לָנוּ שׁוֹם קִשְׁוֹת וּסְפָקוֹת
עַל כָּל עֲגִיזַן רַבְּנוּ ז"ל.

וּבְאַמַּת כָּל אֵלוֹ שֶׁחָטְאוּ וּפָגְמוּ לְבִסוּף בּוֹרְחִים, וְעַל זֶה צָרִיכִים
לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכָּה לְהַנְצִל מִזֶּה.

אָנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁתַּצִּית אוֹתִי הַיָּטֵב, וְתִקְּיֵם אֶת כָּל הַנְּ"ל, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, כִּי כָּבֵד רְאִיתָ נְסִים נִגְלִים שְׁעָשָׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִכַּל בְּזָכוֹת אֲמוּנַת חֲכָמִים.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלֵחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עָרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, ח' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מֵאֵד ... גִּירוֹ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ, וְאִין לְתֵאָר וְאִין לְשַׁעַר כָּלֵל אֶת גְּדֵל הַשְּׂמִיחָה שֶׁהַכְּנִסָּה בִּי, שְׂאֵתָה זוֹכָה לְהַסְתַּוְּבָב בֵּין אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמִנוּ, וְאֵתָה מְצַטְרֵף אֶל הַשְּׁעוּרִים, וּמִתְפַּלֵּל עָרֵב וּבִקְרָה וְצִהָרִים בְּמִנְיָן, אֲשֶׁר אִין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי מִי שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֵמַת, רְאוּי לֹו לְשָׁמֵר עַל זְמַנֵּי הַתְּפִלָּה לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיָן דִּיקָא, וּבִכְרֵט מִנְיָן בְּיִבְנָאֵל עִיר בְּרִסְלָב, זֶה עוֹלָה עַל הַכַּל, כִּי בְּמִקּוֹם שְׂאָף פַּעַם לֹא הָיוּ מִנְיָנִים עָרֵב וּבִקְרָה וְצִהָרִים, וְעַכְשָׁו זוֹכִים לְהַתְּפַלֵּל שֵׁם תְּפִלוֹת בְּמִנְיָן וּבְצַבּוּר גְּדוֹל וּבְשְׂמִיחָה עֲצוּמָה, בְּזֶה נִתְעַלָּה שְׂבַח גְּדוֹל אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂמִצְטְרֵף לְהַשְׂבַּח הַגְּדוֹל הַזֶּה.

רְאֵה לְהִיּוֹת חֲזָק בְּעִבוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וְאֵל יַחְסֹר לָךְ יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לְהַתְּבוּדָד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תִּרְקַד בְּכָל יוֹם עִם הַיְלָדִים וְעִם אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמִנוּ. וּבְכָלֵל אֵתָה צְרִיף לְהַכְּנִיס בְּעֵצְמָךְ וּבִבִיתְךָ וּבֵין אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמִנוּ אֲוִירָה שֶׁל שְׂמִיחָה, וְהַשְּׂמִיחָה מִבְּטָלַת אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחְרָא, אֲשֶׁרִי מִי שְׂשֻׁמַּח תָּמִיד, וְאִז טוֹב לֹו כָּל הַיָּמִים!

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְּמִיד בְּכָל יוֹם בְּמִקְרָא, מְשָׁנָה, גְּמָרָא, מְדָרְשׁ חֵק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאִם אֲפֹשֶׁר לְלַמֵּד הַשְּׁעוּרִים הָאֵלוּ בְּבֵית-הַמְּדָרְשׁ — מָה טוֹב וּמָה נְעִים, כִּי אָנִי רוּצָה שְׂפִבִּית מְדָרְשָׁנוּ יִשְׁמַע שֵׁם תָּמִיד

רק קול תורה וקול תפלה וקול שמחה, שהם כנגד נפש, רוח ונשמה, כי תפלה היא שפיכת ה"נפש", ותורה היא "רוח" הקדש מלעלא, ושמחה היא עצם ה"נשמה", כי עז וחדוה במקומו (דברי-הימים' טז, כז), כי אצלו יתברך שורה רק השמחה.

וטוב מאד שתכניס דברים אלו גם בין אנשי שלומנו, ותדבר רק דבורי אמונה והשגחה פרטית והתחזקות לכל אנשי שלומנו, ותכף-ומיד כשתראה שיש לאחד ספקות באמונה, תעמיד אותו על טעותו, ותאמר לו שהכל בא מצד הסמ"ך-מ"ם האורב עלינו מאד מאד, כי הסמ"ך-מ"ם הוא ראשי תבות: א"ין ל'היות ס'בלן מ'אמין, כי זה תלוי בזה, אמונה וסבלנות תלויות זו בזו (ע"ן לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה).

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשנב.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ויצא, י' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל אנשי שלומנו הנקרים "חסידי ברסלב", תלמידי "היכל-הקדש", הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", הוי"ה עליהם ישרה שכונתו תמיד, וישמרם ויצילם מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם.

אחי ורעי הנקרים! מאד מאד אבקש אתכם, שאתד יעזר להשני, ותשרה ביניכם תמיד אהבה, אחוה ורעות, ועל-ידי-זה תצליחו.

והעולה על הכל, שתשתדלו שתהיה שורה ביניכם רק אוירה של רצינות ולא של ליצנות, אשר היא אבי אבות הטמאה, וכמו שאמר מוהר"ן ת"ו"ל: עקר הפתח אל הטמאה היא מדת הליצנות, ועל-כן תשמרו את עצמכם מאד מאד, שלא תהיה שורה ביניכם,

חס ושלום, שום ליצנות, ואז תעלו מעלה מעלה. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (שיר השירים ובה, פרק א'): מה השמן הזה כוס מלא אינו מזרזיף, אף דברי תורה אין מזרזפים בדברי ליצנות, אם נכנס דבר של תורה ללב, יוצא כנגדו דבר של ליצנות, נכנס ללב דבר של ליצנות, יוצא כנגדו דבר של תורה, עין שם; ורבנו הקדוש צוה לבניו קדם הסתלקותו: אל תדורו בשכנציב, משום דליצני הוה, ומשכו לך בליצנותא (עין פסחים קיב:); ואם תשמרו את עצמכם מליצנות, תצליחו לבטל את הסטרא אחרא לגמרי.

אני מקוה להקדוש-ברוך-הוא, שאתם מתאספים בכל ליל שבת ובשבת בבקר אחר התפלה ובסעודה ג' ובמלוא מלכה, ומדברים אז מרבנו ז"ל, אשר זה עולה על הכל, כי על-ידי-זה יהיה לכם פח והתחזקות לכל השבוע.

בליל שבת-קדש דברנו הרבה על-פי התורה (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט), אשר לא כל דבור נקרא דבור, כי דבור שאינו נשמע ונתקבל, אינו נקרא דבור, כמו שפתוב (תהלים יט, ד): "אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם"; הינו כשאין נשמע, אזי אין הדבור נקרא דבור. וכמאמרם ז"ל: כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כף מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע (יבמות סה:); כי האדם צריך להרגיל את עצמו לדבר רק דבורים שנתקבלו, ועל-פן צריך כל אחד ואחד לחפש לעצמו חברים וידידים וקרובים, ולדבר עמהם דבורים פאלו, שיהיו נשמעים ונתקבלים, ולא לדבר אל העצים והאבנים לאנשים שאינם רוצים לקבל את דבורו. והעקר איך נשמע הדבור — כשיש טוב בדבור, הינו כשמרגילים את עצמו לדבר תמיד רק דברים טובים, לחזק ולאמץ את כל בר ישראל, שזה עקר הטוב; כי טוב הכל חפצים לשמע, פי אף אחד בעולם אינו רוצה לשמע בקרת, הוא רק רוצה לשמע דברים טובים. ועל-פן מי שרוצה שיהיה דבורו נשמע ונתקבל, שירגיל את עצמו שלא לעשות בקרת על זולתו, פי על-ידי-זה ממילא לא יקבל את דבריו ויתרחק ממך, העקר רק לדבר דבורים טובים שהם התחזקות, לחזק ולאמץ את כל בר ישראל, כי זה הכל חפצים, ואיך זוכים לעשות טוב מהדבור?

על-ידי שְׁלוֹקָחִים אֶת הַדְּבוּר מֵהַדְּעַת, הֵינּוּ כִּי צְרִיכִים לָזֶה שְׁכָל וְדַעַת גָּדוֹל אֵיךְ לְדַבֵּר עִם זֹולָתוֹ, לֹא לְשֹׁבֵר אוֹתוֹ, וּבִשְׂבִיל זֶה עֲלִיכֶם לְהִזְהָר לֹא לְשֹׁבֵר אֶת אֶף אֶחָד, רַק לְחִזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ וּלְקִרְבוֹ, וּלְמַצֵּא אֶת הַטּוֹב בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה הַדְּבוּר נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל.

וְאֵיךְ זֹכִיכִים לְדַבּוֹר הַנִּשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל שְׂבָא מֵהַדְּעַת? כְּשֶׁמִּשְׁבַּחִים וּמִפְאָרִים אֶת הַצְּדִיקִים, כִּי זֶה כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל אֲמוּנַת חַכְמִים, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְשִׁבַח תָּמִיד אֶת הַחַכְמִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁקִּבֵּל מֵהֶם תּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי שֶׁקִּבֵּל מֵהֶם תּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה זָכוּ לְמָה שֶׁזָּכוּ. וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁמִּשְׁבַּחִים וּמִפְאָרִים אֶת הַצְּדִיק שֶׁמִּמֶּנּוּ קִבֵּל תּוֹרָה, וְעַל יְדוֹ הִתְקַרֵּב לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה נִבְנִית דְּעַתוֹ, כִּי לְהַפּוֹךְ, מִי שֶׁקִּבֵּל תּוֹרָה מֵהַצְּדִיק, וְזָכָה עַל יְדוֹ לְהִתְקַרֵּב לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאַחֲרֵי-כֵן הוּא מִתְחַרְפוֹ וּמִבְּזוֹ וּמִדְּבַר עָלְיוֹ כָּל דְּבַר אָסוּר, זֶה סִימָן שֶׁאֵינּוּ בַר-דַּעַת וְאֵינּוּ שְׁפוּי בְּדַעַתוֹ כֻּלָּל, כִּי אֵיךְ יִתְכַן, שִׁפְעִים אֶחָזֶקֶת אוֹתוֹ לְצְדִיק גָּדוֹל, וּפְתָאֵם כָּבֵר אֵינּוּ צְדִיק כֻּלָּל? ! אֵינּוּ זֶה אֱלֹא שְׂאֵתָה מְרָאָה, שְׂאֵינְךָ שְׁפוּי בְּדַעַתְךָ.

וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שְׁגַם הַמְּלֹאכִים מִשְׁבַּחִים תָּמִיד אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה הַדְּבוּר שֶׁלֵּהֶם דְּבוּר בְּבַחֲיַנַּת (תְּהִלִּים קג, כ): "בְּרָכוּ ה' מְלֹאכֵיו גְּבֻרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ", עַל-יְדֵי שֶׁהֵם מִשְׁבַּחִים וּמִפְאָרִים קִדְּם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה דְּבוּרָם נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל, וּמוֹצֵיא מִפֶּה אֶל הַפֶּעַל שְׁלִיחוֹתָם, וְהַסְּבִרְנוּ, כִּי הִנֵּה מְלֹאךְ הוּא נִשְׁמָה בְּלֹא גּוֹף, וְאוֹתוֹ אֶף פֶּעַם לֹא יְכוּלִים לְקַחַת מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי מְלֹאךְ הוּא אוֹר, וְתָמִיד רוֹאֶה וְזוֹחֵל וּפּוֹחֵד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשֶׁר לְשַׁנוֹתוֹ, כִּי נִקְרָא עוֹמֵד, וְהוּא תָּמִיד מְשַׁבַּח, כְּבִיכּוֹל, אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "בְּרָכוּ ה' מְלֹאכֵיו", מֵה שֶׁאֵינּוּ כֵּן בְּגִי-אָדָם הֵם נִשְׁמָה מְלַבֶּשֶׁת בַּחֲמֹר וּבְגוּף גִּשְׁמִי, הִנֵּה הוּא יְכוּל לְקַבֵּל מֵהַצְּדִיק, וְיְכוּל לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמְבֹטָל בְּדַרְךְ אַרְץ גָּדוֹל, וְהִנֵּה הוּא מִתְחִיל לְדַבֵּר עָלְיוֹ כָּל דְּבַר רַע, וְזֶה מִפְּלִיא מְאֹד, אֵיךְ יְכוּל לְהִיּוֹת שֶׁקִּדְּם קִבְּלָתָּ מִמֶּנּוּ כָּל-כֵּף הִרְבָּה, וְהִחְזִיקָתָ אוֹתוֹ לְצְדִיק גָּדוֹל, וְהִנֵּה פְתָאֵם אֶתָּה כָּבֵר מְבַעֵט בּוֹ? ! אֵינּוּ זֶה אֱלֹא מִפְּנֵי שְׂאֵינְךָ שְׁפוּי בְּדַעַתְךָ. כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ דַּעַת שְׁלֵמָה, הוּא

אף פעם לא יצא לחזור ולירק בבור ששתה שם מים, ואם יורק בבור ששתה מים, ומדבר כל דבר אסור, סימן שאינו שפוי בדעתו, וכמאמרם ז"ל (בבא קמא צב:): בור ששתית ממנו מים, אל תזרק בו אבן; ודיקא אדם הזוכה לשבת ולפאר את הצדיקים, הוא בונה את הדעת, ולו יש כבר גם דבורים לדבר עם אחרים.

ובנה פרשנו מדרש פליאה: "וה' ברך את אברהם בכל" (בראשית כד, א), 'בכל' זה אליעזר, דכתיב (בראשית כד, ב): "המשל בכל אשר לו", מפאן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לא.): אל יפטר אדם מחברו, אלא מתוך דבר הלכה; פי אברהם זכה לבחינת 'כל', ופרש רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר זן, חלק ב', סימן ז'), פי הצדיק נקרא 'כל', בחינת (דברי הימים א' כט, יא): "פי כל בשמים ובארץ" כתרגומו: דאחיד בשמיא וארעא; פי הצדיק מקשר עולם הבא בעולם הזה, וזה למודו שלומד עם אחרים — לגלות ולפרסם מיד את אמתת מציאותו ותברך. ואליעזר היה תלמידו, ודרשו חכמינו הקדושים (יומא כח:), שהיה דולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים; וזהו "והו"ה ברך את אברהם בכל", שזכה להכלל באין סוף ברוך הוא, ולהוריד למודים עד למטה, אפלו אלו הנשמות הנמוכים והנפולים. 'בכל' זה אליעזר, דכתיב: "המשל בכל אשר לו", שתלמידו תמיד המשיך את רבו בעולם, ותמיד שבח את רבו, כמו שמצינו שאמר (בראשית כד, לא): "ויושם לפניו לאכל, ויאמר לא אכל עד אם דברתי דברי, ויאמר דבר, ויאמר עבד אברהם אנכי" וגו'; אף שצנה אותו לדבר, והיה יכול לדבר, הדבר הראשון שאמר היה: "עבד אברהם אנכי", ששבח את רבו אברהם, והיתה לו דעת גדולה, פי הרי הדבר הראשון הוא ששבח את רבו, ואמר: "עבד אברהם אנכי", פי היה יכול לומר, שהכל מדעתו ומדעת נפשו, ואינו בא בשליחות אברהם, אלא שבח את אברהם. מפאן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לא.): אל יפטר אדם מחברו, אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זכרהו; הינו כי דבר זה צריך להיות אצל כל בר ישראל, כשזוכה לשמע איזה דבור מחברו, ולהתעורר על ידו להקדוש ברוך הוא, ואמרו בשם אמרו, ולא יורק אבן בבור ששמע את הדבור הזה. וזה

סימן שְׁהוּא בַר דַּעַת, לֹא-כֵן מִי שֶׁנִּתְעוֹרַר עַל-יְדֵי מִישֶׁהוּ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְאַחֲרֵי-כֵן זוֹרֵק בּוֹ אֲבָנִים, זֶה סִימָן שֶׁאֵינוֹ שָׁפוּי בְּדַעְתּוֹ. וְהֶאֱרַכְנוּ בְּזֶה הַרְבֵּה כְּדַרְכָּנוּ.

ובבִּקְרָבָה בַּעַת סְפוּרֵי מַעֲשֵׂי־יִת דְּבַרְנוּ עַל-פִּי הַמַּעֲשֶׂה מְזָבֹב וְעַכְבִּישׁ: "וּבִתּוֹךְ שֶׁהִיָּה הַמְּלֶךְ יוֹשֵׁב אֶל הַסֵּפֶר, רָאָה שֶׁהִיָּה הַעַכְבִּישׁ שֶׁהִיָּה מְרַחֵשׁ עַל צִדֵי הַסֵּפֶר, דְּהֵינּוּ עַל חֲדָי הַדְּפִים, וּמִצַּד הַשְּׁנַי הִיָּה עוֹמֵד זָבֹב, וּמִהַסְתָּם לְהִיָּכֵן הוֹלֵךְ הַעַכְבִּישׁ? אֶל הַזָּבֹב, וּבִתּוֹךְ שֶׁהִיָּה הַעַכְבִּישׁ מְרַחֵשׁ וְהוֹלֵךְ אֶל הַזָּבֹב, בָּא רוּחַ וְהָרִים אֶת הַדָּף מִהַסֵּפֶר, וְלֹא הִיָּה הַעַכְבִּישׁ יְכוֹל לִילֵךְ אֶל הַזָּבֹב וְחִזְרָה לְאַחֲוִיָּהּ", וְהִנֵּה הַזָּבֹב זֶה מְרַמֵּז עַל מַחֹת הַקְּטָנִים שֶׁל בְּנֵי-אָדָם, שֶׁהֵם מַחִין קְטָנִים, שֶׁבְּגִלְגָּל יְכוֹל הַעַכְבִּישׁ לְתַפֵּס אוֹתָם, כִּי טַבַּע שֶׁל עַכְבִּישׁ שֶׁהוּא הַסֵּמ"ך-מ"ם וְגִנְדָא דְלִיָּה, לִירֵק מִפִּי הַטְּמָא וְלְאַרְגַּ קוּרֵי עַכְבִּישׁ, וְאִיזָה זָבֹב שֶׁרַק נִכְנָס וְנוֹגֵעַ רַק עִם רְגְלוֹ בְּקוּרֵי עַכְבִּישׁ, הוּא כְּבָר נִתְפָּס לְשֵׁם, אוֹתוֹ דְּבַר הַסֵּמ"ך-מ"ם וְגִנְדָא דְלִיָּה, מְפִיצִים אֶת כָּל דַּעוּתֵיהֶם הַטְּמָאוֹת עַל-יְדֵי כְּלֵי הַתְּקַשְׁרֶת, שֶׁהֵם הַעֲתוּנִים וְהַרְדִּיּוֹ וְהַטְּלוּיָזָה וְכוּ' וְכוּ', וְהַמַּחֹת קְטָנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת זָבֹבִים, תְּכַף-וּמִיד נִתְפָּסִים בָּהֶם. וְעַקֵּר הָעֲצָה הוּא רַק לְהַחְזִיק בְּדָף הַסֵּפֶר, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְלַמֵּד הַרְבֵּה תוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה מַצִּילָה וּמַגְנֶנֶת מִכָּל אֱלוֹ עַכְבִּישִׁים, שֶׁהֵם הַסֵּמ"ך-מ"ם וְגִנְדָא דְלִיָּה, וְעַל-כֵּן כִּשְׁבָא רוּחַ הַצְּדִיק, וְהָרִים אֶת הַדָּף מִן הַסֵּפֶר, זֹאת אוֹמְרֵת כִּשְׁהַצְּדִיק מְעוֹרֵר אֶת הָאֲנָשִׁים שֶׁיִּדְפְּדוּ בְּדַפֵּי הַסֵּפֶר: מְקָרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ וְכוּ' וְכוּ', עַל-יְדֵי-זֶה "וְלֹא הִיָּה הַעַכְבִּישׁ יְכוֹל לִילֵךְ אֶל הַזָּבֹב", אִף שִׁיָּהִי לּוֹ מִחַ קָטָן כְּמוֹ הַזָּבֹב, הַעַכְבִּישׁ אֵינוֹ יְכוֹל לְנֹגַע בּוֹ, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת חֵק וְלֹא יַעֲבֹר לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כֶּף וְכֶף, וְזֶה יִשְׁמַר אוֹתוֹ לְבַל לְהַתְּפֵס בְּקוּרֵי עַכְבִּישׁ שִׁיּוּרֵק הַסֵּמ"ך-מ"ם וְגִנְדָא דְלִיָּה מִפִּי הַטְּמָא, כִּי מִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה, אוֹתוֹ אֵי אֶפְשָׁר לְבַלְבֵּל בְּשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה עֲצָמוֹ רַק מְדַפְּדֵף בְּכָל יוֹם אֶת דַּפֵּי הַסֵּפֶר, שָׂאז אִף פַּעַם אֵינוֹ יְכוֹל לְהַתְּפֵס בְּקוּרֵי עַכְבִּישׁ שִׁיּוּרֵק מִפִּי הַטְּמָא, לְתַפֵּס בּוֹ מַחֹת קְטָנִים, וְעוֹד הִיָּתָה בְּזֶה אֲרִיכוֹת כְּדַרְכָּנוּ.

ובסעֶדָה שְׁלִישִׁית דְּבַרְנוּ הִרְבֵּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה מ', שְׁעַקֵּר הַגְּלוֹת שְׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּגְלוֹת, הוּא רַק מִחֲמַת חֶסֶד אֱמוּנָה. וְכִשְׁאָדָם יֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה, אָף פֶּעַם לֹא יִסַּע שׁוֹם נְסִיעוֹת, וְזֶה מֵה שְׁרוּאִים, שְׁבָנִי אָדָם טוֹרְחִים וַיִּגְעִים מְאֹד מְאֹד בְּעָבוֹר פְּרָנְסָה, הַכֹּל מִחֲמַת חֶסֶד אֱמוּנָה, כִּי הַמְּאֲמִין הָאֲמִתִּי, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדוֹ יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, הוּא אָף פֶּעַם לֹא יֵלֵךְ אֶל מְקוֹם אַחֵר, כִּי יִדְבֹק אֶת עֲצָמוֹ בְּמְקוֹם שֶׁהוּא שָׁם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעַקֵּר הַתְּקוּן לְתַקֵּן אֶת הַקְּלָקוּל הַזֶּה פָּגַם אֱמוּנָה, הוּא עַל־יְדֵי שְׁנוּסֵעִים נְסִיעוֹת וּמְפִיצִים הָאֱמוּנָה בְּעוֹלָם, זֶה עַקֵּר הַתְּקוּן בְּשִׁבִיל נְשִׁמוֹת — לְהַפִּיץ אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, כִּי בְּאֲמַת רַחֲמָנוּת גְּדוּלָה עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּדוֹר הַזֶּה, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל מִינֵי מִשְׁבָּרִים וְקִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שְׁאֲחוּזוֹ הָאֲבֻטָּלָה גְּדוּל מְאֹד מְאֹד בְּכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים הִרְבֵּה מְאֹד, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְאֵין לָךְ בֵּית שְׁלֹא יִהְיֶה שָׁם צְרוּת וְחֻבוֹת, קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְעֲגָמַת נַפְשׁ, וְעַקֵּר הַעֲצָה לְהַצִּילָם הוּא רַק עַל־יְדֵי לְהַפִּיץ לָהֶם אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל, כִּי בְּזֶה מְכַנְסִים שְׁלוֹם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבִשְׁמִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְקָרֵב אוֹתָם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּתַכְלִית הַהִתְקַרְבוּת, וְעַל־כֵּן אֲשַׁרֵּי מִי שְׁזוֹכָה לְנִסְעֵ נְסִיעוֹת פְּרָצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, לְהַחֲדִיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי לְעוֹר לִיהוּדֵי אֵינוֹ דְּבַר פְּשׁוּט, וּבִפְרָט כְּשִׁזְכִּים לְדַבֵּר עַל לְבוֹ לְחַזְקוֹ וּלְאֲמָצוֹ, זֶה עוֹלָה עַל כָּל הַמְּצוּוֹת, כִּי זוֹ מְצוּוֹת צְדָקָה הָאֲמִתִּית, לְהַשְׁפִּיל אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, אֲשַׁרֵּי מִי שְׁעוֹסֵק בְּזֶה כָּל יוֹם תְּמִיד, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רַק רְשַׁמְתִּי לָכֶם רֵאשֵׁי פְּרָקִים, כִּי בְּוֹדָאֵי הַתְּלַמִּידִים יַעֲתִיקוּ אֶת כָּל מֵה שְׁדַבְּרָנוּ בְּסִפֵּר "תּוֹף הַנַּחֵל", וְשֵׁם תִּרְאוּ אֶת הָאֲרִיכוֹת שְׁדַבְּרָנוּ בְּשִׁבְתָּהּ הַזֹּאת כְּמוֹ כָּל הַשְּׁבִתוֹת, וְיַעֲזוֹר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא שְׁיִדְפֵּס, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ, וְתִגַּל נַפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

עַל־כָּל־פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא, רְאוּ לְחַדֵּשׁ אֶת עֲצָמְכֶם בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ, וְתַכְנִסוּ בְּעֲצָמְכֶם אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אָמַר עַל עֲצָמוֹ (חֵי־מוֹהַר"ן, סִימָן שֵׁלֵב): אֲנִי נִהְרַם הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים, וְהַעֲקֵר

צָרִיכִים לְהַשְׁלִיךְ אֶת שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי רַק זֶה נִקְרָא הַתְּקַרְבוּת, כִּי כָּל זְמַן שֵׁשׁ לְאָדָם אֵינָה שְׂכָל וְדַעַת עֲצָמִית, הָרִי אֵינּוּ מִקְרָב אֶל הַצַּדִּיק כָּלֵל (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכג); וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַהַתְּקַרְבוּת כְּשֶׁמִּשְׁלִיךְ חֻכְמָתוֹ הַמְדַמָּה לְגַמְרֵי, אִזּוּ יִזְכֶּה לְקַבֵּל מִהַצַּדִּיק, וְהוּא כְּדִגְמַת אָדָם הַרוֹצֵה לְטַהֵר אֶת עֲצָמוֹ בְּנִהָר, אֲשֶׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לֹא יוּכַל לְהַטְהֵר, רַק עַל-יְדֵי שְׂיִוְרִיד מֵעֲצָמוֹ אֶת לְבוּשָׁיו, וְיִקְפֹּץ לְתוֹךְ הַמַּיִם, אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהַלְבוּשִׁים עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה אֵף פַּעַם לֹא יִטְהַר. וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כא), אֲשֶׁר הַלְבוּשִׁים שֶׁל הָאָדָם הֵם הַמַּחְשְׁבוֹת וְהַמַּעֲשִׂים שֶׁלוֹ, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה לְקַבֵּל מִהַצַּדִּיק, עָלָיו לְהַפְשִׁיט אֶת כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת זְרוֹת וְהַמַּעֲשִׂים רָעִים, וּלְהַשְׁלִיךְ מֵעֲצָמוֹ אֶת חֻכְמָתוֹ הַמְדַמָּה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְקַבֵּל מִהַצַּדִּיק הָאֱמֵת, וְיִזְכֶּה לְטַהֵר אֶת נַפְשׁוֹ, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְכַנִּיס אֶת דְּבוּרָיו אֵלּוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשנ"ג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וְיֵצֵא, י' כֶּסֶלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מֵאֵד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וְגִדְלֵ שְׂמִחָתִי לְשִׁמְעַ שְׁשִׁלְמָתְךָ ל... אֶת הַחֲמִשָּׁה-עָשָׂר אֶלְף דּוֹלָר — אֵין לְתֵאָר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי בְּאֵמֶת פְּתַדְתִּי מֵאֵד, כִּי סוּף כָּל סוּף אֲנִי הֵייתִי עָרֵב, וְאִם לֹא הֵייתִי מְשֻׁלָּם, הֵייתִי מְאֵמֵלֵל אוֹתִי, כִּי אֶצְלִי אֵין חֻכְמוֹת, אִם אֲנִי עָרֵב אֲנִי צָרִיךְ לְשֻׁלָּם... וְעַל-כֵּן אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב תִּזְכֶּה לְמַכּוֹר עוֹד כְּמָה דּוּנָם, וְתִשְׁלַם לוֹ אֶת הַכֶּלֶל, כִּי לְצֵאת לְחוּץ לְאֶרֶץ — הַכֶּלֶל דְּמִיוֹנוֹת כְּמוֹ שֶׁאַתָּה בְּעֲצָמְךָ לְמִדַּת לְקַח עַל עוֹרְךָ וְכוּ', וְגַם אֲנִי הַצְּרִכְתִּי לְנִסְעַ הַיּוֹם לְאַנְגְּלִיָּה, וּבְרַגְעַ הָאֲחֵרוֹן אֶמְרוּ לִי, שְׁזֵה

רק על ספק, ועניתי להם ספ"ק בגימטריה עמ"ל"ק, ואיני נוסע אל עמ"ל... ועל-כן העצה הכי טובה רק למכר עוד שני דונם, ובזה פתרת את כל החוב, והדירה תהיה שלך. ודעת לנבון, שצריכים הרבה תפלה, כי בלי תפלה זה לא הולך כלל, כמו שאמר פעם מוהרנ"ת ז"ל לאנשי שלומנו: אחרי כל הדבורים שאני מדבר עמכם, אם לא תשטפו את הדבורים עם תפלה והתבודדות, זה לא יבנס בכם כלל וכלל. אקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתצית אותי בדבר זה ותצליח.

וכן אבקש אותך מאד, שתראה ותשתדל בכל מיני אפנים שבעולם לנסע היום לברר מה עם ההתר בניה, כי חבל על כל יום, כי רצייתי כבר להתחיל לבנות, ולהשם התשועה.

פה תקבל רצוף מכתב כללי, שתמסר לאנשי שלומנו, וכן מכתב ל... פי הוא נבנס בבוץ החובות, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שיגמר כבר את המקנה, והפל יבוא על מקומו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשנד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר ויצא, י' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

פה תקבל מכתב כללי ששלחתי לאנשי שלומנו ביבנאל, ומיהיום והלאה אשלח אליך את כל המכתבים כלליים, ותראה לנקדם ולשלח את זה לכל אנשי שלומנו תלמידי "היכל-הקדש", הן הגרים באשדוד והן הגרים בירושלים והן הגרים בבני-ברק, פי המכתבים האלו שיקים לכל אנשי שלומנו חסידי ברסלב, תלמידי "היכל-הקדש", רק אני שולח את זה העקר לאלו הגרים ביבנאל, וחבל ששאר התלמידים לא יהיה המכתב הכללי הזה.

והיה טוב מאד אם אפשר לקבצם אל תוף קבץ מיחד של

מכתבים כלליים, באפן כשתחזיקו כבר בשנה זו, זה כבר יהיה מוכן להדפיס בספר בפני עצמו: "גחלי אש", כמו שהיה מדפס עד עכשו, ועל כלם ראו כל מכתב כללי לנקדו ולשלחו הן ליבנאל, והן לכל אנשי שלומנו תלמידי "היכל-הקדש", וכן לכל המנויים בהוראת קבע, כי בדרך כלל אני כותב מכתב כללי בכל יום, וחבל שלא ידפס ויתקתק, ויכנס בדיסק שיהיה מוכן להדפיסם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שתזכו להדפיס חלק אחר חלק "אשר בנחל" עד סוף כל המכתבים, בעזרתו ותברך שמו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשנה.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר וישלח, י' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי שלומנו היקרים "חסדי ברסלב", תלמידי "היכל-הקדש", הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", הו"ה עליהם ושרה שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם מפל צרה וצוקה ומפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם מאד מאד להיות ביחד באהבה, אחנה ורעות, כי בזה שתחזיקו את עצמכם ביחד באהבה, אחנה ורעות, על-ידי-זה תצליחו תמיד. ועל-כן ראו למסר את נפשכם על דבר זה — לעזר איש את רעהו. ואצל הקדוש-ברוך-הוא מאד מאד חשובה אהבה, וצריכים לשמר מאד מאד, שלא תהיה, חס ושלום, איזו קנאה ושאנה ביניכם, כי זה הורס את הכל. וחכמינו הקדושים אמרו (תנא דבי אליהו רבה, פרק כו): כף אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל, בני, איני מבקש מכם, אלא שתהיו אוהבים זה את זה, ומכבדים זה את זה, ובשעה שמכבדים זה את זה, ואוהבים זה את זה, הקדוש-ברוך-הוא משרה שכינתו ביניהם,

ובמקום שהקדוש-ברוך-הוא משרה שכינתו — שם הברכה מצויה. והוא יתברך אינו משרה שכינתו, אלא במקום השלום והאהבה, אחתה ורעות.

ועל-כן ראו, אחי ורעי היקרים, לא להיות בטלנים! אלא לעזר איש את רעהו, ולהשתדל למחל אחד לחברו ולפיו, ולדבר על לבו, ולדון את כל אחד ואחד לכף זכות, כי בודאי עוברים עליו משברים וגלים בתוך ביתו, ועל-כן קרה דבר זה וכו'. וכשתלכו בדרך זו תצליחו מאד מאד בחייכם.

ואנשי שלומנו היקרים מספרים, שבימי מוהרנ"ת ז"ל היה קול בעולם, שהנה משיח בא, כי בא אחד, ואמר שהוא משבט דן וכו' והיה רעש גדול בעולם, ואחד מאנשי שלומנו מבאי בית מדרשו של מוהרנ"ת ז"ל, גם-כן נדבק לרעיון זה וכו', ועל-כן נכנס פעם אל בית מדרשו של מוהרנ"ת ז"ל, ועשה שם רעש בין אנשי שלומנו, שצריכים להאמין בזה משבט דן שהוא משיח וכו', ומוהרנ"ת ז"ל שתק, ולא ענה לו שום דבר, רק חייך, ופתאם נתפרץ זה מאנשי שלומנו, והתחיל לבזות את מוהרנ"ת ז"ל בכל מיני בזיונות, חרופין וגדופין ברבים, ורצו אנשי שלומנו לתפסו ולזרקו לחוץ, ורמזו להם מוהרנ"ת ז"ל, שיעזבו אותו לנפשו. והוא הלך, וכשתלך, ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל: צריכים לדון אותו לכף זכות, האדם הזה מספן, יש לו צרות ובעיות מאשתו ומילדיו, ואין לו פרנסה, אזי נדבק בשגעון הזה, וצריכים לדון אותו לכף זכות, פי תראו שעוד יבוא חזרה לפיכך אותי וכו', וכן היה. ולא לקח הרבה זמן שנתגלה, שכל הענין היה סתם צחוק וכו' ובא הלה אל מוהרנ"ת ז"ל, ובכה בדמעות שליש, ובקש ממנו סליחה ומחילה וכו'. רואים מזה את דרכו והלך מחשבתו של מוהרנ"ת ז"ל, איך שצריכים תמיד לדון את זולתו לכף זכות, כי מסתמא כשהוא מתפרץ, בודאי יש לו צרות רבות בבית וכו'. ועל-כן גם אתם הרגילו את עצמכם לילך בדרך זו, ואם, חס ושלום, אחד מתפרץ, צריכים לדון אותו לכף זכות, ולהשתדל להשקיטו, ולא חס ושלום, לצאת לריב ולהחזיק במחלוקת, ואסור להחזיק במחלוקת בשום פנים

ואפֿן, אֶף צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת, וְעַל־יְדִי־זָה נִצְלִית, וְהַסֵּמ־דְּמ"ם רוֹצֶה רַק לְהַפְרִיד בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם שְׁלוֹם, כִּי הַשְׁלוֹם הוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁבַת י'), וְהַסֵּמ־דְּמ"ם בָּא לְהַסְתִּיר אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבְזָה שְׁעוֹשִׂים שְׁלוֹם, בְּזָה מְבַטְלִים אֶת הַסֵּמ־דְּמ"ם.

נָא וְנָא תִשְׁתַּדְּלוּ שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ, שֶׁהוּא מְקוֹם הַשְׂכִּינָה. וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מְגִלָּה כט.): "וְאַהֲבֵי לָהֶם לְמַקְדָּשׁ מֵעַט" — אֵלוּ בְּתֵי כְּנֻסִיּוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, עַיִן שָׁם; וְאָמְרוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ה'): "אֲנִי יִשְׁנֶה" — בְּבֵית הַמַּקְדָּשׁ (בְּזִמְן הַגְּלוּת), "וְלִבִּי עָר" — לְבֵתִי כְּנֻסִיּוֹת וּלְבֵתִי מְדַרְשׁוֹת, כִּי שָׁם הוּא מְקוֹם הַשְׂכִּינָה, וְעַל-כֵּן תִשְׁתַּדְּלוּ כָּלְכֶם לְבֹא לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ כָּל הַתְּפִלוֹת: שַׁחֲרִית, מְנַחֶה, מְעֲרִיב, כִּי מְאֹד מְאֹד הִזְהִירוּנוּ עַל זֶה חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים לְהַכְּנִס לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ, עַד שְׁאָמְרוּ (בְּרֻכּוֹת ט.): מִי שֵׁישׁ לוֹ בֵּית-הַכְּנֻסֶת בְּעִירוֹ, וְאִינוֹ נִכְנָס שָׁם לְהַתְּפַלֵּל, נִקְרָא שָׁכֵן רַע. וְאָמְרוּ (אֲבוֹת דְּרַבִּי נֶטָן, פָּרָק לו'): כֹּל שֵׁישׁ לוֹ בֵּית-הַמְּדַרְשׁ בְּעִירוֹ, וְאִינוֹ הוֹלֵךְ לְשָׁם, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא; כֹּל-כֹּף הַחֲמִירוֹ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל דְּבַר זֶה, כִּשְׁשׁ בֵּית-הַמְּדַרְשׁ וּבֵית-הַכְּנֻסֶת צְרִיכִים לְהַכְּנִס שָׁם לְהַתְּפַלֵּל, וְאֶפְלוּ בִּיחִידוֹת, הֶעֱקָר לְבֹא לְבֵית-הַמְּדַרְשׁ. וְאָמְרוּ (זְלָקוּט תְּהִלִּים, רַמְזוֹ תְּרַנַּט): כֹּל שֵׁאִינוֹ נִכְנָס לְבֵית-הַכְּנֻסֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִינוֹ נִכְנָס לְבֵית-הַכְּנֻסֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה, כָּאֵלוּ מִתְּפַלֵּל בְּבֵית-הַמַּקְדָּשׁ, שְׁנֹאֲמַר: "וְאַהֲבֵי לָהֶם לְמַקְדָּשׁ מֵעַט"; וְאָמְרוּ (פְּסִיקְטָא דְּרַב פְּהִנָּא): כֹּל זִמְן שֵׁיִשְׂרָאֵל מְעַצְרִין בְּתֵי כְּנֻסִיּוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹצֵר שְׂכִינָתוֹ עִמָּהֶם; וְעַל-כֵּן מִי שֶׁשׁוּמֵעַ וְרוֹאֶה דְּבָרִים אֵלוֹ בְּדַבְּרֵי חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, לֹא יִירָא וְלֹא יִפְחַד מִדְּבוּרִים נוֹרָאִים כָּאֵלוֹ. וְלִכֵּן רָאוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁכֶם לְבֹא לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ דִּיקָא, וְתִשְׁמְרוּ אֶת עַצְמְכֶם מְאֹד מְאֹד מִמְּחֻלְקַת בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ, שֶׁהוּא בֵּיתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זְלָקוּט תְּהִלִּים, רַמְזוֹ תַּתְּנָה): צְרִיף אָדָם לְהִיּוֹת עֲלוּב בְּבֵיתוֹ, אֵין צְרִיף לֹמַר בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכֵן אָמְרוּ (זְלָקוּט בְּלָק, רַמְזוֹ תִּשְׁעָא): מַה נְּחַלִּים הִלְלוּ

בְּנֵי אָדָם יוֹרְדִים לְתוֹכְם כְּשֶׁהֵם טְמֵאִים, וְטוֹבְלִים וְעוֹלִים טְהוֹרִים, כִּף בְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מְדַרְשׁוֹת, בְּנֵי-אָדָם נִכְנָסִים לְתוֹכְם כְּשֶׁהֵם מְלֵאִים עֲוֹנוֹת, וְיוֹצְאִים מְלֵאִים מְצוֹוֹת, עֵינַי שָׁם; כִּי לֹא יִמְלֹט שְׁבִית-הַמְדַרְשׁ עוֹנִים קֹדֶשׁה וּבְרָכוֹ, וְאֲמֵן יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא, וְאוֹמְרִים בְּרָכוֹת, וּמִתְפַּלְלִים בְּצַבּוֹר וְכוּ' וְכוּ', וְנוֹתְנִים צְדָקָה, וְעוֹזְרִים לְזוּלָתוֹ וְכוּ' וְכוּ', שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא בֶן עוֹלָם הַבָּא. וְעַל-כֵּן רָאוּ מְאֹד מְאֹד לְהַשְׁתַּדֵּל, שְׂיִהְיֶה בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, וְכֵן תְּבוֹאוּ לְכֹל הַתְּפִלוֹת בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת וּבְבֵית-הַמְדַרְשׁ, וּבִפְרָט שְׁזַכְּנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִשׁ לָנוּ כְּבֹר מְגִנָּן וְתִיקִין, וְכֵן מְגִנָּן בְּשַׁעַה שְׁמוֹנֶה, וְכֵן מְגִנָּן לְמִנְחָה וְכֵן מְגִנָּן לְמַעְרִיב, אֲזִי צְרִיכִים לְמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְבוֹא וּלְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיָן, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבָר גְּדוֹל מִזֶּה, כִּי דְבָר שְׁבַמְגִין אֶפְלוּ בְּאֵלֶיךָ לֹא בְטָל, אֶפְלוּ שְׂיִהְיֶה מְסַבֵּב עִם אֵלֶיךָ קְלָפוֹת, לֹא יוֹכְלוּ לְבַטְלוֹ, כִּי 'אִימְתִי עַת רְצוֹן? בְּשַׁעַה שֶׁהַצַּבּוֹר מִתְּפַלְלִים' (בְּרָכוֹת ח.); וְעַל-כֵּן אֵל יִקַּל בְּעֵינֵיכֶם דְּבָר זֶה, אֲלֹא רָאוּ לְמָסַר אֶת נַפְשְׁכֶם לְהַתְּפַלֵּל בְּצַבּוֹר דִּיקָא, וְזֶה יוֹעִיל לָכֶם מְאֹד.

נָא וְנָא אֵל תַּהִיוּ בְּטַלְנִים! רַק רָאוּ לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר. וּכְשֶׁאַתֶּם בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת וּבְבֵית-הַמְדַרְשׁ לְשֹׁמֵר מְאֹד לֹא לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים, אֲלֹא דְבוּרֵי תוֹרָה וְאַמוּנָה, וְלִלְמַד תוֹרָה בְּהַתְּמַדָּה, וּלְהַתְּפַלֵּל בְּכוֹנֶנֶה מִתּוֹךְ הַסְדוֹר דִּיקָא, כִּי חֻבַּל עַל כָּל יוֹם וְיוֹם שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ בְּהֻבַּל וְרִיק, וְכִף כְּשֶׁאַדָּם קָבוּעַ וּבָא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בְּשַׁחְרִית, וְאַחֲרֵי-כֵן קוֹבֵעַ לְעַצְמוֹ אֵיזָה שְׁעוֹר, וְכֵן בָּא אַחֲרֵי הַצְּהָרִים לְהַתְּפַלֵּל מִנְחָה, וְקוֹבֵעַ לְעַצְמוֹ אֵיזָה שְׁעוֹר, וְכֵן כְּשֶׁבָא בְּלִילָה וּמִתְּפַלֵּל עֶרְבִית, וְקוֹבֵעַ לְעַצְמוֹ שְׁעוֹר, עַל-כָּל-פָּנִים עֹבֵר לוֹ הַיּוֹם עִם תוֹרָה וּתְפִלָּה, וְרַק זֶה מֵה שְׂיִשְׁאֵר מֵאַתְּנוּ, כְּמֵאֲמַר הַתְּנָא הַקְדוֹשׁ (אֲבוֹת, פָּרָק ו'): אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כְּסָף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבִים וּמְרַגְלִיוֹת, אֲלֹא תוֹרָה וּמְצוֹוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד.

אֲשֶׁרֵנוּ מֵה טוֹב חֻלְקָנוּ, וּמֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׁזַכְּנוּ לְהַתְּנוּדַע מִרְבָּנוּ ז"ל, וְרָאוּ לָנוּ לְשַׁמַּח בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי מֵה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלֵי רַבְּנוּ ז"ל. וְעַל-כֵּן רָאוּ לְלַמַּד בְּכָל יוֹם מִסְפָּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְדַרְיִכְנוּ דְרָף בְּחַיִּים, אֵיךְ לְעַבֵּר אֶת זֶה

העולם. והעקר והיסוד אצל רבנו ז"ל הוא תפלה והתבודדות, ושיחה בינו לבין קונו, להרגיל את עצמו לדבר ולשוח ולפרש את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, אשר אין למעלה מזה, כי מי שמהרגיל את עצמו לדבר תמיד עמו יתברך, על-ידי-זה יש לו היכן להתחבא, לא-כן מי שרחוק מתפלה והתבודדות, לו מר מאד החיים, כי אין לו לפני מי לספר את כל אשר עם לבבו, ומאד מבקבל מרב הצרות והיסורים וההרפתקאות שעוברים עליו, ועל-כן הרגילו את עצמכם להתבודד עמו יתברך בכל יום ויום חק ולא יעבר, אפלו לעשרים דקות, וזה יועיל לכם יותר מכל התעניות שבועולם, כי בזה שאדם מדבר עמו יתברך, על-ידי-זה זוכה לדבק את עצמו בו יתברך, אשר היא מצות עשה של "ובו תדבק" (דברים ו, ט), וממשיך על עצמו ערבות, נעימות, ידידות, זיו שכנית עזו יתברך. אשרי המקיים את זה בכל יום, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשנו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, י' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע, שברחת אל התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, בן תעשה מדי פעם בפעם, לברח לשם או אל התנא הקדוש רבי מאיר בעל הגס, ולשפך שיח ותפלה, כי באמת אין לנו שום עצה אחרת, רק תפלות ובקשות, כי מי שמתבונן מה שעובר בזה העולם על בני-אדם, כל מיני צרות ויסורים, כל מיני מחלות וחלאים רעים, רחמנא לישזבן, מה שרק רואים ושומעים, ילדים בעלי מומין, השם ישמר וכו' וכו', רואים בחוש, אשר אין מקום לברח, רק אליו יתברך, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך בזכות הצדיקים האמתיים קדושים אשר בארץ המה, וזה מה שקבלנו אצל רבנו ז"ל, אשרי מי שרגיל על קברי צדיקים,

ומתפלל ומתחנן אליו יתברך בזכות הצדיקים הקדושים אשר בארץ
המה, שיזכה שימתקו ממנו כל הדינים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני
מתפלל ומבקש בעדך, שתצליח דרכך, ותבשר לי תמיד בשורות
משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשנז.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, י' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

אנה שקבלת את המכתב כללי, ושלחת את זה לאנשי
שלומנו. ופה תקבל עוד מכתב כללי, ואשתדל לכתב, בלי נדר, בכל
יום, ואתה תנקד את זה, ותכניסו לדיסק מיוחד, באפן שתוכל
לעשות מזה אחר-כך כרך "גחלי אש".

ראה להמשיך להדפיס חלק אחר חלק ב"אשר בנחל",
והקדוש-ברוך-הוא יצליח את דרכך.

הלילה יסע מפאן ... ושלחתי עמו "אור יבנאל" חשון, וכן עוד
כמה כרכים "אשר בנחל" ו"תוף הנחל" שמות, וקנטרס "אל תדאג"
באנגלית, שרציתי שתדפיס חמשת אלפים, והוא יביא את זה חזרה
עמו, כי נשאר שם שלשה שבועות, ועוד יומים אשלח לך "אור
יבנאל" כסלו, ואני צריך מכל קבץ חמש-מאות, כי אצלנו זה נחטף
מיד, אנה בקרוב לשלח לך פסך, אני רק רוצה לגמר עם המקנה
ועם תשלום האגרה בעבור רשיון החר בניה, ולכן אם אתה יכול
להדפיס את האנגלית — מה טוב ומה נעים, וכן אתה יכול לשלח

משלוח גדול של כל הספרים שהדפסת, ובפרט את החמש-מאות "אוצר אמונה" הקטנים המכרכים, יכולים להפיץ את זה פה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשנח.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישלח, י' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאוד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך, איך שאתה מחזק את עצמך ומחזק אחרים — אין לתאר ואין לשער כלל, כי באמת בזה העולם עובר על כל אחד ואחד מה שעובר, בכל יום צרות ויסורים חדשים, ולולי דברי רבנו ז"ל, היינו נאבדים לגמרי, ובזה ראוי לנו לשמח מאד, שאנו יודעים מרבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה, ומה היינו עושים בלי רבנו ז"ל?! וצריכים להכניס את עצמו ביותר בתורת רבנו ז"ל, ואז נצליח דרכנו בכל פרט ופרט. ובאמת מי שמרגיל את עצמו ללמד בכל יום חק ולא יעבר שעור ב"לקוטי-הלכות" כסדרן, ירגיש נעם וערכות אחרת לגמרי בהתקרבות לרבנו ז"ל. ובאמת זה מה שעמד לי יותר משלשים שנה, שזכיתי להתודע מרבנו ז"ל, כי לולי הלמודים ב"לקוטי-הלכות", מי יודע אם הייתי יכול להחזיק מעמד. ובשביל זה יש לי כל-כך הרגשה במוהרנ"ת ז"ל. וכל הקנטרסים החדשים הם תמצית וסלת ברורה מספרי "לקוטי-הלכות", ועל-פן ראה גם אתה ללמד בהתמדה רבה "לקוטי-הלכות" בכל יום, וזה בנדאי לא יעזב אותך לפל וכו' וכו'. ודעת לנכון שתעני בכל יום כמה מכתבים בשו"ת "אשר בנחל", וזה ירחף אותך ללמד "לקוטי-הלכות" וכל חלקי התורה הקדושה.

ראה לדבר עמו יתברך בכל יום חק ולא יעבר, ומדי פעם בפעם תתפס חמש דקות, וכך במקשה כל היום יצטרף כל החמש דקות,

עד שִׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה מִזֶּה לְכֹל הַפְּחֹת שְׁעֵתִים. אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֶה אֶת עֲצָמוֹ, וּמְדַבֵּר בְּכֹל יוֹם עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

רֹאה לְהִיּוֹת חֲזַק מְאֹד לְקַבֵּץ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים, תְּלַמִּידֵי "הַיִּכְל־הַקֶּדֶשׁ", בְּכֹל מוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קֶדֶשׁ, וּתְדַבֵּר עִמָּהֶם מִדְּבוּרֵי אַמּוֹנָה וְדְבוּרֵי הַתְּחִזּוֹת, כְּפִי שֶׁקִּבַּלְתָּ אֶצְלָנוּ.

הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ, שֶׁתְּצַלִּיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד, וּתְבַשֵּׂר לִי רַק בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמָּחֹת כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשנט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וּיְשׁוּלָה, י' כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת דְּרִישַׁת שְׁלוֹמְךָ, וּמְאֹד מְאֹד שְׁמַחְתִּי לְשִׁמְעַ אִיךָ אֶתָּה שְׂמַח, וּמִמֶּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים אֶתָּה מְנַפֵּחַ בִּי, כִּי הִרְבֵּה הַתְּפִלָּתִי לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁתְּצַלִּיחַ בְּנִשְׁוֹאִינִי. עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי רְאוּי לְךָ לְשִׁמַּח מְאֹד, כִּי עַל יָדְךָ נִתְגַּלְגְּלָה זְכוּת כְּזוֹ, שֶׁיִּצְאָ לְאוֹר קִנְטָרְס "יוֹם הַנִּשְׁוֹאִינִי", אֲשֶׁר לְדַעַתִּי הוּא הַקִּנְטָרְס הַכִּי נִפְלָא שֶׁיִּצְאָ, וְזֶה יַעֲזֹר מְאֹד לְהַמּוֹן בַּחֲוָרִים וְאִבְרָכִים וְכוּ'.

עֲכָשׁוּ אֶתָּה צְרִיךְ לְקַחַת אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדְךָ, לְהַתְּמִיד בְּכֹל יוֹם בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּגִמְרָא וּבַמְדַּרְשׁ, בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ, בְּזִהָר וּבַתְּקוּנִים וּבַסְּפָרֵי חֲסִידוֹת, הָעֵקֶר תְּהִיָּה מְסֻדָּר, כִּי הַסֵּדֶר הוּא יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיִּים, וּמִי שֶׁרוֹצֶה לְהַצְּלִיחַ בְּחַיָּיו, עֲלָיו לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמוֹ סְדָרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמַּת יְצָלִיחַ. אֲשֶׁרִי מִי שְׁחִי אֶת חַיָּיו עִם סֵדֶר, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל סֵדֶר, כִּי אִם עַל-יְדֵי יִשׁוּב הַדַּעַת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְיִשׁוּב הַדַּעַת כִּי אִם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּדוֹת, וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין

קונו, לְשִׁיחַ וּלְסִפּוֹר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פְּרִטֵיּוֹת.

רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת הַמְּפִתְחוֹת עַל סִפְרֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל", כִּי הַמְּפִתְחוֹת שֶׁלָּךְ הֵם דְּבָרִים נִפְלְאִים מְאֹד, וְחֻבֵּל שְׁתַּפְּסִיק, וְכֵן אִם אֲפֹשֶׁר לְהַגִּיחַ — מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, כִּי בְּאַמֶּת רְאוּי לָךְ לְשִׁמְחָה, שְׂזֻכִּית כְּבָר לְהוֹצִיא מִתַּחַת יָדְךָ תִּכְוֵן הָעֲנִינִים עַל שְׁנֵי חֻלְקֵי "אֲשֶׁר בְּנַחַל", וְעַכְשָׁו מִמְּשִׁיכִים לְהִדְפִּיס עוֹד כְּמֵה חֻלְקִים. וּמֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, שְׁתַּעֲשֶׂה אֶת מִפְתַּח הָעֲנִינִים עַל כָּל סִדְרַת "אֲשֶׁר בְּנַחַל", וְזוֹ הַזְּכוּת תִּגַּן עָלֶיךָ לְכָל יְמֵי חַיֶּיךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְצִיַּת אוֹתִי בְּעֲנִין חֲמִידָה, וְתַכְבֵּד אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה שְׂרוּי בִּינֵיכֶם שְׁלוֹם-בֵּית אֲמַתִּי. וְהֶעֱקָר שְׂצָרִיכִים חֲכָמָה וְשֹׁכֵל לְדַעַת אִיךָ לְהִתְנַהֵג בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים לְהִיּוֹת חֲכָם גְּדוֹל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁתַּמְשִׁיךְ לְכַתֵּב לִי, וְאֲז אֶכְתֵּב לָךְ עוֹד, הֶעֱקָר רְאֵה לְהִיּוֹת מְקַשֵּׁר אֶל רַבְּנוֹ ז"ל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי רַבְּנוֹ ז"ל הוּא הַחַיּוֹת שֶׁלָּנוּ (עִיֵן לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֻלְק א', סִימָן ח', וּבְפִירוּשׁ "שְׁפַת הַנַּחַל" עַל זֶה).

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרָכְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת וּיְשֻׁלָּה, י"א כֶּסֶלּוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרֻכָּה אֶל ... גְּרוֹ יֵאִיר.

מְאֹד מְאֹד רְצִיַּתִּי לְדַעַת הָאֵם הַיִּיתָ הַיּוֹם אֲצֵל הַנּוֹעֲדָה, וּמֵה קָרָה?! כִּי אִם יֵשׁ אֵילוֹ הַתַּחֲמֻקְיוֹת, צָרִיכִים לְקַחַת אֶת הָעוֹרֵךְ-דִּין,

כי רק בשביל זה לקחתי עורך-דין, שלא יעשו ממני שום צחוק, על-כל-פנים ראה לכתב לי תכף-ומיד תשובה מה קרה.

העקר ראה לחזק את עצמי, ותאמין לי כי נסיונות קשים ומרים עוברים על כל בר ישראל, ואשרי מי שזוכה להחזיק מעמד, וזה עקר גדלת כל בר ישראל, שזוכה להחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו.

סוף כל סוף תראה נסים נגלים שייעשה לך הקדוש-ברוך-הוא, אם רק תתמיד בספרי רבנו ז"ל ותתמיד בהתבודדות, פי הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, ושומע תפלות כל פה, ובפרט מי שיש לו לב נשבר ושבור בעצמו באלף שברים, הקדוש-ברוך-הוא שומע תפלתו.

המחכה לתשובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשס"א.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישלח, י"א כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע הטוב ממך.

אודות השדוף לכתך, אל תהיה שבור כלל, פי גדול אדוננו ורב להושיע, וסוף כל סוף תראה ישועה נפלאה בענין שדוף לכתך, העקר אל תדחק את השעה, כי כל הדוחק את השעה — השעה דוחקתו, וכל הנדחק מפני השעה — השעה נדחת מלפניו.

ראה לומר התפלה מלקוטי-תפלות, חלק ב', סימן מ"ה, המתחלת: "אל ברוך" וכו', והיא נדפסת גם בקנטרס "מציאת הזיווג", ותבקש על בתיך, כי באמת אין שום עצה אחרת — רק

תפלה, לבקש ממנו יתברך על שדוּךְ, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

העקר בענין שדוכים אסור לדחק את השעה, רק לחכות ולחכות וכו' וכו', ואז תראה ישועה גדולה.

נא ונא ראה לשמח על נעם חלקך, שאתה יודע מרבנו ו"ל, וכן זכית להיות אצל רבנו ו"ל על ראש השנה, וזו צריכה להיות השמחה הכי גדולה שלך, שזכית, תהלה לאל, להיות אצל רבנו ו"ל, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתמשך עליך השמחה על כל היום, וצריכים לעשות כל מיני אפנים שבעולם להיות בשמחה, ועל נקדת השמחה צריכים למסר את נפשו, ועקר השמחה הוא להכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך, שאתה צריך תמיד לחשב רק ממנו יתברך, ואפלו שאתה נמצא במקום שאתה נמצא, ובמצב שבו אתה נמצא, עליך לציר לפניה, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואתה נמצא בתוך האור, ובזה תחשב תמיד, ואז לא תראה משום דבר רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, וזו המדרגה הכי גדולה, שאדם צריך להגיע לזה, ומי שמגיע אל מדרגה זו, זה סימן שתקן את נפשו. ועל-פן ראה לעשות כל מיני פעולות שבעולם להתחזק, ולא להשבר משום דבר, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

אתה צריך להרגיל את עצמך במדת הסבלנות, הינו גם מעצמך תהיה סבלן, שבכל פעם אתה רוצה להתעלות ואתה נופל וכו' וכו', עם כל זאת אתה צריך להיות סבלן גם מעצמך, ולא להשבר גם מעצמך, כי העקר היא מדת הסבלנות, וכשאדם זוכה להיות סבלן, מצליח ביותר בחיים, כי באמת כל החיים של האדם מלאים נסיונות קשים ומרים, שעובר על בני אדם מה שעובר — צרות ויסורים ומכאובים, ואשרי מי שמחזיק מעמד, ואינו נשבר משום דבר.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלת, שאני מבקש ומתפלל בעדה, שתזכה בקרוב לשדך את בתך, ויהיה לך נחת מפל ילדיך, ותצליח דרכך, ובכל אשר תפנה — תשכיל

וּתְצַלִּיחַ, וְתִהְיֶה לָךְ פְּרִנְסָה בְּשִׁפְעַי, וְלֹא תִצְטָרֶךְ לְטוֹבוֹת מְשׁוּם בְּשֶׁר וְדָם, רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ יִמְשִׁיךְ עָלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ.

הַמְאֵחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשסב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"א כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גִּירוֹ יְאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַחֲמִשִּׁים דּוֹלָר לְפָדְיוֹן, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִמְתְּקוּ מִמֶּךָ כָּל הַדֵּינִים, וְתִזְכֶּה לְכַטֵּל מֵעֲצָמְךָ אֶת כָּל הַצְרוֹת וְהִיסוּרִים, וְתִזְכֶּה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאַמֶּת.

נָא וְנָא רְאֵה לְעַבְדְּ הַרְבֵּה עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה, כִּי הִיסוּד בְּזָה הָעוֹלָם הוּא שְׂמִחָה, כִּי תִכְףּ-וּמִיד בְּשִׂהְיָדָם שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתְּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים, כִּי כָּל הַדֵּינִים הֵם רַק מַחֲמַת הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוּת, שְׂתוֹפֶסֶת אֶת הָאָדָם, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרִי. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּפֵרוּשׁ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׂמִחָה, חֵלֶק ב', סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא שְׂמִחַ תְּמִיד, עַל יְדֵי זֶה הוּא מְצַלִּיחַ. וְעַל-כֵּן רְאֵה לְמִסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה, וְתִהְיֶה תְּמִיד בְּשְׂמִחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ בְּרַבְּךָ.

רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעֲצָמְךָ אֶת אוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הִינּוּ תְּמִיד תִּקְשֹׁר אֶת עֲצָמְךָ אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּנְצֵל מִכָּל הַמִּדּוֹת רְעוֹת וְהַתְּאוּוֹת רְעוֹת שְׂבוּעֵרוֹת בָּךְ, כִּי בְּאַמֶּת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי וְתִבְרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא רַק מַחֲמַת שְׂאִינוֹ מְכַנִּיס בְּעֲצָמוֹ אֶת יְדִיעָה זוֹ, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֵה בְּאַמֶּת לְהַצְלִיחַ בְּדַרְכּוֹ, הוּא צָרִיךְ לְזַכֵּר תְּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

נא וְנָא רְאֵה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ לְצֵאת מְלִיצָנוֹת וּמִפְגַּם־הַבְּרִית וּמִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְהַקְדּוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּיָדָיו לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

מָאד מָאד רְצִיתִי שְׁלֹא תִדְחַק אֶת הַשְּׂעָה, אֲכַל מִצֵּד שְׁנֵי רְאֵה תִכְרַף־וּמִיד לְהִתְחַתֵּן, כִּי אָסוּר לְהִשָּׂאֵר פֶּלַג גּוּף.

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (משלי יא, ה): "צִדְקַת תְּמִים תַּיִשֵּׁר דְרָכּוֹ וּבְרָשָׁעוֹתָיו יִפֹּל רֶשַׁע", וַיֵּשׁ לֹאֹמֵר, כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתִמְיָמוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה יִלְךְ תְּמִיד בְּדֶרֶךְ הַיִּשָּׁר וּבְצִדְקָה וְחֶסֶד, לֹא כֵן מִי שֶׁאֵינוֹ תְּמִים, רַק הוֹלֵךְ בְּלִיצָנוֹת, הוּא בְּחִינַת רֶשַׁע וּבְרָשָׁעוֹתָיו יִפֹּל. וְעַל־כֵּן צָרִיכִים לְשֹׁמֵר מָאד לֹא לִילֵךְ בְּלִיצָנוֹת, כִּי הַלִּיצָנוֹת מְפִילָה אֶת הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"א כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאד מָאד אָנִי מִצְטָעֵר בְּצַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִגְמ־הַבְּרִית בְּקִלְקוּל הַמַּח וְהַדְּעַת, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּמְכַנֵּס בּוֹ מְרִירוֹת עֲצוּמָה בְּחַיָּו, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג'), שְׁכָל הַמְרִירוֹת שֶׁאָדָם מְרַגֵּשׁ, בְּחִינַת מִיַּיִן מְרִירִין, הוּא עַל־יְדֵי פְגַם־הַבְּרִית, וְזֶה הוֹרֵס אֶת הַמַּח לְגַמְרֵי, וְהֵנָּה הָעֶבֶר אֵין, וַיַּעַן שְׁזִכִּיתָ לְהִתְקַרֵּב אֵל רַבְּנוֹ ו"ל וּלְהִתְנַדֵּעַ מִמֶּנּוּ. עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי רַבְּנוֹ ו"ל הוּא תְּקוּן לְעוֹן הַחֲמוּר הַזֶּה. וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁאֲתָה יוֹדֵעַ מְרַבְּנוֹ ו"ל, תִּדַּע שֶׁעַקֵּר הֵהֱתַקְרְבוֹת לְרַבְּנוֹ ו"ל הוּא לְצִיַּת אוֹתוֹ, וּכְשֶׁתִּזְכֶּה לְצִיַּת אוֹתוֹ, אָז תַּעֲלֶה מְעַלָּה מְעַלָּה.

הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁאֲתָה צָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ, לְקַיֵּם מִצְוֹת עֲשֵׂה

שֶׁל כְּבוֹד אָב וָאֵם, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָף פָּעַם לֹא יִלְךְ מִפְּרוּשׁ הַפְּשׁוּט, וְאָף שְׂאֵנֵי יוֹדֵעַ שְׁהוֹרִים מְאֹד מְצַטְעָרִים עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְכוּ' וְכוּ', וּבְאֵמַת הַצֶּדֶק עִמָּם, כִּי בְּאֵמַת כָּל אָב וָאֵם רוֹצִים נַחַת מֵהִילָדִים שְׁלָהֶם, וְהָיִיתׁ שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ חֲרִיגָה, זֶה כּוֹאֵב לָהֶם מְאֹד, וְעַל-כֵּן הַדְּבָר הֶרְאֵשׁוֹן תִּרְאֶה לְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְפָּרֵךְ, עַל-יְדֵי שְׂאֵתָה חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְחִלְיָה וְחֵס, אֵל תִּבְעֵט בְּהוֹרִיךָ הַיְקָרִים, שְׁכַל-כֶּף מְסֻרוֹ נִפְשָׁם בְּשִׁבְלֶךָ, וְאָף שְׁלִפֵי דַעְתְּךָ הֵם לֹא מְבִינִים אוֹתְךָ, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְמִסֹּר אֶת נִפְשְׁךָ לְכַבֵּדָם בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שֶׁבְּעוֹלָם.

אוֹדוֹת עֲנִינֵיךָ, תִּדַע שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְחַבֵּר אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאָסוּר לְבִזּוֹת שׁוֹם בֶּן אָדָם. וּכְמֵאֹמֵר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם (מְשַׁלֵּי י"א, י"ב): "כִּזּוֹ לְרַעְהוּ חֲסֹר לֵב וְאִישׁ תְּבוֹנוֹת יִחְרִישׁ", מִי שֶׁמְבַזֶּה אֶת רַעְהוּ, זֶה סִימָן שֶׁהוּא חֲסֹר לֵב, וְאִין לוֹ שׁוֹם שְׁיִכּוֹת אֵל הַקְּדוּשָׁה, וְסִימָן שֶׁל אָדָם שֶׁדְּבוּק בּוֹ יִתְפָּרֵךְ, הוּא אִישׁ תְּבוֹנוֹת יִחְרִישׁ, הוּא אָף פָּעַם לֹא יִגִּיד שׁוֹם דְּבָר רַע עַל זְוִלְתּוֹ, וְעַל-כֵּן לֹא טוֹבָה הַדְּרָךְ שֶׁבַחְתָּ אֶת עֲצָמְךָ לְהָיִיתׁ בְּבִדְיוֹת, אֲדַרְבֵּה צָרִיכִים לְהָיִיתׁ מְעֻרָב בֵּין הַבְּרִיּוֹת וּלְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְפָּרֵךְ בְּרַבִּים, כּוֹדֵאֵי הַכָּל צָרִיךְ לְהָיִיתׁ בְּעֲצָמוֹם וּבְדֶרֶךְ הַנְּכוֹנָה, וְאִזּוֹ תִפְּלִיחַ דְּרָכְךָ. וְעַל-כֵּן רְאֵה, יְדִידֵי הַיְקָר, לְחַפֵּשׁ לְעֲצָמְךָ חֲבָרִים, וּתְדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, יֵשׁ תְּהִלָּה לְאֵל, מִה לְדַבֵּר עִם חֲבָרִים, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ בְּעֲנִין הַעֲצָבִים, כִּי אָסוּר לְהָיִיתׁ לְבַד, כִּי הַבְּדִידוֹת הוֹרְסוֹת אֶת הָאָדָם, רַק צָרִיכִים לְחַפֵּשׁ תְּמִיד אַחַר חֲבָרִים טוֹבִים, וְזֶה יַעֲזֹר לְךָ בֵּין בְּגִשְׁמֵי בֵּין בְּרוּחָנִי.

הִיָּה טוֹב מְאֹד, שְׁתַּלֵּךְ עִם בְּגָדִים נְקִיִּים, וְכֵן שְׁתַּהַיֶּה לְךָ תְּסַפֵּרְתַּ יָּפָה, שְׁלֹא תִלְךָ כְּמוֹ נְזִיר עִם שְׁעָרוֹת פְּרוּעוֹת וְכוּ' וְכוּ', כִּי אִין זֶה דְּרָךְ הַיְהִדוּת, וּמִכָּל שְׁכָן לֹא דְרָךְ רַבְּנוּ ז"ל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר פְּאוֹתָיו יִהְיוּ מְסֻדָּרוֹת תְּלַתְלִים וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן הַקְּפִיד מְאֹד עַל נְקִיוֹת הַבְּגָדִים, וְאָמַר שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל הַבְּגָדִים.

רָאָה לְשִׁמְחָה, כִּי הִשְׁמַחָה תְּכַנִּיס בְּךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאָת
הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאָת הַגּוּף.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, י"א כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֶךָ
הַקָּשָׁה, שְׂאֵתָה נּוֹפֵל בְּפָנַי הַבְּרִית וְכוּ' וְכוּ'.

מָה אָמַר לְךָ! עֵקֶר תִּקּוּן פְּגָם-הַבְּרִית הוּא לְהִתְחַתֵּן, הַדְּבָר
הַרְאִשׁוֹן אֵתָה צָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִתְחַתֵּן עִם מִי שְׂאֵתָה רַק
יָכוֹל, כִּי לֹא כְּדַאי לְהִיּוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד אִם נִכְשָׁלִים
בְּפָנַי-הַבְּרִית, וּבִפְרָט, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, בְּחֻטְאִים מְגֻשְׁמִים כְּאֵלֶּה וְכוּ'
וְכוּ', וְעַל-כֵּן רָאָה תְּכַף-וּמְיָד לְהִתְחַתֵּן, וְלֹא לְהִיּוֹת בְּרִיזָן כָּלֵל.

מָה אָמַר לְךָ, יְדִידֵי הַיִּקָּר! כּוֹאֵב לִי כָּל-כֶּף לְבָי, שְׁבִשְׁבִיל
הַעֲקָשׁוֹת שְׁלֶךְ שְׁבָאָה עַל-יְדֵי רַב הַחֻטְאִים אֲבִדְתָּ כְּבָר אִשָּׁה אַחַת,
וּמִי יוֹדֵעַ מָה יֵלֵד יוֹם, צָרִיכִים לְהִיּוֹת סִבְלָן גְּדוֹל בְּזֵה הָעוֹלָם, לֹא
יָכוֹלִים שְׁיִלְךָ לְךָ כְּמוֹ שְׂתַרְצָה, הַעֲקָר צָרִיכִים לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ
לְהַקְדֹּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵז תְּצַלִּיחַ.

שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ אֹמֵר (מְשָׁלִי יא, ח): "צָדִיק מִצָּרָה נִחְלָץ וַיִּכָּא רָשָׁע
תַּחֲתוֹ"; מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת צָדִיק הוּא צָרִיךְ לְהִחְלֹץ מִצָּרָה. כְּעֵין
שְׂאֵמֵר רַבְנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת פַּחַד, חֶלֶק ב', סִימָן ג'): 'הַבּוֹרַח מִן
הַצָּרָה פִּקְחָ', וְעֵקֶר הַצָּרָה הִיא הַיִּצָּר הַרָע, וְעַל-כֵּן הַצָּדִיק מִצָּרָה
נִחְלָץ, מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת צָדִיק, הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת נִחְלָץ מִהַצָּרָה,
וְהַצָּרָה הִיא שְׂאֵדָם הוּא בְּדָד, וְהַתּוֹרָה הַעֲיֵדָה (בְּרֵאשִׁית ב, יח): "לֹא
טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ", וְעַל-כֵּן אֵתָה צָרִיךְ תְּכַף-וּמְיָד לְהִתְחַתֵּן, וְלֹא
לְדַקְדַּק בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן בְּגִיל, אֲפִלּוּ שְׂתַהֲיָה יוֹתֵר מִבְּגֵרַת מִמֶּךָ,

אתה צריך להתחנן, ועל-ידי-זה "ויבא רשע תחתי", שהרשע שהוא היצר הרע יפיל תחתך, ואם חס ושלום לא, אז יהיה מר מאד, על-כן תעשה כל מיני פעולות שבעולם להתחנן מה שיותר מהר, ובענין תעניות, אתה יודע שרבונו ו"ל הקפיד מאד שלא להתענות, והעצה הכי טובה להיות זהיר מאד מאד להתפלל במנין ערב ובקר וצהרים, ולמסר את נפשו על דבר זה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל עליך, שתתחנן מה שיותר מהר, והעולה על הכל — ראה לצית אותי, ואז תצליח ברכך, כי חבל על כל יום שאתה מסתובב לבד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשסה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"א כסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אָל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם את רוצה להצליח לא להתגרש, אל תמררי את החיים לבעלך, רק תשתדלי לדון אותו לכף זכות, כי בזה שאת מוציאה את העצבים עליו, לא בחנם שהוא בורח מהבית, ועל-כן את צריכה לעבד על עצמך, לא להיות כל-כך עצבנית, ואז בעלך לא יברח לך.

ראי לשמר שבת-קדש, ואז השבת תשמר עליך, כי השבת היא זווגן של ישראל, ועל-ידי שמירת שבת זוכים לשלום-בית אמת.

ראי להדליק ארבעה גרות לכבוד שבת-קדש, ולהוסיף שני גרות של שמן זית, ולהתפלל אז בהדלקת הגרות על שלום-בית ועל

הַפְּרִיָּסָה, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מַתְּפַלֵּלֶת בְּעֵת הַדְּלִקַת הַנְּרוֹת, מְאֹד מְקַבֵּלֶת בַּשָּׁמַיִם.

טוֹב מְאֹד שֶׁתִּבְדְּקוּ אֶת הַמְּזוּזוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"א כֶּסֶלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵי לְעֶזֶר לְזוּלָתְךָ בְּכָל הַתְּחוּמִים, שְׂאֵת רַק יְכוּלָה, כִּי הָעֶזֶר לְזוּלָתוֹ, זֶה תִּקְוֶן גְּדוֹל לְנִשְׁמַת הָאָדָם.

הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ גְּלַה דְרָךְ חֲדָשָׁה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִמֶּנּוּ תִצְאֶנָּה הַמּוֹן דְּרָכִים, וְהַכֵּל חוּזֵר אֶל הַשָּׂרֵשׁ שֶׁל הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע, לְגִלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם מַחְלֶקֶת כָּלֵל, וְאֵין שׁוֹם דְּרָכִים, כִּי כָּל אֶחָד חוֹתֵר בְּכוּוֹן אַחֵר וּבַחֲלֶק עוֹלָם אַחֵר וְכוּ' וְכוּ', אֲבָל קִטְנֵי הַדְּעִת, הֵם אֲשֶׁר עוֹשִׂים מַחְלֶקֶת וּפְרוּדִים, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבְאֲמַת עַל-פִּי תוֹרַת הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב, אֵין שׁוֹם הַפְּרֵשׁ בֵּין שׁוֹם דְּרָךְ מֵהַדְּרָכִים, כִּי כָּל הַדְּרָכִים וְכָל הַנְּחָלִים חוּזְרִים עַל הַיָּם, שֶׁהוּא גְלוּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

הָעֲנִין שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה שֶׁחֲדָשׁ רַבְּנוּ ז"ל הוּא, שֶׁהָאָדָם יִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, כִּאֲשֶׁר יְדַבֵּר הָאִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה יוֹרִיד מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי אֲבָנִים קָשׁוֹת וּכְבֹדוֹת שְׂמֻנָחוֹת עַל לְבוֹ, כִּי כְּשֶׁאָדָם לְבַד, קָשָׁה לוֹ לְהַתְּפָרֵק, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מוֹרִיד מִעֲצָמוֹ אֶת כָּל הַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפָקוֹת שֶׁנִּבְנִים עַל לְבוֹ, וְעַל-כֵּן רְאֵי

להרגיל את עצמך לדבר עמו ותברך, והקדוש-ברוך-הוא בנדאי לא יעזב אותך.

ראי לשמר שבת-קדש, ואז השבת ישמר עליך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשסז.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישלח, י"א בסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך עם העשרה שקלים לפדיון, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שימחקו ממך כל הדינים, ותהיה ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ותהיה לך רפואה שלמה באיבריך ובגידך ובכל טפי דמך.

עליך למסר את נפשך על מדת השמחה, לשמח עם בעלך ועם הבת שחנן לך הקדוש-ברוך-הוא, ואתם צריכים להיות הכי מאשרים, כי אנשים אחרים היו משלמים מלינונים, שתהיה להם על-כל-פנים בת אחת, והקדוש-ברוך-הוא עזר לכם עם אור פנה בבית, את צריכה מאד מאד לשמח, ולתן תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא. כל הבעיות הרפואיות שלך נמשכות מהעצבות והדפאון שבתוך תוכך, ועל-כן ראי למסר נפשך על מדת השמחה.

הנה טוב מאד, שתבדקי את מזוזות ביתך אם הן כשרות, ואם לא תסרה על איזו דלת מזוזה. וכן הבעל יבדק את התפלין, ויניח בכל יום תפלין כשרות, וזה יביא לכם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם.

ראי להדליק לכבוד שבת-קדש שבועה גרות, ולהתפלל בעת

הדלקת הנרות כל מה שאת צריכה, כי התפלה שהאשה מבקשת בעת הדלקת הנרות, מאד מקבלת ומרצה בשמים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשסח.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישלח, י"א כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו ויירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לשמח מאד על נעם חלקך, "אשר בנחל" שם חלקך וגורלך, ותמסר את נפשך להתפלל בכל יום ערב ובקר וצהרים במנין, כי אינו דומה מי שמתפלל במנין למי שמתפלל ביחידות, וזה יביא לך ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

הרגל את עצמך להתפלל עמו יתברך, וכל מה שאתה צריכה בין בגשמיות ובין ברוחניות תבקש רק מהקדוש-ברוך-הוא, ואז תראה נסים וגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם להיות תמיד בשמחה, ותשמח את כל חבריך וידידיך, וזה ירחיב לך את המחין. העקר ראה להיות אדם השלם מה שיותר מהר, וזה יביא לך את השמחה האמתית, כי כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה 'וכו' (יבמות סב:), על-כן ראה להשלים את עצמך, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לך שתצליח בכל דרכיך.

נא ונא ראה לדבר עמו יתברך חק ולא יעבר, כי הדבור עמו יתברך מושיע ומציל את האדם בין בגשמיות ובין ברוחניות, אשרי מי ששוקד על דלתות התפלה וההתבודדות, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשסט.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישלח, י"א פסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אַל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראו לבדק את המזוזות בביתכם אם הן פשרות, ואם לא חסרה על איזו דלת מזוזה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שיהיה ביתכם בית שמחה, ותצליחו כל ימי חייכם, ויהיה לכם רק טוב בבית.

אל תהיי ברגנית כלל, אלא השדוף הראשון שיציעו לך תסקימי ותתחתני לשם שמים, ואז יהיה לך אשר והצלחה גדולה בחיים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשע.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישלח י"א פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אַל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם בסימן טוב ובמזל טוב להתחתן ולהקים בית נאמן בישראל.

העקר להיות תמיד ותרן, ועל-ידי-זה תצליחו בכל דרכיכם.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשעא.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, י"א כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ", הַגָּרִים
בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֹנִי הַעֲלִיָּהם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם
וַיִּצִילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֹגַע וּמִחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזַּק אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד לְהַחֲיוֹת
אֶת עֲצָמְכֶם, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ יֹאמֶר חֻזַּק; כִּי בְּפְרוּשׁ גִּלְהָ לָנוּ רַבְּנוּ
ו"ל (לְקוּיטֵי-מוֹהֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לר), אֲשֶׁר עַל כָּל אָדָם עוֹבְרִים חֲרָפוֹת
וּבְזִיוּנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים סט, כא): "חֲרָפָה שְׂכָרָה לְבִי", הַיְנוּ
הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיוּנוֹת שׁוֹבְרִים לְבוֹ שֶׁל אָדָם. וְהַתְּקוּן לָזֶה, עַל-יְדֵי
שְׁמֻקְשׁוֹר אֶת לְבוֹ לְהַנְקִדָּה הַשְּׂיִכָּה לְלִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נִתְבַטְּלַת הַחֲרָפָה הַשׁוֹרָה עַל לְבוֹ, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבְרִים בְּכָל
יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגְעַ בְּלְבוּלִים וְחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְהַעֲגָמַת נֶפֶשׁ
אֲחֵרִים, וְהַכָּל נִמְשָׁךְ מִפְּנֵי שְׂאָדָם עוֹשֶׂה תְּמִיד תְּכִנּוּיּוֹת עַל יוֹם הַמְּחָר
וְעַל שָׁעָה הַבָּאָה וְהַרְגַע הַבָּא, וּבְשִׁבִיל זֶה עוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי
מְשֻׁבְּרִים וְגִלְיָם, כִּי אֵינוּ מוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ, כִּי תְּמִיד הוּא יוֹצֵא מֵעֲצָמוֹ,
כִּי אִם הָיָה הָאָדָם מְקֻשָּׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַנְּקִדָּה הַשְּׂיִכָּה לְלִבּוֹ בְּעֵת
וּבְרִגְעַ הַזֶּה, הַיְנוּ שֶׁתְּמִיד הָיָה חוֹשֵׁב מַה יֵּשׁ לִי לַעֲשׂוֹת בְּרִגְעַ זֶה,
וְלֹא הָיָה מְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ מִשְׁעָה אַחֲרַת וּמִכָּל שֶׁפֶן מִיּוֹם אַחֵר, אֲזִי
הָיָה מְבַטֵּל מֵעֲצָמוֹ אֶת כָּל הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיוּנוֹת וְהַעֲגָמַת נֶפֶשׁ
וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת וְהַחֲרָפְתָּקָאוֹת שֶׁרַק עוֹבְרִים עָלָיו, כִּי כִּשְׂאָדָם
מְקֻשָּׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַנְּקִדָּה הַשְּׂיִכָּה לְלִבּוֹ בְּעֵת הַזֹּאת דִּיקָא, וְהוּא
חוֹשֵׁב רַק מְרִגַע זֶה וּמְהַעֵת הַזֹּאת, אֲזִי אֵף פְּעַם לֹא יְהִיָּה מְבַהֵל
וּמְבַלְבֵּל, וְתְּמִיד יְהִיָּה בְּיִשׁוּב הַדַּעַת. כִּי רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר רַב
הַצָּרוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵן רַק מַחֲמַת שֶׁהוּא מְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ מַה יְהִיָּה
בְּעוֹד שָׁעָה וּמַה יְהִיָּה בְּעוֹד יוֹם, וְאוֹמֵר לְעֲצָמוֹ: "אוֹי, מְחָר אֲנִי צָרִיךְ

לְשֵׁלֶם שְׂכַר דִּירָה" ... "אוֹי, בְּעוֹד שְׁעָה אֲנִי צָרִיף לְנִסְעָה נְסִיעָה וְאִין לִי עִם מָה לְנִסְעָה" ... וְכַדוּמָה כָּל מִינֵי בְּלִבּוּלִים שְׂיִשׁ לְאָדָם, הֵם רַק — מָה יִהְיֶה אִתִּי מִחֵר וּמִחֲרָתִים וְעוֹד שְׁבוּעָה וּבְעוֹד חֲדָשׁ, וְזֶה אֲשֶׁר מְבִיא לוֹ כָּל מִינֵי חֲרָפוֹת וּבְזִיוּנוֹת שְׁשׁוּבְרִים אֶת לְבוֹ, עַד שְׁנִכְנָסִים לוֹ דְּמִיוֹנוֹת בְּרָאשׁ, כְּאֵלוֹ זֶה רוּצָה לְהִרְעֵ לּוֹ, וְזֶה רוּצָה לְהִרְעֵ לּוֹ, וְהַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיוּנוֹת הָאֵלוֹ שׁוּבְרִים אֶת לְבוֹ, וְהַכֵּל מִחֲמַת שְׂאִינוֹ חוֹשֵׁב מִהֲרַגְעֵ הַזֶּה, שְׂאִינוֹ מְקַשֵּׁר אֶת הַכֵּל לְנִקְדָּה הַשְּׂיִכָּת לְלְבוֹ בְּעַת הַזֹּאת דִּיקָא, כִּי אִם הִיָּה הָאָדָם מְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַנִּקְדָּה הַשְּׂיִכָּה לְלְבוֹ בְּעַת הַזֹּאת, בְּרַגְעֵ זֶה, הִיָּה נֶעֱשֶׂה בֶּן חוֹרִין, וְאַף פֶּעַם לֹא הִיָּה דוֹאג כְּלָל, כִּי מָה לוֹ לְדַאג עַל רַגְעֵ זֶה, רַגְעֵ זֶה אִין לִי שׁוּם דְּבַר — רַק לְחֹשֵׁב מִהֲקִדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא, וְלִשְׂמַח וְלִרְקֹד, וְאִזּוֹ כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ זֶה, נִגְאָלִים מִכָּל צְרוּחֵיו. אַף אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל נִקְדָּה הַשְּׂיִכָּה לְלְבוֹ בְּעַת הַזֹּאת, אֲלֹא עַל-יְדֵי שְׂזוּכָה לְקַבֵּל קִדְּם נִקְדַּת הָרַב, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, הַזּוֹכֶה לְהַכְלִיל בְּחִיָּים חִיּוּתוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאִין לְפָנֵי מְרָאָה עֵינָיו רַק הַקִּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא בְּעֲצָמוֹ, כִּי הוּא כְּבָר זָכָה לְהַכְנִיעַ אֶת חֲמָרוֹ לְגַמְרֵי, עַד שְׂמֵאִירָה בּוֹ רַק הַצּוּרָה, וְאִין לְפָנֵי מְרָאָה עֵינָיו רַק הַקִּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא בְּעֲצָמוֹ. וְלִכְּנֵן מִי שְׂזוּכָה לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, הוּא גַם-בֶּן זוֹכָה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ אִיזוֹ בְּחִינָה מְזֻהָ, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, הָרַב שְׂבִדוֹר, נִקְרָא בְּחִינַת אַבּוּקָה, שֶׁהוּא אֲבִיק בְּאוֹר הַתּוֹרָה (עֵינִי לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ו, חֵלֵק א', סִימָן ד'), וּכְדֶרֶךְ אַבּוּקָה שֶׁהִיא לְהַב וְאֵשׁ גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, וְכָל אָדָם הוּא בְּחִינַת נֵר, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (מְשָׁלִי כ, כז): "נֵר הַיּוֹנֵ"ה נִשְׁמַת אָדָם", וְהוּא צָרִיף לְהַדְלִיק אֶת עֲצָמוֹ מִהָאֲבּוּקָה — מִהַצַּדִּיק הָאֱמֵת, אֲבָל צָרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַתְקַרֵּב יוֹתֵר מְדַאֵי, כִּי אִזּוֹ יִמַּס כָּל הַנֵּר שְׁלוֹ וְיִתְבַּטַּל לְגַמְרֵי.

וְזֶה שְׂאֵמֵר הַתַּנָּא הַקִּדוּשׁ (אֲבוֹת ב, י): "וְהָיוּ מִתְחַמְּמִים כְּנֶגֶד אוֹרֵן שֶׁל חֲכָמִים", כְּנֶגֶד דִּיקָא, הֵינּוּ שְׂאָדָם צָרִיף תָּמִיד לְהַפִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, שֶׁהוּא שׁוּם דְּבַר, וְהוּא נֵר כְּבוֹי, וְצָרִיף לְהַדְלִיק אֶת עֲצָמוֹ מִהָאֲבּוּקָה הַזֹּאת שֶׁהִיא הַצַּדִּיק, וְעַל-כֵּן 'מוֹרָא רַבָּךְ כְּמוֹרָא שְׂמִים' (אֲבוֹת ד, יב), שְׂתַמִּיד תִּירָא וְתַפְתַּח מִרַבָּךְ, כִּי תִדַּע, אֲשֶׁר אִם לֹא תִזְהַר, כָּל הַנֵּר שְׁלֶךְ יִמַּס לְגַבֵּי הָאֲבּוּקָה, שֶׁהוּא אֵשׁ גְּדוּלָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, וְאִם הָאָדָם

זוֹכָה לְקַבֵּל הַיֵּטֵב מֵהַצְדִּיק, גַּם הוּא נִדְלָק וְיִכּוֹל לְהָאִיר גַּם לְאַחֵרִים. אָבֵל לְזִכּוֹת לְקַבֵּל מֵהַצְדִּיק אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי חֲבָרִים, שְׂזוּה בְּחִינַת נִקְדָּה הַחֲבֵר, בְּחִינַת 'מְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין', כִּי אִזּוֹר הַצְדִּיק כָּל-כֶּף גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא אֲבוּקָה כָּל-כֶּף גְּדוֹלָה 'אֵשׁ אֲכָלָה אֵשׁ' (פְּסִיקְתָא רַבְתִּי יא), עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּלַמִּידִים, כִּי כָּל תְּלַמִּיד וְתַלְמִיד מְקַבֵּל מֵרַבּוּ אִיזוֹ בְּחִינָה, שְׂזוּ נִקְדָּתוֹ, נִקְדַּת הַחֲבֵר, שְׂזוּ בְּחִינַת מְסַכֵּת עֲדִיּוֹת, שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד הַעִיד מֵהַ שְׂקֵבֵל מֵרַבּוּ, וּבִאֲפֶן לְזִכּוֹת לְקַבֵּל מֵרַבּוּ בְּאַמְתָּ, צְרִיכִים לְהִתְאַחַד כָּל הַתְּלַמִּידִים יַחַד, וְכָל אֶחָד יַעֲיֵד מֵהַ שְׂשֻׁמַּע מֵרַבּוּ, וְעַל-יְדֵי שְׂתַהֲיָה נִקְדַּת הַחֲבֵר, שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד יְקַבֵּל מִחֲבָרוֹ, יִכּוֹלוּ לְקַבֵּל נִקְדַּת הָרַב, כִּי אִזּוֹר הַצְדִּיק כָּל-כֶּף גְּדוֹל, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְלַבֵּשׁ בְּזוֹה הָעוֹלָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבּוּי הַתְּלַמִּידִים, וְעַל-כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל נִקְדַּת הַחֲבֵר, וּבִקֵּשׁ אוֹתָנוּ שְׂנַחֲזִיק אֶת עַצְמָנוּ בְּיַחַד, וּבְזוֹה שְׂנַחֲזִיק אֶת עַצְמָנוּ בְּיַחַד, וּנְמַשִּׁיף אוֹתוֹ אֵלֵינוּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהַצְדִּיק, כִּי אִם עַל-יְדֵי הָאֲהָבָה, אֲחִנּוּה וְרַעוּת שְׂיֵשׁ בֵּין אֲנָשָׁיו, וְהַסְמִ"ךְ-מ"ם יוֹדֵעַ דְּבָר זֶה, וְעַל-כֵּן הוּא מְכַנֵּס תְּמִיד פְּרוּדִים בֵּין הַתְּלַמִּידִים, וּמְסִית וּמְדִיחַ אֶחָד נֶגֶד הַשְּׂנִי, עַד שְׂיֵשׁ אֲנָשִׁים כָּל-כֶּף פְּגוּמִים, שְׂחֻטָּאוֹ וְלִכְלְכוֹ אֶת עַצְמָם בְּכָל מִינֵי חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, עַד שְׂיֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂעֵבְרוּ עַל כְּרִיתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית-דִּין, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, שְׂטַמְּאוּ אֶת עַצְמָם בְּכָל מִינֵי טְמָאוֹת וְזַהֲמוֹת וְכוּ' וְכוּ', וּמִזֶּה בָּא שְׂהֵם עוֹד מִתְחַצְּפִים נֶגֶד הַצְדִּיק הָאֲמַת הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְמֵאֲמָרֵם ז"ל (תְּעֵנִית ז): כָּל אָדָם שְׂיֵשׁ לוֹ עֲזוֹת פָּנִים, בְּיָדוֹעַ שְׂנִכְשֵׁל בְּעֵבְרָה, כִּי לֹא יִתְכַן שְׂהָאָדָם יַעֲזוּ פָּנָיו נֶגֶד צְדִיק קְדוֹשׁ, שְׂדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַחוּ וּמַחֲשַׁבְתוֹ דְּבוּקִים רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲלָא אִם כֵּן שְׂהוּא פְּגוּם מְאֹד, וְעֵבֵר עַל עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, כְּאֲשֶׁר מְצוּי, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, בְּדוּרוֹת אֱלוֹ, אֲנָשִׁים שְׂעֵבְרוּ עַל כָּל מִינֵי חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת שֶׁל פְּגָמֵי הַבְּרִית וְאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת וְחִלוּל שְׂבַת וְכוּ' וְכוּ', וְלֹא נוֹלְדוּ בְּכִשְׁרוֹת כָּלָל וְכוּ' וְכוּ', וְלִבְסוּף עוֹד מִתְחַצְּפִים נֶגֶד הַצְדִּיקִים הָאֲמַתִּיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא רַק שְׂהֵם בְּעַצְמָם מִתְחַצְּפִים, אֲלָא מְסִיתִים וּמְדִיחִים גַּם אַחֵרִים לְהִתְחַצֵּף, וּמִי שְׂאִין לוֹ שְׂכָל, נְמַשִּׁיף אַחַר דְּבַרְיָהֶם הַרְעִים, כִּי הֵם

שְׁלוּחֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם. וּכְבָר סִפְרוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִסֻּכַת פְּלֵה, פָּרָק א'), שֶׁפַּעַם אַחַת עָבַר אֵיזָה בַר נֶשׁ וְהִתְחַצֵּף כְּנֶגֶד הַחֲכָמִים, עָנָה וְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עַז פָּנִים הוּא זֶה, שָׁמַע מִיָּנָה מְמֹר הוּא זֶה, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: שָׁמַע מִיָּנָה בֶּן הַנְּדָה הוּא זֶה, רַבִּי עֲקִיבָא הַפְּטִיר וְאָמַר: שָׁמַע מִיָּנָה מְמֹר וּבֶן הַנְּדָה הוּא וְכוּ', כִּי לֹא יִתְכַן שְׂאָדָם יַעַז פָּנָיו נֶגֶד צַדִּיק הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבַרֵךְ בְּדַבְּרוֹת אֱמֶת, וְעַד שְׂאִין לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו רַק אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, אֲלֵא אִם כֵּן הוּא פְּגוּם מְאֹד, כִּי אַחֲרַת אֵף פַּעַם לֹא הָיָה מַעַז פָּנָיו, אֲלֵא אִם כֵּן הוּא מְמֹר וּבֶן הַנְּדָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִתְחַבֵּר עִם עַזֵּי פָּנִים וּמְחַצְפִּים, וְצָרִיכִים לְבָרַח מֵהֶם כְּמוֹ שְׂבוֹרְחִים מֵאֵשׁ לוֹהֶטֶת, כִּי הֵם שְׁלוּחֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, וְצָרִיכִים כָּל הַתְּלַמִּידִים לְהִחַזִּיק אֶת עַצְמָם בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, וְלְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁם מְאֹד מְאֹד עַל נִקְדַּת הַחֵבֶר, לְהַשְׁתַּדֵּל שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת בֵּינֵיהֶם, וְדִיקָא עַל-יְדֵי זֶה יוּכְלוּ לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְיֵאִיר בָּהֶם אֶת אֹרוֹ הַגְּדוֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת אַבּוּקָה, עַד שֶׁגַּם הֵם יוּכְלוּ לְהֵאִיר אֶת גַּרְם "גַּר הַוַּי"ה נִשְׁמַת אָדָם", וְגַם הֵם יוּכְלוּ כְּבָר לְדַבֵּר עִם אַחֵרִים. וְאֵל כָּל זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת רַק אִם מִחַזִּיקִים אֶת עַצְמָם עִם הַתְּלַמִּידִים בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, שְׂאֵז בְּוַדָּאֵי יִמְחַל לָהֶם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי בְּזֶה שְׂמִחַתִּיקִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד, לֹא זָזִים מִשָּׁם עַד שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לָהֶם. וְעַל-כֵּן אֹרֵב הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְאֹד, שֶׁתְּהִיָּה מִחְלָקַת בֵּין הַתְּלַמִּידִים, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר בְּרַגַע שִׁישׁ אַהֲבָה וְשְׁלוֹם וְאַחֲדוּת בֵּין הַתְּלַמִּידִים, אֵין לוֹ כְּבָר מֵה לְעִשׂוֹת שָׁם, כִּי אֵז יִתְגַּלֶּה אֹרוֹ הַגְּדוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הוּא עוֹשֶׂה כָּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת שְׂבַעְעוֹלָם, שִׁיְהִיו פְּרוּדִים בֵּין הַתְּלַמִּידִים. וְעַל דָּבָר זֶה אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁנוּ מְאֹד מְאֹד, לֹא לְהַנִּיחַ אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בֵּינֵינוּ, שֶׁהֵם תְּלַמִּידָיו הַעַזֵּי פָּנִים וְכוּ' וְכוּ', וְצָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁנוּ, שִׁיְהִיָּה בֵּינֵינוּ רַק אַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת וְשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְקַבֵּל אֶת אֹרוֹ הַגְּדוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק. וְאִם הָיוּ בָּנֵי אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הָאַהֲבָה וְהָאַחֲדוּת בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָיוּ תְּמִיד מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל נִקְדַּת זו, כִּי רַק עַל-יְדֵי-זֶה מְמַשִּׁיכִים אֶת רַבְּנוּ ז"ל אֵלֵינוּ.

ובפֿרֿט אַנחֿנוּ פֿה בֿיבֿנאַל רוֹצִים לְכַנּוֹת עִיר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל,
 שְׁתֵּהִיָּה עִיר שֶׁל תּוֹרָה, עִיר שֶׁל צְדָקָה וְחֶסֶד, עִיר שֶׁל שְׂמֵחָה, עִיר
 שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, עִיר שְׁתִּשְׂרָה בָּהּ הַשְּׂכִינָה, שְׁתֵּהִיָּה נְעֻשִׁית
 יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל הַגִּלְגַּל. וְעֲלִינוּ לְמִסַּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּמִסִּירוֹת נַפֶּשׁ מִמֶּשׁ
 לְרֵאוֹת לְמַחַל אֶחָד לְחֻבְרוֹ, וְלַחֲזֹק אֶחָד אֶת זוּלָתוֹ, וְלַהֲחֲדִיר בּוֹ
 אֲמוּנָה פְּשוּטָה, וּבִפְרֶט אֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֹרֵב עַל זֶה
 מְאֹד מְאֹד, כִּי יוֹדֵעַ שְׂאֵם יִקְבְּלוּ אֶת נִקְדַּת הַרֵב, אֲזִי הוּא גְמוּר לְגַמְרֵי,
 וְאִין לוֹ כְּבֹר מַה לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הוּא תָּמִיד מִסִּית
 וּמְדִיחַ נֶגֶד הַרֵב הַצְּדִיק הָאֲמֵת, וּמְכַנֵּס כְּנִגְדּוֹ סִפְקוֹת גְּדוּלִים, כְּדֵי
 שְׁלֹא יַחֲזִיקוּ בּוֹ.

וְלָכֵן רְאוּ מַה לְפָנֵיכֶם, אֵיךְ שְׁתִּסְמ"ךְ-מ"ם שׁוֹלַח תָּמִיד אֶת
 שְׁלוּחָיו, שׁוֹעֲלִים קְטָנִים הַמְּחַבְּלִים בְּכַרְמֵיכֶם, וְרוֹצִים לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים
 בִּינֵינוּ, זְכְרוּ זֹאת הַיֵּטֵב, וְאֲזִי דִיקָא תְּצַלִּיחוּ בְּכָל הָעֲנִינִים.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיִּקְרִים! רְאוּ לְהַכְנִיס בְּעֲצָמְכֶם אֶת כָּל הַדְּבוּרִים
 הָאֵלֶּה, כִּי זְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְדַעַת מְרַבֵּנוּ ז"ל זֶה יוֹתֵר
 מְשֻׁלָּשִׁים וְחֹמֶשׁ שָׁנָה, וּכְבֹר רְאִיתִי בְּמִשְׁךָ כָּל הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה אֶת גְּדֹל
 הַחֲרָבֵן שְׁעֵשֶׂה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, בְּכָל פַּעַם בְּאֵל בְּכָל מִינֵי תַחֲבוּלוֹת
 לְהִסִּית וְלַהֲדִיחַ אֶת זֶה אוֹ אֶת זֶה וְכוּ' וְכוּ', וְקָרַר אֶת כָּל הַמְּקַרְבִּים,
 עַד שְׁנֹת־רַחֲקוֹ לְגַמְרֵי, וְהֵם בְּעֲצָמָם הָיוּ פְּגוּמִים מְאֹד מְאֹד, וְאֵף-עַל-
 פִּי-כֵן הָיָה לָהֶם כַּח הַשְּׁפָעָה כְּזֶה, עַד שְׁרַחֲקוּ אֲנָשִׁים מְרַבֵּנוּ ז"ל,
 עַל-יְדֵי נְכֹלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת שֶׁל לִיצְנוּת שְׁהַכְּנִיסוּ בָהֶם, וְתַהֲלָה לְאֵל,
 חֲפִץ ה' בְּיַדֵי הַצְּלִיחַ, שְׁזֶה חֲצִי יוֹבֵל שָׁנִים שְׁזָכִיתִי לְהָאִיר אֶת אוֹר
 רַבֵּנוּ ז"ל בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמְעוֹ, עַד שְׂאִין מְקוֹם בְּכַדוֹר
 הָעוֹלָם, שְׁלֹא הִגִּיעוּ לְשֵׁם סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ יוֹדְעִים
 כְּבֹר מְרַבֵּנוּ ז"ל. וְתַהֲלָה לְאֵל, אֲנַחְנוּ כְּבֹר אוֹחֲזִים עֲכָשׁוּ בְּמַצֵּב כְּזֶה
 — לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, וְלַהֲקִים עִיר עַל שְׁמוֹ, וּבְיָדָי עַל דְּבַר
 זֶה עוֹמֵד הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּעֲצָמוֹ, וּמִסִּית וּמְדִיחַ נֶגְדָנוּ, עֲלִינוּ לְהַתְּחַזֵּק
 בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם לֹא לְהַתְּפַעֵל מִמֶּנּוּ וְשׁוּם דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם
 לֹא יוֹכֵל לְהַפִּיל אוֹתָנוּ וְלַהֲרַחֲקֵנוּ מְרַבֵּנוּ ז"ל בְּשׁוּם פָּנִים וְאֲפָן. אֵךְ
 דְּבַר זֶה תְּלוּי רַק כְּפִי הָאֲהָבָה וְהָאֲחָדוּת וְהַשְּׁלוֹם שְׁיִהְיֶה בִּינֵיכֶם, כִּי

אם תהיה אהבה ואחדות ושְׁלוֹם וְהִבְנָה הַדְּדִית בֵּינֵיכֶם, שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם לֹא תוּכַל לָכֶם.

ועל זה אני מבקש אתכם מאד מאד את כל אחד ואחד מאנשי שלומנו, שימסר את נפשו על דבר זה, שיהיה שלום ואהבה ואחדות ביניהם, וידונו אחד את השני לכף זכות, ואף פעם לא יצא אחד לריב עם השני, ומכל שפן שלא יהיה, חס ושלום, איזה ליצנות והפאות אחד עם השני וכו' וכו', כי זו פְּנִיַת הַסֵּם"ךְ-מ"ם לְשֹׁבֵר אוֹתָנוּ בְּאִפְן פְּזֵה, ואני מבקש ומזהיר את כל אחד מאנשי שלומנו, שישמרו את עצמם מאד מאד — הן מליצנות והן מהפאות, אנו צריכים רק לבנות את דעת רבנו ז"ל. וכבר הגיע הזמן של הגאולה לבנות עיר על שם רבנו ז"ל, ובפרט השנה, שהיא שנת ת'שנ"ב, שנה ראשי תבות (שמות ד, יג): ש'לח נ'א ב'יד ת'ש'לח, וכגואל הראשון כִּי יְהִיֶה הַגּוֹאֵל הָאֲחֵרוֹן (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ב'), ועוד תראו נסים נגלים מה שיהיה פה ביבנאל, דברים הסמויים מהעין, ועל-פן לא בחנם שהסם"ך-מ"ם בעצמו עומד נגדנו, ואם אנחנו רוצים להצליח, עלינו לעקר מאתנו את כל מיני שנאות וקנאות, מחלקת ומריבות והפאות. ועל כלם — צריכים לבער את כל מיני לצים, לדעת שאצלנו אין מקום ללצים, באפן שיהיה דבר זה מפרסם בין כל אנשי שלומנו, מי שרוצה איזו פנה יקרה בעולם של רצינות, יבוא אל "יבנאל עיר ברסלב"! ואם היסוד יהיה חזק, שלא תהיה שורה בינינו שום ליצנות ולשון-הרע ורכילות, ומחלקת ומריבות, אז נצליח את דרפנו, אבל אם, חס ושלום, תהיה מחלקת ומריבות, או הפאות או ליצנות, אז אנחנו בעצמנו מחריבים מה שאנחנו בונים, כי על יסוד רעוע אי אפשר לבנות שום בנין.

ועל-פן ראו, אחי ורעי היקרים! למסר את נפשכם בעבור דבר זה, שיהיה רק שלום ואהבה, אחוה ורעות ביניכם, ותגורו ביחד כמו משפחה אחת גדולה, ואחד יעזור להשני. וכן בין הנשים שיהיה שורה שלום ואהבה גדולה, ואשה תעזור לרעותה, כי רבנו ז"ל רצה מאד שנתדיר את ענינו גם אצל הנשים, ואז יהיה טוב לכלנו, כי

במקום השלום והאהבה והאחדות — שם שורה השכינה, ובמקום שהשכינה שורה — שם כל הברכות מצויות.

נא ונא ראו למסר את נפשכם מדי יום ביומו לדבר עם אחינו בני ישראל באשר הם שם, דבורי אמונה והשגחה פרטית, ואל תתפעלו משום בריה שבעולם, ותפיצו את אור רבנו ז"ל את הקנטרסים החדשים, שהם תמצית דברי רבנו ז"ל בכלים מפלים שונים, ואל תסתכלו על שום לץ ומונע ומעכב, אין לנו אתו שום עסק כלל, אנחנו צריכים לעשות את שלנו, פי החוב נפל עלינו למסר את נפשנו לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל בעולם, אשר רק בזה תלוייה הגאולה, ותהיו חזקים מאד מאד בדבר זה — לדבר אחד עם חברו ואחד עם ידידו ורעהו דבורי אמונה והשגחה פרטית, פי עם ישראל בדור הזה הם צמאים לדברי רבנו ז"ל, ורוצים לשמע את דבורנו, ואנחנו צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להאיר בהם את האור הגנוז הזה, וכשנאיר לאחרים — יחזר האור גם על עצמנו.

איתא במדרש פליאה: "והוי"ה ברוך את אברהם בכל" (בראשית כד, א): 'בכל' — זה אליעזר, דכתיב (שם): "המשל בכל אשר לו", מכאן אמרו חכמינו (ברכות לא): אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה. ויש לומר על-פי דברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ז), שהצדיק האמת זוכה להכלל באין סוף ברוך הוא, והוא תמיד ממשיך מקיפים חדשים, ועולה בכל פעם ממדרגה למדרגה, ומקשר עולם העליון בעולם התחתון, דרי מעלה עם דרי מטה, והוא נקרא בחינת "כל", בחינת (דברי הימים-א' כט): "פי כל בשמים ובארץ", ותרגומו דאחיד בשמיא וארעא, הינו שהוא אוחד בשני עולמות — עולם עליון ועולם תחתון, שהוא מקשר את העולם הזה בעולם הבא, שזה סוד שמוריד את המקיפים אל תוך הפנימיים, הינו שהמקיף געשה פנימי, וכן בכל פעם יש לו מקיפים אחרים, ומכניס את זה בתוך הפנימיים, שזה בחינת רבי עם תלמידים, שהצדיק זוכה לבחינת מקיף, שהוא אור נורא ונשגב מאד, שאי אפשר להכניס במח, וכשזוכה לעשות מהמקיף פנימי,

על-ידי-זה יש לו כָּבֵר מִקִּיף חֲדָשׁ וְכֵן לְעוֹלָם. ועל-כֵּן הָרַב שְׁלוֹמֵד עם התלמידים, הוא זוכה בְּכָל פֶּעַם לְמַקִּיפִים אַחֲרָיִם, וְזֶה מֵה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תענית ז.): וּמִתְלַמְּדֵי יוֹתֵר מִכָּלֶם; כִּי בְּזֶה שְׁלוֹמֵד עם תלמידים, הוא מְכַנֵּס אֶת הַמַּקִּיף שֶׁלוֹ בְּתוֹף פְּנִימִיּוֹת מִחֲשַׁבְתָּם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵאת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁלוֹ אֶל תוֹף הַתְּלַמְּדִים, וְנִכְנָס אֶצְלוֹ הַמַּקִּיף שֶׁלוֹ וְכֵן לְעוֹלָם; וְעַל-כֵּן הִיא מַעֲלָה גְדוֹלָה לְלַמֵּד עם התלמידים, וְזוֹ הַבְּרָכָה הִיְתָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁבֵרַךְ אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא בְּחִינַת "כֹּל", שֶׁהָיָה אוֹחֵז בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְהִכְנִיס אֶת הַמַּקִּיפִים בְּתוֹף הַפְּנִימִיִּים, כִּי אַבְרָהָם זָקֵן וְיוֹשֵׁב בִּישֻׁבָה הָיָה (יומא כח.), וְהִמְשִׁיף אֶת הַמַּקִּיפִים לְתוֹף הַפְּנִימִיִּים שֶׁהֵם תְּלַמְּדָיו, וּמִבְּחַר תְּלַמְּדָיו הָיָה אֱלִיעֶזֶר, שֶׁדָּרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שם): הַמֶּשֶׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ, שֶׁמוֹשֵׁל בְּתוֹרַת רַבּוֹ, וְנִקְרָא דַּמְשָׁק אֱלִיעֶזֶר, שֶׁדוֹלָה וּמִשְׁקָה מִתּוֹרַת רַבּוֹ לְאַחֲרָיִם, כִּי אַבְרָהָם הָאִיר וְהִכְנִיס אֶת הַמַּקִּיפִים שֶׁלוֹ לְתוֹף תְּלַמְּדוֹ אֱלִיעֶזֶר, וְנַעֲשֶׂה פְּנִימֵי לְגַבְיּוֹ, וְכֵן בְּכָל פֶּעַם. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), שֶׁכָּל אָדָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֹאת — לְהַעֲמִיד תְּלַמְּדִים, עַל-יְדֵי שֶׁמְדַבֵּר עם חֲבֵרוֹ בִּירְאָת שָׁמַיִם, וּמְכַנֵּס בוֹ אֶת בְּחִינַת הַמַּקִּיף שֶׁישׁ בוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה חֲבֵרוֹ בְּחִינַת תְּלַמִּיד שֶׁלוֹ, כִּי מְקַבֵּל אֶת הַמַּקִּיף שֶׁל חֲבֵרוֹ בְּתוֹף פְּנִימִיּוֹתוֹ, הֵינּוּ שֶׁמַּקִּיף שֶׁל זֶה נַעֲשֶׂה פְּנִימִיּוֹת שֶׁל חֲבֵרוֹ.

לְכֵן צָרִיכִים תָּמִיד לְדַבֵּר עם חֲבֵרִים בִּירְאָת שָׁמַיִם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיוּ לוֹ גַּם-כֵּן תְּלַמְּדִים, וְיִכְנִיס אֶת הַמַּקִּיף שֶׁלוֹ בְּתוֹף הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל חֲבֵרוֹ. וְזֶה פְּרוּשׁ הַמְּדָרָשׁ פְּלִיאָה: "וְהוֹנִי"ה בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל" (בראשית כד); כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּמִדָּה זוֹ שֶׁל 'כֹּל', שֶׁהָיָה מְקַשֵּׁר אֶת עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם תַּחְתּוֹן, הֵינּוּ שֶׁהִכְנִיס אֶת הַמַּקִּיפִים בְּתוֹף פְּנִימִיִּים, בְּתוֹף תְּלַמְּדָיו. וּמִי הָיָה עֹקֵר תְּלַמְּדוֹ? 'בְּכָל' זֶה אֱלִיעֶזֶר, דְּכַתִּיב: "הַמֶּשֶׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ", כִּי הוּא הָיָה תְּלַמְּדוֹ, וְהָיָה מוֹשֵׁל בְּתוֹרַת רַבּוֹ, וְהָיָה דוֹלָה וּמִשְׁקָה מִתּוֹרַת רַבּוֹ לְאַחֲרָיִם, כִּי הוּא קִבֵּל אֶת הַמַּקִּיפִים שֶׁל רַבּוֹ אַבְרָהָם בְּתוֹף פְּנִימִיּוֹתוֹ, וְאַחַר-כֵּן הִמְשִׁיף אֶת זֶה לְתַלְמִידִים אַחֲרָיִם, שֶׁהָיָה דוֹלָה

ומשָׁקָה מתוֹרְתוֹ שֶׁל רַבּוֹ לְאַחֲרִים. "מִכַּאֲן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ל"א): 'אֵל יִפְטֹר אָדָם מִחֲבָרוֹ אֲלָא מִתּוֹךְ דְּבַר הַלְכָה', הִינּוּ פְנִי"ל, שֶׁדְּבַר זֶה יְכוּל כָּל אֶחָד לְקַיֵּם, הִינּוּ לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִכְנִיס אֶת הַמְּקִיפִים שֶׁלוֹ בְּתוֹךְ פְּנִימִיּוֹת חֲבָרוֹ, וְאִזּוֹ אֶפְלוֹ שֶׁחֲבָרוֹ יִלֶּךְ מִמֶּנּוּ, תִּשְׁאַר אוֹתָהּ הָאֵרֶת הַמְּקִיף שֶׁהַכְּנִיס בּוֹ תְּמִיד וַיִּזְכְּרֶהוּ. וְעַל-כֵּן 'אֵל יִפְטֹר אָדָם מִחֲבָרוֹ אֲלָא מִתּוֹךְ דְּבַר הַלְכָה, שֶׁמִּתּוֹךְ כֶּף זוֹכְרֶהוּ, כִּי בְּזֶה שֶׁמְדַבֵּר עִם חֲבָרוֹ דְּבוּרֵי יִרְאַת שָׁמַיִם, וּמִחֲדִיר גַּם בּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה אֶפְלוֹ שֶׁהוֹלֵךְ מִמֶּנּוּ, יִזְכֹּר אוֹתוֹ תְּמִיד, וְדו"ק.

אחי ורעי היקרים! ראו להכניס בעצמכם את דבורים אלו אשר אני כותב לכם, לא עם דיו אלא בדם לבי, כי מאד כואב לי, שהסמ"ך-מ"ם שולח בכל פעם שלווחים שועלים קטנים המחבלים בַּרְמִים לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים בִּינֵנוּ, וְלִהְיֶיח אֶחָד נֶגֶד הַשְּׁנֵי וְכֻלָּם כְּנֶגְדִי... וְתֹאמִינוּ לִי, שֶׁאֲנִי בְּעֶצְמִי יְכוּל לְהִסְתַּדֵּר בְּלִי אֶף אֶחָד, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לִי זֶה לִי שְׁלֵשִׁים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה, שֶׁעָבְרוּ עָלַי כָּל מֵינֵי מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, מִחֲלָקֶת וְלִיצְנוּת, וְתִהְיֶה לְאֵל, עֲדִין אֲנִי מִחֲזִיק בְּתַמִּי בְּדִיּוֹק כְּמוֹ בְּאוֹתוֹ רַגַע שֶׁזְּכִיתִי לְהִתְדַּעַד מִרְבֵּנוּ ו"ל, וְשׁוּם רוּחַ רָעָה שֶׁבְּעוֹלָם לֹא תוּכַל לְעַקֵּר אוֹתִי, אֲבָל כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה, שֶׁבְּאוֹת נְשֻׁמוֹת חֲדָשׁוֹת אֵל רַבֵּנוּ ו"ל, וּבִכְפֹּרֶט כָּאֵן בִּיבְנָאֵל, וִיכוּלִים לְבָנוֹת עִיר שֶׁל תּוֹרָה וְחֹסֵד, וְאַחֲר־כֵּף בָּאִים פְּמָה פְּגוּמִים שֶׁמְלֵאִים זֶה־מָא וְנֹאנֹף וְכו' וְכו' (פְּאָשֶׁר הֵם בְּעֶצְמָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים וְאֶת הָעֶבֶר שֶׁלֵּהֶם), וַיִּחְדִּירוּ פֶּגֶם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וַיְסִיתוּ וַיִּדְיחוּ בְּכָל מֵינֵי לִיצֵי לִיצְנוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְרַחֲקִים אֲנָשִׁים וּמְקַרְרִים אוֹתָם מִעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דְּבַר זֶה כּוֹאֵב לִי מְאֹד. לְזֹאת אֲמַרְתִּי לְרוּץ אֲלֵיכֶם בְּדְבָרִים הַמְּעֻטִים הָאֵלוֹ. וּבְאֲמַת אִם הִיָּה לִי פְּנֵאִי, הִיָּתִי מְאָרִיף לָכֶם בְּאַרְיִכוֹת גְּדוּלָּה, עַד שֶׁהִיָּה נַעֲשֶׂה מְזֶה סִפֵּר שֶׁלֵּם, אֵל אִיזוֹ מְדַרְגּוֹת וְאֵל אִילוֹ הַשְּׁגוֹת וְאֵל אִילוֹ אוֹרוֹת רַבֵּנוּ ו"ל רוֹצֶה לְהִבְיֵא אוֹתֵנוּ, וְזֶה לְעֲמַת זֶה אֵל אִיזָה שְׂאוּל תַּחֲתִית וְאֵל אִיזָה תְּהוּם וְאֵל אִיזָה פַח נִשְׁבֵּר רוֹצֶה הַסְּמ"ך-מ"ם לְזַרֵּק אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּלִי שׁוּם רַחֲמָנוֹת כָּלֵל, כִּי הֵלֵא רַק רַבֵּנוּ ו"ל הוּא הַרְחֵמֵן הָאֲמַתִּי, הַמְּוֹסֵר

אֶת נַפְשׁוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע בְּשִׁבְלֵנוּ, לְטַהֲרָנוּ וּלְכַבֵּסְנוּ מִכָּל מִינֵי לְכוּכִים וְזָהָמוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בָנוּ, עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂינֵנוּ הָרָעִים וְכוּ', וּמִלְבִּישָׁנוּ וּמְקַשְׁטָנוּ בְּלְבוּשִׁים וְקְשׁוּטִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, שֶׁהֵם תּוֹרָה וּתְפִלָּה. כִּי מִי הָאָמִין, שֶׁפְּגוּמִים כְּמוֹנוּ נִזְכָּה לְסִים פֶּעַם אַחַת אֶת כָּל סֵפֶר הַתּוֹרָה, וְשִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, וּבְכָלֵי, יְרוּשָׁלַיִם וְתוֹסֵפְתָא, וְרַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּף, זֶהָר וְתַקּוּנִים, וּמְדַרְשׁ רַבָּה וְתַנְחוּמָא וְתַנְא דְבֵי אֱלֹהִים, מְכִילְתָא, סִפְרָא וְסִפְרֵי, פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְכוּ' וְכוּ'. וְאֵל כָּל זֶה זְכִינוּ רַק עַל-יְדֵי רַבְּנוּ וְ"ל, שֶׁהוּא מְלַבִּישָׁנוּ בְּקְשׁוּטִים וּבְלְבוּשִׁים הַנִּפְלְאִים הָאֵלֹהִים. וְעַכְשָׁיו בְּשִׁבִיל כְּמָה לְצִים, תּוֹלְעִים הַמְרַחֲשִׁים בְּכַרְמִים, נִפְסִיד אֶת כָּל זֹאת?! הֲלֹא לְטַפְשִׁים גְּדוֹלִים צָרִיכִים לְהִיּוֹת.

וְעַל-כֵּן רָאוּ לְהַכְנִיס בְּעֶצְמָכֶם אֶת דְּבוּרֵי אֱלֹהִים, וְאִזּוּ דִּיקָא תְּצַלִּיחוּ, אֲשֶׁר שׁוֹם בְּרִיָּה לֹא תוּכַל לְהַחֲלִישׁ אֶתְכֶם. אֲקוּהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁדְּבָרֵי אֱלֹהִים יִכְנָסוּ בְּתוֹךְ תּוֹכְכֶם, וְתִזְכּוּ לַתֵּן יָד לְבָנוֹת אֶת עֵיר בְּרִסְלָב, וַיְקִים הַשֵּׁנָה שְׁנַת ת'ש'נ'ב': שְׁלַח נָא בְּיַד ת'שְׁלַח, וְדו"ק.

הַמֵּאֲחִיל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיְשַׁלַּח, י"א כֶּסֶלּוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מְכַתְּבְּךָ עִם הַבְּשׂוּרָה מְשֻׁמַּחַת, שֶׁקְּבִלְנוּ רִשְׁיוֹן כָּבֵד, רָאָה לְדוּחַ לִי מֵהַ שְׁיֹתֵר מֵהַר כְּמָה צָרִיכִים לְשִׁלֵּם אֲגָרָה, וְאֶסְדֵּר אֶת זֶה שֵׁם בְּאַרְץ, וְתַכְף-וּמִיד אֲנִי מְקוּהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶרְךָ בְּעוֹד עֲשָׂרָה יָמִים לְבּוֹא לְגַמֵּר עִם קְבִלָּן, וְתַכְף-וּמִיד אֶתְחִיל לְבָנוֹת וְ... אָמַר לִי, שֶׁהַשְּׁלֵד יְכוּל לְעַמֵּד כָּבֵד עַד שֶׁלְּשָׁה יַחְצֵי חֲדָשִׁים, יַעֲזוּר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁנִּזְכָּה לְהַתְחִיל וּלְגַמֵּר בְּכִי טוֹב,

והקדוש-ברוך-הוא יֵעֹזר, שְׁפָכֵר נִזְכָּה לְבָנוֹת כְּכֹר אֶת הַבֵּית-מִדְרָשׁ הַגָּדוֹל, וּבְכָל אַפֵּן יֵצֵאָה טוֹבָה גְּדוֹלָה מִהָעֶכּוֹב וְכָל עֶכְבָּה לְטוֹבָה, כִּי כִּף אֶף פַּעַם לֹא הֵייתִי מִרְחִיב אֶת הַבֵּית, וּבִשְׂבִיל שְׁהִיָּה עֶכּוֹב וּכְבֹר לְקַחְתִּי אֶת עֲצָמֵי לְהִרְחִיב אֶת הַבֵּית, אֲזִי זֶה כְּכֹר טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל יִקַּח קֶצֶת זְמַן, כִּי הוּא פְּרוּיָקֵט עֲנֻקִי, אֲנִי מִקְנֶה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעוֹד נִזְכָּה לְרֵאוֹת פֶּה דְבָרִים נִפְלְאִים בְּיַבְנָאֵל, וּבִשְׁנֵה הַבָּאָה, בְּעֵזְרָתוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, נוֹכַח כְּכֹר לְפִתּוֹחַ כַּמָּה פִּתּוֹת בְּתַלְמוּד-תּוֹרָה "יְלָדֵי חַן" וּבְבֵית-סֵפֶר "בֵּית פִּיגָא", וְעוֹד נִזְכָּה לְמוֹסְדוֹת שֶׁל תּוֹרָה וְחֻסֵּד בְּיַבְנָאֵל, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וַיִּשְׂמַח לְבָנוּ וְתִגַּל נִפְשָׁנוּ בִישׁוּעָתוֹ יִתְבַּרֵךְ.

פֶּה תִקְבֵּל רְצוּף מִכְּתָב כְּלָלִי, וְתִמְסֹר אוֹתוֹ לְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְזֶה מְאֹד נִצְרָף, כִּי בָּא לְאֲזַנִּי, שְׁלֹאֲחֵרוֹנָה יֵשׁ כַּמָּה מִסִּיתִים שְׁלוּחֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם, שְׁרָצוֹנָם לְהַחֲלִישׁ דַּעְתָּם שֶׁל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְהַלְבִּישׁוּ אֶת עֲצָמָם עַל אֲבָרְכִים תְּמִימִים כְּמוֹ ... וְ... וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן אֲנִי רוֹאֶה שְׁצָרִיכִים לְשַׁלַּח לָהֶם בְּכָל יוֹם אוֹ יוֹמִים מִכְּתָב כְּלָלִי, כְּדֵי לְחַזֵּק אוֹתָם לְהֵאִיר לָהֶם קֶצֶת שְׂכָל... כִּי אִפְלוּ הַטַּפֵּשׁ הַכִּי גְּדוֹל יְכוֹל לְהַבִּין אֵל אֵילוֹ טוֹבוֹת זָכָה לְהַגִּיעַ כְּכֹר כָּאֵן בְּיַבְנָאֵל, וְעוֹד אֵל מַה יִּזְכָּה. וְלִהְיוֹת — מַה יֵּשׁ לְמִסִּיתִים וּמְדִיחִים לְתַן?! וּבְכַאֲמַת זֶה מִצַּד הַבְּחִירָה, שְׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָא אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֻכְמָה עֲמֻקָּה, שְׁתִּהְיֶה בְּחִירָה לְהֵאֲדָם, וְאִפְלוּ שְׁתִּגַּלֶּה לוֹ גְּלוּי אֱלֻקוֹת בְּמִדְרָגָה הַכִּי גְּדוֹלָה וְעֲלִיוֹנָה וְכוּ' וְכוּ', וַיִּתְלַהֵב מְאֹד מְאֹד עַד בְּטוֹל הַבְּחִירָה, וּפְתֹאֵם בָּא אֵלָיו אֵיזָה לֵץ מִסִּית וּמְדִיחַ, שְׁלִיחוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם, וְיְכוֹל לְהַפְּךָ אֶת הַקְּעֵרָה עַל פִּיהָ וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן הִתְכַּרַח לְהַחֲזִיק קֶשֶׁר עִם כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ.

והקדוש-ברוך-הוא יֵעֹזר, שְׁבִקְרוֹב תְּהִיֵּינָה לְכֻלָּם דִּירוֹת, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְגוֹר אֲצֵל אַחֲרִים, וְנִזְכָּה לְהִיּוֹת קַהֲלָה עֲצָמְאִית עִם כָּל מַה שְׁשִׁיף לְהַקְהִלָּה, תְּהִלָּה לְאֵל, מִקְוֶה יֵשׁ לָנוּ כְּכֹר מִשְׁלָנוּ, וּבְקָרוֹב גַּם תְּלִמוּד-תּוֹרָה לְבָנִים וּבֵית-סֵפֶר לְבָנוֹת וְכוּ', וְכֵן תְּהִיָּה לָנוּ מִשְׁחָטָה עֲצָמְאִית, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ גַם צְרָכְנֵיהָ שְׁלָנוּ, וְעוֹד מְעַט יִהְיוּ עוֹד כַּמָּה חֲנִיּוֹת, כִּף שְׁלֹא נִצְטָרְף אֶת אֶף אַחָד.

ראה לברכת מדי פעם בפעם אל המקומות הקדושים, ולבקש ולהתחנן, שתזכה כבר להפטר מכל חובותיך, כי מה שתפלה פועלת, שום דבר שבעולם לא יוכל לפעל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשעג.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישלח, י"א כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו גאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ושמחתי מאד, שעדין אתם מחזיקים בתמכם, ומדפיסים את "אשר בנחל", כי כפי המניעות וההסתות וכו', מי יודע מה ילד יום וכו', אני, בעזרתו ותברך, לא אפסיק עד הרגע האחרון וכו', בן יעזר לכם הקדוש-ברוך-הוא.

אודות המכתבים, טוב לנקדם ולשלח את זה לאנשי שלומנו, תלמידי "היכל-הקדש", ושיהיה לכם, ותשלח את זה כמו שתמצא העקר שידפס, כי חבל מאד מאד, כי אני כותב כמעט בכל יום מכתב פללי לאנשי שלומנו, תלמידי "היכל-הקדש" ביבנאל, ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, אשר סוף כל סוף כל תלמידי "היכל-הקדש" גורו ביבנאל, יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו.

המכתבים פתב יד נשארו כאן בטעות, ובעוד יומים אשלח לך גליון כסלו, ואז אשלח לך את זה, ו"תוף הנחל" ר' ... עובד על זה, אני בא בערך בעוד עשרה ימים, ואז אביא ספר הדרשות שכבר מוכן לדפוס, תראו להגיה את "אשר בנחל", והיכן שכתוב איזה שם להשמיטו ולכתב ...

יש בדעתי, לעשות סעדה גדולה בליל עשרה בטבת לכבוד הלולא של מוהרנ"ת ז"ל, ורצוני לעשות את זה בבני-ברק, אולי

תוכל להתעניין על איזה אולם יפה שם, לא יקר, בערך למאתים אנשים, ויהיה מאד יפה עם תזמורת וכו'.

את הטשעק צדין תחזיק אצלך.

הדורש שלומך...

י"ז תשעד.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישלח, י"ב כסלו ה'תשנ"ב.

שלום ל... גרו יאיר.

את מכתביך לנכון קבלתי.

תאמר ל... שהוא יכול לקחת את כל העצים, כי בין כך נצרך לפרק את כל הגג, ולעשות שם חדרים, ולא יהיה מקום היכן להחביאם. ותאמר ל... ששלחתי פקס להבנק, וכנראה שהפקס אינו מחבר בבנק, ועל-כן שיברר כדי שלא יכנס בלחצים.

תראה לקפץ שם אל המקוה, ולדווח היכן הוא אוהז, והאם כבר בונים את הפניסה, וכן את האבן ירושלמית מסביב להקיר וכו' וכו'. ומה בענין האגרה, כמה צריכים לשלם? האם זו תהיה גם-כן סחבת?!

רק חזק ואמץ בכל הענינים, ואף שאני יודע שעובר עליך וכו', עם כל זאת עליך לדעת, כי אין אדם נקי היום מצרות ומיסורים וכו', ואשרי מי שנתפס על דברי תורה, שהיסורים שלו הם בעניני קדשה, הינו תלמוד-תורה וכו', ובית-המדרש וכו', ועסק הרבים וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

תגש עכשו אל... ואחר-כך תדווח לי, וכן תאמר לו בענין הבנק, כי הוא צריך לדעת את זה.

י"ז תשעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"ב כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לְךָ! אַתָּה צוֹרֵךְ בְּנִדְאוֹת מְלָאָה, בְּמָה שְׁפַתְכֶת, שְׁכַפִּי הַנִּרְאָה לְךָ אַתָּה מִהַמְעֻטִים וְכוּ' וְכוּ', שְׁעֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נְסִי נְסִים וְכוּ' וְכוּ'. תֵּאֲמִין לִי, גַם אֲנִי אוֹמֵר אֶת זֶה, כִּי הָיִיתָ בְּמַצֵּב שְׁהִיִּיתָ, וְעַדִּין אַתָּה בְּמַצֵּב שְׁאַתָּה נִמְצָא, וּבְכָל זֹאת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹר לְךָ וְהַתְּחַנְּנֵת, וַיֵּשׁ לְךָ כָּבֵד בֵּין הַכְּנִיס אוֹתוֹ לְמַעוֹן וְכוּ', בְּזֶה רְאוּי לְךָ לְהוֹדוֹת וּלְשַׁבַּח אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַחֲסֵד חַנּוּם, שְׁעֲשֵׂה עִמָּךְ חֲסֵד חַנּוּם מִמֶּשׁ.

וּבְאֵמַת אַחַר יֵשׁוּב הַדַּעַת, שְׁנִיִּשְׁב אֶת עֲצָמָנוּ, שְׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה נְסִי נְסִים עִם כָּל בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, שְׁזוֹ בְּרַפְת "אֲשֶׁר יֵצֵר אֶת הָאָדָם בְּחֻכְמָה" וְכוּ' וְכוּ', שְׁאָנוּ מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת. אַךְ לְזִכּוֹת לְרֵאוֹת אֶת הַנְּסִים, צָרִיכִים לְהִיֹּת דְּבוּק אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְשִׁמּוֹחַ כָּל הַיּוֹם, וּלְשִׁמְעַת כָּלִי זְמַר, וְאֵל תְּרִיב עִם אֲשֶׁתְּךָ, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהַפְיִין אֶת סִפְרֵי רַבְּנוּ וַיִּל בְּמִסִּירוֹת גִּפְשׁ הַכִּי גְדוּלָה, וְאֵז תִּהְיֶה לְךָ יִשׁוּעָה גְדוּלָה מִן הַשָּׁמַיִם.

רְאֵה לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם עַל-כָּל-פְּנִים חֲמֵשׁ דְּקוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחַ דְּרַבְּךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְּנֶה — תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"ג כְּסֻלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ", הַגָּרִים בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוִנִי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינְתוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיִּצְיֵלֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה, וּמִכָּל נֹגַע וּמִחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רְאוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֲלֻקְכֶם, עַל "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" שֶׁם חֲלֻקְכֶם וְגוֹרְלְכֶם, וְרְאוּ לְכֶם לְרֵקֵד בְּכָל יוֹם אַחֵר הַתְּפִלָּה בְּתַפִּים וּבְמַחֲלוֹת, שְׂזַכִּיתֶם לְגוֹר בְּיְבִנְאֵל, וְאַתֶּם מְתַפְּלָלִים בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְרְאוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם מְאֹד עַל דְּבַר זֶה לְהַתְּפַלֵּל יַחַד בְּמִנְיַן אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי, תִּהְיֶה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ מִנְיַן וְתִיקֵין בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר מַעֲלַת הַמְּתַפְּלָל תְּפִלַּת וְתִיקֵין — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּל־ל. וְזֶה הָיָה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל. וְעַל-כֵּן מִי שְׂיִכּוֹל לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלַּת הַנְּתִיקֵין, אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקוֹ! וּמִי שֶׁהוּא עֵר אֲזוֹ, שְׂיִשְׁתַּדֵּל לְבֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלַּת הַנְּתִיקֵין, וְעַל-כָּל-פְּנִיּוֹת מִי שְׂאִינוּ יְכוּלִים לְקוֹם אֲזוֹ, שְׂיִכּוֹא לְהַתְּפַלֵּל בְּשַׁעַר שְׂמוֹנָה, וְאֵל אַחֵר מִשַּׁעַר זֶה, וְלִמְעַן הַשֵּׁם לְטוֹבַתְכֶם הַנִּצְחִית, תִּרְאוּ לְשַׁתֵּף אֶת עַצְמְכֶם עִם הַצְּבוּר. כְּמֵאמְרָם ו"ל (בְּרִכּוֹת ל.): לְעוֹלָם יִשְׁתַּף אֵינִישׁ נִפְשִׁיהַ בְּהִדֵּי צְבוּרָא, וּבְפָרְט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, שְׂאֲזוֹ צְרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא לְהִיּוֹת בְּכָל־ל אַרוּר, חַס וְשָׁלוֹם, שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ח.); וְאֵל תַּעֲבְרוּ אַחֲרֵי בֵּית-הַכְּנֶסֶת בְּשַׁעַר שֶׁהַצְּבוּר מְתַפְּלָלִים, הֵינּוּ בְּשַׁעַר שֶׁהַצְּבוּר מְתַפְּלָלִים, צְרִיכִים לְהַצְטַרֵּף עִמָּהֶם, וְלֹא לְהַתְּחַמֵּק בְּשׁוֹם תְּרוּצִים, כִּי יֵשׁ עֲלֵיו אֲזוֹ דֵּינִים קָשִׁים בְּשָׂמִים, חַס וְשָׁלוֹם, עַל-כֵּן תִּרְאוּ לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן בְּכָל בִּקְרָה, אוֹ בְּעֵת גִּזְן הַחֲמָה, אוֹ בְּשַׁעַר שְׂמוֹנָה. וְכֵן בְּמִנְחָה תִּדְקַדְקוּ מְאֹד מְאֹד, וּכְמֵאמְרָם ו"ל (בְּרִכּוֹת ו.): לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זֶהִיר בְּתְפִלַּת הַמִּנְחָה; וְתִהְיֶה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ מִנְיַן אַחֵר הַצְּהָרִים, שְׂאֲזוֹ מִתְּחִלַּת כְּבֹר מִנְחָה קְטָנָה, וְעַל-כֵּן מֵה טוֹב וּמֵה

נעים אם כל אנשי שלומנו יצטרפו אל המגן הזה, כי אין עוד טוב מלהתפלל מנחה מה שיותר מקדם, וצריכים להזהר מאד מאד על דבר זה, ולא כִּאֲשֶׁר נוהג בעולם להתפלל אחר השקיעה. ואצל אנשי שלומנו היקרים הקפידו מאד על תפלת המנחה להתפלל בשעה שלש, שאז מתחילות תשע שעות ומחצה, שהוא זמן תפלת מנחה קטנה. ומאד מאד חשוב בשמים, מי שנוהר להתפלל אז, הוא ממשיך לעצמו רחמים וחסדים גדולים, כי בתפלת המנחה יש דינים גדולים על האדם, וכמו שרואים בחוש, שאז הוא אמצע היום, שאדם טרוד בעסקיו ובפרנסתו וכו' וכו', ואף-על-פי-כן הוא עוזב את הכל, ורץ לבית-הכנסת ומתפלל תפלת המנחה, בזה הוא ממתיק את הדינים ממנו, כי הקדוש-ברוך-הוא רואה איך שהאדם בתוך טרוותיו ונדחקותו ובעסקיו ובפרנסתו וכו' וכו', עוזב הכל, ורץ לבית-המדרש להתפלל, אזי באתערותא דלתתא איתער לעילא, הקדוש-ברוך-הוא ממשיך עליו חסדים ורחמים גמורים, ונמשך עליו אור וזיו ושפע מחי עולמים, וכמו-כן יש לנו כבר שני מגינים למעריב: מגין ראשון חצי שעה אחר השקיעה, ומגין שני בשעה עשר וחצי. ועל-פן כל אלו תושבי המקום, אשר יושבים בביתם, עליהם למסר את נפשם לבוא להתפלל מעריב תכף-ומיד בתחלת הלילה, חצי שעה אחר השקיעה, שאז בארץ ישראל הוא כבר בנדאי לילה, ומי שעסוק בהפצה וכדומה שיבוא על-כל-פנים להתפלל בשעה עשר וחצי, ותכף אחר זה יש שעור על-ידי הרב ... ומאד מאד רצוני שכל אחד מאנשי שלומנו מי שרק יכול, שיצטרף אל השעור, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם בזכות התורה והתפלה להמשיך על עצמכם חיים ארכים, חיים נעימים, והעקר להתפלל תפלה בצבור, אשר אז הוא עת רצון גדול מאד. וחכמינו הקדושים אמרו (איכה ובה, פרשה ג', סימן ח'): כל המתפלל עם הצבור, דומה לבני אדם שעשו עטרה למלך, בא אחר הצבור מעשיו נפרטים לו בפרטיות, ודנים אותו למעלה.

ועל-פן ראו, אחי ורעי היקרים! למסר את נפשכם על דבר זה — להתפלל כל התפלות בצבור דיקא, ותכף-ומיד לאחר התפלה

לְלַכַּת רְקוּד כַּמְנַהֵג אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ לְרִקְדָּא אַחַר כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה,
וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדְאֵי יְמֵשֶׁיךָ עֲלֵיכֶם תָּמִיד שְׂמִחָה, כִּי חֲדָוּא
דְּבַר נֶשׁ מְשִׁיךְ חֲדָוּא עֲלָאָה (זהר חלק ב' קפד:), כְּשֶׁאָדָם שְׂמַח, נְמַשְׁכַת
עֲלָיו שְׂמִיחָה מְלַמְעָלָה.

מה אמר לכם, אחי ורעי היקרים! אם תציתו לדבר זה —
למסור את נפשכם להתפלל בצבור, עולמכם תראו בחייכם, כי אין
לכם עוד טוב ונעם וזיו מלבוא לבית-הכנסת להתפלל בצבור. ועל
זה אורב הסמ"ך-מ"ם מאד, וזה מרמז בשמו: ס'ורר ל'התפלל מ'נין
א'נשים, כי הסמ"ך-מ"ם אורב על דבר זה מאד מאד, כי מוכא בשם
המגייד ממעזריטש זי"ע, אשר במקום שיש שם עשרה יהודים, אפלו
מלאך ושרף לא יכול לגשת אליהם, ואפלו שלא עושים שום דבר,
רק מתניחדים ומתאחדים ומתקבצים באהבה, על-ידי-זה מגרשים
את הסמ"ך-מ"ם משם, ומכל שכן וכל שכן כשמתפללים במנין,
ולומדים בצבור, שאז מגרשים ומסלקים את הסמ"ך-מ"ם משם.
ועל-כן הסמ"ך-מ"ם אורב על דבר זה מאד מאד, והוא עושה כל
מיני פעולות שבעולם שלא יתקבצו מנין אנשים להתפלל יחד, כי
הוא ס'ורר ל'התפלל מ'נין אנשים, ולכן ראו למסור את נפשכם על
דבר זה מאד מאד, ומהיום והלאה שלא יחסר אף אחד מאנשי
ש'לומנו באיזה מנין מהמנינים הללו, ומי שנסאָר בלילה אחר
השעור, יכול לומר שם גם סדר תקון חצות, אשר הוא סף הכל
עשרה מזמורים וכמה פיוטים, ועושה תקון גדול למעלה בכל
העולמות, כי מי שאומר בכל לילה סדר תקון חצות, יהיה לו חלק
בגאולה העתידה (עין לקוטי-הלכות, השפמת הבקר, הלכה א'); ואצלנו
נוהגים לומר גם תפלת "עלינו לשבח" אחר סדר אמירת תקון
חצות, והארבע תפלות האלו: שחרית, מנחה, מעריב, חצות — הן
כנגד ארבעת רגלי המרפכה: אברהם, יצחק, יעקב, דוד, שהם כנגד
ארבעה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, ותפלה
והתבודדות, שהיא שיחה בינו לבין קונו, היא תפלת המשיח, שהוא
יכניס דבר זה בעולם, וזה כנגד עתיק. אשרי מי שנוהר בארבע
תפלות האלו: שחרית, מנחה, מעריב, להתפלל אותן בצבור, ולרקד

אחר כל תפלה ותפלה, וכן ירגיל את עצמו לדבר כל היום אליו יתברך, אימתי שרק הולך לבד, תמיד ישית ויספר עמו יתברך, אשר אין למעלה מזה, ואם תרגילו את עצמכם בדרך זו, תהיו הכי מאשרים בחייכם, כי אין לכם עוד אדם מאשר ממי שמרגיל את עצמו להתפלל בצבור, וכן לפרש את שיחתו אליו יתברך.

נא ונא ראו לשמר מאד מאד על פשרות המאכלים מה שאתם אוכלים, ובפרט בשר, תדקדקו מאד שיהיה משחיטתו של השוחט שלנו ר' ... גרו יאיר, ולא בחנם שהסמ"ך-מ"ם לקח את עצמו כל-כף עליו, כי הוא מאד מפחד משוחט פשר והגון, ועל-כן עלינו למסר את נפשנו מאד מאד על דבר זה וצריכים לעשות בדיוק ההפך ממה שהסמ"ך-מ"ם אומר, ואז נצליח דרכנו, ואם הסמ"ך-מ"ם לקח את עצמו כל-כף על השוחט, צריכים לידע שהשוחט הוא שוחט הגון מאד, וכן צריכים לשמר מאד מאד על הירקות שיהיו מעשרים, וצריכים לדקדק מאד במה שאוכלים שיהיה בזה הכשר פשר, ותשמרו את עצמכם מקלים וריקים ופוחזים, אשר בשביל ממוץ וכסף ימכרו את נשמתם ואת נשמתכם ביחד. ולכן צריכים לשמר מאד מאד מה שאוכלים, ולאכל בדרך ארץ גדול, ועל-ידי-זה תמשו עליכם הארת הרצון (עין לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן 17).

איתא במדרש פליאה: "אכילה של אברהם היתה פנוגד שבעים וארבעה אנשים", ויש לומר על-פי המבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן לא): מי שהוא במדרגת אברהם, דהינו בחינת בעל נפש, אזי בודאי כל אכילתו וסעדו בבחינת לחם הפנים, בבחינת (בראשית יז, א): "התהלך לפני", הינו אברהם היה בחינת ברית עלאה, שתמיד השתוקק אחריו יתברך, והוציא את כל הכסופין מפיו, וגלה את אמתת מציאותו יתברך לכל העולם פלו, שזה עקר הצדקה המוליקה את כל גלגלי הרקיע. ועל-כן דיקא בעת אכילתו, הוא זכה לראות את הפנימיות שיש בתוך הגשמיות, כי ברית עלאה נכללת בברית תתאה, הינו מי שנוכלל לגמרי בתוך אין סוף ברוך הוא, יכול להוריד את עצמו לתכלית המדרגה התחתונה,

וּלְמַצָּא גַם שָׁם אֶת פְּנִימִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבַּרְךָ הַמְּלַבֵּשֵׁת שָׁם, שְׁכַל זֶה הוּא בְּחִינַת לְחֵם הַפָּנִים, שְׂרֹאָה אֶת הַפָּנִים מִתּוֹךְ הַלְחָם הַגִּשְׁמִי. וְזוֹ מִדְּרַגַּת הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעְלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁהֵם תָּמִיד דְּבָקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ, עַד שֶׁגַם אֲכִילָתָם הַגִּשְׁמִית, נַעֲשֶׂה מִזֶּה בְּחִינַת לְחֵם הַפָּנִים, שְׂרֹאָה אֶת הַפְּנִימִיּוֹת מִתּוֹךְ הָאֲכִילָה דִּיקָא, וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת כד, יא): "וַיִּחְזוּ אֶת הָאֱלֹקִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ", דִּיקָא עַל-יְדֵי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה רָאוּ אֶת הָאֱלֻקוֹת. וְכַעֲיֵן שֶׁגְּלוּ רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן סה), שְׁעַל-יְדֵי אֲכִילָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְנִתִּיהָ אַפִּין בְּאַפִּין, בְּסוּד (רוֹת ב, יד): "וַיֹּאמֶר בְּעִזּוֹ אֶל רוֹת לְעַת הָאֲכָל גִּשְׁי הֵלֶם", דִּיקָא לְעַת הָאֲכָל הַיְנוּ עַל-יְדֵי אֲכִילָה, גִּשְׁי הֵלֶם, זֶה יַחֲוֹד קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְנִתִּיהָ, בְּעִזּוֹ וְרוֹת, עֲיֵן שָׁם; וְהִנֵּה כְּתִיב (שְׁמוֹת כד, א): "וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדְב וְאַבְיָהוּ וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסַּפִּיר וְכַעֲצֵם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר" וְגו', נִמְצָא, שְׁעַלוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ שְׁבַעִים וְאַרְבָּעָה אַנְשִׁים: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, נָדְב וְאַבְיָהוּ, וְשִׁבְעִים זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל, וְרָאוּ אֶת הַשִּׁכְנִיָּה אַפִּין בְּאַפִּין, וְזֶה פְּרוּשׁ הַמְּדַרְשׁ פְּלִיאָה: אֲכִילָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ הִיְתָה כְּנֹגֵד שְׁבַעִים וְאַרְבָּעָה אַנְשִׁים, כִּי כְּמוֹ שֶׁשְׁבַעִים וְאַרְבָּעָה אַנְשִׁים רָאוּ אֶת אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל וְגַלּוּי נוֹרָא וְנִפְלְאָ מְאֹד כְּעֵצֶם הַשָּׁמַיִם לְטֹהַר, כְּמוֹ-כֵן אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּעַת אֲכִילָתוֹ דִּיקָא זָכָה לְגַלּוּי אֱלֻקוֹת כְּזֶה, שְׂרֹאָה אֶת הַפְּנִימִיּוֹת שְׁפִתּוֹךְ הָאֲכִילָה, שְׁזָה בְּחִינַת לְחֵם הַפָּנִים, בְּחִינַת "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי", כִּי הִיָּה בְּעַל נֶפֶשׁ, וְתָמִיד הַשְׁתוֹקֵק עֲצָמוֹ רַק אַחֲרָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן אֲכִילָתוֹ הִיְתָה בְּגַלּוּי אֱלֻקוֹת בְּמִדְרַגָּה כְּזוֹ, שֶׁהִיָּה כְּנֹגֵד שְׁבַעִים וְאַרְבָּעָה אַנְשִׁים, וְדו"ק.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רָאוּ לְהִתְמַיֵד בְּיוֹתֵר בְּסַפְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, וְאָז תִּרְגִּישוּ כָּל מִינֵי נַעַם וְעִרְבוּת. וְרַבְּנוּ וְ"ל לֹא יִנִּיחַ אֶתְכֶם לִפְלֵ, וְאַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁקוֹבֵעַ אֶת עֲצָמוֹ בְּקַבֵּיעוֹת עֲצוּמָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם בְּ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת", כִּי דִיקָא מוֹהֲרָנִ"ת וְ"ל הִלְבִּישׁ אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל בְּצוּרָה כְּזוֹ, שֶׁגַם פְּחוּתִים וְקִטְנִים כְּמוֹנוּ, תִּהְיֶה לָנוּ הַשְּׂגָה בְּנַחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה הַקְּדוּמָה, וְרָאוּי לְקַבֵּעַ לְעֲצָמוֹ שְׁעוֹר כְּסִדְרָן בְּכָל

יום ניום ב"לקוטי-הלכות", כי כל אלו שזכו להחזיק מעמד בחיים חיותם, היו רק על-ידי שהתמידו בספרי "לקוטי-הלכות". וחכמינו הקדושים אמרו: 'כל השונה הלכות בכל יום, זוכה לעולם הבא', שפרגיש עוד טעם עולם הבא בעולם הזה. ומוהרנ"ת ו"ל התבטא פעם על ספרו, שזה הגן-עדן של הקדוש-ברוך-הוא. וכן תעינו בכל יום בכמה מכתבים מספרנו "אשר בנחל", ואז טוב לכם כל הימים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשעז.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וישלח, י"ג כסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אל כל נשות אנשי שלומנו חסידי ברסלב, הגרים ביבנאל, הקדוש-ברוך-הוא יברכן וישמרן ויצילן בכל דרכן, ותרוינה רב נחת מילדיהן.

מאד מאד אבקש אתכן, שתשתדלנה שיהיה שלום ואהבה ביניכן, פי בדרך כלל נמצאת מדת הקנאה בנשים. וכמאמרם ו"ל (מגלה יג): אין אשה מתקנאת אלא בדרך חברתה; ועל-פן אתן צריכות לשמר מאד מאד ממדה רעה זו של קנאה, לא לקנא, חס ושלום, אשה את רעותה, רק אדרבה, ראינה לעזר זו לזו, ולשמר את עצמכן מאד מאד ממריבה וּשנאת חנם, אשר אמרו חכמינו הקדושים (שבת לב): בעון שנאת חנם מריבה רבה, ואשתו מפלת נפלים. ועל-פן צריכות הנשים מאד מאד לשמר את עצמן ממחלקת ומריבות, וראוי לכן לקנות מעשים טובים, אשר חכמינו הקדושים אמרו (שבת כה): איזהו עשיר? כל שיש לו אשה נאה במעשים; פי זה עקר היפי והחן של האשה — כשיש לה מעשים נאים. ותהלה לאל, יש הרבה מה לעשות פאן ביבנאל, שאשה תעזר לרעותה במה שרק יכולים. וראוי לכן להתועד יחד על-כל-פנים פעמים בשבוע בליל שני, שתתאספנה בכל שבוע בבית אחר, ואשה אחת תרצה איזו הרצאה ושעור וספור שתכין לעצמה, ותחזקנה אחת את

השְׁנִיָּה, וְתַטְכְּסֶנָּה עֲצוֹת בְּמָה יִכּוּלִים לְהִתְקַדֵּם, וְאִיךְ נִצְלִיחַ בְּחַנוֹךְ
הַבְּנִים וְהַבְּנוֹת וְכוּ', וְכוּ', וּבְלִיל רְבִיעֵי תַתְּאֲסִפְנָה בְּבֵית הַגְּבֻרָת ...
וְתִשְׁמַעְנָה אֶצְלָה הַרְצָאָה.

וּבְכָל־ל טוֹב מְאֹד שֶׁתְּהִיֶּינָה בְּכָל הָעֲנִיָּנִים, וְתַעֲזֹרְנָה אַחַת
לְהַשְׁנִיָּה, וְאִז תִּרְאִינָה אִיךְ שֶׁהַמְּקוֹם הַזֶּה עוֹד יִשְׁגֹּשֵׁג וְיִהְיֶה עִיר שֶׁל
תּוֹרָה, עִיר שֶׁל צְדָקָה וְחֶסֶד, עִיר שֶׁל שְׂמֵחָה, וְלִמְעַן טוֹבֶתְכֶן
הַנְּצִיחִית, רְאִינָה שְׁבֻנוֹתֵיכֶן תִּלְכְּנָה בְּדַרְפֵיכֶן. וְאַתֶּן צְרִיכוֹת לְהַשְׁמֵר
מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַבֵּר נֶגֶד אֶף אֶחָד בְּבֵית, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ
(סֵפֶה נו:): שׁוֹתָא דִּינּוּקָא בְּשׁוּקָא אוּ דְאָבָא אוּ דְאָמָא [מָה שֶׁהִתִּינוּק
מְדַבֵּר בְּרַחוּב, הוּא שְׁמַע אֶת זֶה אוּ מִהָאָבָא אוּ מִהָאָמָא בְּבֵית],
וְעַל־כֵּן אַתֶּן צְרִיכוֹת לְשִׁמּוּר מְאֹד עַל דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, כִּי הִילְדִים
תּוֹפְסִים תִּתְּקֶן וּמִיָּד מָה שֶׁהַהוֹרִים מְדַבְּרִים, וְאַחַר־כֵּן הֵם מוֹלִיכִים
אֶת זֶה לְרַחוּב, וְעַל־כֵּן אִם אַתֶּן תִּשְׁמֹרְנָה עַל עֲצָמְכֶן, אִז לֹא יִהְיֶה
לִילְדִים מָה לְדַבֵּר בַּחוּץ.

וּמְאֹד מְאֹד אֲבָקֵשׁ אֶתְכֶן, שֶׁתִּשְׁתַּדְּלֶנָּה שְׁבֻנוֹתֵיכֶן תַּצְטַרְפְּנָה אֶל
הַחוּגִים לְבָנוֹת, הֵן לַחוּג שֶׁל גְּבֻרָת ... וְהֵן לַחוּג שֶׁל גְּבֻרָת ... וְהֵן
לַחוּג שֶׁל גְּבֻרָת ... וְרְאוּי לְכֵן לְעוֹדֵד אֶת הַבְּנוֹת, שֶׁתִּלְכְּנָה אֶל
הַחוּגִים, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ, וּבְפֶרֶט שֶׁהַמְּקוֹם עֲדִין חִילוּנִי,
וְהַסְמִ"ךְ־מ"ם מְסִית וּמְדִיחַ אֶת הַתּוֹשָׁבִים נִגְדָנוּ. לְזֹאת צְרִיכִים
לְשִׁמּוּר מְאֹד מְאֹד עַל הַבְּנוֹת יוֹתֵר מִהַבְּנִים, כְּמֵאָמְרָם ו"ל (בַּמְדָּבָר רְבָה,
פְּרָשָׁה יא): "יְבָרְכֶךָ" — בְּבָנִים, "וַיִּשְׁמְרֶךָ" — בְּבָנוֹת, מְלַמֵּד
שֶׁהַבְּנוֹת צְרִיכוֹת שְׁמִירָה; וּבְפֶרֶט בְּמְקוֹם חִילוּנִי צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד
לְשִׁמּוּר עַל הַבְּנוֹת כְּדָגְמַת עֵין בְּרֵאשׁ, וְלְכֵן טוֹב מְאֹד מְאֹד שֶׁתִּזְוֹרְנָה
אֶת בְּנוֹתֵיכֶן לִילְךָ אֶל הַחוּגִים הַנ"ל, וְתַעֲזֹדְדֶנָּה אוֹתָן, וְלֹא, חֵס
וְשְׁלוֹם, שֶׁתְּהִיָּה אִיזוֹ הַסְתָּה נֶגֶד מִישְׁהִי, כִּי סוּף כָּל סוּף כָּל כּוֹנֵנְתָנוּ
פֹּה בִּיבְנָאֵל לְבָנוֹת עִיר עַל שֵׁם רַבְּנוּ ו"ל, וְאִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ
שֶׁהַסְמִ"ךְ־מ"ם אִינוּ נֹחַ כְּרַגַּע, כִּי זוֹ קִלְפָה עֲצוּמָה וְטְמָאָה נוֹרָאָה,
עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁנִּחְזֵיק אֶת עֲצָמֵנוּ בְּיַחַד, נִזְכָּה לְגַדֵּל פֹּה אֶת בְּנוֹתֵינוּ
וּבְנֵינוּ עַל טְהוֹרַת־הַקִּדְשׁ, וּבְזִכּוֹת זֶה יְכוּא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ דִּיקָא מְפָאן,
מֵאַרְעָא דְגָלִיל (זֶהוּ חֶלֶק ב' ז:), וְהַכֵּל תְּלוּי רַק כְּפִי הָאֵהָבָה וְהָאֵתוּהָ

ורעות שִׁתְּהִיָּה בִּינִיכֶן, וְאַתֶּן צְרִיכוֹת לְהִתְעַנֵּן בְּשָׁלוֹם כָּל אִשָּׁה
 וְאִשָּׁה מְנֻשּׁוֹת אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנו, וּמָה יְכוּלִים לַעֲזֹר לָהּ, כִּי לִפְעָמִים יֵשׁ
 אִיזוֹ אִשָּׁה שְׂאִינָה מְרַגֵּיֶשָׁה טוֹב, חֵס וְשָׁלוֹם וְכוּ', אוֹ נִמְצָאת בְּמִצָּב
 מְדַכָּא וְכוּ', מִצָּב רוּחַ יְרוּד וְכוּ', מְאִיזוֹ סָבָה שָׂרָק לֹא תִהְיֶה, עֲלֵיכֶן
 לְהִתְעַנֵּן מָה וְלָמָּה, וְלִהְשַׁתְּדֵל לְשִׁמְחָה וְלִבְדֻחָה וְלִחֲזָקָה וְלַעֲזֹר לָהּ
 בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם. וְזוֹ הַמְצָוָה הַכִּי גְדוּלָה שְׂאִתֶּן רַק יְכוּלוֹת
 לַעֲשׂוֹת, וְאֲנִי בְּטוֹחַ שְׂאִתֶּן מִחֲפָשׁוֹת מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהִנֵּה
 לִפְנֵיכֶן מְצוּוֹת פְּרָמוֹן — לַעֲזֹר לְכָל נְשׁוֹת אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנו, וְעַל-כֵּן
 תַּעֲשׂוּ עִמִּי אֶת הַחֲסֵד הַזֶּה לַעֲזֹר אִשָּׁה לְרַעוּתָהּ, וְכֵן לַעֲזֹר אֶת
 הַבְּנוֹת לִילָף אֶל הַחֹוֹגִים הַנִּ"ל, וּבְזָכוֹת זֶה תִּתְּבָרְכֶנָּה בְּכָל הַבְּרָכוֹת
 הַכְּתוּבוֹת בַּתּוֹרָה, וְתִרְוִינָה רַב נַחַת מִיִּלְדִיכֶן, וְיִהְיֶה לְכֵן פְּרִיָּסָה
 בְּשִׁפְעָה.

הַמֵּאֲחֵל לְכֵן בְּרָכָה וְהַצֵּלְתָּה מִן הַשָּׁמַיִם...

מֵאֵד מְאֵד רְצִיתִי, שְׁכָּל אַחַת מִכֵּן תִּכְתֹּב לִי אִיזוֹ הַצָּעָה בְּמָה
 יְכוּלִים לְתַקֵּן וְלִשְׁפֹּר אֶת מִצָּב אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנו שָׁם.

י"ז תשעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, י"ד כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמֵנו
 הַיְקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלִמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ", הַגָּרִים בְּ"יְבִנְאֵל
 עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! חֲסִידֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂאֲנוּ יוֹדְעִים מְרַבִּי אֲמַת
 כְּזֶה, רַבִּי נִפְלָא כְּזֶה, רְאוּי לָנוּ לְשִׁמְחָה עִמוֹ מְאֵד מְאֵד, וְלָכֵן רְאוּ
 לְהַחֲזִיק אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְאִישׁ אֶת רַעְהוּ יֹאמֶר חֲזֹק, כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר
 לְהַשִּׁיג מְרַבְּנוּ ז"ל, כִּי אִם עַל-יְדֵי אַחֲדוֹת שִׁתְּהִיָּה בֵּין תְּלִמִּידָיו,
 וּבִפְרָט כָּאֵן בְּיְבִנְאֵל, אַתֶּם צְרִיכִים לְמָסֹר אֶת נַפְשְׁכֶם עַל נִקְדָּה זוֹ,
 כִּי עַקֵּר כַּחוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם הוּא רַק כְּשִׁישׁ, חֵס וְשָׁלוֹם, פְּרוּדִים

ביגנו וכו', ולהפוך כְּשֶׁנֶחֱזַק אֶת עֲצָמָנוּ בְּיַחַד, עַל־יְדֵי־זֶה מִבְּטָלִים אֶת כּחוֹ לְגַמְרֵי, הָעֶקֶר לֹא צָרִיכִים לְפַחַד כָּלֵל, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְאֵף שְׁלֵעַת עֵתָה עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט שְׁאֵנוּ רוֹצִים לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְבָנוֹת עִיר שֶׁל תּוֹרָה, עִיר שֶׁל חֶסֶד וְצִדְקָה, הַסֵּמ"ךְ־מ"ם עוֹמֵד לְאַרְכָּה וּלְרַחֲבָה, עִם כָּל זֹאת כִּכְּר אָמַר רַבֵּנוּ ו"ל: "נִצְחָתִי וְאַנְצַח", כִּי מִדְּתוֹ נִצַּח, וְכֵן הִתְבַּטָּא פַּעַם רַבֵּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא יוֹצִיא לְהַסֵּמ"ךְ־מ"ם אֶת הַשְּׂנִיִּים וְהָעֵינָיִם וְכוּ', הִיָּה זֶה בְּשַׁעַה שְׁרָצוּ לְנִסְעַ קְבוּצָה שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ אֲלֵיו, וְטָעוּ בְּאַמְצַע הַיַּעַר בְּאִישׁוֹן לִילָה וְכוּ', וְעַל הַדֶּרֶךְ לְקַחוּ לָהֶם אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְכוּ', הִתְבַּטָּא אֲזוֹ רַבֵּנוּ ו"ל דְּבָר זֶה, שְׁאֵנִי יוֹדַע שֶׁהַסֵּמ"ךְ־מ"ם אֹרֵב עָלַי מְאֹד מְאֹד, אֲבָל אֲנִי כִכְּר אֵינִי מִפַּחַד מִמֶּנּוּ וְכוּ' וְכֵנ"ל.

וּבְאַמַּת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אֹמֵר (משלי יד, יא): "בֵּית רְשָׁעִים יִשְׁמַד וְאֵהֵל יִשְׂרָיִם יִפְרִיחַ", שְׁסוּף כָּל סוּף תִּהְיֶה לָהֶם מִפְּלֵה, וּבֵיתוֹ יִתְמוּטֵט לְגַמְרֵי, וְאֵהֵל הַצְּדִיק, שֶׁהוּא אֵהֵל יִשְׂרָיִם — יִפְרִיחַ, בְּעִזְרָתוֹ יִתְבַּרֵךְ. מִי הָאָמִין שֶׁכִּכְר נִזְכָּה לְמִקְוֵה מִשְׁלָנוּ, אֲשֶׁר בְּקִרְוֹב יִגְמַר לְגַמְרֵי, וְזֶה מִמֶּשׁ פָּאָר וַיְפִי, אֲפֵלוּ בְּעִיר גְּדוּלָּה, מִכָּל שְׁפָן בְּעִירָה קְטַנְטֵנָה וְכוּ', וְכֵן מִי הָאָמִין שֶׁכִּכְר נִזְכָּה לְבָנִין בְּשִׁבִיל הַתְּלִמּוּד־תּוֹרָה "יְלִדֵי חַן" וּבֵית־הַסֵּפֶר "בֵּית פִּיגָא", יַעֲזוֹר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁנִזְכָּה בְּעִזְרָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, לְפַתַח בְּשָׁנָה הַבָּאָה כְּמָה פְתוֹת לְבָנִים וְכְמָה פְתוֹת לְבָנוֹת, וְכִכְר לֹא יִצְטָרְכוּ לְהַטְלִיט, וְעוֹד הַרְבֵּה תְקוּנִים הַנְּצָרְכִים לְקַהֲלָה עֲצָמָאִית, הָעֶקֶר מֵה שְׁאֵתֶם צָרִיכִים הוּא לְדוֹן אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי לְכַף זְכוּת, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שְׂיִהְיֶה בִּיגִינוּ רַק אֲוִירָה שֶׁל רְצִינּוֹת וְלֹא שֶׁל לִיצְנוֹת, וּבְשַׁעַה שְׁלוֹמֵדִים בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, שְׁאֲזוֹ לֹא יִמָּצֵא אֶחָד מְדַבֵּר וְכוּ', מִי שְׂרוּצָה לְדַבֵּר, שְׂיִצֵּא בַּחוּץ. וְעַל־יְכֶם לְדַעַת, כִּי הָאָר"י הַקְּדוּשׁ מְאֹד הַקְּפִיד עַל זֶה, שֶׁלֹּא יִזְלָלוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, עַד שֶׁהוּא וְהַרַמ"ק אֵף פַּעַם לֹא דִבְרוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת.

וּבְכֵן בְּעִנְיָן עֲשׂוֹן סִגְרִיּוֹת, תְּדַעוּ שְׂרַבֵּנוּ ו"ל הִיָּה מְאֹד מְאֹד נִגְדָה זֶה, וְאֵף שְׂזוֹ תֵּאָוֶה גְּדוּלָּה, עִם כָּל זֹאת מִי שְׂרוּצָה לְצִיַּת אֶת רַבֵּנוּ ו"ל, עָלָיו לְזַרֵק אֶת הַסִּגְרִיּוֹת פַּעַם וּלְתַמִּיד, וְאִם אֲנַחְנוּ מְקַרְבִּים

לְרַבְּנוּ וְז"ל, צְרִיכִים לְצִיַּת אוֹתוֹ, וּבִפְרָט בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, שֶׁם אָסוּר לְעֵשֶׂן בְּכָלֵל.

נָא וְנָא אַל תִּהְיוּ בְּטֻלָּנִים! רַק הַתְּמִידוֹ בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי רַק זֶה מַה שִׁישְׂאָר לָנוּ. וּמִלְבַּד זֹאת הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, וְהַתּוֹרָה הִיא הַחַיִּים, וְכֹל הַפּוֹרֵשׁ מִהַתּוֹרָה — פּוֹרֵשׁ מִהַחַיִּים (עַבּוּדָה זָרָה ג:), וְעַל־כֵּן מִי הוּא זֶה שְׂרוּצָה לְפָרֵשׁ מִהַחַיִּים?! וְלָכֵן רְאוּ לְהַתְּמִיד מְאֹד בְּשַׁעוּרִים כְּסֻדְרָן: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּף, זֶהר וְתַקּוּנִים וְסִפְרֵי רַבְּנוּ וְז"ל, וּמְכַל אֱלוֹהֵי הַשַּׁעוּרִים אֲפִלוּ מְעַט, וְזֶה יוֹעִיל לָכֶם בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי. וְכֵן רְאוּ שֶׁתְּדַבְּרוּ אִישׁ עִם רֵעֵהוּ רַק דְּבוּרֵי תּוֹרָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְזֶה יִכְנִיס בְּכֶם גַּם־כֵּן תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ, וּכְפִי הַדְּבֹר שֶׁל הָאָדָם, כֵּן נִמְשַׁכֵּת עָלָיו אוֹתָהּ הַהֶאֱרָה, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְדַבֵּר תְּמִיד רַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאִין לוֹ דְּבוּרִים אַחֲרֵים כָּלֵל, וְאִז הוּא מְסַבֵּב רַק עִם אֱלֻקוֹת, אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֵה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּכָא!

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֻדְר וַיִּשְׁלַח, י"ד כְּסֻלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם רַב לְנִשּׁוֹת חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב הַגָּרִים בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַנְי"ה עָלֵיהֶן יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵן וַיִּצִילֵן מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶן, וְתַרְוִינָה רַב נַחַת מִיְדֵיהֶן, וְתַהֲיִינָה כֵּלָן בְּרִיאוֹת.

הִנֵּה שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (מְשַׁלֵּי יד, א): "חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאוֹלֵת בִּידֵיהָ תִּהְרַסְנוּ", כִּי בְּאֵמֶת לְאִשָּׁה יֵשׁ כַּחוֹת עֲצוּמִים, כִּי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא חָנּוּן בְּכֹל אִשָּׁה כַּחוֹת מִיְחָדִים, וְאִם רַק יוֹדַעַת אֵיךְ לְהוֹצִיא מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל אֶת כַּחָה, אִז הִיְתָה מְצַלַּחַת מְאֹד מְאֹד, וְעַקֵּר הַהַצְּלָחָה — שֶׁתַּעֲזוֹר לְבַעֲלָהּ, וּבְמָה הֵם יְכוּלִים לְעֲזוֹר? עַל־יְדֵי מְלָה טוֹבָה וְדַבְרֵי חֲזוּק וְעִדּוּד, מִרְחִיבִין אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל הַבַּעַל,

וְכַשְׂדַּעְתּוֹ שֶׁל הַבַּעַל מְרַחֶבֶת, אֹז מְמִילָא כְּבָר טוֹב גַּם לְאִשָּׁה, וְלִהְיוֹתָ, כְּשֶׁהָאִשָּׁה עֲצָבָנִית וּמוֹצִיָּאָה אֶת כָּל הָעֲצָבִים וְהַפֶּעַס שֶׁלָּהּ עַל הַבַּעַל, עַל-יְדֵי-זֶה גַּם הוּא נוֹפֵל בְּקִטְנוֹת הַדַּעַת, וּמִתְחִיל לָרִיב וְלִהְצִיק וְכוּ', וְזֶה בְּכָל בֵּית וּבֵית, עַד שֶׁהַבֵּית נִתְהַפֵּף לְגִיהֲנוּם, וּבְאֵמֶת הַכָּל תְּלוּי בְּאִשָּׁה, כִּי "חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה", כְּשֶׁהָאִשָּׁה הִיא חֲכָמָה, וּמְחַזְקֶת וּמְאֲמֶצֶת אֶת בַּעְלָהּ בַּמְּצָבִים הַכִּי קָשִׁים, עַל-יְדֵי-זֶה הִיא בּוֹנֶה אֶת בֵּיתָה, כִּי אֹז נִתְרַחֵב לֵב הַבַּעַל וְנִמְשָׁף אַחֲרֶיהָ, לֹא-כֵן כְּשֶׁהָאִשָּׁה הִיא אֲוֵלֶת, אֹז בְּיָדֶיהָ הִיא הוֹרֶסֶת אֶת בֵּיתָה. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (עֲבוּדָה זָרָה לט): מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה שְׁנֹשְׂאֵת לְחֶבֶר, וְהִיתָה קוֹשֶׁרֶת לוֹ תְּפָלִין, וְנֹשְׂאֵת לְמוֹכֵס, וְהִיתָה קוֹשֶׁרֶת לוֹ קֶשֶׁרִי מוֹכֵס; רֹאִים מִזֶּה אֵיךְ שֶׁדָּרְכָה שֶׁל אִשָּׁה לְהִתְפַּתּוֹת וְכוּ'. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְכִילֵתָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי, פְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים): דֶּרֶךְ אִשָּׁה לְהִתְפַּתּוֹת מִן הָאִישׁ, וְאִין דֶּרֶךְ הָאִישׁ לְהִתְפַּתּוֹת מִהָאִשָּׁה; וְעַל-כֵּן הָאִשָּׁה צָרִיכָה כַּחוֹת עֲצוּמִים לְחֻזֵק וּלְאֲמִץ אֶת בַּעְלָהּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה הַבֵּית גִּין-עֲדָן מִמֶּשׁ. וְצָרִיכִים לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת וּתְרָן בְּבֵית, כִּי הוֹתְרָן תְּמִיד מִצְלִיחַ, לֹא-כֵן מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּגִיד וְדוֹקָא וְכוּ' וְכוּ', הוּא רַק מְפָסִיד, וְחָבֵל מְאֹד שֶׁיִּפְסֹד הַבֵּית.

וְעַל-כֵּן רְאִינָה לְהִיּוֹת חֲכָמוֹת וּפְקָחוֹת, וְתִשְׁתַּדְּלָנָה שֶׁבְּבִיתָךְ יִשְׁמְעוּ תְּמִיד כְּלֵי זִמְרָה, וְשִׁתְּשֶׁרָה שֵׁם אֹיְרָה שֶׁל שְׂמֵחָה לְלֹא מְרִיבוֹת וּמִתְחָיִים, וְאֹז הַיְלָדִים יִגְדְּלוּ פְקָחִים וְאֶהוּבִים וְחַמּוּדִים, לֹא-כֵן, חֵס וְשָׁלוֹם, כְּשֵׁיִשׁ מְרִיבוֹת וּמְחַלְקֶת בְּבֵית, הַיְלָדִים תּוֹפְסִים כָּל מַה שֶׁנֶּאֱרָע בְּבֵית, וְלוֹמְדִים אֶת זֶה מִהֵר מְאֹד, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְפָה נו:): אִמְרֵי אִינְשֵׁי שׁוֹתָא דִּינוֹקָא בְּשׁוֹקָא אוֹ דְאָבוּהּ אוֹ דְאִמִּיהּ; מַה שֶׁהִתִּינוּק מְדַבֵּר, שָׁמַע אֶת זֶה בְּבֵית — אוֹ מְאָבִיו אוֹ מְאֵמוֹ. עַל-כֵּן אֶתֶן צָרִיכוֹת לְשִׁמּוֹר מְאֹד מְאֹד, שֶׁהַיְלָדִים יִשְׁמְעוּ רַק דְּבוּרֵי שְׂמֵחָה וְיִרְאֵת שְׂמִים, וְזֶה הַחֲנוּף הַכִּי טוֹב לְיְלָדִים. וְלָכֵן בְּחֲנוּף צָרִיכִים הַהוֹרִים לְהִתְחַנֵּף קִדְּם, וְאַחֲרֵ-כֵּן יִחַנְכוּ הַיְלָדִים, וְעַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶן, שֶׁתְּהִינָה פְקָחוֹת וְחֲכָמוֹת, וְתִשְׁתַּדְּלָנָה שֶׁבְּבִיתָךְ תְּהִיָּה שְׂרוּיָה תְּמִיד אֶהְבָּה וְקָרוֹב לְכַבוֹת, וְתִהְיֶה וְתִרְנִים, וְאֹז תִּרְאוּ אֵיךְ שֶׁהַכָּל יִשְׁתַּנָּה, שֶׁהַבַּעַל יִצִּית אֶתְכֶן

בְּכָל דְבָר, כִּי זֶה הַכַּח שֶׁל הָאִשָּׁה לְשַׁכְנֵעַ אֶת בַּעְלָהּ, אֲבָל רַק בְּדַרְךְ שֶׁל אֱהָבָה וְשֶׁל שְׂמֻחָה וְשֶׁל יְשׁוּב הַדַּעַת, וְלֹא, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁל קִטְטוֹת וּמְרִיבוֹת וּנְכוּחִים, וְלִלְכֵת דְּוָקָא... וּמְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶן שְׁתִּשְׁתַּדְּלָה שְׁהַבְנוֹת תִּלְכְּנָה לַחֲוּגִים שֶׁל גְּבֻרַת ... וּגְבֻרַת ... וּגְבֻרַת ... כִּי אֲנַחְנוּ גָרִים בְּמָקוֹם חִילוּנִי וְהַסְמָ"ךְ-מ"ם לֹא עָשָׂה שׁוּם דְבָר בְּשִׁבִיל הַחֲנוּף, אֲדַרְבָּה, הוּא שֵׁם לָנוּ רַגְלִים בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט, וְלִכֵּן בְּשִׁבִיל טוֹבַת הַיְלָדִים וּבַפֶּרֶט הַבְּנוֹת, צְרִיכִים לְהִתְרַפֵּז בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם חֲשָׁבוֹנוֹת פְּרָטִיִּים, רַק שְׂכַלְמֵם יִלְכוּ אֶל הַחֲוּגִים שְׁלָנוּ, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בַּמְדָּבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה י"א):

"יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ", יְבָרְכֶךָ ה' בְּבָנִים, וַיִּשְׁמְרֶךָ בְּבָנוֹת, מְלַמֵּד שְׁהַבְנוֹת צְרִיכוֹת שְׂמִירָה; וּבַפֶּרֶט בְּדוֹר פְּרוּץ כְּזֶה, צְרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד עַל הַבְּנוֹת. וְעַל-כֵּן אֵל תַּעֲשִׂינָה שׁוּם חֲשָׁבוֹנוֹת פְּרָטִיִּים, וְלֹא לַעֲשׂוֹת מַעֲנֵן הַחֲנוּף פּוֹלִיטִיקָה וְכוּ', אֲלֵא הֲוֵי שְׁתַּהֲיִינָה פְּקָחוֹת וְחֲכָמוֹת, וְתִשְׁתַּדְּלָנָה מְאֹד מְאֹד, שְׁהַבְנוֹת שְׁלִכְן תִּלְכְּנָה לַחֲוּגִים, וְתִשְׁמְנָה עֵינַי עֲלֵיהֶן מְאֹד מְאֹד, וְכֵן הַבָּנִים שְׁיִלְכוּ אֶל הַחֲוּגִים שְׁלָנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד. וְאֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאֵם תַּחֲזַקְנָה אֶת עֲצָמָן בְּיַחַד, וְאִשָּׁה תַעְזוֹר אֶת רַעוּתָהּ, עוֹד תִּרְאִינָה נְסִים וּנְגִלִים שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כִשְׁעָם יִשְׂרָאֵל מִחֲזִיקִים אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד, אֲפֹלוּ רַק קְבוּצָה אַחַת, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְהִבִּיא אֶת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, וּבַפֶּרֶט הַשָּׁנָה ת'ש"נ'ב', שְׁהִיא רֵאשִׁי תְבוֹת: שְׁלַח נִיא בְּיַד ת'שְׁלַח, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וַיִּשְׂמַח לְבָנוּ וְתִגַּל נִפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמֵּאחַל לְכֵן בְּרַכָּה וְהַצְלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, י"ד כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מְאֹד ... נְרוֹ יֵאִיר.

לַנְכוּן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רָאָה לַחֲזוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְתַמְשִׁיךְ לְהַדְפִּיס חֶלֶק אַחַר חֶלֶק מִסְפָּרָנוּ "אֲשֶׁר בַּנְחַל", וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שְׁתִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ לְעֹלוֹת מַעֲלָה מַעֲלָה, עַד שְׁתִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת כָּל חֶלְקֵי "אֲשֶׁר בַּנְחַל", שֶׁהוּא אוֹצֵר מְלֵא יְרֵאת שָׁמַיִם, וַיַּחֲיֶה עוֹד אֲלָפִים וְרֹכְבוֹת בְּנֵי הַנְּעוּרִים בַּיָּמִים הַבָּאִים.

נָא וְנָא רָאָה לְשִׁמְעַ תְּמִיד כְּלִי זִמְרָה, וְתִשְׁמַר אֶת עֲצָמְךָ מֵעֲצָבוֹת, כִּי הַעֲצָבוֹת הוֹרְסוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (וַעֲיֵן לְקוּטֵי עֲצוֹת, אוֹת שְׁמִחָה, סִימָן כח), שְׁתִּכְרַף-וּמְיָד כְּשִׁרְוֹצִים לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר, אֲסוּר לְהִיּוֹת בְּעֲצָבוֹת כָּלֵל, וְזוֹ עֲבֵרָה גְדוֹלָה, וְלִהְיוֹת מִצְוֶה גְדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה תְּמִיד, וְעַל-פֶּן צָרִיכִים לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְאִף שֶׁזֶה בָּא לְאָדָם מְאֹד קָשָׁה, עִם כָּל זֹאת צָרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל מַדַּת הַשְּׂמִחָה, כִּי הַשְּׂמִחָה מְרַחֶבֶת אֶת הָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וּמְכַנִּיסָהּ בּוֹ יָשׁוּב הַדַּעַת (עֲיֵן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י'); וְעַקֵּר גְּדֻלַּת בֵּר יִשְׂרָאֵל הִיא כְּפִי מַדַּת הַשְּׂמִחָה שְׁבוּ, כִּי זוֹ גְּדֻלַּתְּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵף שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר — צָרוֹת וַיִּסּוּרִים, דַּחְקוֹת וּמְגִיעוֹת, מְרִירוֹת וְצַמְצוּמִים וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הֵם תְּמִיד שְׂמִחִים וְעֲלִיזִים. וְרוֹאִים בְּכֹל יְמֵי הַגְּלוּת הָאֲרָכָה וְהַמְרָה הַזֹּאת כְּאֲלָפִים שָׁנָה, מֵה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל סָבְלוּ מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם, כָּל מִיָּנִי צָרוֹת וַיִּסּוּרִים וּמְרִירוֹת, רְצִיחוֹת אַכְזָרִיּוֹת וְהַשְׁמָדוֹת וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁבָאָה שִׁבְתָּ — בָּאָה מְנוּחָה, עִם יִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׂמִחִים וְעֲלִיזִים בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּ, וְשָׂרוּ אֶת הַזְּמִירוֹת בְּשִׁמְחָה, וְחֲזָקוּ אֶת עֲצָמָם בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְדָבַר זֶה לֹא יָכְלוּ אֲמוֹת הָעוֹלָם לְהַבִּין — אֵיךְ אַחֲרַי כָּל מִיָּנִי דְפוּיִים שִׁסְבְּלוּ מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם רְשָׁעִים וְאַכְזָרִיִּים, כָּל מִיָּנִי רְצִיחוֹת וְאַכְזָרִיּוֹת וְהַשְׁמָדוֹת, עִם כָּל זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל תְּמִיד עָלוּ מַעֲלָה מַעֲלָה עַל-יְדֵי שְׂמִחָה, וְעַל זֶה חָרַק שְׁנָיו מְאֹד מְאֹד, וְכִמוֹ שֶׁגָּלָה לָנוּ מוֹהַרְנ"ת ז"ל, שְׁעַקֵּר הַסִּתָּת הֶמֶן הַרְשָׁע הַיְתָה עַל שְׂמִחַת הַמְצוּוֹת, כִּי דָבַר זֶה לֹא יָכוֹל לְסַבֵּל, אֵיךְ עִם יִשְׂרָאֵל שְׂמִחִים וְעֲלִיזִים בְּמַצּוּוֹת, וְזֶה לָהֶם לְחִיּוֹת וּלְמַשִּׁיבַת נֶפֶשׁ וְלֹא לְעַל, וְעַל-כֵּן הַיְתָה מְפֹלְתוֹ דִּיקָא בְּיוֹם הַפּוּרִים, שֶׁהוּא הַיּוֹם

שְׁמַאִיר בּוֹ אֹרֶךְ הָאָבָא, אֹרֶךְ הַשְּׂמִיחָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, לְהוֹרוֹת כִּי רַק עַל־יְדִי־זֶה נִכְנַע הַמֶּן־עַמְלֵק, הַמְּכַנִּים סִפְקוֹת וּמְרִירוֹת וְקִשְׁיוֹת בְּלֵב הָאָדָם. וְעַל־כֵּן רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ מְאֹד מְאֹד בְּנִקְדַּת הַשְּׂמִיחָה, וְאָף שְׂאֲנֵי יוֹדֵעַ שֶׁזֶה בָּא מְאֹד קֶשֶׁה, עִם כָּל זֹאת אֲתָה צָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ עַל גְּקֵדָה זוֹ. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (פְּנֵא דְבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה, פָּרָק יח): בְּכָל מְקוֹם שֶׁמִּתְדַּשֵּׁין בּוֹ תוֹרָה, שְׂמִיחָה מִתְחַדֶּשֶׁת לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם תָּמִיד. וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁאַתָּם זוֹכִים לְהַדְפִּיס אֶת "אֲשֶׁר בְּנַחַל", שֶׁהֵם מְכַתְּבִים הַמְּחַזְּקִים וּמְחַיִּים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וּמְקַרְבִּים אֶת לְבָבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים, וּמִתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם בְּדַבּוּרֵי חֲדָשִׁים, רְאוּי לְכֶם לְשַׂמַּח מְאֹד מְאֹד עַל נֵעַם חֲלֻקְתְּכֶם — עַל "אֲשֶׁר בְּנַחַל" שֶׁם חֲלֻקְתְּכֶם וְגוֹרְלְכֶם, וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בּוֹדֵאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְסוֹף כָּל סוֹף תֵּרְאוּ נְסִים גְּדוֹלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם, נְסִים כְּאֵלוֹ שֶׁלֹּא חִפְיֵתֶם וְצִפְיֵתֶם, יֵרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ, וְתִגַּל נַפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבַּרֵךְ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשפ"א.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר וַיִּשְׁלַח, ט"ו כֶּסֶלּוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל פְּלִלְיוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל־הַקְּדוֹשׁ", הַגְּרִים בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרִסְלָב", הַרְוִי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיַצִּילֵם מִכָּל צָרָה וּמִכָּל צוּקָה וּמִכָּל גִּנְעָה וּמִחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, אֲשֶׁר הִיא הַיְסוּד וְהַעֲקָר בִּיְהוּדוּת וּבְחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם; כִּי בְּאַמֶּת בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן בְּרָא הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֶת הַסֵּמ"ך־מ"ם, לְהַסִּיחַ וּלְהַדִּיחַ נִגְדוֹ יִתְבַּרֵךְ וְנִגְדוֹ קִיוֵם הַמְּצוּוֹת, וּמְקַרֵּר אֶת הָאָדָם מִהַתְּלַהֲבוֹתוֹ, וְכֵן מְכַנִּים בּוֹ סִפְקוֹת (שְׁמוֹת יז, ח): "הַיְשׁ הַרְוִי"ה

אם אין", ומיד אחר זה, "ויבא עמלק וילחם עם ישראל" וגו', ועקר העצה לזה: "והיה פאָשׁר ירים משה ידו וגבר ישראל" וגו', ואמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה כט.): וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא בזמן שישׁראל מסתכלים כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם אל אביהם שבשמים מנצחים וכו', ועל־כֵּן עליכם למסר את נפשכם על נקדה זו — להסתכל תמיד כלפי מעלה, ולידע שאין לנו רק הקדוש־ברוך־הוא בעצמו, כי רק הוא יכול לעזר לנו, ורק הוא יושיענו, ובו ברגע שמכניסים דבר זה בתוך לבו של אדם מיד נגאל. ועקר הגאֵלה — שזוכה לאמונה עמקה, לידע שאין בלעדיו יתברך, אֲשׁר דבר זה מכניס בו סבלנות גדולה; כי המאמין האמתי, אֲשׁר אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה שם אלופו של עולם הוא, זוכה להגיע אל שלמות הסבלנות ואריכות אפים. ודבר זה יכניס משיח בעולם, ותכף־ומיד כשישׁ סבלנות ואריכות אפים, היא הגאֵלה האמתית והשלמה, כי הסבלנות והסלחנות היא יסוד גדול בקיום האדם בגשמיות וברוחניות, וכמעט שאי אפשר לעבר את חיי יום בלי סבלנות וסלחנות. ולכל זה זוכים על־ידי תפלה ובקשה, להרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך פאָשׁר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, אֲשׁר זה יסוד דעתו של רבנו ו"ל, ונקרא אצלו "התבודדות", הינו שאדם יקבע לעצמו מקום פנוי שאין שם בני אדם, ויפרש את כל שיחתו ואת כל אֲשׁר עם לבבו רק אליו יתברך, ועל־ידי־זה יצליח את דרכו תמיד. וזה נקרא שעבוד, שמשעבד את לבו לאביו שבשמים, ומסתכל תמיד כלפי מעלה, ועל־ידי־זה הוא מנצח. ועל־כֵּן כל אלו מאנשי שלומנו, שהרבו להתפלל ולהתבודד עמו יתברך, על־ידי־זה זכו למה שזכו והגיעו למה שהגיעו, כל אחד לפי גיעתו וטרחתו בעבודת התפלה וההתבודדות, ובנדאי העבודה הזו היא יותר קשה מכל העבודות שבעולם, כי לכל אדם יש לו כל מיני ספקות וחלישות הדעת שפא מעמלק, שמכניס ספקות, כי עמל"ק גימטריה ספ"ק, וזהו הסמ"ך־מ"ם, שהוא ראשי תבות: אין להיות ס'בלן מ'אמין, כי סבלנות תלויה באמונה, וכל מי שמאמין יותר בו יתברך, יותר יש לו סבלנות, כי זה תלוי בזה, כמובא (לקוטי־מורה"ן,

חלק א', סימן קנה); וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם לוחם נגד איש האמונה, כי הוא יודע אֲשֶׁר על-ידי אמונה היא הגאֵלָה, ואז יתבטל לגמרי, ועלינו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם ללחם נגדו על-ידי עצותיו של רבנו ז"ל, ועקר העצה היא להרבות בתפלה ובקִשָּׁה ושיחה בינו לבין קונו מדי יום ביומו, שְׁזָה הוא היסוד ביהדות, כי בלי תפלה האדם אבוד לגמרי, כי על כל אחד ואחד עובר בזה העולם כל מיני צרות ויסורים, מרירות ועגמת נפש, ועקר הבית מנוס של האדם הוא רק אצלו יתברך, שִׁירְגִיל את עצמו לשיח ולדבר עמו יתברך, אֲשֶׁר זה בעצמו בונה אצלו את האמונה הקדושה, ומחדיר בו את מדת הסבלנות, אֲשֶׁר היא המדה הכי יפה והכי יקרה בחיי האדם.

ועל-כן ראו, אחי ורעי היקרים! מה לפניכם, ויתחזקו את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ואיש את רעהו יאמר חזק, ותרבו בתפלה ובקִשָּׁה בכל יום ויום אליו יתברך, שתזכו לאמונה וסבלנות, ועל-ידי-זה יתבטל הסֵמ"ךְ-מ"ם הרודף אתכם, שהוא ההפך לגמרי מאמונה וסבלנות.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשפב.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב ממך, איך שאתה מחזק את עצמך לילך בדרךכי רבנו ז"ל. ועל כלם — אתה עוסק להפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם.

מה אמר לך, ידידי היקר! ראוי לך לשמח בזה כל ימי חיך, כי אין עוד דבר גדול מלהפיץ אור רבנו ז"ל בעולם, ודיקא בזה תלויה הגאֵלָה, ועל-כן כל מי שיעסק בהפצת מעינות החכמה חוצה, הוא מקרב את הגאֵלָה. לכן ראה לשמח מאד מאד על נעם

חִלְקָה אֲשֶׁר בְּנַחַל שָׁם גּוֹרְלָהּ, וְאַתָּה יוֹדֵעַ מְרַבְּנוּ וְ"ל, וְעַלֶיךָ לַעֲשׂוֹת
כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם שֶׁתִּשְׁאַר לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל, וְשֵׁם תִּמְצָא אֶת בֵּית
זוּגָה, בְּעִזְרַתוֹ יִתְבַּרְךָ שָׁמוּ.

הַעֲקֵר רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה: מְקָרָא, מְשָׁנָה,
גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, בְּכָל יוֹם, וְעַל־יְדֵי־זוֹה יִמְשֹׁף עֲלֶיךָ אֹר מִהָאֲרַבְעָה
עוֹלָמוֹת, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל, וְאֵז טוֹב לוֹ כָּל
הַיָּמִים!

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשפג.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וְיִשְׁלַח, ט"ז כֶּסֶלּוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאֲבֵרָה הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ
מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ וְ"ל אָמַר (שיחות-הַר"ן, סימן לג): אֲצַל הָעוֹלָם אֲמוּנָה הוּא
דְּבַר קֶטָן, אֲבָל אֲצַלֵי הָעֵקֶר הוּא הָאֲמוּנָה; וְעֵקֶר הָאֲמוּנָה הוּא
בְּתַמִּימוּת וּבְפְשִׁיטוּת כְּדֶרֶךְ הַנְּשִׂימִים מֵאֲמִינוּת, הֵינּוּ בְּלֵי שׁוּם חֲכָמוֹת
וְהַשְּׁפָלוֹת כָּלֵל. וְיָדוּעַ, שֶׁרַבְּנוּ וְ"ל חֵלֵק עַל כָּל אֱלוֹ שְׁאֵמְרוּ, כְּדֵי
לְדַעַת אֶת הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא צָרִיכִים לְחַקֵּר וְכוּ', וְכֵן מוֹכָא הַרְבֵּה
מִצְדִּיקִים תַּלְמִידֵי הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁהָעֵקֶר הוּא
אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה כְּמוֹ הַמוֹן עִם הַפְּשָׁרִים מֵאֲמִינִים, וְזוֹה עוֹלָה עַל הַכָּל,
כִּי הָאֲמוּנָה הִיא הַדְּבָקוּת, וְהַדְּבָקוּת הִיא הָאֲמוּנָה, וְצָרִיךְ כָּל אָדָם
לְשֹׁמֵר לֹא לְהִיּוֹת חוֹקֵר אוֹ מְקַבֵּל וְכוּ', רַק לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ
בְּתַמִּימוּת וּבְפְשִׁיטוּת, לְהֵאֱמִין בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְיִמְצָא אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּתוֹךְ
כָּל הַלְמוּדִים שְׁלוּמֵד. וְכִמוֹ שְׁאֵמַר רַבְּנוּ וְ"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֵק א',

סימן סא), אֲשֶׁר מִכָּל הַלְמוּדִים צְרִיכִים לְהוֹצִיא לְעֲצוּמוֹ עֲצוֹת אֵיךְ לְהִתְקַרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

וְאִפְלוּ מִי שְׁלוּמֵד סִפְרֵי קִבְלָה, כְּגוֹן: ה'עץ חיים' וְה'פְּרִי עֵץ חיים' וְהַשְׁמוֹנֶה שְׁעָרִים וְכוּ', צְרִיךְ לְלַמֵּד אוֹתָם בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת, לְהֵאֱמִין שֶׁיֵּשׁ מְצִיאוֹת כֶּךָ וְכֶךָ עוֹלָמוֹת וְכוּ', וְזֶה סֵדֵר פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', וְכֶךָ פְּנֹנֵת דְרוּשֵׁי הַזֶּהָר וְהַתְקוּנִים וְשָׂאָר פְּסוּקֵי תוֹרָה נְבִיאִים פְּתוּבִים, וּמֵאַמְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְסֵדֵר הַבְּרִיאָה בְּפִרְטוּיּוֹת וְכוּ', אֲבָל יוֹתֵר מִזֶּה אֵל יַחְקֹר, כִּי הַכֹּל הֵבֵל וְדַמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, וִיכוּלִים לְהַכְנִס בְּסִפְקוֹת וְכוּ', אוֹ בְּפִלְפוּלֵי סֵרָק בְּדִיוֹק כְּמוֹ בְּנִגְלָה, עֵקֶר הַלְמוּד צְרִיךְ לְהִיּוֹת לְהוֹצִיא לְעֲצוּמוֹ הַלְכָה בְּרוּרָה, אֵיךְ לְעֲשׂוֹת רְצוֹן הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְלֹא לְפַלְפֵּל בְּפִלְפוּלֵי הֵבֵל וְסֵרָק לְבָנוֹת גַּג עַל גַּג, שְׂאִינוֹ יוֹצֵא מִזֶּה שׁוֹם תּוֹעֵלֶת וְכוּ', אֲלֵא יְכוּלִים עוֹד לְהוֹצִיא הַנְּהֻגוֹת הַפּוּף הַדִּין הָאֱמֵתִי, כְּמוֹ-כֵן אֲסוּר לַחְקֹר בְּקִבְלָה, וְלְהִיּוֹת מְקַצֵּץ בְּנִטְעוֹת וְכוּ', רַק כָּל הַלְמוּדִים צְרִיכִים לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּמְצִיאוֹתָן וְלֹא בְּמַהוּתָן.

רְאֵה הָעֵקֶר לְהִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, עַד שֶׁיְהִיוּ שְׂגוּרִים עַל פִּיךָ, וְרַק בְּזֶה תְלוּיָהּ כָּל הַהִתְקַרְבוּת, כִּי כֶּךָ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִימוֹהֶר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצב): פְּנִיּוֹ, שְׂכָלוֹ, חֲכָמְתוֹ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק נִמְצָא בְּתוֹךְ סִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, וְלִכֵּן בְּשַׁעֲרֵי שְׂאֵדָם לוֹמֵד בְּסִפְרֵי הַצַּדִּיק, מְדַבֵּק עֲצוּמוֹ עִם נִשְׁמַת הַצַּדִּיק (עֵינֵי לְקוּטִימוֹהֶר"ן, חֵלֶק א', סִימָן יב); וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁתְּמִיד לוֹמֵד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְאֵז יֵאִיר בּוֹ אוֹר נִשְׁמַת רַבְּנוּ ז"ל, וְרַק זֶה הָעֵקֶר, לְהַכְנִיס עֲצוּמוֹ וְכָל כְּלוֹ בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-פִּי הַקְּדוּמוֹתָיו לְלַמֵּד סִפְרֵי קִבְלָה וְסִפְרֵי חֲסִידוֹת וְסִפְרֵי מוֹסֵר וְכוּ', וְאֵז יֵצְאוּ מִזֶּה דְבָרִים נִפְלְאִים. וְדַבֵּר זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר, אֲלֵא מִי שֶׁטָּעַם אֶת טַעַם רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא אוֹר הַגְּנוּז, אוֹרֵיתָא דְעַתִּיקָא סְתִימָאָה, אֲשֶׁרֵי עֵינַי רְאִתָּהּ זֹאת!

הַמְּאֵחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשפד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך עם דמי הפדיון, יעזר הקדוש ברוך-
הוא, שימתקו ממך כל הדינים, על-ידי פלא עליון.

העקר הוא התחזקות — לחזק עצמו בכל מה שעובר עליו
וכו', וזה זוכים על-ידי שמירת הדבור, כי כך מובא בדברי רבנו
[ל' (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט), אשר רבוי הדבורים של מה בכך
לוחצים את המוח, ויכול לבוא לידי חלי נופל בגשמיות, שהדמים
לוחצים את המוח, וכן נפילה ברוחניות, כל המחלקת והצרות באות
לאדם רק על-ידי רבוי הדבור. וכמו שאמר החכם מכל האדם (שמות
כא, כג): "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו"; ולכן שמר על פתחי
פיה; וכתוב (קהלת ו, ז): "כל עמל אדם לפיהו", ואמרו בזהר (ח"ג
מא:): בגין פיהו דלא נטיר ליה; אשרי מי שמקיים זאת, ואז ירוח
לו.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תשפה.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! ידעתי גם ידעתי את מכאובי נפשך וכו', וזה
שגרש אותך וכו', אין פונתו להרע לך, זה אצלי ברור כשמש, הוא
פשוט אינו מבין את מצבך, הוא אומר שאתה ממרי נפש וכו'.

לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, הַיּוֹם יֵשׁ הַדְּיוּטִים הַקּוֹפְצִים בְּרֹאשׁ וְנַעֲשִׂים מְנַהִיגִים וְכוּ', וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא): וַיֵּשׁ מְנַהִיגִים שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהַנְהִיג אֶת עַצְמָם, וְאִיךָ יְנַהִיגוּ אֶת אֲחֵרִים וְכוּ'; וְכָל אֵלוּ שְׁנוֹתָנִים לָהֶם כַּח, עֲתִידִין לַתֵּן אֶת הַדִּין וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּוי, ווי, מַה שֶּׁהוֹלֵךְ הַיּוֹם בְּעוֹלָם, כָּל הַדְּיוּט קוֹפֵץ בְּרֹאשׁ וְנַעֲשֶׂה מְנַהִיג, וּמִסָּפֵן אֵינוֹ יְכוּל לְהַנְהִיג אֶת עַצְמוֹ, מִכָּל שִׁפְן אִיךָ יְכוּל לְהַנְהִיג וּלְהַבִּין אֶת אֲחֵרִים. וְלֹא בַּחֲנָם, שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים מֵהֶם מַה שֶּׁסוֹבְלִים, וּכְמוֹ שֶׁהוּא עֹכְשׁוֹ בְּכָל־לִיּוֹת הָעוֹלָם, כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּתוֹךְ בְּרִסְלָב, קָמִים וְצָצִים אֲפֻרוּחִים, שֶׁעֲדִין לֹא פִתְחוּ עֵינֵיהֶם וְכוּ', וְכִבֵּר נַעֲשׂוּ מְנַהִיגִים, וְעוֹד צוֹעֲקִים עַל אֲחֵרִים, זֶהוּ מִפְּרָסָם שֶׁל שֶׁקֶר וְכוּ', וְזֶהוּ מִפְּרָסָם שֶׁל שֶׁקֶר וְכוּ'. וְלֵךְ תִּשְׁאַל אוֹתָם, אִם סִימָנוּ פֶּעַם אַחַת אֶת סֵפֶר הַקְּדוּשׁ "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", אוֹ שְׂאָר סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל. וּבִפְרָטִיּוֹת הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", וְאִיךָ סַנְדֵּלָר יְכוּל לַעֲשׂוֹת מִשְׁקָפִים? ! אֲפֵלוּ אֶחָד שֶׁזָּכָה כָּבֵר לְסִיִּם מְאֹה פְּעָמִים וְאַחַת אֶת הַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", וּבִקְרִי בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּעַל-פִּיהַ מִמֶּשׁ, וְכֵן סִיִּם לְמַעֲלָה מִחֲמָשִׁים פְּעָמִים אֶת הַ"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", עֲדִין מִפְּחָד פֶּן וְאוּלַי הוּא טוֹעֶה וְכוּ', וּבּוֹכָה וּמְבַכָּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁלְּבַל יִהְיֶה גְדֻחָה מִרַבְּנוּ ז"ל, וְאִיךָ יְבוֹאוּ אֲנָשִׁים שֵׁישׁ עֲלֵיהֶם חֲשַׁשׁ פֶּסוּל לְגַמְרֵי (פִּי הָרִי נוֹלְדוֹ בְּקַבּוּצִים, שֶׁשָׁם הַכֹּל מִתָּר — שְׁלֵי שְׁלֵף שְׁלֵף שְׁלֵי, רַחֲמָנָא לִיְצַלֵּן, וַיֵּשׁ חֲשַׁשׁ שֶׁל מְזֻרוֹת וְכוּ'), וְעֹכְשׁוֹ בַּשְּׁבִיל שֶׁהַלְבִּישׁ עַצְמוֹ עִם כֶּפֶה לְבָנָה, וַיֵּשׁ לוֹ פְּאוֹת אֲרָכִים וְזָקֵן עַד הַטְּבוּר וְכוּ' (מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ לוֹ עַד עֹכְשׁוֹ שְׁעֵרוֹת כְּמוֹ שֶׁד, וְעֹכְשׁוֹ עֲשֶׂה חֲלָאָה, וְלָכֵן יֵשׁ לוֹ פְּאוֹת אֲרָכִים), הָאֵם בַּשְּׁבִיל זֶה הוּא מְנַהִיג? ! מִסָּפֵן, חֲטָאוֹת נַעוּרָיו שֶׁחָטָא בְּכָל מִינֵי פְּגָמֵי הַבְּרִית: גְּדָה, שִׁפְחָה, גּוֹיָה, זוּנָה וְכוּ', הוּא יִהְיֶה מְנַהִיג? ! אוּי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְאוּי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, אִיךָ שִׁיכוּלִים לְהַטְעוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת, וַיֹּאמֶר לְמִזָּה בֵּן מִזָּה מִימָךְ וְכוּ' וְאֲפָרְךָ וְכוּ', מַה לַּעֲשׂוֹת? הַכֹּל בַּשְּׁבִיל הַבְּחִירָה, וְאוּי לוֹ מִי שְׁנוֹפֵל בִּידֵי תַלְמִידִים כְּאֵלוּ, שֶׁלֹּא שִׁמְשׁוּ כָּל צָרְכָם, שִׁיּוּלִיךָ אוֹתָךְ לְשִׂאוֹל תַּחֲתִית, כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבְּנוּ ז"ל (סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יב) מִהַפְּתוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד הָיוּ לוֹ אֶת הַסְּבָרוֹת הָעֶקְמוֹת שֶׁלוֹ. וּמִסִּיִּם רַבְּנוּ ז"ל: וּבּוֹדָאֵי הוֹלִיךְ אֶת אֲנָשָׁיו בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת... הֵינּוּ כָּל שְׁפוּר וְכָל נוֹאֵף וְכָל רוֹצֵחַ

נַעֲשֶׂה מְנַהֵיג, עַיִן שָׁם; שְׁכַל כְּתֵה הֵיָה לָהּ אֶת הַמְנַהֵיג שְׁלָה, וְהוּא בְּוֵדָאֵי הוֹלִיף אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הָאֲמֵת... וְלִכְּנָן מַה יֵּשׁ לָךְ לְהַתְּפַעֵל מִמֶּנּוּ?! הָאֵם הוּא יוֹדֵעַ מַה שְׁעוֹבֵר הַיּוֹם עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים?! הָאֵם הוּא יוֹדֵעַ מַה הַפְּאָב וְהַמְּכָאוֹב שֶׁל בְּנֵי אָדָם מְרִי גִפְשׁ?! הָאֵם הוּא יְכוּל לְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְשַׁמֵּחַ וּלְעוֹדֵד אֶת הַנְּפֹשׁוֹת הַנְּפּוֹלוֹת?! הַרִי בְּפִרוֹשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵנוּ, חֶלֶק ב', סִימָן ה'), שְׁיֵשׁ מְגַנֵּי אֶרֶץ שְׁיֵשׁ לָהֶם דְּבוּרִים לְהַחֲיוֹת גִּפְשׁ כָּל חַי וְכוּ', וְהֵם הַתְּלַמִּידִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שְׁיְכוּלִים לְקַרֵּב אֶת כָּלָם, וְיְכוּלִים לִירֹד אֶל תּוֹךְ הַצְּנוּר וּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסֶּמֶךְ-מ"ם, וּלְהוֹצִיא מִשָּׁם נְפֹשׁוֹת יְקָרוֹת שְׁנוּבְלָעוּ בְּמִקּוּמוֹת הַמְּזוּהָמִים וְכוּ'. וְלִכְּנָן אֶסוּר לְהַתְּפַעֵל מֵאֵלּוּ הַשְּׂקָרָנִים הַצְּבוּעִים הַרְּמָאִים, שֶׁהֵם שְׂרָץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאֶרֶץ, סֵתָם אֲבָרְכִים מְצַרְעִים וְכוּ', הַדְּיוּטִים הַקּוֹפְצִים בְּרֹאשׁ וְכוּ', שְׁיֵשׁ לָהֶם תְּאוֹת הַמְּנַהֵיגוֹת, וְאֵינָם יוֹדְעִים, שֶׁהֵנָּה פְּתָאם מִמֶּשׁ יִקְרָאוּ אוֹתָם לְמַעְלָה וְכוּ', וּמַה הַלְּאָה?! מַה יֵּאמְרוּ שָׁם לְמַעְלָה, שֶׁהוֹלִיכוּ שׁוֹלֵל אֶת אֲנָשִׁים וְכוּ'?! כִּי אִם לֹא מְכַנִּיסִים בְּזוּלַת אֶת סֶדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד, דַּע לָךְ שֶׁהַכֹּל שְׂקָר וְכוּב, כִּי (אֲבוֹת פְּרָק ו'): אֵין מְלוּיִם לוֹ לְאָדָם לֹא פֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשפו.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסֶדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כֶּסֶלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

הַיּוֹם קִבְּלֵתִי עוֹד שְׁנֵי מִכְּתָבִים מִמֶּךָ, וְאִם כִּי כָּבֵר כְּתִבְתִּי לָךְ הַיּוֹם מִכְּתָב מַה זֶה מִפְּרָסָם שֶׁל שְׂקָר גַּם בְּבִרְסָלָב וְכוּ', עִם כָּל זֹאת מֵאַחַר שֶׁכְּתִבְתָּ שְׂרַחֲקוּ אוֹתָךְ לְגַמְרֵי וְכוּ' וְכוּ', אֲזִי אֲמַרְתִּי לְרוּץ עוֹד שְׁוֹרוֹתִים כְּדִי לְחַזְקֶךָ וּלְנַחֲמֶךָ.

דַּע לָךְ, רַבְּנוּ ו'ל הוּא מִתְּנָה לְכָלֵל נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכֵן מִתְּנָה

לְכָל־לְהַעֲלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמַר בְּפִרוּשׁ (חיי-מוֹהַר"ן): אֲנִי יָכוֹל לְהַבִּיא אֶת
 אֲמוֹת הָעוֹלָם סְמוּךְ אֶל דַּת יִשְׂרָאֵל; כִּי כָּל עֲנִיָּן רַבָּנוּ ו"ל הוּא לְגִלוֹת
 אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּגִלּוֹי רַב וְנִפְלָא כְּזֶה, עַד שֶׁכָּל אֶחָד
 יִרְגִישׁ אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְיִפְתַּח פִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ. וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר
 אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲלָא אִם נִפְתַּח דַּעְתּוֹ. וְזֶה שֶׁאָמַר רַבָּנוּ ו"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק, סִימָן ס'), שֶׁהַצַּדִּיק מְעוֹרֵר מִהַשְׁנָה, כִּי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם
 שְׂשֻׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, אֶפְלוּ שְׁלוֹמֵי־דַיִם וּמִתְפַּלְלִים וְכוּ', אֲבָל הַכֹּל
 בְּבַחֲיִנַת שְׁנָה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם חוֹשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, אֲזִי
 מֵחוּ בְּבַחֲיִנָה שְׁנָה עֲמָקָה, וּמִמִּילָא אֵינוֹ מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאִדְרַבָּה
 לְלַעַג וּלְקַלְס דְּבַר זֶה בְּעֵינָיו, מָה — לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?!
 ... אֵיךְ יָכוֹל לְהִיּוֹת דְּבַר כְּזֶה?! ... טַפְּסָה סְרוּחָה אֵיךְ אִתָּה מְעוֹ אֶפְלוּ
 לְחֹשֵׁב דְּבַר כְּזֶה?! ... וְכָל זֶה בָּא לְאָדָם שֶׁמֵּחוּ יִשָּׁן, וְחוֹשֵׁב
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נֶעְלָם וְנִסְתָּר וּמִתְחַבֵּא לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה וְכוּ'
 וְכוּ', אֲבָל רַבָּנוּ ו"ל מְעוֹרֵר מִהַשְׁנָה, וּמֵרָאָה לְאָדָם, שֶׁאֵין בְּלַעֲדָיו
 יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַת, חֵי, מְדַבֵּר, זֶה לְבוֹשׁ לְגַבִּי אֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, אֲזִי נִתְעוֹרֵר הָאָדָם מִהַשְׁנָה הָעֲמָקָה, וְאֵז מִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ
 יִתְבַּרְךָ. וְכִינּוֹן שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, סִימָן שֶׁשׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַצַּדִּיק
 הַמְעוֹרֵר אוֹתוֹ מִשְׁנַת הָעֲמָקָה, וְכֵן אִם הָאָדָם יִתְמִיד כְּזֶה לְאֵט לְאֵט,
 יוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַמְּסָכִים שֶׁבָּנָה, כְּכִיכּוֹל, נִגְדוּ יִתְבַּרְךָ וְכוּ', עַד
 שֶׁתְּמִיד יִהְיֶה דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְכִבֵּר לֹא יִצְטַרֵּךְ אֶת אֵף אֶחָד, רַק
 תְּמִיד יְרוּץ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ.

הַכֹּלֵל, בְּרַגַע שֶׁתְּצִיַת אֶת רַבָּנוּ ו"ל, וְתִרְבֶּה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָּדוּת
 וְשִׂיחָה בֵּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ, וְאֵף שֶׁבְּהַתְּחִלָּה זֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי
 מִחֲמַת רַבּוּי עֲוֹנוֹתָיו בָּנָה סְבִיבוֹ חוּמָה וְכוּ', עַד שֶׁנֶּעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ
 אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֵז בְּאֵים לוֹ הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד קָשִׁים, כִּי
 מֵאַחַר שֶׁנֶּעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הוּא
 יִתְבַּרְךָ אֵינוֹ חִפְץ בּוֹ וְכוּ', וְכֵאלוֹ מוֹצִיאֵין עֲלָיו אֶת כָּל הַחֲרוֹן אֵף
 וְכוּ', וּמִזֶּה בָּא, שֶׁאָדָם כָּל-כָּף מְתַסְּפֵל וְכוּ' עִם עֲצָמוֹ וְכוּ', וּמִנַּח
 בְּעֲצָבוֹת וּבִיאֹשׁ עִמָּךְ וְכוּ', אֲבָל כִּינּוֹן שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲזִי לְאֵט
 לְאֵט הוּא מוֹרִיד מִעֲצָמוֹ אֶת כָּל הַמְּחַצּוֹת הַמְּבַדִּילוֹת בֵּינוֹ לְבֵין

הקדוש-ברוך-הוא, ומתחיל לו אורו יתברך בגלוי נפלא, ואז כבר אינו צריך את אף אחד בעולם, מאחר שיש לו רק את הקדוש-ברוך-הוא. ולכן דע לך, מי הם המתנגדים שלך? חבורת נואפים ככלבים וכו', ולכן מה יש לך עמם? ! מה שיהי שמתקיים אותך? ! מי הם לגמרי? ! לדעתי, אתה צריך לרקד מרב שמחה, שהפסלת לא רוצים להתחבר עמך... ועל-כן תהיה בשמחה שהפסלת נופלת, והפסלת נקיה נשארה וכו'.

אשרנו מה טוב חלקנו, טוב להודות להקדוש-ברוך-הוא, שיש לנו את ספרי רבנו ז"ל, אשר שם פניו שכלו ונשמתו גנוזים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב): ולמה לך ללכת במקום שהנך לא רצוי וכו'; ומוהר"ן ת"ז ל רגיל לכתב במכתביו את הלשון הזו: 'ישוכו המה אלינו ואנחנו לא נשוב אליהם, יאבדו אלה כמותם, ודבור אחד מדברי רבנו ז"ל לא יאבד'.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תשפז.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק חזק ואמץ מאד, פי גדול אדונינו ורב להושיע, ותהלה לאל, אנחנו יודעים מרבי אמת כזה, רבי המחיה ומחזק אותנו, אשרנו ואשרי חלקנו! רק הרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ותמסר את כל בלך אליו יתברך, וכמו שהוא יתברך רוצה כן יהיה. אנחנו צריכים רק לבקש ממנו יתברך כל מה שאנחנו צריכים, ולא להיות בקטנות וכו', אלא לבקש גדולות פי ה' ה' ה' תקצר (במדבר יא, כג); ולכן אדם צריך להרגיל עצמו לבקש כל מה שצריך בלי שום בושא, וכמוכן רק ברחמים ותחנונים, ורק למסר עצמו וכל כלו אליו

יתברך, ומה שֶׁהוא ירצה זה יהיה, רק דְּבַר אֶחָד אֶתָּה צְרִיף לְדַעַת וּלְהַבִּין, כִּי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לֹא תֵצֵא הַרְעוֹת וְכוּ' (עֵינַי אֵיכָה ג, לח), וְמָה שֶׁהוא יִתְבָּרַךְ יִרְצֶה כֵּן יִהְיֶה.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כֶּסֶלּו ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

עֲלִיף לְדַעַת, כִּי אֶצֶל כָּל אָדָם יֵשׁ שְׁנֵי כַחוֹת: כַּחַת הַמְדַמָּה וְכַחַת הַשִּׁכָּל, כַּמוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ו'ל' (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כה), שְׁאָדָם צְרִיף לְצֵאת מִכַּחַת הַמְדַמָּה, וְלָבוֹא אֶל הַשִּׁכָּל וְהַלְשׁוֹן הַזֶּה נִמְצָא גַם בַּתְּנַיִא: נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית וְנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, הַיְנוּ כַחַת הַמְדַמָּה, זֶה נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִיּוֹת, כְּמוֹ בְהֵמָה עוֹמֶדֶת וּמְדַמֶּינֶת וְכוּ', כְּמוֹ-כֵן אָדָם מְצַד גוֹפּוֹ הַגִּשְׁמִי עוֹמֵד וּמְדַמָּה כָּל מֵינֵי דְמִיוֹנוֹת, עַד שֵׁישׁ בְּגֵי-אָדָם שֶׁשְׁקוּעֵין בְּדִמְיוֹן, וְהַדְמִיּוֹן הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וּמִשֵּׁם בָּאוֹת כָּל הַתַּאֲוֹת הַמְגַנּוֹת אֶל הָאָדָם, וּבִפְרֻטִּיּוֹת תַּאֲוֹת גְּאוּף, תַּאֲוֹת מְמוֹן וְכוּ', שֶׁשְׂרׁוּי בְּדִמְיוֹן עֵמֶק, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, וְקִשְׁיָה וְכִבְדֵּי לּוֹ לְצֵאת מִשֵּׁם כְּמוֹ אָדָם שֶׁנִּדְבֵּק בְּטִיט הַיִּנּוֹן וְכוּ', וְלֵהֲפוּךְ נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִי זֶה כַחַת הַשִּׁכָּל שֶׁבְּאָדָם, שֶׁיָּכוֹל לְהַפְּךְ הַכָּל אֶל שִׁכָּל אֱלֹקִי, שֶׁיִּדְבִּיק עֲצָמוֹ תְּמִיד בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה הַהִסְתַּפְּקוּ שֶׁל חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁבְת ה.): שְׁנֵי כַחוֹת בְּאָדָם אֶחָד כְּאָדָם אֶחָד דְּמִי, וְחַיִּב אוֹ דִּילְמָא כְּשֵׁנֵי בְּגֵי אָדָם דְּמִי וּפְטוּר וְכוּ', עֵינַי שָׁם; הַיְנוּ הָאֵם אֶצֶל אָדָם אֶחָד יְכוּלִים לֵהִיּוֹת שְׁנֵי כַחוֹת, וְאֵז הוּא חַיִּב אִם אֵינוּ מְזַכֵּךְ עֲצָמוֹ מִכַּחַת הַבְּהֵמִיּוֹת כַּחַת הַמְדַמָּה וְכוּ', אוֹ הֵם כְּשֵׁנֵי כַחוֹת וְכְשֵׁנֵי בְּגֵי אָדָם הֵם, וְאֵז הוּא פְטוּר וְכוּ'.

הַכָּלֵל, אָדָם צְרִיף לְהַגִּיעַ לְמַדְרָגָה כְּזוֹ לְזַכֵּךְ עֲצָמוֹ מִזְהֵמַת כַּחַת

הַמְדַמָּה, שְׁבָאָה מִנְפֶשׁ הַבְּהֵמִיּוֹת וְכוּ', עַד שְׂיִזְכָּה לְהַגִּיעַ אֶל גִּפְשׁ הָאֱלֹקִי, שְׁנֵיהֶם כַּח הַשֶּׁכֶל, הֵינּוּ לְהִסְתַּפֵּל תָּמִיד עַל הַשֶּׁכֶל שֵׁישׁ בְּכָל דְבָר, שֶׁהוּא הַחַיּוֹת אֱלֹקֵי הַמַּחְיָה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, כִּי דוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, זֶה לְבוֹשׁ לְגַבֵּי הָאֵיִן סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתַכְף־וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם מִסְתַּפֵּל תָּמִיד עַל הַחַיּוֹת הָאֱלֹקִית הַמַּחְיָה אֶת זֶה הַדְּבָר, עַל־יְדֵי־זֶה גִזְדַּכְךָ לְגַמְרֵי וְכוּ'.

וַיֵּשׁ לְהֶאָרִיךְ בְּסוּגְיָה זֹו, אַךְ לְקַצֵּר אֲנִי צָרִיךְ עַכְשָׁו מִפְּנֵי הַטְרָדָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ וְטוֹבְתֶךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תשפט

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

לְנֶכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אִם הֵיְתָה לְךָ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזוֹכֶכֶת, לֹא הֵיְתָה הוֹלֵךְ אֵל בֶּן אָדָם, אֲלֹא הֵיְתָה בּוֹרַח רַק אֵל הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְזוֹ הַבְּחִירָה הַגְּדוּלָּה שֶׁל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֹאת קִצַּת הַשְּׁתַדְלוֹת צָרִיכִים לְעִשׂוֹת. וּמִסְפָּר עַל הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְדוּשׁ, זְכוּתוֹ יֵגֵן עָלֵינוּ, שְׁפַעֵם אַחַת קֹדֶם שֶׁהַתְגַּלָּה בְּעוֹלָם, וְהַגִּיעַ יוֹם לְפָנָי שַׁבַּת, וְלֹא הָיָה עֲדִין עַל צָרְכֵי שַׁבַּת, וְהֵלֶךְ אֵל בֵּית אֶחָד, וְדַפַּק עַל הַחֲלוֹן וּבָרַח. וּבַעַל־הַבֵּית יָצָא וּרְאָה שֶׁאֶחָד בּוֹרַח, אָזִי רָץ אַחֲרָיו עַד שֶׁהִשִּׁיגוּ, וּכְשֶׁשָּׂאֵל אוֹתוֹ מָה רָצִיתָ? לְמָה דְּפַקְתָּ עַל הַחֲלוֹן?! עֲנֵה וְאָמַר לוֹ הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְדוּשׁ, זְכוּתוֹ יֵגֵן עָלֵינוּ: עֲדִין אֵין לִי עַל צָרְכֵי שַׁבַּת, וְהָיִיתָ שְׁצָרִיכִים לְעִשׂוֹת אִיזוֹ הַשְּׁתַדְלוֹת, אָזִי דְּפַקְתִּי עַל הַחֲלוֹן הַרְאִשׁוֹן שֶׁפָּגַשְׁתִּי, וְכַמוֹכֵן שֶׁתַּכְף־וּמְיָד גָּתַן לוֹ בַּעַל־הַבֵּית נְתִינָה רְאוּיָה לְהַתְכַבֵּד, שִׁיְהִיָּה לוֹ עַל צָרְכֵי שַׁבַּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

י"ז תשצ.

בעזרת השם ותברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק ראה למסר עצמך לגמרי אליו ותברך, ותרגיל עצמך לדבר הרבה עמו ותברך, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, וְכָל מַה שֶׁתִּצְטָרֵךְ תִּבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, וְאִז תִּגִּיעַ אֶל תְּכֵלִיתךָ הַנִּצְחִית. וּכְכֹר אָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק), שְׁכָל הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים לֹא הִגִּיעוּ אֶל מְדַרְגָּתָם הַגְּבוּהָה, כֹּל אֶחָד כְּפִי עֲנִנּוּ, רַק עַל-יְדֵי הָעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה, שֶׁדָּבְרוּ הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלָל. וְלִכֵּן מַה לָּךְ לְדַבֵּר וּלְפַטֵּט עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּלְהַשְׁלִיךְ אֶת צְרוּתֶיךָ עֲלֵיהֶם וְכו', בְּשַׁעַת שְׂאֵף אֶחָד אֵינּוּ יְכוּל לְעֹזֵר לָךְ וְכו', יוֹתֵר טוֹב תִּמְעַט בְּדַבּוּר עִם בְּנֵי אָדָם, וּמְכַל שְׂכֵן שְׂלֵא תִסְפֹּר לָהֶם כֹּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּתְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כֹּל מַה שֶׁאַתָּה צָרִיךְ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת גַּם יְחַד.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תשצא.

בעזרת השם ותברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... תחיה.

את צריכה לדעת, שחכמינו הקדושים אומרים (תנא דבי אליהו רבה, פרק ט'): איזוהי אשה כשרה? העושה רצון בעלה. ולכן ראי לותר וכו', אני מכיר אישית את בעלך, יש לו לב זהב ממש מלא טוב, אינו יודע מה זה רע וכו', ולכן אם תדעי איך להתנהג איתו,

קמד אָשֶׁר י״ז תשצב — י״ז תשצג בנחל

הכל יסתדר על הצד הכי טוב, את רק תהיי אשה טובה, ואז תראי שהכל יתהפך לטובה, כי עם טוב יכולים לפעל הכל, ולכן ראי שלא יתערכו בחיי נשואיכם אף ברעה, ואז יגמר השלום בתכלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י״ז תשצב.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט״ז פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל היקר לי מאד ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאד מאד מבקש אותך, שאל תתיאש, ואל תפנס בלחץ, לבנד תהיה לו רפואה שלמה, ויתעורר עוד יום, ויחזר להפכה מלאה, ויחזר לאיתנו, ויהיה כאחד האדם, רק אל תפחד משום דבר, "בטח בהו"ה ועשה טוב" (תהלים לו, ג), תרבה בצדקה, כי (משלי י, ב): "וצדקה תציל ממות".

אשתדל לעשות כל מה שביכולתי גם-כן להתפלל בעבור בנד, אבל ביותר אני מעורר גם אותך, שתתפלל בעבורו, כי אדם קרוב לעצמו, ואצל הקדוש-ברוך-הוא מאד חשוב תפלה עם לב נשפר.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שהתפללות שנתפלל בעבור בנד, יעשו רשם בשמים, ויתעורר תכף-ומיד בהפכה מלאה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים.

י״ז תשצג.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט״ז פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק אל תפנס בלחץ משום דבר, הרגל עצמו להיות סבלן, אין אתה מוכרח להגיב על כל מה שריק ופוחז מדבר עליך, רק תהיה מ'הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים' (יומא כג:), שרבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו'), שזה עקר התשובה — 'ישמע בזיונו ידם וישתק'; ואם היית יודע מעלת האדם שסובל עלבונות ובזיונות ושפיכות דמים, היית עושה סעדה לעניים על אשר זכית להגיע לזכות זו, שמדברים עליך כל דבר אסור וכו' ושופכים את דמך בחנם וכו', רק חזק ואמץ מאד, ותתאזר במדת הסבלנות, שתלויה באמונה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה); והעולה על הכל — ראה למעט בדבור, ואל תענה לכל כסיל וטפש וכו', מה יש לך עמו?!

המקוה שתצית אותי, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשצד.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין שלחן ערוך שאמרת וכו', אין בזה שום פלפולים של הכל וכו', רבנו ז"ל הזהירנו שלא נטה אפלו מסעיף קטן שבשלחן ערוך, ולכן כף לדגמא מוכא בארץ חיים, סימן א', סעיף ה': טוב לומר פרשת העקדה ופרשת המן ועשרת הדברות וכו'; והנה עשרת הדברות אמרו חכמינו הקדושים, שבטלוהו מפני תרעמת המינים, שלא יאמרו רק זה נתנו בהר סיני, על-כל-פנים לומר בכל יום פרשת עקדה ופרשת המן, זה מאד מאד מוכרח. וזו פגנת שלא להחסיר סעיף קטן משלחן ערוך. והנה מי שנוהר בכל יום לומר

פְּרִשְׁתְּ הַעֲקֵדָה — יִהְיוּ לוֹ יְלָדִים, וּמִי שֶׁנִּזְוָה לֹא מֵר פְּרִשְׁתְּ הַמֶּן —
לֹא תִחַסֵּר לוֹ פְּרִנְסָה.

הַעֲקֵר הוּא תְּמִימוֹת, תְּמִיד לְדַבֵּר עִמּוֹ? תִּבְרַךְ בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת
וְשָׁכַל עֲצָמִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ וְטוֹבֶתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תשצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שֵׁבֶת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל ... נְרוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רָאָה רַק לְהֵיוֹת חֲזָק בְּאִמוּנָה וּבִבְטָחוֹן בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדַע לָךְ,
שֶׁשְׁנֵיהֶם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה — אִמוּנָה עִם בְּטָחוֹן, כִּי כֹאֲשֶׁר מֵאֲמִין
בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא צָרִיף לִידַע שֶׁשְׁלֵמוֹת הָאִמוּנָה זֶה לְדַעַת שֶׁהַכֹּל רַק
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְדַבֵּר גְּדוֹל וְדַבֵּר קָטָן אֵינּוּ נִעְשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, אֶלֶּא
בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וְאֵין דַּבֵּר כְּזֶה טַבַּע, מִקְרָה וּמִזָּל, וּמֵה
שֶׁרַק קוֹרָה עִם הָאָדָם, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד וְכוּ', וְאֵף שֵׁישׁ דְּבָרִים
שֶׁלֹּא מִבֵּינֵים וְכוּ', וְזֶה לְמַעַלָּה מִהַשְׁגָּתֵנוּ, עִם כָּל זֹאת אֲסוּר לְהִרְהֵר
אֲחֵרָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע אֲשֶׁר יֵשׁ דְּבָרִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין בְּשׁוּם פָּנִים
וְאֶפֶן, וְזֶה לְמַעַלָּה מִהַשְׁגָּתֵנוּ וְכוּ', וְהִתְקַרַח שִׁיְהִיוּ קִשְׁיוֹת (עִין
לְקוּטִי-מִהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נב), עִם כָּל זֹאת אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁחֲזָק בְּאִמוּנָה
בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבֹוֹטַח רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְצָרִיף שֶׁתַּדַּע, שֶׁצָּרִיף לְהִרְגִיל עֲצָמוֹ לֹא מֵר עַל כָּל דְּבָר: "בְּעֶזְרַת
הַשֵּׁם", "אֵם יִרְצֵה הַשֵּׁם", תְּמִיד לְהֵיוֹת רְגִיל לֹא מֵר וְלִהְיֹפִיר אֶת שְׁמוֹ
יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶה מִמְשִׁיף אֶת שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה
מִצְלִיחִים. צְרִיכִים לְהֵיוֹת רְגִיל לְהִזְפִּיר שֵׁם שְׁמִים עַל פִּיו עַל כָּל
דְּבָר וְדַבֵּר וְעַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט מִהַחַיִּים, וְזֶה מְרָאָה לְדַעַת, שֶׁהָאָדָם
הַזֶּה רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי "מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה" (מְשָׁלִי ב, ו),

הפה מגלה מה האדם חושב. ולכן צריכים לשמר מאד מאד על הדבור, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סו), אשר מה שאדם חושב, מכרח לעבר דרך פיו, אם כן רוצה או לא רוצה. ולכן זפי השמיעה יכולים להפיר את האדם, רק על-ידי ששומעים מה הוא מדבר.

העקר רק לחשב ממנו יתברך, ולא לבלבל עצמו משום דבר שפעולם. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא): במקום שאדם חושב — שם כל האדם; ולכן אשרי מי שרק חושב ממנו יתברך, ואז טוב לו כל הימים, והוא בוטח רק בו יתברך, ואינו דואג דאגות אחרים, אשרי לו!

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשצו.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי מכתבך.

מאד מאד כואב לי עליך, שבאת לידי פעם וקטטה עם אשתך וכו', עד שברחה לך וכו', האם אתה לא חושב לרגע מי סובל מזה? רק הילדים שלך סובלים, ויגדלו בעלי מומין ובעלי פחד ורעדה וכו'. האם אינך שם לב, שמאז המריבות בבית עם אשתך, הילדים מבהלים ומבלבלים ומפחדים וכו', ממש רחמנות עליהם, ואתה כמו ירך הורג אותם נפשית וכו', הפעם שלך זה מה שהורס לך את הבית. וכעס, אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קמט) בא לאדם שפגם בברית, בחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה וכו', שהחטא הזה מכניס באדם דכאון פנימי, ונעשה ממרמר וכו', ונכנס בתוך עצמו, ואינו מדבר עם אף אחד וכו', והוא תמיד בכעס על כל העולם כלו, ויש לו טענות ומענות על כל אחד ואחד וכו', פשוט החטא הזה

משגע את האדם לגמרי וכו', וממילא אין זה פלא, שאתה מוציא את העצבים שלך על אשתך, ואתה מתנהג כמו פרא אדם וחיה רעה וכו'.

ולכן אין לי מה לומר לך, אלא עליך לצאת בחוץ בשדה, ולצעק ולזעק הרבה אליו יתברך, שתזכה לזכך ולטהר את מחשבתך וכו', ולקבל על עצמך לא לכעס כלל, ואף שאני יודע שזה קשה וכבד לך מאד, מרב ההרגל שנעשה אצלך טבע שני וכו', ומה טוב ומה נעים — אם תלמד בכל יום את המאמר בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סח, המדבר מגנות הכעס, ותאמר עליה התפלה מלקוטי-תפלות, וזה יועיל לך בנדי. וזכור תזכר אשר הכעס שלך — זו מפלתך בבית. צריך להיות סבלן גדול, ולא צריכים להגיב ולענות על כל בקרת שעושה עליך אשתך וכו', צריכים להיות סבלן בבית, ורק אז תצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תשצז.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל .... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק חזק ואמץ באמונה פשוטה בו יתברך, ודע לך כי חבל מאד לרוץ אחרי בני-אדם, שלא יכולים לעזור לעצמם, ואיך יוכלו לעזור לאחרים, כמו שכתוב (תהלים קמז, ג): "אל תבטחו בנדיבים בכן אדם שאין לו תשועה", הוא אינו יכול לעזור לעצמו ואיך יוכל לעזור לאחרים?! ורואים דבר זה בחוש, מי שאבד את אמונתו, רחמנא לצלן, הוא צריך להיות נע ונד, ורץ פקורא בהרים להביא טרף לביתו וכו' וגם זה בא לו בקשי רב מאד, ולכן אשרי מי ששם מבטחו בו יתברך, ומתבודד בכל יום בחדרו, או יוצא לשדה

ומתבודד ומדבק עצמו רק בו יתברך, ומבקש על נפשו כל מה שצריך, וכן עוסק בתורה בהתמדה רבה עד מאד בשעורין כסדרן כסדר הדרך הלאמוד של רבנו ז"ל (עין שיחות ה"ז, סימן עו) במקרא, במשנה, בגמרא [בבלי, ירושלמי, תוספתא], במדרשים [רבה ותנחומא], ובספרי הזהר והתקונים, ובכתבי האר"ל, ובספרי חסידות ומוסר. ועל כלם — להתמיד בספרי רבנו ז"ל, שזה המפתח להבין ולחדש בכל הספרים שבעולם, כי על-פי ההקדמות הנוראות של תורת רבנו ז"ל, תוכל לעשות לעצמך דרך לחדש חדושים דאורייתא, ציצים ופרחים ערכים ונעימים לחד, חדושים המקרבים בגי'אדם אליו יתברך, אשרי עין ראתה זאת! הלא רבנו ז"ל בקש מאתנו, ואמר (עין שיחות ה"ז, סימן רעד): טוב ליחד לעצמו חדר מיוחד לעבודת השם יתברך, ושם יבלה את ימיו ולילותיו בתורה ובתפלה והתבודדות וכו'. ורפי חיים ויטאל ז"ע מביא בהקדמה לספרו "שער הקדשה", שהתכמים האמתיים, אחרי דורם של הנביאים, היו מחביאים עצמם בביתם ובחדרם, ונפרדים מבני אדם כדמיון הולכי מדבריות המתחבאים בנקיקי הסלעים וכו', ויושבים בחדרם, וזוכים לדבק עצמם בו יתברך, אז שופע עליהם השפע האלקי, עד שמגיעים קרוב למדרגת הנבואה ורוח-הקדש וכו'.

הכלל, כשיש לאדם שכל, הוא אינו צריך לרוץ ולהתרוצץ אחר שום בריה שבעולם, יש לו את רבנו ז"ל המלמדו איך לזכות להתחזק בזה העולם, כי לבד יכולים להשבר לגמרי, כפי פגעי ומקרי הזמן מה שעובר על כל אחד בזה העולם בלי יוצא מן הכלל, ולכן מכרחים להיות מקרב אל צדיק אמת, ורבנו ז"ל פירש (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן כג) את מאמר התנא (אבות ב, ג): "ואל תהי רשע בפני עצמך"; אם, חס ושלום, רשע, גם אז אל תהיה לעצמך, אלא ראה לחבר עצמך עם הצדיק האמת, שאז הוא יחזק אותך וכו', ויקרב אותך חזרה אליו יתברך, כי אין שום יאוש בעולם כלל.

מה אמר לך! בזה העולם יכולים לחיות חיים טובים ונעימים במשך שנות חיי הבלו וכו', אם רק יש לו שכל, ובורת רק אליו

יתברך, וְכֹל מֵה שְׁצַרְיָהּ מִבְּקֶשׁ וּמִתְחַנֵּן רַק מִמֶּנּוּ יתברך, רַק צָרִיכִים הִרְבֵּה הַתְּחִזְקוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, אֲשֶׁר (תהלים צב, י): "יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה"; וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד צָרוֹת וְיִסּוּרִים, חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְכֹל מִיְּמֵי בְּלִבוֹלִים וְהִרְפָּתָקָאוֹת וְכו', עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעֵבֵר אֶת זֶה בְּלֹא הַתְּחִזְקוֹת.

לְזֹאת, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לֵהִיֵּת מִקְרָב אֶל רַבָּנוּ ו"ל, אֲשֶׁר עָקַר הַהִתְקַרְבוֹת תְּלוּיָה אֶף וְרַק בְּשִׁקְיָה רַבָּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר בְּפִרּוֹשׁ אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצב), אֲשֶׁר פָּנְיוֹ, שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק נִמְצָאִים בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. וְלָכֵן דִּיּוּקָא עַל-יְדֵי שִׁקְיָה רַבָּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּתִשׁוּבָה עֲצוּמָה, עַד שְׁבָקִי בָּהֶם יֵשֶׁר וְהַפּוֹף וְכו', דִּיּוּקָא עַל-יְדֵי-זֶה נִקְרָא מִקְרָב אֵלָיו ו"ל. וְלָכֵן הַתְּמִיד מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם בְּלִמּוּד "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", עַד שֶׁתְּהִיָּה בְּקִי בּוֹ בְּעַל-פֶּה מִמֶּשׁ, כִּי רַבָּנוּ ו"ל הִפְלִיג הִרְבֵּה בְּסִפְרוֹ זֶה, וְאָמַר (עֵין חֵי-מוֹהַר"ן, אוֹת מַעֲלַת סִפְרֵי, סִימָן שמו), שֶׁסִּפֵּר "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן" זֶה אֶתחִלְתָּא דְגָאֵלָה. וּמֵאַחַר שֶׁיֵּצֵא בְּעוֹלָם, אֲנִי חֲפִיץ שֶׁיִּתְמַיְדוּ בּוֹ, וְהִיָּה נִעֲשֶׂה עַל-יְדֵי סִפְרוֹ זֶה בְּעַל תְּשׁוּבָה גְּמוּר וּבְעַל הַשְּׂגָה וְכו' וְכו', וְכֵן יִתְמַיֵּד בְּ"סִפְרֵי-הַמַּדּוֹת", כִּי הַמַּדּוֹת הֵן יְסוּד הָאָדָם, וּבְלִי מַדּוֹת הוּא חִיָּה בְּצוּרַת אָדָם, וְרַבָּנוּ ו"ל אָמַר, שֶׁסִּפֵּר זֶה עָשָׂה אוֹתוֹ לִיהוּדִי. וְרָצָה שְׁלֹכַל אֶחָד יִהְיֶה בְּכִיסוֹ "סִפְרֵי-הַמַּדּוֹת", שֶׁתְּמַיֵּד יוּכַל לְעֵיֵן בּוֹ, וְכֵן יִתְמַיֵּד בְּ"סִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", שֶׁטְּמוּנִים וּגְנוּזִים בָּהֶם סוּדוֹת הַתּוֹרָה הַמְּעוֹרְרִים מִן הַשְּׂגָה הַעֲמֻקָּה שֶׁיֵּשֶׁן שָׁם (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס): יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁיֵּשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם וְכו', וְהַצַּדִּיק מְעוֹרֵר אוֹתָם מֵהַשְּׂגָה.

מָה אָמַר לָךְ! רוּאִים בְּנֵי-אָדָם הַשְּׂרוּיִים בְּדַמְיוֹנוֹת גְּדוֹלִים וְכו', וְחוֹשְׁבִים שֶׁהֵם בְּעֲלֵי הַשְּׂגָה וּבְעֲלֵי מְדַרְגָּה וּבְעֲלֵי רְמֵי מַעֲלָה וְכו' וְכו', וּבְנֵי-אָדָם טוֹעִים בָּהֶם וְכו', כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבָּנוּ ו"ל (שִׂיחַת-הַר"ן, סִימָן ו'): הַיֵּצֵר הָרַע נִדְמָה כְּמִי שֶׁרָץ עִם יָד סְגוּרָה, וְכֹלֵם רְצִים אַחֲרָיו. וְכֹל אֶחָד נִדְמָה לוֹ שֶׁיֵּשׁ מִשְׁהוּ בִּידוֹ וְכו', וּלְבִסוּף פּוֹתַח אֶת הַיָּד,

ורואים שְׁמֵאוֹמָה אֵין בּוֹ וְכוּ', וּמִתְחִיל לְהַצְטַעַר לְמָה רָצִיתִי אַחֲרָיו, וּבִלְתִּי אֶת יְמֵי וּשְׁנוֹתַי בְּהֶבֶל וּבְרִיק וְכוּ'.

וְלִכֵּן כָּלֵל זֶה צְרִיכִים לְדַעַת, אִם הוּא נִמְצָא אֲצֵל צְדִיק אֲמֵתִי [כִּי הֲלֹא יֵשׁ בְּכֹל דּוֹר וְדוֹר צְדִיקֵי אֲמֵת], אִם הוּא מְעוֹרָר עַל לְמוֹד הַלְכָה, וְלֹא לְצִאת מַגְדְּרֵי הַשְּׁלֶחַן עָרוֹף, יוֹם זֶה יוֹם, וְלִילָה זֶה לִילָה, שֶׁבֶת זֶה שֶׁבֶת וְכוּ' [לֹא מִהֶפְכִּים יוֹם לְלִילָה וְלִילָה לְיוֹם וְכוּ', לֹא מִמְשִׁיכִים שֶׁבֶת לְיוֹם רֵאשׁוֹן וְכוּ'] (אֲשֶׁר זֶה סֵתֵם שְׁגֵעוֹן וְדִמְיוֹן מִרְוֵה וְהֶבֶל), אִף שְׁבִנְי־אָדָם רָצִים אַחֲרֵיהֶם וְכוּ', הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת־רוּחַ, הֲלֹא כָּל אָדָם אוֹהֵב שְׁגֵעוֹנוֹת וְכוּ', כִּי אַחֲרֵת הָרִי הוּא אָדָם פְּשוֹט כְּמוֹנִי, כִּף חוֹשְׁבִים כָּל אֱלוֹי שְׂרָצִים אַחֲרֵי אֱלוֹי הַבְּעֲלֵי דִמְיוֹן]. וּבְאֲמַת אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מִוֵּהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב): עֵקֶר הַיְהוּדוּת הוּא תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, וְלִרְאוּת בְּכֹל דְּבָר אִם יֵשׁ שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — יַעֲשֶׂה, וְאִם אֵין שֵׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — שְׁלֹא יַעֲשֶׂה, וְלִכְאוּרָה, אֵיךְ יְכוּל הָאָדָם לִרְאוּת שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא שֵׁם?! אֲלֹא אָמְרוּ בַּזֶּה־ר (חֶלֶק ג' עג.): 'קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא חַד הוּא'; וְעַל־כֵּן תְּמִיד צְרִיכִים לִרְאוּת אִם הִתְנַהֲגָה תּוֹאמַת אֶת הַשְּׁלֶחַן עָרוֹף, אֲזִי יַעֲשֶׂה אֶת זֶה, כִּי זוֹ אֲמַת, אֲבָל אִם זֶה נִגְדַּת הַשְּׁלֶחַן עָרוֹף וְכוּ', צְרִיכִים לְבָרַח מִזֶּה כְּמוֹ שְׁבוֹרַחִים מֵאֵשׁ. וְלִכֵּן לֹא בְּחִנָּם שְׁהִזְהִירְנוּ רַבֵּנוּ ז"ל בְּיוֹתֵר עַל לְמוֹד שְׁלֶחַן עָרוֹף, וְאָמַר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כט), אֲשֶׁר כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל חַיִּיב עָלָיו לְלַמֵּד בְּכֹל יוֹם שְׁעוֹר בְּהַלְכָה, וְאֵל יִחְסֹר לוֹ יוֹם אֶחָד מִבְּלֵי לְמוֹד הַלְכָה, וְרַק בְּזֶה נִמְדַּדַת גְּדֻלַת בַּר יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַקְרֵב אֶל צְדִיק, שְׁמַקְפִיד מְאֹד עַל דִּינֵי הַשְּׁלֶחַן עָרוֹף, וְאֲזִי יַדַע שֶׁהוּא מְקַרֵב אֶל מְנַהִיג אֲמַת, וּמִכָּל שַׁכְּן שְׁמַעוֹרֵר אֶת אֲנָשָׁיו לְקַבֵּעַ עַתִּים לְתוֹרָה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאַרְךְ יַמֵּינוּ, וְרַק זֶה מֵה שְׁיִלְוֵה אוֹתְנוּ לְדֶרֶךְ הָאָרֶץ, כְּמֵאמַר הַתַּנָּא הַקְדוּשׁ (אֲבוֹת, פֶּרֶק י'): אֵין מְלוּיִם לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֹא תוֹרָה וּמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד; וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַחְבֵּר אֶל מְנַהִיג שְׁמַעוֹרֵר עַל לְמוֹד הַתוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְהוֹלֵךְ עַל־פִּי דֶרֶךְ הַשְּׁלֶחַן עָרוֹף, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁמַקְרֵב אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא הַצְדִיק הָאֲמֵת שְׁבַדוֹר הַזֶּה, שְׁיַעוֹרֵר אוֹתָךְ מִהַשְּׁנָה, וְיִפְתַּח פִּיךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ [אֲשֶׁר

דָּבָר זֶה אֵין בְּשׁוּם מְקוֹם, רַק אֶצֶל רַבְּנוּ ו"ל, וְתַכְּף־וּמְיָד מִי שְׁמַתְקַרֵּב אֵלָיו, פּוֹתַח אֶת פִּיו, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת וּמְרַגֵּישׁ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצֶּלוֹ, וְלִכְּן רַק מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁזֶּה נִקְרָאת הַתְּבוּדוֹת, וּבְזֶה יְכוּל הָאָדָם לְמַדּוֹד עִצּוֹ, אִם בְּאַמֶּת מִקְרָב אֶל רַבְּנוּ ו"ל אוֹ לֹא — אִם מְרֻבָּה בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת כָּל יוֹם וַיּוֹם, וְכָל זֶה סִימָן שֶׁשׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַצְּדִיק הַמְּעוֹרָר אוֹתוֹ מִהַשְׁנָה הַעֲמֵקָה שֶׁיֵּשֶׁן וְכוּ', וְאִזּוּ הוּא כָּבֵר לוֹמַד תּוֹרָה עִם מַחִין וְכוּ'.

מָה אָמַר לָךְ! אֲנִי יְכוּל לְהַאֲרִיךְ לָךְ עוֹד אֶלְפֵי וְרַבְּבוֹת עַמּוּדִים וְכוּ', אֶשֶׁר לֹא יִכְלֶה הַזְּמַן. וְלִכְּן קַח אֶת שִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, שֶׁנִּדְפְּסוּ בְּסִפְרֵי "שִׁיחוֹת־הַר"ן" וְ"חֵי־מוֹהַר"ן", וְשֵׁם תִּמְצָא אֶת דְּבָרֵינוּ אֵלֶּה.

וְעַל כָּלֵם — הַתְּמַד מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּסִפְרֵי "לְקוּטֵי־הַלְכוֹת", הַבְּנוּיִים עַל יְסוּד מוֹסֵד שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, פִּי רַק מוֹהַרְנ"ף ו"ל זָכָה לְרִדֵּת אֶל סוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל, וְלִכְּן אִם תִּתְמִיד בְּסִפְרוֹ, אִזּוֹ תִּהְיֶה לָךְ הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', פִּי הַהַתְּחִזְקוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּסִפְרֵי "לְקוּטֵי־הַלְכוֹת" אֵין בְּשׁוּם סֵפֶר בְּעוֹלָם, לֹא שְׂאִין צְרִיכִים לְלַמַּד שְׂאָר סִפְרִים וְכוּ', אֲדַרְבֶּה רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כח): רְאוּי לְעַבֵּר וְלִהְיוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל הַסִּפְרִים שֶׁבְּעוֹלָם, עֵינַי שָׁם; עִם כָּל זֹאת הַתְּחִזְקוֹת צְרִיכִים לְקַבֵּל מִסִּפְרֵי "לְקוּטֵי־הַלְכוֹת", אֶשֶׁר הֵם הַ"גִּזְעוֹנִים" שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ.

מָה אָמַר לָךְ! הָעוֹלָם הוּא עוֹלָם עוֹבֵר, הִנֵּה אֲנַחְנוּ פָּאן, וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ כָּבֵר נִהְיֶה שָׁם לְמַעְלָה וְכוּ', וְכָל־כֶּף נִתְחַרֵּט — אֵיךְ בְּלִינוּ אֶת יְמֵינוּ וְשְׁנוּתֵינוּ וְכוּ', אֲבָל כָּבֵר יִהְיֶה מְאַחַר וְכוּ', אִתָּה לֹא יְכוּל לְתַאֵר אֵיךְ אֲנַחְנוּ פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם כְּצִפּוֹר הַפּוֹרְחַת וְכוּ', וּמַצּוּדָה פְּרוּסָה לְפָנֶיהָ וְכוּ', וּפְתָאם נִתְפָּסָה וְכוּ', וּגְמַרְנוּ, בְּגִי־אָדָם מְצַטְעָרִים, וְכִיּוֹן שֶׁעוֹבֵר הַשְּׂבָעָה וְכוּ', נִשְׂפַח הַכָּל, וְחוֹזְרִים אֶל הַשְּׂגָרָה וְכוּ'. וְלִכְּן רְאֵה לְהַתְּחִזֵּק, וְתִרְאֶה אֵיךְ עַל־כָּל־פְּנִימִים מֵהַיּוֹם הַזֶּה תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה תְּדַשֶּׁה לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵל תְּרוּץ אַחַר בְּשֶׁר וְדָם, אֶשֶׁר

(תהלים ס, כא): "שָׁוֵא תְשׁוּעַת אָדָם"; וְתָמִיד תִּהְיֶה רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הֲלֹא אֵין מִבְּלָעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הוּא, וְדוֹמָם, צוֹמָח, חַי, מְדַבֵּר, זֶה לְבוֹשׁ לְגַבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעַה אֶת עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ יו"ל (שיחות-ה'ר"ן, סימן נא): אֶת זֶה תִּקְבְּלוּ מִמֶּנִּי, שְׁלֹא יִטַּעַה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מְטַעַה מְאֹד; וְעַל זֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה לְשַׁפֵּךְ שִׁית וּתְפִלָּה, שְׁלֹא יִחְיֶה בְּדַמְיוֹנוֹת וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וְטוֹבְתָךְ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תשצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֵת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלַח יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל הָאֲבָרָךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד, נָר לְהַצְדִּיק נַחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נָרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבָךְ.

אוֹדוֹת לַמּוֹד חֲכָמַת הַקְּבֵלָה וְכוּ', מָה אָמַר לָךְ, אֵין לָךְ לַמּוֹד נְחוּץ בַּדּוֹר הַזֶּה כְּמוֹ חֲכָמַת הַקְּבֵלָה, אֲבָל הַכֹּל צָרִיךְ לְהִיּוֹת נִעְלָם מִבְּנֵי אָדָם, כְּמֵאֲמָרָם יו"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן ה'): "תִּתְאַלְמְנָה וְכוּ' הַדּוֹבְרוֹת עַל צַדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם" וְכוּ', עַיִן שָׁם; כִּי לַמּוֹד זֶה נִקְרָא חֲכָמַת הַנְּסֻתָּה, שְׁצָרִיךְ לְהִיּוֹת נִסְתָּר מִבְּנֵי-אָדָם, לֹא לְלַמְדוֹ בְּרַבִּים, כִּי לַמּוֹד זֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת צְנוּעַ בְּחֻדְרֵי חֻדְרִים, וּבְזֶה הוּא מְגַלֵּה שֶׁהוּא לוֹמֵד לְשִׁמָּה, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, כִּי עַקֵּר הַלַּמּוֹד צָרִיךְ לְהִמָּשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ יִרְאֶה וְאֵהָבָה וּדְבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְדַבֵּר זֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת נִעְלָם מִכָּל חַי, כִּי הָרִי מְדַבְּרִים מִמְּלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים תִּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וְהַמַּגִּיד הַגְּדוֹל מִמְּזִיטָּשׁ, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, הוֹרוּ לְתַלְמִידֵיהֶם מִמְּשִׁיכֵי דִרְכָם, שְׁיִהְיֶה הַלַּמּוֹד בְּהַצְנַע, וְיִלְךְ נָא

וּרְאָה מַה שֶׁכָּתַב הַרְבֵּי רַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, בְּהִנְהָגוֹת יִשְׂרָאֵל שָׁלוֹ, לְפַעֲמִים יִלְמַד בְּפִתְּבִים בְּאִימָה וּרְאָה וְכוּ'; כִּי הָרִי לֹמְדִים מִפְּרָצוֹף כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּבִיכּוֹל אֹרֹךְ יִתְבַּרֵךְ בְּלִבוֹשֵׁים שׁוֹנִים, שֶׁהֵם כָּל הָעוֹלָמוֹת הַשְּׁמוֹת וְיַחְוּדִים. וְדַבֵּר זֶה בְּיָדַי צָרִיךְ לִהְיוֹת נֶעְלָם מִכָּל וְכוּ'.

קָדָם, כְּדָאֵי לְלַמַּד הַרְבֵּה אֶת סְפָרֵי הַרְמ"ק רַבֵּי מֹשֶׁה קוֹרְדוֹבְרוֹ, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, שֶׁהֵם סֵפֶר "פְּרָדֵס רְמוֹנִים" וְאֶת סֵפֶר "אֵילֶמָה" לְהַפְּשִׁיט אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת, וְאַחַר יִלְמַד אֶת "אוֹצְרוֹת-חַיִּים" וְ"פְּרֵי עֵץ חַיִּים" וְהַשְּׁמוֹנָה שְׁעָרִים, וְאַחֲרֵיכֵן תּוֹכֵל כָּבֹד לְלַמַּד הַ"עֵץ-חַיִּים", וְהַעֲקֹר לְלַמַּד בְּמִצִּיאוֹתָן וְלֹא בְּמַהוֹתָן, הֵינּוּ בְּשִׁעָה שְׁלוֹמֵד, יִלְמַד שִׁישׁ מִצִּיאוֹת סְפִירוֹת וְעוֹלָמוֹת, שְׁמוֹת וְיַחְוּדִים כְּאֵלֶּה, אָבֵל לֹא יִהְיֶה חוֹקֵר בְּמַהוֹתָן וְכוּ', כִּי זֶה יִכְנִיס בְּךָ בְּלִבּוֹל גָּדוֹל.

וְעַל כָּלֵם — צָרִיכִים לְהִתְמַיֵּד הַרְבֵּה בְּסְפָרֵי הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים שְׁעוֹר פְּשׁוּט, לֹאֲמַר בְּכָל יוֹם חֲמֵשֶׁה דְּפִים זֵהָר וְחֲמֵשֶׁה דְּפִים תְּקוּנִים [כָּל הַמְּרַבֵּה הָרִי זֶה מְשַׁבַּח, עַל-כָּל-פְּנִים לֹא יִפְחַת מִזֶּה, כִּי הָאֲרִיז"ל נָתַן תְּקוּנָה לְגֵרֵס בְּזֵהָר וְתְּקוּנִים], וְשְׁעוֹר אֶחָד בְּעִיּוֹן, וְלִפְרֹשׁ לְעֲצָמוֹ אֶת מַאֲמָרֵי הַזֵּהָר עַל-פִּי הַהִקְדָּמוֹת שֶׁקִּבְּלֵנוּ מִרְבֵּנוּ וְ"ל וּבְצָרוֹף פְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל, אֲזִי אֵירֹו לְךָ הַמַּחֲזִין בְּדַבְּרוֹת אֱמֶת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ אָבֵל זְכֹר וְגַם זְכֹר, אֲשֶׁר אֵין לְךָ יָפֵה מִהַצְּנִיעוּת, לְמוֹד זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּצִנִּיעוּת.

הַמַּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תשצט.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, מוֹצֵאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְרָה וְיִשְׁלַח, ט"ז כֶּסֶלֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר וְיִזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, שְׁאֵסוֹר לְהַכְּנִס בְּלַחֲץ מְשׁוּם דְּבָר, וְאֵל זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי

תִּקְרָה הָאֱמוּנָה, לִידַע שֶׁהַכֹּל לְכֹל מִשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְאִף שֶׁבֵּינָם כָּף לֹא נִעְשָׂה כְּרִצוֹנוֹ וְכוּ', עָלָיו לְזַכֵּר מֵאֲמַר הַתַּנָּא הַקְדוּשׁ (אֲבוֹת, פֶּרֶק ב'): בִּטּוֹל רִצוֹנָךְ מִפְּנֵי רִצוֹנוֹ, כִּדִּי שִׁיבְטַל רִצוֹן אֲחֵרִים לְרִצוֹנָךְ; וְזֶה סוּד עֵמֶק עֵמֶק וְכוּ', הֵינּוּ הָאָדָם צָרִיךְ לְבִטּוֹל עֲצָמוֹ וְכֹל כְּלוֹ אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִזְכֹּר אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְאִף שִׁישׁ דְּבָרִים שֶׁקָּשָׁה לְהַבִּינֵם וְכוּ', וְאֲדַרְבֵּה, נִרְאָה תְּכָלִית הַהַפּוּךְ וְכוּ', עָלָיו לְזַכֵּר שֶׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל מַה לְמַעֲלָה מַה לְמַטָּה וְכוּ', מַה זֶה עֲלֵיהָ וּמַה זֶה יְרִידָהּ וְכוּ', עָלָיו רַק לְהַשְׁתַּוְּקֵק לְהַכְלִיל תְּמִיד רַק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאִם הוֹלֵךְ לוֹ נִגְדַּר רִצוֹנוֹ וְכוּ', עָלָיו רַק לְבִטּוֹל אֶת רִצוֹנוֹ אֶל הַרִצוֹן הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב), אֲזוּ יִלָּךְ לוֹ כְּסֻדָּר בְּכֹל עֲנִינּוֹ.

דַּע לָךְ, שְׂאֲסוּר לְפַחַד מִהֲרַשְׁעִים כָּלֵל, הֵם לֹא יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לָךְ שׁוּם דְּבָר מִבְּלֵי הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרִטִי פְּרִטִית וְכוּ', וּמַה שְׂרוּאִים, אֲשֶׁר לַעֲת עֲתָה הֲרַשְׁעִים מִצְּלִיחִים, כָּל זֶה לְרַעְתָּם, שְׁסוּף כֹּל סוּף תִּהְיֶה לָהֶם מִפְּלֵה גְדוּלָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו'ל' (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נה), אֲשֶׁר מִי שֶׁמִּסְתַּתֵּר בְּסִתְרָה צֶל כְּנַפְיוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲזוּ יֵשׁ לְרַשְׁעִים הַרוֹדְפִים אוֹתוֹ מִפְּלֵה גְדוּלָה [רַאוי לָךְ לְלַמֵּד אֶת הַמֵּאֲמָר הַנִּפְלְאָה הַזֶּה בְּסִימָן נ"ה, וְלוֹמַר עָלָיו הַתְּפִלָּה מִלְּקוּטִי-תְּפִלוֹת, וְלַעֲיִן בְּהַחֲדוּשִׁים שֶׁכְּתַבְתִּי עַל זֶה בְּסִפֵּר "שִׁפְתֵי הַנַּחַל", וְשֵׁם תְּמַצָּא מְרֻגָּע לְנִפְשֶׁךְ].

אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אֵל תְּפַחַד כָּלֵל מִהֲרַשְׁעִים, כִּי לְבִסוּף יִפְלוּ מִפְּלֵה גְדוּלָה. דְּוֹד הַמְּלֶךְ אוֹמֵר (תְּהִלִּים קיח, ז'): "הַוְיָ"ה לִי בְּעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאָי", בְּזֶה שֶׁהַוְיָ"ה לִי בְּעֲזָרִי, בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ אֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאָי, אִיךָ הֵם מִתְּפוֹצְצִים מִקְּנָאָה וְשִׁנְאָה. וְזַכֵּר אֶת זֶה תְּמִיד, וְאֲזוּ לֹא תִצְטָרֵךְ לְפַחַד מֵהֶם. וְאֲמַר הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ: סִגְלָה נִגְדַּר רַשְׁעִים — לֹא לְפַחַד מֵהֶם כָּלֵל; וְלִכֵּן מֵהַיּוֹם וְהִלָּא לֹא כִדָּאי לָךְ לְהַכְנִס עִמָּהֶם בְּכּוּחֵיחִים, אֲדַרְבֵּה אֵל תְּסַתְּפֵל עֲלֵיהֶם כָּלֵל! וְתִשְׁתַּדֵּל לֹא לְגַרְסַּת אוֹתָם, וְאֲזוּ תִרְאֶה שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי, כִּי אִם לֹא מִדְּבָרִים מֵהֶם, אֵין לָהֶם קִיּוּם כָּלֵל.

רק סבֵּלָנוּת, זֶה סוּד הַצְּלַחַת הַחַיִּים. אָנִי יוֹדֵעַ שְׁכוּאֵב לָךְ וְכו',
עם כָּל זֹאת לֹא יוֹעִיל כָּלֵל הַצְּעֵר וְהַעֲגַמַּת נַפְשׁ וְהַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת
שְׁלָךְ, אֲדַרְבֶּה זֶה יִסְבֵּךְ אוֹתְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְלִכֵּן רֵאֵה רַק לְבָרַח אֵלָיו
יִתְבַּרֵךְ, וְתִהְיֶה רְגִיל מְאֹד בְּשִׂיחָה בֵּינֵךְ לְבֵין קוֹנֵךְ, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל
הַיָּמִים.

רֵאֵה לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד מִשְׁנָה, שְׂזוֹ סִגְלָה לְהַנְשָׂמָה, מִשְׁנָה
אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָה, מִשְׁנָה אוֹתִיּוֹת מִשְׁנָה, כִּי זֶה מִשְׁנָה אֶת הָאָדָם
(תְּהִלִּים ל, ד): "הַעֲלִיתָ מִן שָׂאוֹל נִפְשֵׁי" — רֵאשֵׁי תְבוֹת: מִשְׁנָה,
שְׁלִמּוּד מִשְׁנִיּוֹת מוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִהַשָּׂאוֹל שְׁנַפֵּל לָשָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֵךְ וְטוֹבֶתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, מוֹצֵאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֵדֵר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר עַל הַשְּׁנָה, וְאָמַר (שיחות-
הַר"ז, סִימָן קי): בְּיוֹתֵר מוֹעִילָה הַשְּׁנָה לְבִלְבוּל אֲמוּנָה וְכו'. וְאֵתָה צְרִיף
לְדַעַת, כִּי הַשְּׁנָה מְאֹד מְאֹד מְכַרְחָה לְעַצְבֵי אָדָם, כִּי אִם מִמַּעַט בְּשְׁנָה
מִזִּיק לְמַחוֹ וְכו' וְנַעֲשֶׂה עַצְבָּנִי וְכַעֲסֵן וְכו'. וְלִכֵּן שָׁמַר מְאֹד עַל
הַשְּׁנָה יוֹתֵר מִהַכֵּל, כִּי כְּשֶׁאָדָם יֵשֵׁן טוֹב, אִזִּי יִכּוֹל לְלַמֵּד הַרְבֵּה
תּוֹרָה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ט', סִימָן ר): "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד"
— זֶה הַשְּׁנָה, מִתּוֹךְ שֵׁישָׁן מַעַט, יִכּוֹל לְלַמֵּד הַרְבֵּה תּוֹרָה, וְלִכֵּן
צְרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד עַל זְמַנֵּי הַשְּׁנָה, וְתִכְף כְּשֶׁמְרַגְּשִׁים עֵינֵפוֹת
צְרִיכִים לְלַכֵּת לִישָׁן, וְלֹא לְסַגֵּף עֲצָמוֹ בְּשְׁנָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֵךְ וְטוֹבֶתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תתא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֶת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רק חזק וְאַמֵץ מְאֹד, וְשׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם שְׁלֵא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ. הָעֵקֶר אֵל תִּכְנֹס בְּלִחְץ, רק תִּהְיֶה מְסֻדָּר בְּסֻדָּר נִכּוֹן בְּכָל דְּבַר, וְשׁוֹם דְּבַר לֹא יוּכַל לְבַלְבֵּל אוֹתְךָ, אֵל תִּקַּח עַל עֲצֻמָּךְ דְּבָרִים קָשִׁים וְכֹבְדִים וְכוּ', כִּי שְׁלֵא תִתְבַּלְבֵּל, הָעֵקֶר לֹא לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר מִכָּל, תִּצְמִין לִי, שְׁיִכּוּלִים לְמִשְׁךָ אֶת הַיּוֹם, שְׁיִהְיֶה לוֹ יוֹם אָרֶךְ וְגָדוֹל מְאֹד, כַּמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵנוּ, חֶלֶק א', סִימָן פּד), שְׁעַל-יְדֵי מִדַּת אֲהַבָּה, שְׁהִיא מִדַּת הַחֶסֶד, יְכוּלִים לְהֶאָרִיךְ אֶת הַיּוֹם מְאֹד, כִּי בְּכָל יוֹם מְאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז מִשְׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, וְלִכְּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעֵה עֲצֻמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, וְיִמֵי יִתֵּן, שְׁתּוּכַל לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוֹם דְּבַר, רק חזק וְאַמֵץ מְאֹד בְּכָל דְּבַר שְׁבַע-עוֹלָם. וְזָכוֹר מַה שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרֵנוּ ת"ז בְּשַׁעֲהַ שְׁשֻׁטַח לְפָנָיו אֶת מַר לְכָבוֹ, שְׁרוּצָה לְלַמֵּד הַרְבֵּה וְאִינוֹ עוֹלָה בְּיָדוֹ, עֲנָה וְאָמַר לוֹ: "אַבִּיִסְעַל אִיז אוֹיֵךְ גוּט", מְעַט גַּם-כֵּן טוֹב, וְיִמְאֹז נַעֲשֶׂה מִתְמִיד גָּדוֹל, שְׁבְכָל פְּעַם לְמַד מְעַט וְעוֹד מְעַט וְכוּ', עַד שְׁלֵא הִפְסִיק לְלַמֵּד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תתב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבֶת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רק תהיה בשמחה, ותשמח עצמך, וכן את אחרים, ואז טוב לך כל הימים. וזכור, אשר כל הצרות שאדם סובל הן מחסרון השמחה, כי אם היה האדם תמיד שמח, לא היה חסר לו שום דבר. ולכן תמיד תדבר עם זולתך מענין שמחה, וזה יביא לך שמחה אמיתית, כי במה שאדם מדבר אל זה הוא בא, ויש לו שאיפה לכל מה שמדבר, כי מפיו דעת ותבונה (משלי ב, ו), ולכן ראה להתחזק להיות תמיד בשמחה, וזה יביא לך את כל הישועות.

המאחל לך חיים מברכים עם שמחה...

י"ז תתג.

בעזרת השם והברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל היקר לי מאד, שותה מימי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה להיות רגוע, ואל תכנס בלחץ, כי השם יתברך נמצא אתך, עמך ואצלך, ולכן מה אפה כל-כך מפחד, מה אפה חושש מכמה רשעים שהפחידו אותך? אינך יכול לתאר מה עבר על מוהרנ"ת ז"ל, שבכל פעם אימו עליו עם משטרה וכו', והכניסוהו שלש פעמים לבית-סתר וכו', ומי היה הגורם לזה? מפרסם של שקר וכו', ואינשי דלא מעלי, בורים ועמי הארץ וכו' קלים וריקים ופוחזים וכו', ואף-על-פי-כן החזיק מעמד ולא נשבר, והמשיך לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל, שהוא הצדיק האמת. ולכן גם אפה תלך בדרך זו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

שָׁמַר מְאֹד לֹא לְשָׂרְף אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שֶׁלָּךְ בְּהִבָּל וְרִיק וְכו', חֲטָף וְאָכַל פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת וְדַפִּים גְּמָרָא, דַּפִּים זֶהָר וְתַקוּנִים, סִימָנִים טוֹר וְשִׁלְחָן עֲרוּף וְכו', אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִזֶּה. וְאָמַר רַבְּנוּ וַיִּלְ (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת לַמּוֹד, סִימָן י'): כָּל יְדִיעָה בְּמִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה, הֵן מִצְוֹת שְׁבִין אָדָם לַחֲבֵרוֹ הֵן מִצְוֹת שְׁבִין אָדָם לְקוֹנוֹ, הַיְדִיעָה הַזֹּאת בְּעֶצְמָהּ הִיא הַצְּלַחַת הַנֶּפֶשׁ; וְלִכֵּן חָבַל שְׁתַּכְנִים בְּדַעְתָּךְ וּבְמַחַ מַחֲשַׁבְתָּךְ שְׁטִיּוֹת, יוֹתֵר טוֹב שְׁתַּכְנִים בְּדַעְתָּךְ מַחֲשַׁכוֹת שֶׁל תּוֹרָה, וְזֶה יִשְׁאֵר לָךְ לְנֶצַח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד ...

י"ז תתה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיִּשְׁלַח, ט"ז פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לְדַעְתִּי, פְּדָאֵי לָךְ לְכַתֵּב מִכְתָּב לְדִין, שִׁישְׁמֵר מְאֹד מְאֹד, פִּי כָּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין ז.): לְעוֹלָם יִרְאֶה דִין עֶצְמוֹ כְּאֵלוֹ חֶרֶב מִנְחַת בֵּין יִרְכוּתָיו, וְגִיּוֹתָיו פְּתוּחָה פְּתוּחָיו; וְלִכֵּן שְׁלֹא יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו. וּבְרַמְבַּ"ם (פָּרָק כ"ג מֵהַלְכוֹת סִנְהֶדְרִין, הַלְכָה ה'): כְּאֵלוֹ חֶרֶב מִנְחַת עַל צְנֹאָרוֹ; וְכֵן הוּא בְּזֵהָר (מִשְׁפָּטִים קיז): דִּין דִּין דִּין אֵין גִּיּוֹתָיו פְּתוּחָה לְפָנָיו וְכו' וְחֶרֶב עַל צְנֹאָרוֹ וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְלִכֵּן שְׁלֹא יִהְיֶה

תְּכַמְלוּג שְׁנִקְרָא בְּאִידיש אויבער חַכָּם, דִּין צָרִיךְ לְשׁוֹר מְאֹד מְאֹד,
כִּי לֹא יֵאבֶה ה' סֵלַח לוֹ.

אַנְחָנוּ עוֹשִׁים מֵה שְׁבֹכְחָנוּ וְיוֹתֵר מְזֵה וְכוּ'.

הַמַּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת-קֹדֶשׁ לְסִדֵּר וַיִּשְׁלַח, ט"ז פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַק רָאָה לְשִׂמְחָה, וְתַמִּיד תִּלְךָ עִם אַנְפִּין גְּהוֹרִין, פְּנִים שׁוֹחֲקוֹת,
שְׂאֵמֶר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן קנג), אֲשֶׁר בְּפָנִים שְׂמֵחוֹת
נִתְרָאוֹת פְּנֵי הַצַּדִּיק; וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֵׁישׁ לוֹ תַמִּיד פְּנִים שְׂמֵחוֹת
וְצוֹחֲקוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרָאֶה בּוֹ פְּנֵי הַצַּדִּיק שֶׁהוּא פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, כִּי
כָּף כְּתוּב בְּזֵהָר (עֵין שָׁם, חֶלֶק ב' צב): צַדִּיקָא אֵינוֹן אַנְפִּי שְׂכִינְתָא.
וְזֶה שְׂקָרָאוּ תַלְמִידֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אֶת רַבָּם: אַנְתָּ שִׁבְת דְּכִלְא
יּוֹמָא; כִּי הַצַּדִּיק גַּם בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל זוֹכֵה לְמַחִין קְדוֹשִׁים שֶׁל שִׁבְת
מֵרַב הַדְּבָקוֹת שְׂדִיבֵק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן הֵם תַמִּיד בְּשִׂמְחָה וּבְאַנְפִּין
גְּהוֹרִין. וְרַבְּנוּ ו"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), שְׂצָרִיכִים
לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂמֵחַת הַשִּׁבְת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל, וּמַדִּי דְבָרֵי בּוֹ, אַעֲתִיק
לָךְ מֵה שְׂרָאִיתִי מִקֶּדָם, עַגְנִן נִפְלָא בְּשִׂאָלוֹת וּתְשׁוּבוֹת כְּתוּב סוּפֵר
(אַרְח חַיִּים, סִימָן מֵה), שְׂמֵרְבָה לְדַבֵּר שָׁם מִקְדָּשֶׁת שִׁבְת, שְׂאֵז הוּא זְמַן
גִּיחָא לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּמִנוּחָה. וּמִפְּרֵשׁ אֶת מֵאֲמָרָם ו"ל (פְּסָחִים קיג):
אֵיזְהוּ בֶּן עוֹלָם הַבָּא? זֶה הַמְּשִׁיר מִקְדוּשָׁא לְאַבְדֵּלְתָא, הֵינּוּ לְשִׁיר
מִן קְדוּשָׁה לְהַבְדִּילָהּ, וְלִכְאוּרָה מֵה יַחוּס בְּזֵה, שְׂבִשְׁבִילוֹ יִזְכֶּה לְהִיּוֹת
בֶּן עוֹלָם הַבָּא? אֵלֹא מִפְּרֵשׁ, שֶׁהַכּוֹנֵה הִיא, הֵלֹא שִׁבְת הִיא כְּלָה
קֹדֶשׁ, בְּלָתִי לְהַשֵּׁם לְבָדוּ. אֲבָל תַּכְף-וּמִיד פְּשֻׁנְגְמֵרֶת שִׁבְת, כֹּל אֲחֵד
רַץ אֵל עֲבוּדָתוֹ — זֶה בְּכַרְמוֹ וְזֶה בְּזִיתוֹ וְכוּ', וְלִכֵּן מִי שְׂמַמְשִׁיךְ

את הקדוש של שבת, הינו את קדשת שבת, גם אחר הבדלה של ששת ימי החל, שגם בימי השבוע יזכה לניחא של שבת לחטף קדשת אור השבת, וילמד תורה, אזי יהיה בן עולם הבא, והבן.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

י"ז תתז.

בעזרת השם יתברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה נגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... נרו יאיר.

לנכון קבלתי את כל מכתביך, ומה מאד גדלה שמחתי לראות איך שאתה מתדש חדושים אמתיים בדברי רבנו ז"ל, פן ראוי להכניס את עצמך ביותר בעבודה הקדושה הזו, לבטל את דעתך ותקמתך ושכלך לגמרי, ולינק דובשא וחלבא מתורת רבנו ז"ל, ועל-ידי-זה ממילא יתחדשו לך חדושים עצומים, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן צא), שהתלמיד בחינת למ"ד, שהוא צריך תמיד לשום לבו אל דברי הצדיק, שזה בחינת מגדל הפורח באויר (תגינה טו:), שהוא ראשי תבות: ב'ה'מ'ה'; פי זה עקר החכמה — לעשות עצמו כבהמה ממש (שיחות-הר"ן, סימן טו), בחינת מה, שאינו יודע שום דבר, ועל-ידי-זה באמת יהיה מגדל הפורח באויר, שילמד הרבה מהצדיק, וזו המדרגה הכי עליונה שרוצה רבנו ז"ל להביאנו ולהגביהנו מהזמן ומהמקום אל למעלה מהזמן ולמעלה מהמקום, שדבר זה זוכים דיקא על-ידי רבוי תפלה ובקשה, שהיא בחינת רח"ל, שהיא ראשי תבות: ל'פתח ח'ט'א'ת ר'ובץ (בראשית ד, ז), הינו פי העקר הוא הדבור, כשאדם זוכה לדבר תמיד רק ממנו יתברך, ומגלה לכלם את אמתת מציאותו יתברך, על-ידי-זה הוא מעלה את המלכות, שהיא בחינת רחל אל שרשה, ונעשה מגדל הפורח באויר, לא-כן חס-ושלום כשפוגם בדבורו, אז מוריד את המלכות למטה, וגורם גלות השכינה. ועל-פן צריכים

להזָהר מְאֹד מְאֹד עַל דְּבוּרוֹ אֵיךְ לְדַבֵּר, וּבִפְרָט בְּבִיתוֹ עִם אִשְׁתּוֹ, צְרִיף לְשֹׁמֵר מְאֹד אֶת הַדְּבוּר, לֹא לְהִקְפִּיד עַל אִשְׁתּוֹ, רַק לְדַבֵּר עִמָּה דְבוּרִים שֶׁל אֲהָבָה, דְבוּרִים שֶׁל הַתְּחַזְּקוֹת, וּבְזֶה מַעֲלִים אֶת הַמְּלָכוֹת לְשֶׁרֶשֶׁה, כִּי זֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת — לְהַעֲלוֹת אֶת הַמְּלָכוֹת לְשֶׁרֶשֶׁה.

וְעַל-כֵּן רְאֵה, יְדִידֵי הַיְקָר! לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל דְּבוּרֵי פִיךָ, וּבִפְרָט בְּבִיתְךָ, שְׂאֵל תְּבוֹא לִידֵי כַּעַס, וּרְאֵה לְחֵדֵשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר הַכֹּחַ, לְהוֹרִיד אִוְרוֹת נְשָׁגָבִים, אִוְרוֹת צַחְצָחוֹת, בְּבַחֲיִנַת 'סוֹכֵב כָּל עֲלָמִין' אֶל תוֹף 'מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין', שְׂזֵה בַחֲיִנַת 'אֵין' וּבַחֲיִנַת 'יֵשׁ', כִּי 'אֵין' הוּא בַחֲיִנַת 'סוֹכֵב כָּל עֲלָמִין', שְׂמַרְבַּ עֲמֻקּוֹתוֹ אֵי אֶפְשֶׁר לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּזֵה הָעוֹלָם, וְיֵשׁ הוּא תוֹף כָּל עֲלָמִין, שְׂפָכֵר נְתַלְבֵּשׁ בְּיִשׁוּת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת תְּמִיד מֵאֵין לֵישׁ וְיֵשׁ לְאֵין, שְׂזֵה חֲבוּר הָעוֹלָמוֹת, שְׂזֵה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַדְּבוּר.

וְזֶה סוּד מְשִׁיחַ, עַל שֵׁם מְשִׁיחַ אֱלֹמִים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פג), כִּי מְשִׁיחַ יִכְנִס דְּבָר זֶה בְּעוֹלָם, שְׂפָל אֶחָד וְאֶחָד יְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (צַפְנִיָּה ג, ט): "כִּי אֲז אֶהֱפֹךְ לְכָל הָעַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקִרְא כָּלֵם בְּשֵׁם ה'", כִּי כָּלֵם יְדַבְּרוּ עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְזֶה אוֹתִיּוֹת מְשִׁיחַ' — יֵשׁ-מַח, כִּי הַמַּחֲזִין הוּא בַחֲיִנַת אֵין, בְּסוּד (אֵיּוֹב כח, יב): "הַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא", וְיֵשׁ יִשׁוּת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְצָרִיכִים לְהִפָּךְ מֵיֵשׁ לְאֵין תְּמִיד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה שְׂיִמְשֶׁךְ אֶל הָאוֹר מֵאֵין דִּיקָא.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידֵי הַיְקָר! רְאוּי לָנוּ לְשַׁמַּח מְאֹד מְאֹד, שְׂאָנוּ זוֹכִים לִידַע מֵרַבִּי אֲמַת כְּזֵה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלֵא כְּזֵה, וּמָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְמַצָּא לְעַצְמוֹ מְקוֹם פְּנוּי, שְׂאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְאֲז דִּיקָא יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתח.

בעזרת השם ותברך, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי הניקר לי
מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך —
אין לתאר ואין לשער כלל, ובפרט שאתה זוכה לזכות את הרבים
בהפצת מעינות החכמה חוצה, אשר אין למעלה מזה.

מה אמר לך, ידידי הניקר! ראוי לך לשמח מאד בכל יום ולרקוד
על גדל זכותך, שאתה זוכה להפיץ את הקנטרסים האלו, שהם
תמצית דברי רבנו ז"ל בכלים מפלים שונים, וזה מחזק ומאמץ את
כל בר ישראל הקורא בהם, ועל-כן אשרי מי שיש לו חלק
בהפצתם.

אני מבטיח לך, אם תפיץ את הקנטרסים האלו בכל יום ויום,
אז תראה סוף כל סוף ישועה, שהקדוש-ברוך-הוא ירחם עליך,
ותזכה לזרע של קימא, ואז טוב לך כל הימים.

מה אמר לך, ידידי הניקר! ראה לחזק את אשתך מאד מאד,
ומי יתן שתוכלו לקיים 'משנה מקום משנה מזל', ואז טוב לכם כל
הימים, כי יש מקום שאינו מסגל לבנים, ויש מקום שמסגל לבנים,
ועל-כן 'משנה מקום משנה מזל', והקדוש-ברוך-הוא יעזר לכם
למצא את המקום הנכון, ומי יתן שתבואו ליבנאל לשבת שם
שבתות להיות בין אנשי שלומנו, ואז טוב לכם כל הימים.

נא ונא תהיה חזק ואמיץ מאד במדת השמחה, כי השמחה היא
רפואה לכל — בין בגשמי ובין ברוחני, וכן אמרו חכמינו
הקדושים (בבא בתרא י:): מה יעשה אדם שיהיו לו בנים זכרים?
ישמח את אשתו לדבר מצוה וכו' וכו'. ועל-כן אתה צריך לעבד
על נקדה זו — לשמח את אשתך, לא להתפרע ולא להוציא את

העצבים, חס ושלום, עליה, עליך להתיחס אליה ולחזקה ולאמצה, ואז תראה את גדל הטובות שיצמחו לך מזה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל ישמע את תפלתתי, שאני מבקש ומתפלל בעדכם שתצליחו, ואז תזכו לכל טוב אמתי ונצחי, ותפקדו בזרע של קימא, ויהיה לכם כל טוב בחיים.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתט.

בעזרת השם והברכה, מוצאי-שבת-קדש לסדר וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל, כי מאז שהיית אצלי, נקשר לבי אליך מאד מאד, כי מצאתי לפני כלי המקבל ברכה, ותהלה לאל, יש לך חושבים טובים, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא שתקבל הרבה אור ונדעת מרבנו ז"ל.

אודות האמונה הקדושה, עליך לדעת, כי היא בחינת מלכות, ומלכות היא הצמצום, ואי-אפשר לזכות לשום מדרגה בעולם, כי אם על-ידי מדת הצמצום שהיא המלכות, ועל-פן תחלת הבריאה הייתה גם-פן על-ידי מלכות, וכן בכל עולם ועולם יש בבחינת מלכות, ועל-פן אי אפשר לשאל ולדיק שאלות וקשיות ודיוקים וכו' וכו' בענינים אלו, כי בכל בחינה יש בחינת מלכות, רק פעם מדברים מעולם הזה ופעם מדברים מעולם אחר וכו' וכו', אבל נקדת המלכות יש בכל פרט ופרט, כי כל בחינה כלולה מפל הבחינות, ועל-פן בכל בחינה יש בחינת מלכות, שהיא האמונה הקדושה, הצמצום שאדם מבטל את עצמו לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, ועל-ידי-זה חוזר אל בחינת 'יש', שזהו סוד האמונה

(יחזקאל א'): "נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם וְאֶרְאֶה מִרְאוֹת אַלְקִים", שֶׁהוּא רֹאשֵׁי תְבוֹת אֲמִוּוֹנָה'.

וּגְלָה עַל זֶה מוֹהַרְנִי ת' ז"ל, שֶׁאֶפְלוּ הַנְּבִיא הַכִּי גְדוֹל כְּמוֹ יְחִזְקָאֵל בֶּן בּוּזִי, לֹא זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל מִרְאוֹת הַנְּבוּאָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי אֲמוּנָה, כִּי אֲמוּנָה שֶׁהָאָדָם מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבַרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹבֵר אֶת כָּל הַחֲלָל הַפְּנוּי (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַרְנִי, חֶלֶק א', סִימָן סד); כִּי יֵשׁ הַפְּרֶשׁ בֵּין סוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וְכוּ' וּבֵין תוֹךְ כָּל עֲלָמִין וְכוּ', שֶׁהוּא הַסְּבוּב וְהַמְּלוּי וְכוּ', כִּי הִיא בְּחִינַת יֵשׁ וְאִין, וְהַעֲנִין הוּא עֲמַק עֲמַק מִי יִמְצָאֵנוּ, וְדָבָר זֶה יְגַלֶּה מְשִׁיחַ בְּעֲצָמוֹ, וְעַל-פֶּן מְשִׁיחַ אוֹתִיּוֹת יֵשׁ-מַח; וְזֶה סוּד רַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁהוּא מַח נו"ן, תְּפִלָּה, מַלְכוּת לְמַטָּה וּמַלְכוּת לְמַעְלָה, הֵינּוּ כִּי רַבְּנוֹ ז"ל מְגַלֶּה מְלִים כְּאֵלוֹ, שֶׁעֲדִין לֹא נִתְגַּלּוּ, וְאִף כְּבָר נִתְגַּלְתָּה דֶרֶךְ הַבְּעַל-שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע וְדֶרֶךְ הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אֵל נָא תִשְׁפַּח כְּרַגְע, כִּי רַבְּנוֹ ז"ל יוֹרֵד לְמַטָּה מַטָּה מַטָּה וְכוּ' וְכוּ', וְאֶפְלוּ כָּל אֵלוֹ הַמְּלַכְלָכִים בְּכָל מִינֵי תַאֲוֹת וּמַדּוֹת רְעוֹת, וּמְשַׁקְעִים בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּשֵׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתּוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְגַם שָׁם עַל-יְדֵי הַצְּמִצּוּם שָׁלוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת נו"ן (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַרְנִי, חֶלֶק א', סִימָן א'), הוּא גַם-פֶּן מִמְּשִׁיךְ שָׁם מַח הַחֲכָמָה, וְהַעֲקָר הוּא לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת תּוֹרְתוֹ בְּעוֹלָם, כִּי עַכְשָׁו עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַ שְׁעוֹבֵר, קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת וּבִלְבוּלִים, יִרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאִי-אֶפְשֶׁר לְהִתְקַיֵּם, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַעֲצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, וּבְאֵמַת רַבְּנוֹ ז"ל כְּבָר כְּלוּל מֵהַפֵּל, כִּי מִי שֶׁמִּתְמִיד בְּדַבְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל, נִפְתָּח לוֹ הַמַּח וְהַדְּעַת לְהִבִּין בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁבְּעוֹלָם. וּבְאֵמַת צְרִיכִים לְלַמֵּד בְּכָל הַסְּפָרִים, וְזֶה הִיָּה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁנִּזְכָּה לְהִיּוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְצִיַת אוֹתוֹ!

אוֹדוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בּוֹדָאֵי אֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכָה לְגוֹר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלְהִרְחִיב אֶת גְּבוּלוֹת הַקְּדוֹשָׁה, וּבּוֹדָאֵי בְּזֶה תְלוּיָהּ הַגְּאֻלָּה בְּכַפֵּל מִמֶּשׁ, אֲשֶׁר יָבוֹא וְיִתְגַּלֶּה מֵאֶרְעָא דְגָלִיל (זֶהר שְׁמוֹת טו:), וּכְפִי שְׂאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים, שֶׁהַתַּחֲנָה הָאֲחֻרוֹנָה שֶׁל הַשְּׂכִינָה הִיָּתָה בְּטַבְרִיָּה,

ועל-כן דִּיגָא מַשֵּׁם בְּשָׂדוֹת טְבָרְיָה תִּתְחִיל הַגְּאָלָה, יִרְאוּ עֵינֵינוּ
וַיִּשְׂמַח לִבְנוֹ וְתִגַּל נַפְשׁוֹ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי מוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן סד, שְׁזָה
בְּחִינַת מַחְלָקֶת בֵּין הַחֲכָמִים, שְׁזָה מְדַבֵּר עַל זֶה, בְּסוּד חָלָל הַפְּנוּי
וְכוּי' וְכוּי', עֵינֵי שָׁם. וְעַל-כֵּן אֵין טַעַם וְרִיחַ לְהִתּוֹכַח מִי הִנֵּה גְדוֹל וְמִי
הִנֵּה קָטָן וְכוּי' וְכוּי', מָה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים וּמָה צְרִיכִים לְדַעַת, רַק צְרִיכִים
לְהֶאֱמִין, שְׂדִבְרֵיהֶם שָׁל כָּל הַחֲכָמִים אַמֶּת, כָּל זְמַן שֶׁהֵם בְּנוּיִים עַל
יְסוּדוֹת תּוֹקִים, שֶׁהֵם דְּבָרֵי תְּכַמִּינוּ הַקְּדוּשִׁים בְּגַמְרָא וּבַמְדַרְשִׁים
וְזֵהר וְכַתְּבֵי הָאֲרִיז'ל וְכוּי' וְכוּי', אֵין כָּבֵר מָה לְהִתּוֹכַח עֲלֵיהֶם, וְהֵבֵן
לְמַעֲשֵׂה.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׂאִשְׁתָּךְ תַּעֲבֹר אֶת הַהַרְיוֹן בְּקָלוֹת
וְתוֹלִיד בְּנִגְל, וְתִבְשֹׂר לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

נָא וְנָא רְאֵה לַעֲשׂוֹת נַפְשׁוֹת בְּכַפָּר שְׁלָךְ בְּעֵינֵינוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְתִדְבֹר
עִמָּהֶם מִרְבְּנוּ ז"ל בְּרִישׁ גְּלִי, וְאַל תִּפְחַד מֵאַף אַחַד, כִּי בְּזָה תְּלוּיָה
הַגְּאָלָה, וְכַפִּי שְׂשַׁמְעָתִי יֵשׁ שָׁם כָּבֵר כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְעַל-כֵּן
רְאֵה לְדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבִרְיֵי אַמּוּנָה וְהַשְׁגָּחַה פְּרִטִית, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל
— הַתְּבוּדָדוֹת, וְאַל תִּבְלַבְלוּ אֶת עַצְמְכֶם מִשׁוּם בְּלָבּוּל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן
מִשׁוּם מַחְלָקֶת, וּמִמִּילָא אֵין אֶתְּנוּ יוֹדְעֵ מָה וְמִי וְאֵימַת וְכוּי' וְכוּי', כִּי
אֵי אֶפְשָׁר לְדוֹן אֶת הָאָדָם כְּשֵׁלָא מְכִירִים אוֹתוֹ כָּלָל.

אֲנִי מְקוּיָה לְהִיּוֹת בְּקָרוּב בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, לְרְאוּתְךָ שָׁם בִּיבְנֵאֵל
עִיר בְּרִסְלָב.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתי.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֻדְר וַיִּשְׁב, י"ז כְּסֻלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי
מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיֵימִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נְרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמָאֵד מָאֵד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַ הַטּוֹב מִמֶּךָ.

רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמָּךָ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְתִמְשִׁיךְ בְּעֲצֻמָּךָ אֶת יְדִיעַת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה הָעֵקֶר. כִּי בְּאֲמַת רַבְּנוֹ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּיִטִּי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סד), שְׁבַשְׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם הָיָה הַכֹּל אֹר אֵין סוּף, כְּדִי שְׂיִהְיֶה מְקוֹם לְבְרִיאָה, צְמִצָּם אֶת עֲצֻמוֹ וְעָשָׂה אֶת הַחֲלָל הַפְּנוּי, וְשֵׁם הָיְתָה הַבְּרִיאָה וְכוּ' וְכוּ', וּמִהַחֲלָל הַפְּנוּי הַזֶּה, מִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַקְּשִׁיּוֹת וְהַסְּפָקוֹת שְׂיִישׁ לְהָאָדָם, כִּי מִכְרַחִים לוֹמַר יֵשׁ וְאֵין, כִּי הֵלֵא זֶה חֲלָל וְאִם כֵּן אֵין שָׁם אֱלֹקוֹת, וּבְאֲמַת אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, נִמְצָא שְׂיִישׁ שָׁם אֱלֹקוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְאֵלוֹ הֵן הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה, שְׁבַנְיִי-אָדָם נְבוֹכִים בְּהֵן, וְאֵינָם יְכוּלִים לְהַשְׁיִיגֵן (עֵיִן לְקוּיִטִּי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כא); וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַקְּשִׁיּוֹת וְהַסְּפָקוֹת וְהַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת שְׂיִישׁ לְהָאָדָם. וְאָמַר רַבְּנוֹ ז"ל: עַל-יְדֵי אֲמוּנָה עוֹבְרִים גַּם עַל הַחֲלָל הַפְּנוּי הַזֶּה, וְאֵין לוֹ שׁוּם קְשִׁיּוֹת כָּלֵל.

וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמָּךָ בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה, לִידַע שְׂאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה תּוֹפֶה לְהַפְּלִל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְיִמְשָׁכוּ עֲלֶיךָ חֲסֻדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, אִתָּה צְרִיךְ רַק לְהַתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְעוֹד תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! רְאוּי לָנוּ לְשַׂמַּח מְאֹד עַל נַעַם חֻלְקָנוּ, "אֲשֶׁר בַּנְחַל" שָׁם גּוֹרְלָנוּ, וְאָנוּ יוֹדְעִים מְרַבִּי אֲמַת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנַפְלָא כְּזֶה, וּמָה הֵינּוּ עוֹשִׂים בְּלַעֲדֵי עֲצוּתוֹ הָאֲמַתִּיּוֹת שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל.

נָא וְנָא אֵל תִּדְאָג כָּלֵל, עוֹד יִגִּיעַ זְווג לְבַתְּךָ, וְגַם פְּרַנְסָה בְּשַׁפְּעַ יִהְיֶה לָךְ, רַק אֵל תִּזְרַק כְּסָפִים לוֹמַר: אֲנִי נוֹתֵן כֶּף וְכָף וְכוּ' וְכוּ', כִּי תִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ לָךְ בֵּת מְצַלַּחַת, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

ועל כלם — ראה להתבודד עצמך עמו יתברך, כי מה שתפלה פועלת, שום דבר שבעולם לא פועל, וזה מה שגלה לנו רבנו ז"ל, ועל-כן צריכים לציית את רבנו ז"ל.

אנשי שלומנו מספרים, שפעם נגש אחד אל ר' ישראל קרדונער, ושטח לפניו צרותיו, איך שעוברות עליו כל מיני צרות ויסורים ומרירות וכו' וכו', ענה ואמר לו ר' ישראל קרדונער: תאמין לי, שגם עלי עובר מה שעובר עליך, ויותר מזה, רק ההפרש ביני לבייך, כי אני משתמש עם התרופות של רבנו ז"ל, ואתה לא רוצה להשתמש בזה. ועל-כן ראה להתחיל להשתמש בהתרופות של רבנו ז"ל, ואז תראה איך שהכל ישתנה לטובה, והבן למעשה.

ראה לכתב לי, אם קבלת את כל המכתבים ששלחתי לך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תת"א.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישב, י"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, כי בזה העולם עובר על כל אחד ואחד מה שעובר — צרות ויסורים, קטנות ומרירות וחלישות הדעת, ואין אדם יודע מיום אל יום מה יקרה וכו' וכו', ואי אפשר להתחזק רק על-ידי אמונה פשוטה, שצריכים להרגיל את עצמו תמיד להכניס בדעתו את אמתת מציאותו יתברך, וזה יעזר לו לעבר על הכל, אשרי מי שמחזיר בעצמו אמונת אמן — להאמין באמונה פשוטה בו יתברך, ואז טוב לו כל הימים.

הִיָּה טוֹב מְאֹד אִם אַתָּה יְכוּל לַעֲשׂוֹת סְעֻדַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּבֵיתְךָ לְכַמֵּה תַלְמִידֵי חֻכְמַיִם, וְאִם אֶפְשֶׁר לְמַנְיֵן — מֵה טוֹב וּמֵה נְעִיִם, כִּי מְקַבֵּל מִמּוֹהֲרַיִת ו"ל, אֲשֶׁר סְעֻדַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ מְסַגֵּלֶת לְבָנִים, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר, שְׂפָכֶר אֲזָכָה לְשִׁמְעַע בְּשׁוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת אֲצִלְכֶם, שְׂאִשְׁתְּךָ תִּפְקֹד וְתוֹלִיד בְּנִקֵּל.

נָא וְנָא אֵל תְּבַלֶּה אֶת הַזְּמַן הַיְקָר בְּהַבְלִים וְכוּ' וְכוּ', וּמְכַל שְׁפָן שְׁלֵא תִכְנַס בְּוִפְחוּחִים עִם אִף אֶחָד, כִּי בְּאַמַּת אֵינן אָדָם יוֹדַע שׁוּם דְּבָר שְׂבָעוּלָם, כִּי הַכֹּל נַעֲלָם וְנִסְתָּר מֵאַתְנֹו, וְחֻבֵּל מְאֹד לְבָלוֹת אֶת הַזְּמַן הַיְקָר, יְכוּלִים בְּזֹה הָעוֹלָם כָּל-כָּף הַרְבֵּה לְהַצְלִיחַ, וְלֹא צָרִיכִים לְהִסְתַּפֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, אָדָם הוּא נֵר שְׂיִכּוּל לְהַדְלִיק אֶת עֲצָמוֹ, וְלְהַדְלִיק אֶת כָּל הָעוֹלָם כִּלּוֹ בְּאוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן חֻבֵּל מְאֹד עַל הַזְּמַן הַיְקָר. אַתָּה צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר רַבְּנוֹ ו"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּיִטִּי-מוֹהֲרַיִן, חֶלֶק א', סִימָן נג), אֲשֶׁר בְּזֹה שְׂמִשְׁלִימִים אֶת הַדַּעַת שֶׁל אַחֲרִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁלָמַת גַּם דַּעַתוֹ וְזוֹכָה לְהוֹלִיד, כִּי הוֹלֵדָה תְלוּיָה בְּהַ' הַדַּעַת, עֵינן שָׁם; וְעַל-כֵּן בְּמִקּוּם לְהַכְנִס בְּוִפְחוּחִים עִם בְּנֵי-אָדָם, רְאֵה לְדַבֵּר עִמָּהֶם רַק דְּבוּרֵי תוֹרָה וְאַמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאַז תִּרְאֶה אֶת הַנִּפְלְאוֹת וְהָאַמוּנָה שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

נָא וְנָא אֵל תִּהְיֶה בְטָלָן, וּמַעֲכָשׁוּ רְאֵה לְבָלוֹת אֶת הַזְּמַן רַק בְּתוֹרָה וְתַפְלָה, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא, שְׂתַזְכָּה לְהַפְלִל בְּכְבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתיב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֻדֵּר וַיִּשָּׁב, י"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמֵה מְאֹד גָּדֵל צְעָרִי בְּצַעֲרֶךָ, אִף אֲנִי מְבִטִּיחַ לְךָ, שְׂהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדָאֵי יַעֲזֹר לְךָ, שְׂתַזְכָּה לְזַרַע שֶׁל

קנימא, ואף שיעדין נתעכב, ואת לא רואה ישועה, אבל סוף כל סוף תראי ישועה גדולה, שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, העקר לא לפל בדיעתך כלל, והצעתי לבעלך שתעשו סעדת ראש-חדש על-כל-פנים למגזן תלמידי חכמים, כי דבר זה מסגל מאד לבנים. ומה טוב ומה נעים באם תלכו גם אצל קבר שמואל הנביא בערב ראש-חדש להתפלל שם, כי הלא שמואל הנביא נולד רק בזכות תפלת אמו חנה, ולכן המקום הזה מסגל להולדה — כששופכים שיח ותפלה לפניו ותברך, ועל-פן ראי לקפץ מפעם בפעם, ובפרט בערב ראש-חדש לילה אל מצבת קבורת שמואל הנביא, ולבקש שם על ילדים. וכן אם אפשר לברח מפעם לפעם אל שער השמים, וכן אצל קבר רחל אמנו ולהתפלל על בנים, ואז תראי איה שהקדוש-ברוך-הוא לא יעזב אותך.

נא ונא סבלנות וסבלנות וסבלנות וכו' וכו', ואף שאני יודע שאת מתפוצצת כבר מרב צער ויסורים וחלישות הדעת ובזיונות שעובר עליך, עם כל זאת ראי לחפות, ואז תראי איה שהקדוש-ברוך-הוא יעזר לך בבן נחמד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתיג.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר וישב, י"ז פסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך, ראי לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבועולם, ואל תפלי בפח, חס ושלום. ומה טוב ומה נעים, אם תלמידי חכמת הרפואה, תמשיכי בזה, ואז תצליחי.

תשמרי מאד מאד לא לפל בפח, ולא כל בחור שגראית החיצוניות שלו יפה, הוא בחור טוב, יכולים לפל בפח גדול עם בחור יפה, על-פן שמרי מאד מאד עם איזה בחור את נפגשת.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי, שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל, שֶׁתִּזְכֶּי לְמִצְאָת בֶּן זִוְגָה הָאֲמִתִּי, וְיִהְיֶה לְךָ רַק טוֹב בְּחַיִּים.

נָא וְנָא רְאֵי לְצִיַּת אֶת הַהוֹרִים, וְלֹא לְהִסְתַּכְסֵּךְ אִתָּם, כִּי מִצְוֹת כְּבוֹד אָב וְאֵם הֵם מִהַחֲמוּרוֹת שְׂבַח־מוֹרוֹת (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ו', סִימָן ב'), וּבְזִכּוֹת מִצְוֹת כְּבוֹד אָב וְאֵם תִּזְכֶּי לְמִצְאָת בֶּן זִוְגָה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵלַי ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֶכֶם הַקָּשָׁה מִמָּה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם בְּבִיתְכֶם, צְרוּת וּמְרִירוֹת עַל לֹא דְבָר וְכוּ' וְכוּ', עֲלֵיכֶם לְבַדֵּק תִּכְף-וּמִידָת אֶת הַמְּזוּזוֹת, וְלְבַדֵּק הֵיטֵב אִם חֲסֵרָה בְּאִיזוֹ דְּלַת מְזוּזָה.

וְכֵן רְאֵה לְבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלָּךְ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, כִּי כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין זֹכֵה לְחַיִּים (מְנַחוֹת מִד.).

רְאֵה שְׂאֵשְׁתָּךְ תִּדְּלִיק לְכְבוֹד שְׂבַת-קֹדֶשׁ אַרְבָּעַת גְּרוֹת, וְלֵהוֹסִיף שְׁנֵי גְרוֹת שֶׁל שְׁמֵן זַיִת, וְלְבַקֵּשׁ בְּעֵת הַדְּלָקַת הַגְּרוֹת עַל שְׁלוֹם בֵּית, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִבְּקֵשֶׁת בְּעֵת הַדְּלָקַת הַגְּרוֹת, מְאֹד מְקַבֵּלֶת וּמְרַצָּה בַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַכְנִיס בְּעֵצְמֵכֶם אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתִדְעוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהוּיָה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִפִּי שְׂתַכְנִיס בְּדַעְתָּךְ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת הַזֶּה, כֵּן יִמְשֵׁךְ עֲלֵיכֶם חַיִּים וּבְרַכָּה וְהַצְּלִיחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, כִּי הָעֵקֶר תְּלוּי בְּאֲמוּנָה.

נא וְנָא תִשְׁמְרוּ שַׁבָּת, וְאֵז שַׁבָּת תִּשְׁמַר עֲלֵיכֶם, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי
מַאֲמָצִים, שִׁיְהִיָּה בְּבִיתְכֶם רַק שְׁמִיחָה, כִּי הַשְׁמִיחָה בְּבֵית הַיָּא הַשְּׂרָאָת
הַשְּׂכִינָה, וְכִשֶּׁהַשְּׂכִינָה בְּבֵית אֵז כָּל הַבְּרָכוֹת מְצוּיֹת שָׁם.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שְׁתַּצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתטו.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְתַבְּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֹדֵר וַיֵּשֶׁב, י"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתְּבֵךְ, וּמְאֹד מְאֹד שְׁמַחְתִּי לִשְׁמַע אֵיךְ
שְׂאֵתָם מִתְקַדְּמִים, הֵן אַמֶּת שְׂאֵת מְעַלָּה הַרְבֵּה בְּעִיּוֹת שִׁישׁ וְכוּ' וְכוּ',
אֵל תִּשְׁפָּחִי כִּי אֲנֹחְנוּ קַהֲלָה צְעִירָה עֲצֻמְאִית, סֶךְ הַכֹּל שָׁנָה וְחֻצִי,
כִּי מְאֹד ל"ג בְּעֶמְר תש"נ שֶׁהָיוּ הַמְּנִיעוֹת מֵהַסֵּמ"ך-מ"ם, וְנִתְגַּלָּה
פְּרָצוּפוֹ הַטְּמֵא, מְאֹד הַחֲלֻטָּתִי לְלֶכֶת בְּנִפְרָד, וְתַהֲלָה לְאֵל, בְּשָׁנָה
וְחֻצִי הַזֶּה הַצְּלַחְנוּ מְאֹד מְאֹד, קָדָם כָּל יֵשׁ לָנוּ מְקוֹה פְּשָׁרָה לְמַהֲדָרִין
מִן הַמְּהַדָּרִין, בּוֹר עַל גְּבֵי בּוֹר וְכוּ' וְכוּ', כָּל הַחֲמֵרוֹת שָׂרַק יִשְׁנֹן
עַל-פִּי הַלְּכָה וְכוּ' וְכוּ', וּבְקָרוֹב זֶה יִגְמַר לְגַמְרִי, וְכֵן בְּנִינְךָ נִפְרָד לְגֹן
שֶׁל הַבְּנוֹת וְהַגֵּן שֶׁל הַבְּנִים, וְכֵן זְכִינוּ שֶׁהִיְתָה לָנוּ קִיטָּנָה כָּל הַקִּיץ,
וְאֵנִי מְקַנָּה עוֹד מְעַט לְהִרְחִיב אֶת בֵּית-הַמְּדָרֶשׁ, לְעַת עֵתָה עַד שְׁנֵזְפָה
לְבָנוֹת אֶת בֵּית-הַמְּדָרֶשׁ הַגְּדוֹל, וְזוֹ תַהֲיֶיה טוֹבָה גְּדוֹלָה גַם לְבַעֲלֵךְ,
שְׁלֵא יְהִיָּה כָּל-כֶּף לְחוּץ, כִּי יְהִיָּה מְקוֹם נִפְרָד לְכוֹלֵל, וְאַף אֶחָד לֹא
יִפְרִיעַ, וְעוֹד הַרְבֵּה דְבָרִים, שְׁתַּהֲלָה לְאֵל, הַתְּחִילוּ אֲצִלְנוּ לְהַתְקַדֵּם
כְּמוֹ מִכְלַת וְכְדוּמָה וְכוּ' וְכוּ', בְּנֹדָאֵי צְרִיכִים אֶת הָאֲחֻדוֹת וְהָאֲהָבָה
שְׁבִין כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וּבְפִרְט הַנְּשִׁים צְרִיכוֹת לְהַתְאָרְגֵן וְלַעֲשׂוֹת
כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְעֹזֵר אַחַת לְשָׁנָה וּבְזֶה נִצְלִיחַ, וְאֵנִי מְקַנָּה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבַשְׁנָה הַבְּאָה כְּבָר נִזְכָּה לְהַתְחִיל בֵּית-סֵפֶר
שֶׁל עֲצֻמְנוּ לְבָנוֹת, וְלֹא נִצְטָרֵךְ לְהַטְלִיט עַד טְבָרְיָה, וּכְבָר צְרִיכִים

להתארגן על זה ולדבר מזה, וטוב מאד שתצטרפו אליך את ... כי היא אשה מאד מכשרת לדברים כאלו לארגן, וצריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם שיהיה שלום ואהבה בין נשות אנשי שלומנו, ועל-ידי-זה תצליחו.

ועל כלם — אני מבקש אתכם, שתתפללו בעדי, שפבר אזכה להוציא מהפח אל הפעל, ולבוא לגור בבבנאל.

נא ונא אל תהיה לכם שום חלישות הדעת, כי כן הולך, מי שרק עוסק בצרכי צבור, עליו יש כל מיני בקרת, ועוברים עליו כל מיני צרות ויסורים ומרירות, ועל-פן ראו לדון את כל אחד לכף זכות, כי בודאי עובר על כל אחד ואחד מה שעובר, ולכן ראו לדון אחד את השני לכף זכות, ועל-ידי-זה באמת תצליחו.

ראי להתחזק בכל האפנים, ולחזק גם את נשות אנשי שלומנו, ואז טוב לכלנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתטז.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר וישב, י"ז פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל. ראה לחזק את עצמך מאד מאד, ואל תסתפל על שום בריה שבעולם המחרפת ומבזה אותך, רק תמיד ראה להיות בשמחה, אשר זה עולה על הכל, ורבונו ז"ל אמר, כי הבזיונות הם תקון להאדם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ר), ויש לומר: שומעים חרפתם ואינם משיבים (שבת פח:) — ראשי תבות: ש'מ'ח'ו' צדיקים בהנ"ה (תהלים לב, יא), הינו בזה שמקיימים "שומעים חרפתם ואינם משיבים", על-ידי-זה נעשה בחינת צדיק, ויכולים לשמח בהנ"ה ותברך שמו, ובאמת אין לך עוד שמחה

כּוֹז, כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וַיִּוְדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בַּלְעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְזוֹ חֵיּוּתָנוּ וְזוֹ תִקְוַתָנוּ, וְזֶה כָּל רְצוֹנָנוּ וְכִסּוּפָנוּ לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לְשִׁמְחָה, שְׂאֵתָה מְנַהֵל כּוֹלֵל כָּל-כֶּף יָפָה, שְׂאֵנִי מְקַבֵּל כָּל-כֶּף הַרְבֵּה דְרִישׁוֹת שְׁלוֹם, אֵיךְ שְׁכַלְם לּוֹמְדִים, עַל אֵף שְׂפָה וְשֵׁם יֵשׁ בַּלְבוּלִים, עִם כָּל זֹאת, תִּהְיֶה לְאֵל, רַבִּם כְּכַלְם לּוֹמְדִים, וּבְזֶה רְאוּי לָךְ לְשִׁמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֻלְקָךְ, וּבְיַדֵּי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

רְאֵה גַם אֵתָה לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה בְּכָל יוֹם שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן: מְקַרָּא, מְשֻׁנָּה, גְּמַרָּא, מְדַרְשׁ, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפִּלָּל בְּעֲדָךְ, שְׂתַפְּצִיחַ דְּרַכְךָ, וְתַצֵּא מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחֻבוֹת, וּכְבֹר לֹא יַעֲיָקוּ לָךְ, וְעוֹד תִּרְאֶה הַרְבֵּה נַחַת מִהַעֲמֹל שְׂעַמְלָתָּ.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתיז.

בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְר וַיֵּשֶׁב, י"ז כֶּסֶלּוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

אֵת מִכְתָּבֶיךָ לְנִכוּן קִבְּלָתִי, וְגִדְל שְׂמִיחָתִי לְשִׁמְעַת הַטוֹב מִמֶּךָ, אֵיךְ אֵתָה מְחִזֵּק אֶת עֲצָמָךְ אֵין לְחֵאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי כָּל זֶה נִחְמָתִי, עַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיְקָר! לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי אִפְנִים שְׂבַעֲוֹלָם, וְאֵל תִּנְיִחַ בְּעֲצָמָךְ אֶת הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוֹת, רַק תִּתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְתִהְיֶה סִבְלָן גְּדוֹל עַל כָּל מַה שְׂעוּבָר עָלֶיךָ, כִּי בְּזֶה הַעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְשַׁבְּרִים וְגַלְמִים, וְצָרִיכִים לְעַבֵּד מְאֹד עַל גְּקִדַּת הַסִּבְלָנוֹת. וְרַבְּנוּ ו'ל הַקְּפִיד עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וְזֶה כָּל הַתְּקוּנָה שֶׁל רַבְּנוּ ו'ל — לְשִׁמְעַת בְּזִיוּנוּ

ולדם ולשֶׁתֶּק, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, וְגַם צְרִיכִים לְסָבֵל מֵעֲצָמוּ וְכוּ', כִּי עַל-פִּי־רֹב הָאָדָם נַעֲשֶׂה שְׁבוּר גַּם מֵעֲצָמוּ שְׁלֵא הוֹלֵךְ לוֹ כְּמוֹ שְׂרָצָה, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁהוּא סִבְלָן גַּם עִם עֲצָמוּ, בְּזֶה יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ. לְכֵן רְאֵה, אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיְקָר! לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוּת, בֵּין עִם אֲשֶׁתְּךָ וּבֵין עִם יְלָדֶיךָ, וּתְדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּתְשַׁמְחֵם וּתְחַזְּקֵם וּתְבַדְּחֵם, וְאֵז תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁהִכַּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה.

נָא וְנָא תַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֻמְצִים, שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם וְאַהֲבָה בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּתְדַבֵּר עַל לִבִּם, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד מְאֹד לַעֲשׂוֹת בִּינֵינוּ פְּרוּדִים, וּלְהַשְׁלִיכֵנוּ לְתוֹךְ עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהַחְדִּיר שְׂמֻחָה בְּאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמִי שְׂאֵתָה יְכוּל לְדַבֵּר תְּדַבֵּר. וַיֵּשׁ לֹמֶר: וַיֵּיצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה (בְּרֵאשִׁית כח, י) — רְאֵשֵׁי תְבוֹת: וַיֵּשְׁמַח'וּ, הִינּוּ כִי יַעֲקֹב אָבִינוּ כְּשִׁיצָא מִבְּאֵר שְׁבַע, שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת הָאֱמוּנָה, "וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה" — שְׁנַכְנֹס בְּחֶרוֹן אֶף, אֵז רְאֵה שְׂאִין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרֵת אִיךָ לְהַנְצִל מִחֶרוֹן אֶף, אֲלֵא עַל-יְדֵי וַיִּשְׂמַח'וּ — לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה תְּמִיד, וּכְמוֹ שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד): מִצָּה גְדוּלָה לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה תְּמִיד; וּבְאֵמַת רְאוּי לָנוּ לְשִׂמְחָה מְאֹד עַל נַעַם חֶלְקֵנוּ, "אֲשֶׁר בְּנַחַל" שֵׁם גּוֹרְלָנוּ, וְאָנוּ יוֹדְעִים מְרַבֵּי אֵמַת כְּזֶה, רַבִּי נוֹרָא כְּזֶה, רַבִּי הַמְּקַרֵּב אוֹתֵנוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבִפְרָט אֵתָה, שְׂאֵתָה זוֹכָה לְגוֹר בִּיבְנָאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב, אֵתָה צְרִיף לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד, וּלְהַחְדִּיר אֶת הַשְׂמֻחָה הַזֹּאת בְּתוֹךְ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי תַהֲלֶה לְאֵל, יֵשׁ לָךְ הַרְבֵּה פְּחוֹת, וְעַל-כֵּן תִּרְאֶה לְנַצֵּל אֶת הַפְּחוֹת שְׁלָךְ, וְעַל כָּלֵם — רְאֵה לְצֵאת וּלְהַפִּיץ לְעַם יִשְׂרָאֵל דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, אֲשֶׁר אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה, כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַמְּסִיוֹן, יִמַּח שְׁמֵם וְזִכְרָם, עוֹבְדִים מְאֹד לְעַקֵּר אֶת נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְאָנוּ צְרִיכִים לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְהַחְדִּיר אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה גַּם-כֵּן לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ הָרַעִים, שְׁחָטָנוּ, עֵוִינוּ, פִּשְׁעֵנוּ לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ.

מָה אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! אֵתָה קָשׁוּר בְּתוֹךְ לְבָבִי, וּמִי יִתֵּן שֶׁתְּתַמֵּיד בִּיּוֹתֵר בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ דִּיקָא, וּמִמֶּךָ

יִרְאוּ הַכּל, אִיךָ צָרִיכִים לְהִתְנַהֵג, כִּי אָנִי רוֹצֶה, שְׁתַּהֲיֶה אֲצִלְנוּ רַק
אִוִּירָה שֶׁל רְצִינּוֹת וְאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת.

רֵאָה לְהִתְפַּלֵּל עָלַי בְּכָל יוֹם, שְׂאֲזֹכָה לְבוֹא וְלָגוּר בְּיַבְנָאֵל.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלַתִּי שְׂאֲנִי
מִבְקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׁתַּצְלִיחַ דְּרַכְךָ, וְנִזְכֶּה לְרֵאוֹת עוֹד יְשׁוּעוֹת
גְּדוּלוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ז פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם רַב אֶל ... תַּחֲוִיָּה.

לְנִכּוֹן קִבְּלַתִּי אֶת מִכְתְּבְּךָ, מְאֹד מְאֹד שְׂמַחְתִּי לְשִׁמְעַע אִיךָ אֶת
מִתְחַזְּקֵת שֵׁם בְּיַבְנָאֵל, וְלִכֵּן אֵל תַּנִּיחִי אֶת עַצְמְךָ לְהִתְבַּלְּבַל מִשׁוּם
עֲגָמַת נֶפֶשׁ וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, רְאִי וְהִתְבּוֹנְנִי בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ זו,
שְׂמַתְחַלֵּת: "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגּוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ פְּנֹעַן", וְכַתֵּב רַבְּנוּ
אִישׁ הָאֱלֹקִים הַחֵיד"א: וַיֵּשֶׁב ב' — רְאֵשֵׁי תְּבוּת: ב'תְּחִלָּה י'סוּרִים
ו'סוּפוֹ ש'לוֹה; שְׁנֵה מְרַמֵּז עַל מְכִירַת יוֹסֵף, אֲשֶׁר לְבִסּוּף גָּרַם שְׁלוֹה
וְנַחַת, כִּי כֵן הוּא בְּכָל דְּבָר שֶׁבְקִדְשָׁה, בְּהִתְחַלָּה רוֹאִים רַק אֶת
הַעֲגָמַת נֶפֶשׁ, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה סו, סִימָן ד') צְדִיקִים
— תְּחִלָּתָן י'סוּרִים, ו'סוּפוֹן שְׁלוֹה; כִּי בְּתְחִלָּה רַק רוֹאִים צְרוּת
ו'סוּרִים וְעֲגָמַת נֶפֶשׁ וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, בְּזִיּוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דְּמִים וְכוּ'
וְכוּ', וְלְבִסּוּף רוֹאִים רַק אֶת הַשְּׁלוֹה, כֵּן יַעֲזוֹר לְךָ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שְׁעוֹד תִּרְאִי נַחַת וְשְׁלוֹה מִהִלְדִּים, וְכֵן מִכָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ, הָעֵקֶר
אֶת צְרִיכָה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְלִתְרֵם מֵה שְׂאֵת יְכוּלָה לְתֵרֵם בְּשִׁקְט
בְּשִׁקְט לְעֲשׂוֹת בְּחִכְמָה, וְצְרִיכִים לְדוֹן כָּל אַחַת וְאַחַת מִנְּשׂוֹת אֲנָשִׁי

שְׁלוֹמֵנוּ לְכַף זְכוּת, כִּי בְּיָדַי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְעַל כָּל אַחַת
וְאַחַת מֵהַ שְׁעוֹבֵר — חֲלִישוֹת הַדַּעַת וְקִטְנוֹת וּמְרִיבוֹת וִירִידוֹת וְכוּ'
וְכוּ', וְאֶחָד זוֹרֵק אֶת הָאִשְׁמָה עַל הַשָּׁנִי. וּבְאַמַּת כָּלֵם אֲהוּבִים, כָּלֵם
בְּרוּרִים, כָּלֵם מְזַכְכִּים, רַק הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹבֵד עֲלֵינוּ מְאֹד מְאֹד
לְעִשׂוֹת פְּרוּדִים, עַל-כֵּן רְצִיתִי מְאֹד שֶׁתַּעֲשִׂי תַעֲמוּלָה בֵּין נְשׁוֹת אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, שִׁיקְדִימוּ שְׁלוֹם לְכָל נְשׁוֹת יִבְנָאֵל, וְשִׁתְהִיָּה שָׁם אֲוִירָה שֶׁל
אַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמַּת נְצִלִית. כִּי עִם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה
מְצִלִיחִים תְּמִיד, כִּי הַשְׁלוֹם הוּא הַיְסוּד בְּחַיֵּי הָאָדָם.

וְלָכֵן תַּעֲשִׂי כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם, שִׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בֵּין אֲנָשִׁי
שְׁלוֹמֵנוּ וְשְׁלוֹם בֵּין תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם, וְזֶה גְלוּי אֱלֻקוֹת, בְּסוּד: בְּרוּךְ
שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד — רְאֵשֵׁי תְבוּת: שְׁלִי'וֹם בְּרַךְ,
כִּי עַל-יְדֵי שְׁמִכְנִיסִים מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט מִהַחַיִּים, זוֹכִים
לְשְׁלוֹם נְצִחִי וְאַמִּתִּי.

הִיָּה טוֹב מְאֹד, אִם אַתֶּם יְכוּלִים כָּבֹד לְהַתְחִיל לְהַתְאַרְגֵּן אוֹדוֹת
לְבֵית-סֵפֶר לְבָנוֹת לְשָׁנָה הַבָּאָה, כִּי אֲנִי חוֹשֵׁב עַל זֶה בְּרְצִינּוֹת, וְעוֹד
אֲדַבֵּר עִם כָּל נְשׁוֹת אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּאַסְפָּה הַקְּרוּבָה, כְּשֶׁאֲבֹא,
בְּעִזְרָתוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, כִּי צְרִיכִים כָּבֹד לְהַתְאַרְגֵּן
לְבֵית-סֵפֶר לְבָנוֹת, וּמִי הַמּוֹרוֹת, וְאִיךָ וּמָה וְאִימַת וְכוּ' נְסַדֵּר אֶת
הַדָּבָר.

נָא וְנָא רְאֵי לְשִׂמְחָה עַל נַעֲם חֻלְקֵךָ, שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא זָפָה
אוֹתְךָ שֶׁאֵת גְּרָה בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרִסְלָב", וְהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּיָדַי
לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְעוֹד תִּרְאִי גִסִּים נְגִלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּכֶם.

הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתַּצְלִיחוּ דְרָכֵיכֶם.

הַמְּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתיט.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישב, י"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך —
אין לתאר ואין לשער כלל, ובפרט שאתה חזרת לעבודת הקדש,
להפיץ מעינות החכמה חוצה — אין לשער את השמחה שיש לי,
כי בעוונותינו הרבים, המסיון, ימח שמם וזכרם, עובדים מאד על
נשמות ישראל לעקרם מהאמונה הקדושה, ועלינו נפל החוב להפיץ
את אור האמונה הקדושה בין אחינו בני ישראל, ולקרב את כלם
אליו יתברך, ואף שזה דבר קשה מאד מאד, מה לעשות? עלינו
נפלה חובת היום, תאמין לי שגם אני מבלה רב שעות היום רק
בענינים אלו, ותהלה לאל, יש לי מה לעשות, כי התורה ארפה
מארץ מדה (איוב יא, ט), ויש מה ללמד וכו' וכו', אבל "עת לעשות
לה' הפרו תורתך" (תהלים קיט, קכו), וצריכים לעסק עכשו עם נשמות
ישראל, והכל רק לשם שמים.

מאד מאד שמחתי לשמע, שאתה רוצה להרחיב את ביתך, יעזר
לך הקדוש-ברוך-הוא, שתרחיב את ביתך בגשמיות וברוחניות גם
יחד, תהיה שמח ועליו מאד, שאתה זוכה לגור ב"יבנאל עיר
ברסלב", ופעם שמעתי מר' לוי יצחק ז"ל את גדל העניות שהיתה
אצל אנשי שלומנו, זה אין לתאר ואין לשער כלל, ואף-על-פי-כן
היו שמחים ועלזים, ותמיד רקדו, ובביתם היתה שורה אורח של
שמחה. וספר לי, שבבית חותנו ר' אהרן קובליטשער היתה עניות
כזו, שאפלו רצפה לא היתה לבית ורק אדמה וחול, ובכל ערב
שבת-קדש סידו את זה עם סיד לבן, שעלה כמה פרוטות, וכן שאר
אנשי שלומנו היה להם רק מטה ושלחן וכמה פסאות שבורים,
ואף-על-פי-כן היו כל-כך שמחים ועלזים. ואני בעצמי זוכר
כשבקרתי את הרב החסיד ר' שמואל הורוביץ ז"ל בשנת תשכ"ו,

היו לו רק שתי מטות ברזל לו ולאשתו, וחקיית הפוכה עם קרש — זה שמש לשלחן, וקפסאות של פחים ועץ — אלו היו כסאות, וזה כל מה שהיה בביתם. ומאד נדהמתי — היש בדור הזה עניות גדולה כל-כף?! ואף-על-פי-כן היה כל-כף שמח ודבוק בו ותברך, והיו פניו אש לזהטת ממש. ותהלה לאל, הקדוש-ברוך-הוא עזר לך, שיש לך בית משלך ב"יבנאל עיר ברסלב", אשר זה גם גלוי שעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, ואתה עכשו עומד כבר להרחיבה.

מה אמר ומה אדבר, הנה הכל היה חלום, איך שתשיג דירה, והנה ברוך השם, הקדוש-ברוך-הוא עוזר לך, שתלך להרחיב את הדירה, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שתוציא מכח אל הפעל, ותהיינה לך שמחות בדירה הזו, ותאמין לי, שאתה מאד מאד חקוק בתוך לבי, כי אתה היית מעשרה ראשונים ב"יבנאל עיר ברסלב", וזכותך גדולה מאד מאד.

ראה להתבודד עצמך בכל יום יום עמו ותברך, ואז תצליח דרכך. כי עקר הצלחת האדם הוא רק על-ידי התבודדות. אשרי מי שמתבודד בכל יום, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

ראה לכתב לי מכתב אחד בכל שבוע, וממש תחייני.

י"ז תתכ.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר וישב, י"ז פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

את מכתבך לנכון קבלתי, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל.

ראה להכניס את עצמך באמונה הקדושה בו יתברך, ותדע, אשר אין לך עוד טוב מאמונה, וכל מי שמכניס את עצמו יותר באמונה, מאיר עליו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, כי אמונה היא הדבקות והדבקות הוא אמונה. ועל כן אשרי מי שמכניס את עצמו תמיד באמונה.

נא ונא שלא תהיה לך חלישות הדעת כרגע, תהלה לאל, אמה זוכה לשמש את אנשי שלומנו, וכודאי בזכות השמוש הזה עוד תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

אני מקווה להקדוש-ברוך-הוא שיתרחב לך, וכשם שראית נסים עד עכשו, ממש נסים נגלים — הן במציאת הדירה, והן בהלדת הילדים, והן עם פרנסה, והן עם הרכב וכו' וכו', כן יעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא תמיד נסים ונפלאות. וראוי לך להודות ולהלל להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד חנם שעשה עמך, על אף שעבר בחייך מה שעבר.

העקר ראה להתמיד בלמוד התורה הקדושה בכל יום: מקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות, בריתות ותוספות, ותעשה שעור מפל למוד אפלו קצת דקצת, באפן שתמלא את היום עם למודי התורה הקדושה, ומי יתן, שתזכה ללמד בתוך בית-המדרש, ותשתדל שבבית-המדרש תהיה שורה רק אוירה של רצינות, של תורה ותפלה, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו, שזוכה להדבק בו יתברך תמיד, ולא יחסר לנו שום דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתכא.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישב, י"ז פסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אל ... תהיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראו לשמר שבת-קדש, ואז השבת תשמר עליכם, ובזכות מצות שבת, תזכי למצא את בן זוגך, כי השבת היא בת זוגן של ישראל (פסיקתא רבתי כג), ועל-כן על-ידי שמירת שבת כהלכתו זוכה למצא בנקל את הזוג.

אסור להתיאש בשום פנים ואפן, כי גדול אדונינו ורב להושיע. את הקנטרס "מציאת-הזוג" יש למצא בארץ כפי הכתבת ... מה טוב ומה נעים, אם תזכי לומר בכל יום את התפלות, ולקיים את הסגלות הנאמרות שם, ואז תזכי למצא את הזוג. הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתזכי למצא את הזוג. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתכב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר וישב, י"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום רב אל נשות חסידי ברסלב הגרות ב"יבנאל עיר ברסלב", הוי"ה עליהן ישרה שכינתו תמיד, וישמרן ויצילן מפל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהן, ותרוינה רב נחת מילדיהן.

נא ונא ראו להחזיק עצמכן ביחד באהבה, אחוה ורעות, ואשה תעזר לרעותה, כי אין עוד דבר גדול מזה — פשאשה עוזרת לחברתה, וזה מאד מאד יקר אצלו יתברך, פי זה משרשי אהבת ישראל פשאחד עוזר לשני, ובפרט נשים יכולות לעזר מאד מאד. הנה פה יש יולדת וכו', והנה פה, לא עלינו, יש חולה וכו', וכו', והנה פה יש אחת בצער ובעגמת נפש וכו', וכו', והנה כשבאים לעזר להן, אין למעלה ממדרגה זו של גמילות חסד, אשר הקדוש-ברוך-הוא מאד מאד שמח עם הגמילות חסד הזה שעושים

אחד להשני, ורק בשביל זה נברא העולם, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי מעניית, פ'ק ד'): "ובצל ידי פסיתיך" — זו גמילות חסדים, שכל העוסק בגמילות חסדים, זוכה לישוב בצלו של הקדוש-ברוך-הוא. וזו גדלת ישראל, שהם עוסקים תמיד בגמילות חסד, ובפ'רט הנשים, הן יכולות לעשות גמילות חסד יותר מהגברים, כי הגברים טרודים, ואין להם עצבים לזה וכו', וכו', אבל הנשים יכולות לעזר אחת להשנייה מאד מאד, וזה מאד חשוב אצל הקדוש-ברוך-הוא. ואמרו חכמינו הקדושים (ילקוט הושע, רמז תקכב): אמר הקדוש-ברוך-הוא, חביב עלי חסד שאתם גומלין זה עם זה מכל הזבח שזבח שלמה לפני; ועל-כן השתדלנה בכל מיני אפנים שבעולם לעשות חסד אשה עם רעותה, ולהיות עזר אחת להשנייה.

שלמה המלך, שהוא החכם מכל האדם, אומר (משלי יז, א): "טוב פת חרבה ושלנה בה מבית מלא זבחי ריב", הינו פדאי לצמצם את עצמו ולאכל פת חרבה, אבל שיהיה שלום ושלנה בבית, משיהיו בברורים ושלך ודגים ומלא ריב בבית, כי בית המלא ריב, כבר אינו שוה כל הבית, ועל-כן צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם שיהיה הבית מלא שלנה, ולהשקיע הרבה סבלנות להילדים ולבעל וכו', כי הכל תלוי במדת הסבלנות.

ומאד אבקש את פלכן, שתקדמנה בשלום כל אשה ביבנאל, כי הסמ"ך-מ"ם בנה חומת ברזל סביבותינו, ועשה פרודים ביננו, עד שלתושבי המקום נדמה, פאלו אין אנו רוצים להתיחס אליהם, וכזה שנקדים להם שלום, ונעזר להם במה שרק יכולים, בזה נוריד את מחצות הברזל שהקים הסמ"ך-מ"ם, ואדרבה, אנחנו נראה לתושבי המקום, שאנחנו אוהבים אותם, וכזה נצליח — בין בגשמי ובין ברוחני.

נא ונא ראינה להיות שמחות ועליזות, והקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יעזב אתכן, ועוד תרוינה הרבה נחת מהילדים, ונזכה להקים קהלה נאה וחסודה פה ביבנאל.

המאחל לכן ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ח כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
הַיְקָרִים הַלּוֹמְדִים אֲצִלְנוּ בַּכּוֹלָל, הַיְוִי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! בְּאֲתֵי לְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, תִּדְעוּ
שֶׁהַכּוֹלָל שֶׁהֵקִים ר' ... גֵּרוֹ יֵאֵר, הוּא בְּכָל־לֵיּוֹת דְּבָר נִפְלָא מְאֹד,
מְקוֹם תּוֹרָה אֲדִיר, וְרוֹאִים, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁיִּשְׁנֹם בּוֹ אַבְרָכִים רְצִינָיִים
הַרוֹצִים לְלַמֵּד וְלוֹמְדִים, כִּי כָּל עֶסְקָם הוּא רַק עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
אֶף דָּא עָקָא, שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם אֵינוֹ נָח לְרַגַע, וְהוּא הֵלֶךְ וּמָסַר אֶת
הַכּוֹלָל ל... וְכו' וְכו', כְּדַרְכּוֹ, שֶׁהוּא רָשַׁע 'מוֹסֵר', שְׁדִינוּ כְּבָר מִפְּרִשׁ
בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, וְהוּא בְּכָל־ל 'רוֹדֵף' גַּם-כֵּן, וְכִבָּר מָסַר כְּמָה אַנְשִׁים,
וְעִכְשָׁו מָסַר אֶת הַכּוֹלָל, וְהֵנָּה, תִּהְיֶה לְאֵל, אֵין אַנְחָנוּ מִפְּחָדִים מִמֶּנּוּ
כָּלֵל, וְהַסּוּף שָׁלוֹ יִגְיֵעַ, אֲבָל לַעֲת עֲתָה שְׁלַחוּ מִשְׁרַד הַדְּתוֹת כְּבָר
פְּעֻמִּים בְּקִרְתָּ, לְבַדֵּק אוֹתָנוּ, וְהֵם הוֹדוּ בְּחֻצֵי פֶה, שְׂזוּ הֵיטָה מְסִירָה
שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם, לְזֹאת בְּאֲתֵי לְבַקֵּשׁ אֶת כָּל תַּלְמִידֵי הַכּוֹלָל, תִּדְעוּ,
חֵבֵל מְאֹד שֶׁיִּסְגֵּר הַכּוֹלָל שְׁלָנוּ, עֲדִיף שֶׁיְהִי מִנִּינ רְצִינָיִים, מִשְׁלֵשָׁה
מִנִּינִים לֹא רְצִינָיִים, כִּי הַסֵּמ"ך-מ"ם אֵינוֹ נָח וְאֵינוֹ שׁוֹקֵט אֶפְלוּ רַגַע
אֶחָד, זֶהוּ רָשַׁע מְרָשַׁע כְּפִי שֶׁהַסִּבְרָתִי לְכֶם וְכו' וְכו', וְעַל אֶף שֶׁהָיוּ
לְהִרְבֵּה טְעֵנוֹת אֵיךְ אָנִי מְדַבֵּר דְּבָר כְּזֶה וְכו', וּבְאֵמַת מִצְדֵי הֵיטֵי
מִפְּרִסָּם אוֹתוֹ בְּכָל שָׁבוּעַ בְּעַתּוֹן, אֶף אַנְשִׁים צָעֲקוּ שְׂזָהוּ לְשׁוֹן-הֶרַע
וְכו' וְכו', אֲשֶׁר בְּאֵמַת דְּבָר כְּזֶה מִגְחָף, אָדָם שֶׁהוּא 'מוֹסֵר', וּמָסַר
אֶת ... עַל לֹא דְבָר, וּמָסַר אֶת ... עַל לֹא דְבָר, וּמָסַר אֶת ... עַל לֹא
דְבָר, וְגַם עֲמִי יֵשׁ לוֹ דִּין תּוֹרָה, אָנִי אִישִׁית אֵינִי מִפְּחָד מִמֶּנּוּ, וְאָנִי
בְּטוֹחַ שֶׁיִּגְיֵעַ הַסּוּף שָׁלוֹ, אֲבָל לְמַעֲשֵׂה הוּא בְּכָל־ל 'מוֹסֵר'; אֵין טְהֵרַת
מִשְׁפָּחָה בִּיבְנָאֵל, אֵין שׁוּם עֲנִינְ שֶׁל קִדְשׁוֹת שְׁבַת וְכִשְׁרוֹת, אֵין חֲנוּף
כְּשׁוֹר, אֲשֶׁר דְּבָר זֶה הָיָה צְרִיף לְהֵיטָה הַדְּבָרִים הַבְּסִיסִים שֶׁל רַב
בִּישְׁרָאֵל. וְעִכְשָׁו הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לָנוּ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, וַיֵּשׁ לָנוּ
מִקְנָה מְשֻׁלָּנוּ, לֹא צְרִיכִים אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, יֵשׁ לָנוּ גַּן חֲרָדֵי לְבָנִים, גַּן

חרדי לְבנות, והקדוש־ברוך־הוא יֵעזר לָנו, שִׁיהִיָה לָנו תְּלִמוּד־תּוֹרָה, יֵשׁ לָנו שׁוֹחֵט מְשַׁלְּנו, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ לָנו מַכְלֵת מְשַׁלְּנו, (אֲשֶׁר כָּלְכֶם הֵייתֶם צְרִיכִים לְקִנּוּת אֲצִלוֹ). וְאִף שֶׁהַסְּמ"ך־מ"ם מְצִיָק לִי מְאֹד, וּמְדַבֵּר עָלַי כָּל דְּבַר אֲסוּר בְּפָנַי כָּל הַרְבָּנִים, תְּהִלָּה לְאֵל, אֵין לִי אִף אֶחָד — רַק הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעֶצְמוֹ, וּמְמִילָא אֵינִי מִתְּפַעֵל מְאֹד אֶחָד, יִהְיֶה מִי שִׁיהִיָה, יִהְיֶה לִי דִין תּוֹרָה וְכוּ', זֶה בֵּינִי לְבֵין הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, אֵינִי מְפַחַד, סוּף כָּל סוּף נִרְאָה מִי יִנְצַח, אֲנִי אִישִׁית הֵייתִי מְפָרְסֵם אֶת מַעֲשֵׂי הָרָעִים בְּכָל שָׁבוּעַ, אֲבָל כָּלֵם צוֹעֲקִים זֶה 'לְשׁוֹן הָרָע' וּרְכִילוֹת וְכוּ' וְכוּ', אֲזִ אֲשָׂאֵל נָא אֶתְכֶם: לְעִשׂוֹת כָּל מִינֵי תַחְבּוּלוֹת וְלִמְסַר יְהוּדִים חֲפִים מְפָשַׁע זֶה לֹא לְשׁוֹן הָרָע?! שְׂלֵא יִהְיֶה מְקוּהָ טְהָרָה כְּמוֹ שֶׁצְרִיף, זֶה לֹא לְשׁוֹן הָרָע?! שְׂלֵא יִהְיֶה תְּלִמוּד־תּוֹרָה חֲרָדִי, זֶה לֹא לְשׁוֹן הָרָע?! וְכִשְׁמִפְרָסְמִים אֶת הַשְּׁחִיתוֹת שְׁלוֹ, זֶה כֵּן 'לְשׁוֹן הָרָע'!

בְּכֵן זֹאת תִּדְעוּ, שֶׁכָּל הַכוֹלֵל עוֹמֵד עַכְשָׁיו חֲס־וְשְׁלוֹם חֲס־וְשְׁלוֹם לְהַסְגֵר, מִפְּאֵת הַלְּשׁוֹנוֹתָיו שֶׁל הַסְּמ"ך־מ"ם, וְלִכֵּן מְאֹד מְאֹד רְצִיתִי לְעוֹרֵר אֶתְכֶם מֵה שִׁקוּרָה פֹּה, וְתִקְפִידוּ עַל הַזְּמַנִּים, וְתִלְמְדוּ בְּהַתְמַדָּה רַבָּה מְאֹד. בְּרוּךְ הַשֵּׁם, שֶׁהַזְּמִין לָנו הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֶת ... שֶׁהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל הַכוֹלֵל, וְעַל־כֵּן עֲלִיכֶם חֲבָרֵי הַכוֹלֵל לְדַעַת, שֶׁהַכוֹלֵל שִׁיף רַק לְ... וְהוּא עוֹשֶׂה תְּקִנּוֹת וְכוּ', וְעַל־כֵּן אִם אַתֶּם יְכוֹלִים לְעַמֵּד בְּזֶה — מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, אֲבָל אִם לֹא, תִּדְעוּ שֶׁהַכוֹלֵל בְּסַפְּנַת סְגִירָה, בְּעֵטוֹ שֶׁל ה'מוֹסֵר' הַזֶּה, אֲשֶׁר אֲנִי אוֹחֵז שֶׁצְרִיף לְהִיּוֹת כּוֹלֵל עַל אִפּוֹ וְחֲמָתוֹ, וְאֵין לְהַתְּבַלְּבֵל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, וְשֶׁהוּא יִהְיֶה הַפְּפָרָה שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל, תִּמְחַלּוּ לִי עַל הַבְּטוּי הַזֶּה, אֲבָל עִם כָּל זֹאת אִמְר לְכֶם, שֶׁהַמְּכַתֵּב הַזֶּה עוֹד יִדְפֵס, וְאֵינִי מִתְּפַעֵל מְדַבְּוֹרִים אֵלוֹ שֶׁאֲנִי אוֹמֵר, כִּי כּוֹאֵב לִי מְאֹד, שֶׁאֲדָם שֶׁהוּא צְרִיף לְהִיּוֹת מְמַנֶּה עַל הַדָּת, הוֹלֵךְ לְמִסֵּר כּוֹלֵל שִׁיפְגֵר, בְּשַׁעַת שֶׁהַמְּקוּהָ שְׁלוֹ אֵין לָהּ שׁוֹם הַכְּשָׁר, וְלֹא אֲכַפֵּת לוֹ שֶׁאֵין תְּלִמוּד־תּוֹרָה חֲרָדִי וּבֵית־סֵפֶר חֲרָדִי, וְאֲדַרְבֶּה הוֹלֵךְ וּמוֹסֵר אֶת זֶה, וּמִסִּית וּמְדִיחַ אֶת כָּל תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם נִגְדָנוּ עַל לֹא דְבַר, רַק מְפָנִי שֶׁהוּא הַסְּמ"ך־מ"ם בְּהַתְּגַלְמוֹת הַדָּב... וְעַל־כֵּן אֵין לָנו לְהַתְּפַעֵל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, אֲדַרְבֶּה

המכתב הזה ידפס, בעזרתו יתפרך שמו, בתוך ספרי, ואיני מתבייש משום דבר שאני אומר, כי אני מאד חזק בכל דברי. ועל-כן אני מבקש אתכם מאד מאד, מי שיכול להחזיק בתקנון של ... הרי טוב, ויכול להשאיר בפולל, אבל מי שלא יוכל, ההכרח לו לותר על אבטחת הכנסה ודמי הפולל, כי אחרת יסגרו לנו את הפולל, על-כן אני מבקש את כל אחד ואחד מתברי הפולל, שתקחו את הדברים האלו אל לבכם, אין לנו שום עסק של פוליטיקה פה, אנחנו באנו ליבנאל ללמד תורה ולעסק בתורה ובתפלה, ולבנות עיר על שם רבנו ז"ל, ואני יודע שזה לה"סמך-מם" עצם בגרון וכו' וכו', ואף-על-פי-כן כבר לא יועיל לו שום דבר, כי רבנו ז"ל אמר: "נצחתי ואנצח".

ובאמת אנשי שלומנו היקרים, תלמידי הפולל! את המכתב הזה כתבתי, כי כואב לי מאד לראות איך שהולכים לסגור פולל בשביל מסירה של הסמך-ד"מ"ם, וכואב לי הדבר מאד מאד, ותמיד כשאני אומר משהו על אדם שעומד נגד הדת, שהוא עומד נגד הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, אומרים: מה אפה מדבר לשון הרע?! ומצדיקים את הרשע וכו', מה לעשות? כך היא הבחירה. וכבר אמר החכם מכל האדם (משלי יז, טו): "מצדיק רשע ומרשיע צדיק תועבת הוי"ה גם שניהם"; לכן אני מכרח לבוא בדבורים אלו אליכם: אנא חוסו וחמלו, שלא יסגרו את הפולל, כי הפולל זה היסוד והבסיס שלנו ביבנאל, כי המון אברכים רוצים להפגס ליבנאל לגור, כי הם רוצים מקום תורה. ועל-כן אם יסגר הפולל, כל השם שלנו נסגר, חס ושלום. ועל-כן למה לנו לסבל בשביל הסמך-ד"מ"ם!?

ולכן אבקש את כל אחד ואחת מכם, שתקחו את הדברים האלה שאני מדבר מפנימיות ללבי אליכם ברצינות, אשר באמת הפולל זה של ... ולא שלי, אבל צריכים להבין גם אותו, כי הסמך-ד"מ"ם אינו נח פרגע, והוא החריב כבר לכמה וכמה מאנשי שלומנו פרנסות, וסבך אותם בסבוכים קשים וכו', על-ידי מסירות אימות שמסר אותם, והם סובלים עד היום, ועל-כן כשיתברר לכם דבר זה, תבינו שאני לא כל-כך 'לא צודק'... ועל-כן אבקש מאד

מאד כָּל אֱלוֹ שֵׁיכוֹלִים לְהַחְזִיק בְּכוֹלָל, שְׂיבֹאוּ וַיַּחְזִיקוּ בְּזַמְנִים, וְכֹל אֱלוֹ שְׂאִינָם יְכוֹלִים לְבֹא וּלְהַחְזִיק בְּזַמְנִים, שְׂיִתְפָּטְרוּ מְאֲלֵיהֶם מִהַכוֹלָל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נַעֲשֶׂה אִי נַעֲמֹת, כִּי ... לֹא רוֹצֵה לְנַקֵּם בְּאֵף אֶחָד, פְּשוֹט רוֹצִים לְסַגֵּר לוֹ אֶת הַכוֹלָל, וְהַמָּצֵב הוּא רְצִינֵי מְאֹד מְאֹד.

בְּכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, שְׂתַמְּיִדוּ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי זֶה הַתְּכֵלִית שְׁלֵנוּ, וּבְשִׁבִיל זֶה בָּאנוּ לְכָאן, וְתִרְאוּ סוּף כָּל סוּף אִיזוֹ מַפְלָה גְדוֹלָה תִּהְיֶה לְסִמְ"ךְ-מ"ם, שֶׁהוּא מִסִּית וּמְדִיחַ וּמוֹסֵר, רָשָׁע מְרָשָׁע וְכוּ' וְכוּ'.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי, שְׂאִנִּי מִבְּקֵשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁכִּבֵּר נִזְכָּה לְרֵאוֹת בְּמוֹ עֵינָיו אֶת גְּאֻלַּת עַם יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

הַמְּאַחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְחֻתֶם בְּכָאֵב יָב עִמָּךְ...

י"ז תתכד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדֵּר וַיֵּשֶׁב, י"ח כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוֹ יֵאִיר.

מְאֹד מְאֹד רְצִינֵי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, יַעַן שֶׁהַכוֹלָל נִמְצָא עֲכָשׁוּ בְּשִׁלְבַּ שֶׁל סְגִירָה, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הַסִּמְ"ךְ-מ"ם מְסַר אֶת הַכוֹלָל בְּאֵשׁ יִסְפָּר לְךָ בְּפִרְטוּיּוֹת ... לְזֹאת הֵייתִי מְצִיעַ לְהַתְּפִלֵּל בְּבִקְרָה בְּשָׁעָה שְׁבַע בְּמִקוֹם שְׁמוֹנָה, כְּדֵי שֶׁהַכוֹלָל יוּכַל לְהַתְּחִיל אַחֲרֵי-כֵן בְּשָׁעָה שְׁמוֹנָה, כִּי חָבֵל מְאֹד שְׂיִסְגֵּר הַכוֹלָל, כִּי אֵף שֵׁיִשׁ כְּמָה שְׂאִינָם מְעַנְיָנִים לְלַמֵּד בְּכוֹלָל, סֵתָם בָּאִים וַיּוֹצְאִים, אֲבָל יֵשׁ יוֹתֵר מִכְּמָה מְנַיְנִים שֶׁל אֲבָרְכִים רְצִינִיִּים מְאֹד, וְחָבֵל לְבִטֵּל אֶת הַכוֹלָל, כִּי כוֹלָל זֶה יִסוֹד גְּדוֹל, וְעַל-כֵּן אֶתָּה בְּתוֹר גְּבֵאִי, רְאֵה לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁהַמְּנִיחַ יִקְדִּים לְשִׁבַע

רק בַּחֲדָשִׁים אֱלוֹ, עַד שְׁנִבְנָה הַרְחֵבַת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, שָׁאוּ בְכָלֵל לֹא תִהְיֶה בְעֵינָה, וְאֲנִי מְקַוֶּה שְׁזֶה כָּבֵר יִהְיֶה יִסוּד עַל עוֹד מַנְיָן, הֵינּוּ מַנְיָן רֵאשׁוֹן וְתִיקוּן, וּמַנְיָן שְׁנִי בְשָׁעָה שְׁבַע, וּמַנְיָן שְׁלִישִׁי בְשָׁעָה שְׁמוֹנֶה, הַעֲקָר רְאֵה לְחִזָּק אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי אֵין פּוֹנְתָנוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְצַעַר אֶת אֶף אֶחָד, אֲבָל מִסְפֵּן ... קִבֵּל הַיּוֹם נְזִיפָה גְדוּלָה שֵׁם בְּ... בְּאֲשֶׁר רוֹצִים לְסַגֵּר אֶת הַכוֹלָל, וְעַל-כֵּן עֲלִינוּ לְעוֹר לוֹ בְּמָה שְׁאַנְחָנוּ יְכוּלִים, וּבְפָרֵט שֶׁהַעוֹר הַזֶּה אָנוּ עוֹזְרִים לְעֲצָמָנוּ, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה אֲבָרְכִים מֵאֲשֶׁדוּד וּמִירוֹשָׁלַיִם שְׂרוֹצִים לְהַפְגִּס לְגוֹר בִּיבְנָאֵל רַק עַל סִמָּךְ שֵׁשׁ אֲצַלְנוּ כּוֹלָל, וּבְרַגַע שִׁיִּסְגֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, כָּבֵר יִהְיֶה מְאֹד קָשָׁה לְפַתַח אוֹתוֹ, וְעַל-כֵּן תִּסְבִּיר אֶת זֹאת לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּפִּי שְׁאַנִּי הַסְבַּרְתִּי אֶת זֶה בְּמִכְתָּב כְּלָלִי לְכָל תַּלְמִידֵי הַכוֹלָל.

מה לעשות? הַסֵּמ"ך-מ"ם אֵינוֹ נָח, כִּי כָּל שְׁנֵת־פְּשֻׁטַת הַקְּדוּשָׁה, זֶה לְעֵמֶת זֶה נִתְפַּשְׁטַת הַטְּמָאָה, אֲבָל כָּבֵר אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "וְאַתָּה מְרוֹם ה'" (תהלים צב, ט), וּפִרְשׁ רַש"י: "לְעוֹלָם יִדָּךְ עַל הַעֲלִיוֹנָה", כִּי גְדוֹל אֲדוֹנָנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן.

הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאַנִּי מִבְּקָשׁ וּמִתְפִּילָל בַּעֲדָךְ, שֶׁתְּצַלִּיחַ בְּדַרְכְּךָ, וְנִשְׁמָע מִמְּךָ רַק בְּשׁוֹרוֹת מִשְׁמַחוֹת תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדֵּר וַיִּשָּׁב, י"ח כְּסֻלוֹ הַיְתַשְׁנִי"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גְּרוֹ יֵאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל רְצוּף מִכְתָּב, שֶׁתִּמְסַר לְכָל אֱלוֹ הַלוֹמְדִים בְּכוֹלָל, כִּי מִסְפֵּן ... קִבֵּל הַיּוֹם נְזִיפָה גְדוּלָה שֵׁם בְּ... וְרוֹצִים לְסַגֵּר לוֹ אֶת הַכוֹלָל, וְהוֹדוּ לוֹ בְּחֻצֵי פֶה, שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם הִיָּה שֵׁם וּמְסַר אוֹתוֹ, בְּאֲשֶׁר יִסְפֹּר לְךָ, וְעַל-כֵּן חָבַל שִׁיִּסְגֵר הַכוֹלָל.

אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שהכל יסתדר בענין החר הבניה, ותכף-ומיד אתחיל לבנות, ועד פסח יגמר, בעזרתו יתברך, ואז בכלל לא תהיה בעיה, כי יהיה מקום נפרד לכולל.

אודות המקנה, אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא שבקרוב יגמר, ואז נפתר את הבעיה של הצניעות.

מה לעשות? ! יש בני-אדם שהראש שלהם מרבע וכו', ועדין אינם קולטים את רשעות הסמ"ך-מ"ם, וחושבים שסתם מדברים לשון-הרע על מישהו וכו', לדעתי, אתה למדת לקח על עורך-דין ואת המסירה שמסר אותך בענין הנהיגה וכו', מה לעשות? זה אנשי שלומנו תמיד יהיו בטענות, עד שהם לא יקבלו, חס ושלום, מפה מהסמ"ך-מ"ם, לא יבינו את הקלפה והטמאה הזו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתכו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

הכנסתי היום צ'ק בבנק, וזה יקח עד יום חמישי, כף אמרו לי בבנק, ואז יהיה לך את המזומן, אקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתגמר את המקנה, ולעשות כניסה יפה מאד מאד, באפן שיהיה מקום בדרך צנועה וכו'.

ראה להכין את התנפיה הגדולה על גג בית-המדרש, ולהדליקו בכל לילה כמו שעשית בשנה שעברה, ותדבר עם ... וביתד תסדרו את זה.

כפי הנראה היום ... הולך להפגש עם ... תעשה כפי חכמתך והבנתך, אם צריך גם-כן להיות שם וכו', כי רציתי כבר לגמור עם

הספור הזה פעם ולתמיד, כי הוא בעצמו אומר לי, שש'לד לא יקח יותר מחדשים וחצי עד שלשה חדשים, ואז אני גומר קדם למטה, כדי שיתרחב בית-המדרש, ולא תהיינה בעיות לכולל, כי עושים להם עכשו בעיות רציניות, ורוצים לסגור אותו, וחבל מאד ש'סגר הכולל, אחר שהשקיע בזה כל-כף הרבה כחות ומסירות נפש.

נא ונא להודרו בענין השגת התר בניה אצלי וכל הפרוץ בזה, אקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתוף עשרה ימים יהיה כבר, ואבוא אז.

העקר צריכים לחזק עכשו מאד את אנשי שלומנו, כי זו רק בעיה זמנית, כי כפי שהבנתי, המס שבח שאני צריך לשלם, זה כבר על השטח שנהפך מחקלאי לבניה, וכפי הנראה גם על זה אקבל רשיון, ואז נזכה לבנות את בית-המדרש הגדול, שיהיה ממש אימפריה, יראו עינינו, וישמח לבנו, ותגל נפשנו בישועתו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתכז.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד אני מצטער בצערך הקשה מהחלישות הנדעת שאמה עובר, אף לדעתי, אינך צריך להיות משעבד אל אף אחד, אפה צריך תמיד לחשב מעצמך ומאשתך, מה טוב בשבילכם, וחיך קודמים וכו', אפה לא מכרח לקפץ ולרקד כשכל אחד מנגן בחליל שלו וכו', אם אפה לא יכול לעשות וכו' אל תעשה, חיך קודמים, ואת הכלל הזה תמיד תזכר, ואסור שיהיו לך יסורי מצפון כרגע.

אל תהיה בטלן! ראה לצאת "לבדך" להפצה, ואפה לא צריך אנשים שיגרו אחריך, כי שלום ביתך קודם, כי אף אחד לא ירחם עליך כשיקרה, חס ושלום, איזה פצוץ בשלום-בית, חס ושלום,

וראה לקנות לאשתך מה שהיא צריכה, ומה שהיא רוצה, והקדוש-ברוך הוא יתן לך שפע גדול, רק תקים כל מלה ממכתבי זה, ואז תהיה לך הצלחה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתכח.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק תהיה בשמחה עצומה, ותתמיד בלמוד משניות, שזה מקרב את הגאולה, כמאמרם ז"ל (ויקרא רבה, פרשה ז', סימן ג'): אין כל הגליות האלו מתכנסות, אלא בזכות משניות; ובאמת הלא דבר הוא שכלם כל-כך מתנגדים להתמיד בלמוד משניות, בשעה שכל הגאולה תלויה בזה. ולכן צריכים התעוררות בין בני הנעורים, שיתמידו בלמוד משניות, כי סוף כל סוף עובר עליהם חטאת נעורים וכו', ואי אפשר להנצל מזה, אף ורק דרך התורה הקדושה, שהיא מזון לגפש, יכולים להנצל מפגם-הברית, ולכן אשרי מי שמתמיד בלמוד משניות, ואשרי ואשרי מי יכול להחזיר לבני הנעורים להתמיד בלמוד משניות, אשר זה קרוב הגאולה. והנה שמעתי אומרים, שכבר יצאו לחלק גם על זה וכו', והנה מלבד שהם עמי הארצים גמורים, שהם אינם זוכרים אפלו שיחה אחת בשיחות-הר"ן [עין שיחות-הר"ן, סימן קסה], שלכמה מאנשי שלומנו רבנו ז"ל צוה לומר ח"י פראקים משניות, וידוע אשר ביניהם היה מוהרנ"ת ז"ל, עוד זאת אלו העזי פנים הם נואפים ככלבים, רחמנא לישזבן.

ספר לי הרב החסיד ר' לוי יצחק בנדר ז"ל, שהוא הפיר הרבה מאנשי שלומנו, שסימו כל יום ח"י פראקים משניות, וכן הפיר את

בֵּן ר' בְּרוּךְ ו"ל (בַּעֲלֵה שֶׁל חֲנָה צִירֵל בְּתוּ שֶׁל מוֹהֲרֵנֵי ת"ו"ל), שֶׁכֵּל יוֹם לֹא הוֹרִיד אֶת הַתְּפִלִּין אַחֵר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, עַד שֶׁגָּמַר ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וְשָׁאֲלַתִּי אוֹתוֹ: "הֵאֵם גַּם הוּא לּוֹמֵד ח"י פְּרָקִים בְּכָל יוֹם?" וְחִידָה וְאָמַר לִי בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "לֵךְ אֲנִי אֲגַלֶּה, אֲנִי מְסִים כָּל שְׁבוּעַ שֶׁשָּׂה סְדְרֵי מִשְׁנָה", כִּי הוּא יוֹדֵעַ חֵלֶק גָּדוֹל בַּעַל-פֶּה (מִחֲמַת כְּשֶׁהִיָּה בְּרוּסְיָה וְחִפְשׁוֹ אַחֲרָיו הַשְּׁלֵטוֹנוֹת, וְהִיָּה צָרִיף לְרוֹץ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְלִכְּנֵן הִיָּה עֲמוּ רַק מִשְׁנֵיּוֹת, וּבְזֶה חֲזוֹר תְּמִיד, וְלִכְּנֵן קָל לוֹ מְרַב הַגְּלוּת שֶׁרְגִיל בְּמִשְׁנֵיּוֹת לְסִים כָּל שְׁבוּעַ); וְלִכְּנֵן אֵל תִּתְפַּעֵל מִהַכְּלָבִים הַנוֹכְחִים עֲלֶיךָ.

וְזֶה שְׁחוֹתָם עֲצָמוֹ עַל הַפְּשָׁקוּיִל כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר: "א בְּרִסְלֵבֵר" ... מָה אָמַר לֵךְ! הִיִּיתִי כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּעִיר בְּרִסְלֵב, בְּזִמְנֵן שֶׁהִיָּה אָסוּר לְנִסֵּעַ רְשָׁמִית וְקַבְּלַתִּי הַתֵּר וְכוּ', וְרִאִיתִי שֶׁעַל הַרְחוּבוֹת יֵשׁ הַרְבֵּה פְּלָבִים ... וְלִידֵן זֶה שְׁחוֹתָם עֲצָמוֹ עַל כְּתָב פְּלִסְתֵּר: "א בְּרִסְלֵבֵר" ... צָרִיכִים רַק לְהוֹסִיף "כְּלָב" וְגו', כִּי גַם בְּבְרִסְלֵב מְסוֹתוֹכְבִּים פְּלָבִים ... הָעֶקֶר לֹא לְהַתְּפַעֵל מִכַּמָּה נוֹאֲפִים בּוֹרִים וְעָמִי הָאֲרָצִים שֶׁיִּצְאוּ נִגְדָּדָה, אֵל תַּעֲשֶׂה מִזֶּה עֲנִיָּן, בְּעִיר בְּרִסְלֵב יֵשׁ הַרְבֵּה גּוֹיִים, הַרְבֵּה פְּלָבִים, וְדִי לְחִפְיָמָא. אַחַד שְׁחוֹתָם עֲצָמוֹ עַל כְּתָבִי פְּלִסְתֵּר מְלֹא זְלוּלִים: "א בְּרִסְלֵבֵר", צָרִיכִים רַק לְהוֹסִיף אֶת הַמְּלָה "גוֹי" אוֹ "כְּלָב", וְזוֹ אָמַת, כִּי בְּעִיר בְּרִסְלֵב מְסוֹתוֹכְבִּים גּוֹיִים וְכְּלָבִים וְכוּ', וְעַל-כֵּן מָה אַתָּה נוֹפֵל כָּל-כָּף בְּדַעְתָּךְ?!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ תְּמִיד...

חִזּוֹק חִזּוֹק וְנִתְחַזֵּק — שֶׁלֵּשׁ פְּעָמִים חִזּוֹק, זֶה מְסַפֵּר מִשֶּׁהָ.

י"ז תתכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר וַיִּשָּׁב, י"ח כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לחזק עצמך מאד, ולא תצטרך אף פעם לבריות, אלא יהיה לך שפע פְּזָה, שעוד תוכל לתת ולהשפיע לאחרים.

ראיתי מביאים בשם התומים (סימן צז): לפיכך אין מברכים ברכה על מצות צדקה והלואה, מכיון שהיא קללה ופרענויות וכו', כמו שכתוב (דברים כח, יב): "ואתה לא תלוה", וכן (שם טו, ד): "אפס כי לא יהיה בך אביון", ועוונותיו גורמים לו שיצטרך ללוות וכו', ויצטרך להיות אביון וכו', על-כל-פנים אני מברך אותך שלא תצטרך לבריות, ויהיה לך שפע כפול, שתוכל להשפיע מהשפע שלך לאחרים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתל.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק אל תפגס בלחץ, ואל תהיה בעצבות ובמרירות, שזה הסמ"ך-מ"ם בעצמו, שמכניס את כל אחד בדפאון פנימי וכו', ולכן תעשה כל מה שביכולתך להיות אף ורק בשמחה עצומה, לשמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בך מנקדת יהדותך, ותהלה לאל, אתה מלא מצוות פרמון: ציצית, תפלין, מזוזה, זקן ופאות, כשרות, שבת וכו' וכו', ולכן מה לך להיות בעצבות, האם אינך קולט, שהסמ"ך-מ"ם רוצה לשבר אותך, ולעשות ממך פליון ממש וכו', ולכן תעשה כל מה שביכולתך להיות אף ורק בשמחה עצומה, ותכריח עצמך להיות בשמחה. ודע לך שלא כל-כך קל להגיע אל מדת השמחה, צריכים להכריח עצמו בכל הפחות להיות אף ורק בשמחה, אף שזה

אֲשֶׁר י"ז תתלא — י"ז תתלב בַּנְחַל קצג

בא לך קִשָּׁה וְכוּ', עם כָּל זֹאת אֵי אֲפֹשֶׁר לְשִׁמְחָה, אֲלֵא עַל-יְדֵי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תתלא.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֶךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ח כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעֵינַי חֲנוּף וְכוּ', הַחֲנוּף הַכִּי גָדוֹל לַיְלָדִים זֶהוּ חֲנוּף עֲצָמִי, צְרִיכִים לְהִיּוֹת דְּגָמָא חַיָּה לַיְלָדִים, כְּשֶׁאָבָא מִתְּנַהֵג בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ בְּבֵיתוֹ, אִזּוּ הַיְלָדִים מְחַקִּים אוֹתוֹ, כְּשֶׁאָבָא הוֹלֵךְ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהַתְּפַלֵּל אֶת הַשֵּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת בְּמִנְיַן דִּיקָא, אִזּוּ גַם הַיְלָדִים יִחְקוּ אוֹתוֹ וְכוּ' וְכֵן הִלָּא, כָּל מָה שֶׁהַיְלָדִים רוֹאִים אֶצֶל הָאָבָא הֵם יִחְקוּ אוֹתוֹ, וְלִכֵּן חֲנוּף מִתְּחִיל מִהָאָבָא. וְכֵן הִבַּת מְחַקָּה אֶת הָאָמָא, וְלִכֵּן כְּפִי שֶׁהַדּוֹרִים מִתְּנַהֲגִים בִּינֵיהֶם, כֵּן יִתְנַהֲגוּ הַיְלָדִים.

וּמָה טוֹב וּמָה נָעִים, אִם תְּסַפֵּר לַיְלָדִים וּלְרַבּוֹת לְאִשְׁתְּךָ בְּסַעֲדַת שַׁבָּת בְּלִילָה וּבִיּוֹם סְפוּרֵי צְדִיקִים, אֲשֶׁר זֶה דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי טָבַע שֶׁל הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים שֶׁנִּמְשָׁכִים אֶל מַעֲשֵׂה הַבַּעַל וְהָאָבָא. וְלִכֵּן זֶהוּ דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד לְסַפֵּר לָהֶם סְפוּרֵי צְדִיקִים, אֲשֶׁר זֶה מוֹשֵׁף אֶת הַלֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֶךְ, וְזֶה בְּכֻלּוֹ חֲנוּף.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתלב.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֶךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ח כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָרַב הַיְקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח.

לנכון קבלתי את מכתבכם.

מה אמר לכם! היטב חרה על שאתם מקטרגים וכו', תאמינו לי, כי לולא אלו שיוצאים להפגין בראש כל חוצות, היתה כבר נשפחת כל השבת, חס ושלום, וכן כל היהדות וכו', מי שלא רוצה לצאת להפגין, הטוב בעיניו יעשה, אבל לא לקטרג על אלו שכן יוצאים להפגין וכו', המציאות היא שאלו הרשעים מפתחים מאד מאד מדעת הקהל — מה יאמרו הגויים וכו', ואפלו בין כך סובלים אלו המוחים וכו', שסובלים מכות רצח ובזיונות והשפלות ומאסרים בצורה ברוטלית וכו', עם כל זאת לולא הם, מי יודע מה היה קורה עם השבת ועם כל היהדות וכו'.

אני גם-כן לא יוצא למחות, וכן ביבנאל צויתי את אנשי שלומנו שלא יצאו להפגין, אדרבה, ההפגנה הכי גדולה — לומר לכלם: "שבת שלום", אלו האבנים הכי חזקות, כי הם רואים שאנו מתעלמים מהם, כי כבוד 'הרע המקומי' מסית את החלונים נגדנו מאד, כאלו מי יודע מה נעשה להם... ולבסוף אנחנו מקרבים את פלם, ומברכים אותם ב"שבת שלום", זו ההפגנה הכי גדולה.

אבל במקומות אחרים הנח להם לישראל, אף שאינם נביאים, בני נביאים הם, תמיד הצרכו לצאת להפגין, אף שאין זו דרכנו, אבל לא לקטרג על מי שפן הולך, וזכותו גדולה מאד מאד להציל את השבת והיהדות, ותבוא עליהם ברכה.

ולכן אל תקטרגו על אלו, והעקר רק לבקש ממנו יתברך, אשר אלו הערכ-רב ראשי העם, פמוכא (זהר נשא קכה), אשר הם מטעים את המון עם וכו', יתבטלו לגמרי, כי אני רואה מה שקורה ביבנאל, אשר הרבה תושבי המקום חלונים גמורים אמרו, אשר לולא 'הרע המקומי', כבר פלם היו חוזרים בתשובה.

הדורש שלומכם באהבה רבה מאד...

י"ז תתלג.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אַל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין שאלתך — האם מתר לכהן לכהן להפגנס לתוף קבר רחל?
הנה כפי שראיתי להביא בספרים, שהרב הקדוש המקבל רבי חיים
שאול דוויק זי"ע מגדולי המקבלים האחרונים בירושלים, ואתו עמו
הרב הקדוש המקבל רבי אפרים כהן זי"ע, ששניהם היו כהנים,
וגדולי המקבלים והם בן נכנסו, ולכן יש על מי לסמוך, ובפרטיות
כשהפניסה היא מקדימה, ולא מהחדר שיש שם פגור מתים
ישמעאלים וכו'.

ובענין פניסת הכהן בקבר התנא רבי שמעון בן יוחאי במרון,
כל העולם נוהגים בן להפגנס, והרב הקדוש מסאטמאר זי"ע החמיר,
ולא נתן לכהנים להפגנס, ולכן הבוחר יבחר, ויש לו על מי לסמוך,
שגדולי המקבלים בן נכנסו, וכן הוא בציון רבי מאיר בעל הגס
בטבריה, אבל בשאר המקומות, פלם מודים שאסור לכהן להפגנס,
פי סביב יש הרבה קברים.

הדורש שלומך באהבה רבה...

י"ז תתלד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אַל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך.

מה אומר לך! לקצור אני צריך, פל המכתבים איני דן בהלכה,

רק מביא מנהגים, ועקר יסודותם הוא רק על דברי רבנו ז"ל, לחזק ולאמץ, לעודד ולשמח את כל הנשמות העשוקות בכף הקלע, ועובר עליהם מה שעובר, והם שבורים ורצוצים, ואין לאל ידם כח להתגבר על אלו הקלפות שמסבכים אותם, עליהם תטף אמרי, ולדעתי ספרים כאלו עדין לא נתחברו, ולכן אין לי עסק עם מי שחולק על ספרים אלו וכו', יאחז כל אחד דרכו, ואם ה'אור החיים' הקדוש יכול לכתב בהקדמת ספרו "חפץ ה'", וזו לשונו: "לכן כל פותח ספר זה וקורא בו, לא תהיה הפונה אלא בדחילו ורחימו לשם שמים, להבין אמרי נעם, ואם פה יעשה, בן יבין אשר לפניו, ויערב לחכו נעם דברי הש"ס וכו', אבל בלאו הכי יסלק ידו מעלי, ולא יטמא תורת ה' לקנטר, נח לו שלא נברא כף אמרינו לחזיר"א סחור סחור לכרמא פרים ה' צבאות לא תקרב, כי כל עצמנו לא הייתה הפונה אלא לזכות ולא לחובה, כדי שיתרצה האדון בה" וכו', עין שם; ואם הוא פותב כף למבקר ספרו: "לחזיר"א סחור סחור לכרמא פרים ה' צבאות לא תקרב", מה נענה אבתריה?! אני פתבתי את כל ספרי רק לבני ולתלמידי, לכל אלו שכתבו לי מכתבים ושאלו את שאלותיהם וכו', ושמו לפני את ספקותיהם וכו', וכן כל אחד שפף את מר לבו, ועניתי לכל אחד [אחוז אחד ממאה מכתבים שאני מקבל בכל יום אני עונה, כי הזמן אינו בידי], ולכן מי שאינו רוצה לעיין בספרנו, מי בקש ממנו?!

בענין ללבש טלית ותפלין בלילה, הלא ידוע דבר זה ומפרסם בספרי שאלות ותשובות — שאסור וכו'.

המצפה לראותך בקרוב...

י"ז תתלה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך. ראה לקנות לעצמך מדת הסבלנות,

וְזֶה זֹכִים עַל יְדֵי תַפְלָה, לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שְׂתִזְכֶּה לֵהִיּוֹת סִבְלָן גָּדוֹל. וְרַש"י פֶּרֶשׁ עַל עֲנֹו — שֶׁפֶל וְסִבְלָן, הֵינּוּ מֵהוּ עֲנֹו? שֶׁהוּא שֶׁפֶל בְּעֵינַי עֲצָמוֹ, וְסִבְלָן עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, אָדָם יְכוֹל לְלַכֵּת עִם קוֹמָה זְקוּפָה, וּמְלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵי כְבוֹד וְכוּ', וְאַף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה בְּעֵינַי עֲצָמוֹ כְּחִתִּיכַת אֲדָמָה וְעֶפְרַר מִמֶּשׁ, וְלִהְיוֹת אָדָם יְכוֹל לְלַכֵּת זְקוּף עִם הָרֵאשׁ לְמִטָּה, וְיִהְיֶה בְּעַל גְּאוּהַ גָּדוֹל. וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר רַבְנּוּ ו'ל' (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצו), כִּי אֵין זֶה מִדְּרַךְ עֲנוּהַ לְלַכֵּת עִם רֵאשׁ כְּפוּף וְכוּ', וְזוֹ נִקְרָאת חֲנֻפָּה וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְלִכֵּן אִם רוֹצִים לְבַדֵּק אִם אֶחָד עֲנֹו אֲמַתִּי, צְרִיכִים לְבַדֵּק אֶת מִדַּת הַסִּבְלָנוֹת שְׁלוֹ, כִּי סִבְלָנוֹת תְּלוּיָה בְּשִׁפְלוֹת, אֲשֶׁר שְׂתִיחֶן תְּלוּיּוֹת בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי הַמְּאַמֵּן הָאֲמַתִּי הוּא בְּטֵל לְגַמְרֵי אֱלֹו יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא סִבְלָן גָּדוֹל, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר הַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכִכֵּל שֶׁאָדָם מְבַטֵּל עֲצָמוֹ אֱלֹו יִתְבַּרֵךְ, יוֹתֵר שֶׁפֶל נַעֲשֶׂה, כַּמוֹכָא בְּדַרְבֵּי רַבְנּוּ ו'ל' (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו'): צְרִיף לְמַעַט בְּכְבוֹד עֲצָמוֹ, וְלִהְרִיבוֹת בְּכְבוֹד הַמְּקוֹם, וְזֶה תְּלוּי בְּזֶה, כִּכֵּל שֶׁאָדָם מְרַבֵּה בְּכְבוֹד הַמְּקוֹם, וּמְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֵיף שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֵלֶקוֹת גָּמוּר הוּא, כְּמוֹ-כֵן מְמִילָא מְתַבְטֵל כְּבוֹד עֲצָמוֹ, כִּי כֶּשֶׁמְאִיר אֹור גָּדוֹל מְאֹד, אֲזַי כֹּל הָאֹורוֹת הַקְּטַנִּים נִחְבָּאִים לְגַמְרֵי, כִּי הָאֹור הַגָּדוֹל שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַנֵּר אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא, אֲשֶׁר שָׁרְשָׁם הוּא רַק גְּאוֹת וַיִּשּׁוֹת וְכוּ', שְׁנֵה בְּחִינַת חֲמִץ בְּצֶק, שֶׁרַק מִגְבִּיָּה עֲצָמוֹ וְנִכְנָס בּוֹ אֹויר, מֵה שֶׁאֵין בֵּין מִצָּה, זֶה בְּחִינַת עֲנוּהַ, מִים וְקַמַח, וְאֵין לָזֶה זְמַן לְתַפַּח וְכוּ', וְלִהְכַנֵּס בּוֹ אֹויר וְכוּ', וְלִכֵּן בְּעַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁאֲזֵ הָאִיר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֹור גָּדוֹל עַל גְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי מִשֶׁה רַבְנּוּ, שֶׁהִיָּה הַדַּעַת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן הִיָּה אֲסוּר חֲמִץ לְגַמְרֵי, כִּי מְרַב אֹור, מְתַבְטֵל הַיִּשּׁוֹת וְהַגְּאוֹת וְכוּ', וְנַעֲשִׂים כֹּלָא מִמֶּשׁ, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לֵהִיּוֹת תְּמִיד שֶׁפֶל וְסִבְלָן, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּאַמוּנָה, וְזוֹ נִקְרָאת שְׁלָמוֹת הָאֲמוּנָה, שֶׁתְּמִיד רַק יִחְשַׁב מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם רְצוֹן אַחַר מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁרֵי לוֹ!

בְּעֵינַי בְּנֵךְ וְכוּ', לְדַעַתִּי, לָךְ עֲמוֹ בְּסִבְלָנוֹת גָּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד,

כי אם תלחיצ אותו יותר מדאי וכו', חס ושלום, יכול עוד להתאבד, רחמנא לצלן, אל תקח את זה כל-כף בקלות וכו', בנדאי הצרה היא צרה גדולה ומרה אשר אין כמותה, אני מבין אותך היטב היטב, אבל ראה לשקל מה עדיף — שיתאבד, ואז וכו', או שתהיה לך סבלנות, ולבסוף תזכה לבן מצלח, ותהיה לך נחת גדולה ממנו.

מה שונשאר לך לעשות זה רק תפלה, לשפוף שיח לאדון עולם, אשר כל הבריאה שלו, והוא יתברך יכול לשנות את הטבע והמזל מההפוך להפוך ממש, עד שתראה נסים נגלים. כן, כן, יש נסים, יש נפלאות, יש שדוד הטבע. רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ז'): כשיכלו אלו האנשים שאינם מאמינים בנסים, אז תהיה הגאולה. ואמר (שם): נסים, תפלה ואמונה וארץ ישראל תלויים זה בזה; ולכן לא בחנם שהסטרא אחרא מתאחזים בארץ ישראל, כמו שהם מתאחזים בכפירות ואפיקורסות — להעלים ולהסתיר את הקדוש-ברוך-הוא, ולקרוב את האמונה הקדושה, ולהראות כאלו הכל טבע, מקרה ומזל, שהכל דמיון גדול. ולכן ראה להיות חזק במדת הסבלנות עם בנה וכו', ואף שפואב לך והולך לך בנפשך, שתראה ממנו כבר אפלו קצת נחת וכו', אין מה לעשות, רק תפלה וסבלנות, תפלה וסבלנות, ועוד פעם תפלה וסבלנות וכו', ורק זה עקר העצה, אשרי מי שמכניס דברים אלו בתוך לבו, ואז כל החיים ישתנו לטובה.

הדורש שלומך תמיד...

י"ז תתלו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אין עצה אחרת, רק להתחזק ולא להסתכל על

שום דבר, כי גדול אדוננו ורב להושיע, אל תסתכל על אף אחד בעולם, הקדוש-ברוך-הוא הוא אב הרחמן, ומוחל עוונות לכל אלו שחוזרים בתשובה שלמה, הצדיק האמת הוא הממשיך את רחמנותו יתברך עלינו, ואנחנו צריכים רק להאמין בכל אשר הוא מלמד אותנו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנג): העקר והיסוד שהכל תלוי בו — להיות מקשר אל הצדיק, ועל כל אשר יאמר כי הוא זה יציית אותו, אפלו ואמר לך על ימין שמאל ועל שמאל ימין — תאמין לו. ולכן אשרי מי שמתמיד בספרי רבנו ז"ל, שהוא הצדיק האמת שבדור הזה, ולא יבלבל עצמו משום בריה שבעולם. עלינו להתמיד בשיחותיו הקדושות שבשיחות-הר"ן ובחיי-מוהר"ן, ולהשתדל לקיים את כל שיחה ושיחה כמות שהיא בלי פחל ושרק וכו', אז יהיה איש פשוט כל ימי חייו.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תתלו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הספור שפתבת וכו' נראה מאוד מאוד מספך וכו', ולדעתי, יש לך יעצה אחת, והיא — לילה למקום פנוי שאין שם בני אדם, ולדבר עמו יתברך פאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו בתמימות ובפשיטות גמורה, ואף שבהתחלה ידמה לך שאין מי ששומע אותך וכו', אבל אתה תמשיך לדבר ולספור לו יתברך כל מה שפואב לך וכו', ותדע שכל דבור שאתה מדבר עמו יתברך — נשמע ונתקבל, ומה שאינך יכול להבין את זה וכו', מפני שחסרה לך האמונה בו יתברך; כי המאמין האמתי, יודע ועד, שהוא יתברך נמצא, ואין בלעדיו נמצא, והכל ממנו יתברך. ולכן צריכים רק לדבר עמו יתברך, ולצעק ולזעק אליו יתברך בלי שום חכמות כלל,

וְאִזּוֹ אִם תִּהְיֶה עֶקְשָׁן עַל דְּבַר זֶה, תִּרְאֶה נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי מֵה שֶׁתִּפְלֶה פּוֹעֵלֶת, שׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל. אֶל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן, כִּי רַק זֶה הָעֵצָה, וְרַק זֶה הַדְרָךְ וְהַבֵּית מְנוּס לְבִרְחַת מְכַל הַצָּרוֹת שֶׁלָּךְ וְכוּ', וְזֶה מֵה שֶׁלָּמַד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ ו"ל, וְרַק לוֹ רֵאוּי לְשִׁמְעַע, כִּי מְלַמֵּד עֵצָה זֶה שֶׁהִיא תִּפְלֶה, וְהַכֵּל הַכֵּל וְרַעוּת רוּחַ, אֲבָל עַל זֶה צָרִיכִים לְהַשְׁלִיךְ אֶת חֲכָמָתוֹ וְשִׁכְלוֹ הַמְדַמָּה לְגַמְרִי, כְּאִלוֹ אֵין לוֹ שִׁכֵּל, רַק כְּמוֹ יֶלֶד קִטָּן שֶׁצּוֹעֵק וְצוֹעֵק וּמִתְחַנֵּן: אֲבָא, אֲבָא, עֲזוּר לִי וְכוּ' וְכוּ', תֵּן לִי וְכוּ' וְכוּ', בְּלִי חֲכָמוֹת, לְבָכוֹת כְּמוֹ תִינוּק, וְאִזּוֹ כִּשְׁתַּלֵּךְ בְּדַרְךְךָ זֶה בְּעֶקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, לְבִסוּף תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים מִמֶּשׁ, שְׁדוּד הַטִּבֵּעַ בְּדַרְךְךָ פֶּלֶא עַד מְאֹד, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא תִפְסִיק מִלְּבָכוֹת וּלְהַתְּפַלֵּל לְצַעֵק וּלְזַעֵק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְהָעֵצָה הַזֹּאת גְּלֶה לָנוּ רַבֵּנוּ ו"ל, וְיִגְלֶה אֶת זֶה לְכָל הָעוֹלָם כִּלּוֹ מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ, שְׁבוּא יָבוּא וְלֹא יֵאָחֵר אֵימָתִי שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִרְצֶה, וּבְיַדֵּי בְּלִי שׁוֹם סִפֵּק יָבוּא מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ וְיִגְאָלְנוּ. אֲבָל לַעֲת עֲתָה עֲלִינוּ לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א', סִימֵן ב', וְסִימֵן עח), שֶׁכָּל צְדִיק שֶׁהוּא צְדִיק אֱמֵת, הוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ, וּמְלַמֵּד אוֹתָנוּ דְרָכֵי הַנְּהִגוֹת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן עֲלִינוּ לַצִּיַּת אֶת הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שֶׁבְּדוּר הַזֶּה שֶׁהוּא רַבֵּנוּ ו"ל, וְלְהַתְּנַהֵג בְּדַרְךְךָ זֶה שֶׁל תִּפְלֶה וּבִקְשָׁה, תַּחֲנִּיחַ וּצַעֲקָה וְכוּ' בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְיִתֵּר הַזְּמַן רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלִרְקֹד הַרְבֵּה בִּינְךָ לְבִין עֲצָמָךְ, וְכֵן עִם אֲחֵרִים. וְאִזּוֹ אִם תִּלָּךְ בְּדַרְךְךָ זֶה זְמַן רַב, אֲזִי תִרְאֶה יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת. הַכָּלֵל, שֶׁצָּרִיכִים רַק לְבָכוֹת וּלְצַעֵק וּלְהַתְּפַלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּמִחֲמַת שֶׁצָּרִיכִים לַתֵּן גַּם נִיחָא לְמַחֲזִין וְכוּ', אֲזִי בְּזְמַן הַהוּא צָרִיכִים לְשַׂמַּח בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְכִטְחוֹן חֲזָק, שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ, וְסוּף כָּל סוּף תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוּלָה, אִם תִּהְיֶה חֲזָק בְּעַבְדוּךָ הַקְדוֹשֶׁה הַזֶּה.

אֲבָל הַהֲכָרַת לִי לְהַגִּיד לָךְ, כִּי זֶה לֹא יָבוּא לָךְ קַל, מֵאַחַר שֶׁעָבַר עֲלֶיךָ מֵה שֶׁעָבַר כָּל מֵינֵי חֲטָאֹת נְעוּרִים, פְּגַמַּת בְּבְרִיתְךָ וְכוּ' וּנְפִגָם מִחֲךָ וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַרְרָה הָאֱמוּנָה אֲצִלְךָ וְכוּ', עַד שֶׁקָּשָׁה לָךְ

לְהֵאמִין שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתְּךָ, עִמָּךָ וְאַצְלָךָ, וְהוּא רַק רוּצָה אֶת טוֹבְכֶךָ, כִּי מֵאֲתוֹ לֹא תֵצֵא הַרְעוֹת וְכוּ', וּמֵה שְׂאֵתָה סוֹבֵל כָּל-כֶּךָ, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְרַק רוּצָה לְשִׁמְעַ אֶת בְּקִשְׁתְּ הָאָדָם, וְאִז יִתֵּן לוֹ כָּל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ.

וְלִכֵּן תִּהְיֶה חֲזַק וְאִמִּיץ בְּזֶה, אֲתָה יְכוּל לְלַכֵּת לְאִיזָה שְׂדֵה וְיַעַר [אֲבָל רַק לְבַד], אֲתָה יְכוּל לְהִכְנִס לְאִיזָה מְרִתֶּךָ וְכוּ' בְּאִיזָה מְקוֹם שְׂאִין שָׁם בְּנֵי אָדָם, וְשָׁם דִּיקָא תִשְׁפֹּךְ אֶת מֵר לְבָבְךָ יוֹם אַחַר יוֹם, שְׂעָה אַחַר שְׂעָה, וְתִבְכֶּה הַרְבֵּה הַרְבֵּה, עַד שֶׁתִּרְצֶפֶה תִּהְיֶה מְלֵאָה מִיָּם מִהַדְמָעוֹת שְׁלֶךְ, וְאִז תִּרְאֶה נִסִּים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְדַבֵּר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהִסְבִּיר — לֹא בִכְתָב וְלֹא בְּפֶה וְכוּ'.

אֲנִי מְאֹד מְקַנָּה, שֶׁתִּצִּית אוֹתִי, וְתִתְחִיל כְּבָר הַיּוֹם לְלַכֵּת בְּדַרְךְ זוֹ, שֶׁהִיא דַרְךְ קְלָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, אֲשֶׁרִי שִׂיאֲחוּ בְּזֶה, וְלֹא תִתְחַרֵּט. וְזֶה יְסוּד הַיְסוּדוֹת אֲצֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְעַל זֶה הַרְבֵּה לְדַבֵּר עִמָּנוּ עַד מְאֹד.

יֵשׁ כֶּתֶב יָד שֶׁל הַצַּדִּיק הַקְּדוּשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן הַרְבֵּי רַבִּי אֶלִימֶלֶךְ זי"ע, שֶׁכֶּתֶב שָׁם בִּכְתָב יָדוֹ מֵה שֶׁשָּׁמַע מֵאֲבִיו הַקְּדוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ שְׁלֹשֶׁה זְמָנִים שֶׁבֵּר יִשְׂרָאֵל יְכוּל לְבַקֵּשׁ רַק עַל גְּשָׁמִיּוֹת וְיַעֲנוּ לוֹ: א. בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בְּעֵת מְלִיטָה-מְלִכָה וְאַחֲרֶיךָ [כִּי הָרִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר: לֹוּ עָלִי וְאֲנִי פּוֹרֵעַ (הִינּוּ לְלוֹוֹת עַל צָרְכֵי שַׁבַּת, וְהוּא יִתְבָּרַךְ יִפְרַע), וְלִכֵּן אוֹמְרִים בְּזְמִירוֹת: יִזְכֹּר לָךְ עֲתָה אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ], וִיכּוּלִים לְבַקֵּשׁ אִז עַל גְּשָׁמִיּוֹת: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, בְּאוֹ שֶׁשַׁת יָמֵי הַחֵל, וְאִין בְּיַדִּי לְפָרְטָה אֶפְלוּ שׁוּה פְּרוּטָה". ב. בְּאַחֲרוֹן שֶׁל פֶּסַח, לְבַקֵּשׁ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ פְּרִנְסָה עַל הַקִּיץ. ג. בְּשָׁמִינֵי עֲצָרַת, לְבַקֵּשׁ אִז שִׁיְהִיָּה לוֹ עַל כָּל הַחֲרֶף, אֵלוּ הַשְּׁלֹשֶׁה זְמָנִים, שֶׁמְאֹד מְסֻגְלִים לְבַקֵּשׁ עַל גְּשָׁמִיּוֹת.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, שֶׁכָּל יוֹם וְיוֹם וּבְכָל שְׂעָה וְשְׂעָה, זֶה זְמַן מְסֻגָּל לְבַקֵּשׁ מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מֵה שֶׁצָּרִיכִים. וְלִכֵּן אַל תִּהְיֶה בְּטָלָן! תִּנְצֵל אֶת הַזְּמַן הַיְקָר שְׁלֶךְ לְבַקֵּשׁ עַל כָּל מֵה שְׂאֵתָה צָרִיךְ: בְּרִיאוֹת וְנַחַת מֵהִילָדִים, שֶׁהִילָדִים יִהְיוּ מְצַלְחִים, שֶׁתִּהְיֶה לָךְ פְּרִנְסָה

בְּהִרְחֵבָה, וְלֹא תִצְטָרֵף לְלוֹוֹת אֲצֵל אַחֲרֵים כָּלֵל, וְתִהְיֶה לָךְ דִּינָה טוֹבָה וְשִׁכְנִים טוֹבִים וְכוּ' וְכוּ', כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ בְּלִי חֲכָמוֹת וְהַשְׁפְּלוֹת כָּלֵל, אֵין לָנוּ שִׁכָּל כָּלֵל.

הַבְּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע אָמַר: אֵין אָדָם מִשְׁתַּגֵּעַ אֶלָּא מִפְּנֵי הַגָּאוֹת שָׁבוּ; כִּי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהַשְׁפִּיל עַצְמוֹ, הוּא יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְלֹא יַחֲסֹר לוֹ שׁוֹם דָּבָר.

תְּכַנִּים בְּלִבְךָ כָּל הַגָּאֹמֵר כָּאֵן וְתִהְיֶה הַכִּי מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּידָךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּשֶׁב, י"ח כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גְּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהַקְפִּיד לְהַתְפַּלֵּל אֶת הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת בְּמִנְיַן דִּיקָא, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר אֶת גְּדֵל הַזְּכוֹת שֶׁל הָאָדָם שֶׁמִּתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלוֹת: שְׁחֵרִית, מְנַחֵה, עֲרֵבִית בְּצַבּוֹר. וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת ח.): אֵימְתִי עֵת רְצוֹן? בְּשַׁעֲהַ שֶׁהַצַּבּוֹר מִתְפַּלְלִים; וְסֹדֵר הַתְּפִלוֹת נִתְקַנּוּ עַל־פִּי סוּדוֹת גְּבוּהִים, וְלָכֵן אָסוּר לְדַלֵּג וּלְהַחֲסִיר מִזְמוּרִים אוֹ בְּרִכוֹת וְכוּ', כִּי הַכָּל הוֹלֵךְ בְּכּוֹנֵה עֲמֻקָּה, וְכִשְׁמַדְלָגִים וּמְחַסְרִים וְכוּ', פֶּשׁוּט מֵהַפְּכִים עוֹלָמוֹת. וְרַבְּנּוּ וַיִּלְהַקְפִּיד עַל דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא לְקַצֵּר אֶת הַתְּפִלָּה, וְאֵין תְּרוּץ שְׂאֵין מִנְיַן וְכוּ', לְכַתְּחִלָּה מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים לְהַתְפַּלֵּל רַק בְּמִנְיַן, אֲבָל אִם אֵין בְּרָרָה, וּמִכָּל־שַׁבָּן שְׁצָרִיף לְחַסֵּר, חֶסֶד־וְשָׁלוֹם, חֲלָקִים מֵהַתְּפִלָּה, אֲזִי בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפֵּן לֹא לְהַחֲסִיר אוֹ לְדַלֵּג וְכוּ', וְעַקֵּר תְּפִלָּה בְּכַח הַכּוֹנֵה, לְקַשֵּׁר אֶת הַדְּבּוֹר אֶל הַמַּחֲשָׁבָה וְהַמַּחֲשָׁבָה אֶל הַדְּבּוֹר, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה בָּא מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי טֵבַע שֶׁל הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהִיא רְצָה וּמְשׁוּטָטֶת וְכוּ' אֶל כָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת וְהַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, אוֹ, חֶסֶד־וְשָׁלוֹם, הִרְהוּרִים מְגַנִּים

וכו', והדבור מדבר ואינו מכונן אפלו אל מה מדבר, פלא על גבי פלא אומרים את הברכות והמזמורים וכו' וחושבים בדברים של מה בכך או של הרהורים רעים וכו', ולכן צריכים כחות עצומים לתפס את המחשבה ולקשרה אל הדבור בקשר אמיץ וחזק, וזה כלל אינו קל וכו'. ואמר השר שלום מבעלזא זי"ע, שמי שמתפלל את כל התפלה בלי מחשבה ורה, על-ידי-זה יזכה לרוח-הקדש, כי התפלות תקנו אנשי כנסת הגדולה ועל סודות ורזי דרזין נתתקנו, ויש שתי דרכים — או להתפלל מהר בקשור מחשבה אל הדבור, ולא לתן אפשרות שהמחשבה תלך לכוון אחר, כי בפרוש אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נ'): המחשבה יכולים להטותה וכו', וכן מוהר"ן ת"ז אמר, שיכולים להתפלל במהירות עם מחשבה ורה אחת וכו', ולכן העקר, אמר, להתפלל לאט לאט בנעימות מתוך הסדור דיקא, על-כל-פנים כל אדם מכיר את עצמו, ולכן יתפלל כפי שהכי קל לו, העקר לקשר את המחשבה אל הדבור בקשר אמיץ וחזק מאד מאד, ועל זה צריכים כחות עצומים, כי המחשבה רצה ועפה וכו' לו לאדם, וצריכים לצמצם את המחשבה בתוך התפלה, לכונן פרוש המלות פשוטו כמשמעו, ובפרטיות פשמזכיר שם הנו"ה ברוך הוא, יכון ביותר אש שחורה על גבי אש לבנה. ולכן מה טוב ומה נעים להתפלל רק בסדור שיש שם שם הנו"ה ברוך הוא, ולא שני יודי"ן, ועל זה הקפיד הרבי רבי אלימלך זי"ע. וכשבר ישראל זוכה, שהמחשבה שלו פבר מזכך וכו', אזי כל השמות והיחודים ממילא באים לפני עיניו. אשרי מי שאינו מטעה את עצמו, ומקשר בכח גדול את המחשבה אל הדבור, ואז אל רב טוב הגנוז יזכה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתלט.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! לא הייה הפנאי לכתב לך, כי בכל יום ויום אני כותב כמה מכתבים, ואין אני עונה אלא לאחוז אחד ממאה וכי רק דברים דחופים מאד וכי, כי הזמן אינו בידי, ולכן אתך עמך הסליחה.

צריכים לברח מכל מיני ליצנים, כי הליצנות זה שחוק הפסיל, ונראה מי יצחק האחרון. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה נט, סימן ב) על הפסוק (משלי לא, כה): "ותשחק ליום אחרון", אימתי התורה שוחקת? הוי ליום אחרון. אז רואים מה פעלו עם כל הפרקים משניות שלמדו כל יום, ודבר מי יקום וכי, מי שעושה ליצנות מזה או מי שגורס בכל יום הרבה פרקים משניות, אבל אז כבר מאחר, כי מה שהכין עצמו כל יום ויום, זה מה שמלנה אותו, כי כל יום הוא יום, וצריכים להשתדל למלא את היום עם טוב אמתי ונצחי, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל!

ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נא): את זה תקבלו ממני, שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד, ולכן תהיה חכם, ותציית את רבנו ז"ל, ותחטף כל יום מקרא — שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י מפרשת השבוע. משנה — הרבה פרקים משניות בגרסא [ויפרק אחד בעיון פסדרן], גמרא — את הדין היומי למד בעיון עם מפרשים, ומלבד זאת תגרס הרבה דפים פסדרן למען בקיאות, וכן 'עין יעקב', אגדות חז"ל, וזהר ותקונים, וספרי קבלה וחסידות. ועל פלם — ספרי רבנו ז"ל, וכך יתמלא לך כל יום ויום עם טוב אמתי; אשרי מי שמכניס דברים אלו אל לבו, וכך יבוא עם כל יום ויום שלם אליו ותברך, בסוד (בראשית כד, א): "ואברהם זקן בא בימים" — עם כל הימים.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תתמ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּשֶׁב, י"ח כְּסֻלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גֵּרוֹ וַיֵּאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רָאָה לְשִׁמְחָה עַל נַעַם חֶלְקְךָ, עַל אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׁם חֶלְקְךָ וְגוֹרְלְךָ,
וְאַתָּה יוֹדֵעַ מִהַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה עֲלֵאָה, רִישָׁא דְלֵא אֶתְיַדְעָ,
הֵינּוּ שְׂאוֹרוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ו"ל בָּא מִמְּקוֹם שְׂאָף אֶחָד עוֹד לֹא הִגִּיעַ אֵלָיו,
כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ הִתְפָּאָר, וְלִכֵּן הוּא דִּיקָא יְכוּל לִירֹד אֶל כָּל
הַנְּמוּכִים וְהִירוּדִים וְהַנְּפוּלִים שְׁבַע־עוֹלָם, כִּי כָּל שְׁעוּלָה יוֹתֵר
לְמַעְלָה, כְּמוֹ-כֵן יְכוּלִים לִרְדֹת יוֹתֵר לְמַטָּה. וְאָמַר רַבְּנוֹ ו"ל
(לְקוּטִימוֹהֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סח), שְׂעָקָר שְׁלֵמוֹת הַצְּדִיק, שְׂיִכוּל לְהִיּוֹת
לְמַעְלָה וְלְמַטָּה, שְׂיִכוּל לְהִרְאוֹת לְנְמוּכִים, שְׂגָם לָהֶם יֵשׁ עֲדִין תְּקִנָּה
לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְלִגְבוּהֵים מֵרָאָה שְׂעֲדִין אֵינָם יוֹדְעִים כָּלֵל, כִּי
תָּמִיד צָרִיכִים לְעֵלוֹת מַעְלָה מַעְלָה וְכוּ', כָּל זְמַן שְׂעֲדִין חֵי הָאָדָם
בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא צָרִיךְ לְעֵלוֹת מִדְּרָגָה אַחַר מִדְּרָגָה, וְלִהְיוֹת שִׂיף עַל
עֲצָמוֹ אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ בְּהִיאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַתְּכֵלִית
בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׁלֵא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ. וְכִמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנוֹ ו"ל
(לְקוּטִימוֹהֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח): סִימָן לְהַדְּבִקוֹת הוּא הַתְּפִלִּין; וְכִמוֹ
שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שֶׁבֶת יב.): חֵיב אָדָם לְמַשְׁמֵשׁ בְּתְּפִלִּין כָּל
שְׁעָה וְשְׁעָה וְכוּ', שְׁלֵא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם. וּמָה כָּתוּב בְּתְּפִלִּין? "שְׂמַע
יִשְׂרָאֵל הוִי' אֵל אֵלֵּינוּ הוִי' אֶחָד", וְלִכֵּן אֶסוּר לְאָדָם לְהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ פְּרָגַע, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת הָאָדָם — רַק לְחֹשֶׁב מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ,
וְיִהְיֶה רְגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרְךָ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשְׁטוֹת בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְׁכָּלוֹת כָּלֵל, וְאִזּוֹ לְבִסּוֹף תִּרְאֶה
יְשׁוּעָה גְּדוּלָה. כִּי פְּרָגַע שְׂאָדָם דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ וְרְגִיל בְּתְּפִלָּה, הוּא
יִתְבַּרְךָ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִכָּל רַע, וְלֹא יִשְׁלֹטוּ עָלָיו זְרִים כָּלֵל; אֲשֶׁרִי מִי
שְׁלוּמֵד סִפְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל בְּאִפְּן כְּזֶה, שְׂיִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאָרֶת הָאֵין
סוֹף בְּרוּךְ הוּא. וְדַע לָךְ, אֲשֶׁר כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה וּמֵאָמֵר וּמֵאָמֵר

ב"לקוטי-מוהר"ן", זה מרשם (א רעצפֿט) לחלי ומחלת הנפש אחרת, ולכן צריכים להשתמש עם עצותיו של רבנו ז"ל, אשר בפרוש אמר (תיי מוהר"ן, סימן שנח): עם כל שיחה ושיחה שלו יכולים להיות איש פֿשר כמו שֶׁאני יודע מה זה איש פֿשר, העקר רק להשליך ממנו את כל חכמתו המדמית, אשר בזה תלויה כל ההתקרבות אל רבנו ז"ל (עיין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג): העקר שהכל תלוי בו הוא לצית את הצדיק, ועל כל אשר יאמר כי הוא זה יקיים, בלי שום חכמות כָּלֵל.

ראו בכל הדורות אלו מאנשי שלומנו, שהיו יותר תמימים וציתו את רבנו ז"ל, הם גדלו והצליחו עד מאד, ובפֿרטיית אלו שהיו רגילים לדבר הרבה עמו יתברך, הם זכו להגיע בשקט ובהצלחה אל מדרגות גבוהות בעבודת השם יתברך, ואף אחד לא ידע מה ולא הפיר אותם, דבר זה אי אפשר להסביר כָּלֵל, החצות שלהם היה באפן אחר עם נגון והתעוררות התפלה שלהם: שחרית, מנחה, ערבית, היה באפן אחר לגמרי במתיקות כּוֹז שֶׁאי אפשר לתאר, ממש מין מתיקין (עיין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ'): האכילה שלהם הייתה במתינות ובדרך ארץ וכו', ובפֿרטיית הברפת-המזון, זה עלה על הכל לאט לאט במתינות ובדבקות, וכן כל הליכה שלהם הייתה ענין אחר לגמרי, והכל מחמת רב ישוב הדעת שהייתה להם, וזכו לזה על-ידי רבוי התבודדות ושיחה בינם לבין קונם, אשר זה עולה על הכל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתמא.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל היקר לי מאד ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, מי שלומד בכל יום "ספורי-מעשיות" של רבנו ז"ל, זה יביא אותו להתעוררות השנה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שעל-ידי ספורי-מעשיות של הצדיק מעורר מהשנה העמקה.

אני מכרח להגיד לך, שבהי"ג מעשיות שבספר "ספורי-מעשיות" מרמזים ונגנזים בהם גנזיא דמלכא, סודות ורזי דרזין מחכמת הקבלה, אשר לא יאמן כי יספר. והלשון של רבנו ז"ל בשפת האידיש, מאד מאד מעוררת את הלב, ומושכת את האדם אליו ותברך. ולכן היו הרבה מאנשי שלומנו לומדים בכל יום בספר "ספורי-מעשיות" בהתעוררות גדולה מאד מאד.

והיה אחד מאנשי שלומנו, ר' יעקב מעיר זיטומיר, שהיה כל יום ויום עולה אל ציון רבנו ז"ל, ואחר שגמר אמירת התקון הכללי בהתעוררות רבה מאד, היה מתחיל לקרות את ספר "ספורי-מעשיות" בלשון אידיש, ואמרו בהתעוררות ובחיות כזו, שכל מי שרק שמעו, היה מתעורר מאד מאד מהתמימות שלו. וצריך שתדע שהי"ג ספורים, הם הם התליסר נהרי אפרסמון, ויש לי כמה פרושים על כל ה"ספורי-מעשיות", יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שאזכה פעם להדפיסם.

רבנו ז"ל אמר, שקריאת ה"ספורי-מעשיות" באידיש מסגלת להולדה, הינו אשה אפלו שהיא עקרה לגמרי, על-ידי קריאת ספר "ספורי-מעשיות", היא יכולה להפקד בזרע של קימא, והכל תלוי כפי האמונת חכמים שיש לאדם בדברי רבנו ז"ל, שאמר שזה כך, ובשביל זה רצה שידפיסו את ספר "ספורי-מעשיות" למעלה בלשון-קדש ולמטה בלשון אידיש, כדי שאשה גם-כן תוכל לקרא בו, ותהיה לה את הסגלה להפקד וכו'.

נא ונא לא להתבלבל משום דבר, הקדוש-ברוך-הוא זפני כבר להדפיס את ספר "ספורי-מעשיות" עד עכשו שלש פעמים, והפצתי את זה בכל שכבות העם ממש, בכל כדור העולם, היכן שרק יש יהודים, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שתהיה נעשית התעוררות השנה

בעולם בזכות הספר הקדוש והנורא של רבנו ז"ל, והוא ספר
"ספורי-מעשיות".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתמב.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח לגנח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק ראה להתחזק, ואל תפגס בלחץ. ועקר ההתחזקות היא
על-ידי אמונה פשוטה בו יתברך, שתדע שאין בלעדיו יתברך, והוא
יתברך אוהב אותך רוצה בך, ואל תבלבל עצמך מעצת הסמ"ך-
מ"ם, כאלו אבד מנוס ותקוה מך, מאחר שפכר נכשלת במה
שנכשלת וכו', כי מי שפוגם בפגם הברית הוצאת זרע לבטלה,
נכנסים בו קשיות וספקות אחריו יתברך, כאלו הוא יתברך ברגז
עליך, ואינו רוצה בך, זהו בעצמו הסמ"ך-מ"ם, הוא היצר הרע,
הוא מלאך המוות, והוא המקטרג וכו'. וזה לעמת זה בא רבנו ז"ל,
שהוא רישא ד'לא א'תידע מעתיק דעתיקין וכו', ומגלה אשר אין
שום יאוש בעולם כלל, אין דבר כזה להכניס במח מחשבתו כאלו
אבד מנוס ותקוה ממנו וכו', אדרבה עליו לזכר את רחמנותו יתברך.

עליך לדעת, אשר חכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין מה): אין
יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות; ולכן על-ידי כל ראיה
אסורה וכו' על אשה וכו', על תמונות תועבה וכו', מזה בורא קלפה
וכו', והקלפה הזאת אינה עוזבת אותו, עד שמכרח לחטא, כי כל
החטאים באים מהדמיונות, שהם הקלפות, וכיון שהן נאחזות בו,
אינן עוזבות אותו עד שחוטא, ומזה בא החטא המגנה של הוצאת
זרע לבטלה, שעווקר את האדם משרשו לגמרי וכו', ונכנס בו יאוש
ומרירות ודפאון פנימי וכו', עד שנעשה כעסן וקפדן, והוא תמיד

שְׂרוּי בְּעֶצְבוֹת, וּמְרִים לוֹ הַחַיִּים וְכוּ', וְלִכְּנֵן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ וְ"ל, שְׁפוֹתַח לוֹ אֶת הָעֵינַיִם, וּמִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל אֲרִיף אֲנַפִּין דְּקַדְשָׁה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רמב), שְׁבֻכָּל מְקוֹם שְׂרַק פּוֹנֶה רוֹאֶה אֱלֻקוֹת, וְזֶה אֲשֶׁר יַצִּילֵנוּ מִהַקְּלָפָה הַזֹּו, עֵין שָׁם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצִּלָּחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתמג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר וַיֵּשֶׁב, י"ח כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גְּרוֹ וְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכוּן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עֲלִיךָ לְדַעַת הַיֵּטֵב, אֲשֶׁר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט, הֵינּוּ גַם הַצַּדִּיק וְהַמִּשְׁפָּט הוּא חֶסֶד וְרַחֲמִים, וְאִף שְׂרוּאִים לַעֲתַת עֲתָה, שְׁאֵמוֹת הָעוֹלָם הֵם רוֹצְחִים אֲרוּרִים בְּדָם קָר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, עִם קְדוֹשׁ מְמִיתִים בְּכָל מִינֵי מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת וְאֶזְרוּרִים וְכוּ' וְכוּ', וְעַם כָּל זֹאת לֹא קוֹרֶה לָהֶם שׁוֹם דְּבָר, אֲדַרְבֶּה, קִרְנָם עוֹלָה לְמַעְלָה, וְנִתְקִים: "כָּל הַמַּצֵּר לְיִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה רֹאשׁ" וְכוּ' (גִּטִּין נו:), וּמִשָּׁם בָּא, שְׁגָם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל כָּל הַקְּדוֹשׁ יוֹתֵר חָרֵב יוֹתֵר, כִּי גַם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל קָמִים בְּכָל פַּעַם אֵלוֹ, שְׂרַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַחֲוּקִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, מְחַלְלֵי שְׂבָתוֹת, אוֹכְלֵי טְרֵפוֹת וְנִבְלוֹת אֶת בֶּשֶׂר הַשְּׁפָנִים וְהַחֲזִירִים וְכוּ', בּוֹעֲלֵי נְדוּת, מַפְקָרִים לְגַמְרֵי, רוֹדְפִים בְּכָל מִינֵי רְדִיפוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים, וְאֶפְלוֹ בֵּין הַכְּשָׁרִים כָּל דְּאֵלִים גָּבַר וְכוּ', כְּתוּבָה אַחַת מִשְׁפָּלַת אֶת הַשְּׁנִיָּה וְכוּ', וְגַם בֵּין הַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר חוֹשְׁבִים כְּבָר רַק עַל תְּכַלִּיתָם, גַּם בֵּינֵיהֶם יֵשׁ מְחַלְקָת וְרְדִיפוֹת, עַד שְׁגָם הֵם רוֹדְפִים עַד חֲרָמָה אֵלוֹ שְׁאֵינָם רוֹצִים כָּלוּם בְּעוֹלָם, רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ', וְאִם כֵּן נִכְנָסִים בְּאָדָם קְשִׁוּיֹת וּסְפִיקוֹת וְכוּ', עַם כָּל זֹאת לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נה), שְׁאֵסוּר לְהַכְנִיס עֲצָמוֹ בְּקִשְׁיוֹת כְּאֵלוֹ לְמָה אֵלוֹ

הַרְשָׁעִים זֹכִים בְּדִין וְכוּ', וְצָרִיכִים לְהִסְתַּתֵּר בְּסִתְרָא צֶל כְּנַפְיֹו יִתְבַּרְךָ, בְּסוּד (יְשַׁעְיָה נא, טו): "בְּצֶל גְּדֵי כְּסִיתִיךָ"; וְדִיּוּקָא עַל-יְדֵי-זֶה לְבִסּוּף תְּהִיָּה מַפְלָה לְכָל הַרְשָׁעִים וְאַמּוֹת הָעוֹלָם הַמְתַּנַּגְּדִים עַל הַכְּשָׁרִים יִרְאֵי הַשָּׁם. וְתַאֲמִין לִי, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַחְיוֹת עֲצָמוֹ וּלְהַחְזִיק מִעֲמֵד, רַק בְּדַרְךָ זֶה — לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ נִמְצָא, וְאִין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, וְהַכֹּל מְשַׁגַּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרֻטִית, וְהַמְשַׁפִּיל בְּעֵת הַהִיא יָדָם, וְאִין לְשֹׂאֵל וּלְתַקַּר וְכוּ' — לָמָּה אֵלֹו הַרְשָׁעִים עַל הַגְּבוּהָ?! וְלָמָּה אֵלֹו אַמּוֹת הָעוֹלָם כְּמוֹ הַעֲמָלָקִים הַגְּרָמָנִים, יִמַּח שְׁמֵם וְזָכָרָם, עֲדִין נִמְצָאִים בְּעוֹלָם וְכוּ', כִּי בְּמַפְלָא מִמֶּךָ אֶל תְּחַקֵּר, וּבְמַכְסֵה מִמֶּךָ אֶל תִּכְנַס וְכוּ' (חַגִּיגָה יג.), אִין לָנוּ אֵלָא אַמוּנָה פְּשׁוּטָה, לְמַסַּר נַפְשָׁנוּ, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, אֵלִיו יִתְבַּרְךָ, וּלְהַשָּׁם יִתְבַּרְךָ הָאֵב הַרְחֵמֵן הַתְּשׁוּעָה.

יְדִידֵי הַיָּקָר! אֲנִי יוֹדֵעַ בְּדִיוּקָא מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עַכְשָׁו, שְׁקָמוּ עָלֶיךָ אֵינְשֵׁי דְלָא מְעֵלִי, וּמְדַבְּרִים עָלֶיךָ כָּל דְּבַר אָסוּר, וְרוֹדְפִים אוֹתְךָ עַד חֲרָמָה וְכוּ', וְנִנְעִשִׁיתָ לְלַעַג וּלְקִלְסָא בְּעֵינַי כָּל וְכוּ', עֲצָתִי אַמוּנָה — רַק לְבַרַח אֵלִיו יִתְבַּרְךָ, וְלְהִיּוֹת רְגִיל רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי רַק הוּא יִתְבַּרְךָ יְכוֹל לְעֲזוֹר לָךְ, וּבּוֹדָאֵי אִם תְּבַטֵּל עֲצָמְךָ רַק אֵלִיו יִתְבַּרְךָ, תְּרַאֶה נְסִים נִגְלִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבְתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תתמד.

בְּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרָא וַיֵּשֶׁב, י"ח כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְךָ.

רַק חֲזַק וְאַמֵּץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְאֶל תִּכְנַס בְּלַחֲץ, אֵלָא תַחֲזִיָּה עִם סִדְרָא, וְאֶז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים. תַּאֲמִין לִי, יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ פּוֹרְחִים כְּצֶל, הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה, וְהִנֵּה כְּבָר צָרִיכִים

להפריד את הנשמה מהגוף, וכבר חוזרים אליו יתברך, ולכן פדאי
 כבר עכשו לחזור אליו יתברך בעודו חי, בעודו בכחותיו, ולא
 לחכות כשיהיה כבר זקן ותשוש פת. אשרי מי שעשה לעצמו חק
 ללמד בכל יום שעור בתורה הקדושה: מקרא, משנה, גמרא, מדרש
 — בסדרן דיקא, ואינו מבליבל עצמו משום דבר, וכן ללמד בסדרן
 שעור בהלכה, רמב"ם, טור ושלחן ערוך לאט לאט, אף אחד אינו
 רודף אחריך, אינך צריך לסיים בפעם אחת... אפלו שיקח כמה וכמה
 שנים. ואמרו חכמינו הקדושים (עין במדבר רבה, פרשה כא, סימן טו):
 למה נמשלה התורה בתאנה? מה תאנה אינה נלקטת בפעם אחת,
 כך התורה אינה מתלמדת בפעם אחת, היום קצת ומחר קצת, עד
 שמסיים את כל התורה כלה.

אודות שאלתך וכו', כדי לחדד את המוח ולקנות בקיאות וכו',
 טוב ונעים לעיני הרבה בספרי שאלות ותשובות, דבר זה עוזר הרבה
 לחדד את המוח, כי דברי תורה עניינם במקומם, ועשירים במקום
 אחר (ירושלמי ראש השנה, דף יז).

הרגל עצמך לדבר רק עמו יתברך, כל-כף חבל לבלות את
 הזמן לפטפט דברים בטלים עם זה ועם זה, חבל על הזמן היקר,
 שאי אפשר לקנותו בשום כסף, כי הזמן הולך והומה, והגוף אפשר
 היום בא יומו, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן סא),
 שהשבעים שנה פורחים כרבע שעה ממש.

תתמיד בספרי רבנו ז"ל, עד שיהיו שגורים בפיך, ואז עולמך
 תראה בחייה.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תתמה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

שמר על זמני השנה, כי מי שמקצר בשנה — מקצר בחייו. וידוע שהחפץ חיים ז"ל מאוד מאוד הקפיד בשיבתו, שהבחורים ילכו לישן מקדם, כדי שיוכל לקום מקדם. ואמר על עצמו, שפך זכה לאריכות ימים, אשר מי שאינו מטעה את עצמו.

זו תאנה גדולה לבחורים לבלות את הזמן היקר בלילה בפטפוטי הבל וכו', ולכן קשה להם אחר-כך לקום, הסמ"ך-מ"ם יודע איך לתפס בחור וכו', מבלי לו את הלילה בשטיות וכו', ובבקר אינו יכול לקום וכו', וכך הלך לו היום והלילה בלי כלום.

ריבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנג): בקצור שנה מתבלבל המוח שלו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתמו.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מאוד מבקש אותך, שמר על הזמן היקר שלך, כי את הכל נתן להחליף, אבל לא את הזמן, כל רגע שעובר, לעולם לא יחזור לך. ולכן בבוא אליך אנשים לדון — תחתך דברים וכו' תוך זמן קצר וכו', ותחזור אל למודתך, אשר הם חייך וארך ימיה.

התמד בלמוד "לקוטי-מוהר"ן", שהוא חיות לנפש, וכן בלמוד "לקוטי-הלכות", שהוא התחזקות לנשמה, ולא יחסר לך יום אחד בלי למוד התורה, ועליה ההלכות — אין למעלה מזה בחיות האדם. אל תהיה בטלן! פבר מספיק בליט את הזמן היקר שלך עם שטיות, ולכן קח עצמך בידיך, וראה ששום דבר לא יוכל להרחיק

אוֹתָךְ מִרְבֵּנוּ ו"ל, וְזָכַר גַּם זָכַר, אֲשֶׁר עָקַר הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ו"ל,
 זֶה רַק עַל-יְדֵי שְׁקִינְדָּה רַבָּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְלֹא בְּאִפְּן אַחֵר, כִּי
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצב): פְּנִיּוֹ, שְׁכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ, הֵם בְּתוֹךְ
 סִפְרֵיו, וְלִכֵּן כָּכֵל שֶׁתִּתְמַיד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, בֵּן תִּזְכֶּה לְרֹאוֹת פְּנֵיו,
 וְתִשָּׂיג נִשְׁמָתוֹ וְכוּ' בְּלִי שׁוּם חֻכְמוֹת כָּלֵל.

מָה אָמַר לָךְ! רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קנד): הָעֵקֶר הוּא
 תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, לְהִיּוֹת פְּרָאסְטִיק (אָדָם פְּשׁוּט), לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ
 יִתְבָּרַךְ כָּל הַיּוֹם, וְלְהַרְבוֹת לוֹמַר תְּהִלִּים, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּגִּיעַ אֶל
 מַה שְּׂאֵתָה צְרִיף לְהַגִּיעַ. הָעֵקֶר לֹא לְהִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר וְכוּ', כִּי
 כְּשֶׁלּוֹנוֹת יֵשׁ לְכָל אֶחָד בְּחַיֵּיו הַפְּרָטִיִּים עִם אִשְׁתּוֹ וְיִלְדָיו וְכוּ', וְכוּ',
 לֹא חֲסֵרוֹת צְרוֹת וְיִסּוּרִים וְעִגְמוֹת נֶפֶשׁ וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וְאֲשֶׁרֵי מִי
 שֶׁמְחַזֵּיק מֵעַמֵּד וְאִינוֹ נִשְׁבֵּר.

מוֹבָא בְּזִהַר (חֵי-שְׂרָה קכט): בְּשַׁעֲתָא חֲדָא וּבְרַגְעָא חֲדָא יְכוּלִים
 כָּבֵר לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְלִכֵּן קַח אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדְיךָ וְתַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
 עִם אָמֶת, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְעִשׂוֹת הַתְּחִלָּה מִרְגַע זֶה לְשֹׁמֵר עַל פִּיךָ לֹא לְדַבֵּר
 כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, וְלְשֹׁמֵר מִפְּעֵס וּקְפָדוֹת, וְלִקְדֹשׁ אֶת הָעֵינַיִם
 לְרֹאוֹת רַק אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְזֶה תִּלּוּי כָּבֵר הַכֵּל.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתמו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר וַיִּשָּׁב, י"ח פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

פְּלֵא עַל גְּבֵי פְּלֵא וְכוּ', הָרִי זוֹ גְּמָרָא מְפֹרֶשֶׁת (קְדוּשִׁין פ.),
 שְׁלוֹמְדִים מְאַחִיף בֵּן אִמְךָ (דְּבָרִים יג, ז), שְׁאֲסוּר יְחוּד הוּא מִהַתּוֹרָה

(ועי' רש"י שבת יג. ותוספות שם); ולכן מה זה צריך להיות להתייחד עם אשת איש וכו', ועוד לומר: "צדיק אני" ... אצל כל צדיק מפרסם בעת קבלת קהל, הגבאי היה נוכח, כאשר נכנסה אשה, כדי שלא יהיה יחוד, חס ושלום, שהיא אסור דאורייתא. וזכורתני בעת ילדותי, כשהייתי אצל הרב הקדוש מבעלזא זי"ע, בעת ששנכנסה אשה, היו צריכים להיות שם שלשה גברים, ואל הבבא סאלי זי"ע אשה היתה צריכה לעמוד רק בפתח הבית, ומשם בקשה ושאלה את בקשתה.

ולכן כל כך מדרוך זו שהיא קלות גדולה, ויכולים, חס ושלום, להעליל עליך עלילות שוא, ותהיינה לך בושות וחרפות בחנם וכו'.

המצפה לראותך בקרוב...

י"ז תתמה.

בעזרת השם והברך, יום שני לסדר וישב, י"ח כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, שאמירת גמרא היא חשובה לנשמה בדיוק כאמירת זהר, ואף שאני יודע שיש שצוחקים מזה וכו', נראה דבר מי יקום, וצוחק הוא מי שצוחק אחרון וכו', אחד זכה וסגים כך מאה פעמים ואחת את כל הש"ס, באילו פנים הוא בא לעולם הבא?! ואחד לא פתח גמרא כל ימי חייו, רק פטפט דברים בטלים וקרא עתונים מלאי שטיות והבלים, דברי מתלקת וילשון-הרע, מכל שפן עתונים מלאים כפירות ואפיקורסות ונאוף מהסוג הכי גרוע וכו', באילו פנים הוא בא לעולם הבא.

חשב היטב על זה, ונראה דבר מי יקום.

המצפה לראותך מתעלה על באתי התורה והיראה...

י"ז תתמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ט כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּל־לִיּוֹת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", תְּלִמִּידֵי "הַיְכָל־הַקֹּדֶשׁ" הַגָּרִים
בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֵנִי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינְתוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם
וַיִּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזַּק אֶת עֲצָמְכֶם לְהִיּוֹת תְּמִיד
בְּשִׂמְחָה, כִּי אֲשֶׁר הִזְהִירֵנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שְׂמִינָה גְדוּלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה
תְּמִיד (עֵינִי לְקוּשֵׁי־מוֹתֵר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), וְצִרִיכִים לְמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ
תְּמִיד עַל מַדָּה זוֹ, כִּי בְּאַמַּת כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִמְשָׁךְ אַחֵר הַעֲצָבוֹת
וְהַעֲצוּלוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. וְזֶה בָּא לְאָדָם מִחֲמַת יְאוּשׁ וּמְרָה שְׁחוּרָה,
עַד שְׁנוּפֵל בְּדַכְאוֹן וּכְמַת, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְן, וְעַל־יְדֵי שְׂאָדָם מוֹסֵר אֶת
נַפְשׁוֹ עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִינָה, הוּא מַחֲיָה מֵתִים, הֵינּוּ שְׂמִינָה אֶת עֲצָמוֹ
כִּי רְשָׁעִים בְּחֵייהֶם נִקְרָאִים מֵתִים (בְּרִכוֹת יח:), וְכִשְׂאָדָם מוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ
נִקְדוֹת טוֹבוֹת, וְרוֹאֵה שֶׁהַמָּצֵב עוֹד לֹא כָּל־כֶּף גְּרוּעַ, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא
מִבְּחִינַת רְשָׁע, וְנוֹעֵשֶׂה בְּחִינַת צְדִיק, כִּי מוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּשֵׁי־מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב); וְעַל־כֵּן הִזְהִירֵנוּ רַבְּנוּ ז"ל לְלַכֵּת
בְּדַרְךָ זוֹ תְּמִיד, לְדוֹן אֶת עֲצָמֵנוּ לְכֶף זְכוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה לְצֵאת
מִבְּחִינַת מֵתָה וְנִזְכָּה לְבְּחִינַת חַיִּים. וְכִשְׂאָדָם זוֹכֵה לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ
לְכֶף זְכוּת, וּמַחֲיָה וּמַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׂבָעוּלָם, וְאֵינוֹ
מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לִפְלֵ, אֲפִלוּ שִׁיחָה הִכִּי גְרוּעַ, וְאֲפִלוּ שֶׁעָשָׂה אֶת
הַמַּעֲשִׂים הִכִּי מְלַכְלָכִים, עִם כָּל זֹאת אֵינוֹ מְנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לִפְלֵ,
וְשִׂמַּח וּמְשִׂמַּח אֶת אֲחֵרִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא זוֹכֵה מִמֶּשׁ לְתַחֲנִית
הַמֵּתִים, כִּי עַד עֲכָשׁוּ הִיָּה בְּחִינַת מֵת, כִּי רְשָׁעִים בְּחֵייהֶם נִקְרָאִים
מֵתִים, וְהִיָּה שְׂבוּר לְגַמְרֵי, וְעַל־יְדֵי שְׂמִינָה וּמַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ, זֶה
בְּחִינַת תַּחֲנִית הַמֵּתִים. וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ירושלמי
שְׁקָלִים, פָּרָק ג', הִלְכָה ב'): תַּחֲנִית הַמֵּתִים מְבִיא לְיְדֵי גְלוּי אֱלֵיהֶוּ; הֵינּוּ

מי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לִילֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ — לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּמְחִיָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׂבַעְוֹלָם, אֶפְלוּ שְׁהִיָּה עַד עֲכָשׁוּ בְּחִינַת מֵת, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא זוֹכֶה לְגִלּוּי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא. כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְזַכּוֹת לְגִלּוּי אֱלֹהֵי הַנְּבִיא רַק עַל-יְדֵי תִקְוָה הַשְׂמֻחָה. וְעַלִּיכֶם לְדַעַת, כִּי הַ"סְּמֻחָּמִם" אֹרֵב עַל דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד, שֶׁכָּל בֶּרֶשׂאֵל לֹא יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וְעַל-פֶּן מִפִּילּוֹ בְּעֲצָבוֹת, וּבְעֲצָלוֹת עַד שְׁשׁוּבְרוֹ לְגַמְרֵי. לְכֵן מִי שְׁרוּצָה לְחִיוֹת חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים עֲרִבִים וּמְתוּקִים, עָלָיו לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל נִקְדַּת הַשְׂמֻחָה, וְזֶה יַעֲזֹר לוֹ מְאֹד מְאֹד לְהַגִּיעַ לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שְׂבַעְוֹלָם.

נָא וְנָא, אַחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! שְׁמְרוּ אֶת עֲצָמְכֶם מִמַּדַּת הַבְּטָלָה, כִּי בְּפִרוּשׁ גָּלוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (כְּתוּבוֹת נט): הַבְּטָלָה מְבִיאָה לְיַדֵּי זְמָה, הַבְּטָלָה מְבִיאָה לְיַדֵּי שְׁעָמוּם; כִּי כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת זְמָנוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה מְשַׁעֲמֵם לוֹ, וְהַשְׁעָמוּם מְבִיא אוֹתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, לְכָל מִינֵי עֲבֵרוֹת שְׂבַעְוֹלָם. וְעַל-פֶּן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעְוֹלָם לְהִיּוֹת עֲסוּקִים, וּבִפְרָט כְּשִׁישׁ לְכֶם מַצְוָה כָּל-כֶּף גְּדוּלָה — לְלַכֵּת לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לְלַכֵּת לְהַפְיֵץ אֶת אֹרֹר רַבְּנוּ וְ"ל בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר חָבַל מְאֹד עַל כָּל רִגְעַ וְרִגְעַ שְׂמִבְטָלִים אֶת הַזְּמַן, כִּי בְּזֶה שְׂאָדָם זוֹכֶה לְהִיּוֹת תָּמִיד עָסוּק, עַל-יְדֵי-זֶה שׁוּמְרוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְכָל רַע. וּבְאֵמַת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (אֲבוֹת דְּרַבִּי יִתְנָן, פָּרָק יא): אֵין אָדָם מֵת אֶלָּא מִתּוֹךְ הַבְּטָלָה; כִּי מִי שְׂמִבְטֵל אֶת זְמָנוֹ, הוּא מִמָּשׁ מֵת, וְנוֹפֵל בִּיאֹשׁ וּבְדַפְאוֹן. וְעַל-פֶּן עַלִּיכֶם לְדַעַת, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם יֵשׁ לְכֶם כַּחוֹת עֲצוּמִים. הֲעֵקֶר אֵל תִּהְיֶה עֲצָלָנִים, רַק תִּלְכוּ וְתַצְאוּ וְתִדְבְּרוּ עִם בְּנֵי אָדָם דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, וְאֵז תִּרְאוּ אֶת הַנְּסִים נְגִלִים שְׂיַעֲשֶׂה לְכֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְנָא וְנָא זְכְרוּ הַיֵּטֵב מֵאֲמָרָם וְ"ל (אֲבוֹת, פָּרָק ד, י): אִם בְּטַלְתָּ מִן הַתּוֹרָה, יֵשׁ לְךָ בְּטָלִים הַרְבֵּה כְּנִגְדָךְ; אִם הָאָדָם רַק מְבַטֵּל אֶת זְמָנוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ תְרוּצִים, תִּדְעוּ שְׂיֵשׁ כְּנִגְדּוֹ הַרְבֵּה בְטוֹלִים וְתְרוּצִים. וְלְכֵן מִי שְׁרוּצָה בְּאֵמַת לְהַצְלִיחַ בְּחַיּוֹ, עָלָיו לְהִיּוֹת זְרִיז בְּכָל מַעֲשָׂיו, וְעֵקֶר הַזְּרִיזוֹת זוֹכִים רַק עַל-יְדֵי שְׂמֻחָה. וְעַל-פֶּן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת

שְׁבֻעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְאֵל תִּדְחוּ אֶת הַשִּׁמְחָה מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, כִּי לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׂמַּח הַיּוֹם שִׂמַּח לְמַחֵר, וּמִי יוֹדֵעַ מָה יָבִיא הַמַּחֵר. וְעַל-כֵּן רָאוּ לַחֲזוֹק אֶת עֲצָמְכֶם בְּכֹל מִיַּי אֲפָנִים שֶׁבֻעוֹלָם לְהִיּוֹת שִׁמְחִים וְעַלְיִזִים, וְתִרְקְדוּ אַחֵר כָּל תְּפִלָּה וְזֶה יִרְחִיב לְכֶם אֶת דַּעְתְּכֶם, עַד שֶׁתִּזְכּוּ לְהַכְלִיל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבַר גְּדוֹל מִזֶּה.

אֵיתָא בְּמִדְרָשׁ פְּלִיאָה (בְּרֵאשִׁית ל"ב, כ"ו): "וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ, וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ" — נִתֵּן עֵינָיו בְּיוֹצְאֵי יָרְכוֹ, הֵמָּה נִדְּב וְאָבִיָּהוּא, וַיֵּשׁ לֹמֵר כִּי הִנֵּה שָׂרוּ שָׁל עֵשׂוֹ, שֶׁהוּא הַסֵּמ"ך-מ"ם, רָצָה לְהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת, וּלְבַטֵּל עַל-יַד־יְזֵה אֶת יַעֲקֹב מִקִּיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַמַּצּוֹת, כִּי דָרְכוּ שָׁל הַסֵּטְרָא אַחֲרָא לְהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת, כְּאֵלוֹ הֵם מְסִיתִים לְאָדָם לַעֲשׂוֹת מַצּוֹה, וְעַל-יַד־יְזֵה תּוֹפְסִים אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יִזְכֶּה לְהַסְתַּפֵּל עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹתְרָן, חֶלֶק א', סִימָן א'); אֲבָל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, מְסַתַּפֵּל תָּמִיד עַל הַחַיּוֹת אֱלֹקוֹת שֵׁישׁ בְּכֹל דְּבַר, וְשׁוֹם דְּבַר שֶׁבֻעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ. וְאֵז כְּאֲשֶׁר רָאָה הַסֵּמ"ך-מ"ם שָׂרוּ שָׁל עֵשׂוֹ, שֶׁיַּעֲקֹב אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, רַק מְכַל דְּבַר שֶׁבֻעוֹלָם הוּא בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, "וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ, וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ", נִתֵּן עֵינָיו בְּיוֹצְאֵי יָרְכוֹ, הֵמָּה נִדְּב וְאָבִיָּהוּא, הֵינּוּ כִּי הַפָּגָם שָׁל נִדְּב וְאָבִיָּהוּא הָיָה רַבּוּי אוֹר, שֶׁלֹּא יָכֹלוּ לְצַמְצֵם אֶת עֲצָמָם, וְהַסְתַּכְּלוּ בְּמָה שֶׁלְּמַעֲלָה מִשְׁכָּלָם, וְעַל-יַד־יְזֵה נִסְתַּלְקוּ, כִּי הַפָּגָם שֶׁלָּהֶם הָיָה פָּגָם אֲמוּנַת חֲכָמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרֻשַׁת אַחֲרֵי, סִימָן ר'), שֶׁהִלְכוּ נִדְּב וְאָבִיָּהוּא אַחֲרֵי מִשָּׁה וְאֶהֱרֹן, וְאָמְרוּ: מִי יִתֵּן שֶׁשָּׂנִי זְקָנִים אֵלוֹ יָמוּתוּ; וְזֶה הָיָה פָּגָם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאָדָם פּוֹגֵם בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, עַל-יַד־יְזֵה מְאֹבֵד אֶת הַצְּמֻצוֹם, כִּי אֵי אֲפָשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל שׁוֹם מִדְרָגָה בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי אִם עַל-יַד־יְזֵה מִדַּת הַצְּמֻצוֹם, שֶׁהִיא בְּחִינַת נו"ן, שֶׁעַל-יַד־יְזֵה יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת כָּל הַשְּׁכָלִיּוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת, וְזֶה סוּד אֲמוּנַת חֲכָמִים וּכְשֶׁאָדָם מְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ אֶת שְׁכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ, וַיִּוֹדַע שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבַר רַק מָה שֶׁגָּלוּ לוֹ הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמֵאֲמִין בְּדַבְרֵיהֶם, עַל-יַד־יְזֵה גַם הוּא זוֹכֵה

אחר־כֵּן לְבוֹא לְאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, עַד שֶׁגַם הוּא יְכוּל לְהַסְתַּכֵּל עַל רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת שְׂיִישׁ בְּכָל דְּבַר, וְיְכוּל לְנַצַּח אֶת הַסֵּמֶ"ךְ־מ"ם שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו, אֲבָל תַּכְף־וּמִיד כְּשֶׁאֲדָם פּוֹגֵם בְּאַמוּנַת חַכְמִים, עַל־יְדִי־זָה נַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ רְבוּי אור, וְאִז נִתְבַּטַּל לְגַמְרִי, עַד שְׁמַת וְנוֹפֵל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה וִירִידָה אַחַר יְרִידָה, כִּי וַיִּמְלֹךְ וַיָּמַת, כְּשֶׁאֲדָם רוּצָה לְמִלְךָ, וּפּוֹגֵם בְּאַמוּנַת חַכְמִים, וּמוֹרָה הֶלְכָה בְּפָנָי רְבוּ, עַל־יְדִי־זָה וַיָּמַת, יֵשׁ לוֹ נְפִילָה גְדוֹלָה. וְעַקֵּר הַתְּקוּוֹן בְּשִׁלְמוֹת יְהִיָּה — כְּשֶׁיְבוֹא אֵלָיְהוּ וַיְבַשֵּׁר אֶת הַגְּאֻלָּה, אִז בְּעַת הַגְּאֻלָּה יִקְיָם (יִשְׁעִיָּהוּ נב, ח): "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוּב הַנְּיָ"ה צִיּוֹן", כִּי תִהְיֶה הַתְּגָלוֹת אֱלֻקוֹת בְּמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה כְּזוֹ, עַד שֶׁכֻּלָּם יִזְכּוּ לְרֵאוֹת וְלִהְתְּבוֹנֵן עַל הַחַיּוֹת אֱלֻקוֹת שְׂיִישׁ בְּכָל דְּבַר, אֲבָל עַכְשָׁיו עַדִּין הַסֵּמֶ"ךְ־מ"ם שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאִין לָנוּ מְקוֹם לְנוֹס אֶלָּא אֲצֵל הַחַכְמִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְלִהְתְּחַזֵּק בְּאַמוּנַת חַכְמִים בְּדַבְרֵיהֶם, וְלִידַע שֶׁכָּל מֵה שְׂאוּמָרִים כִּי־הוּא־זָה צַרִּיכִים לְקַיֵּם (עֵינַי לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן קכ"ג) וְעַל־כֵּן אָמְרוּ חַכְמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים (הוּבָא בְּיַלְקוּט רֵאוּבְנֵי בְּחֻקֵּי) בְּה' מְקוֹמוֹת נִכְתָּב יַעֲקֹב מְלֵא וּבְה' מְקוֹמוֹת נִכְתָּב אֵלָיְהוּ חֶסֶד, יַעֲקֹב נִטַּל אוֹת אַחַת מִשְּׁמוֹ שֶׁל אֵלָיְהוּ עֲרַבּוֹן עַד שֶׁיְבוֹא וַיְבַשֵּׁר לְבָנִים דְּהַיְי"ו הוּא הַתּוֹרָה שְׁמַגְלָה הַצַּדִּיק, וְכְשֶׁאֲדָם יֵשׁ לוֹ אֲמוּנַת חַכְמִים וְדַבְרֵי תוֹרָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, עַל־יְדִי־זָה נִשְׁלָם אֲצִלוֹ הַיְי"ו, וְזוֹכֶה לְרֵאוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְכַל דְּבַר, אֲבָל כְּשֶׁאִין לְאֲדָם אֲמוּנַת חַכְמִים עַל יְדִי־זָה הַיְי"ו קְטוּעָה, וְזֶה שְׂאֲמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קְדוּשִׁין סו:): "ו' דְּשִׁלוּם קְטוּעָה הִיא, כִּי (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ב'): אֵלָיְהוּ זֶה פְּנִיחָס. וּמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ, שְׁנִשְׁמַת נִדְּב וְאַבִּיהוּא הַתְּלַבְּשׁוּ בְּפִנְחָס; נִמְצָא, שֶׁכָּל זְמַן שְׂאִין הַתְּגָלוֹת אֵלָיְהוּ הַנְּבִיא בְּעוֹלָם, שֶׁיְבוֹא וַיְבַשֵּׁר אֶת גְּאֻלְתָּנוּ, עַל־יְדִי־זָה עַדִּין נִדְּב וְאַבִּיהוּא קַיָּם, הֵינּוּ שְׁהוּ דְּשִׁלוּם קְטוּעָה, כִּי הֵם נִתְעַבְּרוּ בְּפִנְחָס, וְעַל־יְדִי־זָה יֵשׁ לְהַסֵּמֶ"ךְ־מ"ם שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו פַח לְהַתְּגַבֵּר עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

וּבְזֶה יוֹבֵן הַיֵּטֵב הַמְּדַרְשׁ פְּלִיאָה "וַיִּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ",
הַסֵּמֶ"ךְ־מ"ם שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו, שֶׁהוּא אִינוּ יְכוּל לְגַע בְּעֲשׂו, כִּי יַעֲקֹב

מסר את נפשו כל ימי חייו, עד שנכלל לגמרי בו יתברך, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגלה יח.): מנין שקראו הקדוש-ברוך-הוא ליעקב אל? כי הוא מרב התפללותו בו יתברך, זכה להקים שבטי יה, והחזיר בהם שסתכלו תמיד בו יתברך. והכל היה על-ידי יגיעתו בתורה הקדושה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (פנחומא פרשת וישלח): אין לה אדם שהיה יגע בתורה כאבינו יעקב, ועל-ידי התורה זכה להסתכל על החיות אלקות שיש בכל דבר, ואז ראה הסמ"ך-מ"ם שרו של עשו, כי לא יכול לו, ויגע בכף ירכו, נתן עיניו ביוצאי ירכו — המה נדב ואביהוא, שפגמו באמונת חכמים, ועל-ידי-זה יוכל לו, כי כשאדם פוגם באמונת חכמים, שזה היה הפגם של נדב ואביהוא, שהסתכלו למעלה ממחצתם וממדרגתם, וחכו על מות רבם ואביהם משה ואהרן, שזה היה פגמם, פגם הצמצום, כי רצו עוד בחייהם לרשת אותם, ועל-ידי-זה תפס אותם הסמ"ך-מ"ם, שרו של עשו. והתקון יהיה בבוא אליהו הנביא, ודו"ק.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם מאד מאד באמונת חכמים, ותמיד לידע שאין יודעים כלל, כי יש דברים שלמעלה משכלנו ונדעתנו, ועלינו למסר את נפשנו ולהתחיות את עצמנו בכל מיני אפנים שבעולם, ואז נצליח את דרכנו.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם שתצליחו תמיד.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתנ.

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר וישב, י"ט כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך — אין לתאר ואין לשער כלל. ובפרט שזכית לקנות רכב, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא שתזכה עם הרכב הזה לנסע לארצה ולרחבה בארצנו הקדושה, ותפיץ את אור רבנו ו"ל במסירות נפש הכי גדולה, ותראה איך שהקדוש-ברוך-הוא יתן לך גם פרנסה בשפע בגשמיות, כי כשעוסקים לתקן ברוחניות, ממילא נתקן בגשמיות. ואמר רבנו ו"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן כה וסימן סט), ש'למעלה הכסף אורות צחצחות, וכשכא למטה, נעשה מזה כסף גם, ועל-כן כשאדם עוסק להפיץ אורות רוחניים, ממילא כשכא למטה, נעשה מזה כסף גשמי. ולכן ראה להפיץ את אור רבנו ו"ל, ותראה שלא יחסר לך גם בגשמיות שום דבר.

נא ונא אל תהיה בטלן! רק תקח את עצמך בידיך — הן להתבודד בכל יום עמו יתברך, והן להתמיד בלמוד התורה הקדושה, ועל-ידי-זה תצליח דרכך בין בגשמי ובין ברוחני.

נא ונא ראה לבשר לי בכל פעם בשורות משמחות וממש תחייני. ועל כלם — ראה לקבל כל הספורים שאתה שומע בענין הפצה הן אתה בעצמך והן של אחרים, כי כדאי שישמר הכל, כי לבסוף ידפס הכל בספר שלם, וכדאי שגם הדור הבא ידע וישפיל את סגלות ההפצה, והיאך זכינו להציל כל-כף הרבה נפשות בדור הזה, על-ידי ספרי רבנו ו"ל. ובאמת אני שומע בכל יום ספורים כאלו, איך שהספרים ממש הצילו אותם ממות לחיים, ועל-כן אשרי ואשרי מי שעוסק בזה, ואז טוב לו כל הימים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע את תפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ט כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גִּירוֹ יְאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל רְצוּף אֶת הַשֹּׁטֵר מְכַר הַנִּקְרָא טָאבוֹ שֶׁל הַדִּירָה וְהַשֹּׁטֵחַ שְׁלִי, כִּי דִבְרַתִּי עִם ... וְאָמַר שְׁאֵתָה צְרִיף אֶת זֶה, וְכֵן תִּגְשׁ אֶל הַמוֹעֵצָה הַמְּקוֹמִית לְבָרֵךְ, שְׁאִין לִי שׁוֹם חוֹבוֹת שָׁם, כִּי זֶה חֶלֶק מִהַפְּרוֹצְדוּרָה שְׁתוֹעֵדָה צְרִיכָה, כְּדֵי לְתַת הַתֵּר בְּנִיָּה, כְּפִי הַנִּרְאָה זֶה כְּבָר תוֹף כְּמָה יָמִים, אִם תַּעֲמִד עַל הָרֹאשׁ שֶׁל ... חֶזֶק מְאֹד מְאֹד, כִּי אַחֲרַת יֵשׁ לוֹ זְמַן, פֶּה צְרִיף סְכָרְיָה... וּפֶה סִיגְרִיָּה... פֶּה תֵּה... וְהַכֵּל בְּסֵדֶר... אִף מִקֵּדָם דִּבְרַתִּי אִתּוֹ, וְכִפִּי הַנִּרְאָה מִדְּבָרָיו שֶׁהַכֵּל נִגְמַר, רַק צְרִיף אֶת הַפְּרוֹצְדוּרָה הַפּוֹרְמָאֲלִית, וְהוּא כְּבָר מִכִּין תְּכַנִּית עֲבוּדָה, כְּדֵי שְׁיֵהִיָּה לְהִרְאוֹת לְקַבְּלָנִים. וּמְאֹד רְצִיָּתִי, שְׁתִּבְרַר כְּמָה לוֹקָחִים הַיּוֹם קַבְּלָנִים לְמִטֵּר מְרַבֵּעַ עַל שְׁלֵד, וְאַקְוָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּף־הוּא עוֹד שְׁבוּעַ לְבוֹא, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, רַק אֵתָה רְאֵה לְזֵרוֹ אֶת עֲצָמָה, וְתַעֲשֶׂה לִּי חֶסֶד חֲנוּם, כִּי אֲנִי כְּבָר רוֹצֵה לְהִתְחִיל לְכַנּוֹת, וּלְגַמֵּר, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

רְאֵה לְשִׁים עַל הַבְּנִין שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת אֶת הַחֲנֻכָּיָה, וְתִדְלִיקָה בְּכָל לַיְלָה, וְאַנִּי מְקַוָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁעַד יוֹם שְׁשִׁי עָרְכ־שֶׁבַת־קִדְשׁ, יֵהִיָּה כְּסֹף אֲצִלָּה, כִּי נִתְקַעְתִּי עִם צִק, וְזֶה לוֹקָח שְׁלֵשָׁה יָמִים לְעֵבֶר בְּבִנְק.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, י"ט כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגְיַעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גִּירוֹ יְאִיר.

אני מקנה, שהכל הסתדר אצלכם בענין הכולל, כי אתמול בכה לי ר' ... שיש לו בעיות מהמסירה של הסמ"ך-מ"ם, וכן כמה מאנשי שלומנו מתלוננים על כך. לכן הצרכתי לכתב להם מכתב חריף, כי כפי הנראה עד שהם לא מקבלים ממנו מכה אישית, איזו מסירה, חסוּשָׁלוֹם, אין הם יכולים לתאר מי זו הקלפה והטמאה הזו. הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שפכר נזכה לראות במפלתו.

דברתי עם ... מקדם, כפי הנראה זה כבר נגמר, והוא רק צריך כמה דברים למסר ל... כגון הטאבו, ועוד כמה דברים שיגיד ל... ועל-כן ראה לזרו את ... שיעמד לו על הראש, כי ... זוחל כמו צב, תמיד יש לו זמן... והכל בסדר... ואינו מבין שהדבר בוער, לפני שהסמ"ך-מ"ם וגנדה דליה יבואו ויגישו התנגדיות, אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא להיות בעוד שבוע ביבנאל.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ובכל עת שאתה יכול לברח למקומות הקדושים תעשה את זה, כי רק זו תקנתנו להיות אצל התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, ואצל התנא הקדוש רבי מאיר בעל הגס, והקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפלתך ותבקש גם בעדי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתנג.

בעזרת השם יתברך, יום לסדר וישב, י"ט כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אם אתה אומר שאי אפשר לקבל סכום יותר גדול מזה, שישאר כך כפי שספמו חברת הבטוח, ומה אני יכול לעשות, אף שעדיין יש לי יסורים מפעם לפעם, אבל אם לא נותנים,

הכל מהשמים, אם תרצה תפקיד את זה בחשבון הבנק שלי המדפס בתחתית המכתב.

אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא להיות בארצנו הקדושה בשבת-קדש פְּרֻשֶׁת ויגש, ואקנה לראותך, אתה יכול להתארח אצלי בבית.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ושום דבר לא יוכל לשבר אותך. עליך לדעת, כי בזה העולם עובר על כל אחד מה שעובר — ירידות ונפילות, השלכות וקטנות, ואשרי מי שמחזיק מעמד.

איתא במדרש פליאה: "ויאמר לא אשלחך פי אם ברכתני ברכת כהנים", ויש לומר כי הנה שרו של עשו רצה להרע ליצקב ולהפילו, ויצקב אבינו זכה להסתפל על השכל שיש בכל דבר (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א'), וראה והבין, כי האדם הוא סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, כי כף צריך להיות — לקשר תמיד רוחניות ונשמינות, ואפלו שבין כף ובין כף עולים ויורדים, "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו" (בראשית כה, יב), הינו הצדיקים הם נקראים מלאכים, וגם אצלם יש בחינת עליות וירידות, אף-על-פי-כן זה עקר כחם — להחזיק מעמד לא להשבר, ואף שהסמ"ך-מ"ם בא אליהם בכל פעם באפנים אחרים לשבר אותם, עם כל זאת מרב דבקותם בו יתברך, אי אפשר להרע להם, כי הצדיקים הם כל-כף דבוקים בו יתברך, ומרב אור וחיית ודבקות וזיו השכינה המאירה עליהם, אף אחד אינו יכול לשבר אותם, לא צדיקים אחרים ולא אנשים פשוטים, פמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קפא): כשמתקשרים עצמם כמה אנשים על אדם אחד, יכולים להפיל אותו, ומכל שפן כשמתקשרים כמה צדיקים, אם לא שהאדם הזה שמתקשרים עליו, הוא יותר גדול מהם, וזה (בראשית לב, כט): "כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל", שהסמ"ך-מ"ם שרו של עשו, הצריך להודות לו, שאף אחד אינו יכול להפיל אותו, לא עליונים ולא תחתונים, כי מרב דבקותו בו יתברך, לא היו יכולים לעשות לו שום דבר, ועל-כן בקש ממנו

"שְׁלַחְנִי", וְעַל זֶה הָשִׁיב לוֹ יַעֲקֹב: "וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי", הֵינּוּ כִּי לֹא דִי שְׁאֵתָה לֹא יְכוּל לְהַזִּיק לִי, אֲלֹא אֲנִי רוֹצֶה שְׁעוֹד תִּבְרַכְנִי, הֵינּוּ לְהַפְּךָ אֶת הַרְעָה שְׁלֶךְ, שְׁרָצִית לַעֲשׂוֹת עִמִּי רָעָה, שְׁיִהְיֶה נַעֲשֶׂה מִזֶּה טוֹבָה.

וְזֶה פְּרוּשׁ הַמְּדַרְשׁ פְּלִיאָה: "וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי", הֵינּוּ מֵה שְׁרָצִית לְהַרְע לִי שְׁיִתְהַפֵּךְ לְבִרְכָה, שְׁעוֹד אֵתָה בְּעֲצֻמָּךְ תִּבְרַךְ אוֹתִי, לְהוֹצִיא בְלַעַז מִפִּי, "בְּרַכַת כְּהַנִּים", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרַשְׁת נִשְׂא): יְבָרְכֶךָ בְּמָמוֹן — שְׁיִתְבָּרְכוּ נְכֹסֶיךָ, וַיִּשְׁמְרֶךָ — שְׁלֹא יָבוֹאוּ עָלֶיךָ שׁוֹדָדִים לְטַל מְמוֹנְךָ, שְׁהַנּוֹתֵן מִתְּנָה לַעֲבָדוֹ, אֵינּוּ יְכוּל לְשַׁמְרוֹ מִכָּל אֲדָם, וְכִיּוֹן שְׁבָאִים לְסֻטִים עָלָיו, וְנוֹטְלִין אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, מֵה הַנָּאָה יֵשׁ לוֹ בְּמִתְּנָה זֶה?! אֲבָל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַנּוֹתֵן הוּא הַשׁוֹמֵר, וְהֵבֵן.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיִּשָּׁב, כ' פְּסוּלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם רַב אֶל נְשׂוֹת חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב, הַגְּרוֹת בְּ"יבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַנּוּ"ה עֲלִיָּהֶן יִשְׂרָה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵן וַיַּצִּילֵן מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיָהֶן, וַיְרוּוּ רַב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חַלְצִיָּהֶן.

אֵין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְכֵן עַל הַבְּשׂוּרוֹת מְשֻׁמְחוֹת שְׁאֲנִי שׁוֹמֵעַ, שְׁאֵתָן מַחֲזִיקוֹת אֶת עֲצֻמְכֵן בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת, וְאַשֶׁה עוֹזֶרֶת לְרַעוּתָהּ, וְעוֹסְקִים בְּגַמְּלוֹת חֲסָדִים, אֲשֶׁר אֲצַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא הַדְּבָר הַכִּי גְדוֹל, כִּי עַל-מְנַת פֶּן בְּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, שְׁיִהְיוּ עוֹסְקִים בְּגַמְּלוֹת חֲסָדִים זֶה לְזֶה, כִּי מִדַּת הַדִּין קִטְרָגָה עַל בְּרִיאַת הָאָדָם, וּמִדַּת הַחֶסֶד בָּאָה וְהַשְׁתַּטְחָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָמְרָה: בְּרָא אֶת הָאָדָם, כִּי כָּלוּ גַמְּלוֹת חֶסֶד, וְעַל-כֵּן כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֶסֶד, כָּאֵלוֹ מוֹדָה בְּכָל הַנְּסִים

שְׁעֵשָׂה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, וְכָל מִי שְׁאִינוּ עוֹשֶׂה חֶסֶד, כְּאִלוּ כּוֹפֵר
 בְּכָל, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן (עַנְן יִלְקוּט שׁוֹפְטִים, רַמְזו סד); מִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת
 מַעֲלַת הַגְּמִילוּת חֲסָדִים שְׁעַם יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים זֶה עִם זֶה, וּבִפְרָט אֶתֶּן,
 שְׁאֶתֶן זֹכוֹת לַעֲזֹר זֹו אֶת זֹו, הִנֵּה יֵשׁ אִיזוּ יוֹלְדֵת אוֹ חוֹלָה, לֹא
 עֲלִינוּ, חֶס וְשָׁלוֹם, וְכַדוּמָה כָּל הַנְּשִׂים נִכְנָסוֹת לְבִקְרָה וּלְעֲזָרָה, זֹו
 בְּנִקְיוֹן, וְזוֹ בְּעֲזֹר הַיְלָדִים, וְזוֹ בְּבִשׁוּל, וְזוֹ בְּרַחֲיֻצַת הַיְלָדִים, וְזוֹ
 לְקַחַת אֶת הַיְלָדִים וְכוּ' וְכוּ', מִמָּשׁ נַחַת רוּחַ לְשִׁמְעַ בְּשׁוּרוֹת
 מְשֻׁמְחוֹת כְּאִלוּ, וְאֵנִי מְקַנָּא אֶתְכֶן בְּמִדַּת הַחֶסֶד הַזֶּה, שְׁאֶתֶן עוֹסְקוֹת
 בָּהּ, וְזֶה מְאֹד מְאֹד יָפָה, יַעֲזֹר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא שְׁתַּזְכְּרֵנָה לְהַמְשִׁיךְ
 בְּדַרְךָ זֹו, שֶׁהִיא דְרָכּוֹ שֶׁל אֲבִרְהֶם אָבִינוּ וְשָׂרָה אִמֵּנוּ, שֶׁהִיוּ גּוֹמְלֵי
 חֲסָדִים. וְכִמְאֲמָרָם ו'ל' (יִלְקוּט רָאָה, רַמְזו תתפט): אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ,
 שְׁלֹשָׁה סִימָנִים יֵשׁ בְּאַמָּה זֹו: רַחֲמָנִים, בִּישְׁנַיִם, גּוֹמְלֵי חֲסָדִים; כָּל
 מִי שֵׁישׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה סִימָנִים הֵלְלוּ, רְאוּי לְדַבֵּק בְּאַמָּה זֹו.

ועל-פֶּן הַהִכָּרַח לִימָר לָכֶם, שְׁמַמֵּשׁ הַחַיִּיתָם אוֹתִי מִהַבְּשׁוּרוֹת
 מְשֻׁמְחוֹת שְׁשִׁמְעֵתִי מִפֶּה וְשֵׁם אֶת גְּדֹל מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁנִּדְבָּקָה בְּכֶן,
 וְזֶה מֵה שְׁאֵנִי רוֹצֶה לְהַקִּים "עִיר בְּרִסְלָב", שְׁתִּהְיֶה עִיר שֶׁל חֶסֶד
 וְאַהֲבָה, עִיר שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, בְּאִפְּן שֶׁהַעִיר הַזֹּו תִּהְיֶה דְגֻמָּא בְּכָל
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלָה וּבְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. וְלִכֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כָּל אַחַת
 וְאַחַת מִכֶּן, תִּמְשַׁכְּנָה בְּפַעֲלוֹתֶיכֶן הַיְקָרוֹת, כִּי דָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד
 חָשׁוּב אֲצִלוּ יְתִבְרַךְ, וְאֵל תִּתְפַּעֲלֵנָה מִשׁוּם הַסְּתוֹת שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם,
 שְׁמִסִּית וּמִדִּיחַ נִגְדָנוּ, אֲדַרְבֶּה צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת חֶסֶד לֹא רַק עִם אֲנָשֵׁי
 שְׁלוֹמֵנוּ בִּינֵינוּ, אֲלָא אֲפֵלוּ עִם כָּל תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם. וְכִבָּר אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְרַשׁ אֲנָדָה): לַעֲוֹלָם יִגְמַל אָדָם חֶסֶד אֲפֵלוּ עִם מִי
 שֶׁהִרַע לוֹ, וְלֹא יִהְיֶה נוֹקֵם וְנוֹטֵר, וְזוֹ דְרָכֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַקְדוּשִׁים.
 וְלִכֵּן אֶתֶּן צְרִיכוֹת לַעֲשׂוֹת חֶסֶד גַּם עִם תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם, לְהַקְדִים לָהֶם
 שָׁלוֹם, כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים הִסְתָּה נִגְדָנוּ הִיתָה כָּל-כָּף גְּדוֹלָה עַד
 עֲכָשׁוּ, אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֹּר, וְצְרִיכִים לַעֲקֹר אֶת הַשְּׁנֵאָה הָאֵימָה
 הַזֹּו, כִּי בְּאַמַּת יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, אֵךְ מִחֲמַת שְׁלֹא הָיָה לָהֶם הַחַנּוּךְ
 הָאֱמֵתִי לַחַנּוּךְ אוֹתָם עַל-פִּי דַעַת תּוֹרָה הֵם נִרְאִים כָּף, כִּי אִם הָיָה
 רַב אֱמֵתִי יִרְא שְׁמַיִם, שְׁכָל מְגַמְתּוֹ הִיא לְהַפְיִץ יְהִדוּת, וְלֹא לְרוּץ

אחר תקציבים ולמסר וכו', וכו', היתה יבנאל נראית לגמרי אחרת, אף, בעוונותינו הרבים, הכל הוא ההפוך וכו' וכו', ועל-כן צריכים לדון את תושבי המקום לכף זכות, כי אין להם רב שידריך אותם, ומי שילמד אתם יהדות, ושיהיה דגמא חיה לתושבי המקום. ועל-כן אנחנו צריכים למלא את המקום הזה, ולהראות דגמא חיה איה יהודים חרדים אוהבים אחד את השני, ועוזרים זה לזה וכו' וכו', וכל מגמתנו לקדש שם שמים, להיות יהודים מאמינים בני מאמינים בו יתברך, ורוצים לעשות רצונו יתברך, ומוכנים למסר את נפשנו לעזר לזולתו, ולעשות טובה לזולתו, כי זה עקר היפי והפאר של עם ישראל, שגומלים חסד זה לזה, וכמאמרם ו"ל (ילקוט רות, רמז תרב): גדול כחן של גומלי חסדים, שאין חסין לא בצל כנפי הארץ, ולא בצל כנפי השחר, ולא בצל כנפי השמש, ולא בצל כנפי הכרובים, אלא בצלו של הקדוש-ברוך-הוא; אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא שתמשיכו בדרך זו, ואז תזכו שהשכינה תשרה ביניכם.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתנה.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וישב, כ' כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל פלליות אנשי שלומנו היקרים, חסידי ברסלב, תלמידי "היכל-הקדש", הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", הווי"ה ישרה עליהם שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם מפל צרה וצוקה, ומפל נגע ומחלה, וימשיך עליהם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.

אחי ורעי היקרים! מאד מאד אני שמח לשמע בשורות משמחות, שתהלה לאל, דבורי שאני מדבר וכותב לכם זה עושה פעילות לטובה.

מה אמר לכם! זו פל הנחת-רוח שלי, כי בעוונותי הרבים, עוברים עלי הרבה צרות ויסורים, בזיונות ושפיכות דמים, רדיפות

ומחלקת, חובות ובלבולים וכו' וכו', וכשאני זוכה לשמע, שתהלה לאל, דברי עושים רשם, וכבר התחלתם להכניס בעצמכם את מדת האמת, שהיא מדת הרצינות, שתהלה לאל, לא מבטלים את הזמן, רק יכולים לראות בין אנשי שלומנו — זה מתפלל בכונה, זה רוקד בשמחה ומשמח אחרים, זה מתמיד בלמודו ויושב שעות על גבי שעות על-יד ערמות של ספרים, וזה מדבר עם חברו דבורי חזוק, ומחזק ומאמץ אותו, שלכל יפל בדעתו, וזה עוזר לזולתו עם מה שיכול וכו' וכו', תאמינו לי, שזו כל החיות שלי, כי אני יושב פה בגלות, ומאד משתוקק כבר לבוא ולהתישב לצמיתות בארצנו הקדושה, ורוצה לבנות עיר ברסלב, שתהיה עיר של תורה ותפלה, עיר של שמחה, עיר של צדקה וחסד, באפן שתהיה הגמא לכל ארצנו הקדושה ולכל העולם כלו, איך שעיר תורה צריכה להיות — בלי מחלקת, בלי מריבות, בלי סכסוכים, בלי פוליטיקה של שקר — רק תורה ותפלה. ולכן אני מבקש את כל אחד ואחד מאנשי שלומנו היקרים הנגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", שתמשיכו בדרךכם, ותעזרו איש לרעהו, ותשתדלו לדון אחד את השני לכף זכות, כי על כל אחד ואחד עוברים כל מיני צרות ויסורים, עניות ודחקות, זה אין לו דירה עדין, וזה צריך לשלם שכר דירה, וזה חייב במפלת, וזה יש לו יסורים אחרים וכו' וכו', ובשביל זה לפעמים יש לו עצבים וכו', ולכן ראוי לכם לדון איש את רעהו לכף זכות, ועל-ידי-זה באמת תצליחו, כי הדין את חברו לכף זכות, דנים אותו לכף זכות מלמעלה (שבת קכו:).

וכן ראוי לבוא ולהתפלל בצבור השלש תפלות: שחרית, מנחה, מעריב, אשר דבר זה מאד מאד יקר אצלו יתברך, וכמאמרם ז"ל (ברכות ח.): המתפלל עם הצבור ועוסק בגמילות חסדים, מעלה עליו הכתוב כאלו פדאני לי ולבני; פי בזה שאדם מתפלל עם הצבור ומתיחד עמהם ביחד, בזה הוא משרה עליו שכניה, פי השכינה שורה רק פשעם ישראל מחזיקים את עצמם ביחד. ועל-כן בשעה שאדם אומר, שאי אפשר לו להיות עם הצבור שמבלבלים אותו, צריכים לידע שהשכינה רחוקה ממנו. ורואים בדרך כלל בני-אדם,

שְׁמֵדָמִים לְעֶצְמָם שָׁהִם עוֹבְדֵי ה', וְקָשָׁה לָהֶם לְהִתְאַחַד עִם הַצְּבוּר, וּבָזָה תּוֹפְסִים רוּחַנִיּוֹת... וּבְאֵמֶת זֶה הַכֹּל דְּמִיּוֹן, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, כִּי אִם כְּשִׁכּוּלִים אֶת עֶצְמָם בִּיחַד עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֶחָד עוֹזֵר לְשֵׁנִי. וְעַל־כֵּן אֲשָׁרֵי מִי שֶׁבָּא לְהִתְפַּלֵּל עֲרַב וּבִקֵּר וְצִהְרִים בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת דִּיקָא, שָׁאז הוּא עֵת רְצוֹן גְּדוּל בְּשָׁמַיִם. וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ אַחַר כָּל תְּפִלָּה וְתַפְּלָה לְרַקֵּד בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, שְׂזַכִּיתֶם לְהִתְפַּלֵּל עִם הַצְּבוּר, וְאַתֶּם גְּרִים בְּעִירוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְתִרְקְדוּ לְאַרְבֵּי כָּל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וּמִי יִתֵּן, וְשִׁיחֵיהָ לָכֶם אֲזו תֵּף וְנִבֵּל וְכוּ', כְּדִי לְהִרְבוֹת אֶת הַשִּׁמְחָה.

נָא וְנָא רְאוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עֶצְמְכֶם, וְלַעְזוֹר אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וּמִמָּשׁ תִּגְרַמּוּ נִחַת־רוּחַ אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר כָּלָל, וְכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שִׁיתְפַּלֵּל בְּעִבוּרֵי כִי אֲנִי צָרִיךְ לְהִרְבֶּה יְשׁוּעוֹת וְרַחֲמִים רַבִּים, וְכֵן תִּבְקָשׁוּ אֶת נִשְׁוֹתֵיכֶם וְאֶת יְלָדֵיכֶם לְהִתְפַּלֵּל בְּעַדִּי, כִּי רַק הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעֶצְמוֹ יוֹדֵעַ כַּמָּה יְשׁוּעוֹת וְשִׁדּוּד הַטֵּבֵעַ אֲנִי צָרִיךְ עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט, וְאַהֲיֵה לָכֶם עַל זֶה אֲסִיר תּוֹדָה עַד מְאֹד.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסִדְרַ וַיִּשָּׁב, כ' פֶּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ וְגַם אֶת מִכְתָּב אֲשֶׁתְּךָ כַּמָּה פְּעָמִים, אֶף טְרַדוּתִי בְּעֵתִים הֶלְלוּ כָּל־כַּף גְּדוּלוֹת, עַד שֶׁכִּמְעַט אֵין לִי זְמַן לְשׁוּם דְּבָר, כִּי תַהֲלֶה לְאֵל, הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְזַכֵּנִי עֲכָשׁוּ לְסִפְרִים, וְכֵן אֲנִי צָרִיךְ לְהַגִּיחַ כַּמָּה סִפְרִים, כִּי אֵין לִי מִי שִׁיגִיחַ אוֹתָם, וּמִמִּילָא לֹא יוֹצֵא לִי הַזְּמַן לְכַתֵּב, וּמָה גַם שֶׁהֶחֱרַח לִי לְהִיּוֹת בְּקִשָּׁר מִתְמִיד עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הַגְּרִים בְּיִבְנָאֵל, כִּי סוּף כָּל סוּף גְּרִים שְׁמָה בֵּין חֲלוּנִים וְכוּ' וְכוּ', וְקִימוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת "לְכַתֵּב"

אחרי במדבר בארץ לא זרועה" וכו' וכו' (ירמיה ב, ב), הנחשונים אשר מסרו את נפשם, ועובר על כל אחד ואחד מה שעובר, ועל-פן ההכרח לי לכתב כמעט בכל יום מכתב כללי לאנשי שלומנו, חשבותי לשלח את זה דרךך, אבל יען שאני רואה שאתם טרודים, וזה גם כן לוקח זמן, אז אני צריך לשלח את זה תכף-ומיד ליבנאל, כי הם צריכים התחזקות בכל יום ממש, כי עובר עליהם מה שעובר, והמסירות נפש הכי גדולה שהם באים לגור ביבנאל, וזה לא דבר קל, על-פן ההכרח לי לכתב להם בכל יום בלי גדר.

מה אמר לכם! אין מלים בפני להסביר את גדל הענין שלכם, שאתם יושבים ומתקתקים את כל הספרים שאני שולח לכם, ובפרט ספרי "אשר בנחל", שזה עולה על הכל, אף שזכני הקדוש-ברוך-הוא לכל-כף הרבה ספרים, יעזר לי הקדוש-ברוך-הוא שאזפה לגמרהם בכי טוב, עם כל זאת ה"אשר בנחל" עולה על הכל, כי הם מכתבים שפתבתי בו במקום בלי שום הקדמות, בלי שום מחשבות רק כמו שהוא, ושם יכולים לראות את נקדתי יותר ויותר, כי בספר יכולים להלביש את עצמו, אבל במכתב אי אפשר להלביש את עצמו בשום פנים ואפן, כי מכתב זהו האדם, ואפלו שאני כותב הרבה פעמים בלשון חריפה, זו דרפי לדבר, ואיני חונף לשום בריה שבעולם, מה שאני חושב אני מדבר, ומה שאני מדבר אני כותב, ומה שאני כותב אני מוכן שידיפסו את זה, ואם יש לי לפעמים טעות, איני מתבייש אחר-כך לכתב שעשיתי טעות, ואמרתי איזה דבור של טעות, כי כך למדונו חכמינו הקדושים, אבותינו ורבותינו, שאם יש לאדם איזו טעות, שלא יתבייש לומר: "דברים שאמרתי לפניכם אתמול טעות היתה בידי", ועל-פן ראו להמשיך בהדפסת "אשר בנחל" חלק אחר חלק, ואין לתאר ואין לשער את גדל הענין הזה, כי זה יציל, בעזרתו יתברך שמו, מאות ואלפים בחורים ואברכים.

ובענין שאמרתי, שמצאתם כמה מכתבים המדפסים מכבר מכרך י"ח, ושאינם מופיעים בסדר שנסדר להדפיסם כפי השנים,

הייתי מִיַּעַץ אֶתְכֶם, כְּדַאי לָכֶם לַעֲבֹר מִמִּילָא בְּכָל הַחֲלָקִים, אוֹלֵי
 גַּחְסָר אֵיזָה מִכְּתָב, כִּי מִי שֶׁסָּדַר אֶת זֶה, וּמִי שֶׁתְּקַתֵּק אֶת זֶה, אֵינּוּ
 אֶלָּא בֶּן אָדָם, וְטַעוֹת יְכוּלָה לְקָרוֹת אֶצְלָךְ כָּל אֶחָד שֶׁחִסַּר עַל-פִּי
 טַעוֹת אֵיזָה מִכְּתָב אוֹ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה, וְעַל-כֵּן דִּבַּר כְּזֶה יְכוּל
 לְקָרוֹת, וְטוֹב מְאֹד שֶׁתַּעֲבֹרוּ גַם אַתֶּם בְּכָל הַחֲלָקִים "אֲשֶׁר בַּנְּחַל",
 וּלְדַפְדֹּף אוֹלֵי חִסְרֹתֶם אֵיזָה מִכְּתָב, כִּי זֶה יְכוּל לְהִיּוֹת, וְאֵל תִּשְׁכַּחוּ,
 שֶׁפֶה מְדַבֵּר מֵעַרְףְּ שֶׁל עֲשָׂרִים אֶלֶף מִכְּתָבִים, וּבּוֹדַאי יְכוּל לְקָרוֹת
 דִּבַּר כְּזֶה שֶׁחִסְרוּ אֵיזָה מִכְּתָב, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ לְאַחַר שֶׁהִדְפַּסְתֶּם כָּבֹר,
 וּמִצְאֲתֶם אֵיזָה מִכְּתָב, אַתֶּם יְכוּלִים לְצַרְפוֹ אֶל הַמִּכְּתָבִים, כִּי לֹא
 כְּדַאי לַעֲרַבְבֵם אֶת כָּל הַסֵּפֶר בְּשִׁבִיל זֶה, אִם כִּי הַתְּאָרִיכִים מְאֹד מְאֹד
 מְעַנִּינִים, כִּי סִהְדִי בְּמְרוֹמִים, שֶׁמְאֹז שִׁזְכִּיתִי לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל,
 עוֹד לֹא הָיָה לִי יוֹם טוֹב, וּבְכָל יוֹם עֲבָרוּ עָלַי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת
 וְהִרְפַּתְקָאוֹת וְכו' וְכו', עִם כָּל זֹאת עֲזַרְנִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיִּדְיָקָא
 מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוֹת שֶׁרַק עֲבָרוּ עָלַי בַּיּוֹם
 הַהוּא, בְּרַחֲמֵי אֵל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֵל הַתּוֹרָה, וְעַל-כֵּן כָּל תְּאָרִיךְ
 שֶׁל כָּל יוֹם יֵשׁ בְּזֶה סִפּוּר בְּפָנַי עֲצָמוֹ, וְלִכֵּן מְאֹד מְעַנֵּין הַתְּאָרִיךְ,
 עִם כָּל זֹאת אִם כָּבֹר לְאַחַר הַהִדְפָּסָה וְהַפְּרִיכָה מִצְאֲתֶם עוֹד מִכְּתָבִים
 מִהַתְּאָרִיךְ שֶׁכָּבֹר נִדְפַס, כְּדַאי לְצַרְפוֹ לְכַרְךָ הַשְּׁנַיִ שֶׁעוֹמֵד לְהוֹפִיעַ,
 כִּי לֹא כְּדַאי לַעֲשׂוֹת הַשְּׂמֻטוֹת וְכַדוּמָה.

מָה אָמַר לָכֶם! שְׁנַת תּשנ"א עָבְרָה עָלַי שָׁנָה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה,
 מִמָּשׁ הָיְתָה שָׁנָה שֶׁל מְלַחְמָה שֶׁהָיָה לִי עִם הַסֵּמ"ךְ-מ"ם פָּנִים אֶל
 פָּנִים, עַל אֶף שֶׁסָּבַלְתִּי כָּבֹד בְּחַיֵּי כָּל-כַּף הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים
 וּמַחֲלָקֹת וּמְרִיבוֹת, קִנְאוֹת וּשְׂנְאוֹת שֶׁעַד עַכְשָׁו אֵינִי נִפְטָר מִזֶּה,
 מְדַבְּרִים עָלַי כָּל דִּבַּר אָסוּר וְכו' וְכו', מָה אֶעֱשֶׂה? הַכֹּל בְּשִׁבִיל
 הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, אֲנִי מִקְבֵּל אֶת זֶה בְּאַהֲבָה גְּדוּלָה, הֵן אֲמַת
 שֶׁלפָּעֲמִים אֲנִי כוֹתֵב מְאֹד חֲרִיף, כִּי כּוֹאֵב לִי, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה שֶׁבְּשִׁבִיל
 כְּמָה רִיקִים וּפּוֹחֲזִים צָרִיכִים לְסַבֵּל כָּל-כַּף הַרְבֵּה בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְאִם
 לֹא דְבוּרִיָּהֶם, הָיּוּ הַסִּפְרִים מְאֹד מִקְבָּלִים בְּעוֹלָם, אֶף רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר
 (לְקוּטֵי-מִוֵּהָר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ע'): יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם, שֶׁעַל-יְדֵי דְבוּרִיָּהֶם
 וּמַעֲשֵׂיהֶם, הֵם גּוֹרְמִים לְרַחֵק וְכו', עֵינֵן שָׁם; וְעַל-כֵּן אֲנִי מִקְבֵּל אֶת

המפתחות שלו מאד יפים, ונחבל שלא ידפס, ואתם יכולים להגיד לו, שאינו צריך לפחד כלל, ויכול להגיד שהוא מגיב ספר, ומקבל על זה משכרת באופן שלא יהיו לו מניעות מאשתו, אקנה להקדוש-ברוך-הוא, שיציית אותי מה שדברתי אתו, ואז יזכה שאשתו תהיה לו לעזר גדול, כי באמת כל המחלקת שיש על אנשי שלומנו מחסידים אחרים, אנשי שלומנו בעצמם חייבים בדבר, כי הם לא קבלו הקדמות נכונות, ועל-כן מעקמים את דברי רבנו ו"ל לגמרי, וסתם גורמים עליהם מחלקת, ולכן אם הוא יציית אותי, הוא יצליח מאד מאד לכבד את חמיו ואת אשתו וכו', וכלם יעמדו תמיד לעזרו ולצדו, ובאמת כל הקנטרס "יום הנשואין" נתגלגל רק על ידו. ומה אמר לכם! הקנטרס הזה הוא קנטרס נפלא ונורא מאד, ויצא פל-פלך יפה, שאין לתאר ואין לשער כלל, ומאד מאד אבקש אתכם, שתראו לעשות לי משלוח, ואני אשלם לכם על הכל, לכל הפחות אלפים מקנטרס "יום הנשואין", אלפים מקנטרס "מציאת-הזיווג", וכן אלפים מפל הקנטרסים החדשים שהדפסתם, וכן האנגלית ששלחתי לך, רצייתי מאד שתדפיס חמשת אלפים, ו... גרו יאיר, יקח ממך כמה קפסאות, וגם אני בא עם עוד אחדים מאנשי שלומנו, נקח יתר הקפסאות, אבל את כל הספרים אתה יכול לשלח לי דרך הדאר, ואשלם לך עד פרוטה האחרונה שאני חייב לך. ראה לדווח אם הקנטרס "יום הנשואין" מופץ, כי זהו קנטרס יפה מאד.

בקשר לשבת שבע ברכות, אם ר' ... אומר שאפשר לאכל, אתם יכולים לבטח עליו, כי אצלי ר' ... נאמן מאד, ואין על זה שום חשש.

ובענין האולם לעשרה בטבת, אתן לכם תשובה עוד כמה ימים, רק תכתבו לי איפה האולם, ואם זה אולם יפה וכו'.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתנז.

בעזרת השם ותבונה, יום רביעי לסדר וישב, כ' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי
מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע בשורות
משמחות, כן תבשרני תמיד בשורות משמחות, אבל מאד מאד
אבקש אותך, שתראה לעשות העתקות בכל יום מהמכתבים
כלליים, ולמסר את זה לאנשי שלומנו, כפי שאני שומע תגובות
מאנשי שלומנו, זה עוזר להם מאד מאד, ואל תשכח שכלם גרים
עכשו במקום חלוני, ומה גם זאת שהסמ"ך-מ"ם אורב על כל אחד
ואחד מאנשי שלומנו הגרים שם בכל מיני הסתות, על-כן הם
צריכים חזק לחזק אותם, והמכתבים הכלליים עוזרים להם מאד
מאד, ולכן ראה למסר להם בכל יום.

אקנה שתשימו על הג את התנכיה הגדולה, ולהדליק את זה
בכל לילה, כדי שיאיר אור התנכה לכלם.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני
מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח את דרכך, ותבשר לי תמיד בשורות
משמחות, עדי אופה כבר לבוא ולגור שם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתנח.

בעזרת השם ותבונה, יום רביעי לסדר וישב, כ' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון כבר הכסף דרך הבנק, ויכול להיות שיקח עוד יום,

כי כּאן באַרצות־הַבְּרִית יום חֲמִישִׁי זֶה לָהֶם חג וְהַכֵּל סָגוּר, אָבֵל אַתָּה יְכוּל לְהִלוּת עַל סִמְךָ זֶה, כִּי הַכֶּסֶף כָּבֵר בְּתוֹךְ הַבִּנְיָן.

נָא וְנָא רְאֵה לְזָרוּ אֵת ... וְאֵל תִּתְּפַעַל מִהֲצַעֲקוֹת שְׁלוֹ, כִּי כִפִּי תִנְרָאָה אֵין עֲצָה אַחֲרַת, כִּי אִף שֶׁהוּא רוֹצֵה לְהַרְוִיחַ, וְרוֹצֵה לְבָנוֹת וְלִגְמֹר, כִּי אֲנִי מוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ... אִם לֹא יַעֲשֶׂה לִּי עֲבוּדָה יְפֵה פֵה, אֵינִי לוֹקֵחַ אוֹתוֹ לְבֵית־הַמְּדָרֶשׁ הַגָּדוֹל, עִם כָּל זֹאת הַטֵּבַע שְׁלוֹ כְּמוֹ צֵב, וַיֵּשׁ לוֹ זְמַן. לִי בּוֹעֵר מְאֹד לְפָנַי שֶׁהַסֵּמ"ךְ־מ"ם וְגוֹנְדָא דְלִיָּה יִכְנִיסוּ אֵילוּ הַתְּנַגְדִּיּוֹת, וְתִתְחִיל סִחְבַּת וְעוֹרְכֵי דִין וּמִשְׁפָּטִים, כִּי כָכָה אִם הוֹלְכִים בְּזִרְיוֹת, זֶה יִגְמֹר בְּכִי טוֹב. אֲקוּהָ שׁ... מְסַר לָךְ אֵת הַהֶעֱתַק שֶׁל הַטָּאבוּ שֶׁהָאֲדָרִיכֵל אָמַר, שֶׁאַתָּה צָרִיךְ לְתַתּוֹ ל... וְכֵן אַתָּה צָרִיךְ לְגַשֵּׁת לְמוֹעֲצָה תְּמַקוּמִית לְבָרֵךְ שְׁאֵין שׁוֹם הַתְּנַגְדִּיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', מֵה נַעֲשֶׂה? כָּל אֱלֹהֵי הַשְּׁטִיּוֹת הֵן מְעַכְּבוֹת, וְלָכֵן רְאֵה לְהַזְדַּרוּ בְּזֶה בְּכָל זֶה, אֶף־עַל־פִּי שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה מְאֹד עָסוּק עִם הַמְּקוּהָ, עִם כָּל זֹאת אַתָּה עוֹשֶׂה לִּי חֶסֶד גָּדוֹל מְאֹד, כִּי אֵין לִי מִי שֶׁיַּעֲזֹר לִי בַדְּבָרִים אֱלֹהֵי, וְלָכֵן יְפֵה שְׁעָה אַחַת קֹדֶם, בְּאִפְּן שֶׁאַזְכֶּה לְרֵאוֹת לְהִתְחִיל אֵת הַבְּנִיָן הַזֶּה.

רְאֵה לְדוּחַ לִי אֵיפֵה אַתָּה אוֹחֵז בַּמְּקוּהָ, וְכֵן מֵה עִם מְכַבֵּי אִשׁ וְשָׂרָה הָעֲנִינִים שֶׁהָאֲדָרִיכֵל רוֹצֵה שְׁנֹבִיא לוֹ, וְאִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁזֵה לְעוֹלָם מְלֹאכְתּוֹ, אָבֵל מֵה נַעֲשֶׂה, מְצִדּוֹ יִמְשֵׁךְ עַד פּוּרִים... אִם לֹא יוֹתֵר, וְאֲנִי כָבֵר רוֹצֵה בְּפוּרִים שֶׁיִּגְמֹר הַשְּׁלֵד וְזֶה דְבָר אֶפְשָׁרִי, כִּי אָמַר לִי בְּפִרוּשׁ הָאֲדָרִיכֵל, שְׁלֵד לֹא יִקַּח יוֹתֵר מִחֲדָשִׁים וְחֲצִי עַד שְׁלֵשָׁה וְחֲצִי, וְלָכֵן רְאֵה לְדוּחַ לִי עַל כָּל הַנֵּל.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתנט.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסִדְרַת וַיִּשָׁב, כ' כֶּסֶלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל יְדִידֵי הַיִּקָּר לִי מְאֹד ... נְרוֹ וַאֲוִיר.

לְנִכוּן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מְצֻטָּעַר אִיךָ שֶׁהִרְשָׁע מִרְשָׁע טָמֵא מְטָמֵא אֵינוֹ עוֹזֵב אוֹתְךָ, בְּנֻדְאֵי כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל ... זֶה מִמֶּנּוּ, וְלֹא שֶׁל ... זֶה אֲצִלִּי בְּטוֹחַ, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְהִיּוֹת חֲכָם, וּלְהַחֲבִיא אֶת הַבֶּשֶׁר שֶׁלֹּא יתְפַסּוּ אוֹתְךָ, וְתַעֲשֶׂה אֶת זֶה בְּלִילָה אוֹ בְּזִמְנִים שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁהֵם לֹא יְכוּלִים לְבוֹא, וְאַתָּה יְכוּל אוֹלֵי לְהַכְנִיס אֵיזֶה פְּרִיז'יֶדֶר בְּמִקְלָט שֶׁלְנוּ עִם מְנַעֵוֹל, כִּכְהָ שֶׁאַף אֶחָד לֹא נִכְנָס מִמִּילָא לְשָׁם, וְכֵן אַתָּה יְכוּל לְהַחֲזִיק בְּשֶׁר בְּפְרִיז'וֹר שֶׁלִּי לְמַעַלָּה בַּדִּירָה, שֶׁסָּם גַּם-בֶּן מְקוֹם שֶׁאֵין מִי שְׁיָבוֹא, כִּי אַתָּה צָרִיךְ מְאֹד לְשֹׁמֵר מִהִרְשָׁע מִרְשָׁע הַטָּמֵא מְטָמֵא הַזֶּה, שֶׁאֵינוֹ נָח פְּרָגַע. מַה לַעֲשׂוֹת? זֶה מַעֲקָרֵי הַבְּחִירָה, אֲבָל אֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁסוּף כָּל סוּף יִהְיֶה לוֹ סוּף מֵר מְאֹד, כִּי זֶה הַסוּף שֶׁמְגִיעַ לְ'מוֹסְרִים', רַחֲמֵנָא לִישׁוֹנָן, עֲנֵשׁ כִּזֶּה אֲשֶׁר אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְכִבְרָה הֵיוּ דְבָרִים כְּאֵלֶּה לְעוֹלָמִים, שֶׁ'מוֹסְרִים' נִפְלוּ בְּפֶתַח כִּזֶּה שֶׁלֹּא יְכֻלוּ לְצִאת, עַל-כֵּן אֲנַחְנוּ צָרִיכִים רַק לְבָרַח אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְהִתְעַסֵּק עִם הַנוֹכַח הַזֶּה, אֲשֶׁר יִקְבַּל אֶת עֲנָשׁוֹ מִהַשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא רְאֵה לְחִזֵּק אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲנִי מְבִיֵן שֶׁמִּנְיָן בְּשַׁעֲה שְׁמוֹנָה הוּא מִנְיָן הַכִּי טוֹב, אֲבָל לַעֲת עַתָּה אֵין לָנוּ בְּרָרָה, מְכַרְחִים לְהִתְפַּלֵּל בְּשַׁעֲה שְׁבַע, כִּי הוּא מְסַר אֶת הַפּוֹלֵל, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִתְחִיל בְּשַׁעֲה שְׁמוֹנָה לְלַמֵּד בְּפוֹלֵל, אֲבָל אֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ כַּמָּה חֲדָשִׁים תַּגְמַר הִרְחַבְתָּ בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וְאֵז נִרְאָה שֶׁיֵּצֵא לָנוּ גַם טוֹבָה מְזֵה, כִּכְרָ יִהְיוּ לָנוּ שְׁלֹשָׁה מִנְיָנִים, בְּעִזְרַתוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ: מִנְיָן רֵאשׁוֹן וְתִיקוֹן, מִנְיָן שְׁנִי בְּשַׁבַּע, מִנְיָן שְׁלִישִׁי בְּשְׁמוֹנָה; הַעֲקֹר רְאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ, כִּי תִרְאֶה שֶׁעוֹד מְעַט יִכְנָסוּ עוֹד מִשְׁפָּחוֹת, וְתִרְאֶה אִיךָ שֶׁהַבֶּשֶׁר יֵלֵךְ אֲצִלְךָ, וְתִהְיֶה לְךָ פְּרִנְסָה בְּשַׁפַּע, וְגַם לִי יֵשׁ תְּכֻנִית, בְּעִזְרַתוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ, רַק לְגַמֵּר עִם הַמְקַנְהָ וְהַבְּנֵה שֶׁל הִרְחַבְתָּ בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וּלְהִתְחִיל עוֹד פַּעַם עִם הָעוֹר שַׁבַּת.

בְּעֲנִין הַדִּירָה שֶׁלְךָ, תִּתְחִיל לְבָנוֹת, וְאֵל תִּסְתַּכַּל עַל אֵף אֶחָד. עֲלִיךָ לְדַעַת, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵסֶק עִם רַבִּים, הִהְכַּרְח לוֹ שֶׁיִּסְבַּל, כִּי זֶה הוֹלֵךְ, כִּי טְבָעַם שֶׁל אֲנָשִׁים שֶׁהֵם בְּקָרְתִּיִּים וְכוּ', חֲשָׁדָנִים וְכוּ',

ומזה יוצא מה שיוצא, על-כן מי שעוסק בצרכי צבור, צריך להתחזקות עצומה לא להתפעל משום בריה.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך, שתזכה להתחיל לבנות, ואז תראה איך שהכל סוף כל סוף יסתדר, ויהיו לך קופצים על הדירות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתס.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וישב, כ' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד מאד שמחתי לשמע הטוב ממך, ואיך שאתה מחזק את עצמך לילך בדרכי רבנו ו"ל.

ראה לשמח מאד מאד על נעם חלקך, אשר בנחל שם גורלך, ואתה יודע מרבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה, רבי המגלה לנו עצות נוראות ונפלאות פאלו. מה אמר לך! אני מאד מקנא בך בשמוש שאתה זוכה לשמש — הן במקנה והן בבית-מדרש, וסוף כל סוף תבוא על שכרך. הן אמת שאני יודע, שהיתה לך הרבה עגמת נפש וצער בענין ההסעה וכו' וכו', עם כל זאת פונתך היתה לשם שמים, ובודאי סוף כל סוף תקבל את זה חזרה, כי בפרוש גלה לנו רבנו ו"ל: ממי שאני מקבל אני נותן; על-כן אל תחלש דעתך כלל, כי גדול אדוננו ורב להושיע.

נא ונא ראה רק לשמח תמיד, ותשמח את אנשי שלומנו אחר כל תפלה, ותתופף עם התף שלך, והקדוש-ברוך-הוא יעזר, שתמיד ישמע בביתך קול ששון וקול שמחה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ' פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל ... שְׂיַחֲיוּ.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם, וּמָה מְאֹד גְּדֹלָה שְׂמִיחָתִי לְשִׁמְעַתְּ הַטּוֹב, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, אֲשֶׁתְּרַךְ נִפְקָדָה, וּגְדֹל שְׂמִיחָתִי בְּזֶה — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, יַעֲזֹר לָהּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּלִדָה קְלָה, וְהַכֵּל יַעֲבֹר בְּכָל טוֹב, רְאוּ לְחִזְק אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד, וְאַחַד יִחֲזַק אֶת הַשָּׁנִי, וְלִמְעַן טוֹבַתְכֶם הַנִּצְחִית, אֵל תְּרִיבוּ וּלְבַל יִהְיוּ בִּינֵיכֶם וּפְוָחִים, כִּי סוּף כָּל סוּף הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים, וְהַהֲכָרַח שְׂיַהֲיוּ אֵילֹו וּפְוָחִים וְכוּ' וְכוּ', וְעַקֵּר מַעֲלַת בֵּר יִשְׂרָאֵל — כְּשִׁזְזָה לְהַשְׁלִים תְּמִיד עִם אֲשֶׁתּוֹ, זֶה עַקֵּר הַשְׁלוֹם כְּשִׁשְׁנֵי הַפְּכִים חוֹזְרִים אֵל הַדָּעָה אַחַת (עֵין לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִ"ן, חֶלֶק א', סִימָן פ').

מְאֹד מְאֹד רְצִיתִי, שֶׁתְּשַׁתְּדֵל לְבּוֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיָן עָרֵב וּבִקְרָ וּצְהָרִים, כִּי תִפְלָה בְּצַבּוּר זֶהוּ דָּבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּמְדַקְדָּקִים עַל זֶה בְּשָׂמִים. וְעַלֶיךָ לְקַבֵּל עַל עֲצָמְךָ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְבּוֹא לְהַתְּפַלֵּל בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּמָה גַם שְׂתַרְוִיחַ מִכְּתָב כָּלְלִי שְׂאֲנִי שׁוֹלַח בְּכָל יוֹם לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיוֹתֵר מִזֶּה שְׂתַזְכֶּה שְׂתַשְׁרָה בְּךָ הַשְּׂכִינָה, כִּי עַלֶיךָ לְדַעַת, אִם מִתְאַחֲזִים נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד, עַל-יְדֵי-זֶה הֵם נִעֲשִׂים כְּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה, כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׂכִינָה, כִּי-אִם עַל-יְדֵי מִנְיָן אַנְשִׁים, קִבּוּץ שֶׁל עֲשָׂרָה אַנְשִׁים, כִּי עַל כָּל בֵּי עֲשָׂרָה שְׂכִינָתָא שְׂרִיא (סְנֵהֲדִרִין לט.), לֹא-כֵן מִי שֶׁהוּא לְבַד, אֶצְלוֹ אֵין שׁוּם הַשְּׂאֲרַת הַשְּׂכִינָה וְזֶה סֵתֵם דְּמִיּוֹן, אֶפְלוֹ אֵלֶּה הַנִּקְרָאִים 'עוֹבְדִים', וְנִדְמָה לָהֶם כְּשִׂיְהִיוּ לְבַד תְּשָׁרָה עֲלֵיהֶם הַשְּׂכִינָה, וְיֵאִיר לָהֶם מִחֵם וְכוּ' וְכוּ', הַכֵּל דְּמִיּוֹן, וְאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְזַכּוֹת לְהַשְׁרָאָת הַשְּׂכִינָה, כִּי-אִם עַל-יְדֵי שְׂמִתְאַחֲדִים יַחַד נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהַתְּפַלֵּל

במגן בצבור בין אנשי שלומנו, וזו תהיה לה טובה גשמית ורוחנית גם יחד.

אודות בנית הבית ביבנאל, איני יודע מה ליצע לכם, אבל לדעתי, הכי זול הוא אצל ר' ... כי הדירות החדשות מבקשים בערך שמונים וחמש, עם כל זאת איני יודע מה ליצע לכם, אך זאת איעץ, שמה שרק לא יהיה, תשארו לגור ביבנאל, ופה תצליחו בגשמיות וברוחניות. ברוך הוא וברוך שמו כאן זכיתם למצא אחד את השני, כאן זכיתם להפקד בזרע של קימא, יעזר לכם הקדוש-ברוך-הוא, שהכל יעבר בשלום, ותזכי להוליד בנקל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שתצליחו ברוחניות ובגשמיות גם יחד.

מאד אבקש מכם לכתב לי מכתב אחד בכל שבוע, וממש תחיוני, תשלחו את זה דרך הדאר.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתסב.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר וישב, כ' פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, ומאד שמחתי לשמע הטוב מך, שהתחלת לצית אותי, ואתה לומד בכל יום לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא, המדבר מאמונת חכמים, ותדע שהיא תורה עמקה מאד מאד, ואנשי שלומנו מספרים על ר' אברהם בר' נחמן ז"ל, בעל המחבר ספר "באור הלכות", שהלך עם תורה זו יותר משנה אחת מרב עמקה שיש בה. ובאמת כל סוד העבור להשוות את החמה והלבנה מבאר בתורה זו, שדבר זה תלוי באמונת חכמים. והסוד הזה יודעים רק החכמים האמתיים, איך להשוות בין החמה ללבנה, שבוזה תלוי להגביה את נשמות ישראל ולקרבם אליו יתברך, אך

הַסֵּמ"ךְ-מ"ם יודע, כִּי הַסּוּד הַזֶּה יֵשׁ אֶצֶל הַחֲכָמִים. וְעַל-כֵּן הוּא מְסִית וּמְדִיחַ נֶגֶד הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, כְּדֵי שְׁלֹא יִהְיוּ מְקַרְבִּים אֲלֵיהֶם, וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן.

וּבְאֵמֶת רוֹאִים בְּחוּשׁ, אַחַר רֶכֶב שֶׁל זָבֵל, אֵין הַגְּזֻלָּנִים אוֹרְבִּים, אֲלֹא עַל רֶכֶב "בְּרִינְקֵס" הַמּוֹלִיךְ פֶּסֶף וְזֶהב, עַל זֶה הַגְּזֻלָּנִים אוֹרְבִּים, אוֹתוֹ דְּבַר מַחְלָקֶת וּבִקְרָת וְהֶסְתוֹת יֵשׁ רַק עַל צְדִיקִים קְדוּשִׁים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, עַל סֵתֶם אָדָם אֵין שׁוֹם מַחְלָקֶת, וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה.

אֲנִי מְאֹד שֹׂמֵחַ, שֶׁתְּצִיֵת אוֹתִי בְּעֵנִין הַהֶפְצָה, וְתִלְךְ לְבַד , וְכֵךְ לֹא תִהְיֶה קְשׁוּר לְאַף אֶחָד, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁלַח לְךָ שְׁפַע, וְתִקְנֶה לְאִשְׁתְּךָ כָּל מָה שֶׁהִיא צְרִיכָה. וּבְעֵנִין הַדִּירָה אַל תִּדְאָג, עוֹד מְעַט תּוּכַל לְהַפְגִּס לַדִּירָה הַחֲדָשָׁה, הָעֵקֶר מָה שֶׁצְרִיכִים הוּא תִּפְלָה, וּמָה שֶׁתִּפְלָה פּוֹעֵלֶת — שׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ"א כֶּסֶלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

קִבְּלֵתִי אֶת הַפֶּקֶס בְּשִׁלְמוֹת, וְאוֹדוֹת הַמְּכַתְּבִים שֶׁלְּךָ, תִּדַע כִּי יֵשׁ אֶצְלִי שְׂקִיּוֹת יוֹתֵר מִשְׁלִשָּׁת אֲלָפִים מְכַתְּבִים וַיּוֹתֵר, בְּלִי שׁוֹם גְּזֻמָּא, וְהַזְמָן אֵינוֹ בִּידֵי לְעֲנוּתָם, וּבְכָל יוֹם אֲנִי לוֹקַח כַּמָּה מְכַתְּבִים, וְעַל זֶה אֲנִי מְשִׁיב, וְלִכֵּן מְצֵאתִי כַּמָּה מְכַתְּבִים מִמֶּךָ וְעַל זֶה הַשְּׂבִתִּי לְךָ.

אוֹדוֹת הַסֵּפְסָלִים, רְאֵה לְהַזְמִינֵם, כִּי אֲנִי בָּא תוֹךְ שְׁבוּעַ, בְּעֶזְרַתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִשְׁלַם לְךָ אֶת כָּל מָה שֶׁאֲנִי חַיֵּב, וּכְדַאי לְעֲשׂוֹת אֶת הַסֵּפְסָלִים בַּמְקָנָה כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְתִּי לְךָ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מְקוֹם לְכֻלָּם.

אודות סופרות, זו אמנות נקיה וקדושה מאד מאד, ואשרי מי שיכול לעסוק בלמוד הסופרות, כי צריכים סופרים כשרים, והקדוש-ברוך הוא יצליח דרכך.

העקר ראה להיות תמיד בשמחה, ותשמח את אנשי שלומנו על-ידי התף שלך, ויקים אצלך (שמות טו, כ): "את התף בידה וגו', ומוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רה), אשר השם של הקלפה המחטיאה בפגם-הברית עולה בגימטריה תפ"ה, ואמירת תהלים העשרה מיני נגינה ממתיקים ומבטלים את הקלפה הזו, שזה סוד ה'ת'פ' שהוא ת'פ'ה', והבן.

והעולה על הכל — ראה להתמיד בלמוד התורה הקדושה, כי אין לנו טוב מתורה, ואשרי מי שמתמיד בכל יום בלמודה, ואז טוב לו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתסד.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישב, כ"א כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תפל בדעתך פלל, כי גדול אדוננו רב להושיע, ותדע שכל הצרות שיש להאדם, הן רק מחמת קטנות הדעת וחלישות המחין, כי כשאדם זוכה לגדלות הדעת וגדלות והרחבת המחין, אז רואה שהכל הבל ורעות-רוח, הן אמת שאני יודע, שמאד מאד אתה מצמצם עכשו בענין הדירה וכו', ועובר עליך מה שעובר, עם כל זאת זכר שעכשו בא חג קדוש ונורא — שמונת ימי התנפה, שצריכים לחנך את עצמו בעבודת השם יתברך לעשות התחלה חדשה, שזה עקר מצות גר תנפה — לחנך את עצמו להתחיל בכל פעם מחדש, שזה בחינת

הנרות, שְׁמֵדִלִיקִים בְּיוֹם א' נר אֶחָד, וּבְיוֹם ב' שְׁנֵי נְרוֹת, וּבְיוֹם ג' שְׁלֹשֶׁה נְרוֹת, וּבְכָל פֶּעַם חוֹזְרִים לְאַחֵר, א' א"ב אב"ג וכו', כִּי הַעֲקָר לַעֲשׂוֹת בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְעַל זֶה מוֹרָה מִצְּנוֹת נֵר חֲנֻכָּה, וְעַל-כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה מַעֲכָשׁוּ — לְהִיּוֹת בְּגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, וְלֹא לְהִיּוֹת כָּל-כֶּף מְצַמְצָם. לך תצא בחוץ, וְתַפְיִן אוֹר רַבְּנוּ ו"ל, וְתִרְאֶה אֵיךְ שְׂיָבוֹא לְךָ שְׁפַע.

וְאֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ מְסַפְּרִים, שֶׁפֶּעַם הִתְלוּנְנָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל מוֹהֲרֵנ"ת ו"ל לְפָנָיו — הִיּוֹת שְׁמַתְקָרֵב וְהוֹלֵךְ חֵג הַפֶּסַח, וְעַדִּין אֵין לָהּ צָרְכִי הַחֵג, אִמְרָה בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "וּוִי נַעֲמֹט מֵעַן אוֹיֵף פֶּסַח" (מֵהֵיכֵן לּוֹקָחִים עֲבוּר הַחֵג)? וְהַשִּׁיב לָהּ מוֹהֲרֵנ"ת ו"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אוֹיֵף פֶּסַח וּוְעַט זַיִן, וּוִי נַעֲמֹט מֵעַן דָּעַם פֶּסַח אֲלֵיִן" (עַל פֶּסַח יְהִיָּה לְךָ), כְּאוֹמֵר אַל תִּדְאָגִי, אֲבָל אֵיךְ זֹכִים לְקַחַת אֶת הַפֶּסַח בְּעֲצָמוֹ?! כִּי הַעֲקָר מֵה שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְדָאֵג הוּא עַל רוּחַנִיּוֹת, הָאֲרֵת פֶּסַח. כֵּן הַדְּבָר בְּעֵנִין חֲנֻכָּה, שְׁצָרִיכִים הַעֲקָר לְדָאֵג שְׁנוֹזְכָה לְאוֹר הַחֲנֻכָּה, שְׁנוֹזְכָה לְחֲדָשׁ אֶת עֲצָמְנוּ בְּחֻנְכָּה הַזֶּה, כְּדִי שְׁנוֹזְכָה לְהַתְּחַדֵּשׁ כָּל הַשָּׁנָה.

וְעַל כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי יְדִידֵי הַיְקָר! לְקַחַת אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתִרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְּפִלָּל בְּעַדְךָ, שְׁתִּזְכֶּה לְמַצֵּא דִינָה יָפָה, וְתִרְוָה רַב גַּחַת מִיְלֻדֶיךָ, וְיִהְיוּ צְדִיקִים וְקְדוּשִׁים וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, וְאַתָּה וְאִשְׁתְּךָ תִּהְיוּ בְּרִיאִים, וְתִזְכּוּ לְגִדְלָם וְלְחֻנְכָם בְּנִקְלָה.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתסה.

בְּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֵר וַיִּשָּׁב, כ"א פְּסָלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידֵי הַיְקָר לִי מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיִמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם הדיו"ח מהפעילות שלך שאתה לומד תורה ברבים.

מה אמר לך, ידידי היקר! ממש חיים חדשים נפתח בי, כי זו פל מגמתי — להקים עיר של תורה. ומספרים על ה'חזון-איש' זצ"ל, כשפא לבני-ברק, והיה המקום כלו רק חול, ענה ואמר: "פה תבנה עיר של תורה", ותהלה לאל, דבר אחד מדבריו לא שב ריקם. וכן אחר-כך כשפא הרב מפוניבז' זצ"ל והראה: "על ההר הזה אבנה את הישיבה הכי גדולה בעולם", וכלם לעגו לו. ותהלה לאל, התגשם חלומו. כן הדבר אני אומר: "פה ביבנאל נזפה לבנות עיר של תורה, שתהיה ממש ירושלים של הגליל", ועל-כן אשרי מי שיתן יד לזה, לכן צריכים לראות שהיסוד והבסיס יהיה מאד רציני, ויתמידו מאד בלמוד התורה הקדושה, אשר אין למעלה מזה. ועל-כן בזה שאתה מבשר לי בשורות טובות על הפעילות של למוד התורה, ממש אפה מכניס בי חיים חדשים, בלי שום גזמא כלל, כי זה כל רצוני, שישמע רק קול תורה וקול תפלה בבית מדרשונו, ובקרוב מאד נרחיב את המקום.

אודות סדר זמני התפלה בערב, זה תלוי בכם ולא בי, אתם צריכים לשבת יחד, ולסכם מתי אתם רוצים להתפלל, בודאי תפלה חצי שעה אחר השקיעה, לזה יש מנין קבוע, פי יש הרבה אנשים שהם במקום, ורוצים ללכת לאכל פת ערבית, ולא יאכלו עד שיתפללו, וכן אלו שגומרים את ההפצה עד עשר עשר וחצי, ורוצים אז מנין, ועל-כן דברים אלו תלויים בכם ולא בי, כי גם המנין בבקר, שהחליפוהו לשעה שבע, זה היה מצד המסירה של הסמ"ך-מ"ם, וכמעט שסגרו להם את הפולל, על-כן הצרכנו להקדים להתפלל בשעה שבע, אבל מצדי שיהיו שלשה מנינים: מנין ראשון ותיקין, מנין שני בשבע, ומנין שלישי בשמונה, וזה הכי טוב, ואני מקווה שפך יהיה כשנרחיב את בית-המדרש, ממילא יהיה מקום מיחד לפולל, ואז לא יפריע להם. ועל-כן ראו לישוב ביניכם מה אתם רוצים בענין זמני התפלה.

בענין הדירה שלך, שאתה עושה חנכת הבית, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שביתך יהיה בית ועד לחכמים, ותזכה תמיד להרביץ תורה ברבים, ויהיו עניים בני ביתך, ותמיד ישמע בביתך קול ששון וקול שמחה.

ראה לתכות עוד עם גיסף, אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא שימצא זוג הגון, וישאר אחר-כך לגור ביבנאל, אקנה בעוד שבוע להיות ביבנאל.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם, שתצליחו, ויגדיל תורה ויאדיר, ונשמע בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתסו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישב, כ"א כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד, צמוד בפנימיות לבבי לטוב כל הימים ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב מך, איך שאתה מחזק את עצמך בענין המלמדות — אין לתאר ואין לשער כלל, כי ידוע אשר מלמדות היא עבודה קדושה מאד מאד, פי ענין החנוף עולה על הכל, לחנף את נערי ישראל לתורה ויראת שמים, פי אם אין גדיים אין תישים וכו' (בראשית רבה, פרשה מב, סימן ג), ועל-כן מי שעוסק בחנוף יתברך מפי אל עליון, והעקר בחנוף, שצריכים הרבה סבלנות לילדים, ולהשתדל לקנות אותם במתנה ובדברים טובים, באהבה ובשירים ובזמרה, פי באפן הזה יכולים לקנות את לבכם הרבה יותר קל מפעם ועצבנות, שאז נופל פחד על הילד, ואינו קולט את הלמוד. ועל-כן העקר סבלנות, ולשיר אתם ולספר להם ספורי צדיקים, ולהחדיר בהם אמונה פשוטה,

וּלְהַטְבִּיעַ בָּהֶם עֲקָרֵי הַהֶלְכוֹת, כְּמוֹ: אָמִירַת "מוֹדָה אֲנִי", וּבִרְכַת צִיצִית, וּבִרְכַת "עַל נְטִילַת יָדַיִם", וּבִרְכַת "אֲשֶׁר יָצָר", וְאִיף שְׁצָרִיכִים לְטַל יָדַיִם בְּבִקְרָה בְּשַׁעַה שְׁקָמִים, וְשִׁיחֵיהָ מוֹכֵן כְּלִי עַל יַד הַמְטָה וְכוּ', וְנִשְׁיַקֵּת הַמְזוֹנָה, כִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִשְׁאָרִים חֲקוּקִים בְּלֵב הַתִּינוּק, וְזֶה מֵעֲקָרֵי הַחֲנוּפָה, שְׁצָרִיכִים לְחַנּוּף אֶת הַיֶּלֶד כְּשֶׁהוּא עֹדֵן קָטָן מְאֹד, וְאֵין עוֹד מְצִינָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִזֶּה. וּמוֹהַרְנֵ"ת וְ"ל אָמַר פַּעַם, שֶׁהָיוּ לוֹ רַק שְׁנֵי רַעֲבָעִים, הַמְלַמֵּד בְּכֵתֵה א', שֶׁלְמַד עִמּוֹ א"ב, וְלֵהִתְפַּלֵּל וְעֲקָרֵי יְהוּדוּת, וְרַבֵּנוּ וְ"ל, שֶׁהוּא הַמְלַמֵּד שֶׁהַחֲדִיר בּוֹ הַשְּׂגוֹת אֶלְקוֹת.

וְעַל-כֵּן רָאָה לְחֻזַק אֶת עֲצָמָךְ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֶּה, וְתִהְיֶה סִבְלָן גְּדוֹל, וְתִרְאֶה אִיף שֶׁתְּצַלִּיחַ, הָעֵקֶר אֶל תְּבִהֵל כָּלָל מִהַבְּקָרַת שְׁעוֹשִׁים, וּיְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לָךְ, שֶׁבְּקָרַת עוֹשִׁים עַל כָּל אֶחָד בְּעוֹלָם, וְהָעֵקֶר לֹא לְהִתְפַּעֵל כָּלָל, וְאִם תַּעֲשֶׂה כֵן — תְּצַלִּיחַ.

רָאָה לְעֵבֶד הַרְבֵּה עַל נְקֻדַת הַשְּׂמִחָה, כִּי שְׂמִחָה הִיא רְפוּאָה בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וּמִי שֶׁשְּׂמַח תָּמִיד — הוּא מְצַלִּיחַ. אֲנִי מְקַנֶּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁבְּאַמַּת תְּצַלִּיחַ, וְעוֹד תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים שִׁיעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר לֹא תֵאָרֵף וְלֹא שַׁעֲרֵף כָּלָל, כִּי סוּף כָּל סוּף אַתָּה מְלַמֵּד הָרֵאשׁוֹן בִּיבְנֵינָא, שֶׁזְּכִינוּ לְהִקְיָם תְּלִמוּד-תּוֹרָה עַל טְהָרַת הַקֶּדֶשׁ, וְאֲנִי מְקַנֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּשִׁנָּה הַבָּאָה כָּבֵר נוֹסִיף לְכָל הַפְּחוֹת עוֹד שְׁנָיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מְלַמְדִים בְּעֵבֶר עוֹד כְּמָה כְּתוּת, וְכָךְ נְצַלִּיחַ גַּם עִם הַבְּנוֹת, וְיִהְיֶה שְׁפַע בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה לְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתסז.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיִּשָּׁב, כ"א כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּלִּלוּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", תְּלִמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֶּדֶשׁ", הַגָּרִים

ב"יבנאל עיר ברסלב", הנו"ה ישרה עליהם שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם מפל צרה וצוקה ומפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם מאד מאד, ואיש את רעהו יאמר חזק, ואל תיראו ואל תפחדו משום בריה שבעולם, כי גדול אדוננו ורב להושיע, ותשתדלו מאד, שבבית-הכנסת ובבית-המדרש שלנו יהיה תמיד אור בגשמיות וברוחניות, ויהיה המקום נקי, וישמעו שם קול תורה וקול תפלה. וחקמינו הקדושים אמרו (שיר השירים ובה, פ'ק ה'): אני ישנה — לבית-המקדש, ולבי ער לבתי-כנסיות ולבתי-מדרשות; הינו פי בזמן החרבן, אין להקדוש-ברוך-הוא אלא בתי-כנסיות ובתי-מדרשות, וצריכים להשתדל לבוא תמיד לבית-הכנסת. וחקמינו הקדושים אמרו (ברכות ד): כל הרגיל לבוא לבית-הכנסת ולא בא יום אחד, הקדוש-ברוך-הוא משאיל בו; הקדוש-ברוך-הוא שואל איפה הוא פלוני בן פלוני שלא בא. רואים מזה גדל השגחתו יתברך על כל בר ישראל, שרגיל לבוא לבית-הכנסת, פי פשלא בא פעם אחת, פבר שואל היכן הוא. ולכן אשרי ואשרי מי שרגיל לבוא אל בית-הכנסת, ועל-ידי-זה ימשיך על עצמו אור השגחה, שהקדוש-ברוך-הוא ישגיח עליו, וזה דיוק נפלא מהגמרא הזאת: 'כל הרגיל לבוא אל בית-הכנסת ולא בא יום אחד, הקדוש-ברוך-הוא משאיל בו', ששואל איפה הוא, הינו שלבוא לבית-הכנסת הוא המשכת השגחה שלמה מהמאציל העליון, ועל-פן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ואינו שומע לעצת יצרו להשאיר בביתו ולהתפלל ביחידות, אלא בא להתפלל בבית-הכנסת. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ברכות מז): לעולם ישכים אדם לבית-הכנסת, כדי שישנה וימנה עם העשרה ראשונים; אשרי מי שונכנס לבית-המדרש בעולם הזה, שאז יזכה גם להכנס לבית-המדרש בעולם הבא. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פ'ק ג'): כל מי שאינו נכנס לבית-הכנסת בעולם הזה, אינו נכנס לבית-הכנסת לעתיד לבוא. ועל-פן מי שרואה דברים אלו, יראה ופחד תכנס בו — איך יתכן שלא ילך לבית-הכנסת. וצריכים

לְהַזְהִיר מְאֹד מְאֹד בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, שְׂיִהְיֶה שְׂרוּי שָׁם שְׁלוֹם וְשָׁלוֹה, אַחֲרֶיהָ וְרַעוּת, וְאֵז תִּצְלִיחוּ מְאֹד מְאֹד.

וְכֵן תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם לַעֲשׂוֹת בְּכָל לַיִל שֶׁבַת עֲנֹג־שֶׁבַת, כִּי הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר בְּזִכּוֹת הַשֶּׁבַת זֹכִים לְכָל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, כִּי כָּל הַעֲשִׂירוֹת שֶׁל הָאָדָם בָּאָה רַק בְּשִׁבִיל שֶׁבַת, כְּמֵאמָרָם ו'ל (ירושלמי בְּרִכּוֹת, פָּרָק ב', הַלְכָה ח'): "בְּרַפְתָּ ה' הִיא תַעֲשִׂיר" — זֶה בְּרַפְתָּ שֶׁבַת; כִּי בְּזִכּוֹת מִצְוֹת שֶׁבַת וְשִׁמְחַת שֶׁבַת וְעֲנֹג־שֶׁבַת, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ שְׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, וְכְמֵאמָרָם ו'ל (שֶׁבַת קִיח'): כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשֶּׁבַת, נוֹתֵנִים לוֹ נַחְלָה בְּלֵי מִצְרַיִם; וְכָל הַמְעַנֵּג אֶת הַשֶּׁבַת, נוֹתֵנִים לוֹ מְשָׁלוֹת לְבוֹ; וְזֶה זֹכִים פְּשׁוּשִׁים עֲנֹג־שֶׁבַת, וּמְדַבְּרִים דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית וְשִׁמְחִים בְּשֶׁבַת, שְׂאֵז מִמְשִׁיכִים עַל עֲצָמָם אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת, כִּי מִהֵי שֶׁבַת? שְׂמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵהוּא דְשָׁלִים מִכָּל סְטֻרֵי (זֶהר חֶלֶק ב', פח:), כִּי בְּשֶׁבַת-קַדְשׁ אֲנוּ מְעִידִים עַל אַחֲדוּתוֹ יְתִבְרַךְ, וְכִשְׂאָדָם מְעִיד עַל אַחֲדוּתוֹ יְתִבְרַךְ בְּשֶׁבַת, נַעֲשֶׂה שְׂתַף לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּבִרְיַאת הָעוֹלָם. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִתְקַבֵּץ בְּלַיִל שֶׁבַת, וְלִשְׂרֵי אֶת זְמִירוֹת שֶׁבַת, וְלִדְבַר דְּבָרֵי תוֹרָה בְּשֶׁבַת.

וְהִנֵּה בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ מוּבָא: "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מְגוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנָעַן", וּפְרָשׁ רַש"י וְהוּא מֵהַמְדַרְשׁ: 'בְּקֶשׁ יַעֲקֹב לֵישֵׁב בְּשִׁלְוָה, קָפֵץ עָלָיו רַגְזוֹ שֶׁל יוֹסֵף, צִדִּיקִים מְבַקְשִׁים לֵישֵׁב בְּשִׁלְוָה, אוֹמֵר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: לֹא דֵי לְצִדִּיקִים מֵה שְׂמִתְקֵן לָהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא, אֲלָא שְׂמִבְקָשִׁים לֵישֵׁב בְּשִׁלְוָה בְּעוֹלָם הַזֶּה?! וְהִנֵּה יֵשׁ לְדַקְדָּק, מֵה כָּל הָרַעַשׁ שֶׁהָיָה לִיעֲקֹב שִׁלְוָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, לָמָּה לֹא מְגִיעָה לוֹ כְּבָר שִׁלְוָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלָמָּה צָרִיף לְהִטְרַד וְכוּ'? וְכֵן מְדוּעַ קָרָה כָּל הַמְקָרָה דִּיקָא עַל-יְדֵי יוֹסֵף, וְלָמָּה לֹא קָרָה עַל-יְדֵי אַחַד מֵהַשְּׁבָטִים? וְכֵן עוֹד דִּיוּק — מֵהוּ "כִּי בֶן זְקֻנִים הוּא לוֹ", הֲלֹא בֶן זְקוּנִים הָיָה בְּנִימִין וְכוּ'? אֲלָא יֵשׁ לוֹמֵר, כִּי הִנֵּה יַעֲקֹב וְעָשׂוּ הַתְּחַלְקוּ, עָשׂוּ לְקַח אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיַּעֲקֹב לְקַח אֶת הָעוֹלָם הַבָּא, נִמְצָא, שְׁלִצְדִּיקִים מְאֹד קָשָׁה בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעוֹבֵר

— בזיונות, חרופין וגדופין ושפיכות דמים, שְׁהִסְמֵךְ-מ"ם רוֹדֵף אותם במסירות, ומעיק להם בְּכָל מִינֵי יסורים, ומטריד אותם בְּכָל מִינֵי טְרֵדוֹת, וְאִזּוּ הֵם מִבְּטָחִים שֶׁהֵם בְּנֵי עוֹלָם הַבַּיִת. וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ: רְאֵה יַעֲקֹב אָבִינוּ שָׂאִין זָרְעוֹ שֶׁל עֶשָׂו נִמְסָר אֶלֶּא בְּיַד זָרְעוֹ שֶׁל יוֹסֵף (בְּבֹא בְּתָרָא קַנְגִי), וְכֵן פָּרַשׁ רַש"י: "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב", הַפְּשָׁתָנִי הַזֶּה נִכְנָסוּ גַמְלָיו טְעוּנִים פְּשָׁתָן, הַפְּחָמִי תַמָּה: אָנֹה יִכְנָס כָּל הַפְּשָׁתָן? הֲיֵה פִקְחָא אֶחָד מְשִׁיב לוֹ: נִצּוּץ אֶחָד יוֹצֵא מִמְּפוּחַ שֶׁלֶף שְׂשׂוּרָף אֶת כָּלֵם, כִּי יַעֲקֹב רְאֵה כָּל הָאֱלוֹפִים הַכְּתוּבִים לְמַעַלָּה, תַּמָּה וְאָמַר: מִי יוּכַל לְכַבֵּשׁ אֶת כָּלֵם? מַה כְּתִיב לְמַטָּה: "אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב", דְּכְתִיב (עוֹבְדֵיָהּ א, יח): "וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה וּבֵית עֶשָׂו לְקֵשׁ", נִצּוּץ יוֹצֵא מִיּוֹסֵף, שְׂמֻכְלָה וְשׂוּרָף אֶת כָּלֵם.

נִמְצָא, שֶׁעַקֵּר הַכְּנַעַת עֶשָׂו הִיָּתָה דִּיקָא עַל-יַדֵּי יוֹסֵף, וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ סָבַל כָּל יָמָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים מֵעֶשָׂו וּמֵהִסְמֵךְ-מ"ם שָׂרוּ שֶׁל עֶשָׂו, שְׂעוּד בְּבָטָן אִמּוֹ רָצָה לְהַרְגּוֹ, וְכֵן אַחֲרֵי-כֵן כָּל יָמָיו הִיָּה נִרְדָּף מֵעֶשָׂו וּמִלְכָּן, עַד שֶׁנּוֹלַד לוֹ יוֹסֵף, אִזּוּ רְאֵה שֶׁנּוֹלַד שְׂטָנוֹ שֶׁל הִסְמֵךְ-מ"ם, שֶׁהוּא עֶשָׂו, וְחָשַׁב שֶׁעֲכָשׁוּ כָּבֹד יוּכַל לְגוֹר וְלִישֵׁב בְּשִׁלְוָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁנּוֹלַד לוֹ יוֹסֵף, אִזּוּ כָּבֹד אֵין לוֹ מַה לְפַחַד, וְכִינּוּן שֶׁקָּרָה לוֹ הַמְּקָרָה הַזֶּה, שֶׁמְכָרוּ אֶת יוֹסֵף, וְחָשַׁב שֶׁחִיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהּ, אִזּוּ הִתְחִיל לְפַחַד עוֹד פַּעַם מֵעֶשָׂו, שֶׁזֶּה 'בְּקֵשׁ יַעֲקֹב לִישֵׁב בְּשִׁלְוָה', כִּי נוֹלַד לוֹ יוֹסֵף, שֶׁהוּא שְׂטָנוֹ שֶׁל עֶשָׂו, אֲבָל תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁשָּׁמַע שֶׁחִיָּה רָעָה אֲכַלְתָּהּ, אִזּוּ קִפֵּץ עָלָיו רָגִזוֹ שֶׁל יוֹסֵף, וְהִתְחִיל לְפַחַד עוֹד פַּעַם מֵהִסְמֵךְ-מ"ם, שָׂרוּ שֶׁל עֶשָׂו, שֶׁלֹּא יוּכַל לוֹ, וְעַל-כֵּן דִּיקָא יוֹסֵף נִקְרָא "בֶּן זְקוּנִים", כִּי עַל-יַדֵּי יוֹסֵף נִתְבַּטְּלָה קְלַפְתּוֹ שֶׁל עֶשָׂו, וְעַל-כֵּן דִּיקָא הוּא בֶּן זְקוּנִים שְׂלוֹ.

וְהִנֵּה מוֹהֲרַנְיָת וַ"ל מְבִיא (לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכַמַת הַבְּקוֹר, הַלְכָה ד'), שֶׁכָּל עֲנִינּוֹ שֶׁל יוֹסֵף הָיָה: "יוֹסֵף לִי ה' בֶּן אַחֲרָ" (בְּרֵאשִׁית ל, כד), כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא יוֹסֵף, כִּי יוֹסֵף הוּא נִקְרָאת הָאֵמֶת שֶׁל כָּל הַצְּדִיקִים, שְׂעוּסֵק לְקָרֵב יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׂבִשְׂמִים, וְעַל-כֵּן דִּיקָא זֶה הוּא הַכְּנַעַת עֶשָׂו, שֶׁהוּא הִסְמֵךְ-מ"ם, שְׂגוּרִים לְמַרַר אֶת חֵייהֶם שֶׁל

יִשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן כָּל אֱלוֹ שְׁעוֹסְקִים לְקִרְבַּ רְחוּקִים לְעִבּוּדַת הַשָּׁם
 יִתְבַּרְךָ, הַהִכָּרַח לָהֶם שְׁיִסְבְּלוּ צַעַר וּמְכַאוֹבִים שֶׁהִקִּימוּ עֲלֵיהֶם
 בְּגִי-אָדָם, וַיִּדְבְּרוּ עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (ע"ן
 לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַחַח): דַּע, שֶׁכְּשֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּפָל
 בְּנִשְׁמָה שְׁתּוּכַל לְהַחְזִיר בְּגִי-אָדָם בְּתִשׁוּבָה לְעִשׂוֹת גְּרִים, אֲזִי הוּא
 יִתְבַּרְךָ בְּעִצּוֹמוֹ, כְּכִכּוֹל, מִבְּקֵשׁ וְרוֹאֶה שֶׁתִּהְיֶה מִחֻלְקַת עֲלָיו וְכו',
 ע"ן שָׁם; שְׁמַקְשֶׁר אֶת זֶה לְפָרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ הַזֹּה, שֶׁכָּל אֱלוֹ אֲשֶׁר
 מְקַרְבִּים נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵם בְּבַחֲיַנַּת יוֹסֵף,
 וְהֵם צְרִיכִים לְסִבֵּל מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת, וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן; כִּי בְּאַמַּת כָּל
 אֱלוֹ הַנְּפִשׁוֹת שֶׁהֵם בְּעִמְקָא דְּתַהוֹמָא רַבָּה, וְנִכְשְׁלוּ כְּבָר בְּמָה
 שֶׁנִּכְשְׁלוּ בְּכָל מִינֵי עֲוֹנוֹת שְׁפָעוּלָם, עֲלֵיהֶם יֵשׁ קְטְרוּג גְּדוֹל בְּשָׂמַיִם,
 אִיךָ יִזְכּוּ לְהִתְקַרֵּב לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי מִדַּת הַדִּין רוֹצֵה לְכַלּוֹת
 אוֹתָם, אִךָ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֻמָּן, לְזֹאת הוּא שׁוֹלַח לָהֶם
 מְנִיעוֹת, שֶׁלֹּא יִזְכּוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, וְאִם אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם
 מִתְגַּבְּרִים, וְאִינָם מְסַתְּפִלִים עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת, וְשׁוֹבְרִים אֶת כָּל
 הַמְּנִיעוֹת, וּבָאִים אֶל הַצְּדִיק, עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהֶם תְּקוּנָה, כַּמּוּבָא
 בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קטו); אִךָ זֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן
 שֶׁל כָּל אֱלוֹ שְׁפָגְמוֹ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וְעֲוֹנוֹת
 וּבִפְרָט בְּפָגְמֵי הַבְּרִית, שֶׁהִהִכָּרַח לָהֶם שֶׁיִּשְׁמְעוּ מִחֻלְקַת עַל הַצְּדִיק
 הָאָמַת וְאֲנָשִׁיו, וּכְשֶׁאֵין לָהֶם שְׁכָל — אֲזִי מִתְרַחֵקִים, וְזֶה כָּל
 נְסִיוֹנֹתֵיהֶם, שֶׁנִּפְגְּמָה אֶצְלָם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם אֲבוּדִים
 לְגַמְרֵי, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ה'):
 וְחֲאֲמִין, שֶׁכָּל מִצְוֹתָא וּמְרִיבָה — זֶה רַק בְּשִׁבְלֵךְ; אִם אֵתָּה שׁוֹמֵעַ
 אִיזוּ מִחֻלְקַת עַל הַצְּדִיק, תִּדַּע שֶׁזֶה רַק בְּשִׁבְלֵךְ, שְׁרוּצִים לְגַרֵּשׁ
 אוֹתָךְ מֵהַצְּדִיק הָאָמַת, וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן שֶׁל הָאָדָם, כַּמּוּבָא (לְקוּטִי-
 הַלְכוֹת, תְּפִלִּין, הַלְכָה ד'), ע"ן שָׁם.

וְעַל-כֵּן כָּל אֱלוֹ שְׁשׁוּמְעִים מִחֻלְקַת עַל הַצְּדִיקִים, צְרִיכִים
 לְפַשְׁפֵּשׁ בְּעֲוֹנוֹתֵיהֶם, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, שְׁגַם הֵם לֹא יִתְרַחֲקוּ;
 כִּי בְּאַמַּת הוּא חֶסֶד מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁשׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר
 צְדִיקִים אֲמִתִּיִּים, הַמְּגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּגִלּוֹי כְּזֶה,

אֲשֶׁר רַק מִי שְׁמֵסְתַּפֵּל בְּתוֹךְ סִפְרֵיהֶם, נִשְׁרָף מְרֹב הָאוֹר, כִּי בְּאֵמַת הַצְדִּיקִים הֵם אוֹר אֲבוֹקָה, וְנִכְלָלִים לְגַמְרֵי בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא; וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהִתְקַרֵּב לְהַצְדִּיק הָאֵמַת, וְלֹא בַחֲנָם שְׁהִסְמִ"ךְ־מ"ם שָׂרוּ שֶׁל עֲשׂו, רוֹצֵה רַק לְתַפֵּס אֶת יַעֲקֹב וַיֹּסֶף, כִּי הֵם כְּנַגְדּוֹ.

הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בַּתְּפִלַּתִּי שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ דְרָכְכֶם, וְתִזְכּוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאֵמוּנַת חֲכָמִים, וְתִקְרְבוּ אֲנָשִׁים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִזְכּוּ לְהַפִּיךְ אֶת יְבֻנְאֵל, שֶׁתְּהִיָּה עֵיר שֶׁל תּוֹרָה, עֵיר שֶׁל צְדָקָה וְחֶסֶד, עֵיר שֶׁל שְׂמֵחָה, וְתִהְיֶה שְׂרוּיָה בִּינֵיכֶם אֶהְבָּה, אַחֲוָה וְרַעוּת, וְאֶחָד יַעֲזֹר לְהַשְׁנִי, וְתִדּוּנּוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי לְכַף זְכוּת, וְאֲזוּ תְצַלִּיחוּ דְרָכְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתסח.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ"א כֶּסֶלּו ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יֵאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל רְצוּף מִכְתָּב כָּלְלִי, שֶׁתִּמְסַר לְכָל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמִנוּ, וְכֵן כִּמְה מִכְתָּבִים פְּרָטִיִּים.

מֶה אֵמַר לָךְ! אֲנִי מִבֵּין הַיָּטִב הַיָּטִב אֶת צַעֲרֶךָ הַקָּשָׁה מִהִמְסִירָה שְׁמֵסֶר אוֹתָךְ הַסִּמְ"ךְ־מ"ם, וְלְכָל הַפְּחוֹת עֲכָשׁוּ אֶתָּה מִבֵּין מֶה שְׂאֲנִי מִבֵּין מִזְמַן, וְהִלּוֹאִי שְׂיִכְבִּינוּ כָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמִנוּ דְּכָר זֶה, כִּי אַחֲרִים אוֹמְרִים שְׁמִדְבָּרִים לְשׁוֹן־הֶרַע וְכו', אוּ סֵתָם הִתְלַבְּשׁוּ עַל מִישֵׁהוּ וְכו', וּבְאֵמַת אֵף אֶחָד אֵינוֹ תוֹפֵס אֵיזָה טֵמָא אָרוּר הוּא זֶה וְכו' וְכו', וְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שְׁנֹזְכָה אַחַת וּלְתַמִּיד לְהַפְטֵר מִמֶּנּוּ.

רָאָה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמָךְ בְּכֹל מִיָּנִי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וְהִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא בְּיָדָי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וּתְבַשֵּׁר לִי תְּמִיד בְּשׁוּרוֹת
מִשְׁמָחוֹת.

אוֹדוֹת הַחֶתֶן, רָאָה לְכַתֵּב לִי אֶת שְׁמוֹ הַמְּלֵא, וְכֵן אֶת שֵׁם
הַכֶּלֶה, בְּאִפְּן שְׁאֲכַתֵּב לָהֶם.

הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי
מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם, שֶׁתְּצַלִּיחוּ כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב, כ"א כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

רָאָה לְדוֹחַ הַיָּכֵן אֶתְּהָ אוֹחֵז בַּמְקוּהָ, וְאֵנִי מְקוּהָ שְׁהַיּוֹם אוֹ יוֹם
רֵאשׁוֹן יִהְיֶה לָךְ כְּבָר כָּל הַכֶּסֶף, רַק תְּבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,
שִׁיתְּפַלְלוּ בְּעַדִּי, שִׁיְהִיָּה לִי שֶׁפַּע, בְּאִפְּן שֶׁנִּזְכָּה לְגַמֵּר עִם הַמְקוּהָ עַל
צַד הַכִּי טוֹב וְהַכִּי צָנוּעַ, שִׁיְהִיָּה לְשֵׁם וּלְתַפְאֵרַת.

רָאָה לְעַמֵּד בְּתַקְףָּ עַל הָאֲדָרֵיכֶל ... וּלְנִדְנֵד לוֹ, וְאֵנִי מְקוּהָ
לְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבִיּוֹם שְׁנֵי הַבָּא כְּבָר יִשִּׁיג אֲשׁוּר, כִּי קִדְּם
דְּבַרְתִּי עִמוֹ, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁהוּא צָרִיף לַעֲשׂוֹת מְקַלֵּט שְׁמוֹנָה מְטָרִים,
וְזוֹ גַם-כֵּן לֹא בָעֵינָה, כִּי זֶה יִשְׂרָאֵל אוֹתָנוּ לְאִילוֹ דְּבָרִים טוֹבִים, הָעֵקֶר
שֶׁצָּרִיכִים לְעַמֵּד לוֹ עַל הָרֵאשׁ וּלְזִרְזוֹ, וְאֵז נְצַלִּית.

אֲנִי לְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעוֹד נִרְאָה דְּבָרִים יְפִים פֹּה
בִּיבְנָאֵל, זוֹ רַק הַהִתְחַלָּה, הָעֵקֶר שֶׁנִּחְזִיק אֶת עֲצָמֵנוּ בְּיַחַד וְאֵז נְצַלִּית.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר מַקְזָן, כ"ד כֶּסֶל ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מֵאֵד ... נֵרוֹ יֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אודות מה שאתה מזכיר בכל פעם, שעובר עליך מה שעובר וכו' וכו', תדע כי בזה העולם עוברת על כל אחד ואחד מרירות עובדים צרות ומרירות ויסורים אחרים, ואשרי מי שזוכה להתחזק. רבנו ז"ל גלה לנו, שגם עליו עברו אלפים ורבות ירדות ונפילות, ועקר נצחוננו שזכה לנצח — רק עם מדת ההתחזקות שהיתה בו, עד שפעם התבטא ואמר בזו הלשון: פארוואס בין איך געקומען צו מיין זאך? וויל איך האב זיך דערהאלטין (למה באתי לענין שלי? מפני שהתחזקתי עצמי); כי בזה נמדדת גדלת הצדיקים, שזוכים לחזק את עצמם ולהתחזק מעמד. ובאמת גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עז), שכל אחד מישראל אפלו צדיק גדול, צריך שיהיה לו צער בכל יום, ומי שדעתו יותר גדולה — צער גדול ביותר, כמו שפתיב (קהלת א, יח): "יוסיף דעת יוסיף מכאוב" וכו', עיין שם; נמצא שעובר על כל אחד ואחד צרות משנות בכל יום, ועקר גדלת הצדיק הוא כפי מדת התחזקותו, כמו־כן הוא אצל כל בר ישראל, כפי שאדם זוכה לחזק את עצמו ולהתחזק מעמד, על-ידי-זה הוא מצליח. ועל-פן אתה צריך לעשות כל מיני פעולות שבעולם להתחזק, ולשמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בך, ואסור לך לפל בדעתך כלל, ואף שאני יודע שהטבע שלך מושך מאד אל המרירות והעצבות והדכאון וכו' וכו', עם כל זאת עליך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואין זו מעלה לפל כל-כך

בדעתו, ובפֶּרֶט אַתֶּם, שְׁאַתֶּם זוכים להדפיס עֲכָשׁוּ חֲלָקִי "אֲשֶׁר בנחל", ראוי לְכֶם לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֲלָקְכֶם, עַל אֲשֶׁר בנחל שֵׁם גּוֹרְלְכֶם, כִּי, תהלה לְאֵל, הַסְּפָרִים הָאֵלוּ הַצִּילוּ מֵאוֹת וְאֶלְפֵי אַנְשִׁים, כֹּאֲשֶׁר רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בַעֲצָמוֹ יוֹדֵעַ דְּבַר זֶה, כִּמְהָ אַנְשִׁים הַחֲזִיקוּ מֵעַמֵּד עַל-יְדֵי סְפָרִים אֵלוּ, כִּמְהָ אַנְשִׁים לְמַדּוֹ עַל-יְדֵי סְפָרִים אֵלוּ, וְכִמְהָ אַנְשִׁים הַתְּפַלְלוּ עַל-יְדֵי סְפָרִים אֵלוּ וְכוּ' וְכוּ', וְתהלה לְאֵל, אַתֶּם זוכים להדפיס אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה מִחֲדָשׁ בְּאוֹתִיּוֹת חֲדָשׁוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם, מִגִּנְקָד, וּבִזְהָ רְאוּי לְכֶם לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד, כִּי הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה יִלְכוּ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ בְּלִי שׁוּם גְּזֻמָּא כָּלֵל, וְעוֹד יִהְיוּ דוֹרוֹת שָׁל עִם יִשְׂרָאֵל, שְׂיַחֲזְקוּ אֶת עֲצָמָם עִם הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה.

וְהִנֵּה הַיּוֹם נַעֲשֶׂה בְּדִיוֹק עֲשָׂרִים וְשִׁמוֹנֶה שָׁנִים מֵאֲזִ שֶׁהִתְחַלְתִּי לְכַתֵּב אֶת הַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן — עָרַב חֲנֻכָּה תשכ"ד. מֵהָ אָמַר לָךְ, יְדִידִי הַיְקָר! בְּאֵלוֹ הַשָּׁנִים עָבַר עָלַי מֵהָ שְׁעָבַר, אֲשֶׁר רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בַעֲצָמוֹ יוֹדֵעַ, וְעַקֵּר הַתְּחִזְקוֹתֵי הַיְתֵהָ בְּזֶה שְׂזַכִּיתִי לְחִזּוֹק גַּם אַחֲרָיִם, וְעַל-יְדֵי-זֶה גַּם אֲנִי הַתְּחִזְקֵתִי, לְכֵן רְאוּי לְכֶם לְשִׁמַּח מְאֹד מְאֹד, וְלְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם, לֹא לִפְלֵ בְּדַעְתְּכֶם כָּלֵל, וְהַמְּכַתְּבִים שֶׁכָּתַבְתִּי בְּ"אֲשֶׁר בנחל", הִפְלֵ סוֹכֵב גַּם עָלַיְךָ, וְלְכֵן תִּקַּח מִשָּׁם הַתְּחִזְקוֹת, וְתַחֲזֵק אֶת עֲצָמְךָ. וְעַקֵּר הַהִתְחִזְקוֹת — לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם לַעֲשׂוֹת אֶת עֲצָמוֹ אִישׁ חֲדָשׁ מִמֶּשׁ, וְלֹא לְזַכֵּר אֶת הָעָבָר כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכּוּ לְהַמְשִׁיךְ כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם.

וְזֶה כָּל עֲנִיֵן חֲנֻכָּה — לְחַנּוּךְ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם לְהַתְּחַדֵּשׁ בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַל-כֵּן רְאֵה לְזִרְק מִמֶּךָ אֶת כָּל הַמְּרָה שְׁחוּרָה וְהַמְּרִירוֹת, וְתִרְאֵה לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּרִגְעַ זֶה, וְתַחֲמִיָּה אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ.

אֲנִי מְקַנְהָ לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַגִּיעַ בְּשַׁעָה טוֹבָה וּמְצַלַחַת בְּשָׁבוֹעַ הַבָּא יוֹם שְׁנֵי לְאַרְצָנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְאַהֲיָה אֲזִ לְתַקוּפָה קְצָרָה.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדכם שתצליחו, והילדים יהיו בריאים, ותרוו רב נחת מהם.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתעא.

בעזרת השם ותברוך, יום ראשון לסדר מקץ, כ"ד פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך כבר כמה פעמים בערב שבת ובמוצאי שבת והיום, אך מרב טרדותי שעברו עלי בימים אלו ממש, לא היה בידי לקחת עט ועת ולכתב לך. ובפרט שבאו אלי כמה רבנים לשכנע אותי שאלך עם הסמ"ך-מ"ם לדין תורה וכו', כפי הנראה יהיה שמח וכו', כי הם רצו שאחייב את עצמי שאנשי שלומנו לא ילכו אל הבחירות וכו' וכו', ובפרט למועצה הדתית, כי חששם גדול, שאם יהיו לנו מספיק קולות, נוכל לסלק את הסמ"ך-מ"ם משם, אשר אז תהיה לנו ישועה גדולה וכו' וכו', אך כפי הנראה הוא אינו שותק כרגע, ויש לי צער ועגמת נפש גדולה מזה, הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שנוכה כבר להתפטר ממנו.

וכן יש לי עגמת נפש גדולה שהאדריכל ... סוחר עם כל העניין וכו' וכו', ודברתי קדם עם ... שיתפס אותו באזנים, וילך אתו להוציא רשיון התר בניה מה שיותר מהר, לפני שהסמ"ך-מ"ם יספיק לגייס אנשים וחתמות שהם נגד וכו', שאז תתחיל סחבת של משפטים וכו', מה לעשות?! כך מנהיג הקדוש-ברוך-הוא את העולם בבחירה פזו, וכבר אמרתי פעם בשם צדיק אחד, שאנו אומרים בכל יום אצל סדר הקטרת הקטרת: "הדק היטב היטב הדק מפני שהקול יפה לבשמים", ופרש הצדיק, שמלמעלה דוחקים ולוחצים ושוכרים אותו וכותשים אותו היטב היטב, היטב הדק,

הדק היטב, כי רוצים לשמע את קולו שיצעק לשמים, וזה מפני שהקול יפה לבשמים, שהוא אותיות לבשמים, כי הקדוש-ברוך הוא אוהב לשמע את קול צעקת הנרדפים.

מה אמר לך, ידידי היקר! אני שבור כחרס הנשבר מרב תלאות שעוברות עלי בגשמיות וברוחניות, ואין יום שאין קללתו מרבה וכי, ועקר תקונתי היא רק שאני זוכה לדעת מרבנו ו"ל, ואף שגם שם אני סובל בזיונות ושפיכות דמים מבית ומבחוץ, עם כל זאת אני מחזק את עצמי בכל יום ויום, ומקנה ומצפה לישועתו ותברך, שאזכה להפלל באין סוף ברוך הוא, זו כל נחמתי.

והנה היום, ערב חנכה, נעשה בדיוק עשרים ושמונה שנים מאז שהתחלתי לכתב לאנשי שלומנו מכתבים, פי התחלת כתיבת המכתבים היתה בערב חנכה תשכ"ד, ומאז ועד עכשו אני מתכתב עם אנשים בכל העולם כלו, ומי יתן, שיהיה לי זמן מספיק לענות לכלם, ובעוונותינו הרבים, הזמן אינו בידי, ואני טרוד בכל יום בטרדות מבית ומבחוץ, והחובות דוחקים ולוחצים והבלבולים עולים ראש.

כפי הנראה אבוא, בעזרת השם ותברך, ביום שני הבא אחר הצהרנים עם טיסת ... וזה בסביבות חמש אחר הצהרנים בדרך כלל, ואבוא לזמן קצר, מסתמא אשבות בשבת פרשת ויגש, אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שאז כבר יהיה לי הרשיון לבניה, שאוכל לדבר עם איזה קבלן רציני ולגמר אתו סופית, כי זה מאד כואב לי — למה מסרו כל-כף הרבה כחות להסמ"ך-מ"ם...

ומספר בין אנשי שלומנו, שפעם בא ר' נחמן טולטשינער ו"ל אל מוהרנ"ת ו"ל, שישב בעלית ביתו, [מוהרנ"ת ו"ל היתה לו עליה בביתו, ששם ישב וכתב חדושי תורה ודבר עם אנשים, וכשעלה ר' נחמן פעם אל עלית גג של מוהרנ"ת ו"ל], ומצאו שפכה מאד, וכשראה מוהרנ"ת ו"ל את ר' נחמן טולטשינער, ענה ואמר לו בזו הלשון: "גיי רעכט זיך אז מעזאל איבערגעבין אזוינע כחות צו די סמ"ך-מ"ם" (לך תתאר לעצמך, שימסרו כחות גדולים כאלו

להסמך"ד-מ"ם). וגם אני אומר אותם הדברים: "מכהיל הרעיון, איך שאדם טמא מטמא, פושע ישראל, קל שבקלים, שאינו עוסק בשום תפקיד של הדת, שזהו תפקידו, רק הוא נגד ומתנגד ומוסר, רשע מרשע וכו' וכו', ועוד צובר כל מיני כספים על-ידי כל מיני תכסיסים של תקציבים של המצויצים מן האצבע, ואין אף אחד תופס אותו, אדרבה כלם מגנים עליו". עם כל זאת קוה קניתי להקדוש-ברוך-הוא, שסוף כל סוף אֶזְכֶּה לראות בבנין בית-המדרש, כי המקום צר מאד, ותהלה לאל, היום שמעתי מ... שגם הוא נכנס לגור ביבנאל, ברוך הוא וברוך שמו, עוד משפחה באה לגור שמה, יעזר השם יתברך, שתהיה הרחבה בפרנסה לכל אחד מאנשי שלומנו, ויהיה לו כל טוב.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לה, שייבוא לה שפע. הנה ראש חדש טבת קרב וכו', ואתה צריך להחזיר את הכסף ל... ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שיכנס לה איזה, שפע שתוכל לשלם לו הכל, וכן תוכל לעבור את המשפט ותזכה בדין.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שזוכה להמשיך עלינו ברכה והצלחה בגשמיות וברוחניות, ואזכה לבוא לגור בארצנו הקדושה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתעב.

בעזרת השם יתברך יום ראשון לסדר מקץ כ"ד כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל פלליות אנשי שלומנו היקרים, "חסידי ברסלב", תלמידי "היכל-הקדוש", הגרים ב"יבנאל עיר ברסלב", הווי"ה ישרה עליהם שכינתו תמיד, וישמרם ויצילם מפל צרה וצוקה, ומפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.

אחי ורעי היקרים! חסדי השם יתברך, הגענו לימים הקדושים והנוראים ימי חנכה, אשר עכשו הוא הזמן של נסים, שיכולים לעורר את הנקדה הפנימית של כל בר ישראל; כי באמת כל בר ישראל נשמתו היא מעולם האצילות, ויש אצלו נקדה טמונה בתוך תוכו, שהיא נקדת האלקות הנמצאת בתוכו של כל בר ישראל, אף הקלפות מסבכות את הנקדה, ומסתירות ומעלימות אותה, עד שמרב הטמאה שאדם מטמא את עצמו, נעלמת ונסתרת ונתכפסת ונגנזת הנקדה הזאת. ולכן בימים אלה, שאז מסרו את נפשם צדיקי האמת בני מתתיהו, וגלו ופרסמו את אמתת מציאותו יתברך, על-ידי-זה רבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים נפלו, ודבר זה סובב אצל כל בר ישראל גם-כן, מי שזוכה להיות מקרב אל הצדיקי אמת, המגלים ומפרסמים את אמתת מציאותו יתברך, על-ידי-זה אפלו שיש אצלו רבים וטמאים, הינו שמתגברת עליו הטמאה הרבה שעשה בימי נעוריו, עם כל זאת יש בימים אלה כח אצל כל בר ישראל, שיקים אצלו: "רבים ביד מעטים, טמאים ביד טהורים", הינו כשאדם בא לטהר את עצמו בימים אלו, ומחפש ומבקש בעצמו מעט טוב (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), על-ידי-זה מתקים: "רבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים", שכל הקלפות והסטרא אחרא שברא בעוונותיו הרבים נפלו, ורשעים ביד צדיקים, שאפלו שאדם רשע גמור, אבל זוכה להתקרב אל הצדיק האמת, בימים אלו תתבטל הרשעות והטמאה לגמרי, וזוכים שמעט הטוב שנתעורר אצל בר ישראל, שתאיר אצלו אמתת מציאותו יתברך באור רב זיו חיות ודבקות הבורא יתברך שמו.

ועל-כן ראו, אחי ורעי היקרים! לחדש את עצמכם דיקא עכשו בימי החנכה הקדושים והנוראים, ותתקרכו אל רבנו ז"ל בהתקרבות חדשה, כי עכשו הוא הזמן הכי מסגל. וחכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי ברכות, פ"ק ט', הלכה א'): כל זמן שאדם חי, יש לו תקנה. מת — אבדה תקנתו; ועל-כן כל זמן שאנחנו חיים, עלינו לדעת כי יש לנו תקנה גדולה לתקן הכל, אם רק נקח את עצמנו בידינו, ונתעורר להחזיק את עצמנו ביחד, ואחד יעזר להשני, אז נזכה

לקבל הרבה מרבנו ו"ל. כי אצל רבנו ו"ל היתה מאד חשיבות — כשֶׁאֲנֹשִׁי מַחְזִיקִים אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד. וְעַלְיֶכֶם לְדַעַת, כִּי עוֹבֵר עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ בְּכָל־לֵיאוֹת וּבַפְּרִטִיּוֹת מֵהַ שְׁעוֹבֵר, כִּי בְּאַמַּת עוֹבֵר עֲכָשׁוּ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ כָּל מֵינֵי עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, וּטְרָדוֹת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת, וְזֶה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ, אֲשֶׁר לֹא הָיוּ עוֹד דְּבָרִים כְּאֵלוֹ לְעוֹלָמִים, כִּי אֵין לָךְ בֵּית שְׂאִין שֶׁם צָעַר וּמְכָאוֹב: זֶה לֹא אֵיזָה חוֹלָה בְּבֵיתוֹ, וְזֶה יֵשׁ לוֹ עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, מִמֶּשׁ אֵין בֵּית שְׁלֵא תִהְיֶה שֶׁם אֵיזוֹ צָרָה, וְאֵף שְׂאִין עֲכָשׁוּ מְלַחְמוֹת, עִם כָּל זֹאת עוֹבֵר מֵהַ שְׁעוֹבֵר, וְזֶה אֶחָד מֵהַסִּימָנִים שֶׁהִגִּיעַ הַקֶּץ, קֶץ בָּא הַקֶּץ, כִּי כִּשְׁהָיוּ מְלַחְמוֹת, וְהָיוּ צָרוֹת וְיִסּוּרִים, עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, יְכוּלִים עוֹד לְהִבִּין אֶת זֶה, אֲבָל כִּשְׂאִין מְלַחְמוֹת בְּעוֹלָם, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ צָרוֹת וּפְגָעִים רְעִים, מַחְלוֹת וּמְכָאוֹבִים, עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְדָבָר זֶה הוּא בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְאֶפְלוּ בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית, שְׁנִקְרָאת אֶרֶץ הַזֵּהָב, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ פֶּה אֲבֻטְלָה שֶׁל יוֹתֵר מְשֻׁשִׁים שְׁבָעִים אַחוּז, שֶׁמִּפְטָרִים בְּכָל יוֹם מֵאוֹת וְאַלְפֵי פּוּעֵלִים. וּבַפְּרִט אַחֲיִנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים, וּמֵהַ שְׁקוּרָה בְּעוֹלָם רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדֵעַ, וְזֶה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ. וְעֲכָשׁוּ מֵהַ יַגִּידוּ אֲנֹשִׁי שְׁלוֹמָנוּ הַגָּרִים בְּיִבְנָאֵל?! עַל-כֵּן אַתֶּם צָרִיכִים לַחְזִק אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, כִּי תִהְיֶה לְאֵל, אַתֶּם גָּרִים בְּגוֹן-עֲדָן הַתַּחְתּוֹן מִמֶּשׁ, אִם הֵייתֶם לוֹקְחִים אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד, וְאֶחָד יִתְעַנֵּן בְּצָרְתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְיִשְׁתַּדֵּל לְעֹזֵר לוֹ בְּיַחַד, תִּלְכוּ כְּלַכֶּם לְהַפִּיץ אֶת אוֹר רַבְּנוּ ו"ל, אֲזִי הֵייתֶם רוֹאִים אֶת הַשֹּׁפֵעַ הַגְּדוֹל שֶׁהִיָּה מִשְׁפִּיעַ לְכֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֶפְלוּ בִּי כְּנִישְׁתָּא חֲדָא, בֵּית-הַפְּנִסָּת אֶחָד, אִם יַחְזִיקוּ אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד, הֵם יִבִּיאוּ אֶת מְשִׁיחַ (זֶהוּ חֲדָשׁ, פְּרִשְׁתָּ נח), וּבַפְּרִט עֲכָשׁוּ בִימֵי חֲנֻפֵּה הַקְּדוּשִׁים, שֶׁמֵּאִיר הָאוֹר הַגְּנוּז שֶׁפָּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁזֶהוּ אוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ, כְּמוֹכָא בְּסִפְרַ הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "בְּנֵי יִשְׁשֹׁכָר", שֶׁמֵּאֲרִיךְ בְּזֶה, וְעַל-כֵּן מְשִׁיחַ' — רֵאשֵׁי תְבוֹת: מְזוּזָה יְמִין חֲנֻפֵּה שְׁמֵאל. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסִיקְתָא רַבְחִי, פְּרָשָׁה לו): אוֹר שֶׁכְּנִסָּת יִשְׂרָאֵל מִצְפָּה לוֹ, זֶה אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ; וְדִיקָא עֲכָשׁוּ בִימֵי חֲנֻפֵּה הַקְּדוּשִׁים יְכוּלִים לְזַכּוֹת לָזֶה — אִם רַק נַחְזִיק אֶת עֲצָמָנוּ בְּיַחַד, וְנַעֲזֹר אֶחָד לְהַשֵּׁנִי.

וְלָכֵן רְאוּ, אַחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים, לֹא לֵהִיּוֹת בְּטֻלָּנִים! אֲלֹא תִשְׁלִימוּ אֶחָד עִם הַשָּׁנִי, וְתִדְוֹנוּ אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי לְכַף זְכוּת, כִּי הִנֵּה הַסֵּמֶ"ךְ-מ"ם אֹרֵב עָלֵינוּ מְאֹד מְאֹד, וּמַסִּית וּמְדִיחַ אֶת תּוֹשְׁבֵי הַמָּקוֹם עָלֵינוּ יוֹמָם וְלַיְלָה וְאֵינּוּ פּוֹסֵק כְּרַגַּע, אֲבָל אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְהַחֲזִיק אֶת עֲצָמֵנוּ בְּיַחַד, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דְּבָר שֶׁבְעוֹלָם, רַק לְבַטֵּחַ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ וְאֵז נִצְלִיחַ.

וּבְאֵמַת עֵקֶר הַהֶצְלָחָה הַיָּא רַק — כְּשִׁזּוֹכִים לְהַפְלִיל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכָל הַרְצוֹנוֹת וְהַכְסוּפִים הֵם רַק לְזִכּוֹת לְבּוֹא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְיוֹת שִׁיף עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת נְעִימוֹת זֵיו חַיּוֹת אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד טוֹב מִמֶּנּוּ. וּבְאֵמַת הוּא יִתְבַּרֵךְ מַחֲיָה וּמְקַיֵּם וּמְהַיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁמְכַנְיָסִים בְּעֲצָמָם יְדִיעוֹת אֵלוֹ, מְצַלִּיחִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וּבְאֵמַת אַחֵר הַתְּבוּדוֹת טוֹבָה, אַחֵר יֵשׁוּב הַדַּעַת, זוֹכִים לְדַעַת, שְׂאִין לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעֵן, אֲלֹא עַל אֲבִינוּ שֶׁבְשָׂמִים, וְסוֹף כָּל סוֹף יִהְיֶה הַהֶכְרַח לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלֹא יוֹעִיל שׁוּם דְּבָר. וְרוֹאִים, שְׂאֵף אֶחָד בְּעוֹלָם אֵינוֹ זוֹכֶה לְחֻשָׁב מְדַבְּרִים כְּאֵלוֹ, אֲדַרְבָּה, כְּשֶׁעוֹלָה לְאָדָם בְּדַעַתוֹ מִחֻשְׁבוֹת כְּאֵלָה, הוּא תַכְף-וּמִיד דּוֹחָה אוֹתָן, וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְחַשְׁבֵּן, וּבְאֵמַת אֵין לָךְ עוֹד שְׁטוּת יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי הַסּוֹף יִהְיֶה, שֶׁנִּצְטָרֵף לְחֹזֵר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכִמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחֲוּמָא פְּרַשַׁת בְּרַכָּה): אָמַר דָּוִד, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, בְּכָל הַמַּדּוֹת אָדָם מְקַנֶּה, אִם הוּא עָנִי הוּא מְקַנֶּה עַד שֶׁיַּעֲשִׂיר, אִם הוּא חָלֵשׁ מְקַנֶּה לֵהִיּוֹת גְּבוּר, חוֹלָה מְקַנֶּה עַד שֶׁיִּתְרַפֵּא, יוֹם הַמִּיתָה אֵין לוֹ תְקִנָּה שֶׁיִּנְצַל מִמֶּנּוּ; וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהַכְנִיס דְּבוּרִים אֵלָה בְּתוֹךְ לְבוֹ, אֵין לוֹ כְּבָר מֵה לְהַפְסִיד בְּעוֹלָם הַעוֹבֵר הַזֶּה, אֲלֹא תָמִיד מִשְׁתוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאֵינוֹ חַפֵּץ כְּבָר בְּשׁוּם דְּבָר, רַק לְהַשִּׁיג אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֲלֵקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְרוֹצֶה רַק לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְרוֹצֶה לְזַכּוֹת גַּם אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁגַּם עֲלֵיהֶם יֵאִיר אוֹר וְזֵיו וְחַיּוֹת אֵלוֹ.

אַחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהַכְנִיס בְּעֲצָמְכֶם יְדִיעוֹת אֵלוֹ, שֶׁהֵם

יסודות גדולים בחיי האדם, ומי שיזכה להכניס בעצמו ידיעות אלה, יצליח מאוד מאוד, כי עקר אי הצלחה של האדם היא, כשאינו רוצה לחשב מזה, שאז עובר עליו מה שעובר. על-כן ראו לא להיות בטלנים! ותחזיקו את עצמכם ביחד, אז תזכו להכלל באין סוף ברוך הוא, ויטיב לכם בגשמיות וברוחניות, ותמיד תזכרו, שלא ישאר מכם רק אלו הכסופים והרצונות שאתם משתוקקים וכוספים אליו ותברך. וככל שתכניסו בעצמכם ידיעות אלו תצליחו. ובאמת כל רגע ודקה שאדם זוכה לחשב ממנו ותברך, זה אשר ישאר לו ליצח נצחים, כי ימי שנותינו הבל וריק, הנה אנחנו כאן, ועוד מעט יצא מפה, והשבועים שנה של האדם פורחות כצל צפור הפורח באויר. וכשאדם כבר בעולם העליון, הוא מתחרט למה עבר לי יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חדש אחר חדש, שנה אחר שנה בהבל וריק, הלא הייתי יכול בכל יום לחשב ממנו ותברך, וכבר מאחר אז וכו' וכו', ולכן כל זמן שאדם חי, יש לו תקנה, ועקר התקנה היא התורה הקדושה. ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי קדושין, פרק א', הלכה יא): התורה מכבדתו ומשמרתו מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקנה בזקנותו, זה מה שישאר מהאדם.

ראו והתבוננו, אחי ורעי היקרים! מה קורה פה ביבנאל, איך שמסתובבים האפרים הזקנים על טרקטורים וכו' וכו', אנה ואנה וכו' וכו', בלא כלום, בעוונותינו הרבים, בלו את ימי הנעורים בהבל וריק, וכך עברו עליהם כל השנים, עד שבימי זקנתם מתקים אצלם: זקני עמי הארץ, כל זמן שמזקינים, דעתם מטפשת עליהם (שבת קנב); על-כן תקחו לכם מוסר-השכל להתמיד בלמוד התורה הקדושה, שלא יהיו לכם פנים פאלו בימי זקנותכם להסתובב על טרקטור, ולהסתפל אנה ואנה. נא ונא רחמו על נפשותיכם, שפלו אחד ואחד מאנשי שלומנו תהיה אצלו ערמה של ספרים, שילמד בהם מדי יום ביומו: מקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכה וקבלה, זהו ותקונים וכו' וכו', כי רק התורה מכבדתו ומשמרתו מכל רע בנערותו, ונותנת לו אחרית ותקנה בזקנותו. הן אמת, שאני יודע שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר — צרות ויסורים מבית

ומבחוץ, עם כל זאת רק זה מה שישאר לנו. ולכן ראו להכניס את דבורים אלה היטב היטב בתוך לבכם, ואז טוב לכם כל הימים.

נא ונא, אחי ורעי היקרים! תכניסו בעצמכם את דבורים אלה, סוף כל סוף ופה אותנו הקדוש-ברוך-הוא, שאנחנו גרים ביבנאל "עיר ברסלב", ופה תבנה עיר על שם רבנו ז"ל. ועל-פני ראו להחזיק עצמכם ביחד, ולהחיות אחד את השני. והעולה על הכל — לדון אחד את השני לכף זכות, לדעת שעל כל אחד עובר משברים וגלים, ואסור להסתפל על הרע של כל אחד, אדרבה, צריכים לדעת, שלכל אחד יש רע, אף עקר העבודה — למצא רק הטוב אצל האדם. כך למד אותנו רבנו ז"ל, ואז אם נחזיק מעמד ולא נתבלבל עצמנו, נזכה לכל טוב אמתי ונצחי, ונזכה להכלל באין סוף ברוך הוא, וימשך עלינו ברכה והצלחה בכל מעשה דינו.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתעג.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר מקץ, כ"ד כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך עם המאה דולר בעבור הדפסה, יעזר לך הקדוש-ברוך-הוא, שתזכה לתקן את כל מעשיך וכו', וימתקו ממך כל הדינים.

עכשו אנחנו אוהבים כבר בימי חנכה הקדושים, ועקר מצות גר חנכה — לעשות בכל יום התחלה חדשה, ועל שם זה נקרא חנכה — לשון חנוף, שאדם צריך לחנוף את עצמו, להתחיל בכל יום מחדש. ועל-פני מדליקים ביום ראשון גר אחד, וביום שני מדליקים שני גרות, וביום שלישי שלשה גרות, הינו שבכל יום חוזרים אל ההתחלה: א', א'ב', א'ב'ג', א'ב'ג'ד', וכו' וכו', להורות שזה עקר עבודת האדם, שיעשה בכל פעם התחלה חדשה, ואפלו

שְׂאֵדָם נִפְל לְעַמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּה, וְנִתְלַכְלַךְ בְּמָה שְׁנִתְלַכְלַךְ, עַקֵּר הִצְלָתוֹ לְצֵאת מֵהַבֵּץ, רַק כְּשִׁיזְכָּה לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וְזֶה מוֹרָה לָנוּ אוֹר הַחֲנֻכָּה, לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלַהֲשִׁתְקֵק אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה אֲשֶׁר יִתְקַן לוֹ אֵת כָּל מַעֲשָׂיו. וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ פַּעַם וְאָמַר: כְּשִׂאֵדָם נִכְנָס לְבֶן גְּדוֹל, מֵהִי הוּא הָעֵצָה לְצֵאת מִשָּׁם, וְאִיךָ יוֹצֵאִים מִשָּׁם? עַל-יְדֵי שְׂמוּצִיאִים רְגֵל מֵהַבֵּץ, וּמְכַנְיָסִים רְגֵל בְּבֶן, וְעוֹד פַּעַם מוּצִיאִים אֵת הָרְגֵל מֵהַבֵּץ, וְעוֹד פַּעַם נִכְנָסֵת רְגֵל שְׁנִיָּה בְּבֶן, עַד שֶׁהָרְגֵל הָאֲחֵרוֹנָה יֵצֵא מֵהַבֵּץ... אֲשֶׁר זֶה סוֹד חַיֵּי הָאָדָם, הָאָדָם נִכְנָס תָּמִיד בְּבֶן, וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם, שְׂסוּף כָּל סוּף עִם הָרְגֵל הָאֲחֵרוֹנָה יֵצֵא מֵהַבֵּץ, וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה.

הַעֵקֶר לֹא לִפְלֵי בִיאוֹשׁ וּבְמִרְרוֹת, וְלֹא לְהִיּוֹת בְּחִלְיוֹת הַדַּעַת, רַק לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם, וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (ירושלמי יומא, פ"ק ו', הלכה ד'): אֵין יֵצֵר הָרַע חֲפֵץ אֱלֹא דְבָר שְׂאֵסוּר לוֹ וְכוּ', וְכֵן אָמְרוּ (חגיגה יא'): גִּזְל וְעֲרִיּוֹת נִפְשׁוּ מִחֲמַדְתָּן וּמִתְאֵוָּה לָהֶם וְכוּ'; וְעַל-כֵּן אֵתָּה צָרִיךְ לְשַׁמֵּר אֵת עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד, מֵהַיּוֹם וְלַהֲלָאָה לְקַחַת אֵת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתִקְבַּע לַעֲצָמְךָ קְבִיעוֹת חֲזָקָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם חַיֵּי פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, וְהַלְמוּד מְשֻׁנָּה מְזַכֵּר וּמְצַחֵצַח אֵת הַנֶּשְׁמָה, וְעַל-כֵּן כָּל הַצְּדִיקִים שְׁזָכוּ לְהַגִּיעַ לְזוּכּוֹר הַנֶּשְׁמָה, לֹא זָכוּ לָזֶה אֱלֹא עַל-יְדֵי הַתְּמַדָּת לְמוֹד מְשֻׁנָּה. וְלָכֵן רְאֵה לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמְךָ קְבִיעוֹת חֲזָקָה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מְשֻׁנִּיּוֹת, וְאִם אֲפֹשֶׁר לְהַתְעַקֵּשׁ לְלַמֵּד וְלוֹמַר בְּכָל יוֹם חַיֵּי פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת, אֲפִלּוּ בְּלֵי פְּרוּשִׁים — אֵין לְמַעַלָּה מִזֶּה בְּתַקּוֹן הַבְּרִית. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (מדרש רבא, פֶּרֶשׁת צו'): אֵין הַגְּלִיּוֹת הַלָּלוּ מִתְּכַנְסוֹת אֱלֹא בְּזָכוֹת מְשֻׁנִּיּוֹת, וְזֶה סוּבָב עַל הַגְּלוּת הַפְּלִלִית וְעַל הַגְּלוּת הַפְּרָטִית שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סנהדרין ק:): "טוֹב לֵב מִשְׁתָּה תְּמִיד" — אֵלוֹ בְּעַלֵּי מְשֻׁנָּה, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֵת עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מְשֻׁנִּיּוֹת, הוּא מְרַגֵּישׁ אֵת עֲצָמוֹ לְאָדָם אַחֵר לְגַמְרֵי. וְעַל-כֵּן רְאֵה לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָן, אֱלֹא תִקַּח אֵת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתַעֲשֵׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם מְחֲדָשׁ, וְאִזְּוִיקָא תְּזַכָּה לְצֵאת מֵהַבֵּץ שְׁנַפְלֵת אֵלָיו.

והעולה על הכל, הרגל את עצמך לדבר עמו יתברך באשר ידבר האיש אל רעהו והבן אל אביו, בתמימות ובפשטות גדולה, כי אין לך עוד טוב מתפלה והתבודדות, באשר גלה לנו רבנו ז"ל, שרק זה השער והפתח להכנס אליו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד); וזה עקר התשובה, שאדם בא וחוזר אליו יתברך. ואמרו חכמינו הקדושים (ילקוט תהלים תשפ"ט): נמשלה התשובה לים, נמשלה התפלה למקנה. מה אמר לך, ידידי היקר! מי שזוכה להתפלל בכל יום אליו יתברך בלשון שהוא רגיל בה, הרי פאלו טובל במקנה העליונה, וכשחוזר בתשובה אמתית, הרי הוא כמו ששוכב בים גדול באמצע הקיץ, שאז מקרר את חמימותו וכו', וכו', כן מי שעוסק בתפלה ובתשובה מתחבא רק אצלו יתברך. אשרי מי שמכניס דבורים אלה בלב, ואז טוב לו כל הימים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שפבר תזכה להנצל מכל מה שעובר עליך, ולהפיל באין סוף ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתעד.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר מקץ, כ"ה כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך, וגדל שמחתי לשמע הטוב ממך, איך שאתה מסתדר, תהלה לאל, אין לתאר ואין לשער כלל. וזו תפילתי ובקשתי ממך, שתזכה לקחת את עצמך בידיך, ותצליח בחיך. ועליך לדעת, שהקדוש-ברוך-הוא גלגל זכות על-ידי זפאי, שעל ידך נתחבר ונדפס קנטרס "יום הנשואין", אשר יהיה לתועלת גדולה לבחורי ישראל.

מה אמר לך! העקר הוא שמחה, להחדיר בעצמו מדת השמחה, וכן להכניס באשתו מדת השמחה. וחקמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא י:): מה יעשה אדם, ויהיו לו בנים זכרים? ישמחה בדבר מצוה וכו'; ובאמת עקר הפח וכו' רק על-ידי מדת השמחה, וצריכים להיות תמיד בשמחה, ולהשתדל שהכל יהיה בשמחה, ולקיים מצוותיו ותברך בשמחה, ועל-ידי-זה יסתדר הכל, כי הכל תלוי במדת השמחה וכו' (והבן את אשר אני מרמז לך, ואי אפשר לכתב הכל על פני הכתב), כי מאד מאד אני שמח, שאפה הולך בדרך זו שהוריתי אותך, שפעשה כל מיני פעלות שבעולם לא להיות בריב עם חמיך ותמותך, ותכבדם ותיקרם מאד, וזה יועיל לך תמיד, כי סוף כל סוף הם ההורים של אשתך, וחיב אדם בכבוד חמיו.

העקר אל תניעץ עם אף אחד בענין חייך האישיים וכו', ומכל שכן לא עם וכו', כדי שלא תתערבו בחיי הנשואין שלך, וזה יותר יקלקל מאשר יתקן, אני מקנה להקדוש-ברוך-הוא שקבלת פבר מספיק אצלנו, ויותר מזה אשר נדפס פה ושם, וזה יהיה לך הדרך ברחמי הנשואין, והיסוד והעקר הוא לזכר תמיד את השיחה של רבנו ו"ל (שיחות-הר"ן, סימן רסג, רסד), שצריכים לכבד וליקר מאד את אשתו, ולשמר את עצמו מאד מפרוידים, כי דרך הבעל-דבר לעשות פרוידים בין הזוג.

מאד מאד אני שמח, שאפה עוסק בהגהת ספר "אשר בנחל". מה אמר לך, ידידי היקר! אין למעלה מזה, וראוי לך לשמח בזה מאד מאד, כי הספר הזה מחיה ויחיה עוד מאות ואלפי בני הנעורים, וזו תהיה להם הדרך בחייהם. ועל כלם — ראה להמשיך לעשות את המפתחות, אשר הוא דבר יקר מאד, ואקנה להקדוש-ברוך-הוא, שתמשיך לעשות את כל המפתחות על כל חלקי "אשר בנחל".

אודות שאלתך איפה כתוב ב'עץ חיים' וכו' (עין עץ חיים, היכל א', שער ד', פרק א'): כבר ידעת היות ארבעה יסודות לכל, והם: ראיה,

שְׁמִיעָה, רִיחָא, דְּבוּר, וְהֵם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַנְּזִי"ה, וְהֵם סוּד נְשָׁמָה לְנְשָׁמָה וְנִפְשׁ רוּחַ נְשָׁמָה", עֵינַן שָׁם.

וְדוּע, אֲשֶׁר הָאֲרַבְעָה עוֹלָמוֹת וְכו', הֵם שְׁם הַנְּזִי"ה בְּרוּךְ הוּא, כִּי יו"ד הוּא הָרִאשִׁי, ה"א הִיא הַשְּׁמִיעָה, וְא"ו הָרִיחַ, ה"א הַדְּבוּר, נִמְצָא שְׁאוֹת וְא"ו הִיא נֶגֶד הָרִיחַ, וְה"א נֶגֶד שְׁם מ"ה, שָׁם תִּמְצָא אֵת זֶה בַּשַּׁעַר הַרְבִּיעִי.

וּבְאֵמַת עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי בְּכַתְבֵי הָאֲר"י צָרִיכִים לִהְיוֹת בְּקִי יִשְׂרָאֵל וְהַפּוּךְ, כִּי לֹא שִׁיף לְפָרֵשׁ מִשַּׁעַר אֶל שַׁעַר, וְכָל בְּחִינָה כְּלוּלָה מִכָּל הַבְּחִינּוֹת, וְעַל-כֵּן קָשָׁה מְאֹד לְהִבִּין, אֲלֵא מִי שֶׁמְתַמֵּיד מְאֹד בְּלִמּוּד "עֵץ חַיִּים". וְלְדַעַתִּי, רְאֵה עֲכָשׁוּ לְהַכְנִיס אֵת עֲצָמָךְ יוֹתֵר בְּנִגְלָה, שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם פְּרָשָׁה חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם, וְתַעֲזֵן בְּכָל יוֹם בְּאִיזָה קִטְעַ מִהַרְמַב"ן הַקְּדוֹשׁ וְה"א אֹר הַחַיִּים" הַקְּדוֹשׁ, וְתַצִּינַן לְךָ צִיּוֹן שָׁם עֵינַתִּי הַיּוֹם, וְכֵן בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וּבְמִשְׁפַּחַת שְׁתִּים אוֹ שְׁלֹשׁ שָׁנִים תִּזְכֶּה לְסִיִּם אֵת פֶּל הַרְמַב"ן הַקְּדוֹשׁ, וְכָל ה"א אֹר הַחַיִּים" הַקְּדוֹשׁ עַל הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם מְזַכְכִּים מְאֹד אֵת הַנְּפֶשׁ, וְהֵם כְּלוּ רוּחַ-הַקְּדוֹשׁ. וְכֵן אִם תּוּכַל לְחַטֹּף בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת — אֵינִי לְמַעַלָּה מְזֵה, וְכֵן לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד גְּמָרָא, וְאִם תּוּכַל לְחַטֹּף בְּכָל שְׁבוּעָה אֵת הַמְּדַרְשׁ רַבָּה וְאֵת הַמְּדַרְשׁ תַּנְחוּמָא מִפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעָה — אֵינִי לְמַעַלָּה מְזֵה, וְעַל-כֵּן-פְּנִימִים חֲצִי אוֹ רְבַע, בְּאִפְּנֵי שְׁגָם בְּזֵה בְּשְׁתִּים אוֹ שְׁלֹשׁ שָׁנִים לְזִכּוֹת לְסִיִּם, וְזֵה מְאֹד מְסַגֵּל לִירֵאת שְׁמִים, כִּי לִמּוּד אֲגִידָה מוֹשֵׁף אֵת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. וְטוֹב גַּם שֶׁתַּכְנִיס אֵת עֲצָמָךְ בְּאֵמִירַת זֵהר וְתַקּוּנִים, אֲשֶׁר הָאֵמִירָה בְּעֵלְמָא מְזַכְכַת אֵת הַנְּפֶשׁ, אִם אֶפְשָׁר דָּף זֵהר לְיוֹם, וְדָף תַּקּוּנִים לְיוֹם — אֵינִי לְמַעַלָּה מְזֵה בְּזִכּוּךְ הַנְּפֶשׁ. וְעַל כָּלֵם — תַּכְנִיס אֵת עֲצָמָךְ בְּלִמּוּד הַפּוֹסְקִים, שֶׁתְּהִיָּה בְּקִי בְּהַלְכָה. וְטוֹב מְאֹד שֶׁתַּקְבֹּעַ לְעֲצָמָךְ כַּמָּה שְׁעוּרִים, הֵינּוּ מְלַבֵּד שֶׁתַּעֲשֶׂה לְעֲצָמָךְ שְׁעוּר בְּטוֹר בֵּית יוֹסֵף וְשִׁלְחָן עֲרוּף פְּסֻדָּרָן, עוֹד זֹאת תַּעֲשֶׂה לְעֲצָמָךְ שְׁעוּר בְּקַצּוֹר שִׁלְחָן עֲרוּף, חַיִּי אָדָם, וּבְשִׁלְחָן עֲרוּף הַרְבֵּי, בְּאִפְּנֵי שֶׁתְּהִיָּה בְּקִי בְּהַלְכָה.

וְעַל כָּלֵם — אַבְרָהָם שָׁנָה רִאשׁוֹנָה מְחַיֵּב חוֹב קְדוֹשׁ לְלָכַת פְּעַם

בשבוע לשעור שלומדים הלכות נדה, והוא יסוד גדול מאד, שתעשה לעצמך את הקביעות הזו. ועל כלם — ראה להתבודד עצמך בכל יום עמו יתברך, ותספר לו יתברך את כל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, כי אין עוד יותר טוב מדבר זה, ואשרי מי שזוכה להתבודד עצמו בכל יום עמו יתברך, שאז טוב לו בזה ובבא לגיחה נצחים.

ראה להרגיל את עצמך לכתב לי מכתב אחד פעם בשבוע, וממש תחייני.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתעה.

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר מקץ, כ"ה פסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה גיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם להיות בשמחה, ואל תמשיך את עצמך אל הצער כרגע, ואף שאני יודע שאתה מסבב בחובות גדולים, עם כל זאת גדול אדוננו ורב להושיע, ועוד תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, העקר ראה להיות חזק ואמין בעבודת ההדפסה, אשר אין למעלה מזה. ותאמין לי, שיש לי כמה ספרים, אך איני רוצה להדפיסם עדין, מפני כמה טעמים, והעקר כי איני רוצה להכניס אותך בחובות וכי'.

מאד מאד אבקש אותך, שתענה לי תכף-ומיד מה עם קנטרס "יום הנשואין", האם זה מופץ? ואם נשאר לך עוד? אני צריך אלפים, וכן אני צריך מכל קנטרס שהדפסת אלפים, ומאד רציתי שתשלח לי את זה, על-כל-פנים מהקנטרסים שנתתי לך באנגלית, ראה להדפיס לי מזה חמשת אלפים, ותכתב לי אילו קנטרסים

הדפסת, אֲשֶׁר אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר מֶה הַקְּנֻטְרִסִים הָאֵלֶּה עוֹשִׂים, מִמָּשׁ מִהַפְּכָה בְּעוֹלָם, וְזֶה מִתְּפַשֵּׁט מְאֹד בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל. וְרֹאוי לָךְ לְשִׂמַח בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, בְּפִרְט עֲכָשׁוּ בִימֵי חֲנֻכַּה הַקְּדוּשִׁים, הוּא הַזְמַן שֶׁל אֲמוֹנַת חֲכָמִים, צְרִיכִים לְשִׂמַח מְאֹד מְאֹד בְּהַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה, וְצְרִיכִים לְקַיֵּם מִצְוֵה מְדַרְבְּנָן, וְעַקֵּר הַמִּצְוָה הִיא שֶׁמֵאִיר אֹרֹךְ הַגְּנוּז שֶׁל מְשִׁיחַ, מְשִׁיחַ — רֵאשִׁי תְּבוּת: מִצְוֹת חֲנֻכָּה שִׁמוֹנֵת יָמִים, כִּי בִימֵים אֵלֶּה מֵאִיר אֹרֹךְ הַגְּנוּז שֶׁל מְשִׁיחַ. וְעַקֵּר הָאֹרֶךְ הַגְּנוּז הוּא גְלוּי אֱלֻקוֹת בְּתַכְלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁמְגַלִּים הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים בְּכָל דוֹר וְדוֹר, שֶׁמְפַקְדִים אֶת עַצְמָם מְכַל וְכָל וְכוּ', הָעַקֵּר שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ בְּעוֹלָם בְּגְלוּי נִפְלֵא מְאֹד, וְהַיּוֹנִים רְצוּ לְשַׂפַח, חֶסֶד-וְשִׁלּוּם, אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פִּיהָ, שֶׁהִיא הָאֲמוֹנַת חֲכָמִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא נְשַׂפַח, כְּבִיכּוֹל, תּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב, שֶׁהִיא גְלוּי אֱלֻקוֹת, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ: "כְּתַבּוּ לָכֶם עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר, שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק בְּאֵלֶּי יִשְׂרָאֵל", וּבְזֶה שֶׁאֲנוּ מְדַלִּיקִים נְרוֹת חֲנֻכָּה, בְּזֶה אָנוּ מְבַטְּלִים אֶת הַקְּלָפָה הַזֹּאת.

וּבְזֶה יוֹבֵן הַמְּדַרְשׁ פְּלִיאָה: "הַדְּיוֹדָאִים נִתְּנוּ רֵיחַ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, יד) — זֶה רֵאוי, שֶׁהַצִּיל אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר, "עַל פְּתַחֲנוּ כָּל מְגִדִים" — זֶה נֵר חֲנֻכָּה, "חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים דּוּדֵי צְפֻנְתִּי לָךְ" — זֶה תּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וְשֶׁבְּעַל פִּיהָ, כִּי הִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת ז:): רֵאוּ מַה בֵּין בְּנֵי לְבָן חָמִי, שֶׁרֵאוּבֵן אֶף-עַל-פִּי שֶׁלְקַחוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַבְּכוֹרָה, עִם כָּל זֹאת מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַצִּיל אֶת יוֹסֵף, הִינּוּ כִּי רֵאוּבֵן הָיָה הַבְּכוֹר, וְנִשְׁלָה מִמֶּנּוּ הַבְּכוֹרָה וְנִתְּנָה לְיוֹסֵף, עִם כָּל זֹאת מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיא אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר, וְיוֹסֵף הוּא הַצְּדִיק הַמְּגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּגְלוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד, בְּבַחֲחִינַת (בְּרֵאשִׁית ל, כד): "יֹסֵף הַנּוֹנֵה לִי בֵּן אַחֵר", תָּמִיד מְכַוֵּן וְרוֹצֵה לְקַרֵּב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד נֵר חֲנֻכָּה, לְהֵאִיר אֶפְלוֹ לְאוֹתָן שֶׁהֵם בַּחוּץ, שֶׁגַּם לָהֶם יֵשׁ עֲדִין תְּקִנָּה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה עַד שֶׁתְּכַלֶּה רְגֵל מִן הַשּׁוֹק וְכוּ' (עֵינֵי לְקוּשִׁי-מִוֵּהָרֵז, חֵלֶק א', סִימָן יד); וְעַל-יְדֵי-זֶה מְצִילִים אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וְהַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּיהָ, וּבְכַאֲמַת בְּזֶה תְּלוּיָה כָּל הָאֲמוֹנַת חֲכָמִים, כִּי יוֹסֵף אָמַר וְסִפֵּר לְאַחֲיוֹ (בְּרֵאשִׁית

לז, ז): "וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאֻלָּמִים אֻלָּמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה, וְהִנֵּה קָמָה אֻלָּמְתִי וְגַם נִצְבָה, וְהִנֵּה תִסְבִּינָה אֻלְמְתִיכֶם וּתְשַׁתְּחַוֶּינָה לְאֻלָּמְתִי", וּפְרַשׁ מוֹהֲרָנִי תֵּן ז"ל, כִּי כָּל הַצְדִיקִים מְחַדְּשִׁים חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וְזֶה בְּחִינַת: "מְאֻלָּמִים אֻלָּמִים", שְׂמֻקְשָׁרִים קְשָׁרִים, חֲדוּשֵׁי תוֹרָה מִמְקוֹם לְמְקוֹם, אֲבָל הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁהוּא הַצְדִיק הָאֱמֶת, עוֹלָה עַל הַכֹּל, בְּחִינַת: "וְהִנֵּה קָמָה אֻלָּמְתִי", כִּי הוּא מְגַלֶּה אֶת אֱמֶת מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרַךְ בְּגִלּוֹי נוֹרָא וְנִפְלְא מְאֹד, עַד שֶׁמְחַדֵּיר אֱמוּנַת חֲכָמִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְעַל-כֵּן דִּיקָא בְּחִנּוּפָה גְתָקֵן עֲנִיָן שֶׁל אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁהוּא יְחִיד שֶׁל תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה. לְכֵן "הַדּוֹדָאִים גְּתָנוּ רִיחַ" — זֶה רְאוּבֵן, שְׂמֻסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ, אֶפְלוּ שֶׁלְקַחֵו מִמֶּנּוּ אֶת הַבְּכוֹרָה, שֶׁהֲצִיל אֶת יוֹסֵף מִהַבּוֹר, כִּי רָצָה לְהֲצִיל אֶת הַצְדִיק מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת, "עַל פְּתַחֵינוּ כָּל מְגֵדִים" — זֶה נֵר חֲנֻכָּה, כִּי אִז הוּא הַזְּמַן שֶׁל הָאֲרֶת יוֹסֵף הַצְדִיק, "חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים דוּדֵי צְפַנְתִּי לָךְ" — זֶה תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, כִּי אִז הֵם מִתְחַבְּרִים יַחַד.

וְהִנֵּה אַתָּה זוֹכָה לְעֶסֶק בְּהַפְצָה, אִף שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מֵהַ שְׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת אַתָּה מִתְעַסֵּק בְּקִדְשֵׁים, וּמוֹצִיא אֶת יוֹסֵף שֶׁהוּא הַצְדִיק מִן הַבּוֹר, וּמְגַלְהוֹ וּמְפָרְסְמוֹ בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן רְאוּי לָךְ לְשַׂמַּח בְּחִנּוּפָה מְאֹד, שֶׁאַתָּה מְגַלֶּה אֶת הָאֱמוּנַת חֲכָמִים, וּמְחַבֵּר וּמֵיחַד יַחַד תוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה.

אֲנִי מְקַנְוֶה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתְּכַתֵּב לִי תְּכַף-וּמֵיד כָּל מֵה שֶׁשָּׂאֵלְתִי אוֹתְךָ בְּעֲנִין הַהַדְפָסָה פִּנ"ל, וְכֵן תְּשַׁלַּח לִי אֶת הַסְּפָרִים, אֲגַב ... גֵּרוּ יֵאִיר, מְסֹר לִי שְׂמוּנָה-מְאוֹת דוֹלָר לְמֹסֵר לָךְ. אֲקַנְוֶה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַגִּיעַ בְּיוֹם שְׁנֵי לְאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה, וְאִז אֲמַסֵּר לָךְ אֶת זֶה, וְהוּא בְּקֶשׁ לְמֹסֵר לָךְ, שֶׁהוּא רוֹצֵה פְּעֻמִּים עֶשְׂרִים קִילוֹ מִהַקְנֻטְרִסִים שֶׁל סְפָרְדִית, אִם נִשְׂאֵר עוֹד מְקוֹם תְּכַנִּיסוֹ לוֹ קְנֻטְרִסִים "מְעַלַּת נְסִיעָה לְצְדִיקִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה".

אֲנִי מְחַפֶּה לְתִשׁוּבָה עַל כָּל הַנ"ל.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְּלוֹתַי שְׁאֲנִי
מִבְּקֶשׁ וּמִתַּפְּלִל בְּעֵדֶךָ, שְׁתַּצְּלִיחַ תְּמִיד.

הַמְּאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר מִקֵּץ, כ"ה כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי
מְאֹד ... גִּירוֹ יְאִיר.

פֹּה תִקְבַּל מִכָּתֹב בְּעֵבוֹר מְשֻׁרְד-הַבְּרִיאוֹת, וְאֲנִי מְקַנָּה שְׁתּוּכַל
לְקַבֵּל בְּשִׁבְלֵי רִשְׁיוֹן בְּנֵיהַ עוֹד הַשְּׂבוּעַ, וּבְאִפֵּן שְׁכַשְׂאָבוֹא אוֹכַל
לְסַכֵּם עִם קְבֻלָּן וְנוֹכַל לְבָנוֹת. וּבְאִמַּת אֵינן שׁוֹם מְקוֹם, וְנִתְרַבֵּים,
תְּהִלָּה לְאֵל, הַתּוֹשְׁבִים. אֲקַנָּה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעוֹד נוֹכַל
לְבָנוֹת אֶת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל עַל אִפּוֹ וְעַל חֲמַתּוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ך-מ"ם
וְגוֹנְדָא דִּילֵיהּ. לְדַעַתִּי, כָּל עֲפָבָה לְטוֹבָה, כִּי כָּךְ אֵף פְּעַם לֹא הִינְנוּ
בוֹנִים פֹּה, וְעַכְשָׁו יִהְיֶה לָנוּ מְקוֹם מְכַבֵּד, שְׁנַעֲשֶׂה כָּאֵן אֶת הַכּוֹלֵל,
וְכֵן חֲדָר קְבֻלַּת קָהֵל, וְשֵׁם בְּבֵית-מִדְרָשׁ הַגָּדוֹל תְּהִיָּה יְשִׁיבָה
לְבַחְוָרִים, וְכֵן מְנַגְנִים אַחַר מְנַגְנִים, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבַנּוֹ וְתַגֵּל
נִפְשָׁנוּ בִישׁוּעַתּוֹ יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִים רַק סְבָלְנוֹת. אֲבָל פֹּה בְּבֵנֵיהַ הַזֶּה
צְרִיכִים לְהַזְדַּרֵּז מְאֹד מְאֹד לְפָנֵי שְׁהַסֵּמ"ך-מ"ם וְגוֹנְדָא דִּילֵיהּ שָׁמַיִם
יָד עַל זֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שְׁתַּעֲשֶׂה כָּל מַה שְׁבִיכָלְתָּךְ וְיֹוֹתֵר
מִיכָלְתָּךְ לְהוֹצִיא לִי רִשְׁיוֹן, וְצְרִיכִים לְהַזְדַּרֵּז מְאֹד מְאֹד, וְאֶהְיֶה לְךָ
אֲסִיר תּוֹדָה גְּדוֹל עַל זֶה, וְאֵל תַּנִּיחַ אֶת הָאֲדָרִיכַל ... לְנוּחַ כְּרַגַּע,
הוּא טַפּוּס כְּזֶה שְׁצְרִיכִים לְעַמֵּד לוֹ עַל הָרֵאשׁ תְּמִיד, וְדִיָּקָא
עַל-יְדֵי-זֶה מְצַלִּיחִים, מַה לַּעֲשׂוֹת? אֵינן לָנוּ בְּרָכָה אַחֲרַת, אֲנִי מְקַנָּה
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעוֹד נִסְפָּר אֶת הַכֹּל בְּשִׁמְחָה.

אֲנִי מְקַנָּה לְשִׁמְעַ רַק בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת, וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֵׁישׁ לְךָ

אֲשֶׁר י"ז תתעז — י"ז תתעח בַּנְחֵל רסט

רְשִׁיוֹן, דְּהִינּוּ שְׁאֲמָרוּ לָךְ אֶת הַסְּכוּם כַּמָּה צְרִיכִים לְשֵׁלֶם בְּעֵבוֹר זֶה, תִּכְרֶה-וּמְיָד תּוֹדִיעַ לִי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ"ה כְּסֵלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

פֶּה תִקְבֵּל מִכְּתָב כָּלְלִי, וְתִתֵּן אוֹתוֹ לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי כָלֶם צְרִיכִים חֲזוּקָה, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּי הַמְּכַתְּבִים כָּלְלִיִּים, מְאֹד מִכְּרָחִים לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

וְכֵן תִּקְבֵּל פֶּה רְצוּף מִכְּתָב ל... וְהוּא צְרִיף לְמִסֵּר אֶת זֶה הַיּוֹם בְּבִקְרָה ל... יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁפָכֵר נְזֻכָה לְרֵאוֹת בְּבִנְיַת בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ הַקָּטָן, וְעוֹד נְזֻכָה לְרֵאוֹת אֶת בְּנֵי בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ הַגָּדוֹל.

רַק תִּחֲזַק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מִיָּנִי אֶפְנִים שְׁבַעוֹלָם, וְאַל תִּפֹּל בְּעֲצָמָךְ כָּלְלִי, וְתִרְגֵּיל אֶת עֲצָמָךְ לִוְמֵר שְׁמוֹת הַצְּדִיקִים, שֶׁהוּא שְׂדוּד הַמַּעֲרָכָה, שְׂדוּד הַטֵּבַע, כִּי אִתָּה צְרִיף לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וְאַנִּי מִקְּנָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁעִכְשׁוּ בִימֵי חֲנֻכַּת הַקְּדוֹשִׁים, תּוֹכֵל לִפְעַל אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ, אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, וְתִתְפַּלֵּל לְפָנַי הַנּוֹרוֹת הַדְּלוּקִים, אֲזִ תִּרְאֶה נְסִים נִגְלִים שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ"ה כְּסֵלוֹ א' דְּחֲנֻכַּת ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיוֹת אֲנָשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ", הַגֵּרִים בְּ"יְבֻנָּאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֵ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינְתּוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אחי ורעי היקרים! ראו לחזק את עצמכם להיות מאד מאד בשמחה, שתהלה לאל, אנו זוכים לקיים את רצון הבורא ותברך שמו בהדלקת נרות חנכה, אשר הם זכרון לנרות של בית-המקדש, ובאמת כל הענין של נר חנכה הוא אור של אמונת חכמים, פי המצוה הזו תקנו חכמינו הקדושים, וזה לעמת זה נגד היונים, ימח שמם וזכרם, שרצו לעקר מעם ישראל את האמונת חכמים שהיא כלל תורה שבכל-פה, ועל-כן מצות נר חנכה היא מצוה דרבנן, "נר מצוה ותורה אור" (משלי ו, כג), פי אין לך עוד אור וחיות וזיו ונעם כמו נרות חנכה, כמוכא הרבה מזה בספרי חסידות, אשר אז מאיר אורו של משיח, פי כל ענינו של משיח יהיה להחדיר בעם ישראל את אמונת חכמים, שזה כלל תורה שבכל-פה, פי באמת תורה שבכתב זה עצם גלוי האלקות למעלה בעולמות, שהיא בחינת זעיר אנפין דאצילות, ותורה שבכל-פה היא בחינת מלכות דאצילות המתלבשת בזה העולם, שזה כלל כל הדינים וההלכות שיש בין אדם לחברו ובין איש לאשתו וכו', ובכל עניני בעל-חיים ובכל עניני זרעים ובכל עניני פתים וחסרות ובורות וכלל הדוממים וכו', ותורה שבכל-פה מחברת את תורה שבכתב, פי זעיר אנפין ונוקביה צריכים ללכת תמיד יחד, שזה היחוד של ו"ה, ליחד את העולמות ביחודא שלים, וכל זה נתגלה על-ידי מצות נר חנכה, שהיא מצוה שתקנו לנו חכמינו הקדושים, כדי לעקר את דעות הפוזבות של היונים, ימח שמם וזכרם, שרצו לעקר את העולם הזה מהעולם הבא, שזה כלל כל חכמת הטבע של היונים, אשר מהם נמשך כל ההתעמליות והספורט למיניהם, הכלים והכלי הכלים איך לזרק את הפדור ואיך לתפס את הפדור... ואיך להתאגרף אחד עם השני... וכדומה כל מיני הכלי האולימפיאדה שלהם, שהכל בכלל טבע, להראות כאלו הכל תלוי בטבע ובכח האדם. ובאמת אין שום טבע

כָּלֵל, כִּי הַכֹּל אֵלֶקוֹת בְּרוּךְ הוּא, אֲךָ בְשָׂבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן הַלְּבִישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, שְׁזָה כָּלֵל תּוֹרָה שְׁבַע־עַל־פֶּה, וְעַל־כֵּן יֵשׁ ל"ו מִסְכָּתוֹת כְּנֶגֶד ל"ו גִּירוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה (עֵץ בְּנֵי יִשְׁשַׁכַּר חֲנֻכָּה).

וְעַל־כֵּן לַמּוֹד גְּמָרָא וּמִשְׁנֵיּוֹת וּמִדְרָשִׁים וְכוּ' וְכוּ', שֶׁהוּא כָּלֵל תּוֹרָה שְׁבַע־עַל־פֶּה, עוֹקֵר אֶת כָּל הַדְּעוֹת הַגְּרוֹת שֶׁל הַיּוֹנִים וּמִבְטֵל אוֹתָהּ. וְזֶה לְעַמַּת זֶה הַסְּמִיךְ־מ"ם אוֹרֵב עַל דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְעַל־כֵּן בְּשֵׁמוֹ מְרָמוֹ ס'יּוֹם מ'סִכַּת אֵינן ל'עֲשׂוֹת, כִּי עַל־יְדֵי שְׂזוּכִים ל'עֲשׂוֹת ס'יּוֹם מִסְכָּתָא, עוֹקְרִים אֶת כָּל הַדְּעוֹת כּוֹזְבוֹת שֶׁל הַיּוֹנִים, וּמִמְשִׁיכִים עַל עֲצָמָם עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: מִי שְׂזוּכָה לְסִים אֶת כָּל הַש"ס, מִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ צֶלֶם אֱלֹקִים.

וְלָכֵן רְאוּ, אַחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! לְשִׁמַּח עַכְשָׁו מְאֹד מְאֹד בְּקִיּוֹם מִצְוַת נֹר חֲנֻכָּה, שֶׁהִיא מִצְוָה מְדַרְבָּנָן, מִצְוָה שֶׁל שְׂמַחַת תּוֹרָה שְׁבַע־עַל־פֶּה, וְעַל־כֵּן מַה טוֹב וּמַה נְעִים ל'עֲשׂוֹת בְּיָמִים אֱלוֹ ס'יּוֹמִים בְּחֻלְקֵי תּוֹרָה שְׁבַע־עַל־פֶּה, וְכֵן ל'עֲשׂוֹת גַּם הַתְּחִלָּה בְּחֻלְקֵי תּוֹרָה שְׁבַע־עַל־פֶּה. וְלָכֵן מַה טוֹב וּמַה נְעִים, שְׁפָל אֶחָד וְאֶחָד מְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, יִקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ מִיָּמִים אֱלוֹ ל'עֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה בְּלִמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת, וְלִשְׁקֹד בְּכָל יוֹם פָּרָק אַחַר פָּרָק, עַד שְׂיִזְכָּה לְסִים אֶת כָּל שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְכֵן ל'עֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּלִמּוּד ש"ס, וְלַחֲטוֹף בְּכָל יוֹם דָּף אַחַר דָּף, עַד שְׂיִזְכָּה לְסִים מִסְכָּתָא, וְיִלְךְ לְמִסְכָּתָא אַחֲרָת, עַד שְׂיִזְכָּה לְסִים אֶת כָּל הַש"ס כָּלוֹ. וְכֵן הוּא בְּלִמּוּד רַמְב"ם וְטוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּךְ וּמִדְרָשִׁים וְכוּ' וְכוּ', אֲשֶׁר אֵינן עוֹד טוֹב וְנֹעַם וְשְׂמַחָה כְּמוֹ מִי שְׂזוּכָה לְסִים וְלִהְיוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמֵאמְרָם ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ל', סִימָן ב'): "שְׁבַע שְׂמַחוֹת" — שְׁבַעֲנוּ בָהּ שְׂמַחוֹת: מְקָרָא, מִשְׁנָה, תְּלִמּוּד, תּוֹסֵפְתָא וְאַגְדָּה, עֵינן שָׁם; וּבְכַאֲמַת אֵינן לְכֶם עוֹד שְׂמַחָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מְזוֹ, שְׂאָדָם זוּכָה לְסִים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, שְׂזוֹ שְׂמַחַת מִי חֲנֻכָּה. וְעַל־כֵּן אַתֶּם צְרִיכִים לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם וְלִהְיוֹת רַק בְּשְׂמַחָה כָּל הַיָּמִים הָאֵלּוּ, וְלִתֵּן תּוֹרָה וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עַל גְּדֵל הַזְּכוֹת שְׂאַתֶּם זוּכִים לְקַיֵּם אֶת מִצְוַתוֹ

יתברך, ולהדליק נר חנכה, שהיא נר מצוה ותורה אור. וחכמינו הקדושים אמרו (תנחומא פרשת בשלח): כל המקבל עליו מצוה אחת באמונה, כדאי שתשרה עליו רוח הקדש; ועל-כן דיקא עכשו בימי חנכה הקדושים, עלינו לקבל על עצמנו לקיים את המצוה בתכלית השלמות כפי דין המהדרין מן המהדרין, נר לכל אחד ואחד, לחנך את כל הילדים, שגם הם ידליקו את גרות חנכה, ולשיר ביחד בצותא, אשר זה עקר מצות החנוכה, לחנך את בני ישראל עוד מימי קטנותם להאמין בו יתברך באמונה פשוטה, להחדיר בהם אמונת היחוד ואמונה בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה, ועל-כן אנו כל-כף מזוהרים למסור את נפשנו על החנוכה הכשר והטהור, שזה כלל ענין חנכה — לשון חנוכה, לחנך את עצמנו, ולחנך את הילדים, וכל זה ראוי להיות ולעשות בשמחה עצומה, כי אין לך עוד שמחה להקדוש-ברוך-הוא כמו שמחת המצוות, וכמאמרם ו"ל (ויקרא רבה, פרשה לד, סימן ט) למדתך תורה דרך ארץ, כשיהיה אדם עושה מצוה, יהיה עושה אותה בלב שמחה. ועל-כן ראו למסור את נפשכם על מצות השמחה, וכן ראו לשמח מאד מאד בקיום כל המצוות, כי חכמינו הקדושים אמרו (מכילתא פרשת בא): בשכר מצוה שאדם עושים אני נגלה וחס עליכם, ומציל אתכם מכל רע. ועל-כן ראוי לנו לשמח מאד מאד בקיום המצוות, ומי יתן, שתקבלו על עצמכם גם-כן ללמד בכל יום מצוה אחת או כמה מצוות מספר החנוכה, באופן שתהיו בקיאים בתרי"ג מצוות, אשר על-ידי-זה זוכים לרפואה בגשמיות וברוחניות; כי חכמינו הקדושים אמרו (מכות כג): שש מאות וי"ג מצוות נאמרו לו למשה, שס"ה לאוין כמנין ימות החמה, ורמ"ח עשה כנגד איבריך של אדם, פי על-ידי כל מצות עשה שאדם מקיים, ממשיך רפואה שלמה לאחד מרמ"ח איבריו, ועל-ידי ששומר את עצמו מהשס"ה לאוין, ממשיך על עצמו רפואה על אחד מהשס"ה גידין, וכן כל יום יום צועק ובוכה ומתחנן אל האדם — אל תעסק בשום חטא, ואל תעבר על שום לאו, פי יש שס"ה ימים כנגד שס"ה לאוין, וכל יום צועק ומתחנן אל האדם: אל תעבר בי שום לאו, חס ושלום, וזכי השמיעה זוכים לשמע את זה.

ועל-כן ראו, אחי ורעי היקרים! לחזק את עצמכם דיקא עכשו בימי חנכה הקדושים, לקיים את המצוה דרבנן, שהוא גר מצוה ותורה אור, ולהיות רק שמח ולשמח את בני ביתכם, ולשמח את אחרים, כי השמחה ממשכת על האדם אור וזיו וחיות, כי השמחה מרחבת את הדעת, ועל-ידי שמחה זוכים לידי ישוב הדעת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), ואל תדחקו את השמחה מיום לחברו, ובפרוש אמרו לנו חכמינו הקדושים (תנחומא פ' רשת שמיני): אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר; ועל-כן אל תהיו בטלנים, רק תשתדלו לשמח עוד היום הזה, ועקר השמחה היא שמחת המצוות, כמאמרם ז"ל (שבת ל'): "ושבתתי אני את השמחה" — שמחה של מצוה, "ולשמחה מה זו עשה" — זו שמחה שאינה של מצוה, כי עקר השמחה היא רק שמחת המצוות, כי בלא קיום המצוות, מה יש לשמח; ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים (שם): אין השכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה. ועל-כן אשרי ואשרי מי ששמח בכל יום, ובפרט עכשו בימי חנכה הקדושים, ומשתדל לשמח את בני ביתו, ויראה שתשרה רק אוירה של שמחה בביתו, כי במקום שהשמחה שורה — שם השכינה שורה, ובמקום שהשכינה שורה — שם הברכה מצויה; אשרינו מה טוב חלקנו, שזכינו להתודע מרבנו ז"ל, טוב להודות להקדוש-ברוך-הוא על כל החסד חנם שעשה עמנו, חבלים נפלו לנו בנעימים, אשרינו.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתעט.

בעזרת השם והברכה, יום רביעי לסדר מקץ, כ"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

מאד מאד אני מעריף אותך, אין מלים בפני לשבִּיחַךָ על גִּדְל פְּעֻלָּתְךָ, שְׁזִכִּיתָ לְפַעַל לְמַעַן הַתְּלַמּוּד-תּוֹרָה "יְלָדֵי חוֹן" וּבֵית-סֵפֶר "בֵּית פִּיגָא", יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּזִכּוֹת זֶה, שְׁאַשְׁתָּךְ תִּפְקֹד בְּזֶרַע שֶׁל קִימָא, וּבִפְרֻט עֲכָשׁוּ בִימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים, הוּא זְמַן מְסֻגָּל לְהוֹלִידָה. יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁתַּבְּשֶׁר לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת, וְשִׁיְהִיו לְכֶם יְלָדִים וּפְרֻנְסָה בְּשִׁפְעַי, וְתִזְכֶּה לְצֵאת מְכָל חוֹבוֹתֶיךָ, וְתִהְיֶה לְךָ סוּף כָּל סוּף דִּינָה מִשְׁלָךְ, שְׁלֹא תִצְטָרֶךְ לְגוֹר בְּשִׁכִּירוֹת.

מאד מאד רציתי לבקש אותך טובה אישית, היות שאַתָּה יודע, שְׁבַמְקַנְהָ הַחֲדָשָׁה "מְקַנַת מְלָכָה" יִשְׁנֶן בְּעִוֹת מִהַחֲמוּם, וְהַבְּעַל מְלֶאכָה שְׁרוּצָה לְתַקֵּן אֶת הַחֲמוּם, מִבְּקֵשׁ שְׁצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת טִיחַ, לְזֹאת אִם אַתָּה ... יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת אֶת הַטִּיחַ הַיּוֹם וּמָחָר, אֶהְיֶה לְךָ אֲסִיר תּוֹדָה מְאֹד. וְנִדְעַת לְנִבּוֹן, כִּי ... גֵּרוּ יְאִיר, יִשְׁלַם לְךָ בְּעֵבוֹר הַעֲבוּדָה, אִף צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה מֵה שְׁיֹתֵר מֵהַר, אַחֲרַת לֹא יְכוּלִים לְתַקֵּן אֶת הַחֲמוּם. וְעַל-כֵּן לְמַצְנָה רַבָּה יִחַשֵׁב לְךָ גַּם זֹאת, סוּף כָּל סוּף הַמְקַנָּה הִיא בְּשִׁבְלִינוּ, וְאֲנִי מְקַנָּה לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבַקְרוּב מְאֹד יִגְמַר.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם שְׁתַּצְלִיחוּ, וְנִשְׁמַע רַק בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת תְּמִיד.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתפ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֵדֶר מְקִיץ, כ"ז כִּסְלוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוּ יְאִיר.

אִין מְלִים בְּפִי לְהוֹדוֹת לְךָ עַל כָּל הַחֲסֵד הַגָּדוֹל שְׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי בְּזֶה שְׁעַבְדָּתָּ מִמֶּשׁ יוֹמָם וְלַיְלָה, כְּדִי לְבַנוֹת אֶת הַתְּלַמּוּד-תּוֹרָה "יְלָדֵי

חן" וְאֵת הַבֵּית־סֹפֶר "בֵּית פִּיגָא" בִּיבְנֵינָא, מִמֶּשׁ חֶסֶד חָנָם עֲשִׂיתָ עִמָּדִי, יַעֲזֹר לְךָ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּזִכּוֹת הַמִּצְוָה הַזֹּאת, שְׂיִהְיֶה לְךָ רֹב נַחַת מִיְלֻדֶיךָ, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יִזְכְּנֵנו שְׂתִהְיֶה לָנוּ בַּשָּׁנָה הַבָּאָה מַעֲרַכַת חַנוּךְ מִשְׁלָנוּ, תִּלְמוּד־תּוֹרָה לְבָנִים כְּמָה כַּתוּת, וּבֵית־סֹפֶר לְבָנוֹת כְּמָה כַּתוּת, בְּאִפְּן שְׂלֵא יִצְטָרְכוּ לְהַטְלִיטַל עַד טְבָרְיָה.

מָאד מָאד רְצִיתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ טוֹבָה אִישִׁית, הִיּוֹת שְׂאֲנַחְנוּ כְּכָר בְּגִמְר הַבְּנִיָּה לְ"מִקְנֵת־מְלָכָה" אִיךְ חֶסֶד הַטִּיחַ, לְזֹאת מָאד רְצִיתִי אִם אִפְשֶׁר עוֹד הַיּוֹם אוֹ יוֹתֵר מְאֹחֵר מְחֵר, שְׂאֲתָה וְ... גְרוּ יְאִיר, תַּעֲשׂוּ שֵׁם אֵת הַטִּיחַ, וְכַמוּבֶן שֶׁ... גְרוּ יְאִיר, יִשְׁלַם לְךָ, כִּי הִבְעַל מְלֶאכָה צָרִיךְ לְגַמֹּר עִם הַחֲמוּם, וְחֶסֶר לוֹ הַטִּיחַ, וְעַל־כֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים, אִם תִּהְיוּ שְׂנִיכֵם הַשְּׁלוּחִים טוֹבִים, שְׂתִגְמְרוּ אֵת הַמְּקוֹה טְהָרָה, כִּי אֲתָה יוֹדֵעַ אִיךְ זֶה נַחוּץ לָנוּ, עַל־כֵּן מְלַבֵּד הַשְּׂכָר שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם לְךָ עַל הָעֵבֹדָה, עוֹד תִּקְבַּל שְׂכָר בְּרוּחָנִיּוֹת, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שְׂתִהְיֶה לְךָ פְּרֻנְסָה בְּשִׁפְעַת תְּמִיד.

הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֲנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפִּלֵּל בְּעַדְךָ, שְׂתַצְלִיחַ בְּדַרְכְּךָ תְּמִיד.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתפא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֹדֵר מִקֵּץ, כ"ז כֶּסֶלּוֹ ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדֵי הַיְקָר לִי מָאד ... גְרוּ יְאִיר.

פֶּה תִקְבַּל רְצוּף שְׁלִשָּׁה מִכְּתָבִים שְׂתִמְסְרֵם לִיעֲדָם, כִּי הֵם מָאד נִצְרָכִים, כְּאֲשֶׁר תִּבִּין מַעֲצָמָךְ, אֲשֶׁר צָרִיכִים כְּכָר לְגַמֹּר עִם הַמְּקוֹה, וְאֲנִי מְקוֹה לְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִתְקַן בַּשְּׁלָמוֹת, וְיִהְיֶה בְּתַקְלִית הַצְּנִיעוּת עִם קִיר וְעִם גֶּג וְעִם דָּלַת, בְּאִפְּן שְׂלֵא יוֹכְלוּ לְרֹאוֹת וּלְהַסְתַּפֵּל מִהַבֵּית כָּלֵל מִי וְמִי הַבָּאִים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתזכה לצאת מצרותיך וחובותיך, ויהיה לך רק טוב כל הימים.

אודות וכו' ראה לכתב לי את שם החתן ואת שם הכלה ואת שם משפחתם, באפן שונכרכם בכרפת "מזל טוב".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתפב.

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר מקץ, כ"ז כסלו ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל ידידי היקר לי מאד ... גרו יאיר.

כתבתי שני מכתבים: אחד ל... ואחד ל..., ואני מקנה להקדוש-ברוך-הוא, שיבואו לגמר הטיח, ותראה לשלם להם כמו שמשלמים לפועלים האחרים, אני מקנה שבזה תגמר גם בעינת החמום, כי זו בעיה רצינית במים קרים, ובפרט עכשו בחרף, אקנה להקדוש-ברוך-הוא, שבקרוב תגמור כבר את כל הקיר ואת כל המחצות, באפן שיהיה בצניעות בתכלית הצניעות.

דברתי עם ... והוא אדם אדיש מאד, ואני לא רואה שמשוהו יזוז, אם לא תזרז את כל הענין.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך, שתצליח דרפך, ותהיה שליח טוב לקבלת הרשיון, באפן שפבר נוכל להתחיל ולכנות להרחיב את בית-המדרש, שיהיה בנין מאד יפה, והקדוש-ברוך-הוא יעזר לנו אחר-כך להכנס למועצה, ואז נוכל לפעל גם מבפנים על בניית בית-המדרש הגדול. ואני מאמין באמונה שלמה, שסוף כל סוף תהיה לסמ"ך-מ"ם מפלה גדולה, מפלה כזו, שהוא בעצמו לא תאר לעצמו, בן יאבדו כל אויביו ה'.

הַכֹּפֶל הַדָּבָר, תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שֶׁבִיכְלֶתְךָ כְּדִי לְהַשִּׁיג אֶת הַרְשִׁיוֹן,
וּשְׂכָרְךָ יִכְפַּל מִן הַשָּׁמַיִם.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתפג.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ, כ"ח כֶּסֶלּוֹ ד' דַּחֲנֻכָּה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל פְּלִיּוֹת אַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיִּקְרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלִמִּידֵי "הַיִּכְלֵ-הַקִּדְשׁ", הַגֵּרִים
בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֹנִ"ה עֲלֵיהֶם יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם
וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיִּקְרִים! רְאוּ לְחִזָּק אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת
שְׂמֵחִים וְעֹלִיזִים, וְתִרְחִיקוּ מֵעֲצָמְכֶם אֶת הַדְּאָגָה, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלוֹ לִנְוִי
חֲכָמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין ק): לֹא תַעֲלֵל דְּוָיָא בְּלִבְךָ, דְּגַבְרֵי גַבּוּרִין
קָטַל דְּוָיָא (לֹא תִכְנִיס דְּאָגָה בְּלִבְךָ, כִּי הִרְבֵּה גַבּוּרִים הִרְגָה הַדְּאָגָה);
וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לְדָאג, אִף שְׁלֹכַל אֶחָד יֵשׁ דְּאָגוֹת מִדְּאָגוֹת שׁוֹנוֹת,
עַל זֶה כָּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים (יוֹמָא עה): דְּאָגָה בְּלִב אִישׁ
יִשְׁיַחֲנָה, רַב אָמֵי וְרַב אָסִי, חַד אָמַר יִשְׁיַחֲנָה מִדְּעָתוֹ, וְחַד אָמַר
יִשְׁיַחֲנָה לְאַחֲרִים.

וַיֵּשׁ לוֹמַר מִחֲלֻקְתֶּם עַל-פִּי דְבָרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵין, חֲלֻק א',
סִימָן לד): כְּשֶׁהַחֲרָפוֹת מִתְגַּבְּרוֹת עַל לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם וְנִתְרַחַק פִּיּו מִלְּבוֹ
וְכוּ', שְׂאֵז סוֹבֵל כָּל מִינֵי צָרוֹת וַיִּסּוּרִים וּמְרִירוֹת וְכוּ', עַקֵּר הַעֲצָה
לְקַשֵּׁר אֶת עֲצָמוֹ עִם הַנְּקֻדָּה הַשְּׂיִכָּה אֶל לְבוֹ בְּעֵת הַזֹּאת, שְׂזִיָּה סוּד
הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת, שְׂאָדָם צְרִיף לְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתוֹ וְכָל
מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ, וְאִישׁ אֶת רַעְיוֹ
יֹאמַר חֻזַּק, בְּבַחֲיִנַת: 'וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין', נִמְצָא, שְׂיֵשׁ שְׂתֵי נְקֻדּוֹת
שְׂמְקַבְּלִים מִנְקֻדַּת הָרַב, הֵינּוּ נְקֻדַּת עֲצָמוֹ וְנְקֻדַּת הַחֲבֵר, עֵינֵי שָׁם; וְזוֹ
מִחֲלֻקְתֶּם שֶׁל רַב אָמֵי וְרַב אָסִי, חַד אָמַר כְּשֵׁישׁ לְךָ דְּאָגָה — מִסְּפִיק

שְׁיִשְׁיחְנָה מִדַּעְתּוֹ, שְׁיִדְבַר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁיטוֹת גְּמוּרָה, וַיִּפְרַשׂ אֶת כָּל שִׁיחְתּוֹ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת, וַיִּגְלֶה הַכֹּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ וַיּוֹצִיאוֹ מִדַּעְתּוֹ, וְזֶה כְּבָר מִסְפִּיק, וְהוּא כְּבָר אֵינּוּ צָרִיךְ שׁוּם דְּבָר, וְיַחַד אָמַר שְׁצַרִּיכִים גַּם נִקְדַּת הַחֵבֶר, כְּשֵׁישׁ לוֹ דְאָגָה בְּלָבוֹ שְׁיִשְׁיחְנָה לְאַחֲרִים, שְׁיִדְבַר עִם חֵבְרוֹ, וְשִׁנִּיהֶם יִחְזְקוּ זֶה אֶת זֶה. עַל-כָּל-פָּנִים יֵשׁ לָנוּ אֶת הַעֲצוֹת הַנִּפְלְאוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת הָאֵלוּ מִרְבּוֹ וְ"ל, שְׁמַקְבְּלִים נִקְדַּת הָרַב כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתּוֹ, יֵשׁ אֶחָד שְׁמִסְפִּיק לוֹ הַתְּבוּדוֹת, לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יּוֹצִיא מִדַּעְתּוֹ אֶת כָּל הַדְּאָגוֹת שְׁנִכְנְסוּ בּוֹ, וַיֵּשׁ שְׁאִינוֹ מִסְפִּיק לוֹ הַתְּבוּדוֹת, וְגַם עַל זֶה הוּא צָרִיךְ חֲזוּק, וְצָרִיךְ נִקְדַּת חֵבְרוֹ — שְׁיִשְׁיחְנָה לְאַחֲרִים, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַחְזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּנִקְדוֹת אֵלוּ, לְקַבֵּל אֶת נִקְדַּת הָרַב שֶׁהוּא רַבְּנוֹ וְ"ל, וְלְקַבֵּל אֶת נִקְדַּת עֲצָמוֹ שֶׁהִיא הַתְּבוּדוֹת, וְלְקַבֵּל נִקְדַּת הַחֵבֶר, שְׁיִחְזֵק אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִם חֵבְרוֹ בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, וְאִישׁ אֶת רַעְוֵהוּ יֹאמַר חֲזוּק.

נָא וְנָא, אַחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֲזֵק אֶת עֲצָמְכֶם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה בְּשִׁבְתַּת חֲנוּפָה הַזֹּאת, שְׁאַתֶּם זֹכִים לְקַבֵּץ אֶת עֲצָמְכֶם יַחַד בְּיַבְנָאֵל עִיר בְּרִסְלָב, שֶׁהוּא אֶחָד מִזְמַנֵּי הַקְּבוּץ שֶׁהָיוּ מִתְקַבְּצִים אֶצֶל רַבְּנוֹ וְ"ל, וְתַחֲיוּ אֶת עֲצָמְכֶם עִם דְּבָרֵי רַבְּנוֹ וְ"ל. וְלִמְעַן טוֹבְתְכֶם הַנְּצַחִית, רְאוּ לְהַתְנוּעַד יַחַד בְּלִיל שִׁבְתַּת, וּבְשִׁבְתַּת בְּבִקְרָה, וּבִסְעָדָה ג', וּבְמִלְוָה מִלְּפָה, וְלְדַבֵּר אֶז רַק דְּבוּרֵי רַבְּנוֹ וְ"ל, וְאֶז תַּצְלִיחוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְגַם בְּגִשְׁמִיּוֹת יִקַּל לָכֶם, וְתִזְכּוּ לַעֲבֹר עַל כָּל הַדְּאָגוֹת וְהַטְרָדוֹת הַמּוֹנְעִים אֶתְכֶם מִלְּדַבֵּק אֶת עֲצָמְכֶם בּוֹ יִתְבַּרֵךְ. וּבְאֵמַת עֵקֶר הַתְּכֵלִית הוּא רַק לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְהַגִּיעַ אֶל הַתְּכֵלִית הַזֹּאת, שֶׁיְהִיָּה רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפוֹ רַק לְהַפְלֵל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וַיִּמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאֶרֶת זֵיו נֵעֵם הַשְּׁכִינָה, אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּפֹא!

הַמְאֲחֵל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם וְחֲנוּפָה שְׂמַח...

י"ז תתפד.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר מקץ, כ"ח כסלו ד' תתנכה ה'תשנ"ב.

שלום רב אֶל נְשׁוֹת חֲסִידֵי בְּרִסְלָב הַגְּרוֹת בְּ"יבנאל עיר
בְּרִסְלָב", הַנּוֹ"ה עֲלֵיהֶן יִשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ, וְיִשְׁמְרֵן וְיַצִּילֵן מִכָּל צָרָה
וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶן,
וְתַרְוִינָה רַב נַחַת מִיַּלְדֵיהֶן.

מאד מאד רציתי שתמשכנה להתועד ביחד, ואשה תחזק את
רעותה, ותתענינה אחת במצב רעותה, ואם יכולים לעזור לה, כי זו
המצוה הכי גדולה; כי באמת כל אחד רוצה לקיים מצוות, ומחפש
בגרות היכן יש מצוה לעשותה, ואם היו שומעים שיש איזו מצוה
יקרה, ועל ידה עושים נחת-רוח להקדוש-ברוך-הוא, היו נוסעים
מסוף העולם ועד סופו. ובאמת המצוה היא קרובה במאד מאד...
ולא צריכים לחפש אותה, וזה בסביבה שלכם, בעירה שלכם,
צריכים רק להאריך אף, ולא להיות בכעס ובקפדות, ולא להחזיק
שום קנאה וישנאה אחת על השננה, רק לעזור זו לזו, ובזה מקימים
את המצוה הכי גדולה, שהיא מצוות גמילות חסד. כי לפעמים
גמילות חסד של דבור והתחזקות שנותנים לרעותה, זה פי אלף
מגמילות חסד של כסף, כי לפעמים דבור טוב ועזרה קלה, זה
הרבה יותר מגמילות חסד של כסף. ותכמינו הקדושים אמרו (ילקוט
הושע, רמז תקכב): אמר הקדוש-ברוך-הוא, חביב עלי חסד שאתם
גומלים זה לזה מכל הזבח שזבח לפני שלמה המלך; תתארו
לעצמכם היטב, שלמה המלך בנה את בית-המקדש, והביא אלף
קרובנות ביום אחד, עם כל זאת אמר הקדוש-ברוך-הוא, שתביב
עליו הגמילות חסד מכל הזבח והקרנות שהביא והקריב שלמה
המלך. ודבר זה אתם יכולים לקיים אחת עם השננה, להתענין
במצובה, ולעזור לה, כי אין אשה שלא תעבר איזה משבר ודפאון

וכו' מרב העמס וכו', מהילדים שיהיו בריאים, אשר הם יכולים לעיף את העצבים וכו', ועל-כן ראו לעזר אחת לשניה, ובזה תמשיכו על עצמכן ערכות אור זיו שכינת עזו יתברך, כי כשאוחזים את עצמן ביחד באהבה, אחנה ורעות, ואשה עוזרת לרעותה, על-ידי-זה גורמים שהשכינה תשרה בין עם ישראל. ובזה תלוינה כל הגאולה, שתהיה כבר אהבה ואחדות בין כלל נשמות ישראל. אף הסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פרודים בין נשמות ישראל, כי הוא יודע אשר אם עם ישראל יחזיקו את עצמם ביחד, ויזרקו את כל השטיות, שהם המחלקת והמריבות ואי ההבנות, כבר יבוא הגאולה. ועל-כן הסמ"ך-מ"ם אינו מניח שיהיה שלום ואהבה, אחנה ורעות בין עם ישראל, וזו קלפת יון, שהחשיכו עיניהם של ישראל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ב'): חשף — זו מלכות יון, שהחשיכו עיניהם של ישראל וגזרותיהם, שהיו אומרים להם, כתבו על קרן השור, שאין לכם חלק באלקי ישראל, שהם החדירו את דעתם הטמאה בעולם פאלו לית דין ולית דין, והחשמונאים יצאו בגאון ובגאונה ולחמו עמם, וחרתו על דגלם: "מי כמוך ב'אלים י'", שגלו ופרסמו לפל, אשר אין לעם ישראל רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו. ובאמת דיקא על-ידי-זה זכה לנצח אותו, ועל זה מרמזים גרות חנפה להאיר ולגלות את אורו יתברך לכל עם ישראל ולכל העולם כלו, ולכל אחד ואחד בביתו. אשרי מי שזוכה להחדיר את אמתת מציאותו בביתו ובין עם ישראל ובכל העולם כלו, וזו תהיה הגאולה על-ידי משיח צדקנו, שבוא יבוא ויגאלנו, ויבנה לנו את בית-המקדש, אשר שם מקום האורה, ונזכה להפיל באין סוף ברוך הוא, אשרי מי שמשותקק להגיע אל זה עוד היום, אשרי לו בזה ובכא!

המאחל לכן ברכה והצלחה מן השמים וחנופה שמח...

י"ז תתפ"ה.

בעזרת השם ותהברך, יום חמישי לסדר מקץ, כ"ח כסלו ד' דתתנ"ה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! אתה צריך לזכור, שרבנו ו"ל אמר (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד): לְכָל אֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה אֲשֶׁר אֵין בְּחֻבְרוֹ, וְלֹא רַק זֹאת, אֲלֹא אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְהִיּוֹת כְּמוֹ חֻבְרוֹ, וְאִם כֵּן מֵה יֵשׁ לְקַנָּא בְּהַזְוִלְתָּ?! הֲלֹא אִתָּה אֵף פֶּעַם לֹא תוּכַל לְהִיּוֹת כְּמוֹהוּ, וְלְהַפּוּךְ זְכוֹר גַּם תִּזְכֹּר שֶׁיֵּשׁ בְּךָ נִקְדָּה אֲשֶׁר אֵין בְּאֵף אֶחָד. בְּסוּד (תַּעֲנִית כֹּא): דִּלְא מְצִית לְמַעַבְד כְּעוֹבְדָא דְאַבָּא אוֹמְנָא, אַבְיִי וְרַבָּא, שְׁכָל הַש"ס מְלֵא עֲמָהֶם, לֹא יְכוּלִים לְהִיּוֹת כְּמוֹ אַבָּא אוֹמְנָא, שְׁהֵיָה מְקִיז דָּם וְכוּ'; הָרִי שְׁלֵךְ לְפָנֶיךָ, שְׁלַכְל אֶחָד יֵשׁ אֶת הַנִּקְדָּה שְׁלוֹ, וְהוּא צְרִיף לְהוֹצִיא רַק אֶת נִקְדָּתוֹ. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָא אֶת הַבְּרִיאָה עִם אוֹתִיוֹת אֶל-ף-בִּי"ת, שְׁכָל אוֹת יֵשׁ לָהּ צוּרָה אַחֲרַת, בְּסוּד (תַּהֲלִים לֵג, ו): "בְּדָבָר הַזֶּה שְׁמִים [וְאַרְצָן] נַעֲשׂוּ", וְכָל אוֹת שְׁרָשָׁה מְסַפֵּירָה אַחֲרַת וּמִשָּׁם אַחַר מְשֻׁמוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי צְרוּפִי אוֹתִיוֹת בְּדָרְךָ א"ת ב"ש אלב"ם וכו' וכו', יְכוּלִים לְצַרֵּף שְׁמוֹת וַיְחוּדִים נוֹרְאִים, שְׁמִשָּׁם מְשִׁיגִים מַעֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצָן, כְּמוֹבָא בְּדָבְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יט), וְלָכֵן כְּמוֹ שְׁכָל אוֹת הִיא מְשֻׁנָּה מִחֻבְרָתָהּ, כִּי אֵין אוֹת דּוּמָה לְחֻבְרָתָהּ, וְצְרִיכִים אֶת כָּל הָאוֹתִיוֹת, כְּמוֹ-כֵן הֵן נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא חָשׁוּב בְּיוֹתֵר, וְאֵין אֶחָד דּוּמָה לְהַשְׁנִי. וְאַמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּמִדְבַר רַבָּה, פָּרָשָׁה כֹּא, סִימָן ב'): כְּשֵׁם שְׁפָרְצוּפִיָּהֶם שׁוֹנִים כֶּף דְּעוֹתִיהֶן שׁוֹנוֹת; וְלָכֵן אָסוּר לְהַתְּעַרֵּב בְּמַעֲשֵׂה הַזְוִלְתָּ, וְאָסוּר לְהַתְּבַלְבֵּל מֵהַזְוִלְתָּ, וְזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת — לֹא לְהַסְתַּפֵּל עַל אַחַר כָּלָל, אֲדַרְבֵּה צְרִיכִים לְפָרְגֵן גַּם לְאַחֲרִים, כִּי כָּל אֶחָד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ.

אשרי מי שמכניס את זה בלבו ובדעתו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י״ז תתפז.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר מקץ, כ״ח כסלו ד' דחנכה ה'תשנ״ב.

שלום ובִּרְכָה אֶל הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רק חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

עֲלִינוּ לְשַׁבַּח אֶת אֲדוֹן הַכֹּל, שְׂאֲנוּ זֹכִים לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ וַ״ל, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסֵד חַנּוּם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׂיֵשׁ לָנוּ רַבִּי כְּזֶה, הַמְעוֹרָר אוֹתָנוּ מִהַשְׁנָה הַעֲמֵקָה שְׂאֲנַחֲנוּ יְשִׁימֵם בָּהּ (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהַר״ן, חֵלֶק א', סִימָן ס'); וְלָכֵן עֲלִינוּ רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂאִין לְמַעַלָּה מְזֶה, וּמִי שְׂמַדְבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, סִימָן שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ אֶת הַקּוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (תְּהִלִּים יט, ד): ״אִין אֲמַר וְאִין דְּבָרִים בְּלִי נְשִׁמְעַ קוֹלָם״; אִם אִין דְּבוּרִים לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, סִימָן שְׂאִין שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

י״ז תתפז.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר מקץ, כ״ח כסלו ד' דחנכה ה'תשנ״ב.

שלום רב אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

עֲלִיךָ לְהַתְחַזֵּק מְאֹד שְׂאֵתָה אוֹחַז כְּכָר פַּה וְכוּ', וּתְהִלָּה לְאֵל, תִּכְנֹס לְחִפָּה בְּשַׁעַה טוֹבָה וּמְצַלַּחַת. וּמוֹכָא בְּזִהַר (חֵלֶק ג' רִיט'), שְׂבַעַת שְׂמַחָה בָּאִים הָאֲבוֹת מִהָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן לְהַשְׁתַּתֵּף בְּשִׂמְחַת

צאצאיהם למטה. וזכי הראות רואים את נשמות הנפטרים בעת החתונה. והנה חכמינו הקדושים אמרו (קדושין ל): שלשה שתפין באדם: הקדוש-ברוך-הוא ואביו ואמו, וכשאין אבא או אמא, אזי הקדוש-ברוך-הוא, כביכול, בעצמו בא ומשמת את החתן במקום האב והאם, ולכן צריכים להתחזק ולא להשבר משום דבר, ובנדאי הקדוש-ברוך-הוא בעצמו ישמח אותך, ומי יתן, שאזכה להשתתף בשמחתך, ולקבל אנפי שכינתא.

המאחל לך ברפת מזל טוב חמה ולבבית...

י"ז תתפח.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר מקץ, כ"ח כסלו ד' דתנבה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להבין, שבזה העולם באים לאדם דברים שלא צפה להם וכו', וזה מסתרי נסתרות הבורא יתברך, שאדם צריך להיות ביום זה ובשעה זו וברגע זו ובמקום זה דיקא, וכן צריך להפגש עם אדם זה דיקא, ולדבר עמו דבורים אלו דיקא. ולכן המשפיל על דבר אמת, אינו נשבר משום דבר שבעולם, אלא בכל מקום שהוא מגיע, הוא מדבר עמו יתברך כמה דבורים, ושופך את לבבו עם כמה תפלות, וכן כשפוגש אנשים, הוא מדבר עמם על דא ועל הא, תמיד להכניס דבורי אמונה והשגחה פרטית, כך שתמיד יהיה מקשר אליו יתברך, ושום דבר לא יוכל לנתק אותו ממנו יתברך. כי זוהי התכלית של האדם בזה העולם, שתמיד רק יחשב ממנו יתברך, ויהיה דבוק בו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִקֶּץ, כ"ח כְּסֵלוֹ ד' דַּחֲנֻכָּה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ.

לְנֹכוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רק חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד, וְאֵל תְּבַלְּבֵל עֲצָמְךָ מִמָּה שֶׁהִסְמַךְ-מ"ם מְעַלֵּיל עֲלֶיךָ עֲלִילוֹת שְׂוֹא וְשָׁקֵר. זָכוֹר, אֲשֶׁר אֵין לְךָ בְּזֵה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכְּנֹן אֵל תְּשִׁים לֵב לְמָה שֶׁפָּמָה כְּלָבִים נוֹבְחִים עֲלֶיךָ, מָה יֵשׁ לְךָ אִתָּם?! מִי אוֹמֵר לְךָ, שְׂאֵתָה צָרִיךְ לַעֲנוֹת לָהֶם?! הָאֵם כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ עַל הָרְחוֹב, וּמִתְנַפְּלִים עֲלָיו כְּלָבִים וְנוֹבְחִים בְּלִי סוּף, הָאֵם רְאִיתָ אָדָם שֶׁפוּי בְּדַעְתּוֹ, אָדָם נוֹרְמָלִי, שִׁיִּסְתּוֹבֵב אֵל הַכְּלָבִים וַיִּנְבַּח כְּמוֹהֶם... הֲלֹא לְשׁוֹטָה יִחָשֵׁב, וְאֶפְלוֹ כְּלָב אֶחָד נוֹבֵחַ, לֹא מְסִתּוֹבְבִים אֵלָיו וּמְחַזְרִים לוֹ נְבִיחוֹת וְכוּ', כִּי אַחֲר־כֵּן בְּאֵמֶת לֹא יִדְעוּ מִי הַכְּלָב וְכוּ'. רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג'), אֲשֶׁר אֵלוֹ הָעֲזִי פָּנִים שְׂבִדוֹר, הֵן הֵן הַכְּלָבִים. וְלִכְּנֹן אֶסוּר לַעֲנוֹת לְכְּלָבִים בְּשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן, וְלֹא לְהַכְנִס עִמָּהֶם בְּוִפּוֹחִים וְכוּ', כִּי זֶה מִמִּילָא לֹא יַעֲזֹר וְכוּ', בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לַעֲנוֹת לְכְּלָב, כִּי הָרִי הוּא יִנְבַּח עֲלֶיךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן לֹא צָרִיכִים לַעֲנוֹת לַעֲזִי פָּנִים, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה וְכוּ' וְאֵם תִּלְךָ בְּקוֹ הַזֶּה — תִּצְלִיחַ.

עַקֵּר הַהִתְקַרְבוּת אֵל רַבְּנוּ ז"ל תְּלוּיָה אֶף וְרַק בְּהִתְמַדַּת סְפָרִיו הַקְּדוּשִׁים, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרָיו ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצב): פְּנִיּוֹ, שְׁכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ סְפָרוֹ; וְלִכְּנֹן אֵם אֵתָה רוֹצֵה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֵל רַבְּנוּ ז"ל, זֶה אֶף וְרַק לְהִתְמַדַּד בְּסִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא: "לְקוּטִי-מוֹהַר"ן", וְכֵן "סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", "סְפָר-הַמִּדּוֹת", וְשִׁיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת אֲשֶׁר בְּסִפְרֵי "שִׁיחוֹת-הַר"ן" וְ"תִי-מוֹהַר"ן". וּמִלְבַּד זֹאת הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת-רוּחַ. מָה אִכְפַּת לְךָ מָה בְּעַרְל אוֹמֵר אוֹ שְׁמַעְרַל מְסִפֵּר, אוֹ זָרַח עוֹשֶׂה וְכוּ', הַכֹּל דְּמִיּוֹן אֶחָד. יִשְׁנוּ מִשְׁגַּח חֲדָשׁ:

הזקנים אמרו... מי הם לגמרי? ! שאכלו יותר לחם ממני וכו'?!
 זק"ן — זיה שקנ'יה חכמה (קדושין לב:), זה שגמר את ספרי רבנו
 ז"ל פעמים אין מספר, אשרי מי שאוחז בזה!

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תתצ.

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר מקץ, כ"ח כסלו ד' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראי לכבד את בעלך, ואל תשמעי את עצות אחיתפל להתגרש
 מבעלך וכו', פי ברגע שתעשי מהלך זה, יהיה לך סוף מר מאד, פי
 הקדוש-ברוך-הוא לא ימחל לך בשום פנים ואפן על אשר את
 עושה, כדי להציל את הרכוש וכו', הקדוש-ברוך-הוא מקפיד על
 גרושין במאד מאד, וכך גט זהו כח להסמ"ך-מ"ם. ולכן בשום פנים
 לא מתגרשים, רק עושים שלום-בית, ובפרטיות שיש לכם ילדים
 חמודים, וכל-כך חבל שהם יסבלו ויהיו הקרבנות. וחכמינו
 הקדושים אמרו (גטין ז:): כל המגרש את אשתו, אפלו מזבח מוריד
 עליו דמעות; ואמרתי הטעם — למה המזבח? ולמה לא הפיור או
 המנורה או השלחן וכו'? אלא המזבח בוכה ואומר: מספיק קרבנות
 הקריבו עלי, ומה אני צריך עוד. וכשמתגרשים מי סובל? רק
 הילדים, הם נעשים הקרבנות. ולכן כל מי שנתן לך עצת אחיתפל
 הזו להתגרש מבעלך, אין לו חלק לעולם הבא וגם כאן יענש בענש
 חמור.

מה אמר לך! מאד מאד כואב לי כל הספור הזה, את יודעת
 שכל החיים שלי זה רק לבנות בתים ולא להרס בתים, ולכן אני
 בצער גדול עד מאד, ואני מתפלל עליך, שיהיה לך שכל לבל תעשי
 את הצעד הפזיז הזה וכו', תחשבי הרבה קדם שאת רוצה לעשות

את השטות הכי גדולה בחייך, כדי שלא תתחרטי על כל הטעויות וכו'.

עוד פעם אני מזכיר לך, שלבי שותת דם על הטעות וכו' ועל עצת אחיתפל שנותנים לך להתגרש, יש לך בעל נפלא מאד וחמשה ילדים פרחים וכו', וחבל מאד שעל הפרחים יעלו חרקים ותולעים וכו'.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי שתצליחו בחייכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים.

י"ז תתצא.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר מקץ, כ"ח כסלו ד' דתנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל היקר לי מאד ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, כי רב הצרות שאדם גורם לעצמו, זה בא מהדמיון שנכנס בו, כי הדמיונות של האדם הורסים לו את כל החיים, וכמעט רב העולם סובלים מזה. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כה), שצריך להוציא את עצמו מהמדמה ולבוא אל השכל, וזה נעשה על-ידי שמיר וכו', עין שם; מה זה מדמה? כל דבר שהוא נגד המציאות האמתית זה דמיון, ומה זו מציאות אמיתית? זה השם יתברך המחיה ומהיה את כל הבריאה כלה, וכל דבר שמעלים ומסתיר את המציאות האמתית שזה הקדוש-ברוך-הוא, שרק הוא נמצא ואין בלעדיו שום נמצא, זהו כבר דמיון גדול, ובזה סובלים כולם, כי מחמת עוונותיו של אדם, בורא קלפות ומשחיתים, שהם מעלימים ומסתירים את האלקות שיש בכל דבר, עד שנדמה כאלו יש כאן טבע, מקרה ומזל וכו', וזה מה שמכניס את האדם בלחץ גדול, כי אם האדם חושב שפלוגי או אלמוני יכולים להזיק

לו בלי שְנַשְׁלַח מְלַמְעֵלָה, אָזִי הוּא בְצָרוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי נִכְנַס בְּפִתְחֵהּ
 וּבְלַחֲץ גְּדוּל, עַד שֶׁכָּל גּוֹפּוֹ רוֹעֵד וְכוּ', וְהַפְּתַח וְהַדְּאָגָה מְמִיתִים
 אוֹתוֹ, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְצֵאת מִן הַמְדַמָּה וּלְבוֹא אֶל הַשֶּׁכֶל, שֶׁזֶה אֲמַתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, וְאִיךָ זֹכִים לָזֶה? עַל-יְדֵי תִפְלָה, כִּי כָף אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחֲמוּא בְשֵׁלַח ט): מַה תּוֹלַעַת אֵין כְּתָה אֶלָּא בְּפִיָּה,
 כָּף אֵין לְיִשְׂרָאֵל כַּח אֶלָּא פִיָּהֶם; וְאָמְרוּ (מְדַרְשׁ תְּהֵלִים קמט): פִּיָּהֶם
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל חֲרָבָם, וְזֶה שְׁמִיר הֵינּוּ תּוֹלַעַת, עַל-יְדֵי שְׂאֲדָם מְרַגֵּיל אֶת
 עַצְמוֹ לְדָבָר עִמּוֹ יְתִבְרָךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה לוֹ אֶת הַמְצִיאוֹת
 הָאֲמַתִּית, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יְתִבְרָךְ כָּלָל, וְאִז כָּל הַחַיִּים שֶׁלוֹ כָּבַר
 הוֹלְכִים בְּאֶפֶן וּבְדֶרֶךְ אַחֲרָת לְגַמְרֵי, כִּי מֵאֲחַר שְׂמוֹסֵר אֶת כָּל כְּלוֹ
 אֱלֹו יְתִבְרָךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן טו): עַל-יְדֵי
 תִפְלָה שֶׁהִיא בַחֲיִנַת מִשְׁפָּט, שֶׁשׁוֹפֵט עַצְמוֹ עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט מִחַיָּיו,
 עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מוֹרִיד מֵעַצְמוֹ אֶת כָּל מִינֵי פְתָדִים שֶׁל הַבָּל מִשֶּׁר
 וְכוּ' מַחֲזִיה רָעָה וְכוּ', כִּי בְרַגַע שְׂאֲדָם מוֹסֵר אֶת כְּלוֹ רַק אֱלֹו יְתִבְרָךְ,
 זֶהוּ בְעַצְמוֹ הָאוֹר הַגָּנוּז שְׂמֵאִיר בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ
 ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן פד), שֶׁבְכָל יוֹם מִתְגַּלָּה הָאוֹר הַגָּנוּז,
 אֲבָל יֵשׁ נִחְשִׁים וְעַקְרָבִים, שֶׁמְבַלְבְּלִים אֶת הַמַּח וְכוּ', שֶׁלֹּא יוּכַל
 לְרֵאות אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, אִיךָ שֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ דוּמָם,
 צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, וְהַנְחָשִׁים וְהַעַקְרָבִים הֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת זְרוֹת
 וְהַדְּמִיוֹנוֹת הַטּוֹרְדִים אֶת הָאָדָם וְכוּ' וּמְכַנְסִים אוֹתוֹ בְּלַחֲץ זוֹ הַדְּחַק,
 וְאִז הוּא בּוֹרַח וְיוֹצֵא מִחוּץ לְקַדְשָׁהּ, שֶׁזֶה (בְּרֵאשִׁית ג, כד): וַיִּגְרַשׁ אֶת
 הָאָדָם וַיִּשְׁפֹּן מִקֶּדֶם לְגַן-עֵדֶן אֶת הַכְּרָבִים וְאֶת לֵהַט הַחֲרָב
 הַמַּתְהַפֵּכַת לְשִׁמּוֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים"; כִּי לְזִכּוֹת לְהַרְגִישׁ אֶת אֲמַתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, שֶׁזֶה סוּד הַסְּתַפְּלוֹת עַל הַשֶּׁכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר (עֵין
 לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן א') זֶה בְעַצְמוֹ הַגֵּן-עֵדֶן, כִּי גֵן זֶה עוֹלָם
 הַזֶּה, עֵדֶן זֶה עוֹלָם הַבָּא, חֲכָמָה עֲלָאָה וְחֲכָמָה תַּתָּאָה (עֵין
 לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רפו), וְזֶה בְעַצְמוֹ חֲבוּר בֵּין ח' אֶל נ', שֶׁזֶהוּ
 קְשׁוֹר וַיְחִוּד הָעוֹלָמוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹצֵא חַן בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם,
 כִּי מִי שֶׁמְקַשֵּׁר אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת יַחַד, זֶהוּ בְעַצְמוֹ הַגֵּן-עֵדֶן שֶׁמִּתְעַנֵּג
 בְּעֵדוּנָא דִּנְחֻלָּא, דְּבַקּוֹת בָּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהַגִּיעַ
 אֶל זֶה. וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יְתִבְרָךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לְצֵאת מִכָּל

הדמיונות, ולהרגיש תמיד את אמתת מציאותו ותברך על פניו; כי באמת מי שמתבונן, רואה ומבין, איך שהכל אלקות גמור הוא, ואי אפשר להגיע לזה, אלא על-ידי רבוי שיחה בינו לבין קונו, שהיא התבודדות, שהזהירנו על זה רבנו ו"ל יותר מהכל.

ההכרח לקצור.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתצב.

בעזרת השם ותברך, יום ששי לסדר מקץ, כ"ט פסלו ה' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, אם אפה רוצה להצליח בחייה, ראה ללכת על-פי הגלוי שגלה רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ערב) על הפסוק (תהלים צה, ז): "היום אם בקלו תשמעו", אם רוצים לשמע בקולו ותברך, צריכים לזכר שאין לו רק היום הזה, ולא להתבלבל לא מאתמול ומפל שפן לא ממחר, כי אין לאדם רק היום הזה, ולהשתדל לחטף כל מה שיכול היום הזה דיקא. ראשית — שמחה, להיות בשמחה היום הזה דיקא, ולהשתדל לתפס עוד יהודי בתוך השמחה ולרקד עמו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני): אין השמחה ממתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום — שמח למחר, וכן לדבר עמו ותברך כל היום, ולספר לו ותברך את כל אשר עם לבבו, והיכן שרק יגיע ביום הזה ישתדל להשאיר שם כמה דבורים אליו ותברך, ויקשר את המקום אליו ותברך, וכן להקפיד להתפלל את השלש תפלות הקבועות: שחרית, מנחה, ערבית במנין דיקא מתוך הסדור מלה במלה, ועל-די-זה נעשים יחודים גדולים בכל העולמות, רק

לְכוּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת. וְאָמַר רַבְּנֵי ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קכ):
 אֶפְלוּ אֵלָיו שְׂיֹדְעִים כְּנוֹנוֹת וְכוּ', שְׂיִתְפַּלְלוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְּשִׁיטוֹת בְּלִי
 שׁוּם חֻכְמוֹת וְהַשְׂפָּלוֹת כָּלֵל, וְאִם בְּאִמְצַע יָבוֹאוּ לוֹ הַכְּנוֹנוֹת יִמְשִׁיךְ
 לְהַתְּפַלֵּל, וְזֶה יִהְיֶה פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׁלוֹ. הֶעָקֵר רַק לְכוּן מֵה שֶׁהוּא
 אוֹמֵר, וּלְקֹשֶׁר אֶת הַמַּחְשָׁבָה אֶל הַדְּבוּר בְּקֹשֶׁר אִמִּיץ וְחִזֵּק. וְאָמַר
 הַשֵּׁר שְׁלוֹם מִבְּעֻלָּא זי"ע: אִם אָדָם יְכוּן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת אֶת כָּל
 הַתְּפִלָּה, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוּ מְטַעֵה אֶת
 עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶלְא מִתְּפַלֵּל אֶת הַשֵּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת בְּכּוֹנְנָה גְּדוּלָה
 פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְכֵן יִכְרַךְ בְּרַכְּתֵ-הַמְּזוּן וְקִרְיַאת שְׁמַע שְׁעַל הַמְּטָה
 מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא, וְכֵן יִחַטֵּף בְּכָל יוֹם שְׁעוּרִים כְּסֻדְרָן בְּמִקְרָא,
 בְּמִשְׁנָה, בְּגִמְרָא, בְּמִדְרָשִׁים וּבְסִפְרֵי הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים וּבְרַמְבַּ"ם, טוֹר
 וְשִׁלְחָן עֶרוֹף וְכוּ'. וְעַל כָּלֵם — לְהַתְּמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ו'ל כְּסֻדְרָן
 דִּיקָא, עַד שְׂיִהְיֶה שְׁגוּר עַל פִּי מִמֶּשׁ, כִּי רַק זֶה נִקְרָאת הַתְּקַרְבוֹת
 אֶל רַבְּנֵי ו'ל — כָּכֵל שְׁמַרְבֵּה בְּתַפְּלָה וּבְקִשָּׁה, וּמִתְּמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי
 ו'ל, אֲשֶׁר פְּנִיּוֹ, שְׁכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ נִמְצָאִים בְּתוֹךְ הַסִּפֵּר (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן קצב).

מֵה אִמַּר לָךְ! אִם רוֹצִים, יְכוּלִים לְמַלֵּא אֶת הַיּוֹם עִם טוֹב אִמְתִּי
 וְנִצְחִי, וְאֶפְלוּ הַדְּבוּרִים וְשִׂיחוֹת חֲלִין שְׁצָרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַזּוּלָת
 וְכוּ', וְהֵן בְּעִנְיֵי פְּרֻסָּה וְעֶסְקִיּוֹ וְכוּ', גַּם בְּזֶה יִכְנִיס דְּבוּרֵי אִמּוּנָה
 וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, כִּי רַבְּנֵי ו'ל אָמַר: הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוּל לְהָרִים
 וּלְהַגְבִּיָּה אֶת הָאָדָם, וּלְקֹשְׁרוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן לְהַרְבוֹת בְּצַדִּיקָה
 וְחֻסֵּד, שְׁזֵהוּ דְּבַר גְּדוּל מְאֹד. וְאָמַר רַבְּנֵי ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב',
 סִימָן ד'): עַל-יְדֵי שְׁנוּתָנִים צַדִּיקָה נִפְתָּחִים לוֹ פְּתָחִים חֲדָשִׁים בְּשָׂמִים,
 וְהוֹלֵךְ לוֹ יוֹתֵר בְּקִלוֹת. וְלָכֵן אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִפְּזֹר בְּכָל יוֹם צַדִּיקָה,
 וּבְפֻרְט לְהַפְצֵת מַעֲיֵנוֹת הַחֻכְמָה חוּצָה, לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבְּנֵי
 ו'ל בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין עֶרֶף אֵלֶיהָ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתצג.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר מקץ, כ"ט פסלו ה' דחנכה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נְרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ בְּצִרוּף מִכְתָּבִי כָּלָם.

מה אמר לְכֶם! אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מְרַבִּי אֶמֶת כְּזֶה.

בְּעֵנֵינִי שִׁיחוֹת, אֲשֶׁר יָפָה הַשְּׁתִיקָה מֵהֶם וְכוּ', הָרִי רַבְּנוּ ו"ל
אָמַר: אֲגִלָּה לָךְ סוּד וְתִצְנִיעוּ אֶת הַסוּד וְכוּ', כִּי לֹא רָצָה שְׁתַּתְּרֶבָה
הַמַּחְלָקֶת וְכוּ'. וְלָכֵן שִׁיחוֹת כְּאֵלוֹ יָפָה הִיא הַשְּׁתִיקָה, וּבַפְּרָטִיּוֹת
לְמִקְרָבִים חֲדָשִׁים, וּמְצִינוּ דְבָר זֶה בְּגִמְרָא (עֵין סְנֵהֲדִין לֵא): הַהוּא
תְּלַמִּידָא דְנִפְיָא עָלֶיהָ קָלָא דְגַלִּי מְלֵתָא דְאֶתְמַר בֵּי מְדַרְשָׁא בְּתַר
עֶשְׂרִין וְתַרְתִּין שְׁנֵין אֶפְקִיָה רַב אָמִי מִבֵּי מְדַרְשָׁא, אָמַר דִּין גַּלִּי רִזְיָא;
הֵינּוּ הִיא תְּלַמִּיד שְׁגָלָה מַה שְּׁדַבְּרוּ לְפָנָי עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה (אֲשֶׁר
בּוֹדְאֵי כְּבֹר נִשְׁכַּח הַדְּבָר), עִם כָּל זֹאת הוֹצִיאוּ רַב אָמִי מִבֵּית-
הַמְּדַרְשָׁא, אֲשֶׁר הוּא מְגַלָּה סוּדוֹת מֵהַחֲדָר; הָרִי שְׁלָכְם לְפָנֵיכֶם, אִיךְ
שְׁשִׁיחוֹת כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר יָפָה הִיא הַשְּׁתִיקָה, צְרִיכִים לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר,
כְּדִי שְׁלֹא תִתְגַּבֵּר הַמַּחְלָקֶת, כִּי כָּל-כֶּף חָבַל אֲשֶׁר יוֹם טוֹב שְׁנוֹתָן
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּנָה לְאָדָם, שְׁיִבְלָה אֶת זֶה בְּהֶבֶל וְרִיק וּמִכָּל
שְׁכֵן בַּחֲטָאִים, הֲלֹא זֶה בּוֹשָׁה וְחֹרְפָה וְכוּ' כָּאֵן לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וּמִכָּל שְׁכֵן לְמַעְלָה בְּעוֹלָם הַבָּא אִיזוּ בּוֹשָׁה וְחֹרְפָה זֶה וְכוּ'.

וְלָכֵן אֲשֶׁרִי מִי שְׁיֹדֵעַ אֶת הָאֶמֶת, שְׁפָל יוֹם הוּא יוֹם טוֹב,
וְצְרִיכִים לְנַצֵּל אֶת זֶה בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה, וְלַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֶיךָ...

י"ז תתצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי לְסֵדֶר מִקֶּץ, כ"ט כְּסֵלוֹ ה' דְּחֻנְכָה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

תְּכַמִּינֵנו הַקְדוֹשִׁים אָמְרוּ (סְנֵהֲדִינִי מו:): הִסְפֵּדָא יִקְרָא דְחַיִּי אוּ יִקְרָא דְשְׂכִיבָא; אִם בְּשִׁבִיל הַנֶּפֶטָר — לֹא צְרִיכִים לְהִסְפִּיד, כִּי כָּל יָמָיו עָבַד שְׂיַחְיָה חַיָּיו בְּצַנִּיעוּת, וְהִיָּה בְּאַמַּת הַצָּנֵעַ לְכַת עַד מְאֹד, שֵׁם לֵילוֹת כְּיָמִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְתָמִיד הִיָּה שְׂמַח בְּחֻלְקוֹ, וְאִם בְּשִׁבִיל הַחַיִּים יֵשׁ הַרְבֵּה מֵהַ לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ, בְּרַח מִהַפְּרָסוּם בְּאַפֵּן נִפְלָא עַד מְאֹד, וְעַם כָּל מַדְרָגוֹתָיו בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ גְּדוּלָה מְאֹד וְרַבּוּי תְּעֻנּוֹתָיו שֶׁהִתְעַנָּה וְכוּ', וְדַקְדוּקָיו בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה עַד לְהַפְּלִיא, וְהַכֹּל בְּשִׂקּוּט וּבְצַנִּיעוּת הִיָּה עָנּוּ וְשִׁפְלָה וְסִבְלָן גְּדוּלָה, בּוֹרַח מִכָּל מִינֵי מַחְלָקַת וְכוּ', וְשָׁמַר עַל פִּיו כָּל יְמֵי חַיָּיו, אֲשֶׁרֵי הָאָדָם הִזָּה!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבְתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תתצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי לְסֵדֶר מִקֶּץ, כ"ט כְּסֵלוֹ ה' דְּחֻנְכָה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיְקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעֻנְיָן עֲנוּהַ שְׂפַתְתָּהּ וְכוּ', הַהֶכְרַח לֹאמַר לָךְ, שְׂרָאוּי לָךְ לְעֵינַי וְלִלְמַד אֶת הַמְּאָמֶר בְּלִקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצו, שְׁשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל מְסִבִּיר מֵהַ זֶה עֲנוּהַ, כִּי אֵין זֶה עֲנוּהַ לְלָכַת עִם רֹאשׁ כְּפוּף וְכוּ',

כי זו נקראת חנפיה וכו', עיין שם; ובאמת כתוב אצל משה רבנו (במדבר יב, ג): "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"; ופרש רש"י הקדוש: ענו, שפל וסכלן, הינו מדת ענוה, שאדם בטל ומבטל לגמרי באין סוף ברוך הוא כל-כף, עד שאינו מרגיש גם את עצמו מרב התכללותו בו יתברך, ויכולים להלך בראש גבוה וכו', ומלבש בבגדי זהב, אבל בתוך תוכו הוא בעיני עצמו כלום ממש, ואיך זה מתבטא? שהוא שפל ברוך. והעקר — הוא סכלן גדול שסובל הכל, סובל על כל מה שעובר עליו, ואינו מתרעם עליו יתברך, אפלו שהכל הולך לו הפוך ממה שרוצה, הוא מבטל רצונו לרצונו יתברך וסובל הכל, ואינו מתלונן על שום דבר, זה נקרא ענו אמת. ובאמת צדיק כל-כף בטל ומבטל בו יתברך, ואינו מחזיק טובה לעצמו, הוא כלל אינו יודע איזו מעלה יש בו וכו', עד שצריך לעבד על מדת ענוה, כי הוא כל-כף בטל בעיני עצמו, עד שאינו מרגיש שיש בו איזו מעלה, והוא צריך לעבד ולעקר ממנו את המעלה הזו וכו', ענו אמת — זה שאין לו כלום, רק את השם יתברך, וסובל כל הבא עליו. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן יד), שיש ד' בחינות שפלות. והשלמות, שיהיה שפל אפלו ממה שיש לו, כל-כף צריך להיות בעיני עצמו כלום, אשרי מי שמגיע למדרגה של ענוה כזו. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עב): סימן שמקרב אל צדיק אמת, אם מקבל ממנו שפלות; כי עקר הגדלה היא שפלות, ויהיה שכן לעפר בחייו, ובזה נמדד האדם, לידע אל מי הוא מקרב — אם נופלת עליו שפלות אמתית, סימן שהוא מקרב אל צדיק אמת, וההפוך מובן ממילא וכו', אקנה שתבין את כל זה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתצו.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר מקץ, כ"ט פסלו ה' דחנפה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל היקר לי מאוד ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

לְנִכוּן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ הָאֲרוּךְ.

מה אמר לך! הִיָּה רְאוּי לְכַתֵּב לְךָ חֲזָרָה סֵפֶר שְׁלָם, אֶךְ טְרֵדוֹתֵי רַבּוֹ כְּמוֹ שָׁרְבוּ בְעֶסֶק הַרְבִּים, וּבַפֶּרֶט שֶׁכָּבַר זַכְּנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְזִכְיֹת חֲנָם לְחֹדֶשׁ וּלְחֹבֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל כַּמָּה וְכַמָּה סְפָרִים נִפְלְאִים, כְּמוֹ פְרוּשׁ פְּשוּט עַל כָּל הַסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", בְּשֵׁם "שְׁפֶת-הַנְּחַל", וְכֵן פְרוּשׁ נִפְלֵא בְכַמָּה מִהַדוּרוֹת עַל הַסֵּפֶר הַקְּדוּשׁ רַוִּי דְרָזִין "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" בְּשֵׁם "נִהְרֵי אֶפְרָסִמוֹן", וְכֵן סֵפֶר נִפְלֵא "בְּאוּרֵי-הַמְּדוּת" עַל "סֵפֶר-הַמְּדוּת" לְבָאֵר אֶת הַמְּדוּת שְׁגִלָּה לְנוֹ רַבְּנוֹ ז"ל, וְלַהֲסִבִּירוֹ בְּצוּרָה פְּשׁוּטָה וּמְקַבְּלָת, כְּדֵי שְׁנַזְכֶּה לְקִיָּם אֶת דְּבָרֵי הַקְּדוּשִׁים, וּלְקִיָּמָם כְּפִשׁוּטוֹ מִמֶּשׁ, כִּי זֶה הִיָּה רְצוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל, שְׁנַזְכֶּה לְחֹזֵר הַרְבֵּה עַל "סֵפֶר-הַמְּדוּת", עַד שְׁנֹדַע אֶת זֶה בְּעַל-פִּה, כִּי הַמְּדוּת הֵן עֶקֶר הָאָדָם, וּבְלִי מְדוּת אָדָם הוּא חִיָּה בְּצוּרַת אָדָם. וְאָמַר רַבְּנוֹ ז"ל לְתַלְמִידוֹ רַבִּי נַפְתָּלִי ז"ל עַל "סֵפֶר-הַמְּדוּת": הַסֵּפֶר הַזֶּה עָשָׂה אוֹתִי לִיהוּדִי, וְהֵנָּה "סֵפֶר-הַמְּדוּת" הֵן הַשְּׂגוֹת גְּבוּהוֹת עַד מָאֵד, שֶׁהִשִּׁיג רַבְּנוֹ ז"ל בְּמְקוֹם שֶׁהִשִּׁיג, וְהֵם לֹא לְקוּטִים שֶׁלְקַט מִדְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְהִשִּׁיגָם בְּמְקוֹם שֶׁהִשִּׁיגָם, וְהִפְסוּקִים וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים הֵם אֲסֻמְכָתָא בְּעַלְמָא, וְלִכֵּן צָרִיכִים לְבָאֵרם וּלְהַסְבִּירָם, כְּדֵי שְׁנַזְכֶּה לְקִיָּמָם בְּשִׁלְמוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה גַם אֲנַחְנוּ נִזְכֶּה לְהִיּוֹת יְהוּדִים טוֹבִים, כְּמוֹ שָׁרְבָנוֹ ז"ל רָצָה מֵאֲתָנוּ. וְכֵן זַכְּנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא בְזִכְיֹת חֲנָם לְחֹבֵר סֵפֶר עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַמוֹעֲדִים וְעַל אַבוֹת וְעַל תְּהִלִּים וְעַל חֻמֵּשׁ מְגִלוֹת וְעַל מִשְׁלֵי, מְלֻבָּד רַבּוּי הַקְּנֻטְרִסִּים הַמוֹפְצִים בְּכָל הָעוֹלָם פְּלוּ בְּשִׁתִּים-עֶשְׂרֵה שְׁפוֹת, אֲשֶׁר רַב רַבָּם הַמְּקַרְבִּים הַחֲדָשִׁים מִשְׁנַת תַּשְׁכ"ה נִתְקַרְבוּ, רַק עַל-יְדֵי הַקְּנֻטְרִסִּים הָאֵלוּ, וְלִכֵּן לֹא בַחֲנָם לְקַח אֶת עֲצָמוֹ הַסֵּמ"ך-מ"ם עָלֵי פֶל-כֶּף בְּרִצִּיחָה כְּזוֹ וְכוּ', וְהַתְּלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמִי שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ וְכוּ', וּבַפֶּרֶט שְׁעֵשִׂיתִי מַעֲשֵׂה שָׁרְבִים וְכֵן שְׁלָמִים לֹא זָכוּ לָזֶה — לְחַתֵּן וְכוּ' כְּדֵי לְהַצִּילָם מִפְּגַם-הַבְּרִית וְכוּ', וְעַל זֶה עָזַב אֶת כָּל הָעוֹלָם פְּלוּ, וְלִקַּח עֲצָמוֹ עָלֵי וְכוּ' וְכוּ' [וְאִין כָּאֵן הַמְּקוֹם לְהָאֲרִיף בְּזֶה, וְעוֹד יִגִּיעַ הַזְּמַן שְׁנוֹכַל לְפָרְסָם אֶת הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים שֶׁעָמְדוּ בְּדַרְכֵי וְכוּ'] .

מה אני, מה חיי, רק רצייתי להציל את בני הנעורים, שלא ידעו מה זה פגם-הברית וכו', ולכן הוציא ועדן מוציא עלי הסמ"ד-מ"ם את כל החצים מבית וכו' ומבחוץ וכו', ומה לעשות? מסתובבים לאלפים ורכבות בני ובנות ישראל וכו', ומה הם צריכים? רק שדוף, להתחתן וכו', כל-כף רחמנות כהיום על בני הנעורים, הדור פרוץ לגמרי, וכלם נכשלים וכו' ואין מי שידאג להם כלל וכו', ותהלה עשיתי מה שעשיתי וכו', ועל זה קם עלי הסמ"ד-מ"ם ברציחה כזו, שאי אפשר להסביר וכו'. ולצערי הרב, מאמינים לו ולא לי וכו', אדרבה, יש עלי כל מיני טענות וכו', ולא עוד, בחורים ואברכים שנמצאו בשאול תחתית ומתחפיו, והתקורבו אל רבנו ז"ל על-ידי ספרי שזפני הקדוש-ברוך-הוא לחדש, גם הם מדברים עלי כל דבר אסור... האם זה לא מצחיק?! האם זה לא כואב?! הוי, טמא מטמא, פגום בברית וכו' וכו', ואלו הספרים והקנטרסים עזרו לה לחזר בתשובה, והפלגת בספרים אלו ושפחת אותם עד מאד, ואיך פתאם נתהפכת?! האם התפקחת על-ידי הנחש הקדמוני אשר אמר לחנה (בראשית ג, ה): "ונפקחו עיניכם".

וכלל זה קח בידיך — מי שמדבר עלי, זה רק מצד גאות וישות וכו', אשר נובע מנאוף, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יא): גאות ונאוף תלויים זה בזה; ולכן אם אתה רוצה לדעת אם אָחד נואף וכו', תבדק אם הוא אינו מדבר עלי, פי מי שמדבר עלי כל דבר אסור, אתה יכול להוציא ספר תורה ולהשבע על זה, אשר האדם הזה הוא נואף — או בגלוי או בסתר, יהיה מי שיהיה, ואני חזק בזה וכו', פי מה אני ומה חיי? רק רוצה להציל את בני הנעורים מעברות חמורות וכו', אשר רק רבנו ז"ל יכול לתקן אותם, ותהלה לאל, אני שמש אצל רבנו ז"ל, וכל הראש שלי זה למעלה מחצי יובל שנים רק לגלות ולפרסם את רבנו ז"ל בעולם, ועכשו אני בונה עיר על שם רבנו ז"ל: "יבנאל עיר ברסלב", והרשעים פים נגרש, השקט לא יוכל וכו' (ישעיה נז, כ), אבל רבנו ז"ל אמר: "נצחתי ואנצח", שמדתו נצח.

הדורש שלומך כל הימים...

י"ז תתצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שְׂשִׁי לְסֵדֶר מִקֶּץ, כ"ט כְּסֵלוֹ ה' דְּחֻנְפָה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל הָרַב הַיְקָר לִי מְאֹד, חוֹבֵר חֲבוּרִים מְחַכְמִים,
עוֹסֵק בְּצַרְכֵי צְבוּר בְּאַמוּנָה, אִישׁ חַי רַב פְּעָלִים ... שְׁלִיט"א.

לְנִכוּן קִבְלָתִי אֶת מִכְתְּבְּכֶם הָאָרֶךְ.

לְקֶצֶר אָנִי בָּא מִפְּנֵי טְרֵדוֹתֵי בְּעֶסֶק הָרַבִּים.

כָּלֵל גָּדוֹל הוּא אֶצֶל צְדִיקֵי הַדּוֹר תִּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
הַקְּדוֹשׁ זי"ע, כִּי אִם לֹא מְאִירִים מִן הַשָּׁמַיִם מֵה לּוֹמֵר — אֵין
אוֹמְרִים. וְלִכֵּן כָּל הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּים, אֵף פְּעַם לֹא הִכִּינוּ עֲצָמָם
לוֹמֵר תּוֹרָה, אֶלֶּא בְּשַׁעַה שֶׁהִתְקַבְּצוּ אֲלֵיהֶם תִּלְמִידֵיהֶם, וְנִשְׁפָּעָה
עֲלֵיהֶם רוּחַ מְמָרוֹם, וְהִתְחִילוּ לוֹמֵר תּוֹרָה בְּכַחֲנִית שְׂכִינָה מְדַבֶּרֶת
מִתּוֹךְ גְּרוֹנָם, וְעַל-דִּי-זֶה שָׁמַע כָּל אֶחָד מֵה שֶׁהָיָה צְרִיף לְשִׁמְעָה. וְלִכֵּן
הַצְּדִיקִים אֵף פְּעַם אֵינָם מְכִינִים עֲצָמָם מֵה לּוֹמֵר, אֶלֶּא מְדַבְּקִים
עֲצָמָם בּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, וְאֵז תִּשְׁפַּע עֲלֵיהֶם תּוֹרָה. וּבִעֵת
אֲמִירְתָּם תּוֹרָה, לֹא הָיָה לְגַמְרֵי בְּזֵה הָעוֹלָם מֵרַב הַתְּפִלּוֹתָם בּוֹ
יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר עַל-פִּי-רַב כְּשֶׁגָּמְרוּ אֶת תּוֹרְתָם, שְׂכַחוּ לְגַמְרֵי מֵה אָמְרוּ,
רַק הַתִּלְמִידִים כְּתָבוּ דְבָרֵיהֶם, וְדָבַר זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר לְאָדָם
שֶׁעֵדִין נִמְצָא בְּמִדּוֹר הַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא וְכוּ', מְלֵא צוּאָה שֶׁל
נְאוּף נִמְצָאִים בְּמַחוּ, וְהַמּוֹתְרוֹת מְסַבְּכִים אֶת מַחוּ, שְׂאִינוּ יְכוּל
לְהוֹצִיא מִשְׁפָּט יֵשֶׁר (עֵזֶן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא); וְלִכֵּן אֵלוֹ
שֶׁעֵדִין יֵשׁ לָהֶם צוּאָה בְּרֵאשׁ, וּמְדַבְּרִים עַל סְפָרִים חֲדָשִׁים, עַל סְפָרֵי
צְדִיקִים הַדְּבּוּקִים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֵיךְ תִּהְיֶה לָהֶם הַשְּׂגָה בְּדַבּוּרִים אֵלוֹ
כָּלֵל! ?

הָרַב הַקְּדוֹשׁ אִישׁ הָאֱלָקִי הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'עֵנְסֵק זי"ע,

כְּשֶׁאָמַר תּוֹרָה, לֹא הָיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה כָּלָל, וּבָנוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְ"ל כָּתַב אֶת הַתּוֹרָה שֶׁאָמַר בְּסַעְדָּה שְׁלִישִׁית, וּפְעַם בְּמוֹצָאֵי שְׁבַת רָאָה אֶת הַכְּתָבִים עַל שְׁלַחַן בְּנוֹ, וְעֵינָיו בִּהֶם, וְשָׁאַל אֶת בְּנוֹ: מִי אָמַר דְּבָרִים אֵלֶי? וְהָשִׁיב לוֹ בְּנוֹ: אָבִיא, אֶתְּהָ אֲמַרְתָּ אֶת זֶה בְּסַעְדָּה שְׁלִישִׁית. עָנָה וְאָמַר: זֶה לֹא יָכוֹל לֵהוֹיֹת... רַק מְלֶאֱךָ יָכוֹל לֹאמַר דְּבָרִים כְּאֵלוֹ... הָרִי זֹו מְדַרְגָּת הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם כָּל־כֶּף דְּבוּקִים בּוֹ וְתִבְרָךְ, שְׁתִּכְרַף־וּמִיד כְּשֶׁגָּמְרוּ לֹאמַר, כְּכֹר שְׁכָחוּ מֵהָ שֶׁאָמְרוּ, וְלוֹלֵא תִלְמִידֵיהֶם שֶׁפָּתְבוּ אֶת דְּבָרֵיהֶם, הָיָה הַכֹּל נֶסֶוּב לְחִלּוּטִין. וְדָבָר זֶה רָאִינוּ אֶצֶל רַבְּנוּ וְ"ל, אֶפְלוּ שֶׁגָּלָה לְפָנֵינוּ נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת שֶׁלֹּא נִשְׁמַע מִיּוֹם בְּרֵא אֱלֹקִים אָדָם עַל פְּנֵי אֲדָמָה, גְּלוּיִים וְסוֹדוֹת נִשְׁגָּבִים וְכוּ', עַד שֶׁעַל־יְדֵי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים, הִכִּי רְחוּקִים יָכוֹלִים גַּם לֵהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְתִבְרָךְ וְכוּ', וְלִזְכּוֹת לֵהוֹיֹת צְדִיק אֲמַת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אַחַר אֲמִירַת הַתּוֹרָה, וְאַחֲרֵי שֶׁגָּלָה מֵהָ שֶׁגָּלָה וְכוּ', מְצָאוּ אוֹתוֹ בּוֹכָה — אֵיךְ זֹכִים לֵהוֹיֹת נַעֲשֶׂה יְהוּדִי. וּבְכָה כָל־כֶּף מִמֶּשׁ כְּמִי שֶׁעֲכָשׁוּ יוֹצֵא וְכוּ'. וְלוֹלֵא מוֹהֲרֵנִי תְ"ל, שֶׁכָּתַב אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ וְ"ל, לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ אֶפְלוּ עָלָה אַחַד, כְּמוֹ שֶׁבְּפָרוּשׁ אָמַר לוֹ רַבְּנוּ וְ"ל. הָרִי שֶׁלְךָ לְפָנֶיךָ, כִּי הַצְּדִיקִים לֹא מְכִינִים לֹאמַר תּוֹרָה, אֶלֶּא רַק מֵהָ שֶׁנִּשְׁפַּע עֲלֵיהֶם מְלִמְעָלָה, כָּל אַחַד כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ וְשָׂרְשׁוֹ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים וְכוּ'.

וְכֵן מְסַפְּרִים סְפּוּרִים כְּאֵלוֹ כְּמַעַט עַל כָּל הַצְּדִיקֵי אֲמַת, שְׁבַעַת אֲמִירַת תּוֹרָה הָיוּ בְּטִלִּים וּמְבֹטְלִים בּוֹ וְתִבְרָךְ, אוֹ יוֹתֵר, שֶׁתּוֹרָתָם הִיָּתָה אֲזַ תְּפִלוֹת לְפָנָיו וְתִבְרָךְ, כְּמוֹ שֶׁגָּלָה רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי־מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ה') עַל הַפְּסוּק (דְּנִיֵּאל ד, יד): "בְּגִזְרַת עִירִין פִּתְגָמָא, וּמֵאמַר קְדִישִׁין שֶׁאֲלַתָּא", כְּשֵׁיִשׁ גִּזְרוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, אֲזִי הַצְּדִיקִים מְדַבְּרִים כְּלִפֵּי מַעְלָה, כְּאֵן חוֹשְׁבִים שְׂאוּמָרִים וּמְגִלִּים תּוֹרָה, וּבֵינָן כֶּף שׁוֹפְכִים לְבָם בְּתַפְלָה כְּלִפֵּי מַעְלָה.

מְסַפְּרִים עַל הָרַב הַקְּדוּשׁ רַבֵּי אַבְרָהָם וְ"ל הַמְּגִיד מְטָרִיֶּסֶק זִי"ע, אַחַר שֶׁהִתְלַחֵב מְאֹד בְּסַעְדָּה שְׁלִישִׁית, וְהִתְחִיל לֹאמַר תּוֹרָה, וּכְשֶׁגָּמַר, הִחִלוּ הַתְּלִמִּידִים לְשִׁיר זְמִירוֹת, וּכְשֶׁגָּמְרוּ שָׁאַל אֶת בְּנוֹ: "אֲמַרְתִּי כְּכֹר תּוֹרָה אוֹ לֹא?" וְאָמַר לוֹ בְּנוֹ: "אָבִיא, עֲכָשׁוּ אֲמַרְתָּ תּוֹרָה

בְּאַרְיֵכוֹת", וְהוּא לֹא זָכַר כָּלֵל. וְדָבַר זֶה אָדָם פְּשוֹט אֵינוֹ יְכוּל לְהַכִּיֵּן בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, כִּי רֵאשׁוּ מְלֵא טְנוּף וְהִרְהוּרִים רַעִים וְכוּ'. וְגִדּוּלֵי הַצְּדִיקִים כָּל-כָּף נִכְלָלִים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שְׂשׂוּכָחִים הַכֵּל, וְאֵין לָהֶם שׁוּם הַסְּתַפְּלוּת וְשׁוּם שְׂמִיעָה וְכוּ' בְּזֶה הָעוֹלָם כָּלֵל, אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי דְבָקֵיהֶם!

יֵשׁ עוֹד כָּלֵל גְּדוֹל אֲצֵל הַמַּגִּידִים, וְכֵן הוּא בְּקַבְּלָהּ בְּיָדָם, שְׂקָבְלוּ מִמַּגִּידִים מִדּוֹר דּוֹר, שְׂאֵף פַּעַם לֹא יִתְחַרְטוּ אַחַר הַדְּרָשָׁה, לְמָה לֹא אָמְרוּ גַם זֶה וְכוּ', וְלְמָה לֹא דִבְרוּ גַם זֶה וְכוּ', וְלְמָה אָמְרוּ כֵּךְ וְלֹא כֵּךְ וְכוּ' וְכוּ', שְׂלֵא יִתְחַרְטוּ, כִּי כֵּךְ רָצוּ מִהַשְּׂמִים, שְׂדִיקָא דְבָרִים אֵלוֹ יֵאמְרוּ וְלֹא דְבָרִים אַחֲרֵים, וְאֶפְלוּ אִם הִכִּינוּ לְעֲצָמָם אֵיזוֹ דְרָשָׁה, וְיִצָּא לֹמֵר לָהֶם דְבָרִים אַחֲרֵים לְגַמְרֵי, אֲשֶׁר לֹא חֲשָׁבוּ לֹמֵר וְכוּ', אֲסוּר לָהֶם לְהַשְׁבֵּר, מֵה זֶה וְעַל מֵה זֶה קָרָה לָהֶם דְבָר זֶה וְכוּ', כִּי כֵּךְ הִזָּה רָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ.

וְלָכֵן בְּעַל דְרָשׁוֹן אוֹ מַגִּיד אוֹ כֹּל מִי שֶׁרַק אוֹמֵר תּוֹרָה, שְׂיִמְסֹר עֲצָמוֹ קֹדֶם לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאִזּוֹ יִפְתַּח פִּיו, וְיֵאמֵר כָּל מֵה שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְרוּךְ-הוּא יִשְׁפִיעַ לוֹ, וְאַחֲרַת לֹא יֵאמֵר כָּלֵל.

עוֹד זֹאת כָּלֵל גְּדוֹל לְבַעַל דְרָשׁוֹן אוֹ מַגִּיד שְׂאוֹמֵר דְרָשָׁה אוֹ תּוֹרָה בְּרַבִּים, שְׂיִהְיֶה לוֹ בְּטַחֲוֹן עֲצָמֵי, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ אֵימָתָא דְצַבּוּרָא בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן כָּלֵל, רַק יִהְיֶה חֲזָק וְאֵמִיץ בְּמָה שְׂמַדְבֵּר, וְכַרְגַּע שְׂיֵשׁ לוֹ אֶת הָעֲמוּד לְדָרֵשׁ, אֵל יִסְתַּכַּל עַל שְׂאַחֲרֵים מוֹשְׁכִים בְּאֵף... אוֹ רוֹצִים שְׂיִמְהַר... אֶלָּא פִּיּוֹן שְׂכָבֵר מְחֲזִיק אֶת הָעֲמוּד, שְׂיִדְבֵּר וְיַעֲוֹר אֶת לֵב הַשׁוֹמְעִים דְבָרָיו לְאַמוּנָה וְלִקְיוּם מְצוּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת וְלִלְמַד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלִנְתִינַת צְדָקָה. וְהַעֲקָר הוּא הַתְּחִזְקוֹת — לְחֲזֵק לְאַמֵּץ לְעוֹדֵד וְלִשְׂמַח אֶת נַשְׁמוֹת הַשׁוֹמְעִים, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מֵה שְׂעוֹבֵר, וְהִיּוֹם צְרִיכִים לְשִׂמְעַ רַק הַתְּחִזְקוֹת, כִּי נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל צְמֵאִים הַיּוֹם לְדָבַר הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ.

הַמֵּאַחַל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתצח.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר מקץ, כ"ט פסלו ה' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ו"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ר'), שעקר התשובה הוא — לשמע בזיונו, וידם וישתק, ועל ידי זה נזדכך הדם שבחלל השמאלי וכו', וזכה להרגיש אלקותו יתברך, עד שנעשה אדם היושב על הפסא, הינו שהטבע נכנע לפניו וכו', והרשעים אינם יכולים לעשות לו שום דבר.

ידועה ומפורסמת גדלתו של הרבי רבי אהרן הגדול מקרלין זי"ע, אשר צדיקים העידו, שהחזיק שמונים אלף בעלי תשובה, ומדרגתו הייתה להפליא פלאי פלאות, ואביו ר' יעקב ו"ל היה צדיק נסתר, ושאלו אותו: איך זכה להוריד נשמה קדושה כזו? ענה ואמר: מעולם הייתי ותרן וסבלן, תמיד ותרתי וסבלתי על עלבוני. מרב שהיה נעלם, היה שמש בבית הכנסת, ובמים נוראים היה השמש גם בעל תפלה. ופעם אחת בליל יום הכפורים, האריך מאוד בתפלת העמידה, והצרכו כל הקהל לתכות עד שיגמרו. וכשסיים, נגש אליו עשיר אחד עז פנים, וברבים סטר לו על הלחי, ואף אחד לא מחה על זה, והוא עשה עצמו כאלו לא ארע דבר, ותכף ומיד התחיל את הפיוט "יעלה" וכו', והמשיך את התפלה. ובא אליהו הנביא אליו בדמות בן אדם ואמר לו: "מכר לי את הביןון הזה שקבלת ברבים ולא ענית" וכו', ענה ואמר בפשיטות: "אין לי מה למכר כלל, פי תכף ומיד מחלתי לו", ובשכר זה זכה להוריד נשמה קדושה כזו.

רואים מזה מה זה לדם ולשתק על בזיונו, ולא לענות למחרפי ולמבזי נפשו שום דבר. ובאמת איך זוכים להגיע למדרגה נוראה

ונפלאה כִּזו, להיות סבֵּלֶן על כֹּל מה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלֹא לַעֲנוֹת לְמַחְרָפֵי וְלִמְבֹזֵי נַפְשׁוֹ? אֶל מְדַרְגָּה זוֹ זֹכִים עַל-יְדֵי תַקְוָה הַאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה. בְּרַגַע שְׁאֲדָם מֵאֲמִין בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִין שׁוּם טִבַע, מְקַרָּה וּמְזֵל כָּלֵל, וְהַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהִשְׁגָּחַה נּוֹרְאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, זֶה מֵה שְׁמֵבִיא אֶת הָאָדָם אֶל מְדַרְגָּה זוֹ. וְכֵן לְהַפּוֹךְ — אִם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְשִׁמְעַע בְּזִיוּנוֹ, וְשׁוֹתֵק וְסוֹבֵל, זֶה מֵבִיא אוֹתוֹ אֶל תַּכְלִית מְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה, עַד שִׁישִׁיג תְּמִיד אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שִׁיְהִיָּה גְלוּי לְפָנָיו אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁרֵי לוֹ!

הַמֵּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלַחַה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתצט.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי לְסֵדֶר מַקְוֶה, כ"ט כְּסֵלוֹ ה' דְּחֻנְכָּה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנֹכוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לָךְ, שְׁאֲסוּר לְהִרְהֹר אַחֲרֵי דְרָכֵי הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, כִּי כֹל מֵהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה, בְּנֹדָאֵי זֶה עִם חֶסֶד וּבְצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט וְכוּ', כִּי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ לֹא תִצָּא הָרַעוֹת וְכוּ'. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם יוֹדַע, שֶׁכֹּל מְאֲרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מַעֲיֵן עוֹלָם הַבָּא; נִמְצָא, שֶׁהַהַפּוֹךְ — כְּשֶׁאִין אָדָם יוֹדַע דְּבַר זֶה, אֲשֶׁר הַכֹּל לְטוֹבָתוֹ, אֲזִי מְרַגֵּישׁ מְרִירוֹת הַגִּיהֵנוּם בְּזֶה הָעוֹלָם. אִם כֵּן אֲשֶׁאֵל אוֹתְךָ — מֵה הַרוּחָה בְּזֶה שְׁאִינְךָ רוֹצֶה לְקַבֵּל אֶת דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל?! וְלִכֵּן לְדַעַתִּי, זָרַק מִמֶּךָ אֶת כֹּל הַדְּמִיוֹנוֹת וְכֹל הַקְּשִׁוִּיּוֹת שֶׁלָּךְ וְכוּ', שֶׁרַק מִסְבָּכִים אוֹתְךָ בַּשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו וְכוּ', וּבְרַח לָךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַתְּחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שֶׁלָּךְ (אִידיש), וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כֹּל לְבָבְךָ, וְתִצְיֵר בְּדַעַתְךָ, שֶׁהַנֶּפֶשׁ עוֹמֵד כְּכֹר לְמַעְלָה לְפָנֵי בֵּית-דִּין שֶׁל מַעְלָה, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ כְּכִיכּוֹל עוֹמֵד עַל גְּבֵי בֵּית-דִּין, וְשֵׁם תּוֹצִיא כֹּל הַטְּעָנוֹת שֶׁלָּךְ וְכוּ', וּכְדֶרֶךְ אָדָם הָעוֹמֵד כָּאֵן לְפָנֵי בֵּית-דִּין, וְעוֹמֵד הַבַּעַל-דִּין

ותובע אותו על כמה דברים וכו', אשר לפי דעת הנתבע — הכל
 שקר וכזב, וסתם עלילת שוא, האם הנתבע אינו צועק ובוכה
 ומרעיש את כל חדר הבית-דין, ומגלה את נקדתו וטענותיו וכו',
 ואיך שהוא אינו אשם, והכל שקר וכו' וכדומה, הוא אינו עוזב את
 הבית-דין, אפלו שמוציאין עליו פסק-דין, הוא צועק שזה לא עם
 אמת, אדרבה הכל שקר וכזב וכו'. ולכן זה כל ענין התבודדות,
 שהוא בחינת משפט, ששופט את עצמו על כל דבר, כמובא בדברי
 רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן טו) ולכן תבוא אליו יתברך,
 ותספר לפניו את כל לבך וכל מה שעשוי לך, ותגלה את נקדתך,
 והקדוש-ברוך-הוא יודע את האמת, ויבדאי לא יעזב אותך, כי חפץ
 חסד הוא. ולכן למה אתה צריך להסתובב ממרמך וכו', ועוד זאת
 אתה מלא קשיות וספקות עליו יתברך וכו', ולבך עקם מלא
 עקמומיות וקשיות וספקות ושבור כחרס הנשבר, מלא כפירות
 ואפיקורסות, האם אינך יודע, שבזה אתה מסתבך יותר ויותר! כי
 סוף כל סוף אתה מכרח לחזור אליו יתברך, ולא יועיל שום דבר,
 את הגוף מכניסים בקבר וכו', והנשמה דנים אותה למעלה וכו',
 ולכן הקדם כבר עכשו ותהיה נושא נותן עמו יתברך, ותספר לו
 יתברך את כל מה שעובר עליך, ומה עושים לך וכו', ותאריך בזה
 יום יום בעקשנות גדולה, ויבדאי יתגלו לך הרבה דברים שלא ידעת
 וכו', ומה עליך לתקן, ולמה בא לך הדבר הזה?! ויבדאי ימחל לך
 הקדוש-ברוך-הוא, אין לתאר ולשער מה זה התבודדות, שגלה לנו
 רבנו ז"ל, הרי זה מטהר את האדם מבית ומבחוץ וכו', ומוריד ממנו
 כל הדינים וכו', ומפקח את דעתו וכו', ומלבד שהתבודדות תהיה
 עם אמת, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קיב),
 שהדבורים צריכים להיות עם אמת, וזה לא קל, כי המשפיל על
 דבר האמת, צריך לבקש ממנו יתברך, שיאמר פעם אחת בחייו
 דבור אמת, עין שם; כי האדם יכול לטעות היטב עם האמת המדמה
 שלו וכו', כי מחמת פגם-הברית, נפגם המחין וכו', עד שמוציא
 משפט מעקל וכו', והוא חושב שהוא צודק, ועוד מציל את העולם,
 כמו הדמיון שנתגלה לאחרונה: נ' נח' וכו', שהכל ליצי ליצנות,
 שפתבו יהודי בשם ר' יואל אשכנזי ז"ל, והכניס את זה בתוך

ה"לקוטי-מוהר"ן" של ר' ישראל בער ז"ל, והיום עושים מזה מציאות, עד שזה נעשה אמונה טפלה וכו', ועושים ליצי ליצנות מדבר רבנו ז"ל וכו', ועוד מי שחולק על זה, אומרים שהוא בטעות, בדרך משגעים, שאומרים על הזולת: "אתה משגע" וכו' (עין שיחות-הר"ן, סימן 20); ולכן צריכים הרבה לבקש ממנו יתברך, שיזכה לנקות האמת, שזה הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ויש להאריך בזה, אף אין הפנאי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתק.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר מקץ, כ"ט כסלו ה' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך! ראוי לנו רק לשמח, שיש לנו רבי כזה, שעוסק בתקוננו הנצחי, פי בפרוש גלה לנו, אשר כל הנהגה ותקון שנותן לנו, זה מועיל בחיים חיותנו, ולאחר המות ולעולם הבא ובעת התחייה. ולכן עלינו לשמח לקבל את התקונים שלו, שישוד היסודות לדבר עמו יתברך, שהוא התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, אשר דבר זה הוא מתנה מן השמים, שאדם מרגיש אלקותו יתברך על פניו, והוא משיח ומספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, כאשר יספר אדם את כל לבו אל חבר טוב או הבן אל אביו, ופה של מגשמים וירודים כמונו וכו' יזכה לשיח ולספר את כל אשר עם לבנו אליו יתברך, היש עוד טוב נצחי יותר מזה?! הרי זו דבקות בו יתברך, מדרגה של צדיקים גבוהים, העקר להשליך את השכל.

ואמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קנד), שהוא לא הגיע אל מדרגתו הגבוהה, רק על-ידי בחינת פראסטיק, הינו התנהג כאדם פשוט, ותמיד דבר עמו יתברך, ובכה לפניו יתברך, שיחוס וירחם

עָלִיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הִגִּיעַ לְמָה שֶׁהִגִּיעַ. וּבִפְרוּשׁ אָמַר, שָׂאם הִיָּה יוֹדֵעַ, שֶׁעַל-יְדֵי הַנְּהַגָּה זֶה יִזְכֶּה אֶל מָה שֶׁזֹּכָה, אֲזַי הַעֲבוּדָה שֶׁעָשָׂה בְּשָׁנָה, הִיָּה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אַחֵר. וְלִכֵּן עָלִינוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּכָל יוֹם לְשֵׁיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבַבְנוּ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִבְכוֹת בְּבִכּוּת, וּלְבַקֵּשׁ בְּתַחֲנוּנִים שְׂיַחֲוּס עָלֵינוּ לְתַקֵּן אֶת כָּל מָה שֶׁקָּלַקְלָנוּ וְכו'.

וְזֶה יְסוּד הַיְסוּדוֹת אֲצֵלוֹ, וְכֵן לְהַתְמִיד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עִם כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שֵׁישׁ בָּנוּ, וְלְהַכְרִיחַ עֲצָמָנוּ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוּא הַדְּבָר הַכִּי קָשָׁה שָׂרֵק יְכוּלִים לְזַכּוֹת לָזֶה, כִּי שִׂמְחָה זֹהִי הַקְּדוּשָׁה, וְאֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵךְ שׁוֹרָה רַק הַשִּׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרֵי-הַיְמִיּוֹת טז, כז): "עֲזוּ וְחַדְדוּהָ בְּמִקְוָמוֹ", וְזֶה סִימָן אִם כָּבֵר חֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית — כְּשֶׁהוּא תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְכֵן לְשִׂמַח אַחֲרֵים, אֲשֶׁר זֶה הוּא דְבָר גְּדוּל מְאֹד מְאֹד, וְהוּא בֵּין עוֹלָם הַבָּא, וְאֲשֶׁרִי מִי שִׁזְזָה לָזֶה, וְאֵז אֶל רַב טוֹב הַגְּנוּז וְהַנֶּעֱלָם יִזְכֶּה. אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְקַיֵּם אֶת שְׁנֵי הַתְּקוּנִים הָאֵלּוּ, שֶׁהֵם יְסוּד הַיְסוּדוֹת בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

י"ז תתקא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם שֶׁשִׁי לְסֵדֶר מַקֵּץ, כ"ט כְּסֵלוֹ ה' דַּחֲנֻכָּה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ וְאִיר וְיִזְרַח.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

רְאֵה רַק לְבָרַח אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, כִּי רַק הוּא יְכוּל לְעֹזֵר לָךְ. וְלִכֵּן רַק אֵלָיו תִּפְנֶנָּה תְּמִיד, בֵּין כְּשֶׁהוֹלֵךְ לָךְ בְּטוֹב וּבֵין כְּשֶׁהוֹלֵךְ לָךְ הַפּוֹף הַטוֹב, תְּמִיד תִּהְיֶה רַק בְּקִשְׁר עֲמוֹ יִתְבַּרֵךְ, זֶה מָה שֶׁלְּמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה כָּל הַעֲנִיָּן שֶׁל שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵנוּ, וְאִסוּר לְאַבֵּד אֶת עֲשׂוֹנוֹתֵינוּ בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן.

אֲשֶׁרִי מִי שֶׁ'גוֹנֵב' דְּפִים גְּמָרָא וְדְּפִים זֶהוּ, פְּרָקִים מְשַׁנְּיּוֹת וְסִימָנִים שֶׁלְחָן עֲרוּף וְכו' וְכו', זֶה רֹחַ עֲצוּם עֵינַי לֹא רָאִתָּה, וְיָבוֹא

אֲשֶׁר י"ז תתקב — י"ז תתקב בנחל שג

היום שְׁנַצְטָרְךָ אֶת זֶה, וּמִי שֶׁזָּכָה לְהִיּוֹת חָכֵם בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ, אֲשֶׁרִי לוֹ! וְכָל זְמַן שְׁאַדָּם חִי, הוּא יְכוּל לְצַבֵּר עֲשִׂירוֹת רוּחַנִית נִפְלְאָה מְאֹד. וְכִיּוֹן שְׁמַת מְהַעוֹלָם, נַעֲשֶׂה חֲפָשִׁי מִן הַמְצוּוֹת, וְנִגְמַר כָּל הַסְּפוּר וְכוּ'. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁאַיְנוּ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ!

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תתקב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר מקץ, כ"ט פסלו ה' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו גאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

טוב מאוד שלא ענית וכו', ולא נכנסת בוכוח עם אשתך וכו', כך החיים, וצריכים רק לשחק ולנסות לבלע וכו', ורק כך מצליחים. ואני מאד מבקש אותך שתמשיך כך, לא להפגס בוכוחים וכו', זה טבע של אשה, שתדבר יותר עם חברותיה וכו' מאשר עם בעלה וכו', אין מה לעשות, ולכן אשרי מי שבולם פיו וכו' ושוקק, ואינו מתוכח, ועוד יבוא היום, שהיא תרוץ אחריך וכו'.

אני אראה לכתב לה מכתב, ואל תדאג, הכל יסתדר, רק חזק ואמץ מאד, ותמשיך לשחק.

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תתקב.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר מקץ, כ"ט פסלו ה' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום רב אל ... תחיה.

היטיב חורה לי, שמסרתי את נפשי, שיהיה ביניכם שלום-בית ומה לא?! ולבסוף כשבפעלך בא הביתה, הוא צריך לראותך לפטפט

עם חֲבֵרוֹת, שְׁמַחַר יִשְׁלִיכוּ אוֹתָךְ לְכָל־בָּיִם וְכוּ', בְּעֵלְךָ סֶךְ הַכֹּל יֵשֵׁב
חֲמִש־עֶשְׂרֵה דְקוֹת וְאָכַל, וּבְחֲמֵשׁ דְקוֹת צְלַצְלָתָ בְּדִיּוֹק לְחֲמֵשׁ
חֲבֵרוֹת.... וְזֶה עוֹל וּפְשַׁע חֲמוּר, הָאֵם זֹאת נִקְרְאת אִשָּׁה מְסוּרָה?!
כְּמוֹ שְׁזַרְקָתָ לִי אֶת הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה כְּמֵה פְעָמִים, הָאֵם כִּי אִשָּׁה
נוֹרְמָלִית מִתְנַהֶגֶת עִם בַּעַל, שְׂכָל כְּלוֹ מְסוּר אֵלֶיךָ וְעוֹזֵר לָךְ?! זֶה
מֵה שְׂאֵת מְשַׁלְמֵת חֲזָרָה עַל כָּל הַטּוֹבוֹת שְׁעוֹשָׂה לָךְ?! אֵת לֹא
תוֹכְלִי לְהִתְעַלֵּם הַפַּעַם וְכוּ'.

אִשָּׁה צְרִיכָה לְדַעַת, שְׁלִפְנֵי כָּלֵם בָּא הַבַּעַל, הוּא הָרֵאשׁוֹן וְכוּ',
וְכִי מִתְנַהֶגֶת אִשָּׁה מְסוּרָה, וְלֹא קִדְּם מְגִיעוֹת הַחֲבֵרוֹת, שֶׁהֵן כְּלוֹ
יִרְכְּלוּ עֲלֶיךָ אַחֲר־כֵּן, וְלִכֵּן חֲזָרִי בְתִשׁוּבָה, וְתִבְקְשִׁי סְלִיחָה מִבְּעֵלְךָ,
וְהַכֹּל יִסְתַּדֵּר.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתקד.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי לְסֵדֶר מַקֵּץ, כ"ט כְּסֵלוֹ ה' דְּחֻנְכָה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֵל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֹצֵחַ.

לְנֹכוֹן קִבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

צְרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׁמַרְהָ שְׁחוֹרָה וְדַכְּאוֹן זֹהִי מַחְלָה מְאֹד קָשָׁה,
וְאֵם לֹא מְטַפְּלִים בְּזֶה תִּכְרַח־וּמִיד עַל-יְדֵי רוּפְאִים מְמַחִים, זֶה יָכוֹל
לְהִבְיֵא לְהִכִּי גְרוּעַ וְכוּ', וְאֵל תִּקַּח אֶת זֶה כָּל-כֵּן בְּקַלּוֹת, כִּי מַחְלָה
זוֹ נוֹבַעַת מֵהַעֲצָבִים וְכוּ', וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲצָבִים חֲלָשִׁים, בְּקַלּוֹת יָכוֹל
לְפַל לְדַכְּאוֹן פְּנִימִי עִמְק עִמְק, שִׁיְהִיָּה קָשָׁה אַחֲר־כֵּן לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם,
וְזֶה יָכוֹל לְהִתְדַרְדֵּר, עַד שִׁיִּצְטָרֵךְ לְהִיּוֹת בְּאִשְׁפוּז בְּבֵית-חוֹלִים עִם
תְּרוּפוֹת חֲזָקוֹת וְכוּ' וְגַם עִם מַפֶּת חֲשָׁמַל, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְלִכֵּן אֵל
תִּקַּח אֶת זֶה בְּקַלּוֹת, רַק תִּקַּח אֶת הַתְּרוּפוֹת שְׁנִתְּנוּ לָךְ, כִּי הַיּוֹם יֵשׁ
עַל זֶה תְּרוּפוֹת טוֹבוֹת.

בְּיַדֵּי הַתְּרוּפָה הִכִּי טוֹבָה וְקֵלָה — לְחַיּוֹת עִם הַמְּצִיאוֹת,

וְלִזְכֹּר אֶת הַשִּׁיחָה שֶׁל רַבְנוּ ו"ל (עין שיחות-ה"ר"ן, סימן סו), שְׁיִכּוּלִים לַעֲזֹר לְכֻלָּם, אִם רַק יוֹדֵה שְׂיֵשׁ לוֹ בְּעֵינָה וְכוּ', אֲבָל הַצָּרָה הַיָּא, שֶׁחֹלָה אוֹמֵר: "אִתָּה מְשַׁנֵּע, אִתָּה חוֹלָה וְכוּ', וְלֹא אֲנִי", אָדָם כְּזֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְרַפְאוֹת; הָאָדָם צָרִיךְ לְהַכִּיר אֶת מַחְלָתוֹ וְיוֹדֵה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְרַפְאוֹתוֹ. וְהִנֵּה עָקֵר הַיִּסוּד לְרַפּוֹאת הַמְּרָה שְׁחֹרָה וְהַדְּפֹאֵן — לְשִׁמְעַ בְּקִבְעוֹת נְגוּנֵי שְׂמִחָה וְהַיּוֹם יֵשׁ כָּל מִינֵי קִלְטוֹת שֶׁל כָּל מִינֵי מְנַגְנִים חֲסִידִים הַמְּשַׁמְחִים הַרְבֵּה מְאֹד. הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רַחֵם עַל הַדּוֹר הַזֶּה, וְהַמְּצִיא, שֶׁבְּקִלְטוֹת אַחַת יְכוּלִים לְשִׁמְעַ גָּבַל וְכַנּוֹר, תֵּף וְחֻצוֹצְרָה וְכוּ', וְכָל מִינֵי כְּלֵי זְמֵר בְּפַעַם אַחַת, וְהַכֵּל מִפְּנֵי חֲלָשַׁת הַדּוֹר], וְלָכֵן מִתָּר לְשִׁמְעַ כָּל מִינֵי כְּלֵי זְמֵר, כִּי מִי שֶׁסּוּבַל עַל הָעֲצָבִים, אֵינּוּ בְּכֻלָּל מֵהַ שְׂכֵתוֹב שֶׁאֲסוּר לְשִׁמְעַ כְּלֵי זְמֵר מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ', זֶה שִׁיף לְאִישׁ בְּרִיא, אֲבָל מִי שֶׁחֹלָה בְּמַחְלַת הָעֲצָבִים, שְׂזוֹ מַחְלַת הַדְּפֹאֵן פְּנִימִי, עָלָיו אֵין מְדַבֵּר, כִּי הוּא חוֹלָה שְׂיֵשׁ בּוֹ סְכָנָה וְזֶה בְּרוּר. וְאֵין לְפַקְפֵּק בְּזֶה, כִּי דָבָר שֶׁגּוֹבַל בְּפִקּוּחַ נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, אֵין מֵהַ לְשִׁאֵל. וּבְאַמַּת מַחְלַת הַמְּרָה שְׁחֹרָה וְהַדְּפֹאֵן מַחְלַת הָעֲצָבִים, זֶה גּוֹבַל בְּפִקּוּחַ נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, כִּי רַבִּים הֵתְאֲבָדוּ רַק מִחֲמַת זֶה. וְלָכֵן הִתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה "דְּרַכִּיָּה דְרַכִּי נֵעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם" (מְשָׁלִי ג, יז), אֲשֶׁרִי מִי שְׁיִכּוּל לְחַזֵּק וְלַעֲזוֹד וְלִשְׁמַח אֶת נַשְׂמוֹת הַשְּׁבוּרִים וְהַרְצוּצִים וְכוּ'.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ בְּאַהֲבָה רַבָּה עַד מְאֹד...

י"ז תתקה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשֵׁי לְסֵדֵר מִקֵּץ כ"ט כְּסֵלוֹ, ה' דַּחֲנֻכָּה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְּרִסְלָב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל-הַקְּדָשׁ", הַגְּרָמִים בְּ"בִּנְאָל עִיר בְּרִסְלָב", הַיּוֹנִי"ה עֲלֵיהֶם יִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ תְּמִיד, וְיִשְׁמְרֵם וְיִצְלִיֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחְלָה, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם.

אחי ורעי היקרים! בפֶּרֶשֶׁת הַשְּׂבוּעַ מְצִינוּ, שְׂיֹסֵף הַצַּדִּיק
התגלה לְאָחִיו, וְהֵם מְאֹד מְאֹד הִצְטַעְרוּ — לְמַה הִצְרָכּוֹ לְצַעֲרוֹ
וְלִגְרָם לוֹ אוֹתָהּ עֲגַמַת נֶפֶשׁ שֶׁעֲבָרָה עָלָיו — שֶׁמְכַרְוֶהוּ, וְאַחֲר־כֵּן
יָשָׁב בְּבֵית-סֹהַר שְׁתֵּים-עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וְעָבְרוּ עָלָיו הַרְבֵּה נִסְיוֹנוֹת, עַד
שֶׁעָכְשׁוּ הִצְרָכּוֹ לָבוֹא אֵלָיו וְלִהְשַׁתְּחוֹת לְפָנָיו, וְלִקְנוֹת מִמֶּנּוּ אֶכְל.
רוֹאִים אֶת צְדָקַת יוֹסֵף שֶׁאָמַר לָהֶם (בְּרֵאשִׁית מו, ה): "וְעַתָּה אֵל
תַּעֲצְבוּ וְאֵל יֵחַר בְּעֵינֵיכֶם, כִּי מְכַרְתֶּם אֹתִי הַנְּהָ, כִּי לְמַחֲזֵה שְׁלַחְנִי
אֲלֵיכֶם" וְגו', יוֹסֵף הַצַּדִּיק, בְּמִקּוֹם שֶׁתְּהִיָּה לוֹ שְׁנֵאָה עַל אָחִיו עַל
אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְכָל הַצַּעַר שֶׁגָּרְמוּ לוֹ, עוֹד הוּא מְנַחֵמָם וְאוֹמֵר לָהֶם: אֵל
תְּהִיּוּ בְּעֵצְבוֹתַי, וְאֵל יִכָּאֵב לָכֶם שֶׁמְכַרְתֶּם אוֹתִי, כִּי הִפְלֵ זֶה מֵאֲתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אוֹתִי הַנְּהָ, כִּי אֲלֵיכֶם וְגו', זֹאת אוֹמֵרְתָּ,
כָּל מַה שֶׁקּוֹרָה עִם הָאָדָם, צְרִיכִים לְזָכֹר, שֶׁהִפְלֵ מֵאֵת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ
שְׁמוֹ. וְאִפְלוּ שְׂסוּבָלִים סָבַל מֵאִיזָה בֶן-אָדָם, שֶׁהוּא גוֹרֵם אֶת הַצַּעַר
וְהַעֲגַמַת נֶפֶשׁ, צְרִיכִים לְדַעַת, שֶׁזֶּה רַק מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאַנְחֲנוּ
צְרִיכִים לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמֵנוּ, שֶׁאֵין דְּבַר כְּזֶה טֹבֵעַ, מִקְרָה וּמְזֹל, כָּל מַה
שֶׁקּוֹרָה בְּזֶה הָעוֹלָם — דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן, הִפְלֵ זֶה מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ
בְּהַשְׁנָחָה נִפְלְאָה, אִף שֵׁישׁ הַרְבֵּה דְבָרִים שֶׁאֵינָנו יְכוֹלִים לְהַבִּין —
לְמַה וּמַה, לְמַה אֲרַע לָנוּ דְבַר כְּזֶה, שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ אִיזָה מִשְׁבָּר,
וְהַרְבֵּה פְעָמִים זֶה קוֹרָה דְרָךְ בֶּן-אָדָם, צְרִיכִים לִידַע, שֶׁאֵין מִשְׁגַּ
כְּזֶה, כִּי גַם הָאָדָם הַזֶּה הוּא שְׁלִיחַ מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֲלֵא חֲכַמֵּינוּ
הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (שִׁבְתָּ ל.ב): מְגַלְגָּלִים זְכוֹת עַל-יְדֵי זַפְאֵי וְחוֹב
עַל-יְדֵי חֵיב; כִּי גַם פֶּה יֵשׁ שְׂאֵלָה, אִם הִפְלֵ זֶה מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
לְמַה אִם אֶחָד הֵרַג מִיִּשְׁהוּ, לְמַה מְגִיעַ לְרוֹצֵחַ מִיָּתֵה? ! כִּי אִם אֲנַחְנוּ
אוֹמְרִים, שֶׁהִפְלֵ מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ — שְׁבִיּוֹם פְּלוֹנִי וּבִשְׁעָה פְּלוֹנִית,
וּבְרַגַע פְּלוֹנִי, הִיָּה הֵהוּא צָרִיף לְהַהֲרֵג עַל-יְדֵי הַרוֹצֵחַ, לְמַה מְגִיעַ
עֲנֵשׁ מוֹת לְרוֹצֵחַ, הֲלֹא אָנוּ אוֹמְרִים שֶׁהִפְלֵ מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?
אֲלֵא הַתְרוּץ הוּא, הֵן אֵמֶת, שֶׁאָדָם פְּלוֹנִי הִצְרָף לְהַהֲרֵג בְּאוֹתוֹ זְמַן,
בְּאוֹתוֹ מִקּוֹם, בְּאוֹתוֹ רַגַע, אֲבָל מִי אָמַר שֶׁאַתָּה הִצְרַכְתָּ לְהִיּוֹת
הַשְּׁלִיחַ? ! אֲלֵא כֵּן אוֹמְרִים: מְגַלְגָּלִים זְכוֹת עַל-יְדֵי זַפְאֵי, וְחוֹב
עַל-יְדֵי חֵיב. וְלִכֵּן אָנוּ מוֹצְאִים, שֶׁמֵּאוֹת שָׁנִים אַחֲר־כֵּן שְׁבִטֵי ק"ה
הַתְּגַלְגְּלוֹ בְּעֵשְׂרֵת הַרוּגֵי מַלְכוּת, שֶׁנִּמְסְרוּ לְמַלְכוּת וְנִהְרְגוּ, כְּמוֹ

שְׂאוֹמֵר הָאֵרֶ"י ו"ל, שְׁעֵשֶׂרֶת הַרוּגֵי מַלְכוּת הָיָו גְּלוּלֵי אַחֵי יוֹסֵף, עֲשֶׂרֶה תַנָּאִים קְדוּשִׁים כְּר' עֲקִיבָא, ר' חֲנִינָא וְכוּ', שְׁלֹא יָדְעוּ מִדּוּעַ אֲרַע לָהֶם בֵּן? ! אֲלֹא שֶׁהֵצְרֵכּוּ לְתַקֵּן אֶת כָּל הַצֵּעֵר שְׂאֵחֵי יוֹסֵף גְּרָמוֹ לוֹ, שְׁנַמְכֵר לְעֶבֶד, וְשֵׁם הָיָו לוֹ נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים מְאֹד מְאֹד, וְלֹא רָאָה אֶת אָבִיו זְמַן רַב, וְכָל הַהִשְׁפְּלוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בְּמִצְרַיִם, וְלִבְסוּף הֵצְרֵכּוּ לְשִׁלֵּם עַל כֶּף מַחִיר כְּבֹד מְאֹד, וְהִתְגַּלְגְּלוּ בְּעֵשֶׂרֶת הַרוּגֵי מַלְכוּת. וְיוֹסֵף בְּעֵצְמוֹ מָה אָמַר לְאַחָיו? "וְעַתָּה אֵל תַּעֲצְבוּ", אֵל תִּהְיוּ עֲצוּבִים, "כִּי לְמַחֲזָה שְׁלַחְנִי אֱלֹקִים", מָה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עָשָׂה רַק לְטוֹבָה, כָּל מָה שֶׁקָּרָה לִי עַל יַדְכֶם הָיָה מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְזֶהוּ לְמוֹד עֵמֶק עֵמֶק מְאֹד, לִידַע שְׁכָל מָה שֶׁנֶּאֱרַע עִמָּנוּ זֶה בְּהַשְׁגָּחַת פְּרֻטִית, וְהַכֵּל לְטוֹבָה.

יְדוּעַ, שְׂמוֹהֲרַנ"ת ו"ל אָמַר, שְׁכַתְב סֵפֶר שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל "סֵפֶר הַנְּשִׂרָף"; כִּי כִּידוּעַ הָיָו לְרַבְּנוּ ו"ל שְׁלֹשֶׁה סִפְרִים: "סֵפֶר הַגְּנוּז", שְׂאִישׁ לֹא רָאָה אוֹתוֹ, אֲבָל יָדְעוּ שֶׁהָיָה קַיָּם. וְכֵן הָיָה "סֵפֶר הַנְּשִׂרָף", סֵפֶר זֶה מוֹהֲרַנ"ת ו"ל רָאָה וְהִעֲתִיקוֹ לְרַבְּנוּ ו"ל, וְאָמַר, שְׁלֹא הִבִּין מָה הָיָה פְּתוּב שָׁם, כִּי הָיָה מְלֵא סוּדוֹת, וְאֵף שְׂמוֹהֲרַנ"ת ו"ל הָיָה גָּאוֹן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, אֵף אִם הוּא אָמַר שְׁלֹא הִבִּין, אֲזַי נִתְאַר לְעֵצְמָנוּ אֶת עֵמֶקוֹ שֶׁל הַסֵּפֶר. וְהַסֵּפֶר הַשְּׁלִישִׁי: "לְקוּטֵי-מוֹהֲרַנ"ן", שְׁרַבְּנוּ ו"ל נִתְּן רְשׁוּת לְהַדְפִּיסוֹ. וְמוֹהֲרַנ"ת ו"ל אָמַר, שְׂמָה שֶׁהוּא זוֹכֵר מִסֵּפֶר הַנְּשִׂרָף הָיָו שְׁנֵי דְבָרִים: מַעֲלַת הַכְּנֻסֶת-אוֹרְחִים בְּבֵית, שְׁזוֹ מִצְוָה גְּדוּלָה בְּמֹאד מְאֹד, וְרַבְּנוּ ו"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת הַכְּנֻסֶת-אוֹרְחִים, סִימָן ג'): הַכְּנֻסֶת-אוֹרְחִים מְזַכֶּה אֶת הָאִשָּׁה לְבָנִים. וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ו"ל (חֶלֶק ב', סִימָן ב'): סִגְלָה לְהַחֲזִיר לְאִשָּׁה וְסִתָּה — עַל-יְדֵי הַכְּנֻסֶת-אוֹרְחִים; נִמְצָא מִכָּל זֶה מַעֲלַת הַכְּנֻסֶת-אוֹרְחִים, וּבִכְפֻרֵת לְהַצִּיעַ מְטָה לְאוֹרֵחַ. וְלָכֵן אֲנִשֵׁי שְׁלוּמָנוּ הָיוּ מְשִׁתְּדָלִים מְאֹד לְקַבֵּל אוֹרְחִים, וְהָיוּ מְאַנְשֵׁי שְׁלוּמָנוּ, שֶׁהָיָה לָהֶם אַרְוֹן מִיַּחַד עִם סְדִינִים וְכָרִיזוֹת בְּעִבּוֹר הָאוֹרְחִים. וְכֵן יְדוּעַ, אֲשֶׁר לְמוֹהֲרַנ"ת ו"ל הָיָה בֵּן בְּשֵׁם ר' יִצְחָק, שֶׁעָבַד בְּדָאָר, וְלָעַת זְקָנְתּוֹ נִסַּע לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וּמָסַר אֶת מְשָׁרְתּוֹ לְבָנָיו: ר' מִיכָלָה וְר' דָּוִד צָבִי; וּמִסְפָּרִים עַל ר' מִיכָל,

שְׁקִים מְצוֹת הַכְּנַס־אוֹרְחִים בְּצוּרָה מְפֹלְגֶת מְאֹד מְאֹד, אִם בָּא
אוֹרְחַת, פָּרַשׁ מִפֶּה כְּבִשְׁבֶת, וְהִדְלִיק שְׁנֵי גֵרוֹת, וְהִשְׁחִיז אֶת הַסִּפְכִּין,
וְאָפֶה פִתּוֹת, כָּל־כֶּף הִיָּתָה חֲשׂוּבָה אֲצִלוֹ מְצוֹת הַכְּנַס־אוֹרְחִים, כִּי
לְמַד אֶת זֹאת אֲצֵל אָבִיו, שֶׁהַפְּלִיג וְהַקְּפִיד מְאֹד בְּמִצְוַת חֲשׂוּבָה זֹו.

וְעוֹד סִפֵּר מוֹהֲרַנ"ת ו"ל מֵהַסֵּפֶר: מְעַלֵּת סַעֲדַת רֵאש־חֲדָשׁ, אֲשֶׁר
זֶהוּ דְבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וַיֵּשׁ בְּזֶה שְׁתֵּי גִסְתָּאוֹת: סִגְלָה לְסַעֲדַת
רֵאש־חֲדָשׁ, שְׁיִהְיוּ לְאָדָם יְלָדִים. וְנִסַּח אַחֵר, שְׁיִזְכּוּ לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים
מִתּוֹךְ גִּחַת. וְאַחֲרֵים אוֹמְרִים, שֶׁשְּׁמַעוּ אֶת זֹאת מִמוֹהֲרַנ"ת ו"ל
בְּעִצְמוֹ, שֶׁשְּׁנֵי הַדְּבָרִים גַּם יַחַד, שֶׁסַּעֲדַת רֵאש־חֲדָשׁ מְסַגֵּל הֵן
לְהוֹלִיד יְלָדִים וְהֵן לְגַדֵּלם עַל טְהָרַת הַקֶּדֶשׁ. וְלִכְּנֵן הַקְּפִידוֹ עַל כֶּף
אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו.

וּבִכְרִט נָשִׁים, אֲסוּר לָהֶן לַעֲשׂוֹת עֲבוּדָה בְּרֵאש־חֲדָשׁ, כְּגוֹן:
לְתַפֵּר וְכו'. וּפְעַם הָיָה אֲסוּר גַּם לְכַבֵּס, כִּי בְּעֵבֶר הָיוּ מְכַבְּסִים בְּאִפֶּן
שֶׁשְּׂאֲבוּ מִים מֵהַנְּהָר, וְהִצְרִיכוּ לְהִרְתִּיחַ אֶת מִים וְכו', וְעַד שֶׁכַּבְּסוּ
אֶרֶץ זְמַן הַרְבֵּה. וְהַפּוֹסְקִים הָאֲחֵרוֹנִים אוֹמְרִים, שֶׁזֶּה לֹא שִׁיף הַיּוֹם,
כִּי כִּיּוֹם יִשְׁנָה מְכוֹנֶת כְּבִיסָה וּמִיָּבֵשׁ, וְאִין צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה,
רַק לְהַכְנִיס לְמִכּוֹנָה, וְזֶה מִתְּכַבֵּס מְעִצְמוֹ. אֲבָל אִם זֶה תְּלוּי בְּטָרְחָה
רְבָה, אֲזִי אֲסוּר לְכַבֵּס בְּגָדִים בְּרֵאש־חֲדָשׁ.

וְזוֹ מִתְּנָה שְׁקִבְלוֹ הַנָּשִׁים, כִּי בְּעַת שֶׁהַעֲרִב־רַב רָצוּ לַעֲשׂוֹת אֶת
הַעֲגָל, בְּאֲשֶׁר אָמְרוּ: "כִּי זֶה הָאִישׁ מִשֶּׁה לֹא יִדְעֵנוּ מֶה הָיָה לוֹ",
מִשֶּׁה רַבְּנוּ עָלָה לְשָׁמַיִם לְהוֹרִיד לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְעַדִּין לֹא יָרַד, אֲזִי
הַעֲרִב־רַב הִסִּיתוּ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּשֶּׁה כָּבֵר אֵף פְּעַם לֹא יִגִּיעַ,
כִּי מִשֶּׁה נִפְטָר וְכו'. וּמִמֵּילָא מֶה צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת? תַּחֲלִיף עֲגָל, "כִּי
זֶה מִשֶּׁה הָאִישׁ לֹא יִדְעֵנוּ מֶה הָיָה לוֹ", וְרַק הַנָּשִׁים לֹא רָצוּ בְּשׁוּם
פְּנִים וְאִפֶּן לְהִשְׁתַּתֵּף בְּעֲגָל. וְכִיּוֹן שֶׁרָצוּ הַגְּבָרִים לְקַחַת אֶת זְהָבָם
וְכו', סָרְבוּ הַנָּשִׁים. עַד שֶׁבְּעֲלִיָּהֶן הִסִּירוּ מֵהֵן בְּכַח, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב
(שְׁמוֹת ל"ב, ג'): "וַיִּתְּפְּרְקוּ". וּבִשְׂכַר זֶה שְׁלָם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְנָשִׁים,
שֶׁרֵאש־חֲדָשׁ הוּא חַג לָהֶן, וְנוֹהֲגוֹת שְׁלֵא לְתַפֵּר וְכו'. מֶה לְמַדִּים
מִכָּל זֶה? שֶׁלְּפָנֵי קַבְּלַת הַתּוֹרָה, אָמַר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמִשֶּׁה: "כֹּה

תאמר לבית יעקב, ותגיד לבני ישראל" (שם יט, ג); בית יעקב, אומר רש"י הקדוש: אלו הנשים, תאמר להם בלשון רפה, ותגיד לבני ישראל, ענשים ודקדוקים, שיידבר לגברים דברים הקשים כגידים. קדם קבלת התורה צוה הקדוש-ברוך-הוא לדבר תחלה עם הנשים, ומדוע? כי אשה מצד אחד יש לה אפי חלש מאד, אף מצד שני, היא נקראת עקרת-הבית, כי היא עקרת-הבית, וכל הבית תלוי בה. הנה הבעל אדיש בדברים רבים; האשה נותנת לו לאכל, ואינו שואל: היכן קנית את הבשר, מי השוחט, מה ההכשר, וכדומה. טעים לו והוא אוכל. ואם משהו אינו נושא חן בעיניו, אינו מתבייש להציק לאשתו, ולהעיר בלשונו החדה פכל העולה על דעתו. הבעל אדיש, אינו שואל אם עשרו את הירקות, אם בדקו אותם מחרקים וכו', אף דבר אחד יודע — להעיר הערות וכו'. האשה היא עקרת-הבית, ועליה לידע, שכל הבית עומד עליה, וכל השכר לרשותה — אם תנהג פראווי. האשה צריכה לסבל צער עבור, אשר הוא קשה מאד מאד, וכן הפחדים שעוברת, והחששות והסבל הרב וכו'. ולכן הקדוש-ברוך-הוא בעת קבלת התורה אמר למשה לומר תחלה לנשים, כי הן סובלות יותר מהגברים. אם הבעל יושב ולומד כל היום, בודאי היא סובלת, כי נותרת לבד עם הילדים, וכל על הבית עליה. ומפל שכן כשהבעל מסתובב ואינו עושה מאומה, והוא אדיש לגמרי לגמרי, ולא אכפת לו מה שקורה בבית, בודאי לאשה מגיע כל השכר, כי היא מחזיקה את כל הבית. ולכן רק האשה נקראת 'עקרת-הבית'. ולא בחנם, ששלם הקדוש-ברוך-הוא חזרה לנשים את ראש-חדש ליום טוב.

והנה מציינו שהיוונים, אחד מהדברים שרצו לעקר מנשמות ישראל היתה — קדוש החדש, שלא היו יכולים לסבל שעם ישראל יש להם תאריך אחר, תאריך עברי. לנו יש הלווח שלנו: תשרי, חשוון, כסלו, טבת וכו' וכו', ואנחנו הולכים רק בתאריכים שלנו — החגים שלנו. הגויים אינם יכולים לסבל דבר זה. ובפרט היוונים, שאצלם היתה הכל טבע, מקרה ומזל, לא סבלו דבר זה, ומדוע? כי החדש שלנו תלוי בבית-דין. יש לנו חדשים בהם ישנם שני ימי

ראש-חדש, וישנם חדשים בהם ישנו רק יום אחד ראש-חדש. יש שנים מעברות, שנוסף חדש: אדר א', אדר ב', וזה נעשה רק על-ידי החכמים, כדי שתמיד יצא פסח בזמן, שבועות בזמן, סכות בזמן, כי אם לא היו מעברים את השנה, היה יוצא פסח באמצע החורף, והלא כתוב (דברים טז, א): "שמר את חדש האביב" וכו', או שפכות היה יוצא באמצע הקיץ. ולכן הקדוש-ברוך-הוא מסר עבור החדשים לחכמים. נמצא, שכל ענין של ראש-חדש, זה ענין של אמונת חכמים, שעלינו להאמין בחכמים, אימתי שהם אומרים שיהיה חדש — זהו ראש-חדש (כיום יש לנו לוח, אבל פעם שלחו שני עדים, וכאשר ראו נקדה מהלבנה, אז קדשו את החדש), ובזה נותנים כח לבית-דין. נמצא, שראש-חדש זה ענין של אמונת חכמים, להאמין בהם שיודעים מה שהם עושים, וכל חגי ישראל: פסח, שבועות סכות, זה תלוי רק כפי החכמים שקבעו את זאת. כמו-כן אומרים חכמינו הקדושים, שלפני ראש השנה, הקדוש-ברוך-הוא אומר לכל המלאכים: באו ונראה ונשמע, מתי קבעו ראש השנה, אשר יוצא תמיד בראש-חדש תשרי, וזה כפי שחכמים תקנו דבר זה. ואת זאת לא יכלו היונים בשום פנים ואפן לקבל, כי הם רצו להכניס טבע, מקרה ומזל בנשמות ישראל, שזו תרבות יון, להראות שאין כאן השגחה, יש כאן רק טבע, מקרה ומזל. וכיון שעם ישראל לא הסתפלו עליהם, וכן התחזקו בראש-חדש, על זה גזרו את הגזרה.

ועוד גזרה גזרו, שלא יתחננו. כי רצו לטמא, רחמנא לצלן, את בנות ישראל, וגזרו גזרה, שכל בתולה תחיה עם גוי, רחמנא לצלן (עי' רש"י שבת כג.), ומה עשו בני ישראל? חתנו את הבנות במהרה, וכך לא יכלו הגויים לקחתן. כי לא יכלו היונים לסבל שבנות ישראל מתחננות צעירות בקדשה ובטהרה בלא שום טעם חטא.

והנה לעולם יוצא בתנכה פרשת מקץ, שהוא הספור של מכירת יוסף, שצערוהו אָחיו, ומכרוהו לעבד, ועבר במצרים נסיונות קשים, והכנס לבית-סֵהר ויצא וכו', ולבסוף הוא השפיע בעולם

שפּע גדול. ומה הקשר בין חנּפה ליוסף הצדיק? אלא כפי שדברנו שְׂאֲחֵי יוֹסֵף הִתְחַרְטוּ מְאֹד — מדוע גרמו לו הצער והעגמת נפש הזו. ויוסף הצדיק שהיה קדוש ונורא, אֲשֶׁר בְּמָקוֹם לְהִקְפִיד עֲלֵיהֶם, עוד נחם אותם: "וְאֵל יָחַד בְּעֵינֵיכֶם כִּי מִכְרַתֶּם אוֹתִי, כִּי לְמַחֲזֵה שְׁלַחְנֵי אֱלֹקִים" וכו', לא אתם גרמתם לְכָל זֶה, אֲלָא הַכֹּל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּזֶה רָצָה יוֹסֵף לַעֲקֹר אֶת הַדָּת שֶׁל הַיּוֹנִים. וזאת עלינו להחֲדִיר בְּעַצְמֵנוּ, שְׁכָל מֶה שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ אֵיזָה מִשְׁבֵּר, או אִיזוֹ צָרָה, הַכֹּל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּשְׁנֵם הַרְבֵּה דְבָרִים שְׂאִינְנוּ מִבֵּינֵים אוֹתָם.

ומספר על הצדיק הקדוש ר' אברהם חיים מעיר זלוטשוב, שחבר ספר "ארח לחיים", ונתן הספמה על ספר רבנו "לקוטי מוהר"ן", וכתב נפלאות גדולות על רבנו ז"ל, ומאד מאד הפליא בגדלתו. הוא היה תלמיד הצדיק הקדוש ר' משה לייב מסאסוב זי"ע. בעיר זלוטשוב היה קצב, בעל אטליו, שעשה לו צרות לאין ספר, והציק לו מאד. (כאשר כבר ידוע לכלנו, שלא חסרים רשעים המציקים לזולת). ור' אברהם חיים נסע לרבו רבי משה לייב מסאסוב, וספר לו, שיש בעירו קצב הממרר את חיו וכו', ובקש: אולי תתפללו שיתפגור כבר. אמר לו רבו: לא, אל תאמר כן, עוד תצטרך אותו לכפרה. ולא הבין מה רבו אומר.

ויהי היום, הקצב הזה החל לרדת מטה מטה, ופשט את הרגל, וגמר אמר בדעתו שילך לגור בעיר סאסוב, ושם פתח אטליו. וגדל השמחה שהיתה לצדיק ר' אברהם חיים — אין יכולים לתאר ולשער. וכשבא פעם לרבו בעיר סאסוב ואמר: רבי, אין מלים בפי להודות לכם, שנפטרתי מהרשע הזה. ענה ואמר לו רבו: אל תאמר כן, כי תצטרך אותו עוד לכפרה. ולא הבין דברי רבו. והנה שב לעירו, ושמע שהקצב לא הצליח בעיר סאסוב, והחליט לשוב לעיר זלוטשוב, ולפתח בה שוב אטליו. ונעשה לו חשך בעינים וכו', אף מה היה יכול לעשות?! ואז היתה גזרת הקנטוניסטים, ימח שמם, שתפסו ילדי ישראל בגזרת הצר ניקולאי, ימח שמו, והכניסום לצבא הרוסי, לשרת את המלך. והיתה זו גזרה אימה על עם ישראל, ועשו ההורים כל מיני פעולות להחביא את הילדים, שלא יגלו

אותם, אף לְדַאבּוֹנָנוּ לא תמיד הִצְלִיחוּ בְּזֶה. וַיְהִי הַיּוֹם הַיּוֹם הַכַּפּוּרִים, הגִּיעָה מִשְׁטָרָה לְעִיר זְלוֹטָשׁוּב לְתַפְס נְעָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָל עַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת. וְהִנֵּה נֶעֱשְׂתָה מֵהוּמָה וְאֲנִדְרָלְמוּסְיָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְזָרְקוּ חֲפָצִים וְכִסְאוֹת וְסִפְסָלִים עַל הַמִּשְׁטָרָה לְכָל יֶקְחוּ אֶת הַיְלָדִים, אֶף הַמִּשְׁטָרָה הַבִּיאָה תִּגְבַּרְתַּ וְעֲצָרָה אֶת הָרַב הַקְּדוֹשׁ ר' אַבְרָהָם חַיִּים מְזֻלוֹטָשׁוּב, שֶׁהָיָה אָדָם צָנוּם מְאֹד, כִּי רַב יָמָיו הִתְעַנָּה וְכו', וְכֵן עֲצָרוּ עוֹד כַּמָּה מֵרֵאשֵׁי הַקְּהֵלָה, בְּתוֹאֲנָה שֶׁהֵם אֲשָׁמִים בְּכָל הַרְעַשׁ שֶׁהָיָה, וְנִשְׁפָּטוּ בַּעֲנֹשׁ מוֹת. הַקְּצָב הַנַּ"ל רָאָה שֶׁעַל הָרַב הַקְּדוֹשׁ ר' אַבְרָהָם חַיִּים תּוֹלָה גְּזֵר דִּין מוֹת בְּתוֹלָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, הִלֵּךְ לַמִּשְׁטָרָה וְאָמַר: מָה אַתֶּם רוֹצִים מֵהַצְּדִיק, לֹא הוּא עֹשֶׂה דְבַר זֶה, אֲלֵא אֲנִי עֲשִׂיתִי אֶת זֹאת, וְהִחֲלִיף אֶת הַצְּדִיק. וְכַמוֹכָא שִׁתְּלוּ אוֹתוֹ תְּמוּרַת הַצְּדִיק, וּמָסַר נַפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת ה'. אִז הִבִּין הַצְּדִיק גְּדֹל הַרְחֻמָּנוּת שֶׁל רַבִּי מֵשֶׁה לִּיב מְסַאסוּב, שֶׁהִבִּין מֵרֵאשׁ מָה יְהִיָּה בַּסּוּף, שֶׁהוּא יְהִיָּה כַּפָּרָה שְׁלוֹ. נִמְצָא מְכָל זֶה, שֶׁאֲסוּר לְזַלְזֵל בְּשׁוּם יְהוּדִי.

חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים, שֶׁהַיּוֹנִים גְּזָרוּ גְּזֵרָה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ב', סִימָן ד'): "כִּתְבוּ לָכֶם עַל קַרְנֵי הַשּׁוֹר, שֶׁאֵין לָכֶם חֶלֶק בְּאֵלֹקֵי יִשְׂרָאֵל". לָמָּה דּוֹקָא עַל קַרְנֵי הַשּׁוֹר? אֲלֵא בְּמָה יְכוּלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם קַרְנֵי? לַעֲשׂוֹת מִמֶּנָּה שׁוֹפָר, שֶׁמִּצַּד אֶחָד צָר וּמִצַּד שְׁנֵי רַחֲב. וּבְעֶבֶר שְׁלֹא הָיָה בְּקַבּוּק חֶלֶב לְתִינוּק, הָיוּ נוֹטְלִים קַרְנֵי, וְהִשְׁתַּמְשׁוּ בָּהֶם לְבְּקַבּוּק, שֶׁמִּצַּד הַרַחֲב הַכְּנִיסוּ אֶת הַחֶלֶב, וּמִצַּד הַצָּר הִתִּינוּק שָׁתָה. וְאִם־כֵּן זֹאת רָצוּ הַיּוֹנִים, שֶׁעַל בְּקַבּוּק חֶלֶב שֶׁל תִּינוּק כָּבֵד יְהִיָּה חֲרוּת, שֶׁאֵין לָכֶם חֶלֶק בְּאֵלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּבֵד מִגִּיל כְּזֶה תַּעֲקֹר הָאֲמוּנָה חֲסִי וְשָׁלוֹם. חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים: בְּמָה מִזִּיק שׁוֹר? בְּקַרְנֵי, שֵׁן וְרִגְלֵי. בְּרִגְלֵי בּוֹעֵט, בְּשֵׁן נוֹשֵׁף, וּבְקַרְנֵי נוֹגֵחַ. וְלָכֵן זֶה הָיָה אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שֶׁהַיּוֹנִים רָצוּ לְהַכְּנִיס בְּעַם יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן — לְחַקֵּק עַל קַרְנֵי הַשּׁוֹר, שֶׁאֵין לָכֶם חֶלֶק בְּאֵלֹקֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִדּוּעַ? כִּי הִזְקִיּוֹ שֶׁל הַשּׁוֹר: שֵׁן, קַרְנֵי, רִגְלֵי, זֶהוּ רֵאשֵׁי תִּבּוֹת: שֶׁקָּרַר, וְזֹאת רָצוּ לַעֲשׂוֹת: קַרְנֵי — לְעַקֵּר מֵהַקְּטָנִים אֶת הָאֲמוּנָה. שֵׁן — שִׁיאֲכָלוּ מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, [אֲשֶׁר זֶהוּ דְבַר חֲמוּר מְאֹד מְאֹד, לָכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ

הַשָּׂמַיִם וְהָעָרֶב לְהַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל כְּשֵׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים, שְׂיִהְיוּ
בְּהֶכְשֶׁר שֶׁל בֵּית-דִּין-צְדִק. וּבִפְרָט כְּשֵׁרוֹת הַבָּשָׂר, שְׂיִהְיֶה בְּהֶכְשֶׁר
שֶׁל יְרֵאִים וְשְׁלָמִים, בֵּית-דִּין-צְדִק קְדוּשִׁים וְטָהוּרִים. וְלִהְזַהֵר מִכָּל
מִינֵי קָלִים וְרִיקִים וּפְחוּזִים שְׁנַעֲשִׂים שׁוֹחֲטִים, וְהֵם חוֹטְאִים
וּמְחַטְיָאִים אֶת הָרַבִּים].

יְדוּעַ שֶׁהַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע הַתְּאֲכִסֵּן עִם תְּלַמִּידוֹ אֶצֶל
אִיזָה יְהוּדִי. הִיְהוּדִי הַנִּיחַ כּוֹסוֹת עַל הַשִּׁלְחָן, וְהֵבִיא מִיֵּץ לְכָלֶם.
שְׂאָלוֹ הַצְדִּיק: הָאֵם הַכּוֹסוֹת טְבוּלִים? וְעָנָה: רַבִּי, כֵּן טְבִילוֹ לֹא
טְבִילוֹ, נִתְּנוּ לָכֶם לְשִׁתּוֹת — תִּשְׁתּוּ. תִּכְרַךְ כְּשֶׁשָּׁמַע כֵּן הַצְדִּיק, חֲרוּ
פָּנָיו וַנִּבְהַל מְאֹד, וַיֵּצֵא מִהַבַּיִת, וְאָמַר לְתַלְמִידוֹ: בְּבֵית זֶה לֹא
שׁוֹמְרִים טְהוֹרֵת-הַמְּשֻׁפָּחָה. כִּי אִם אָדָם הַפְּלִיט מִפִּיּו מְלִים אֱלוֹ: כֵּן
לְטַבֵּל לֹא לְטַבֵּל, סִימָן שְׂאִין שׁוֹמְרִים טְהוֹרֵת-הַמְּשֻׁפָּחָה, כִּי אִין מְשֻׁג
שְׂאֲחַד יַפְלִיט מִהַפָּה סֶתֶם דְּבוּרִים, וְכַמּוּבָא (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
10), שְׁכָל אָדָם בְּהַכְרַח שְׂיִסְפֹּר לְבִסּוֹף מֵה שְׁעוֹשָׂה, בְּגִלּוֹי אוֹ בְּסִתְר
וְכו'.

נִמְצָא, שְׂצָרִיף לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל כְּשֵׁרוֹת הַמַּאֲכָלִים בְּבֵית, שְׁלֹא
יְהִיו בְּהֵם חֲרָקִים וְכו', וְזֶה תְּלוּי בְּאִשָּׁה. וּבִפְרָט טְהוֹרֵת-הַמְּשֻׁפָּחָה
תְּלוּי בְּאִשָּׁה, וּבִנְגַל יְכוּלָה לְהַטְעוֹת אֶת בְּעֵלָהּ, חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, וְלָכֵן אִם
מִקְפָּדָת עַל קִלְיָה כְּבַחַמּוּרָה, גְּדוּל שְׁכָרָה בְּשָׂמִים.

אֲחֵי וְרַעֲי הַיְקָרִים! בְּרוּךְ הַשֵּׁם, זְכִינוּ לְקַהֵלָה קְדוּשָׁה וְנִפְלְאָה
בְּמֵאֵד מְאֹד, וְאֲנִי אֲסִיר תּוֹדָה לָכֶם עַל הַיּוֹם תְּפִלָּה שְׂאֲרַגְנֶתֶם לִי
אֲתָמוּל. כִּנְרָאָה שְׂיֵשׁ עָלַי קְטְרוּג גְּדוּל מְאֹד, כִּי אֲנִי רוּצָה לְהַצִּיל אֶת
הַנֶּעַר שְׁלֹא יִדְרָדְרוּ, וְלֹא יִכְשְׁלוּ בְּעוֹנוֹת חַמּוּרִים, כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים
מֵה קוֹרָה בְּעִירוֹת הַגְּדוּלוֹת, וּבְעָרִים הַגְּדוּלוֹת וְכו'. וְלָכֵן אֵינְכֶם
יוֹדְעִים לְהַעֲרִיף מַעֲלַת קְהֵלְתָנוּ, שֶׁהַצִּלְתִּי בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם, וְאֲנִי
רוּצָה לְהַצִּיל אֶת שְׂאֵר הַיְלָדִים, אִף הַסֵּמ"ך-מ"ם אֵינוֹ שׁוֹקֵט וְאֵינוֹ
נָח, וְעֹשֶׂה עָלַי קְטְרוּג גְּדוּל בְּשָׂמִים. וְכָל הַסֵּבֶל הַזֶּה שְׂאֲנִי סוֹבֵל זֶה
מִפְּנֵי קְטְרוּג בְּשָׂמִים, שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם אֵינוֹ יְכוּל לְסַבֵּל שְׂאֲנִי מוֹסֵר
נִפְשִׁי בְּשָׂבִיל טְהוֹרֵת בְּנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל.

אֶתְמוּל בַּשָּׁעָה שֶׁהִתְפַּלְלְתֶם, חֲשֵׁתִי מְאֹד בָּרַע, וְאֲנִי מֵאֲמִין
בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁתְּפִלוֹתֵיכֶם הִצִּילוּ אוֹתִי.

ידוע הַסְּפוּר בְּעִיר חֵלֶם, שֶׁהָיָה שָׁם גֶּשֶׁר, וּמִי שֶׁחָצָה דָּרְכוֹ
נִפְצָע, כִּי בְּכָל פַּעַם שֶׁעָבְרוּ בוֹ, נִשְׁבַּר בְּרוֹזֵל אוֹ קָרֶשׁ וְכוּ', וּפָצַע אֶת
הַבְּרִיּוֹת. וְחֲכָמֵי חֵלֶם הִחְלִיטוּ, שֶׁיִּבְנוּ בֵּית-חֹלִים מִתַּחַת לַגֶּשֶׁר, וְכָל
אִישׁ שִׁיפֹצֵעַ, יֵגֶשׁ מִיָּד לְבֵית-חֹלִים לְרַפְאוֹתוֹ וְכוּ'. וְכֵן לַעֲנִינֵנוּ,
הַפְּתָרוֹן שֶׁל הַנַּעַר זֶה לְחַתֵּן אוֹתָם, וְאִז לֹא יִגִּיעוּ לְיַדֵּי חֲטָא. וּמִכֵּיּוֹן
שֶׁאֲנִי רוֹצֵה לְהִצִּיל אֶת הַנַּעַר, עַל-כֵּן יֵשׁ עָלַי קְטְרוּג גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם,
וְרַק תְּפִלָּה תִּסְיֵר אֶת הַקְּטְרוּג.

לֹא מִזְמַן נִסְעֵתִי לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּמִמִּילָא עֲבַרְתִּי בְּעוֹד קְבֻרוֹת
צַדִּיקִים. וְהִנֵּה הֵייתִי גַם בְּצִיּוֹן הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מֹשֶׁה לֵיִיב מִסְּאֹסוֹב
זי"ע, אֲשֶׁר הַמְּסִירוֹת-נֶפֶשׁ שֶׁהֵיְתָה לְצַדִּיק הַזֶּה בְּעַבּוּר יְהוּדִים, אֵין
יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר. וְאִז הֵיְתָה מִגַּפָּה שֶׁל 'מִשְׁחָק קִלְפִים',
שֶׁאֲנָשִׁים מְבַגְּרִים עִם זְקֵנִים לְבָנִים הָיוּ יוֹשְׁבִים וּמְשַׁחֲקִים בְּהַמּוֹרִים
כָּל הַלַּיְלָה, אֲשֶׁר זוֹ מְכָה קֶשֶׁה וְנוֹרְאָה מְאֹד, כִּי אֲנָשִׁים הָיוּ מִפְּסִידִים
עַל-יְדֵי-כֶּף אֶת כָּל פְּסָפֶם וְכוּ', וּבִטְלוּ זְמַנָּם בְּהִבָּל וְרִיק. וְהַרְבֵּי ר'
מֹשֶׁה לֵיִיב מִסְּאֹסוֹב זי"ע לֹא הָיָה יְכוּל לְסַבֵּל דְּבַר זֶה, אֵיךְ יְהוּדִים
מְבַגְּרִים יִבְלוּ זְמַנָּם בְּדַבְּרִים פְּאֵלוּ, וְכָאֵב לוֹ מְאֹד. יוֹם אֶחָד הִחְלִיט
שֶׁיִּתְחַפֵּשׂ לְאִישׁ אַחֵר שֶׁלֹּא יִכִּירוּהוּ, וְנִכְנַס בְּאֲמֻצֵּעַ הַלַּיְלָה לְאוֹתוֹ
מְקוֹם, וְרָאָה אֵיךְ יְהוּדִים זְקֵנִים מְשַׁחֲקִים קִלְפִים. וּמֵאַחַר שֶׁכָּל-כֶּף
פָּאֵב לוֹ, עָמַד וְנָתַן דְּפִיקָה עַל הַבִּמָּה, וְהִתְעוֹרְרוּ כָּלֵם וְהִתְבּוֹנְנוּ בוֹ,
וְאָמַר: "תִּדְעוּ לָכֶם רַבּוֹתִי, שֶׁהִסְמַ"ךְ-מ"ם בַּשָּׁמַיִם אָמַר, שֶׁעוֹשֶׂה
שְׁבִיתָה, כְּכַר אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְהִסִּית בְּנֵי-אָדָם לַעֲשׂוֹת עֲבֻרוֹת". וְהַבֵּית-
דִּין שֶׁל מַעֲלָה מָחוּ — "הֲלֹא לְקַחוּ אוֹתָךְ שְׁתָּסִית אֶת נַשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יַעֲשׂוּ רְצוֹן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא". וְאָמַר: "אֲנִי שׁוֹבֵת,
אֵינֶנִּי רוֹצֵה לְהַכְשִׁיל אֶת אֶף אֶחָד". וְשׁוֹב שְׁאֵלוּהוּ: "הֲלֹא בַשָּׁבִיל
זֶה נִבְרַאתָ וְכוּ'?" וְאָמַר: "מָה אֶעֱשֶׂה? אֲנִי מִכְשִׁיל בְּחוּר צָעִיר,
בְּחוּרָה צָעִירָה, אַבְרָכִים צָעִירִים, נָשִׁים צָעִירוֹת, אֲנִי עֹמֵל קֶשֶׁה
לְהַכְשִׁילֵם, שֶׁלֹּא יִשְׁמְרוּ טְהַר־תְּהַמְשִׁיכָהּ, שֶׁהַגִּבּוֹר לֹא יִנִּיחַ תְּפִלִּין
וְלֹא יִלְבַּשׁ צִיצִית וְכוּ', וְחֲמִשִּׁים שָׁשִׁים שָׁנָה אֲנִי מִצְלִיחַ לְהַכְשִׁיל

בְּגֵי-אָדָם בַּעֲבֹרוֹת, וְהִנֵּה כְּשֹׁנְעֵשִׁים זְקָנִים, כְּלָם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, אֲזַי אֵינֶנִּי יָכוֹל יוֹתֵר לַעֲסֹק בַּעֲבוּדָה זֹאת. וְאָמְרוּ לוֹ: "לָךְ תִּמְצָא לָךְ עֲצָה". וְנִפְל בְּדַעְתּוֹ רַעִיוֹן, שְׂיִתְפַּס אֶת הַזְּקָנִים, שְׂכַל הַלִּילָה יִתְעַסְקוּ בְּקִלְפִים, וּבַיּוֹם יִתְעַיְפוּ וַיִּישְׁנוּ, וְלֹא יִתְפַּלְלוּ וְלֹא יִנְיחוּ תְּפִלִּין וְכוּ'. וּבְזֶה סֵיִם הַצְּדִיק: "תִּדְעוּ לָכֶם, שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם עֲכָשׁוּ תְּפַס אֶתְכֶם, כִּי אֵינוּ רוֹצֵה שְׂתַחַזְרוּ בְּתִשׁוּבָה". וְתִכְף כְּשֹׁשְׂמַעוּ כֵן, פָּרְצוּ בְּבִכְיָה, וְשָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה. נִמְצָא מִכָּל זֶה, שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֵינוּ יָכוֹל לְסַבֵּל שְׁעַם יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים. וְלָכֵן רָאוּ לְשַׁמֵּר עַל הַנֶּעֱר, אֲנִי עוֹשֶׂה כְּכֹל יְכַלְתִּי לְשַׁמֵּר עַל יְלָדֵיכֶם, אֲבָל עֲלֵיכֶם לַעֲזֹר לִי, לֹא לְבֹא בְּטַעֲנוֹת לְמַחְנֻכִים וְלְמַחְנֻכוֹת, אֲלֵא אַתֶּם רָאוּ לְשַׁתֵּף פְּעֻלָּה, וְלְשַׁמֵּר עַל יְלָדֵיכֶם מִכָּל מְשָׁמֵר.

אֲצַלְנוּ יֵשׁ רָשָׁע מְרָשָׁע, סֵמ"ךְ-מ"ם בְּהַתְגַּלְמוֹתוֹ, שְׂרוֹצֵה לְסַגֵּר לָנוּ אֶת כָּל הַמוֹסְדוֹת, וְהַשְּׁלִיכוּ אוֹתָנוּ בֵּין הַמְּזוּבָּלָה לְבֵין בֵּית הַעֲלָמִין, שְׁשָׁם כְּתוּת הַלְמוּד שְׁלָנוּ, וְעָלָה לִי הוֹן רַב מְאֹד לְדָאג, שְׁלֹא יִשְׁרְפוּ אֶת הַזָּבֵל לִיד מוֹסְדוֹת הַלְמוּד וְכוּ', עֵד שְׁאֵנוּ סוֹבְלִים סָבֵל גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד כָּל יוֹם וַיּוֹם. וְלָכֵן רָאוּ לְשַׁמֵּר מְאֹד עַל יְלָדֵיכֶם, כִּי אֲנִי עוֹשֶׂה כְּכֹל יְכַלְתִּי לְהַצִּילֵם מִכָּל מְשָׁמֵר. וְזֶהוּ שְׂרָצוּ הַיּוֹנִים — שְׂיִתְרַטְפוּ עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר, הַיְנוּ מִגִּיל יְנֻקוֹת הַיְלָדִים כְּבָר יְכַפְרוּ בַּה', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

רְגַל — אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל, זֶהוּ לְשׁוֹן-הֶרֶע, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (תְּהִלִּים טו, ג): "וְלֹא רַגֵּל עַל לְשׁוֹנֵם", וְזֶהוּ שְׁנֵר חֲנֻפָּה צְרִיף לְהִיּוֹת 'עֵד שְׂתַכְלָה רַגֵּל מִן הַשּׁוֹק'. וְזוֹ גַם קִלְפָּה שֶׁהַכְּנִיסוֹ הַיּוֹנִים, שְׂאֲחָד יִדְבַּר עַל זוּלָתוֹ.

וְלָכֵן שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלוּ עֲלֵינוּ לַעֲקֹר מֵעֲצָמָנוּ: קֶרֶן — כְּנֻגֵד זֶה שֶׁהַיּוֹנִים רָצוּ לַעֲקֹר אֲמוּנָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל, עֲלֵינוּ לְהַקְפִּיד וּלְהַחֲדִיר אֲמוּנָה בִּילְדֵינוּ. שֵׁן — לְשַׁמֵּר מְאֹד מֶה אוֹכְלִים, וְאִם הַמְּאֻכְלִים כְּשָׂרִים בְּתַכְלִית הַפְּשָׁרוֹת. רַגֵּל — לְשַׁמֵּר מְאֹד שְׁלֹא לְדַבֵּר לְשׁוֹן-הֶרֶע זֶה עַל זֶה.

נָא וְנָא רָאוּ לְהִרְבּוֹת בְּאַהֲבָה וּבְאַחֲדוּת, וְהַחֲזִיקוּ עֲצָמְכֶם בְּיַחַד,

והמשיכו להתפלל להקדוש-ברוך-הוא, ובנדאי בזכות התפלות,
נראה ישועות, ובפרט בחנפה, שהוא הזמן לישועות.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שנוזה לנסים כמו שהיה בימים ההם
בזמן הזה.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתקו.

בעזרת השם ותברך, יום ששי לסדר מקץ כ"ט פסלו, ה' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל כלליות אנשי
שלומנו היקרים, "חסיד ברסלב", תלמידי "היכל-הקדש", הגרים
ב"יבנאל עיר ברסלב", הו"ה עליהם ישרה שכינתו תמיד, וישמרם
ויצילם מפל צרה וצוקה ומפל נגע ומחלה, וישלח ברכה והצלחה
בכל מעשה ידיהם.

אחי ורעי היקרים! עליכם לדעת, אשר ימי חנפה הקדושים הם
ימי נסים והודאה, ולכן עלינו לתת תודה והודאה לפניו ותברך,
שזכינו להתקרב אל רבנו ו"ל. הלא בנקל היינו יכולים להיות
מקורבים למפרסמים של שקר, בקלות היינו יכולים לילך אחר
המאורי אש המגבירים מחלקת ומריבות, המגבירים את אש
התאות, והקדוש-ברוך-הוא חמל עלינו, שנתקרב אל רבנו ו"ל
שהוא המאורי אור, שהוא תחן והיפי והפאר של כל העולם כלו,
כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סז), ואין לנו מלים
להודות להקדוש-ברוך-הוא על גדל החסד הזה שזכינו להתקרב
לרבנו ו"ל.

עצם העבודה שרבנו ו"ל למדנו דרך קלה ופשוטה לדבר אל
הקדוש-ברוך-הוא, אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו ותברך זו
הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער כלל. אם אדם
היה יודע מה זה לדבר אליו ותברך, לא היה מפסיק מזה. אנשי

שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ רְגִילִים לֹא זָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ אֶלָּא לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַעֲצָה הַזֹּאת לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּכֹר הָיָה מִסְפִּיק. מִכָּל שֶׁכֵּן שָׁנָתָן לָנוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה עֲצוֹת אִיךָ לְחַזֵּק עֲצֻמָּנוּ, אִיךָ לְהַחֲזִיק מֵעֲמֹד בַּמַּצְבִּים הַכִּי קָשִׁים שָׂרָק עוֹבְרִים עָלֵינוּ. וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ, שְׂאֵנוּ נִמְצָאִים בְּמַלְכוּת הַרְשָׁעָה, כְּפִי שֶׁהִיְתָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה בְּיָמֵים הֵהֵם וּבְזִמְן הַזֶּה, שְׁעוֹשִׁים צְחוּק מִכָּל הַיְהוּדוֹת, הַכֹּל נַעֲשֶׂה קְרִירוֹת וְלִיצָנוֹת. אֵינן לְאָדָם מִשָּׁג מָה זֶה צְדִיק, הַדְּבוּק בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, צְדִיק הַנִּמְצָא יוֹתֵר לְמַעַלָּה מֵאֲשֶׁר לְמַטָּה, צְדִיק הַמְטִיל בֵּין מַלְאָכֵי מַעַלָּה וְשַׂרְפֵי קִדְשׁ, וְלִכְן בּוֹעֵר לוֹ הַלֵּב לְקַרֵּב יְהוּדִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אֲנָשִׁים בְּעֲלֵי תַּאֲוֹת אֵינָם יוֹדְעִים מָה זֶה. וְלִכְן הֵם רוֹאִים אֶת כָּל הַרְעָה אֲצֵל הַצְּדִיק, כִּי הַצְּדִיק נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, מָה שְׂאֵין כֵּן, כָּל הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר, הַ'רַע-בְּנִים', לְהֵם יֵשׁ הַחֵן, לְדַאֲבוּנָנוּ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'), שֶׁעֲכָשׁוּ הַחֵן אֶצְלָם, כִּי כָּל אֶחָד רָץ הֵיכֵן שֵׁישׁ לוֹ תַּאֲוֹת וְכַבוֹד וְכֹסֶף, אֲבָל צְדִיקִים כְּמוֹ תַּלְמִידֵי רַבְּנוּ ז"ל הָאֲמֵתִיִּים, הַדְּבוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, בְּהֵם אֵין שׁוֹם הַשְּׂגָה.

וְלִכְן עָלֵינוּ לְהוֹדוֹת לְפָנָיו יְתִבְרַךְ, שֶׁזָּכִינוּ בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים הַלְלוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל, שְׂאֵנוּ זוֹכִים לְדַעַת מִרַבְּנוּ ז"ל, וְשֶׁבֶת-חֲנֻכָּה הִיא שֶׁבֶת קְבוּצָה לְכָל. בְּכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת כָּל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שִׁיתְקַבְּצוּ יַחַד כָּל אֶחָד בְּעִירוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר שְׁנֹזֶפֶה לְכָל הַתְּקוּנִים.

וְכֵאֵן הַמְּקוֹם לְהַעִיר לָכֶם, שֶׁעֲכָשׁוּ בִּימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, הַתְּפִלוֹת מְאֹד מִתְקַבְּלוֹת בְּשָׂמִים, וְלִכְן הַזְּכִירוּ אוֹתִי בְּתַפְלוֹתֵיכֶם, שְׂאֲזוּפָה לְגוֹר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְלִבּוֹא לִיבְנָאֵל, וְאֶהְיֶה לָכֶם אֲסִיר תּוֹדָה. גַּם רְאוּ לְהַמְשִׁיךְ לְרַקֵּד וּלְשַׂמַּח, וְלִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַטּוֹב אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרַכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתקז.

בעזרת השם יתברך, יום ששי לסדר מקץ כ"ט כסלו, ה' תתקנ"ב ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר.

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

בענין גר תנפה וכו', מנהגנו להתפלל ערבית קדם, כי קריאת שמע היא דאורייתא, ואם יזלזל בזה, יעבר על אסור ובטול מצות עשה וכו'. וידוע, שטוב ללכת בדרך האמצעי מתפללים ערבית בזמן, ותכף-ומיד אחר-כך מדליקים גר תנפה בבית סמוך לפתח, מול המזוזה, והעקר לכוון שהוא מקים מצוה מדברי סופרים ויבקש אז על בנין בית-המקדש, שאז נזכה לראות הדלקת המנורה, וכן לבקש על כל מה שצריך, כי בעת הדלקת הנרות, אז הוא עת רצון בשמים, כי מאיר האור הגנוז מששת ימי בראשית, וכן מאיר אורו של משיח.

אודות להדליק מאחר, אין לזה מקור, אף מה שמוכא מפמה מפרסמי הדור, שמתחילים להדליק רק בשעה מאחרת וכו', פונתם שאז מתקבצים אליהם קבוץ גדול, והוי פפרסומי נסא לרבים.

על-כל-פנים אפה תתפלל ערבית בזמן שמתר כבר לקרא קריאת שמע, שהיא דאורייתא, ותכף-ומיד אחר-כך תדליק גר תנפה, ואת הקנת הפתילות והשמן מכינים קדם, כדי שלא יהיה שום עכוב.

העקר להודות ולהלל בימים אלו, ולבקש הרבה ממנו יתברך כל מה שהוא צריך, כי ימים אלו הם מאד מסגלים שתתקבל תפלתו.

ראה להחיות עצמך, שזכית להיות בראש השנה אצל הקבוץ הקדוש שלנו, וזכור מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), שפפי שפועלים סלח נא ביום הכפורים, כך זוכים לתנפה; ויש

לְזֶה קָשֶׁר גָּדוֹל, וְלִכֵּן לְפִי זֶה חֲנֻכָּה הוּא גַם-כֵּן זְמַן שֶׁל כְּפָרֶת עוֹנוֹת, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַכִּין עֲצָמוֹ הַיָּטִב לָזֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ וְטוֹבֶתְךָ כָּל הַיָּמִים...

י"ז תתקח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ב' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ טַבַּת ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה נִגְיָעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל פְּלִלְיוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכָל-הַקֹּדֶשׁ", הַגָּרִים בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוִנִי"ה יִשְׂרָה עֲלֵיהֶם שְׂכִינָתוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם וַיַּצִּילֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזַק אֶת עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד בְּאַמוּנַת חֲכָמִים, אֲשֶׁר אֵצֶל רַבְּנוּ ז"ל הָיָה דְבָר זֶה עֶקֶר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְהָאֲרִיף בְּזֶה בַּתּוֹרָה "חֲדֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן" (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא), וְאָמַר: פֶּשְׁאָדִם פּוֹגֵם בְּאַמוּנַת-חֲכָמִים, עַל-יְדֵי-זֶה מֵחוּ נִפְגָּם מְאֹד מְאֹד, וְכָל הַמּוֹתְרוֹת שֶׁלוֹ עוֹלָיִם אֶל מֵחוּ וּמְסַבְּבִים אוֹתוֹ, וַיּוֹצֵא מִשְׁפָּט מִעֶקֶל, עֵינֵי שָׁם; וּבְאַמַּת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים הַגְּדִירוּ לָנוּ מֵה זֶה תְּלַמִּיד-חֶכֶם, וְאָמְרוּ שֶׁהוּא פֶּסֶא לְהַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה; פִּי מֵרַב בְּטוֹלוֹ שְׁמִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵינִי סוֹף בְּרוּף הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה שׁוֹרָה אֵצֶלוֹ שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת סד): כָּל הַנְּהַגָּה מִסְעֵדָה שֶׁתְּלַמִּיד-חֶכֶם שְׂרוּי בְּתוֹכָהּ, כְּאִלוֹ נְהַגָּה מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה, שְׁאֵפְלוֹ שְׂיֹשֵׁב בְּשִׁלְחַן הַתְּלַמִּיד-חֶכֶם וְנִהְיָה מִסְעֵדָתוֹ, נִשְׁפָּעַת גַּם עָלָיו הַשְׁרָאת הַשְּׂכִינָה. וּבְאַמַּת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, הֵם מְכַסִּים וּמְסַתִּירִים אֶת עֲצָמָם מְאֹד מְאֹד, וּמֵה גַם שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא מִתְפָּאֵר בָּהֶם מְאֹד, כִּי אָדָם גֹּשְׁמִי מְסַתּוֹבֵב בְּעוֹלָם הַגְּשָׁמִי וְכוּ', הַמְּלֵא הַסְּתָרוֹת וְהַעֲלָמוֹת וְכַסּוּיִים וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הוּא זוֹכֵה לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ לְגַמְרֵי אֶל אֵינִי סוֹף בְּרוּף הוּא, וְדָבוּק בְּתַכְלִית הַדְּבֻקוֹת אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, הוּא יִתְבַּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ חָס עָלָיו, שְׁלֵא

יפל ממדרגתו. ועל-כן הוא כָּבֵד רואה, שַׁיְעָמְדוּ עָלָיו הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וַגִּנְדָא דִּילֵיהּ, וּמְדַבֵּר עָלָיו כָּל דְּבַר אָסוּר, וְלִדְקָרוּ בְּדַקִּירוֹת וְכוּ' לְשׁוֹנָם הַטְּמָא וְכוּ', וְסוּבָלִים מֵהֶם חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, עֲלֻבוֹנוֹת וּבְזִיוּנוֹת וְכוּ'. וְהַכֹּל כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לְבוּ וַךְ וְטָהוֹר לְגַמְרִי, בְּטַל וּמְבֻטָּל אֶל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְלִכֵּן מִי שְׂזוּכָה בְּאַמֶּת לְעַבֵּר עַל הַכֹּל, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַחְזִיק מִעֲמֵד לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיקִים וְהַתְּלַמִּידֵי-חַכְמִים הָאֵלוּ, אֲזִי אֶפְלוּ כְּשִׁיּוֹשֵׁב בְּשִׁלְחָנָם, וְטוֹעֵם מִמֶּאֱכָלָם, הוּא גַם-כֵּן נִהְיֶה מְזִיו הַשְּׂכִינָה.

נָא וְנָא רְאוּ לְחֻזַּק אֶת עֲצַמְכֶם בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם לְהַחְזִיק אֶת עֲצַמְכֶם בְּיַחַד, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמֶר חֻזַּק, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְחַדֵּשׁ אֶת עֲצַמְכֶם בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל שָׁעָה מִחֲדָשׁ, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה הוּא יוֹם רֵאשׁ חֲדָשׁ וְחֲנֻכָּה. וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (פְּרָקִי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פְּרָק נא): כְּמוֹ שְׂרָאשֵׁי חֲדָשִׁים מִתְּחִלָּתָא וּמִתְּחִלָּתָא בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּפִי יִשְׂרָאֵל יְהִי מִתְּחִלָּתָא וּמִתְּחִלָּתָא לְעֵתִיד לְבוֹא כְּמוֹ רָאשֵׁי חֲדָשִׁים, נִמְצָא, שְׁכָל עֲנִין שֶׁל רֵאשׁ הוּא לְעֵשׂוֹת הַתְּחִלָּה וְהַתְּחִלָּתוֹת מֵרֵאשׁ, וְכְמוֹ-כֵּן כָּל עֲנִין שֶׁל חֲנֻכָּה, לְחֻנְףָּה אֶת עֲצָמוֹ מִחֲדָשׁ בְּעַבְדוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן רֵאשׁ חֲדָשׁ וְחֲנֻכָּה בְּיַחַד, הֵם הַתְּחִלָּתוֹת כְּפּוּלָה, שְׂאֵתָם צְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עֲצַמְכֶם עֲכָשׁוּ לְהַתְּחִלָּתָא בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל שָׁעָה וּבְכֹל רֵגַע, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ עַל דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָמְרוּ, שְׁכָל הַצְּלָחָתוֹ בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחֵי הַיְּתֵה רַק עַל-יְדֵי שְׂזוּכָה לְחַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד. וְעַל-כֵּן רְאוּ לְחַדֵּשׁ אֶת עֲצַמְכֶם בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם, וּבְזֶה תְּצַלִּיחוּ בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחֵי, וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל, שְׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל שָׁעָה וּבְכֹל רֵגַע מִמֶּשׁ, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוּכָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְגַם הוּא זוּכָה לְחַדֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם.

הַמֵּאחַל לְכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתקט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ב' דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ טַבָּת, ז' דְחִנְכָּה
ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה וְכֹל טוֹב סָלָה יִגְיֵעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב", תְּלַמִּידֵי "הַיְכַל-הַקֹּדֶשׁ", הַגָּרִים
בְּ"יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב", הַיְוֵנִי הַיִּשְׂרָאֵלִי עֲלֵיהֶם שְׂכִינְתוֹ תְּמִיד, וַיִּשְׁמְרֵם
וַיִּצְיֵלֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחְלָה, וַיִּשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה
בְּכָל מַעֲשֵׂה יַדְיָהֶם.

אֲחֵי וְרַעֵי הַיְקָרִים! הִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים לְפָנֵי הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
וְהַנּוֹרָא: "זֹאת חֲנֻכָּה", אֲשֶׁר בָּזָה נְשָׁלְמִים יְמֵי חֲנֻכָּה הַקָּדוֹשִׁים.
וְכַתּוּב בְּסֵפֶר "בְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר", אֲשֶׁר בְּ"זֹאת חֲנֻכָּה" מִסְתַּיְמִים כָּל
הַתְּקוּנִים שֶׁהִתְחַלְנוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים אֹמְרִים (בִּיצֵה
12): כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם קְצוּבִים לוֹ מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם
הַכְּפוּרִים; בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כּוֹתְבִים לְאָדָם מֵה שְׂיֵהֶיָה עִמּוֹ כָּל הַשָּׁנָה;
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כּוֹתְבִים לְאָדָם אֶת הַתְּקַצִּיב כִּמְהָ יֵהֶיָה לוֹ כָּל הַשָּׁנָה,
אַחֲר־כֵּן נּוֹתְנִים לְאָדָם שְׂבָעָה יָמִים שְׂיִחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, שְׂיִכּוֹל
לְהַחֲלִיף אֶת הַמְּסַפְּרִים, וְאִם נִגְזְרָה עָלָיו אִיזוֹ גְּזֵרָה רָעָה, שְׂיִוְכַל
לְבַטְּלָהּ, וְאַחֲר־כֵּן בָּא יוֹם הַכְּפוּרִים, שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל עַל
כָּל הַעֲוֹנוֹת, וְחוֹתֵם עַל מֵה שֶׁפָּתַח בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה; וְאַחֲר־כֵּן יֵשׁ לָנוּ
אַרְבָּעָה יָמִים, שֶׁהֵם הַיְוֵנִי, בֵּין יוֹם הַכְּפוּרִים לְסִכּוֹת, וְנוֹכְנָסִים
לְחַג הַסִּכּוֹת, וּמִגְלִים שְׂגָם הַחוּץ זֶה אֶלְקוֹת, וְאָנוּ מְוַעֲנָעִים עִם הַד'
מֵינִים הַקָּדוֹשִׁים: אֶתְרוּג, עֲרֻבוֹת, הַדָּסִים עִם הַלּוּלָב. לּוּלָב מְרַמֵּז עַל
הַצְּדִיק, הַצְּדִיק הוּא הַלּוּלָב, אוֹתִיוֹת: לוּ-לָב (סֵפֶר הַבְּהִיר, אוֹת צח),
הַצְּדִיק יֵשׁ לוֹ רַק לָב אֶחָד לְאָבִינוּ שְׂבַשְׂמִים (בְּרֻכּוֹת נו.), אֵין לָנוּ מִשְׁג
מֵה זֶה צְדִיק. חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים אֹמְרִים (תְּגִיגָה יב.): כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ
עוֹמֵד עַל עַמּוּד אֶחָד וְצְדִיק שְׂמוֹ, בְּכָל דוֹר וְדוֹר יֵשׁ צְדִיק יְסוּד
עוֹלָם, שֶׁהוּא מְחִיָּה וּמְחַזֵּק אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, אֵלָיו מְקַשְּׂרִים
הָעֲרֻבוֹת וְהַדָּסִים, מְלַבֵּד זֹאת מִחֲבָרִים אֶת הָאֶתְרוּג. אֶתְרוּג מְרַמֵּז

על צדיקי הדור, כי בכל דור ודור ישנם צדיקים. הדסים מרמזים על הבינונים, יש להם ריח אבל אין להם טעם, ואין יכולים לאכלם. ערכות כנגד רשעים, שאין להם לא טעם ולא ריח. הלולב זה הצדיק יסוד עולם, שעליו עומד כל העולם כלו. בכל דור ודור יש צדיק שהוא מיחידי הדורות שהוא הראש-בית, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן טז), בסכות שנקנסים אז לתוך הסכה, שזה גלוי שכונה, הצדיקים, הבינונים והרשעים צריכים להתחבר אל הלולב, אל הצדיק שהוא לו-לב, לב אחד לאבינו שבשמים. האתרוג אינו צריך להיות מקשר, כי הוא צדיק ממילא בעצמו, אך צריכים לחברו בשעת הנענועים אל הלולב, שהוא צדיק יסוד עולם, זאת אומרת גם הצדיקים, אומר רבנו ז"ל, צריך להחזירם בתשובה. כי אתרוג ראשי תבות: "אל תבואני רגל גאונה"; כי אפלו הצדיקים צריכים לנקות מעצמם, שלא יהיה בהם שמץ גאונה. אבל הבינונים שהם ההדסים, והרשעים שהם הערכות, הם צריכים להיות מקשרים אל הצדיק, כי אחרת יפלו בנוקבא דתהומא רבא. אנו איננו יודעים מה אנו — אם אנו צדיקים, רשעים, בינונים, על-כל-פנים עלינו להיות מקשרים אל הלולב, צדיק יסוד עולם, שיש לו-לב אחד אל אבינו שבשמים.

מספרים, שהשר שלום מבעלז זי"ע אומר: הכרתי אדם שהוא אומר, שהוא הפיר את אמו של הרבי רבי אלימלך זי"ע, אם אדם זה לא היה אומר שהפיר את אמו של הרבי רבי אלימלך, לא הייתי מאמין שאדם זה היה ילוד אשה. כפי קדשתו וצדקתו, שהיה מבטל לגמרי להקדוש-ברוך-הוא, לא יתכן שזה ילוד אשה, אבל אדם זה אומר והעיד שהפיר את אמו, אז אני מאמין שהוא ילוד אשה.

בחיים חיותו של הרבי רבי אלימלך זי"ע, כלם בזו אותו, ובקשי היו לו מעט אנשים. יש ספר: "נתיב צדיק", שזה אספת מכתבים של תלמיד של מוהרנ"ת ז"ל, שהיה גר בצפת, והיה כותב מכתבים לאנשי שלומנו לחזקם, ובאחד מהמכתבים כותב: אם לא הייתי מפיר את ר' נתן, לא הייתי מאמין, שילוד אשה כתב את הספרים האלו "לקוטי-הלכות", כי הגלוי אלקות שיש בספריו

הַקְדוּשִׁים, זֶה אִים וְנִרְאָ. ר' נִתָּן מְגַלֶּה אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שְׁאֶפְלוּ הַכִּי גְרוּעַ יְכוּל לְהַשִּׁיג חֵיוֹת אֱלֻקוֹת. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר יֵשׁ צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, שֶׁכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ עוֹמֵד עָלָיו, וְשָׂאָר הַצְדִּיקִים צְרִיכִים לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו. וּבִפְרָט הַבִּינוּנִים וְהַרְשָׁעִים צְרִיכִים לְהִתְקַשֵּׁר אֵלָיו.

וְהִנֵּה בַחַג הַסְּפּוֹת אֲזוּ אָנוּ יוֹצְאִים מִתְּבֵיִת אֶל הַחוּץ, שְׁמַגְלִים שָׁגַם בַּחוּץ יֵשׁ אֱלֻקוֹת. וְאַחַר-כֵּן בָּא הוֹשַׁעְנָא רַבָּא, שְׂאֲזוּ מְחַלְקִים אֶת הַפְּתָקִים אֲשֶׁר נִחְתְּמוּ בַיּוֹם הַכַּפּוּרִים, וּבִשְׂמֵחַת תּוֹרָה אָנוּ רוֹקְדִים וְשׂוֹמְחִים עִם הַתּוֹרָה, שְׂזַכֵּנוּ לְהַבְרָא מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְכַבֵּר נִכְנָסִים לַחֲרָף הָאָרֶץ, חֲדָשׁ חֲשׁוֹן, חֲדָשׁ כְּסֵלוֹ. אוֹמֵר ה' בְּנֵי יִשְׂשַׁכָּר': הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל-כֶּף רַחֲמָן, שְׁאֶפְלוּ שֶׁהִשְׁלוּחִים כָּבֵר חֲלָקוֹ בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּא אֶת הַפְּתָקִים, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הַפְּתָק שְׁלוֹ, שְׁשֵׁם כְּתוּב מַה יִקְרָה עִמּוֹ כָּל הַשָּׁנָה — אִם לְחַיִּים אִם לְמוֹת, חַס וְשְׁלוֹם, אִם לְעִשִׂיר אִם לְעֵנִי, אִם לְכַרְיָאוֹת אִם לְחַלִּי, אִם לִישׁוּעָה וּלְנַחֲמָה, אוֹ לְהַפֵּךְ חַס־וְשְׁלוֹם, עִם כָּל זֹאת בְּחִנְכָּה נִפְתָּחִים הָאוֹרוֹת שֶׁל מְשִׁיחַ. מְשִׁיחַ יְאִיר אוֹר כְּזֶה, שְׁיִקְיָם (יִשְׁעִיָּה נב, ח): "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוֹב הַנְּיָה צִיּוֹן". כְּשֶׁמְשִׁיחַ יָבוֹא, אֲזוּ יִתְגַּלֶּה שֶׁכָּל מַה שְׁעֵבֵר עָלֵינוּ הָיָה לְטוֹבָה. וְרַבְנּוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מִזְבֵּי"ן, חֲלָק ב', סִימָן סג): יְכוּל לְהֵיוֹת שְׁיֵהִיו לְאָדָם עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, אָבָל מִלְמַעְלָה זֶה רַק חֲסָדִים. וְלָכֵן יַעֲקֹב בִּקְשָׁה אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֵבֹר בְּנָיו: "וְאֵל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" (בְּרֵאשִׁית מג, יד), שְׁיִתֵּן אֶת הַרַחֲמִים בְּיַדְנוּ, מַה אָנוּ צְרִיכִים? זְרוּגִים לִילְדֵינוּ, פְּרַנְסָה, שְׁלוֹם-בַּיִת, שְׁפַע רוּחַנִי וְשְׁפַע גְּשָׁמִי.

וְהִנֵּה בַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חֲנֻכָּה, אֲזוּ יְכוּלִים לְהִדְחֵק אֲצֵל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּלְפַעֵל אֲצֵלוֹ: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, יֵשׁ לִי אֶת הַפְּתָק, וְכָתוּב שָׁם מַה יְהִיָּה עִמִּי כָּל הַשָּׁנָה, תַּעֲשֶׂה עִמִּי חֲסֵד, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, פֶּה כְּתוּב אֵינָה גִזֵּר דִּין רַע עָלַי, תְּמַחֵק אֶת זֶה, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, פֶּה כְּתוּב סְכּוּם פְּעוּט, תּוֹסִיף לִי כַּמָּה אַפְסִים, כִּי אֲנִי מְלֵא חוֹבוֹת, פֶּה כְּתוּב שְׁיֵהִיו מְרִיבוֹת, תְּמַחֵק אֶת זֹאת, וְתַכְתֵּב שְׁיֵהִיָּה רַק שְׁלוֹם וְאַהֲבָה". בְּ"זֹאת חֲנֻכָּה" יְכוּלִים לְהִדְחֵק לְתוֹךְ הַהִיכָל שֶׁל מֶלֶךְ

מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ולבקש ממנו: "יש לי הפתק, הוא פתוב וחתום, אבל אתה פתבת, רבוננו של עולם, את הפתק, וחתמת עליו, אגא ממך, תוסיף לי, או תוריד לי, כל אחד כפי שיודע מה שעובר עליו". אנו סף הכל חדשים בתוך השנה החדשה, ולכן הלילה ומחר שנקרא "זאת חנכה", יכולים לפעל אצל הקדוש-ברוך-הוא להוסיף כמה אפסים על התקציב שהקציבו לנו, להפך שיהיה שלום בבית, והעקר, שימתקו כל הדינים. למעלה בשמים ישנם קטרוגים מאד מאד על הצדיק שמגלה את הקדוש-ברוך-הוא. לו-לב — יש לו לב אחד אל אבינו שבשמים, לבו בוער רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ורוצה להחזיר את כל עם ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא, ואת כל אמות העולם שאינם משרש עמלק, ורוצה להשיב אליו יתברך, לתקן עולם במלכות שדי, אבל הסמ"ך-מ"ם עומד ומקטרג עליו.

הרבי רבי אלימלך אמר פעם בימי חנכה הקדושים לאחד מתלמידיו הגדולים: היכן היית אצלי בראש השנה?! ואמר לו: תדע לך, שבראש השנה הזה רציתי לפעל הרבה דברים, אבל לא היית, אזי הסמ"ך-מ"ם קטרג עלי מאד, והנה באת אלי לחנכה, אז עכשו אוכל לבטל את הגזרה.

ולכן, יען שאנו עומדים לקראת היום האחרון של חנכה, שזהו "זאת חנכה", הבה ונבלה הלילה הזה בתפלה ובהתבודדות, אפלו כמה דקות, התפללו עליכם, שתהיו בריאים, ותהיה לכם אריכות ימים ושנים טובות, על בני ביתכם, שיהיה לכם שלום-בית אמתי, שתהיה לכם פרנסה בשפע, ותצאו מפל החובות, הפל בידכם, הפתק פתוב וחתום, אבל יכולים לבקש את הקדוש-ברוך-הוא: "אבא, תמחוק לי פאן, אבא תרשם לי פאן" וכו'. זהו "זאת חנכה", שיכולים לפעל אצל הקדוש-ברוך-הוא הפל, וכן ילדים טובים, נחת, בריאות השלמה, פרנסה בשפע וכו'. ולכן ראו לנצל את הדקות הללו של הלילה, ואת יום המחרת, ולבקש מאתו יתברך כל משאלות לבכם.

אָנִי שׁוֹמֵעַ שְׁיִשְׁנִם בְּבָתִּים מְרִיבוֹת בֵּין הַבַּעַל לְאִשָּׁה וְכוּ',
וּמְקַלְלִים זֶה אֶת זֶה וְכוּ', זֶה כּוֹאֵב מְאֹד שְׁיִהְיֶה דְבַר כְּזֶה, לְמָה
צְרִיכִים אֶת זֶה?! וְכִבֵּר אֵינִי מְדַבֵּר מִהַשְׁנָאָה שְׁיִשׁ בֵּין אִישׁ לְרַעְהוּ,
עַל מָה וְלְמָה?! הֲלֹא זֶה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שְׁרוּצָה לְמִשְׁלַל, וְעַל-כֵּן מִפְּרִיד
בֵּין הַבְּרִיּוֹת. אַף לֹא יִצְלִיחַ!

אֶתְמוּל הָיָה אֲצִלִי יְהוּדִי, וְסִפֵּר לִי, שְׁבָנוּ נַעֲשֶׂה רַב בְּבֵית-חֹלִים
בְּמַחְלֶקֶת יְלָדִים. וְאָמַר לִי, שְׁיִשְׁנוּ שָׁם רַב עַל כָּל הַמַּחְלָקוֹת, כִּי
לְדַאֲבוּנֵנוּ, יֵשׁ שָׁם הַרְבֵּה יְהוּדִים בְּבֵית-הַחֹלִים הַזֶּה, אֲבָל עַל
מַחְלֶקֶת יְלָדִים אֵינָנוּ רַב, כִּי אָמַר שְׁאֵינִי יָכוֹל לְרֹאוֹת אֶת הַסֵּבֶל שֶׁל
הַיְלָדִים שְׁסוֹבְלִים יְסוּרֵי תַפְתּוֹת מִהַמַּחְלָה הַיְדוּעָה, הַמַּחְלָה הַמְּמַאֲרֵת,
לֹא עָלֵינוּ, וּבִפְרָט בְּרֹאוֹתוֹ אֶת צַעֲרָם וְסִבָּלָם שֶׁל הַהוֹרִים, אֲזִי אֵינִי
יָכוֹל לְכַהֵן שָׁם כְּרַב. וְחֻשְׁבְּתִי לַעֲצָמִי — הִנֵּה אֲנָשִׁים רַבִּים זֶה עִם
זֶה עַל שְׁטִיּוֹת וְהִבְלִים, וְאֵינִם שְׂמִים עַל לֵב לְצָרוֹת הָאֲמִתִּיּוֹת שְׁיִשְׁנִם
בְּעוֹלָם, הֲלֹא, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲתָם בְּרִיאִים, הַיְלָדִים בְּרִיאִים, כִּי־צַד יִתְכַן
שְׁתַּרְיִבוּ בֵּינֵיכֶם, בְּמָקוֹם לְתַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, עַל הַחֶסֶד
שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שְׁאֵנוּ בְּרִיאִים, הַבַּעַל בְּרִיא, הָאִשָּׁה בְּרִיאָה, הַיְלָדִים
בְּרִיאִים, וּבִפְרָט בְּחִנְפָה, כְּמָה וְכְמָה צָרִיךְ לְהוֹדוֹת לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ עַל
כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְאֵיךְ יֵשׁ רֹאשׁ וְזִמְן וְלֵב לְרִיב עַל כָּל
מִינֵי הַבָּל וְרִיק.

וְכֵן הָיִיתָ שְׂקֵמוֹ עָלִי אֵינְשֵׁי דְלָא מְעַלִּי, וְשׁוֹפְכִים דְּמֵי כַּמִּים,
וְהַעֲלִילוּ עָלִי עֲלִילַת שָׂוָא, אֲזִי דִיקָא הַיּוֹם בְּ"זֹאת חֲנֻפָה", שְׁבוּרָא
כָּל הָעוֹלָמִים נִתֵּן לָנוּ אֶת הַפֶּתֶק, אֲשֶׁר הוּא כְּתוּב וְחֲתוּם, וְהִנֵּה אָנוּ
אוֹחֲזִים אֶת הַפֶּתֶק הַזֶּה, הַיּוֹם הַזֶּה אָנוּ יְכוֹלִים לְבַקֵּשׁ: "רְבוּנוּ שֶׁל
עוֹלָם, וְלַמְּלַשִּׁינִים אַל תְּהִי תַקְנָה, כָּל אֵלוּ שֶׁהֵם מוֹסְרִים וּמְלַשִּׁינִים
וּמְעַלְלִים עֲלִילַת דָּם וְשִׁקָּר, שְׁתַּהֲיֶה לָהֶם מִפְּלֵה כְּהֵמָן וּכְכֹל שׁוֹנְאֵי
יִשְׂרָאֵל, וּפְלוּ מִטָּה מִטָּה, וְקַרְן הַצַּדִּיק תַּעֲלֶה מִעֲלֵה מְעַלָּה". וְלָכֵן
תִּנְצְלוּ רְגָעִים אֵלוּ, כִּי כָּל רְגַע וְרַגַע שְׁמַדְבָּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, זֶה עוֹשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בְּשָׁמַיִם.

הַגָּר"א זצ"ל רָצָה לְנַסֵּעַ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, בְּכֵן פָּתַח מִכְּתָב לְאָמוֹ

ולאשתו, אשר זה נקרא "אגרת הגר"א". וכתוב שם: איתא במדרש, על כל רגע ורגע שאדם שותק ואינו מדבר לשון הרע, מאיר עליו האור של הקדוש-ברוך-הוא. הבה נקבל על עצמנו עכשו לא לדבר רע אחד על השני, ונשלים זה עם זה, שעל-ידי-זה ומשיף לנו הקדוש-ברוך-הוא ישועה. פי שלו"ם — ראשי תבות: "והושיענו מהרה למען שמך", על-ידי שלום הקדוש-ברוך-הוא יזרז לנו את הישועה. הבה נקבל על עצמנו אחדות, הן הצדיקים שזה אתרוג, הן ההדסים שהם בינונים, הן הערבות שהם רשעים, כלם צריכים להיות מחברים אל הלולב. ראו להרבות בשלום ובאחנה, ורק כף נזפה לבנות את החומה סביבנו, ויעזר הקדוש-ברוך-הוא, שבזכות היום הקדוש הזה — "זאת חנכה", נזפה כבר להמשיך על עצמנו האור של הקדוש-ברוך-הוא, ולהתאחד יחד, ובקרוב מאד נשמח יחד, ונעשה יחד סעדת הודאה, וביתד נקבל את פני משיח צדקנו.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר, וימחק מה שצריך למחק מהפתיקה, ויוסיף מה שצריך להוסיף.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתקי.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויגש ב' טבת, ז' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך, פי הקדוש-ברוך-הוא עושה נסים עם האדם בכל יום ובכל שעה ובכל רגע, אבל חכמינו הקדושים אמרו (נדה ל.): לעולם אפלו בעל הנס אינו מפיר בנסו, כי אין האדם תופס ואינו יכול לשער איך כל גופו עובד וכו', מממש פמו מכונה וכו', אם יסתם מה שפתוח, ואם יפתח מה שסתום וכו' מיד מת, והקדוש-ברוך-הוא שומר עליו, ומביא לו כל הצטרכותו, כל מה שהוא צריך

בגשמיות וברוחניות, ולכן על האדם רק להתפלל אליו ותברך, ויהיה רגיל תמיד הדבר הראשון לפנות אליו ותברך, ולבקש ממנו ותברך רחמים ותחנונים, ואם יתן — יתן, ואם לאו — לאו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כ' וסימן קצו), וזה עקר עבודתנו בזה העולם — רק לבקש ולהתחנן ממנו ותברך, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז'): אמונה, תפלה ונסים תלויים זה בזה; ולכן אשרי מי שמחזק עצמו באמונה פשוטה, אשר אין בלעדיו ותברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואין אל מי לפנות בזה העולם, אלא אליו ותברך בתפלה ובתחנונים, ואז יראה נסים נגלים שייעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא, כי אין לנו בזה העולם רק אותו ותברך, ותכף-ומיד פשנתברר לאדם שאין לו רק הקדוש-ברוך-הוא, אזי בו ברגע יראה נסים על כל שעל ושעל, ועל כל פסיעה ופסיעה, אשרי לו!

הדורש שלומך וטובתך כל הימים...

י"ז תתקיא.

בצורת השם ותברך, יום ראשון לסדר ויגש ב' טבת, ז' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

במה שכתבת, שיש לך צרות עם שכנים רעים מחללי שבתות וכו', מה אמר לך! גם אנחנו סובלים ביבנאל מחבורת רשעים וכו' מחללי שבתות וכו', אוכלי שפנים וחזירים וכו', מומרים להכעיס וכו', אבל אצלנו עקר הצרה, שיש שם פמר, שהוא המסית אותם להציק לנו, אוי לאותה בושא, אוי לאותה חרפה, איך שיכולים להטעות את העולם. רבנו ז"ל היה פעם בתתנה, והיה שם ברחן והחליף את מלבושו, פעם התחפש כמו רב ופעם התחפש כמו פמר, ענה ואמר רבנו ז"ל: אט איז מען א מלאך האט איז מען א

גלח; הגה האדם הוא רב, והנה האדם הוא כמר... פן הוא אצלנו
ביבנאל.

הגאון רבי יוסף דב מבריסק זי"ע היה קדם רב בעיר סלוצק,
ושם גרו מינים ואפיקורסים ומומרים להכעיס. והיתה דרכו לומר
לבני קהילתו: אמת יש לה קיום, הרשעים האלו הם רשעים באמת
ובאחדות, ולכן יש להם קיום, אבל יראי ה' רבים וחולקים ביניהם,
בשביל זה אינם מצליחים להגביר את הקדשה. ולבסוף עזב את
העיר ונשאר מחסר לחם, עד שנעשה רב בעיר בריסק, שהיתה עיר
ואם בישראל, שם היה גר קדם הגאון רבי יהושע לייב דיסקין זי"ע,
שהיה אש להבה, קנאי בעבור כל דבר שבקדשה, וכשעלה לארץ
ישראל, לקחו להם לרב את רבי יוסף דב זי"ע.

על-כל-פנים רואים, אם יראים ושלמים יתאחדו יחד, אז כח
הקדשה עולה וכח הטמאה יורד.

כמו-כן יש לה כמה שכנים יראי השם וחושבי שמו וכו', אבל
יש ביניכם פרודים ומחלקת, בשביל זה יכול פושע ישראל טמא
מטמא, מחלל שבת בפרהסיא, לשלט עליה. בכך תהיה שליח טוב,
שלא תהיה מחלקת בין השכנים החרדים, אז תראה איך שהכל
יסתדר גם אצלך.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתקיב.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויגש, ב' טבת, ז' דחנוכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

אל תהיה בטלן! צריכים להחיות את עצמו עם כל נקדה טובה

שֵׁשׁ בּוֹ, כְּמוֹ שֶׁגִּלְהָ לָנוּ רַבְנוּ ו"ל (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפב),
 שְׁאֵפְלוּ רָשָׁע גָּמּוּר, צָרִיף לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעֲצָמוֹ אֶת הַמַּעַט טוֹב
 שֵׁשׁ בּוֹ, וְאִז כָּבַר לֹא יִהְיֶה רָשָׁע, וְלִכֵּן רָאָה לְהַחְיֹת עֲצָמָה עִם כָּל
 טוֹב שֵׁשׁ בָּהּ, תְּהִלָּה לְאֵל, אֶתְהָ מְנִיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם חוֹק וְלֹא יַעֲבֹר,
 וְאֶתְהָ הוֹלֵךְ עִם צִיצִית, וְיֵשׁ לָהּ מְזוּזָה עַל פֶּתַח בֵּיתָהּ, בְּזֶה רְאוּי לָהּ
 לְהַחְיֹת עֲצָמָה כָּל הַיּוֹם, וְכֵן, תְּהִלָּה לְאֵל, אֶכְלֶת מִצָּה בְּפֶסַח וְנִזְהַרְתִּי
 מִחֶמֶץ, וְאֶתְהָ אוֹכֵל בְּסֶפֶה, וְשׁוֹמֵר שֶׁבֶת וְכוּ', בְּזֶה רְאוּי לָהּ לְהַחְיֹת
 עֲצָמָה כָּל הַיּוֹם, וְלִשְׁמַח וְלִרְקֹד תָּמִיד.

הַמְּאַחַל לָהּ בְּרָכָה וְהַצְּלִחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתקיג.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיִּגַּשׁ, ב' טבת, ז' הַחֲנֻכָּה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גְּרוֹ זָאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

לְנִכּוֹן קְבֵלְתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַעֲקָר לֹא לְהַתְפַּחַד, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזוֹב אוֹתָהּ וְכוּ', אֶת
 הַתְּרוּפוֹת תִּקְבַּל חֲזָרָה, רַק אֵל תִּפְגַּס בְּלַחֲץ וְכוּ', זֶה שְׁאֶתְהָ גִלְחִין,
 זֶה בְּעֲצָמוֹ גּוֹרֵם לָהּ לְחֻרְדוֹת וְכוּ', וְלִכֵּן אֵל תִּדְאָג כָּלֵל.

רַק רָאָה לְמַעַט בְּדַבּוּר, אֲשֶׁר רַבְנוּ ו"ל אוֹמֵר (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק
 א', סִימָן כט), שֶׁהַדְּבוּרִים לוֹחֲצִים אֶת הַמַּחֲזִין, וְגוֹרְמִים לוֹ לְנִפְיֵלָה
 וְכוּ'. וְלִכֵּן שְׁמַר מְאֹד עַל פֶּתְחֵי פִיךָ.

קְבַל אֶת כָּלֵם בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת, וְדַע לָהּ, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּרַחֲמִים וְחֻסְדִּים גְּמוּרִים. וְלִכֵּן הַעֲקָר הוּא תְּפִלָּה.

הַמְּאַחַל לָהּ בְּרָכָה וְהַצְּלִחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י"ז תתקיד.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויגש, ב' טבת, ז' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה רק להתחזק באמונה פשוטה, ואז לא יוכלו לעשות לך שום דבר. כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין טז): ברגע שאדם חזק באמונה, אשר אין עוד מלבדו, כמו רבי חנינא בן דוסא, אז לא יכולים לעשות לו שום פשוף. ורבנו ו"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן טד): על-ידי אמונה עוברים על הכל, ואפלו את החלל הפנוי. והצדיק הקדוש מצאנו זי"ע (בעל הדברי חיים), שמעו אותו הרבה פעמים ביום אחד, שצעק: "אין עוד מלבדו יתברך", אני מוכן ומזמן למסור נפשי אליך יתברך; ולכן לא בחנם שזכה למה שזכה, שכלם היו מתבטלים אליו. בכך רק חזק באמונה, ותראה שתקבל הכל חזרה וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

י"ז תתקטו.

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר ויגש, ב' טבת, ז' דחנכה ה'תשנ"ב.

שלום וברכה אל היקר לי מאד ... גרו יאיר ויזרח.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק חזק ואמץ מאד, כי גדול אדוננו ורב להושיע. אל תסתפל על מה שאחרים אומרים וכו', אל תתיחס אל זה כלל, עוד לא היטה צדיק בעולם שלא היטה עליו התנגדות ומחלוקת, חרופין וגדופין, עלבונות, בזיונות ושפיכות דמים וכו' וכו'. ומי לנו גדול ממששה רבנו, שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו העיד עליו (דברים לד, י): "ולא קם

נביא עוד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשָּׁה, אֲשֶׁר יָדְעוּ הַנְּזִי"ה פְּנִים אֶל פְּנִים",
 וְאִף-עַל-פִּי-כֵן חֲשֹׁדוּהוּ בְּאִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְקָם עָלָיו קִרְחַ וְנִעַדְתּוֹ וּמֵאֵתִים
 וְחֲמִשִּׁים נְשִׂאֵי עֲדָה, קְרוּאֵי מוֹעֵד, אֲנָשֵׁי שָׁם, וְכֵן כָּל הַנְּבִיאִים וְכָל
 הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר רַק הָיוּ, עִם כָּל זֹאת הַחֲזִיקוּ מֵעֲמֵד וְלֹא נִשְׁבְּרוּ. וּמִי
 לָנוּ גְדוֹל מִרְבֵּנוּ וְי"ל, שְׁבַפְרוֹשׁ גְּלָה לָנוּ (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
 קסא), שְׁמַחֲלֶקֶת רַק מִגְּבִיחָה אֶת הָאָדָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לַעֲלוֹת
 דְּרָגָה אַחַר דְּרָגָה וְכוּ' וְהוּא בְּעֲצָמוֹ אָמַר, שְׂזוֹ טוֹבָה גְּדוֹלָה שְׁחוֹלְקִים
 עָלָיו, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמִחֲמַת שְׂאִינוּ זְכוּל
 לַעֲמֵד עַל מְקוֹם אֶחָד, בְּשָׂבִיל זֶה צָרִיף שְׁתַּהֲיֶה עָלָיו מִחֲלֶקֶת
 בְּקִבְעוֹת וְכוּ' [וַיֵּשׁ הַמּוֹן סְפוּרִים, אִיךָ רַבְּנוּ וְי"ל הַמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ
 מִחֲלֶקֶת, וְאִין פֶּאֵן הַמְּקוֹם לְהֶאָרִיף בְּזֶה]. עַל-כָּל-פְּנִים אִיךָ שֶׁהוּא,
 אֵל תַּחְבְּלָבֵל בְּלָל מְזֶה שְׂיִצְאוּ נִגְדָדָךְ וְכוּ', כִּי מִמִּילָא לֹא תוּכַל
 לְהִשְׁקִיט אֶת הַמִּחֲלֶקֶת וְכוּ', וּמִמִּילָא לֹא תוּכַל לְשַׁכְּנֵעַ אֲנָשִׁים וְכוּ',
 וְלָכֵן שָׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה עֲדִיף, חֲבַל אֶפְלוֹ לְנִסּוֹת וְכוּ', אֲמַת, שְׂצָרִיכִים
 רַחֲמִים לֹא לִפְלֵ, כִּי כָף אָמַר רַבְּנוּ וְי"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
 קפא): כְּשֶׁמִּתְקַשְּׂרִים כְּמָה אֲנָשִׁים עַל אִישׁ אֶחָד יְכוּלִים לְהַפִּילוֹ,
 וְכִשְׁמִפִּילִים אוֹתוֹ, הֵרִי זֶה בְּתַאֲוֹת נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצַלָן; וְלָכֵן זֹו סִכְנָה
 גְּדוֹלָה שְׁלֹא יַעֲמְדוּ כְּמָה אֲנָשִׁים עַל אִישׁ אֶחָד, כִּי יְכוּלִים לְהַפִּילוֹ
 וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אִם תַּהֲיֶה חֲזָק בְּשִׁיחָה בִּינְךָ לְבִין קוֹנֶה, וְתַתְּמִיד
 בְּזֶה, אַזִּי אַף אֶחָד לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹתְךָ שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם, וְזֶה בְּרוּר.
 וְלָכֵן תַּהֲיֶה חֲזָק בְּדָבָר זֶה — רַק לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ וְטוֹבָתְךָ כָּל הַיָּמִים.

י"ז תתקטז.

בְּעֲזַרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַ וַיִּגַּשׁ, ב' טבת, ז' דְּחִנְכָה ה'תשנ"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

לְנִכוּן קַבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעֵגֶן וְכוּ', עָלִי לוֹמַר לָךְ, זֹו שְׂאֵלַת רַב, וְעָלֶיךָ לְלַכֵּת אֶל רַב

יֵרָא שְׁמַיִם מְרַבִּיִּם, וְלִשְׁאֹל אֶת הַשְּׁאֵלָה וְכוּ', כִּי הוּא דְבַר חֲמוּר מְאֹד מְאֹד. וּבְכָל־כֵּן כִּדְאִי לָךְ תְּמִיד לְהַתְיַעֵץ וְלִשְׁאֹל אֶת שְׁאֵלְתְּךָ בְּהִלְכָה לְרַב מִבְּהֶקֶן, וְיֵשׁ, תְּהִלָּה לְאֵל, הַיּוֹם רַבָּנִים מוֹרֵי הוֹרָאָה מִבְּהֶקֶיִם, יֵרָאֵי הַשֵּׁם, אֲבָל צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִוְלִיכְנוּ עַל דְּרָךְ הָאֱמֶת, וְיִמְצָא כָּל אֶחָד רַב בְּקִי בְּהִלְכָה, לִשְׁאֹל אֶת כָּל שְׁאֵלוֹתָיו בְּעִנְיַי טְהֵרַת הַמְשַׁפְּחָה וְכוּ' — אֲסוּר וְהֵתֵר וְכוּ', כִּי אֲסוּר לְפָסֵק לְעֲצוּמוֹ בְּשׁוּם פְּנִיִם וְאִפְּנֵי. וְרַבְּנֵנוּ ז"ל גָּזַח לָנוּ מִמְעַלְת הַבְּעָלִי פּוֹסְקִים, שְׂיֵישׁ בְּכַחֵם אֲפֵלוּ לְהִרְאוֹת מוֹפְתִים, כִּי כְּשִׁפּוֹסְקִים כָּאֵן לְמִטָּה, כֵּן נִפְסָק לְמַעְלָה (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מא):
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי, שְׂאֵנִי מִתְּפִלָּל בְּעִדְךָ תְּמִיד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ וְטוֹבְתְּךָ כָּל הַיָּמִים...

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שְׂזַכְנוּ לְסַיִם אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִיךְ פ"א. יִזְכְּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְסִדֵּר עֲכָשׁוּ לְדַפּוּס אֶת כְּרִיךְ פ"ב לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָה.

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָּא.

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

חֵלֶק פ"א

ג . . . . . פתח דְּבַר . . . . .

ה . . . . . הַקְדָּמָה . . . . .

יא . . . . . י"ז תשטו . . . . .

מכתב כְּלָלִי לְכָל־לִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגָּרִים בְּ"יִבְנָאֵל עִיר בְּרִסְלָב", בּוֹ יִחְזַקְמוּ מוֹל כָּל מֵינֵי חִלְשוֹת הַדַּעַת, וְיִסְפָּר עֲבֹדָה מִמוֹהֲרֵנוּ"ת ו"ל, אִיךָ הַמְשִׁיל אֶת דְּבַר רַבְנוּ ו"ל וְהַתְּסַתְּרָה עָלָיו לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ גֵּן נָאֶה וְכוּ', וְיִחְזַק עַל פִּי זֶה אֶת הַמְשָׁךְ הַתִּישְׁבוּתָנוּ בְּיִבְנָאֵל לְלֹא שׁוּם בְּלִבּוֹל שְׁבַעוּלָם.

יג . . . . . יז תשטז . . . . .

יְדַבֵּר מֵעֲנִין קִנְטָרס "סוּד הַחַיִּים", וְיִתֵּן שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּקִצְרָה לַמְדַפְּסִים וְכוּ', וְיְדַבֵּר מֵעֲנִין מֵהוּת הַקִּנְטָרס "יוֹם הַנְּשׂוּאִין", וְיִבְאֵר מֵאִמֵּר מִמְדַרְשׁ פְּלִיאָה בְּעֲנִין הַקָּשֶׁר שֶׁל תְּדוּשָׁא הָאֶרֶץ לְבֵין הַחֲרָב, וּמֵעֲנִין מַה שֶּׁאָמַר רַבְנוּ ו"ל, אֲשֶׁר סָגְלָה לְהַתְמַדָּה — לְכָלִי לְדַבֵּר עַל אֵף אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְעֲנִין סוּד סְפִירַת הָעֵמֶר וְכוּ', וְהַעֲקָר שֶׁלֹּא לְהַתְבַּלְבֵּל מֵאֵף דְּבַר כָּלִל.

טז . . . . . י"ז תשיז . . . . .

יְדַבֵּר גִּפְלָאוֹת מֵהַקִּנְטָרס "סוּד הַחַיִּים", וּמֵעֲנִין עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, וְיִחְזַק מְאֹד שֶׁלֹּא לְפַל מִשׁוּם דְּבַר שְׁבַעוּלָם, וּבִפְרָט הַנִּמְעָן, שֶׁעוֹסֵק בְּהַדְפַּסַּת סְפָרֵי רַבְנוּ ו"ל, שֶׁיִּחְיֶה עֲצָמוֹ עִם עֲצָם נוֹרָאוֹת זְכוּתוֹ הַמְּפֹלָגָת, וְיִגְלֶה לוֹ דָּרֶךְ נְעִימָה בַחַיִּים אִיךָ יִהְיֶה דְבוּק בּוֹ יִתְבַרֵךְ בַּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְשְׁעוּרִין כְּסֻדְרָן כְּרֵאוּי.

יט . . . . . י"ז תשיח . . . . .

יְדַבֵּר מֵעֲנִין שְׁדוּף שְׁלוּחֲצִים עַל כֶּסֶף, וְיִתֵּן כִּמְהָ עֲצוֹת פְּרָטִיּוֹת, וְיִחְזַק עַל הַנְּסִיווֹנוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם וְעַל מַדַּת הַסְּבָלָנוֹת.

כא . . . . . י"ז תשיט . . . . .

מִכְתָּב כְּלָלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיִבְנָאֵל, בּוֹ יִחְזַק עַל עֲנִין הַשְּׂמִחָה בַתְּפִלָּה לְפִי דְבָרֵי הָאֲרִיז"ל, וְיִגְלֶה סִבַּת הַתּוֹפְעָה שֶׁל הַמְרִיבוֹת בְּבִתֵּי כְּנִסְיֹת

תִּכְן הָעֲנִינִים

על-פי הסוד, ויזרו לרקד אחר התפלה, וענין שמחת וגאון יהדותנו
נאמונתנו, ויגביה לבם בדרך השם.

י"ז תשכ . . . . . כג

ידבר מישרים איך בונים קהלה טובה, שכל סוגי המחוזות והדעות
המשפחות מתאחדים יחד, ויבאר כמה ענינים ותכניות לבסוס הקהלה.

י"ז תשכא . . . . . כה

יחזק אברהם אחר חתנתו להתמדת השעורים כסדרן פאשר הרצל אצלו,
וידבר מענין חשיבות שפת האידיש.

י"ז תשכב . . . . . כו

יזרו הנמען לקביעות חזקה בכמה שעורין, ובעקר ח"י פרקים משניות,
וידבר מענין עזרה לאביו בפרנסה.

י"ז תשכג . . . . . כז

יחזק הנמען על ההתפתחות הצפויה בפרנסתו ויחזקו מאד.

י"ז תשכד . . . . . כח

יחזק בן שוחט מאנשי שלומנו שיאחז אמנות אביו, ויזרו להתעלות
בגשמיות וברוחניות בתורה ובתפלה כראוי, ויגלה לו דרך ההנהגה
אצלנו לא להיות בטלן — הן בגשמיות והן ברוחניות.

י"ז תקכה . . . . . ל

מכתב כללי לנשות אנשי שלומנו, בו יחזקן להרבות בחסד, ולהתקבץ
יחד לחזק זו את זו, ולהיות בשמחה ובהרחבת הדעת.

י"ז תשכו . . . . . לא

מכתב לאנשי שלומנו דיבנאל, בו יחזקם על שנפלו בתלקו של רבנו
ז"ל, ולא של החולקים עליו, ויגלה נפלאות בבאור מדרש פליאה
אודות הקשר בין עלה תאנה למצות ציצית, ויגלה פלאי פלאים ברוי
תורה — חדושים נוראים ונפלאים עד מאד.

י"ז תשכז . . . . . לה

ידבר מרצונו, שהאזירה בין אנשי שלומנו ביבנאל תהיה רק של שמחה
— מחד, ורצינות — מאידך, ולא של ליצנות, וידבר מענין התדרת
החנוף ביולדים ותחילתו ברגמא אישית אצל ההורים.

י"ז תשכח . . . . . לו

מכתב כללי לאנשי שלומנו דיבנאל, בו יחזקם על ענין פרסום אלקותו

תַּכְן הָעֲנִינִים

יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ בְּעוֹלָם, וְעַל שְׂמִיחַתְּם בְּחֻלְקוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּגְלֶה דַּעְתּוֹ אוֹדוֹת הַצְּבִיּוֹן הַרְצוּי שֶׁל קְהֵלְתֵּנוּ הַקְּדוּשָׁה, וַיִּבְאֶר בְּאַרְח פְּלֵא מְדַרְשׁ פְּלִיאָה הַקּוֹשֶׁר בֵּין עֲצָבוֹתָיו שֶׁל קִיָּץ לְבִין זֶה שְׂאֵמֵר לוֹ ה' שֶׁהוּא קָרָקֶפֶת אֲדָלָה מִנַּח תְּפִלִּין, וַיִּבְאֶר סוּד הַתְּפִלִּין שֶׁהוּא סוּד הַדְּבָקוֹת.

י"ז תשכט . . . . . מא

יִגְלֶה מַה שְּׁסִפְרוּ לוֹ כַּמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁעָקַר הַתְּחִזְקוֹתֵם הִיא מִהַמְּכַתְּבִים, וַיִּחְזַק בְּתַקְוָתוֹ לְבִנְיַת בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַגָּדוֹל, וַיֵּאָחֵל מְצִיאַת קוֹנִים וְתְּשׁוּמֵי הַחוּב.

י"ז תשל . . . . . מב

יִחְזַק זוּג מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל הַזְּמַנִּים הַקָּשִׁים שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם, וַיֵּאָחֵל לָהֶם הַרְחֵבָה, שְׁתַּגְרֵם לָהֶם לְנַצֵּל אֶת כַּחַם לְמַעַן הַרְבִּים כְּשִׁלְיחוֹת כָּל יְהוּדֵי, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַזְּזוּכָה לְגַמֵּר סֵפֶר תְּהִלִּים כָּל יוֹם, וַיִּדְבֵּר מֵאַמְנוֹת הַצִּיּוֹר.

י"ז תשלא . . . . . מד

יִדְבֵּר לְמַלְמֵד מֵיִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִתְפַּעַל מִבְּקִרְתָּ, וַיִּדְבֵּר מִסְבְּלָנוֹת, וַיִּגְלֶה שְׁכָל אַמְנוֹת בְּעוֹלָם גּוֹרֶרֶת עִמָּה בְּקִרְתָּ וּבְכַרְט מְלַמְדוֹת, וַיִּזְרְזוּ שְׁלֵא יִתְפַּעַל מִזֶּה, וַיִּדְרִיכּוּ בְּעִבּוֹדָתוֹ, וַיִּבְאֶר מְדַרְשׁ פְּלִיאָה בְּעֵנִין הַקָּשֶׁר בֵּין לַחֲשׂוֹךְ קָרָא לִילָה לְבִין עֵנִין הַמְּבוּל, וַיִּבְאֶר עַל־פִּי חֲזוֹק, שְׁכָל עֵנִין לִילָה וְהַבְּלוּל הַעוֹבֵר עַל הָאֲדָם הוּא לְטוֹבַת הָאֲדָם.

י"ז תשלב . . . . . מז

יִדְבֵּר מֵאֵי הַתְּעַרְבוֹת הַהוֹרִים בְּעִבּוֹדָתוֹ שֶׁל הַמְּלַמֵּד, וַיַּעֲנִין מְרָאוֹת טְהוֹרָה הַמְּרָאִים לְמוֹרָה הַנּוֹרָא, וַיַּעֲנִין שְׁמוּשׁ וְהַתְּמַדָּה בְּהִלְכוֹת אֱלוֹ.

י"ז תשלג . . . . . מט

יִשְׁבַּח מְגוּרֵי יִבְנָאֵל, הַפְּצָה וְלִמּוּד מְשָׁנוֹת.

י"ז תשלד . . . . . מט

יִדְבֵּר מִגְּנוּת הַדְּאָגָה שְׂמִכְלָה חַיֵּי הָאֲדָם, וּמִתּוֹדָה וְהוֹדָאָה.

י"ז תשלה . . . . . נ

יִדְבֵּר מִטְהַרְתַּת הַמְּשֻׁפָּחָה וּמִחוּבַת תְּפִלָּה בְּמִנְיָן וּמַעֲלָתָהּ לְעַמַּת בִּיחִידוֹת.

י"ז תשלו . . . . . נ

יִחְזַק אֲשֶׁה אַחֹת בְּמִקְצוּעָה, וַיִּזְרְזֶנָּה לְנַצֵּל הַמוֹדְעוֹת שֶׁלָּהּ בְּהַפְקָר הַשׁוֹרֵר בְּתַחוּם, לְמַעַן תִּמְנַע מִהַרּוֹפְאִים לְהַתְּלַמֵּד עַל בְּתָהּ הַחוּלָה.

י"ז תשלז . . . . . נא

יִחְזַק הַנְּמָעָן, שְׁבַתְקָף שְׁבָרוֹנוֹ חוּטָף לְמוֹד הַתּוֹרָה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין הַתְּאֵבָדוּת, וַיִּבְאֵר לוֹ מִדְּרַשׁ פְּלִיאָה אוֹדוֹת הַקָּשֶׁר שֶׁבֵּין "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים" לְבֵין "עֲשֵׂה מִשְׁפֵּט לְעֹשִׂים", שֶׁהֵם הַפּוֹגְמִים בְּבְרִית וַיִּחְזַק מְאֹד.

י"ז תשלח . . . . . נג

יִחְזַק הַנְּמָעָן עַל זְכָתוֹ בְּהַדְּפַסַּת קִנְטָרַס "יוֹם הַנְּשׂוֹאִין" וַיְגַלֶּה מַעְלָתוֹ, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין הַדְּפַסַּת "אֲשֶׁר בַּנְּחֹל", שֶׁהוּא הַסֵּפֶר הַכִּי חָבִיב אֶצְלוֹ, וַיִּחְזַק מְאֹד.

י"ז תשלט . . . . . נה

יִדְבֵּר מִיּוֹם הַנְּשׂוֹאִין, וְסוּד הַחַיִּים, וְהַעֲקֵר לְדוֹן אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי לְכַף זְכוּת, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין הַדְּפַסָּה.

י"ז תשמ . . . . . נה

יִשְׂבַּח אֶת הָאוֹחֲזֵת בַּפְּעִילוֹת חַיּוּבִית בֵּין הַנְּשִׁים בִּיבְנֵי אֵל, וַיִּחְזַקְנָה עַל הַתְּפִתְחוֹת מוֹסְדוֹתֵינוּ, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין הַתְּכַנְּסוֹת הַנְּשִׁים הַשְּׂבוּעִיּוֹת, וַיִּדְרִיף אֶת מַהוּת וְצְבִיזוֹן הַכְּנוּסִים הַלְלוֹ, וַיִּחְזַק מְאֹד.

י"ז תשמה . . . . . נח

יִחְזַק אֶת אֶחָד הַנְּחֹשׁוֹנִים בַּמְּגוּרִים שֶׁל "עִיר בְּרֶסֶלֶב", וַיְבִיעַ תְּקִנּוֹתוֹ, שֶׁהַמְּקוֹם יִשְׁנָה פָּנָיו לְגַמְרֵי לְטוֹבָה, עַד בְּלֵי הַכּוּר בְּעֵתִיד, וַיִּדְבֵּר מִהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרַךְ שֶׁהִיא הַעֲקָר, וְחוּץ מִזֶּה הַכּוּל הַכּוּל.

י"ז תשמב . . . . . נט

מִכְתָּב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִירוּשָׁלַיִם, בּוֹ יִחְזַק עַל יְזַמַּת הַתְּכַנְּסוֹתָם הַשְּׂבוּעִיּוֹת מִדֵּי מוֹצָאֵי שְׁבַת, וַיִּחְזַק עַל גִּדְּל הַמַּעְלָה שֶׁל הַדְּבוּר מֵעֲנִינֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּזְרֹם לְזִכֹּר אֶת כָּל מַה שֶׁקָּלְטוּ בְּהִיּוֹתָם אֶצְלוֹ, וּבִפְרָט בְּעֲנִין אֲרַבְּעַת הַשְּׂעוּרִים מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא וּמִדְּרַשׁ, וַיְגַלֶּה מַעְלָתָם, וַיִּבְאֵר מִדְּרַשׁ פְּלִיאָה אוֹדוֹת הַקָּשֶׁר שֶׁבֵּין "אֲמַרִי אַחֲתֵי אֶת" לְבֵין זֶה שֶׁשׁוּחֲטִין לְחוּלָה בְּשַׁבַּת, וַיִּחְזַק דְּרָף זֶה כְּמָה עֲנִינִים, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין הַזּוּג שֶׁבֵּין חֻכְמָה וּבִינָה.

י"ז תשמג . . . . . סד

יֵאָחַל יְצִיאָה מִן הַחֹבוֹת, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין עֲרֻבוֹתוֹ וַנְּסִיעָתוֹ בְּגִין כָּף לְלוֹנְדוֹן, וַמֵּעֲנִין שְׂאֵחַר הָרַע יְבוֹא הַטּוֹב.

י"ז תשמד . . . . . סה

יְעוֹרֵר וַיִּזְרֹז שְׁלֹא לְהִשְׁבִּית אֶת מְלֹאכֶת בְּנֵית הַמְּקִנָּה אֶפְלוּ לְיוֹם אֶחָד,

וּיְבַקֵּשׁ שְׂעֵשׂוּ בְּעִבּוּרוֹ מְבַצֵּעַ תְּפִלָּה, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לַעֲמֹד בְּמִשְׁיְמוֹת שְׁנִטְלָה
עַל עֲצָמוֹ.

י"ז תשמה . . . . . סו

מִכְּתָב כְּלָלִי לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּיַבְנָאֵל, בּוֹ יִחְזַקְמָה עַל הָאֲחָדוֹת וּמְנִיעַת
הַתּוֹכָחָה שְׁלֵא פְּרָאוּי, וּמִכָּל שִׁפְךָ מִחֲלָקָת וְהַכְּאוֹת, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין הַתְּהוּוֹת
יַבְנָאֵל עֵיר בְּרִסְלָב, מְקוֹם שֶׁל תּוֹרָה בְּמֵלֵא מוֹבֵן הַמִּלָּה, וַיְבַאֵר מִדְּרָשׁ
פְּלִיאָה הַמְקָשֶׁר בֵּין ו"ה' בְּרִדְךָ אֶת אַבְרָהָם בְּכַל" לְבֵין "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ",
לְקִשְׁרֵי שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת וְלִהְיוֹת חֲזָק בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיְבַאֵר עַל-פִּי זֶה
פְּסוּקַת בְּפִרְשֵׁת וַיֵּצֵא, וַיִּחְזַק מְאֹד.

י"ז תשמו . . . . . סט

יִחְזַק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, וַיְדַבֵּר מִסְפָּרוֹ הַקְּדוֹשׁ פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, פְּרוּשׁ עַל
מִדְּרָשׁ פְּלִיאָה.

י"ז תשמז . . . . . ע

יְדַבֵּר מֵעֲנִין תְּשׁוּבָה לְחֹב מְסִיִּם, וַיִּתְחַנֵּן שְׁלֵא יִפְלִיחוּ בְּעֶסֶק הָעֲרָבוֹת
וְכוּ', וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין חוֹבוֹתָיו, וַנְּחִיצוֹת בְּנֵין הַמְקָוָה עוֹלָה עַל הַכֹּל.

י"ז תשמח . . . . . עא

יְבַאֵר, שְׁעִגְמַת נֶפֶשׁ הִיא כְּפֶרֶת עֲוֹנוֹת, וְחִשְׁבוֹת בְּנֵית הַמְקָוָה, אֲשֶׁר
הוּא הַדְּבָר הַכִּי נְחוּץ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין שְׁעוּרִים קְטָנוֹת גַּם כְּאֲשֶׁר טְרוּדִים.

י"ז תשמט . . . . . עג

יְדַבֵּר מֵעֲנִין אֵיזָה חוֹב שֶׁהוּא חַיֵּב לְאַנְגְּלִיָּה וְכוּ'.

י"ז תשנ . . . . . עד

יְדַבֵּר מִהַתּוֹרָה ס"א, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַשְּׂיִכָּת לְאַמוּנַת חֲכָמִים, וְר' אַבְרָהָם
בֶּר' נַחֲמָן ז"ל קָרָא לְפְרוּשׁוֹ עַל תּוֹרָה זֹאת "תְּפִאֲרַת הָאַמוּנָה", וַיִּחְזַק
מְאֹד בְּאַמוּנַת חֲכָמִים.

י"ז תשנא . . . . . עה

יְדַבֵּר מֵעֲנִין הַשְּׂתַתְּפוּת בְּתַפְלוֹת בְּצַבּוּר וּבְשְׁעוּרִים, וַיִּחְזַק הַנִּמְעָן מְאֹד
עַל דְּבָר זֶה, וְעַל עֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְרִקְוֹדִים בְּבֵית וְעַם אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין הַד' שְׁעוּרִים בְּבֵית הַמְדְּרָשׁ דִּיקָא, וַיִּמְעָן קוֹל
תּוֹרָה, תְּפִלָּה וְשִׂמְחָה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה, וַיִּחְזַק אֹדוֹת אֲמוּנָה
וּסְבִלְנוּת.

תִּכְן הָעֲנִינִים

י"ז תשנב . . . . . עו

מכתב כְּלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּיבְנָאֵל, בּוֹ יִחְזְקֵם שְׁלֵא תִשְׁרָה בִּינֵיהֶם אֲוִירָה שֶׁל לִיצְנֹת, רַק יִתְקַבְּצוּ יַחַד לְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ו'ל, וְיִחְזַר עַל מַה שֶּׁדִּבֶּר בְּשִׁבְת־קִדְשׁ וַיְבָאֵר הַתּוֹרָה כ"ט הַזֹּאת בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת, וַיְבָאֵר מִדְּרַשׁ פְּלִיאָה אֲדוּת הַקָּשֶׁר בֵּין "וְה' בִּרְךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל" וְעִנֵּן אֲלֵיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, לְבִין 'אֵל יִפְטֹר מִחִבְרוֹ אֵלָא מִתּוֹךְ דְּבֵר הַלְכָה', וְכֵן בְּאוֹר נִפְלָא בְּקֻטַּע שֶׁל מַעֲשֵׂה מִהֲזָבוּב וְהַעֲכָבִישׁ, וַיִּחְזַק מְאֹד לְהַתְחַדֵּשׁ תָּמִיד.

י"ז תשנג . . . . . פב

יְדַבֵּר מִעִנֵּן כְּסָף לְתִשְׁלוּם חוֹב שֶׁעָרַב בְּעֵדוֹ, וּמִעִנֵּן חוֹבוֹת כְּכֹל.

י"ז תשנד . . . . . פג

וְדַבֵּר מִעִנֵּן הַמִּכְתָּבִים הַכְּלָלִיִּים שֶׁכּוֹתֵב לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּיבְנָאֵל, שֶׁהֵם לְכָל־יִחוּת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיַּעֲוֹרֵר לְאַגְדָּם בְּסִפֵּר "גַּחְלִי אֵשׁ".

י"ז תשנה . . . . . פד

מכתב כְּלִי לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּיבְנָאֵל, וַיְדַבֵּר מִגְדֵּל מַעְלַת הָאֲהָבָה בֵּין יִשְׂרָאֵל זֶה לָזֶה, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל תְּפִלוֹת בְּמִנְיָן וּבְכִית־הַפְּנִסָּת, וַיַּעֲוֹרֵר עַל נִצּוּל הַזְּמַן וְשַׁעוּרֵי תּוֹרָה, וְכֵן עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוּת בְּכָל יוֹם תָּמִיד.

י"ז תשנו . . . . . פח

יִשְׁבַּח הַנִּמְעָן שֶׁפָּרַח מִתּוֹךְ צָרְתוֹ אֶל קַבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וַיְגַלֶּה מַעְלַת הָעִנֵּן.

י"ז תשנז . . . . . פט

וְדַבֵּר מִעִנֵּן גַּחְלִי אֵשׁ, וְכֵן מַעוֹד כְּמָה הַדְּפֻסוֹת נְחוּצוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר עֲלֵיהֶם וְכֵן עַל מִשְׁלוּחַ אֱלִיוֹ.

י"ז תשנח . . . . . צ

יִשְׁבַּח הַנִּמְעָן עַל חֲזוּקוֹ אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיְדַבֵּר מִשְׁמַחַת הַתְּקַרְבוּתָנוּ לְרַבֵּנוּ ו'ל, וְלַמּוֹד סִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים, וּבִפְרָט לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר לְעִין בְּכָל יוֹם בְּ"אֲשֶׁר בְּנַחַל", וַיְדַבֵּר מִעִנֵּן לְמוֹדִים וְתַפִּיסַת הַזְּמַן עַל־יְדֵי דְבוּרִים אֱלִיוֹ יִתְבָּרַךְ.

י"ז תשנט . . . . . צא

יִחְזַק חֲתָן יוֹצֵא מִחֻפְתּוֹ אֲדוּת הַצְּלָחַתוֹ בְּנִשְׂוֹאִין, וַיְגַלֶּה לוֹ זְכוּת הַחֲבוּר שֶׁל קְנֻטְרִס "יוֹם הַנִּשְׂוֹאִין" בְּעִבּוּרוֹ, וַיִּחְזְקוּ עַל שַׁעוּרֵין כְּסִדְרָן וְעַל נְחִיצוֹת הַסֵּדֵר לְהַצְּלָחָה בְּחַיֵּי הָאָדָם, שְׂזוּכִים לָזֶה עַל־יְדֵי יִשׁוּב הַדַּעַת וְהַתְּבוּדוּת, וַיִּשְׁבַּח עֲבוּדָתוֹ בְּעִנֵּן הַמִּפְתָּחוֹת שֶׁל "אֲשֶׁר בְּנַחַל", וַיַּעֲוֹרֵר

תִּכְן הַעֲנִינִים

עַל שְׁלוֹם וּכְבוֹד חַמּוּי, וְגִדְל חַיּוּתָנוּ עַל־יְדֵי רַבְנוּ ז"ל.

י"ז תשס . . . . . צב

יְדַבֵּר מֵעֲנִין עוֹרֵף־דִּין וְכוּ', וַיַּחֲזֵק וַיֹּאמֶץ כְּגִדְד הַנְּסִיווֹת הַקָּשִׁים, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ עוֹשֶׂה נְסִים וְכוּ'.

י"ז תשסא . . . . . צג

יְדַבֵּר מֵעֲנִין שְׂדוּף לְבַת הַנְּמִצָּן, וַיִּגְלֶה לוֹ שָׂרָק תַּפְלָה מוֹעֲלַת לְזֶה בְּלִי לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה, וַיַּחֲזֵקוּ עַל שְׂיֹדֵעַ מַרְבְּנוּ ז"ל, וְהִיָּה אֲצִלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וַיַּחֲזֵקוּ עַל גְּקֵדַת הַשְּׂמִתָּה, וְלַחֲשֵׁב תָּמִיד מֵאַמְתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְכוּ', וְאִזּוּ יִמְשְׁכוּ עָלָיו נְסִים, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין סְבָלְנוֹת גַּם מִמֶּה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו.

י"ז תשסב . . . . . צה

יְדַבֵּר מִגְּקֵדַת הַשְּׂמִתָּה, שֶׁהִיא סְגֻלָּה לְהַצְלָחָה, וַיַּעֲוֹרֵר לְקִשְׁרַת עֲצָמוֹ, כְּבָכִיכּוֹל, אֶל הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וְאִזּוּ יִנְצֵל מִכָּל רַע, וַיִּבְאֵר פְּסוּק בְּמִשְׁלֵי אוֹדוֹת הַשְּׂמִירָה מְלִיצָנוֹת.

י"ז תשסג . . . . . צו

יַחֲזֵק אֶת הַנְּשָׁקֶע בַּפְּגָם הַחֲטָא הַחַמּוּר, וַיְדַבֵּר עַל לְבוֹ נַחוּמִים עַל־פִּי דַעַת רַבְנוּ ז"ל, וַיַּחֲזֵקוּ בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה שְׁלוֹ בְּעֲנִין כְּבוֹד אָב וְאִם וְהִנְהִיגָה נְבוֹנָה, שֶׁיְהִיָּה מְעַרְב בֵּין הַבְּרִיּוֹת בְּדַבּוּר וּבְלָבוּשׁ וְכוּ'.

י"ז תשסד . . . . . צח

יַעֲוֹרֵר וַיּוֹכִיחַ מְאֹד לְהַזְדַּרְוֹ לְהַנְּשֵׂא בַּמְהִירוֹת הָאֶפְשָׁרִית, כְּדִי לְהַנְּצֵל מִן הַחֲטָא, וַיַּפְרֹשׁ עַל פִּי זֶה פְּסוּק בְּסִפּוֹר מִשְׁלֵי.

י"ז תשסה . . . . . צט

יְדַבֵּר מִשְׁלוֹם־בֵּית וּפְרִנְסָה הַתְּלוּיִים בְּהַדְלָקַת גִּרוֹת שַׁבַּת־קִדְשׁ.

י"ז תשסו . . . . . ק

יְדַבֵּר מִהַדְרָכִים הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁגִּלָּה רַבְנוּ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע, אֵיךְ שֶׁכָּלֵן שְׁבוֹת אֶל מְקוֹם אַחַד, וַיַּחֲזֵק מְאֹד וַיִּגְלֶה מֵהוּת הַהַתְּבוּדוֹת שֶׁגִּלָּה רַבְנוּ ז"ל.

י"ז תשסז . . . . . קא

יְדַבֵּר מִהַמְתָּקַת הַדִּינִים וּרְפוּאָה עַל־יְדֵי פְדִיּוֹן, וַיַּזְרֵז לְשִׁמּוֹחַ בַּחֲלֵק אֲשֶׁר הַעֲנִין הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וַיְדַבֵּר מִבְּדִיקַת מְזוּזוֹת וְהַדְלָקַת גִּרוֹת שַׁבַּת־קִדְשׁ.

י"ז תשסח . . . . . קב
 יעורר על תפלה במנזר, וינגיל לדבר אליו יתברך, וידבר משמחה
 לעצמו וזולתו, ולהיות קבוע בדבור אליו יתברך.

י"ז תשסט . . . . . קג
 יעורר על בדיקת מזוזות, שמחה, ולא להיות ברגנים בשדוכים.

י"ז תשע . . . . . קד
 יאחל בקצרה ברכת מזל-טוב, וידבר ממדת הושרנות.

י"ז תשעא . . . . . קד
 מכתב כללי לכלליות אנשי שלומנו הגרים ביבנאל "עיר ברסלב",
 בו יחזקם על-פי התורה בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד, אשר
 התרפות שוכרים את האדם, והתקון לזה — לקשר לבו לנקדה
 השוכת ללבו בעת הזאת וכו', וזאת על-ידי שזוכה לקבל נקדת הרב,
 שהוא הצדיק האמת, ולזכות לקבל מהצדיק אי אפשר, כי אם
 על-ידי נקדת החבר, ולכן הזהירנו רבנו ז"ל מאד על כך, ושנחזיק
 עצמנו ביחד, באהבה, אחוה ורעות, ואז נמשיך אותו אלינו.

י"ז תשעב . . . . . קיג
 ידבר מענין בניה והתפתחות המוסדות, ומענין כתיבת מכתבים כלליים,
 שיעצרו את הסתות הסמ"ך-מ"ם על תמימים שבינו, ויגלה שכל זה
 הוא מצד הבחירה, ויאחל שלכלם תהינה דירות וכו'.

י"ז תשעג . . . . . קטו
 יפליג במעלת הדפסת "אשר בנחל", וידבר ממגורי כל אנשי שלומנו
 ביבנאל, וממשלוח כמה ענינים להדפסה, וענין סעדת הלולא דמוהר"ן ת
 ז"ל.

י"ז תשעד . . . . . קטז
 ידבר מכמה פרטים טכניים מבנין ביתו וסדור כספים, ויגלה שאין אדם
 נקי מצרות, ורק צריך להתחזק.

י"ז תשעה . . . . . קיז
 יגלה מענין נסים, איך צריך לישוב עצמו ולהכיר בנסי המקום ברוך
 הוא, ולהודות לו תמיד, ויחזק על זה ועל שלום-בית והפצה, ודבור
 אליו יתברך.

י"ז תשעו . . . . . קיח
 מכתב כללי לכלליות אנשי שלומנו דיבנאל, בו יחזקם נוראות נפלאות

על חובת ונחיצות התפלה במגן כו', ויגלה מעלת תפלת ותיקון כרצונו של רבנו ו"ל, ויעורר לזכות לזה, וכן להצטרף לשעור תורה קבוע, ויחזק על קדשת המאכלים וכשרות, ויגלה שזה רצון הסמ"ד-מ"ם, שאנשים לא יתפללו במגן ויזלו בכושרות, וצריך לעשות דוקא ההפך, ויבאר מדרש פליאה אודות שאכילתו של אברהם היתה פגוד שבעים וחמשה אנשים, והוא מסוד קדשת אכילתו של אברהם אבינו. ויעורר על למוד בספרי רבנו ו"ל ובפרטיות לקוטי הלכות.

י"ז תשעז . . . . . קכג

מכתב פללי לנשות אנשי שלומנו דיבנאל, בו יחזקן על האהבה ובטול הקנאה שביניהן, וידבר מענין התאספותן ושמירת הדבור בענין חנוף ילדים שקולטים הכל וכו', ויבקש את ההשתתפות המלאה בחוגים ובשעורים לנשים ובנות, כי כיון שעדין המקום חדש צריך שמירה לבנות ביותר, ויעורר לחזק אחת את רעותה.

י"ז תשעח . . . . . קכה

מכתב לכלל אנשי שלומנו דיבנאל, בו ידבר מענין האחדות שבין אנשי שלומנו, וענין נצחון רבנו על הסמ"ד-מ"ם, ומתהפכות של המוסדות הקדושים, וידבר מתביעתו שתהיה אורה של רצינות בקהלה ובבית המדרש, ומענין אסור שיחה ועשון בבית המדרש, וענין הדבקות והאדיקות בשעורים כסדרן, ויחזק מאד.

י"ז תשעט . . . . . קכז

מכתב פללי לנשות יבנאל, בו ידבר על כחותיה המיוחדים של האשה, ויזכיר את האשה כיצד תבנה את ביתה פראוי בחכמת הנשים, אשר חנן אותן השם, ויגלה נפלאות בנה, וכן יזכיר את השתתפות כלן בפעילות החנוכיות וכו'.

י"ז תשפ . . . . . קכט

יחזק את המדפיס פרכי "אשר בנחל" על נחיצותו המיוחדת במדת ומצות השמחה, ויגלה לו נפלאות ממעלת שמחתן של ישראל איך שהיא שעמדה לנו בכל גלותנו, ויחזק על-פי זה מאד.

י"ז תשפא . . . . . קל

מכתב פללי לאנשי שלומנו דיבנאל, בו יחזקם בדבורים נוראים ונפלאים אודות מדת הסבלנות והאמונה שהיא הגאולה, וידבר מישרים מענין עבודת ההתבודדות.

י"ז תשכב . . . . . קלג
 ידבר ממצלת הזוכה להפיץ ולשמש בזה, ומענין למוד מתמיד בארבעת
 הלמודים הקדושים, וענין מציאת הזיווג ביבנאל.

י"ז תשפג . . . . . קלד
 ידבר מענין האמונה בתמימות ובפשיטות גמורה, ולא להכנס לחקירות,
 והאמונה היא הדבקות וכו', וכן בלמוד התורה ובלמוד הקבלה בפרט,
 ללמד סדר העולמות במציאותם ולא במהותם, ויגלה גדל הספנה
 שבזה, ומצלת הלומד הרבה בספרי רבנו ז"ל שאז זוכה ללמד הכל על
 פי כוונתיו ז"ל.

י"ז תשפה . . . . . קלו
 יחזק איש שבור, ויתנה רעת הדור, שפתלמידים שלא שמשו כל צרכם
 קופצים בראש להנהיג את זולתם, כשהם עדין זקוקים להדרכה.

י"ז תשפו . . . . . קלח
 יחזק את הנמען מהמכתב הקודם, וידבר עמו נחומים, שלא תפעל
 ממרחקו כלל, כי המה מהכל מעטו, ויגלה לו את ענין רבנו ז"ל,
 שהוא ידיעת אמתת מציאותו יתברך, ולעסוק הרבה בעבודת התפלה
 ובהתבודדות, ויחזק על-פי זה מאד.

י"ז תשפז . . . . . קמ
 יחזק להרגיל עצמו לדבר אליו יתברך, ולמסר עצמו וכל עניניו רק אליו
 יתברך.

י"ז תשפח . . . . . קמא
 ידבר מענין פח המדמה שצריך לצאת ממנו, ויגלה שזה נמשך מהנפש
 הבהמית שבאדם, וצריך להגביר את הנפש האלקית.

י"ז תשפט . . . . . קמב
 יבאר שלא לבטח באדם כלל, ויספר מענין 'ההשתדלות' של הבעל-
 שם-טוב הקדוש ז"ע, שלא היה לו על צרכי שבת.

י"ז תשצ . . . . . קמג
 יחזק לספר כל מה שצריך אליו יתברך, ולא להתלונן לבני אדם, וכל
 הצדיקים עסקו בזה — רק לדבר אליו יתברך.

י"ז תשצא . . . . . קמג
 ידבר מענין אשה כשרה העושה רצון בעלה.

י"ז תשצב . . . . . קמד
 יחזק אחד שָׁבְנו שׁוֹרָה עַל עָרֵשׁ דְּוִי, שְׁלֵא יפָּחַד, ויסַפֵּר עַל הַתְּפִלָּה
 בַּעֲבוּרוֹ, וְיָפֶה הַתְּפִלָּה שֶׁל אָבִיו.

י"ז תשצג . . . . . קמד
 יחזק להִיּוֹת סִבְלָן עַל מַה שְׁעוֹלָבִים בּוֹ, עַל-יְדֵי אַמוּנָה בְּהֵשֵׁם וּמַעוֹט
 הַדְּבוּר.

י"ז תשצד . . . . . קמה
 ידְבַר מַעֲנֵן פִּשְׁטוֹת דַּעַת הַשְּׁלֵחַן עָרוּף לומר פְּרִשֵׁת הַעֲקֵדָה וּפְרִשֵׁת
 הַפֶּן, ויגְלֶה מַעֲלָתָם.

י"ז תשצה . . . . . קמו
 ידְבַר מְשַׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן, לִידַע שְׁאִין מְקַרְה בְּעוֹלָם, וּמַה
 שְׁלֵמַעֲלָה מֵהַשְּׁנֵתָנוּ, אִין לָנוּ לְהִרְהַר כָּלֵל, וּלְהִרְגִיל עֲצָמוּ לומר אִם יִרְצֶה
 הַשֵּׁם וְכוּ', וידְבַר מִזָּה, שְׁעַל-יְדֵי הַפֶּה נִתְגַּלָּה מִחֲשַׁבְתּוֹ, ויעוֹרֵר לְחֲשַׁב
 תָּמִיד מִמֶּנּוּ יתְּבַרֵךְ.

י"ז תשצו . . . . . קמז
 יוכיח הַנִּמְעָן, שְׁמַחַמַת כַּעַס וְקִטְטָה בְּבֵיתוֹ בְּרַחֲמֵי אִשְׁתּוֹ, וְיִדְרִיף אוֹתוֹ
 בְּדִרְף יִשְׂרָה, ויגְלֶה לוֹ אֵת הַנֶּזֶק הַגָּדוֹל שְׁגוֹרֵם לִילְדִים בְּהַתְּנַהֲגוֹתוֹ בְּלִמֵּי
 נְכוּנָה שֶׁל כַּעַס וְתַגּוּבוֹת חֲרִיפוֹת, ויעוֹרֵרוּ לְהִיטִיב מַעֲשָׂיו.

י"ז תשצז . . . . . קמח
 יחזק מֵאֵד בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יתְּבַרֵךְ, ויגְלֶה מַעֲלַת הַשֵּׁם מִבְּטָחוֹ רַק
 בּוֹ יתְּבַרֵךְ וְכוּ', וידְבַר נוֹרְאוֹת נְפִלְאוֹת מִשְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וּמִלְמוּד סְפָרִי
 רַבָּנוּ ו"ל וְכוּ', ויחזק עַל עֲנִין שְׁלֵא לְזוּז מִן הַהִלְכָה הַפְּשוּטָה, וְרַק
 לְצַדִּיק כְּנֶה צְרִיף לְהִתְקַרֵּב וְכוּ'.

י"ז תשצח . . . . . קנג
 יגְלֶה מַעֲלַת וּנְחִיצוֹת לְמוּד חֲכָמַת הַקְּבִלָה בְּדוֹרָנוּ, וּבְפָרֵט כְּשֶׁהוּא
 בַּצְּנֵעַ הַרְחַק מַעֲיָנֵי בְּנֵי אָדָם, ויגְלֶה דֶרֶךְ הַלְמוּד בְּהַתְּחַלָּה וּבְהַמְשָׁךְ,
 ויחזק מֵאֵד.

י"ז תשצט . . . . . קנד
 יחזק אַחַד שְׁרוּדְפִים אוֹתוֹ רְשָׁעִים, וְיִזְהִירוּ שְׁלֵא יתְּפַחַד מֵהֶם כָּלֵל, רַק
 יבִּטַח בְּהֵשֵׁם יתְּבַרֵךְ, וידְבַר מִמַּדַּת הַסִּבְלָנוֹת וּמִלְמוּד מִשְׁנִיּוֹת.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

י"ז תת . . . . . קנו
 ידבר מענין נחיצות שמירת השנה, ויזהיר על זה מאד.

י"ז תתא . . . . . קנו
 יחזק שלא יכנס בלחץ כלל מרבויו מטלות, והעקר שלא לבטל את הזמן,
 וידבר מענין להאריך את הימים, ומעט גם כן טוב'.

י"ז תתב . . . . . קנו
 יעזרר לשמח ולשמח אחרים, וזה יביא לו ישועה.

י"ז תתג . . . . . קנח
 יחזק את המפרסם את רבנו ו"ל, שלא יחשש מפני איומים, וילמד
 ממוהרנ"ת הקדוש איך להחזיק מעמד.

י"ז תתד . . . . . קנט
 יזהיר שלא לשרף את הזמן היקר בהבל ובריק, רק להכניס עצמו
 בתורה.

י"ז תתה . . . . . קנט
 יזהיר לדון, שישמר מאד מלהיות חכם בעיניו, ויגלה חמרת הענין של
 דין שלא פראוי.

י"ז תתו . . . . . קס
 ידבר מענין פנים שוחקות, שעל-ידי-זה יזכה לפני השכינה, וידבר
 מדרגת הצדיק בימי החל, שהיא בחינת קדשת שבת, ויזכיר מאמר
 הכתב-סופר להמשיך קדשת שבת לימי החל.

י"ז תתז . . . . . קסא
 יחזק בענין חדושי תורה על-פי דבש וחלב של הצדיק, וידבר מהמדרגה
 לעשות עצמו כבהמה, וענין פגם הדבור, וסוד המלכות בחינת רחל,
 וענין פעם, וסוד ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, וענין משי"ח
 שהוא משי"ח אלמים, הינו לדבר אליו ותברך.

י"ז תתח . . . . . קסג
 ימן כמה עצות פרטיות לענין חשוף בנים, שיזכה להפקד בזרע של
 קניא, ויחזקו מאד.

י"ז תתט . . . . . קסד
 יגלה נפלאות ממעלת מדת האמונה הקדושה, שהיא סוד המלכות,
 בחינת צמצום, ויגלה שבכל עולם ועולם ובכל בחינה ובחינה יש

צְמָצוּם וּמְלָכוּת, וְעַל־יְדֵי אֲמוּנָה עוֹבְרִים אֶת בְּחִינַת הַחֲלָל הַפְּנוּי, וַיְדַבֵּר מְסוּד רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא גְלוּי חֲדָשׁ וְנִפְלָא עַד מְאֹד, וְהִמְתְּמִיד בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים, נִפְתַּח מִחוּ בְּכָל הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים, וַיִּגְלֶה שְׁכַל דְּבָרֵי הַחֲכָמִים — אָמַת, וְלֹא שִׁיף לְחַקֵּר עַל זֶה וְעַל זֶה, וַיְדַבֵּר מֵעֵינֵן קְדוּשָׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכוּ'.

י"ז תתי . . . . . קסו

יְחִזֵּק וַיֵּאמֶץ מְאֹד לְהַכְנִיס בְּעֲצוּמוֹ דְּיַעֲצֵת אָמַת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְרֵךְ, וַיְדַבֵּר מֵעֵינֵן חֲלָל הַפְּנוּי, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַסִּפְקוֹת, וַיְחִזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה, וְעַל שֶׁמִּתְּנֶנּוּ אֲשֶׁר בִּנְחַל שָׁם גּוֹרְלָנוּ, וַיַּעֲזֹר לְהַתְּבוּדָה עִמּוֹ יְתַבְרֵךְ, וְשִׁיחַת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קְרִדוֹנָעַר עַל שִׁצְרִיף לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּעֲצוֹת רַבְּנוּ ז"ל.

י"ז תתיא . . . . . קסח

יְדַבֵּר מֵעֵינֵן חִזוּק בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה, וְסַעֲדַת רֹאשׁ חֲדָשׁ בְּמַנְיָן — פְּסָגְלָה לְהַפְּקֵד בְּזַרְע שֶׁל קִימָא, וַיַּעֲזֹר שֶׁלֹּא לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן בְּהִבְלִים.

י"ז תתיב . . . . . קסט

יְחִזֵּק אֲשֶׁה קֶשֶׁת רוּחַ חֲשׂוֹכַת בְּנִים, וַיִּבְטִיחֶנָּה יְשׁוּעָה לְמֵרוֹת הָעֶפּוֹב, וַיְדַבֵּר מִסַּעֲדַת רֹאשׁ-חֲדָשׁ וּמֵהַשְׁתַּטְּחוֹת עַל קֶבֶר שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא הַמְּסֻגָּל לְבָנִים, וּבִשְׁעַר הַשָּׁמַיִם, וּבְקֶבֶר רַחֵל וְכוּ', וַיְחִזֵּק מְאֹד עַל סְבָלְנוֹת.

י"ז תתיג . . . . . קע

יִזְהִיר בַּת בְּפָרֶק שְׂדוּכִין, שֶׁתִּשְׁמַר בְּהַתְּקַשְׁרוֹת זו, וְלֹא לְהַסְתַּפֵּל רַק עַל הַחִיצוֹנוּיֹת הַמְּרֻהֶיבָה, וַיְדַבֵּר מֵעֵינֵן כְּבוֹד הוֹרִים.

י"ז תתיד . . . . . קעא

יְחִזֵּק מִשְׁפָּחָה בְּצַעֲרָה עַל עֲקָרֵי הַיְּהוּדוֹת, תְּפַלִּין וְשִׁבַּת וְכוּ' וַיְחִזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יְתַבְרֵךְ.

י"ז תתטו . . . . . קעב

יְחִזֵּק מֵעֵינֵן קְהֵלְתָנוּ הַמְּתַפַּתַּח וְהוֹלֵכַת, וַיִּפְרֹט הַתְּקַדְּמִיּוֹת חַיּוּבִיּוֹת כַּכֶּמֶה מִיְגֵי תְּחוּמִים, וַיְחִזֵּק לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד, כִּי הַהֲצֵלָחָה רַק תִּלְוֶה וְתִגְבֹּר, בְּעֲזַרַת הַשָּׁם יְתַבְרֵךְ.

י"ז תתטז . . . . . קעג

יְשַׁבַּח הַשׁוֹמֵעַ חֲרָפְתּוֹ וְאִינוֹ מְשִׁיב, שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת בְּכַחֲשֵׁי צְדִיק, וַיְדַבֵּר מִתְּקוּנָתוֹ לְזָכוֹת לְדַבְּקוֹת הַמְּחַלְטֵת בּוֹ יְתַבְרֵךְ, וַיְשַׁבַּח בְּעֶסְקֵי הַכּוֹלָל שֶׁהָקִים, וַיְחִזֵּק לְלַמֵּד בְּעֲצוּמוֹ.

י"ז תתיז . . . . . קעד

יזהיר, שלא להניח אצלו את העצבות והעצלות, ולהיות סבלן על כל אשר עובר עליו, והתקון — לשמע בזיונו ולהם ולשתק, וצריך להיות סבלן גם עם עצמו ובמיוחד עם בני ביתו וילדיו, ויעורר הנמען לגרם שיהיה שלום ושמחה בין אנשי שלומנו, ויפרש פסוק בפרשת ויצא על ענין השמחה וכו'.

י"ז תתיח . . . . . קעו

ידבר מענין התחזקות אשה ביבנאל, ויפרש פסוק בפרשת וישב על-פי דברי החיד"א, שבסוף הכל טוב, וכל דבר שבקדשה, בתחלה יש עגמת גוף, וידבר מענין יסוד בית-ספר לבנות ביבנאל.

י"ז תתיט . . . . . קעח

יביע שמחתו על שהנמען מפיץ מעינות החכמה חוצה, ולוחם בזה עם כחות הרשע של המסיון, ימח שמם וכו', ויספר שגם הוא בעצמו מבלה זמן רב על זה. וידבר מענין שמחתו בהרחבת ביתו של הנמען, ויספר על העניות שהיתה בדורות הקודמים אצל אנשי שלומנו — ר' אהרן קובליטשער ור' שמואל הורביץ וכו', ויגלה לו חובת שמחתו על שגר בהרחבה ב"יבנאל עיר ברסלב", וכן ידבר מענין התבודדות.

י"ז תתכ . . . . . קעט

יחזק מאד על האמונה הקדושה שהיא הדבקות, ויאחל לו נסים וכו', ויעוררו מאד להתמיד בלמוד שעורים בכל חלקי התורה הקדושה ובבית-המדרש דיקא.

י"ז תתכא . . . . . קפ

יתן כמה עצות וחזוק לבחורה אודות מציאת זיווגה האמתי מן השמים.

י"ז תתכב . . . . . קפא

מכתב פללי לנשות אנשי שלומנו דיבנאל, בו יחזקן ויעוררן על אהבה ביניהן ועל עזרה הדדית, וכן על הארת פנים לתושבי המקום.

י"ז תתכג . . . . . קפג

מכתב פללי לחברי הפולל הראשון ביבנאל, ויעוררם על שמירת הזמנים ועל עמידה בתקנון מדיק, וידבר מהמסירה של המוסר דמתא למען סגירת הפולל, ויעוררם שלא יתנו לזה לקרות, וזאת — על-ידי הקפדתם על חקי הענין.

י"ז תתכד . . . . . קפו

יחזק על ענין האימים לסגירת הפולל, וישתדל בענין הקדמת תפילת שחרית, ועל-ידי-זה יתחיל סדר הפולל בזמן. ויחזק מאד את רוח אנשי שלומנו הנשברה מחמת המסירות.

י"ז תתכה . . . . . קפז

ידבר מענין איום סגירת הפולל, ומהתר בניה, וצניעות בענין בנית המקנה.

י"ז תתכו . . . . . קפח

ידבר מפמה פּרטים טכניים המדברים מענין הקשיים בבניה וביסוד פמה מוסדות וכו'.

י"ז תתכז . . . . . קפט

ידבר מענין 'חייך קודמים', ואם יש למישהו איזו חלישות הדעת, או ששלוש ביתו מפרע על-ידי שתפוח בהפצה או בעבודה, עליו לנהג לפי הכלל של 'חייך קודמים'.

י"ז תתכח . . . . . קצ

יגלה נפלאות ממעלת למוד משניות, ויתחם לענין ההתנגדות על זה, וימסר זכרונות מר' לוי יצחק ז"ל.

י"ז תתכט . . . . . קצא

ידבר מענין, שאין מברכין על מצות צדקה והלוואה, ויאחל שלא יצטרף לבריות.

י"ז תתל . . . . . קצב

יחזק להיות בשמחה, ולמצא בעצמו נקודות טובות, ויגלה שצריך למסר נפשו על זה.

י"ז תתלא . . . . . קצג

יחזק אודות החנוף העצמי שפועל חנוף על הילדים, וכן ספורי צדיקים בשלחן השבת.

י"ז תתלב . . . . . קצד

יקפיד וימחה כנגד אלו שמתנגדים על מחאות והפגנות, ומקטרגים עליהם מאד, ויגלה שלא כן הוא, כי רב התועלת מפל זה גם אם הוא בעצמו אינו נוהג כן, אבל משבח את המסגלים לכך.

י"ז תתלג . . . . . קצה
 וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין פְּהִינִים בְּקֶבֶר רַחֵל וּבְקֶבֶר רַשְׁבַּ"י וְרַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַגֶּס
 וְהַדְּעוֹת לְכָאן וּלְכָאן.

י"ז תתלד . . . . . קצה
 וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים, שְׂאִינִם דְּנִים בְּעֲנִינֵי הַלְכָה, כִּי אִם בְּעֲנִינֵי
 הַתְּחִזְקוֹת, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי ה' אֲוֹר הַחַיִּים' הַקְּדוּשׁ בְּהַקְּדַמַּת סְפָרוֹ חֲפִץ ה',
 וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין טְלִית וְתַפְלִין בְּלִילָה.

י"ז תתלה . . . . . קצו
 וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין מִדַּת הַסְּבָלְנוֹת וְתַפְלָה, וְסְבָלְנוֹת הַקְּשׁוּרָה אֶל עֲנָוָה וּבִטּוּל
 עֲצָמוֹ כְּאִין מִמַּשׁ, וַיִּתֵּן עֲצָה לְנִמְעָן שְׂסוּבַל הַרְבֵּה מִבְּנוֹ, שְׁלֵא יִלְחֹץ
 עָלָיו, רַק סְבָלְנוֹת וְעוֹד פַּעַם סְבָלְנוֹת, וְאִזּוּ יִהְיֶה מִהַנּוֹחַת בְּמָקוֹם לְרֵאוֹתוֹ
 אוֹבֵד, חַס וְשָׁלוֹם.

י"ז תתלו . . . . . קצח
 וַיַּחֲזֵק לֹא לְהַסְתַּכֵּל עַל אֶף אֶחָד, וּלְהֶאֱמִין שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַבֵּל
 תְּשׁוּבַת הַחוֹטְאִים, וַיְדַבֵּר מִהַתְּקַשְׁרוֹת לְצַדִּיק, שֶׁהוּא הָאֲמוּנָה בְּכָל
 דְּבָרָיו, וַיַּעֲוֹרֵר לְלַמֵּד שִׁיחֹת רַבְּנוּ ז"ל בְּהַתְּמַדָּה גְּדוּלָּה.

י"ז תתלז . . . . . קצט
 וַיַּחֲזֵק אֶחָד, שֶׁעֲנִינֵנוּ מִסְבֵּךְ בְּיוֹתֵר, שְׁיִלֵּף לְמָקוֹם פְּנוּי יוֹם יוֹם בְּעֶקֶשׁ שְׁנוֹת
 וּבְהַתְּמַדָּה, וַיְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ לְמֵרוֹת הַקֶּשֶׁי וְכוּ', וּמָה שֶׁתַּפְלָה פּוֹעֵלֶת,
 שׁוֹם דְּבָר אֵינּוּ פּוֹעֵל, וְרַק כִּף יֵצֵא מִן הַצָּרוֹת שְׁלוֹ, וַיְדַבֵּר מִשְׁלֵשָׁה זְמַנִּים
 שֶׁל עֵת רְצוֹן לְבַקֵּשׁ עַל פְּרִנְסָה וְכוּ', וַיַּחֲזֵק מְאֹד עַל זֶה.

י"ז תתלח . . . . . רב
 וַיְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מִמַּעַלֵּת הַתַּפְלָה בְּמַנְיָן, וּבְמַעַלֵּת הַזּוֹכָה לְהַתְּפַלֵּל כָּל
 הַתַּפְלָה לְלֹא קְצוּרֵי דֶרֶךְ וְכוּ', וַיֶּאֱרִיף לְתַן עֲצוֹת טוֹבוֹת אֵיף לְקַשֵּׁר
 הַמַּחֲשָׁבָה אֶל הַדְּבוּר בְּעֵת הַתַּפְלָה וְכוּ', וַיַּחֲזֵק עַל פִּי זֶה מְאֹד.

י"ז תתלט . . . . . רג
 וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין וְתַשְׁחַק לְיוֹם אַחְרוֹן', שְׂאֵז רּוֹאִים מָה שֶׁפָּעְלוּ עִם כָּל אֱלוֹ
 הַגִּיּוֹסָאוֹת שֶׁל מִשְׁנֵיּוֹת וְכוּ', וּמָה פָּעְלוּ עִם שְׁחֹק הַכְּסִיל עַל כָּל זֶה,
 וַיִּגְלֶה דֶרֶךְ בְּלַמּוּד הָעֵיוֹן וּבְלַמּוּד הַבְּקִיאוֹת, וַיַּחֲזֵק עַל-פִּי זֶה מְאֹד.

י"ז תתמ . . . . . רה
 וַיִּגְלֶה נִפְלְאוֹת מִמַּעַלֵּת עֲנִין רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא גְבוּהָ מֵעַל גְבוּהָ, וּשְׁלֵמוֹת
 הַצַּדִּיק, שֶׁמְגַלֶּה לְדָרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה וְכוּ', וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין סוּד הַדְּבָקוֹת,

סוד התפלין, וענין הדבקות התלויה ברבוי הדבור אליו יתברך, ויגלה מעלת אנשי שלומנו התמימים והישרים שזכו לזה בשלמות וכו'.

י"ז תתמא . . . . . רז

יגלה מגדל ההתעוררות שפועלת קריאת הספר הקדוש "ספורי-מעשיות", שחבר רבנו ז"ל בנפש האדם, והוא גנואי דמלכא, הלפשת עניני קבלה גבוהים ורמים, ויגלה מעלת הספר, וענין פרושיו על הספר, ושהוא מסגל להולדה בצרוף אמונה בדברי רבנו ז"ל שדבר על זה, ויעורר ללמדו תמיד.

י"ז תתמב . . . . . רח

יחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ויעורר מאד את שנפל לפגם-הברית — על התחזקות ואמונה באהבת השם אותו, ורבנו ז"ל מגלה, שאין שום יאוש בעולם, ויחזק על שמירה מאריך אנפין דקלפה, שהיא ההסתכלות האסורה חס וחסלילה, המביאה לידי חטא.

י"ז תתמג . . . . . רט

ידבר מענין הנהגת הקדוש-ברוך-הוא את עולמו, שאין מבינים את הצלחת הרשעים בעולם, ויחזק את הנמצע אודות הקמים עליו, שיחזק עצמו באמונה פשוטה וכו'.

י"ז תתמד . . . . . רי

יחזק לעשות התחלה חדשה ולחיות עם סדר, ועוד בכחו עליו לעשות לעצמו קביעות של שעורים כסדרן, ויחזק על למוד שאלות ותשובות, ויעורר שלא ידבר דברים בטלים, ולשמור על הזמן הנקר.

י"ז תתמה . . . . . ריא

יזהיר מאד ויוכיח שלא לקצר בשנה, ויחזק על שמירה גדולה בענין זה, שהוא עקר גדול.

י"ז תתמו . . . . . רבי

ידבר משמירת הזמן, ולא לסחב ענינים עם בני-אדם וכו', רק להקפיד על זמן המקדש ללמוד שחולף, ויעורר על למוד "לקוטי-מוהר"ן", ועבודה שהיא בבחינת פראסטיק וכו', ויעורר לעשות תשובה מרגע זה דיקא.

י"ז תתמז . . . . . ריג

יזהיר אחר שמקבל אשה לעצה וכו', שיזהר מאסור יחוד בלי להטעות את עצמו, ויספר לו מהנהגת כמה צדיקים.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

י"ז תתמח . . . . . ריד
 ידבר מענין אמירת גמרא וחיבוטה, וגנות אלו הלועגים להנהגה זו.

י"ז תתמט . . . . . רטו
 מכתב כללי בו יחזק על ענין 'רשעים בתייהם קרויים מתים', מחמת
 היאוש והדפאון, וידבר ממעלת ההפך מזה, החיות דקדשה של
 הצדיקים, ויארץ לחזק בזה מאד, ויבאר בבאורים נפלאים, חדושים
 חדשים ציצים ופרחים ענין הקשר המובא במדרש פליאה בין 'ויצע
 בכף ירכו' לבין נדב ואביהו.

י"ז תתנ . . . . . ריט
 יחזק את הנמען על שזכה לקנות רכב, שיפיץ על-ידי-זה בכל ארץ
 ישראל, ויגלה מעלת ההפצה, ואיך שראוי לאסף הכל בספר מיוחד
 למען ידעו דורותיכם.

י"ז תתנא . . . . . רכא
 ידבר מענינים טכניים הקשורים אל התר הפניה והפרוצדורה התלויה
 בזה, וענין חנפיה התלויה על גג בית-הקנסת.

י"ז תתנג . . . . . רכב
 ידבר מהמסירות נגד הכולל ומיראתו מסחבת של ההתרים והאשורים
 וכו', ויגלה שעקר תקנתנו היא לרוץ אל קברי צדיקים.

י"ז תתנד . . . . . רכד
 מכתב כללי לנשות אנשי שלומנו ביבנאל, בו יחזקן על פעילותן בעניני
 חסד, ויביע קורת רוח מזה, ויזרו לעשות חסד גם עם אלו שאינם
 מאנשי שלומנו, ויגלה מעלת הענין.

י"ז תתנה . . . . . רכז
 מכתב כללי לאנשי שלומנו דיבנאל, ויביע געגועיו העצומים לשפן
 בתוכם כששומע את גדל השגתם בתורה ובתפלה ובעובדין טבין,
 ויחזק על צביון ומהות ענין 'יבנאל עיר ברסלב', ויציר שאיפתו מכל
 הענין, ויעורר מאד על מעלת התפלה בצבור דיקא, ואף שמדמה
 שביחידות טוב לו וכו', וכן להיות מערב עם הבריות, ולעזר אחד
 לזולתו, ויזרו לרקד אחרי כל תפלה בשמחה עצומה.

י"ז תתנו . . . . . רכה
 יחזק את המדפיס "אשר בנחל", ויגלה לו נחיצות כתיבתו לאנשי
 שלומנו ביבנאל שקימו בנפשם מסירות נפש, והם צריכים התחזקות

גְּדוּלָה וְכוּ', וַיִּגְלֶה לוֹ חֲשִׁיבוֹת סִפְרֵי "אֲשֶׁר בְּנַחֲל" בְּעֵינָיו, וַיִּשְׂבַּח מְאֹד אֶת הָעֲבוּדָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹתֶהּ, וַיְבִיעַ שְׂאִיפָתוֹ לְרֵאוֹת עֲשָׂרוֹת כְּרָכִים יוֹצְאִים בְּהַדּוּר כְּזֶה וְכוּ', וַיְדַבֵּר מֵעֵנִן שְׁנַת תַּנּוּשׁ"א שְׁעֵבְרָה עָלָיו מְאֹד קָשָׁה, וַיִּסְפֹּר מֵעֲלֵי שׁוּנְאָיו וְכוּ', וַיְדַבֵּר מֵעֵנִן מֵה שְׁפָכְרָ עֵבֶר עָלָיו בְּעֵבֶר, וַיְדַבֵּר מֵעֵנִן הַמִּפְתָּחוֹת וּמִחֲבָרָם, וְשָׁעַל יָדוֹ יִצְאָ קִנְטָרִס "יוֹם הַנְּשׂוּאִין", וְהִדְרָכוֹת בְּשִׁבְלוֹ אֵיךְ יִתְחַיֵּל נְכוֹנָה חֲזִיוֹ הַחֲדָשִׁים אַחַר נְשׂוּאָיו, וַיְדַבֵּר מִכַּמָּה עֲנִינֵי מְשֻׁלוֹחַ קִנְטָרִסִּים.

י"ז תתנו . . . . . רלג
 יִזְרְזוּ אֶת הָעֵתֶקֶת מִכְתָּבָיו הַפְּלִיִּים וְשְׁלִיחוֹתָם לְכֻלָּם, וּמֵעֵנִן הַצְּבַת הַחֲנֻכָּה בְּרֵאשׁ גָּגוּ.

י"ז תתנח . . . . . רלג
 יְדַבֵּר מִכַּמָּה עֲנִינִים טְכְנִיִּים, וּמֵעֵנִן הַטְּאָבוֹ שֶׁל בֵּית-הַמִּדְרָשׁ וְעֲנִינֵי בִירוֹקְרָטִיָּה הַמְּעַכְבִּים אֶת בֵּית-הַמִּדְרָשׁ, וַיְבַקֵּשׁ אֶת סִיוֵעַ הַנִּמְצֵן בְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלוּ.

י"ז תתנט . . . . . רלד
 יִתֵּן עֲצָה לְשׁוֹחֵט דְּמֵתָא בְּעֵנִן הַבֶּשֶׁר כְּנִגְדַּ מוֹסֵר אֶחָד, וַיִּגְלֶה דֵינָם שֶׁל מוֹסְרִים וְעֲנָשָׁם מִן הַשָּׁמַיִם, וַיְדַבֵּר בְּעֵנִן שְׁלֹשֶׁת הַמִּנְיָנִים לְשַׁחֲרִית שְׁכָבֶר וְכוּ' לְהַקִּים אֹז, וְכֵן עֲנִן בְּנֵית דִּירְתוֹ שֶׁל הַנִּמְצֵן, וְאֵי הַתְּפַעְלוֹת מְאֻנְשִׁים צָרֵי עֵין.

י"ז תתס . . . . . רלז
 יִגְלֶה נִפְלְאוֹת מֵעֵנִן הַזְּכוֹת לְשִׁמּוֹשׁ אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל עֲנִינֵי בֵּית-הַמִּדְרָשׁ שֶׁלוֹ וְכוּ', וְעֵנִן שְׁמֻחָה אַחַר הַתְּפִלָּה בְּכָלֵי זְמַר דִּיקָא.

י"ז תתסא . . . . . רלז
 יְבִיעַ שְׁמֻחָתוֹ עַל יְשׁוּעַת הַזּוּג שְׁנִפְקְדוּ וְכוּ', וַיַּחֲזִקֵם לְחַיּוֹת בְּאַהֲבָה וּבְשָׁלוֹם, וַיַּעֲזִיר עַל תְּפִלָּה בְּמִנְיָן וְלֹא לְשִׁגוֹת בְּדַמְיוֹנוֹת שְׁבִיחֵי־דוֹת טוֹב יוֹתֵר, וַיְדַבֵּר מֵעֵנִן מַגּוּרִים עֲדִיפִים בְּיַבְנָאֵל.

י"ז תתסב . . . . . רלח
 יִחַזֵּק לְלִמַּד הַתּוֹרָה ס"א שְׁבָלְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', וַיִּגְלֶה הַעֲרַכְתּוֹ שֶׁל ר' אַבְרָהָם בֵּר' נַחֲמָן ז"ל לְתוֹרָה זוֹ, וַיְבַאֲרֶה בְּאִפְסֵן דְּלַעֲבָדָה וּלְמַעֲשֶׂה, וַיְבַהִיר שָׁרָק עַל צַדִּיקִים קְדוּשִׁים הַמְּגַלִּים גְּלוּי אֱלֻקוֹת יֵשׁ הַתְּנַגְדוֹת וּמִחֻלָּקֶת, וַיִּמְשִׁיל מְשַׁל נְאֻה עַל זֶה.

י"ז תתסג . . . . . רלט

יְדַבֵּר מִרְבוּי הַמַּכְתָּבִים, וְשָׂאִין בְּיָדוֹ לַעֲנוֹת עֲלֵיהֶם, וּמַעֲנִין סַפְסָלִים בַּמִּקְוֵה, וּמִלְמוּד סוֹפְרוֹת, וַיַּחֲזֵק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וַיְדַבֵּר מִצָּרוּף אוֹתִיּוֹת תָּף, וְגִדְל הָעֲנִין שְׂבֻזָּה.

י"ז תתסד . . . . . רמ

יַחֲזֵק אוֹדוֹת יְמֵי הַתְּנַבְּה הַקְּדוּשִׁים, שֶׁעָקְרָם עֲנִין הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְשִׁצְרִיף לְחַנּוּף אֶת עֲצָמוֹ, וַיִּסְפֹּר עַל שִׂיחָה בֵּין מוֹהַרְנֵי ת"ו לְבֵין אֲשֶׁתוֹ לְפָנָי פֶּסֶחַ, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד.

י"ז תתסה . . . . . רמא

יַחֲזֵק הַנְּמַעֵן עַל פְּעִילוֹתוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּרַבִּים וּבְיַחֲדִיד, וַיְגַלֶּה שְׂאִיפָתוֹ עַל דְּרָף נְבוֹאָת הַחֲזוֹן-אִישׁ וְהָרַב מִפּוֹנִיכּוֹז' עַל עֲתִידָה שֶׁל בְּנֵי-בְרַק, וַיְבַהִיר שְׂכָף תְּהִיָּה "יְבַנְּאֵל עִיר בְּרַסְלָב" בְּגִלְיָל, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד לְשִׁמּוֹר עַל בְּסִיס שֶׁל תּוֹרָה, וַיְדַבֵּר מַעֲנִין זְמַנֵּי הַתְּפִלוֹת שְׂאִינָם תְּלוּיִים בּוֹ כִּי אִם בְּהֶם, וּמָה שֶׁיַּחֲלִיטוּ לְפִי טוֹבַת הָעֲנִין — כָּף יִהְיֶה.

י"ז תתסו . . . . . רמג

יַחֲזֵק אֶת הַמְּלַמֵּד הָרֵאשׁוֹן בְּיְבַנְּאֵל עַל טְהָרַת הַקֶּדֶשׁ, עַל עֲנִין הַמְּלַמְּדוֹת, שֶׁהֵיא עֲבוּדָה נְשֻׁבָּה מְאֹד, וַיַּעֲוֹרֵרוּ שְׁלֵא יִתְפַּעַל מִבְּקִרְתָּ, וַיַּחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד.

י"ז תתסז . . . . . רמד

מַכְתָּב כְּלָלִי לְכָל־לִיּוֹת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ בְּיְבַנְּאֵל, בּוֹ יַחֲזִקֶם עַל תְּפִלָּה בְּמִנְיָן וּבְכִיבִית-הַכְּנֻסָּת, וַיַּחֲדֹשׁ שְׁנָה גְלוּי הַשְּׂגָחָה הַקְּדוּשָׁה, וַיְדַבֵּר נִפְלְאוֹת מִמַּעַלְת הַשְּׂבַת-קֶדֶשׁ וְהַמַּעֲנִיָּה, וַיִּזְרֹם לְהִתְאַסֵּף יַחַד לְלִיל שַׁבָּת, וַיְבַאֵר פְּסוּק רֵאשׁוֹן בְּפָרְשַׁת וַיֵּשֶׁב, וּבּוֹ חֲזוֹק נִפְלָא עַל הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים, שֶׁמְקַרְבִּים נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

י"ז תתסח . . . . . רמט

יְבִיעַ עֲצָרוֹ מִהַמְּסִירָה שֶׁמְסֵרוּ אֶת הַנְּמַעֵן, וַיְבִיעַ דַּעְתּוֹ עַל מַהוּת הַמוֹסֵר, וַיַּחֲזֵק וַיֵּאֱחָל.

י"ז תתסט . . . . . רנ

יְדַבֵּר מַעֲנִין בְּנִית הַמִּקְוֵה, וַיִּתְבַּע מִיַּד עַל הַתְּקַדְמוֹת הַבְּנִיָּה, וַיְדַבֵּר מַעֲוֹד כְּמָה פְּרָטִים טְכְנִיִּים מַעֲנִין זֶה.

י"ז תתע . . . . . רנא

יַחֲזֵק אֶת הַנוֹפֵל לְמַרְירוֹת דְּמַרְירוֹת שֶׁעוֹבְרַת עַל כָּל אָדָם, וַיְגַלֶּה לוֹ

מַעֲלַת הַמִּחְזָק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל הָעוֹבֵר עָלָיו, שֶׁכֶּף נִקְרָא צָדִיק וְכוּ', וַיִּגְלֶה לוֹ שֶׁעָלָיו לְהִתְחַזֵּק מִזֶּה שְׁמֵדָפִיס "אֲשֶׁר בְּנַחֲל", וַיִּגְלֶה עַל עֲצָמוֹ שֶׁגַּם הוּא שׂוֹאֵב הַתְּחַזְקוֹתָיו מִכֶּף שְׁמֵחֻזֵּק אַחֵרִים, וַיִּפְאֵר גְּדֹל עֲבוֹדָתוֹ, וְשָׁלֵא יִמְשֹׁךְ אֶל הַצָּעֵר, וַיִּדְבֵּר מֵעַנְיָן תְּנַכָּה שֶׁעֲנִינוֹ חֲנוּף, וְלִהְתַּחֵיל הַתְּחַלָּה חֲדָשָׁה.

י"ז תתעא . . . . . רנג

וַיִּדְבֵּר מִהַצָּרוֹת שֶׁעָשָׂה הַסֵּמ"ך־מ"ם בְּעַנְיָן הַמוֹסְדוֹת וְהַמוֹעֲצָה וְכוּ', וַיִּחְזַק הַנְּמָצֵן עַל כַּמָּה עֲנִינִים, וַיִּגְלֶה דְבוּר מְצֹד אֶחָד עַל הַדָּק הַדָּק הַיָּטֵב וְכוּ' מְלִיצָה נִפְלְאָה.

י"ז תתעב . . . . . רנה

מִכְתָּב כְּלָלִי בּוֹ יְחֻזַּק אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּיבְנָאֵל לְקִרְאֵת הַתְּנַכָּה, וַיִּגְלֶה הַתְּחַזְקוֹת נִפְלְאָה, שֶׁכָּל אֶחָד יוֹכֵל לְהִתְחַזֵּק בְּעַנְיָנוּ, יִהְיֶה אִיךְ שִׁיְהִיָּה, וַיִּדְבֵּר מִהַצָּרוֹת שֶׁפּוֹקְדוֹת אֶת הָעוֹלָם, וְאִיךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיַּעֲוֹרֵר עַל הַתְּכֻלִּית הַנְּצָחִית, שֶׁלֹּא נִהְיֶה כְּאוֹתָם זִקְנֵי עַמֵּי הָאָרֶץ הַבְּטֻלִּים, שְׁדַעְתָּם מִטְּפֹשֶׁת עֲלֵיהֶם.

י"ז תתעג . . . . . רס

יְחֻזַּק וַיֵּאמְרֵן מְאֹד בְּסוֹד יְמֵי הַתְּנַכָּה הַקְּדוּשִׁים, שֶׁעוֹשִׂים בְּכָל פַּעַם הַתְּחַלָּה חֲדָשָׁה עִם הַנְּרוֹת וְכוּ', לְהַשְׁתַּוְּקֵן אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּחְזַק מְאֹד עַל לַמּוֹד מִשְׁנִיּוֹת, וַיִּגְלֶה מַעֲלַת הַלְּמוֹד הַזֶּה, וְכֵן יִפְלִיג בְּמַעֲלַת הַדְּבוּר הַרְּבֵה עִמוֹ יִתְבָּרַךְ.

י"ז תתעד . . . . . רסב

יְחֻזַּק חֲתָן הַיּוֹצֵא מִחֻפָּתוֹ, וַיִּגְלֶה לוֹ שֶׁקְּנֻטְרַס "יּוֹם הַנְּשׂוּאִיִּן" נִדְּפַס בְּעֵבוֹרוֹ, וַיִּחְזַק עַל שְׁמִחָה בְּבֵית, שְׁנָה פּוֹתֵר הַכֹּל, וְעַל הַנְּהוּת "אֲשֶׁר בְּנַחֲל" וְעִשִׂית מִפְּתָחוֹת לָזֶה, וַיִּגְלֶה דֶּרֶךְ בְּכַתְּבֵי הָאָרִיז"ל, וַיַּעֲוֹרֵר עַל לַמּוֹד הַנְּגִלָּה, וַיִּפְרֹט הַשְּׁעוּרִים כְּסִדְרָן וְכוּ', וַיִּחְזַק מְאֹד אֲבָרָךְ שְׁנָה רֵאשׁוֹנָה לְלַמֵּד הַלְּכוֹת נְדָה.

י"ז תתעה . . . . . רסה

יְחֻזַּק אֶת הַמְּדַפִּיס עַל חוֹבוֹתָיו הַגְּדוֹלִים, וַיִּחְזַקוּ בְּעִבוֹדַת הַהַדְּפָסָה, וַיִּדְבֵּר מִכַּמָּה קְנֻטְרַסִּים מְסִימִים וְכֵן בְּאַנְגְּלִית, וַיַּעֲוֹרֵר תְּנַכָּה וּמְשִׁיחַ הַשִּׁיף לָזֶה, וַיִּבְאֵר מְדַרְשׁ פְּלִיאָה "עַל פְּתַחֲנוּ כָּל מְגִדִּים" — זֶה גַר תְּנַכָּה, וַיִּבְאֵרוּ בְּדֶרֶךְ נוֹרָא וְנִפְלְאָה.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

י"ז תתעו . . . . . **רסח**
 ידבר מִכְּמָה פְּרָטִים טְכָנִיִּים הַשִּׁיכִים לְבִנְיָה שֶׁל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ הַקָּדוֹשׁ,
 וְגִדֵּל הַקְּשִׁיִּים שֶׁהֶעְרִימוּ עַל זֶה הַסֵּמ"ךְ־מ"ם וְגוֹנְדָא דְלִיָּה.

י"ז תתעז . . . . . **רסט**
 ידבר מִמְּשָׁלוֹחַ הַמִּכְתָּבִים הַכְּלָלִיִּים, וְכֵן בְּעֵינֵי בְּנֵי־בֵית־הַמִּדְרָשׁ וְזִכּוֹת
 הַתְּפִלָּה לְפָנֵי הַנְּרוֹת הַדּוֹלָקִים.

י"ז תתעח . . . . . **רסט**
 מְכַתֵּב כְּלָלִי בּוֹ יַחְזֵק וְיֵאמֹר אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַיְקָרִים עַל שִׁמְחַת קִיּוֹם
 מִצְוֹת יְמֵי הַחֲנֻכָּה הַקָּדוֹשִׁים, וְיִגְלֶה עֲנִינִים נִפְלְאִים מֵעֵינֵי תוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב
 וְתוֹרָה שֶׁבַע־פָּה, וְטִמְאַת הַיּוֹנִים, וְיַעֲזֹר מְאֹד עַל לְמוֹד תְּלֻמוֹד ש"ס,
 וְלְמוֹד תְּרִי"ג מִצְוֹת וּמִשְׁנֵיּוֹת, וְיִדְבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת מִמְּעַלַת מִצְוֹת
 הַשְּׂמֻחָה, וְחֲנוּךְ הַבְּנִים לְשִׁמְחַת הַמִּצְוֹת.

י"ז תתעט . . . . . **רעג**
 יבִּיעַ הַעֲרֻכְתּוֹ הַגְּדוֹלָה לְפַעִיל לְמַעַן הַתְּלֻמוֹד־תּוֹרָה וּבֵית־הַסֵּפֶר, וְיִבְקֹשׁ
 עֲזָרָה בְּעֵינֵי תְּקוּן וְשִׁפוּץ בַּמְקוֹה הַחֲדָשׁ שֶׁהָקִים בְּיַבְנָאֵל.

י"ז תתפ . . . . . **רעד**
 יַחְזֵק הַנִּמְעָן וְיִבְקֹשׁ שִׁיחֶיהָ לְעֶזֶר לְזוּלָתוֹ בְּעֵינֵי שִׁפוּץ הַמְקוֹה, וְיִבְטִיחַ
 הַבְּטָחוֹת גְּדוֹלוֹת עַל זֶה.

י"ז תתפא . . . . . **ערה**
 ידְבַר מִנְחִיצוֹת סִיּוֹם בְּנֵי־הַמְקוֹה וְשִׁכְלוֹלוֹ בְּעֵינֵי צְנִיעוּת, וְיֵאחַל בְּרָכוֹת
 כָּל טוֹב.

י"ז תתפב . . . . . **רעו**
 ידְבַר בְּעֵינֵי הַטִּיחַ שֶׁל הַמְקוֹה כְּנ"ל, וְיִבִּיעַ שְׂאִיפָתוֹ עַל תְּקִיעַת יְתֵד
 חֲזָקָה בְּמָקוֹם הַמְתָּאִים בְּיַבְנָאֵל, שֶׁנוֹכַח לְהַשְׁפִּיעַ עַל צְבִיּוּנָה.

י"ז תתפג . . . . . **רעז**
 מְכַתֵּב כְּלָלִי בּוֹ יַרְחִיק מִן הַדְּאָגָה, וְיִבְאֵר מִחֲלָקַת רְבוּתֵינוּ בְּעֵינֵי "דְּאָגָה
 בְּלֵב אִישׁ יִשְׁיַחְנֶה" וְכוּ', מֵעֵינֵי שְׁתֵּי הַנְּקֻדּוֹת שֶׁהִזְכִּיר רַבְּנוּ ז"ל
 כְּשֶׁהִתְרַפּוֹת מִתְּגַבְּרוֹת עַל הָאָדָם, וְיִדְבֵּר מִקְּבוּץ שַׁבַּת־חֲנֻכָּה, וְיִזְרֹז
 לְהַתְּוַעַד אֲזוֹ.

י"ז תתפד . . . . . רעט

מכתב כללי לנשים, בו יזרזן על ההתועדות השבועית והחסד והעזרה זו לזו, ויחזק בענין קדשת מי התנקה וכו'.

י"ז תתפה . . . . . רפא

יחזק אודות מה שאמר רבנו ז"ל, שלכל אחד יש נקדה שאין בתוכו, ויחזק שלא להתבלבל מהזולת, ויגלה חדושים נפלאים על זה.

י"ז תתפו . . . . . רפב

ידבר מהתקרבות לרבנו ז"ל, שמעוררנו מהשנה, ועל ידי ששומעים קול הצידיק, נפתח הפה לדבר אליו בתברך.

י"ז תתפז . . . . . רפג

ידבר בענין ביאת האבות מהיכלים עליונים לשמחת צאצאיהם, ויגלה מה קורה בשאין מי שיבוא.

י"ז תתפח . . . . . רפד

ידבר נפלאות מהשגחתו בתברך הפרטי פרטית, ויגלה שזוהי התכלית הנצחית שלשמה באנו לזה העולם, ואיך שכל פגישה היא מדיקת על-פי ההשגחה וכו'.

י"ז תתפט . . . . . רפע

יחזק את הסובל מעלילות שוא, שלא תפתה לענות להם, כשם שאין האדם נובח תורה לכלב שנבח לעמתו, ויגלה שעקר ההתקרבות לצידיק תלויה בלמוד ספריו הקדושים.

י"ז תתצ . . . . . רפה

ידבר מענין גט, שזהו אסון לילדים וכו', ויזהיר אשה, שלא תעשה הטעות הזאת.

י"ז תתצא . . . . . רפו

ידבר מהדמיונות שהורסים את האדם, ועקר המציאות היא השם ותברך. ויבאר דברי רבנו ז"ל, שאדם צריך להוציא עצמו מהמדמה, לעלות אל השכל וכו'.

י"ז תתצב . . . . . רפח

ידבר מהגלוי של רבנו ז"ל בענין "היום אם בקולו תשמעו", ומענין שמחה, ולהשאיר דבורים אליו בתברך בכל מקום הגיעו, ויעורר על

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

תַּפְלוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּמִנְיָן בְּכֹנֶה, וַיִּדְבֵּר מֵעֵינַי כְּנֹת הַתַּפְּלָה וְשִׁעוּרִים
פְּסָדָרָן, וַיִּזְרֹז לְמַלְאוֹת הַיּוֹם עִם טוֹב אֲמָתִי וְנִצְחִי.

י"ז תתצג . . . . . רצ

יִגְלֶה אֶת הַתּוֹפְעָה שְׁמַגְלִים שִׁיחוֹת שְׁמֵרְבִים בְּמַחְלָקָת, תַּחַת אֲשֶׁר הִיְתָה
חוֹבָה לְהַסְתִּירָן וְלִהְעֲלִימָן.

י"ז תתצד . . . . . רצא

יִסְפִּיד אֵינָה נִפְטָר אִיךָ שְׁחִי כָּל יָמָיו בְּצַנִּיעוֹת, וּכְרַח מִהַפְּרָסוֹם וְהַסְתִּיר
מִדְּרָגוֹתָיו.

י"ז תתצה . . . . . רצב

יִדְבֵּר מֵעֵינַי עֲנָה וְסִבְלָנוֹת, וַיַּחֲזֵק עַל מַעְלַת הַצַּדִּיקִים, וּמַדַּת הַשְּׁפָלוֹת.

י"ז תתצו . . . . . רצג

יִגְלֶה מִהַסְפָּרִים הַחֲדָשִׁים שְׁזָכָה אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּהֵם, עַל־פִּי
דַּעַת רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּגְלֶה לָמָּה סוֹבֵל כָּל־כָּף, וּמָה רָצָה לִפְעַל לְמַעַן טְהַרַת
בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַפְּלֵא שְׁגָם אֵלָיו שְׁנֹטְהָרוּ עַל יָדוֹ, הַחֲלוּ לְחַלֵּק עָלָיו,
וַיִּגְלֶה מֵהוֹת הַדּוֹכְרִים עָלָיו עֲתָק, וַיִּבְהִיר עֲנִינוֹ, שֶׁהוּא שְׁמֵשׁ שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל.

י"ז תתצז . . . . . רצה

יִגְלֶה דֶּרֶךְ דִּרְשָׁנוֹת לְרַב חָשׁוּב אֶחָד, וַיִּגְלֶה לוֹ דֶּרֶךְ הַצַּדִּיקִים בְּאַמִּירַת
תּוֹרָה, שְׂרָאוּ בַּחוּשׁ, שְׁמֵרַב הַתַּפְּלָלוֹתָם בּוֹ יִתְבַּרַךְ, בְּאֵה לָהֶם תּוֹרָה מִן
הַשָּׁמַיִם, וַיִּתֵּן שְׁנֵי כָּלָלִים נְחוּצִים לְכָל דֶּרֶשָׁן.

י"ז תתצח . . . . . רחא

יַחֲזֵק מְאֹד אוֹדוֹת מַעְלַת הַשׁוֹמֵעַ בְּיִוְנוֹ — יָדָם וַיִּשְׁתַּק, וַיִּגְלֶה לְאֵילָו
מִדְּרָגוֹת נִפְלְאוֹת זוֹכִים עַל־יְדֵי־זָה, וַיִּסְפָּר כִּיצַד זָכָה אָבִיו שֶׁל ר' אֶהְרָן
הַגָּדוֹל מִקְּאָרְלִין לְבֵן קְדוֹשׁ כְּזֶה, וַיַּחֲזֵק עַל דִּרְגָה זוֹ מְאֹד.

י"ז תתצט . . . . . רצב

יִגְלֶה נִפְלְאוֹת מִמַּעְלַת מַדַּת הַמְּשַׁפֵּט הַשִּׁיכַת לְהַתְּבוֹדְדוֹת, שְׁאָדָם נוֹשֵׂא
וְנוֹתֵן עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ עַל מָה שְׁעֵבֵר עָלָיו וְכוּ', וַיִּגְלֶה נִפְלְאוֹת מִמַּעְלַת הָאֲמַת
שְׁצָרִיכָה לְהִיּוֹת בְּרָה וְזָכָה.

י"ז תתק . . . . . שא

יַחֲזֵק עַל יִסוּד כָּל הַתְּקוּנִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא עֵינַי הַהַתְּבוֹדְדוֹת,
וְלִשְׁמַח עִם כָּל נִקְדָּה טוֹבָה, וַיַּחֲזֵק עַל־פִּי זֶה מְאֹד.

י"ז תתקא . . . . . **שב**
 יעורר לפנות תמיד רק אליו יתברך, שזהו ענין שיחה בינו לבין קונו,
 ויעורר לצבור תמיד עצירות רוחניות.

י"ז תתקב . . . . . **שג**
 יחזק בעל שדמם לאשתו בשעת מריבה, ולא החזיק במחלוקת, וישבחנו
 על ארץ רוחו.

י"ז תתקג . . . . . **שג**
 יוכיח אשה שמדמה שהיא אשה מסורה לבעלה, ולגמרי אינה מתנהגת
 כן, ויעוררה שהבעל בא לפני כלם.

י"ז תתקד . . . . . **שד**
 יתן כמה עצות למי שנפל אל מרה שחורה ועצבות ומחלת הדכאון,
 ויזרו לקחת התרופות, וידבר מענין לשמח את עצמו, שיש התר גם
 על-ידי כלי נגינה.

י"ז תתקה . . . . . **שה**
 מכתב כללי בו יחזק את אנשי שלומנו דיבנאל בכמה חדושים נפלאים,
 ותחלה ירבה לדבר מענין פרשת יוסף הצדיק, איך שלא הקפיד על
 אהיו, ומענין מצוות הנשים בבית והאחריות שעליהן, וידבר מענין חגן
 שהוא ראש-חדש, ויספר כמה ספורים מפלאים מצדיקים וכו', ויעורר
 ללכת בדרך התורה והיראה, לשמר על פשרות, ולהחזיר אמונה
 בילדים, וידבר מענין רשעת היגונים וכו'.

י"ז תתקו . . . . . **שטז**
 יחזק בענין תודה והודאה בימי התנפה הקדושים, ובפרט על
 התקרבותנו לרבנו ז"ל, ובפרט על עצת ההתבודדות שלו, שהיא העקר,
 ויחזק על זה מאד, וידבר מענין קבוץ בשבת תנפה, כל אחד בעירו
 ובמקומו, ויגלה מעלת הצדיקים הדבוקים בו יתברך.

י"ז תתקז . . . . . **שיח**
 ידבר מענין הדלקת גרות תנפה בזמן ובכונה, ויעורר מאד על פונת
 המצוה הזאת ועשייתה בשמחה.

י"ז תתקה . . . . . **שיט**
 מכתב כללי לאנשי שלומנו, בו יחזקם על אמונת תכמים, אחדות
 ואהבה, והתחדשות.

י"ז תתקט . . . . . שכא

יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת מְקַדְּשֵׁת הַיּוֹם הַנוֹרָא שֶׁל זֹאת תְּנַכְּה, וַיִּבְאֵר חוֹבֵת הַיּוֹם שֶׁחֹתָם יָד כָּל אָדָם בּוֹ, וְהוּא גָמַר הִתְאַרְה מֵהַיָּמִים הַנוֹרָאִים, וַיַּחְזֵק מְאֹד לְשִׁפְף נִפְשׁוֹ לְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ אֲזוֹ, שִׁימְתֵק הַדִּין הַכְּתוּב בַּפְּתִיחַ שֶׁנִּתְּנָנוּ בְּהוֹשָׁעָנָא רַבָּה, וְכֵן יְדַבֵּר מֵעֲנִינֵי יָמִים נוֹרָאִים וְסִפּוֹת בְּדַרְךְךָ אֲנֹכִי, וּמְקַדְּשֵׁת הַצְּדִיקִים הַנוֹרָאִים הַמְּפֻלְגִים בְּמַעֲלָה עֲלִיוֹנָה עַד מְאֹד, וַיִּמְעַנְּךָ שְׁתִּיקָה וְשִׁלּוֹם הַמְּבִיא יִשׁוּעָה, וּגְנוּת הַמְּחַלֶּקֶת.

י"ז תתקי . . . . . שכו

יְדַבֵּר מֵעֲנֵן נְסִים וְאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, וַיַּחְזֵק בְּדַבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים לְהֶאֱמִין בְּנְסִים וּבְתַפְלָה הַמְּשַׁבְּרֵת הַטָּבַע.

י"ז תתקיא . . . . . שכז

יַחְזִק אַחַד הַסּוֹבֵל מִשְׁכַּן פּוֹרֵק עַל, וַיִּגְלֶה לוֹ, שֶׁהַעֲקָר תְּלוּי בַּמַּחְלָקֶת שְׂבִין הַחֲרָדִים בְּעֶצְמָם.

י"ז תתקיב . . . . . שכח

יַחְזִק לְמַצָּא בְּעֶצְמוֹ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֵׁישׁ בּוֹ בַּפְּשִׁיטוֹת.

י"ז תתקיג . . . . . שכט

יַעֲזֹר וַיַּחְזֵק שְׂלֵא לְהֵיּוֹת בְּלַחֲץ, וַיִּזְהֵר לְמַעַט בְּדַבּוּר, וַלְקַבֵּל אֶת כָּלֵם בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת.

י"ז תתקיד . . . . . של

יַחְזִק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שְׂאִין עוֹד מְלַבְּדוֹ, וַיִּגְלֶה שְׁעַל-יְדֵי-יְהוָה הַכֹּל יִתְבַּטֵּל בְּפָנָיו.

י"ז תתקטו . . . . . של

יַחְזִק שְׂלֵא לְהִתְיַחַס כָּלֵל אֶל הַמַּחְלָקֶת שְׁעוֹבֶרֶת עַל הָאָדָם, וַיִּגְלֶה שְׂכַן עֶבֶר עַל כָּל הַצְּדִיקִים, וּכְשֶׁאִין מֶה לַעֲשׂוֹת — שָׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה עֲדִיף.

י"ז תתקטז . . . . . שלא

יִוְרָה לַעֲשׂוֹת לְעֶצְמוֹ רַב כְּשֶׁר וַיִּרְא שָׁמַיִם, שְׂמִמְנוּ יִשְׁאֵל כָּל סִפְקוֹתָיו תְּמִיד.

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

רפאל צבי בן מרים

הקדוש ברוך הוא ישלח לו רפואה שלימה רפואת הנפש
ורפואת הגוף גם יחד ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו ובכל טיפי

דמיו

ויתרחב לו בגשמיות וברוחניות, ויוכל לישב על התורה ועל
העבודה בשלוות הנפש,

וישמרהו הקדוש ברוך הוא מכל צרה וצוקה, ויצא מכל חובותיו
וירוה רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו

בעבור שנדבו לזכותו סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

מאיר דוד בן רייזל פארקאש

וזוגתו

חנה לאה בת חיה אסתר

וילדיהם

שרה הענטשא ובעלה אברהם אליהו

יוטא פערל, גאלדא, יהודית, ברכה פייגא, בילא, רבקה

מירל, הינדא ריקל, שמעון

הקדוש ברוך הוא יעזור להם שיזכו לרוות רוב נחת דקדושה

הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

יחיאל בן יונה

ולעילוי נשמת

ג'וליט בת חוה

***

ולזכות

גיא - ואיילת גניש שיחיו

ובנם

אליעזר שלמה

ולרפואת

צביה בת נעמה

בעבור שנדבו סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

דוד בן רחל

וזוגתו

כרמלה בת שרה

הקדוש ברוך הוא יעזור להם שיזכו לזרע של קיימא, ויהיה להם חיים טובים ונעימים.

***

ולזכות

עמוס בן חנה - רחל בת יבון

הקדוש ברוך הוא ישלח להם רפואה שלימה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד

***

ולעילוי נשמת

יורה בת רחל וזוגתו

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
ר' משה הילל בן שמואל סאלז ע"ה

נפטר בשם טוב
ה' סיון ה'תשס"ו

ת.נ.צ.ב.ה.

בעבור שבנו

לב שמחה נ"י

נתן סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה
הקדוש ברוך הוא יעזור לו,
שיהיה לו שפע ברכה והצלחה
בכל מעשי ידיו.

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

ר' לב שמחה בן דינה סימא נ"י

וזוגתו רחל בת פעסיל תחי'

ובנם משה הילל נ"י

ובנם יוסף נחמן נתן נ"י

הקדוש ברוך הוא ישלח להם רפואה שלימה רפואת

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

יואל ושרה רבקה ראזנבערג שיחיו

וילדיהם

חנה יוטא - פיגא בלומא - גיטל

הקדוש ברוך הוא ימשיך עליהם ברכה והצלחה בכל

מעשי ידיהם וירווי רוב נחת דקדושה מכל יוצאי

חלציהם,

ויהיה תורה וגדולה על שולחנם תמיד

בעבור שנדבו סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה.

הספר הקדוש הזה נדפס

להצלחת

משפחת סאסי ומשפחת זרי

השם יתברך ישמור אותם מכל מיני צרות ויסורים ומחלאים רעים והשם יתברך יזכה אותם לחזור בתשובה שלימה, ויהיה להם פרנסה בהרחבה, וימצאו זיווגים טובים, ויזכו לבריאות והצלחה בכל מעשיהם ושיזכו להתקרב כל ימי חייהם להצדיק האמת שבדור הזה הלא הוא רבינו נחמן בן פיגא מברסלב זי"ע

לזכות

יניב בן תקוה - רמי בן תקוה - איתן בן תקוה - יואב בן תקוה - אליעזר שלמה בן

שושנה - אליעזר שלמה בן רינת - נחמן נתן בן שושנה - תקוה בת שפיקה - שושנה בת

לידיה - רינת בת רבקה - מלכה בת שושנה - פיגא בת שושנה - קרן בת מרטיין.

***

ולעילוי נשמת

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

דוד יצחק בן אידל צינא

וזוגתו

גאדלא בת פיגא

הקדוש ברוך הוא ישפיע עליהם שפע ברכה והצלחה
בכל מעשי ידיהם, ויזכו לרוות רוב נחת דקדושה
מכל יוצאי חלציהם.

בעבור שנדבו סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

יצחק בן פייגלא רוזנברג

וזוגתו

פראדל תירצה בת שרה לאה

וילדיהם

פערל - משה זאב - גיטל - רבקה - חיים ישעיה אשר - שלמה - רייזל
הקדוש ברוך הוא ישלח לו רפואה שלימה ברמ"ח איבריו ושס"ה

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

מאיר בן אילנה

הקדוש ברוך הוא יעזור שימצא זוגו במהרה

ובשמחה ויצליח להקים בית יהודי כשר ומאושר

ויזכה לבריאות ברוחניות ובגשמיות, וירו ממונו הוריו

נחת ושמחה,

ולזכות כל בני משפחתו לבריאות שלווה הצלחה

בפרנסה בתורה ויראה.

בעבור שנדב סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

יואל בן ריצא רעכיל ראטה נ"י

וזוגתו

אסתר גיטל בת חיה שרה האדיא תחי'

וילדיהם

שלמה, אלחנן חיים, מרים העניא זיסל, שמעון, נחמן נתן.

הקדוש ברוך הוא ימלא את כל משאלות לבם לטובה ויתברכו

מפי אל עליון בבני חיי ומזוני רוויחא ויזכו לרוות רות נחת

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

כ"ק מוהרא"ש שליט"א

הקדוש ברוך הוא ישלח לו רפואה שלימה ושיזכה להאיר את כל העולם באור רבינו הקדוש רבי נחמן בן פייגא זי"ע ויזכה לראות כמו עיניו עיר על שם רבינו"ל נבנית ביבנאל ושיבוא לגור איתנו באופן קבוע במהרה בימינו אמן.

ולזכות

יעקב בן קלודין שרה, יפה בת חנה

הקדוש ברוך הוא יעזור שיזכו לזרע קדוש בר קיימא ויהיו מקורבים כל ימיהם לצדיק האמת שבדור ושיהיה להם שפע ברכה בגשמיות וברוחניות.

***

הצלחה בגשמיות ורוחניות וחזרה בתשובה שלימה

משפחת אסרף

יצחק בן חנה, מאיר בן שרה, יהודה בן חנה, שמעון בן חנה, כוכבה בת חנה, סיגלית בת חנה, יוסף בן חנה, אברהם בן חנה, אורלי בת חנה.

משפחת צרפתי

מאיר בן קלודין שרה, אלין בת קלודין שרה, טוני ויקטור בן קלודין שרה, קלודין שרה בת חיה רוחמה, עמוס (רמוס) בן עטו, אוריאל בן יעקב.

בעבור שנדבו סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה

***

ולעילוי נשמת

חנה (אנה) בת גמרה

ת.נ.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכותם ולרפואתם ולהצלחתם ברוחניות ובגשמיות בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות של אליהו בן תמרה, וציפורה בת שרה, ובנם רפאל אליעזר שלמה בן ציפורה, ומרת אמי תמרה בת רחל, יצחק בן תמרה, ויוכבד בת תמרה לשלום בית ושלא יתגרשו כלל.

***

ולעילוי נשמתם של אבי מורי

רפאל בן אליהו ויוכבד, אברהם בן ירמיהו, דוד בן ירמיהו, אליהו בן גבריאל, והסבא אליהו בן יצחק, והסבא ירמיהו בן דוד, הסבתא רחל בת חנה, הסבתא יוכבד בת מרים, והדודה מצנה מלכה בת יוכבד, נדעונו בן שרה, דוד בן כיריה, עזיז בן כיריה, רחמים בן כיריה עליהם

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות
היקר והנעלה
ר' אברהם כהן נ"י וזוגתו דבורה כהן תחי'
וילדיהם

עמוס – נחמה – יהודה

שנדבו סכום הגון עבור הדפסת הספר הקדוש הזה, בזכות זה
יזכו לרות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציו,
הקדוש ברוך הוא, יצליח את דרכם, ובכל אשר יפנו ישכילו
ויתברכו מפי אל עליון.

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

הילד יהודה בן דבורה

הקדוש ברוך הוא ישלח לו רפואה שלימה,
רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד,
בזכות שנדברו רשכילו סכום הגון

הספר הקדוש הזה

נדפס להצלחת

שלמה בן פרוחה, טובה ליאת בת אסתר

וילדיהם

הדר - יצחק - שמעון - מאיר - מלכה -

רבקה

להצלחה ברוחניות ובגשמיות

בעבור שנדבו סכום הגון

להדפסת הספר הקדוש הזה

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות ולרפואת הילד

יצחק בן נחמה חנה נ"י

הקדוש ברוך הוא ישלח לו רפואת הנפש ורפואת הגוף,

ברמ"ח איבריו ושס"ה גידיו ובכל טיפי דמיו,

בתוך שאר חולי ישראל אמן,

בעבור שהוריו

הרב אפרים נ"י ונחמה חנה תחי'

נדבו סכום הגון עבור הדפסת הספר הקדוש הזה,

ובזכות זול בלימוד ובהרהורי חשונה שמקרלית מחפר זה

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות

ר' ראובן בן הרב יהודה שרגא עמית שליט"א

הקדוש ברוך הוא יוציא אותו מכל הצרות והיסורים שנקלע אליה וימשיך עליו ברכה והצלחה בכל מעשיו ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח, וימצא חן בעיני כל רואיו.

ולזכות בנו

נדב נ"י

שיגדל בתורה ויראת שמים

***

ולעילוי נשמת

חנניה בן יצחק ע"ה

***

ולישועת

משה בן חנניה נ"י

***

ולעילוי נשמת

אדית בת פרומט ע"ה

***

ולזכות

נתנאל ורויטל בן יעקב שיחיו

וילדיהם

מלכה. רות ברכה. אדל.

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

כ"ק מוהרא"ש שליט"א

שיזכה להפיץ את אור רביז"ל בכל העולם כולו ולרפואתו
ברוחניות וגשמיות.

ולזכות

גולן בן אסתר שיזכה למצוא זוג הגון משורש נשמתו, ולא
יעזוב את רביז"ל כל ימי חייו בעולם הזה ובעולם הבא,
ושיזכה לאמונת חכמים, ולנסוע בכל שנה לאומן על ראש
השנה.

ולרפואת ולהצלחת

אסתר בת רוחמה, גלית בת רוזנה, אסתר בת חדוה, דורן בן

נעמה, נתנאל בן אסתר,

לזרע של קיימא יזכו

יוסף ואורטל סומך, שלמה בן פאני ורינת בת נבנה,

חזרה בתשובה

איילון בן אסתר, שרון בן אסתר,

גלעד, גולן, מנור, ישראל, אורטל, אביגיל, בני אסתר.

להצלחת

מור אבי יעקב בן נעימה

הרב דוד בורק שליט"א

בעבור שאברהם גולן בן אסתר נדב סכום הגון להדפסת

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
ר' דוד בן ר' משה לייב אמסעל ע"ה
נפטר כ"ט תמוז ה'תשכ"ז
וזוגתו
חיה קריינדל בת אלימלך הכהן ע"ה
נפטרה י"א תשרי ה'תש"ס
ת.נ.צ.ב.ה.

***

בעבור שבנם
הרה"ח ר' משה לייב אמסעל נ"י
נדב סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה

הספר הקדוש הזה נדפס
לזכות
חיים דוד בן איידל
וזוגתו
חיה יוטא בת חנה לאה
וילדיהם

מרדכי - שרה - פיגא - נחמן זיידא - הדס - נתן - אלימלך

הקדוש ברוך הוא ימשיך עליהם ברכה והצלחה בכל מעשי

הספר הקדוש הזה נדפס

לזכות

יחיאל בן שלומצה

מרים בת אסתר גיטל

הקדוש ברוך הוא יעזור להם שירווי רוב נחת

דקדושה מכל יוצאי חלציהם

ויתרחב להם בגשמיות וברוחניות

ויצאו מכל החובות, ויהיה להם פרנסה בניקל

ובהרחבה,

ויזכו להזפיס את כל חלקי

שו"ת "אשר בנחל"

אשר עדיין נמצאים בכתב יד

וכן את כל ספרי

כ"ק הגה"צ מוהרא"ש שליט"א

בתכלית ההידור והיופי

***

בעבור שהחפץ בעילום שם נדב סכום הגון

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

אברהם יהושע העשיל בן מרים

הקב"ה יעזור שיצליח ברו"ג ובכל מעשה ידיו, ויזכה לבנות
בית נאמן בישראל, ולראות דורות ישרים מבורכים, ויזכה
לבריאות ואריכות ימים ושנים טובות לעבודתו יתברך,
ולהתקרב לרבינו הק', ולהתמיד בתורה הקדושה, וירווי
ממנו הוריו רוב נחת דקדושה, אמן!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

דבורה פיגא בת מרים

הקב"ה יעזור שתצליח ברו"ג, ובכל מעשה ידיה, ותזכה
לבריאות ואריכות ימים ושנים טובות לעבודתו יתברך,
וירווי הוריה רוב נחת דקדושה, אמן!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

פיגא בת יעל

שתזכה לגדול ולהיות בת כשרה וצנועה, בתכלית השלימות
כרצונו יתברך שמו, ושתיהיה שמורה מכל הטומאות
והזוהמות, ומכל רע וצרה, ומכל השפעות רעות, ושתזכה
להיים שמחים טובים ומתוקים. ולהנשא בסמוד לפרקה

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

ישראל אריה בן מרים

מנוחה נחמה בת רבקה

הקב"ה יעזור להם שיזכו להצלחה מרובה ברו"ג, ולפרנסה בשפע ובנקל, ויזכו לזרע של קיימא דורות ישרים מבורכים ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות השלימה. בעבור שנדבו לזכותם סכום הגון להדפסת הספר הקדוש הזה.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

שרה בת מרים

הקב"ה יעזור שתצליח ברו"ג ובכל מעשה ידיה, ותזכה לבריאות ואריכות ימים ושנים טובות לעבודתו יתברך, וירו ממנה הוריה רוב נחת דקדושה, אמן!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

יצחק בן מרים

הקב"ה יעזור שיצליח ברו"ג ובכל מעשה ידיו ויזכה לבריאות ואריכות ימים ושנים טובות לעבודתו יתברך, ולהתקרב לרבינו הק', ולהתמיד בתורה הקדושה, ויהיה צדיק נוטר הברית, וירו ממנו הוריו רוב נחת דקדושה, אמן

הספר הקדוש הזה נדפס
לכבודו יתברך שמו, מלך מלכי המלכים הקב"ה
רבש"ע, מלך על כל העולם כולו בכבודיך,
והנשא על כל הארץ ביקריך, והופע בהדר גאון
עוזיך על כל יושבי תבל ארציד, וידע כל פעול
כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו,
ויאמר כל אשר נשמה באפו, ה' אלקי ישראל
מלך, ומלכותו בכל משלה.
בזכות וכה רבינו נחמן בן פיגא במהרה בימנו
וברחמים גמורים, אמן ואמן.

הספר הק' הזה נדפס לזכות
נפתלי בן יעל
שיצליח ויתעלה בתורה ותפילה בחיות ושמחה,
ברחמים גמורים בזכות וכה רבינו נחמן בן פיגא אמן

הספר הקדוש הזה נדפס לרפואת
פסח בן חנה טובה
ה' יעזור שיהיה לו רפואה שלימה בלי שום רופאים

סוד ה' לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נְאֻה לוֹ

תְּקוּן הַכְּלָלִי

תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכָל־לִיּוֹת הַחֲטָאִים
וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לְצִלָּן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנָסָה וּלְהַצְלָחָה
בְּכָל הָעֲנָנִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֵי־נִיּוֹת
אֲשֶׁר־י מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תְּקִנּוּ, גְלוּ וְצַוּה לְפִרְסֻמוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל.
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא אֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפּוֹן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵינוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

הַרְיֵנִי מִקֶּשֶׁר עֲצָמַי בְּאִמֵּרַת הַעֲשָׂרָה מְזֻמְרִים אֵלֹה לְכֹל הַצְּדִיקִים
 תִּיִּים שְׁבֹדֹרְנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִים שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם, קְדוֹשִׁים
 בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבִפְרָט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ
 וְחֻכְמָה, רַבְּנוּ נְחֻמָּן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׂגֵלָה תִקְוֶן זֶה.

וְנִרְנְנָה לַיהוָה נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנֵינוּ בַתּוֹדָה בְּזִמְרוֹת
 נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמְלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הַרְיֵנִי מְזֻמָּן אֶת פִּי לַיהוּדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי לְשֵׁם יְחִוּד
 אֱלֹהֵינוּ הוּא וְשְׂכִינְתָהּ בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל-יְדֵי הַהוּא טָמִיר
 וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

א מִכְּתָם לְדָוִד שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי-חֲסִיתִי בְּךָ:
 ב אֲמַרְתָּ לַיהוָה אֲדֹנָי אַתָּה טוֹבָתִי בַל-עָלִיךָ:
 ג קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר-בְּאֶרֶץ הַמָּהָ וְאֲדִירֵי כָל-חֶפְצֵי-
 ד יָרְבוּ עֲצֻבוֹתָם אַחַר מְהֵרוּ בַל-אֲסִיף
 ה בֵּיהֶם מָדָם וּבַל-אֲשָׂא אֶת-שְׁמוֹתָם עַל-שִׁפְתָי:
 ו הוּא מְנַת-חֶלְקִי וְכוֹסֵי אַתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי:
 ז בָּלִים נָפְלוּ-לִי בַנְּעָמִים אַף-נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי:
 ח בְּרַךְ אֶת-יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אַף-לֵילוֹת יִסְרוּנֵי
 ט וְתִי: שׁוֹתֵי יְהוָה לְנִגְדֵי תָמִיד כִּי מִיָּמֵינוּ
 י אֲמוּט: לָכֵן א שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדֵי אַף-
 יא רֵי יִשְׁכַּן לְבַטָּח: כִּי א לֹא-תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל
 יב תִּתֵּן חֲסִידְךָ לְרְאוֹת שְׁחַת: יג תוֹדִיעֵנִי אֲרַח
 יד שֶׁבַע שְׂמַחוֹת אֶת-פְּנִיךָ נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ
 טו נִצַּח:

א לְדָוֶד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נְשׂוּי־פֶשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־י אָדָם לֹא יִחְשַׁב יְהוָה לוֹ עֵז וְאֵין
 יִחוּ רַמְיָה: ג כִּי־הֶחֱרַשְׁתִּי בָלוּ עַצְמִי בְּשִׂאֲנָתִי
 הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבֵּד עָלַי יָדָךְ נְהַפְדֵּךְ
 הַיּוֹם בְּחַרְבֵּנִי קִיִּץ סָלָה: ה חֲטָאֲתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 רַבְסִיתִי אֲמַרְתִּי אֹדְדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 אֶתְּ עֵז חֲטָאֲתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 הַחֲסִיד | אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצֵא רַק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים
 זֹו לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתַּר לִי * מְצַר תִּצְרֵנִי
 חַלְט תְּסוּבְּבֵנִי סָלָה: ח אֲשֶׁכִּילֶךָ | וְאוֹרֶךָ
 טָוֹ תִלְךָ אִיעֶצֶה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 יִס כְּפָרֶד אֵין הָבִין בְּמִתְגַּוְרָסָן עָדִיו לְבָלוֹם
 קָרַב אֱלֹהֶיךָ: י רַבִּים מִכְּאוֹבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטָח
 הוֹה חֶסֶד יְסוּבְּבֵנוּ: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צַדִּיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל:

א לְמַנְצֵחַ מִזְמוֹר לְדָוֶד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
 יְהוָה וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו:
 הוֹה יִסְעֲדֵנוּ עַל־עַרְשׂ דָּוִי כָּל־מִשְׁכָּבוֹ הַפְּכֵת
 לָיו: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יְהוָה חָנּוּן רַפָּאָה נַפְשִׁי
 חֲטָאֲתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוֹת
 נִדַּר שְׁמוֹ: ז וְאִם־כָּא לְרֹאוֹת | שְׂוֹא יִדְבַר לְבוֹ

ז ו אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

בִּן-אָמֹן לוֹ יֵצֵא לַחֹיץ יְדַבֵּר׃ ה יחד עָלַי יתְלַחֲשׁוּ
 שְׂנְאָי עָלַי | יחֲשְׁבוּ רָעָה לִּי׃ ט דְּבַר-בְּלִיעַל
 בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף לָקוּם׃ י גַּם-אִישׁ
 זָמִי | אֲשֶׁר-בָּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמֵי הַגְּדִיל עָלַי
 ב׃ יא וְאַתָּה יְהוָה חָנּוּן וְחַקִּימָנִי וְאַשְׁלָמָה לָּהֶם׃
 נִזְוַת יְדַעְתִּי כִּי-חֲפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא-יִרְיַע אֵיבִי
 ׃ יב וְאַנִּי בְּתַמִּי תַמְכַּתָּ בִּי וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לָם׃ יד בָּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם
 וְעַד-הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן׃

א לְמַנְצַח מִשְׁפִּיל לְבַנְי-קַרְח׃ ב כְּאִיל תִּעְרַג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם כִּן נַפְשֵׁי תִעְרַג אֱלֹהִים׃
 מֵאֵה נַפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מִתִּי אָבּוֹא
 וְאֵה פָנַי אֱלֹהִים׃ ד הִיתָה-לִּי דְמַעְתִּי לָחֶם יוֹמָם
 לָהּ כְּאֹמֵר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵיִה אֱלֹהֶיךָ׃ ה אֱלֹהֵי
 נִרְחָה | וְאַשְׁפֹּכָה עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעְבֵּר | בְּסֶף
 דָּם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 ג׃ ו מֵהַתְּשֻׁתוֹחַתִּי | נַפְשֵׁי וְתַחֲמִי עָלַי הוֹחֲלִי
 לָהֶם כִּי-עוֹד אוֹדְנֵנוּ יִשׁוּעוֹת פָּנָיו׃ ז אֱלֹהֵי עָלַי
 שֵׁי תְשֻׁתוֹחַת עַל-כֵּן אֶזְכְּרֶךָ מֵאָרֶץ יְרֵדֵן
 ימוֹנִים מֵהַר מְצַעֵר׃ ח תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא
 ל עֲנֹרֶיךָ כָּל-מִשְׁבְּרֶיךָ וְנִלְיָךָ עָלַי עָבְרוּ׃
 ימָם | יִצְוֶה יְהוָה | חֲסִדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי
 לָהּ לְאֵל חַיִּי׃ י אֹמְרָה | לְאֵל סֹלְעֵי לָמָּה

חַתַּנִּי לְמַה־קָּדַר אֱלֹהִי בְּלַחֵץ אֹיִב׃ יׁ בְּרַצַּח |
צְמוּתֵי חֲרָפוֹנֵי עוֹרְרֵי בְּאֶמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
הַזֶּה אֱלֹהִיךָ׃ יב מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נִפְשִׁי וּמַה־תִּתְּחַמֵּי
הַחוּחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֹדְנֵנו יְשׁוּעַת פָּנֵי
וְאֱלֹהֵי׃

* לְמַנִּיעַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדָוִד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
שָׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ׃ ב הַצִּילֵנִי
יְיָ | אֱלֹהֵי מַמְתְּקוֹמִמִי תִשְׁנֹבְנִי׃ ג הַצִּילֵנִי
עָלֵי אֶזְרוֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי׃ ד כִּי הִנֵּה
בֹּו לְנַפְשִׁי יִגְוֹרוּ עָלַי עֲזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
אֲתִי יְהוּה׃ ה בְּלִי־עֶזְרוֹן יִרְצוֹן וַיִּכְוֹנְנוּ עוֹרְהַ
דֹּאֲתִי וּרְאֵה׃ ו וְאַתָּה יְהוּה־אֱלֹהִים | צְבָאוֹת
הַיִּשְׂרָאֵל הִקְיַצְהָ לְפָקֶד כָּל־הַגּוֹזִים אֶל־תִּחַן
בְּנִדְרֵי אֶזְרוֹן סָלָה׃ ז יָשׁוּבוּ לְעֶרְבֵי יָהֳמוּ כַּכֶּלֶב
וְזָבְבוּ עִיר׃ ח הִנֵּה | יִבְיַעֲזוּן בְּפִיָּהֶם חֲרָבוֹת
כְּתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע׃ ט וְאַתָּה יְהוּה תִּשְׁחַק
יִתְלַעַג לְכָל־גּוֹזִים׃ י עֲזוֹ אֱלֹהֵיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי־
הִים מִשְׁנֹבְנֵי׃ יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדְּמֵנִי אֱלֹהִים
אֲנִי בְּשִׁרְרֵי׃ יב אֶל־תִּתְּרַגְּם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
עֲמֹו בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּבְּוֹתֵי אֲדָמָה׃ יג חֲטָאת־
מוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵהָ
בַּחֹשׁ יִסְפְּרוּ׃ יד כָּל־הָ בַחֲמָה כָּל־הָ וְאֵינָמוּ וַיִּדְעוּ
אֱלֹהִים מִשְׁלַל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה׃

וְשָׁבוּ לָעָרֶב יִהְיוּ כַכֶּלֶב וַיִּסּוּבּוּ עִיר: טז הַמָּה
 עוֹן לֶאֱכֹל אִם-לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ: יז וְאֲנִי |
 יִרְעוּ וְאֶרְנֵן לְבַקֵּר חֶסֶדְךָ כִּי-הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי
 וּסְבִיבִים עָר-לִי: יח עֲזֵי אֵלֶיךָ אֲזַמְרָה כִּי-אֱלֹהִים
 מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֶסֶדֶי:

א לַמְּנַצֵּחַ עַל- יְהוֹתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי *
 אֶל-אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל-אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין
 י: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנֶּי דְרָשְׁתִּי יְדִי | לִילָה נִגְרָה
 וְתַפּוּג מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי: ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים
 הַמְזִיחַ אֶשְׁיחָה | וְתַתְּעִיפוּ רֹחֵי סְלָה: ה אַחֲזֹת
 וְרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 דָּם שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נִגְיַנְתִּי בַלִּילָה
 לְלִבִּי אֶשְׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רֹחֵי: ח הֲלֵעוֹלָמִים
 ח | אֲדַנֶּי וְלֹא-יִסִּיף לְרַעוֹת עוֹד: ט הָאֵפֶס לְנֶצַח
 הוּ גָמַר אָמַר לְדָר וְדָר: י הַשְּׁכַח חַנוּת אֵל
 יִקְפֹּץ בְּאֵף רַחֲמָיו סְלָה: יא וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא
 יִתֵּן יָמִין עֲלֵיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מֵעַלְלֵי-יְהוָה כִּי-אֲזַכְּרָה
 יָדָם פְּלִאָה: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל-פִּעְלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
 יִחָה: יד אֱלֹהִים בְּקֹדֶשׁ דְּרָכֶךָ מִי-אֵל גָּדוֹל
 לְהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים
 יז: טז גִּאֲלָתָּ בְּזָרוּעַ עַמֶּךָ בְּנִי-יַעֲקֹב וַיִּוֹסֶף סְלָה:
 אֲוֹךְ מַיִם | אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יַחֲלוּ אֵף יִרְגְּזוּ

מִרְכָּז אֵל אֱלֹהִים תְּכוּוִּין הַמִּילּוּי כֹּזֵה אֵלֶיךָ לְמַדְד אֵלֶיךָ לְמַדְד הִי יוֹדֵד מַיִם

מֹת: יח זָרְמוּ מִים | עֲבוֹת קוֹל נְתָנוּ שְׁחָקִים
חֲצֵצֵיךָ יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעְמֶךָ | בְּגִלְגֵּל הָאִירוֹ
קִים תִּבֵּל רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ: כ בַּיָּם דִּרְכֶךָ
בִּילְךָ בְּמִים רַבִּים וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְעוּ:
כא נְחִיתָ כַּצֵּאן עִמָּךְ בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲדָנִי מָעוֹן אֶתָּה
הָיִיתָ לָנוּ בָּדָר וְדָר: ב בְּטָרֶם | הָרִים יִלְדוּ
חֹזֵל אָרֶץ וְתִבֵּל וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם אֶתָּה יֵאל:
שֵׁב אֲנוֹשׁ עַד־דָּפָא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם:
י אֱלֹף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ פִּיּוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
שְׁמוֹרָה בְּלִילָה: ה זָרַמְתָּם שָׁנָה יְהִי בַּבֶּקֶר
צִיר יַחֲלֶף: ו בַּבֶּקֶר יֶצֵיץ וְחֲלֶף לָעֶרֶב יִמּוֹלֵל
שׁ: ז כִּי־כָלִינוּ בְּאֶפֶךָ וּבַחֲמַתְךָ נִבְהַלְנוּ:
ח אֶתָּה עֹנֹתֵינוּ לְנִגְדֶךָ עֲלָמְנוּ לְמֵאֹר פָּנֶיךָ: ט כִּי
יִמִּינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ כָּלִינוּ שָׁנִינוּ כְּמוֹ־הֶגְהָ:
י מי־שָׁנֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֶת |
י� זָנִים שָׁנָה וְרַהֲבָם עָמַל וְאֹן כִּי־גו חֵישׁ וְנַעֲפָה:
יב מי־יֹדַע עֵז אֶפֶךָ וּכְיִרְאֶתְךָ עִבְרַתְךָ: יג לְמִנּוֹת
נו כֵּן הוֹדַע וְנָבֵא לְבַב חֲכָמָה: יד שׁוּבָה יְהוָה
ימ מְתִי וְהִנָּחֵם עַל־עֲבֹדֶיךָ: יז שִׁבְעֵנוּ בַּבֶּקֶר
יח וְנִרְגְּנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־יָמֵינוּ: יט שְׁמַחְנוּ
מֹת עֲנִיתָנוּ שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: כ זִרְאָה אֶל־
כא רִיךְ פִּעְלֶךָ וְחֲדָרְךָ עַל־בְּנֵיהֶם: כב וַיְהִי | נָעַם

בְּיָמֵינוּ אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

א הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוֹ-לוֹ זַמְרוּ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
אֹזְנוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב א
קִשְׁי יְהוָה: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פָּנָיו
יְד: ה זָכְרוּ גִבּוֹרֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְּתֵי
שָׁפְטֵי-פִיו: ו זָרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
יָרִיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
פְּטִיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צִוְּה לְאַלְפָּה
: ט אֲשֶׁר פָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
עֲמִידָה לְיַעֲקֹב לְחֶק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
אֹמַר לְךָ אַתָּן אֶת-אָרֶץ-פְּנֵעַן חֶבְל גַּחְלַתְכֶם:
בְּהִיוֹתֶם מִתֵּי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהֶ:
וַתִּהְלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
אֲ-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי וּלְנִבְיָאִי אֶל-תִּרְעוּ:
יִקְרָא רָעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהֵ-לֶחֶם שָׁבַר:
טֹלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְדֵּי נִמְכַר יוֹסֵף: יב עָנוּ
כָּל רִגְלוֹ בְּרֹזַל בָּאָה נִפְשׁוּ: יג עַד-עַתָּה
דְּבָרוּ אִמְרַת יְהוָה צְרַפְתָּהּ: יד שְׁלַח מַלְאָךְ
יִרְחֹוּ מִשְׁלַ עַמִּים וַיִּפְתַּח-הוּ: טו שְׁמוֹ אֲדוֹן
וְיִתּוּ וּמִשְׁלַ בְּכָל-קִנְיָנוּ: טז לְאַסֹּר שָׁרִיו בְּנִפְשׁוֹ

נָיו יַחֲפֹם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצִּירִים וַיַּעֲקֹב גֵּר
 רִיז־חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת־עֲמוּ מְאֹד וַיַּעֲצֵמְהוּ
 רָיו: כה הִפְךָ לִבְּם לְשֵׁנָא עֲמוּ לְהַתְנַבֵּל בְּעַבְדָּיו:
 שָׁלַח מִשָּׁה עֲבָדָו אֲהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר־בוֹ: כו שָׁמוּ־
 דְּבָרַי אֲתוֹתַי וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
 דָּ וַיַּחֲשֹׁד וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת־
 מִיָּהֶם לָדָם וַיָּמַת אֶת־דִּנְתָם: ל שְׂרִיז אֲרָעִים
 רִדְעִים בְּחֲרָרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרַב
 ס בְּכָל־גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִישׁ
 בֹּת בְּאֲרָעִים: לג וַיֵּךְ גְּפָנָם וּתְאַנְתָם וַיִּשְׁפֹּר עֵץ
 לָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אֲרָבָה וַיִּלַּק וַאִין מִסְפָּר:
 יֵאֱכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאֲרָעִים וַיֵּאֱכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
 וַיֵּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאֲרָעִים רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם:
 וַיִּזְעִיאוּם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאִין בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
 שָׁמַח מִצִּירִים בְּעֲאֲתָם כִּי־נָפַל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
 כָּרַשׁ עָנָן לְמִסְךָ וְאִישׁ לְהֵאִיר לְיֵלָה: מ שָׁאֵל
 א שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צִוֵּר
 בו מַיִם הִלְכוּ בַּעֲצוֹת גָּהֵר: מב כִּי־זָכַר אֶת־
 קִדְשׁוֹ אֶת־אֲבֹרָהֶם עֲבָדָו: מג וַיִּזְעַא עֲמוּ
 שׁוֹן בְּרָנָה אֶת־בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָעוֹת
 ס וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: מה בְּעֶבֶר | יִשְׁמְרוּ
 חֲקָיו וְתוֹרֹתָיו יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

א על-נהרות | בבל שם ישבנו גם-בכינו
 בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
 יותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי-שיר
 ללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
 שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשכח
 שלום תשפח ימיני: ו תדבק לשוני | לחפי
 לא אזכרכי אם-לא אעלה את-ירושלם על
 ש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
 שלום האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
 בת-בבל השודדה אשרי שישלם-לך את-
 לך שנמלת לנו: ח אשרי | שיאחו ונפיץ את-
 עלליך אל-הסלע:

א הללויה | הללו-אל בקדשו הללוהו ברקיע
 עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
 הללוהו בתקע שופר הללוהו בנגבל וכנור:
 הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
 ללוהו בעלצלי-שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
 ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:

עת צדיקים מזהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם ויפלטם

מרשעים ויושיעם כי חסו בו: